

คู่มือการบริหารงาน ป้องกันปราบปรามอาชญากรรม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

คำนำ

การรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนด้วยการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม เป็นหน้าที่หลักของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ การป้องกันปราบปรามอาชญากรรมที่มีประสิทธิภาพย่อมเกิดจากบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ ระบบงานที่มีประสิทธิภาพ อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ที่ทันสมัย และองค์ความรู้เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติอย่างมืออาชีพ องค์ความรู้ด้านการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม และการบริหารงานสายตรวจจึงมีส่วนสำคัญที่ทำให้หน้าที่หลักของตำรวจบรรลุเป้าหมายประสบความสำเร็จ อันได้แก่ลดความหวาดกลัวต่ออาชญากรรมของประชาชนและสร้างความอยู่เย็นเป็นสุขของสังคมไทย

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ จึงได้จัดทำคู่มือการบริหารงานป้องกันปราบปรามอาชญากรรมขึ้น เพื่อรวบรวมองค์ความรู้ด้านการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมและการบริหารงานสายตรวจ โดยคำนึงถึงมาตรฐานและประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ในการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ตลอดจนความปลอดภัยของเจ้าหน้าที่ตำรวจและประชาชน ซึ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจทุกคนจะต้องศึกษาและนำไปใช้ในการปฏิบัติงานป้องกันปราบปรามอาชญากรรม เพื่อให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และทำให้ประชาชนมีความเชื่อมั่นและพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า ข้าราชการตำรวจทุกระดับชั้น ทั้งฝ่ายบริหารและฝ่ายปฏิบัติ ไม่ว่าจะเป็นปฏิบัติงานอยู่ในสายงานป้องกันปราบปราม หรือสายงานอื่น ๆ จะได้นำไปศึกษาและปฏิบัติ เพื่อการพัฒนา ระบบงานของสำนักงานตำรวจแห่งชาติให้ดียิ่งขึ้น ทั้งนี้ เพื่อความสงบสุขของสังคมโดยรวม ต่อไป

พลตำรวจเอก

(อดุลย์ แสงสิงแก้ว)

ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ

๕ สิงหาคม 2556

สารบัญ

หน้า

บทที่ 1 แนวคิดในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม	3
- นโยบายการบริหารราชการ ของ พลตำรวจเอก อุดมย์ แสงสิงแก้ว ผบ.ตร.	3
- ทฤษฎีการ บังคับใช้กฎหมาย	5
- ทฤษฎีควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม	6
- ทฤษฎีป้องกันอาชญากรรมตามสถานการณ์	7
- ทฤษฎีหน้าต่างแตก	8
- ทฤษฎีเกี่ยวกับเหยื่อวิทยา	9
- ทฤษฎีตำรวจผู้รับใช้ชุมชน	9
- ทฤษฎีแนวคิดอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง	13
- ทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรม	14
บทที่ 2 การป้องกันอาชญากรรมเชิงรุก	16
บทที่ 3 การบริหารงานสายตรวจ	24
- การเตรียมการก่อนการออกตรวจ (INPUT)	27
- การปฏิบัติหน้าที่ขณะออกตรวจ (PROCESS)	48
- การปฏิบัติภายหลังการออกตรวจ	70
- การย้อนกลับเพื่อปรับข้อมูล (FEED BACK)	72
บทที่ 4 ดัชนี จดรับแจ้งเหตุ จุดสกัดจับ ที่พักสายตรวจ สายตรวจตำบล	73
- ดัชนี	73
- จดรับแจ้งเหตุ	79
- จุดสกัดจับ	79
บทที่ 5 การประเมินผลงานป้องกันปราบปรามอาชญากรรม และงานสายตรวจ	81
บทที่ 6 เทคโนโลยีงานสายตรวจ	90
บทที่ 7 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับงานสายตรวจ	95
บทที่ 8 ปัจจัยแห่งความสำเร็จของการบริหารงานสายตรวจ	109
บทที่ 9 ยุทธวิธีตำรวจงานป้องกันปราบปราม	112
- ยุทธวิธีการตำรวจขั้นพื้นฐาน	113
บทที่ 10 การยิงปืนพก	153
บทที่ 11 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม	158
- ดำรวจชุมชนและมวลชนสัมพันธ์	164
บทที่ 12 พื้นที่ปลอดภัย (Safety Zone)	172
บทที่ 13 กรณีศึกษา (Case Study)	181
ภาคผนวก แบบฟอร์มต่าง ๆ	184
คำสังคณทำงานพัฒนาแผน ตร. (งาน ปป.)	202

บทที่ 1

แนวคิดในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม

1. นโยบายการบริหารราชการ ของ พลตำรวจเอก อุดมย์ แสงสิงแก้ว

ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ

1. วิสัยทัศน์ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ : เป็นตำรวจมืออาชีพ เพื่อความผาสุกของประชาชน

2. เจตนารมณ์ของผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ : มุ่งมั่นพัฒนาและเสริมสร้างให้

ข้าราชการตำรวจมีค่านิยม ดังนี้

2.1 เป็นตำรวจที่ปกป้อง เทิดทูนและจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์

2.2 เป็นตำรวจมืออาชีพ ยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาลและพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

2.3 เป็นตำรวจที่ประชาชนเชื่อมั่น ศรัทธาและเป็นที่พึ่งได้อย่างแท้จริง

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis)

ยุทธศาสตร์สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ใช้หลักการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) เป็นเครื่องมือในการประเมินสถานการณ์ทั้งภายในและภายนอกขององค์กร เพื่อช่วยในการกำหนด จุดแข็ง(Strength) จุดอ่อน (Weakness) โอกาส (Opportunity) และภัยคุกคาม (Threat) ที่มีผลต่อการดำเนินงานของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ซึ่งการวิเคราะห์ SWOT ดังกล่าว เป็นการรวบรวมความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ ผู้ชำนาญการ นักวิชาการ ผู้บังคับบัญชาาระดับสูง และระดับผู้ปฏิบัติของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ รวมทั้งผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น ๆ แล้วนำมากำหนดเป็นประเด็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการทำงานของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ดังนี้

1) จุดแข็ง (Strength)

1.1 เป็นหน่วยงานที่มีกำลังพลมาก และมีหน่วยงาน โดยเฉพาะสถานีตำรวจซึ่งมีที่ตั้งอยู่ครอบคลุมทุกพื้นที่ทั่วประเทศ

1.2 บุคลากรมีคุณภาพและความสามารถเฉพาะตัวสูง

1.3 มีระบบงานที่สามารถนำปัญหาของชุมชน/ท้องถิ่นมาแก้ไขให้เกิดความพึงพอใจของประชาชนได้โดยตรง

1.4 มีการทำงานที่ใกล้ชิดกับประชาชน ชุมชน และท้องถิ่นทำให้องค์การตำรวจได้รับความไว้วางใจและความคาดหวังจากประชาชน

2) จุดอ่อน (Weakness)

- 2.1 ผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้าหน่วยงานหน่วย ยังไม่สามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำงานเพื่อแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ไม่มีการวางแผนระยะยาวอย่างเป็นระบบ
- 2.2 มีการจัดทำแผนแต่ขาดการขับเคลื่อนที่มีประสิทธิภาพ การควบคุมกำกับดูแลและประเมินผลยังขาดความสมบูรณ์ และประสิทธิภาพที่ดี
- 2.3 ระบบบริหารงานบุคคลยังไม่เอื้ออำนวยต่อการทำงานให้บรรลุผล ขาดแผนพัฒนาบุคลากรของหน่วยงานอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ
- 2.4 การหมุนเวียนบุคลากรภายในสำนักงานตำรวจแห่งชาติยังไม่คำนึงถึงผลสัมฤทธิ์ของภารกิจหลักและความสามารถของบุคลากร

3) โอกาส (Opportunity)

- 3.1 บทบัญญัติของกฎหมายเปิดช่องให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติมีโอกาสได้รับมอบหมายภารกิจที่สำคัญหลากหลาย
- 3.2 สังคมให้ความสนใจการทำงานของข้าราชการตำรวจ เพราะการทำหรือไม่ ทำหน้าที่ของข้าราชการตำรวจมีผลกระทบต่อความดำเนินชีวิตของประชาชน
- 3.3 การพัฒนาการบริหารไปสู่หลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีทำให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติต้องปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติงานภายใน เพื่อมุ่งสู่การมีประสิทธิภาพ เกิดความคุ้มค่าและเกิดผลสัมฤทธิ์ในภารกิจของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ
- 3.4 มีอำนาจตามกฎหมายที่คนในสังคมยำเกรง ผู้ร้ายกลัว

4) ภัยคุกคาม (Threat)

- 4.1 ภาระหน้าที่ล้นแหลมต่อการแสวงหาผลประโยชน์
- 4.2 การเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) พ.ศ. 2558 อาจนำมาซึ่งปัญหาอาชญากรรม ปัญหาสังคม เช่น อาชญากรรมข้ามชาติ , การค้ามนุษย์ , ยาเสพติด , อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ และอาชญากรรมที่อาจเกิดกับนักท่องเที่ยว เป็นต้น
- 4.3 ผู้บริหารระดับสูงของสำนักงานตำรวจแห่งชาติไม่สามารถบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากการแทรกแซงของ ฝ่ายการเมือง

นโยบายการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม

ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ได้จัดทำนโยบายการบริหารราชการขึ้น ให้เป็นไปตามคำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 23 สิงหาคม พ.ศ.2554 และยุทธศาสตร์สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2555 – 2564 ซึ่งคณะกรรมการนโยบายตำรวจแห่งชาติ (ก.ต.ช.) ได้ให้ความเห็นชอบ เมื่อวันที่ 24 พฤศจิกายน พ.ศ.2554 เพื่อให้หน่วยงานในสังกัด ทราบถึงนโยบายการบริหารราชการ และสามารถนำไปสู่การปฏิบัติงานได้อย่างชัดเจน เป็นรูปธรรมและบังเกิดผลในการปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ

โดย ให้ทุกหน่วยงานในสังกัด นำนโยบายการบริหารราชการ ไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานตามภารกิจหน้าที่ความรับผิดชอบ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศชาติและประชาชน ต่อไป เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ.2555 โดยมีเป้าหมายในส่วนของ การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ดังนี้

- 1) ควบคุมและลดความรุนแรงของอาชญากรรมให้ประชาชนรู้สึกว่าเป็นภัยคุกคามต่อชีวิตและทรัพย์สิน
 - 2) ป้องกันอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม โดยการจัดระเบียบพื้นที่เสี่ยงและแหล่งมั่วสุม เพื่อตัดช่องโอกาสและไม่เป็นแหล่งบ่มเพาะต่อการก่ออาชญากรรม
 - 3) พัฒนาระบบงานสายตรวจให้มีความพร้อมและมีประสิทธิภาพในการระงับเหตุและบริการประชาชนด้วยความรวดเร็ว
 - 4) พัฒนาระบบศูนย์รับแจ้งเหตุทุกระดับ โดยเฉพาะศูนย์รับแจ้งเหตุฉุกเฉิน 191 รวมทั้งมีเจ้าหน้าที่หรือชุดปฏิบัติการที่มีความพร้อม สามารถตอบสนองการรับแจ้งเหตุเข้าไปช่วยเหลือ และแก้ปัญหาได้ทันเหตุการณ์
 - 5) ยกกระดับขีดความสามารถในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมต่อนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศ โดยการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ป้องกันไม่ให้ถูกเอารัดเอาเปรียบ ได้รับความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกอย่างทั่วถึง ทันเหตุการณ์
- 6) นำเทคโนโลยีมาใช้ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เช่น ระบบโทรทัศน์วงจรปิด (CCTV) ระบบบอกตำแหน่งพิกัด (GPS) การประยุกต์ใช้โปรแกรมใช้งานบนโทรศัพท์มือถือ ฯลฯ
- 7) สร้างทีมงานวิเคราะห์อาชญากรรมในทุกระดับ เพื่อให้ทราบถึงสถานการณ์ แนวโน้ม แผนประทุษกรรม และนำมาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรม
 - 8) จัดระเบียบสังคมและเข้มงวดกวาดล้างอาชญากรรมในพื้นที่อย่างจริงจัง
 - 9) เสริมสร้างการมีส่วนร่วม เครือข่ายภาคประชาชนและบูรณาการทุกภาคส่วน โดยเน้นชุมชนเข้มแข็งในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมและสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนทุกคนมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรม ตามหลักการที่ว่า ประชาชน คือ ตำรวจคนแรก
 - 10) ผลักดันให้มีมาตรการทางกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง ข้อบังคับที่เอื้ออำนวยต่อการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในสถานประกอบการ เขตชุมชนและเขตที่อยู่อาศัยหนาแน่นมาก

2.ทฤษฎีการบังคับใช้กฎหมาย

Sir Robert Peel ผู้ก่อตั้งกรมตำรวจนครบาลแห่งกรุงลอนดอนขึ้นเมื่อปี ค.ศ. 1859 “บิดาของการตำรวจยุคใหม่ ” ได้เน้นให้นุเคราะห์ตำรวจได้ตระหนักว่าการป้องกันอาชญากรรมคืองานหลักของตำรวจและมีความสำคัญยิ่งกว่า การสืบสวนสอบสวน การจับกุมและลงโทษผู้กระทำความผิด ทศนะของ Peel ได้กลายเป็นพื้นฐานของการก่อกำเนิดแนวทฤษฎีบังคับใช้กฎหมาย (Law Enforcement Approach) เพื่อป้องกันอาชญากรรมขึ้น ยุทธวิธีหลัก ของตำรวจในการป้องกันอาชญากรรมตามทฤษฎีบังคับใช้กฎหมายก็คือ การ

ตรวจท้องที่ ซึ่งได้รับการขนานนามว่าเป็น **กระดูกสันหลังของงานตำรวจ** สำหรับหลักใจความของทฤษฎีนี้พอสรุปได้ว่า การปรากฏตัวของตำรวจย่อมมีผลในการยับยั้งผู้ที่มีแนวโน้มจะประกอบอาชญากรรม ทั้งนี้เพราะความเกรงกลัวการจับกุม ฉะนั้น ตำรวจสายตรวจจึงต้องแต่งเครื่องแบบและรถวิทยุสายตรวจจึงควรมีลักษณะเด่นชัดเห็นได้ง่าย เพื่อเป็นการข่มขวัญยับยั้งอาชญากร นอกจากนี้ การตรวจท้องที่โดยสม่ำเสมอต่อเนื่องจะทำให้สมาชิกในชุมชนเกิดความรู้สึกว่าตำรวจอยู่ทั่วไปทุกแห่งหน ด้วยเหตุนี้ ตามแนวทฤษฎีการบังคับใช้กฎหมาย การปรากฏตัวของตำรวจและการกระจายกำลังตำรวจให้ครอบคลุมทั่วทั้งชุมชนจะช่วยป้องกันอาชญากรรมโดยลดช่องโอกาสสำหรับผู้ที่จะตั้งใจละเมิดกฎหมาย

อนึ่ง งานตรวจท้องที่ของตำรวจมีลักษณะเป็นได้ทั้งงานประจำและงานเฉพาะกิจ ในลักษณะงานประจำตำรวจสายตรวจมักได้รับการกำหนดพื้นที่รับผิดชอบในการป้องกันอาชญากรรมและระงับเหตุร้ายภายในระยะเวลาแต่ละผลัดที่ปฏิบัติหน้าที่ ส่วนในลักษณะงานเฉพาะกิจนั้น ตำรวจสายตรวจในทุกเขตพื้นที่คือกำลังหลักที่พร้อมจะรวมตัวในทันทีที่ได้รับคำสั่งจากศูนย์บัญชาการ เพื่อการปฏิบัติงานเฉพาะกิจเร่งด่วน

3. ทฤษฎีชุมชนสัมพันธ์

“ชุมชนสัมพันธ์ Community Relations” ซึ่งมีรากฐานมาจากแนวคิดและผลการวิจัยของนักอาชญาวิทยากลุ่มชิคาโก หลักของทฤษฎีชุมชนสัมพันธ์เพื่อป้องกันอาชญากรรมก็คือ การจัดสภาพทั่วไปไม่ว่าในระดับเมือง ชุมชนหรือ ละแวกบ้านในลักษณะเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ง่ายต่อการควบคุมสังเกตตรวจตราโดยไม่ล่วงล้ำสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล รวมทั้งมุ่งสนับสนุนส่งเสริมให้สมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมชีวิตร่างกาย และทรัพย์สินทั้งของตนเองและบุคคลอื่นให้ปลอดภัยจากภัยอาชญากรรม โดยตำรวจจะเป็นผู้มีบทบาทในการวางแผน สนับสนุน และให้คำปรึกษาแก่ชุมชน ในการป้องกันอาชญากรรม

4. ทฤษฎีควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม (Crime Control Through Environmental Design: Theory and Practice)

แนวทฤษฎีนี้มีลักษณะเป็นแนวคิดรวม (Synthesis) ระหว่างทฤษฎีบังคับใช้กฎหมาย และทฤษฎีชุมชนสัมพันธ์ ซึ่งสามารถแยกพิจารณาได้เป็น 2 มิติ คือ

มิติที่ 1 สภาพแวดล้อมรูปธรรม

มิติที่ 1 นี้ คือ สภาพแวดล้อมรอบตัวบุคคลที่มีรูปร่างตัวคนสัมผัสได้และสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการลดช่องโอกาสของการประกอบอาชญากรรม หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ มุ่งขัดขวางพฤติกรรมอาชญากร โดยการควบคุมสภาพแวดล้อมรูปธรรม โดยมีมาตรการดำเนินการ เช่น

1) มาตรการระดับชุมชน : การวางผังเมืองและชุมชน การติดตั้งไฟฟ้าส่องสว่าง การออกแบบอาคารและการสลักหมายเลขบนทรัพย์สิน

2) มาตรการระดับบ้านเรือน : ความมั่นคงของประตูหน้าต่าง การใช้สัญญาณเตือนภัย การใช้อุปกรณ์ปิดเปิดเครื่องไฟฟ้าและอื่น ๆ สภาพแวดล้อมรูปธรรม มีเป้าประสงค์ในการจัดสภาพแวดล้อมระดับชุมชนและบ้านเรือน ให้มีลักษณะอบอุ่นปลอดภัย และเพิ่มอำนาจการสังเกตตรวจตรา โดยเริ่มตั้งแต่การวางผังเมืองและชุมชนให้เป็นระเบียบและมีระบบ โดยจัดการใช้พื้นที่ให้เป็นสัดส่วน เพื่อให้ง่ายต่อการควบคุมอาชญากรรม

มิติที่ 2 สภาพแวดล้อมนามธรรม

มิติที่ 2 นี้ เป็นสิ่งที่ไม่สามารถจับต้องได้ แต่เป็นการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างกันของสมาชิกในชุมชน เพื่อเสริมสร้างชุมชนให้ปลอดภัยจากอาชญากรรม ภายใต้คำขวัญที่ว่า “ประชาชนควรผูกสัมพันธ์เพื่อป้องกันอาชญากรรม” โดยมีมาตรการในการดำเนินการ เช่น

1) มาตรการเพื่อนบ้านเตือนภัย มาตรการนี้ประชาชนต้องเป็นเจ้าของผู้ดำเนินการ โดยมีเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้าร่วมด้วย และที่สำคัญก็คือ ควรสร้างกิจกรรมเพื่อให้สมาชิกในชุมชนได้รู้จักกัน และเสริมสร้างความกลมเกลียว พบปะสังสรรค์กัน อันจะนำไปสู่ความร่วมมือกันในการป้องกันอาชญากรรม เช่น ช่วยเป็นหูเป็นตาเฝ้าดูแลบ้านเรือนซึ่งกันและกัน

2) มาตรการสายตรวจประชาชน จากปรัชญาที่ว่า “ประชาชนคือตำรวจ และตำรวจคือประชาชน” ดังนั้นจึงถือได้ว่าการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยในชุมชนเป็นหน้าที่ของสมาชิกแต่ละคน ซึ่งผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันออกตรวจตราหมู่บ้านของตน

3) มาตรการตรวจตราบ้านเรือน การป้องกันอาชญากรรมในเคหสถานบ้านเรือนย่อมอยู่ในความรับผิดชอบของสมาชิกในครอบครัวเสมอและตลอดไป แต่บ้านเรือนส่วนมากไม่ได้ตั้งที่อยู่อาศัยอย่างโดดเดี่ยวแต่อยู่รวมกันเป็นกลุ่มหรือละแวก ดังนั้น มาตรการนี้จะได้ผลก็ต่อเมื่อทุกคนต้องร่วมมือกัน และเพื่อนบ้าน เป็นหลักสำคัญ ต้องช่วยกันดูแลเป็นหูเป็นตาแทนกัน ในการสอดส่องตรวจตราให้เกิดความปลอดภัยในชุมชน

5.ทฤษฎีป้องกันอาชญากรรมตามสถานการณ์ (Situation Crime Prevention)

การป้องกันอาชญากรรมตามสถานการณ์ เป็นแนวคิดที่มีวิธีการป้องกันโดยมุ่งเน้นที่จะช่วยลดโอกาสในการเกิดอาชญากรรม ซึ่งแตกต่างจากนักอาชญาวิทยาส่วนใหญ่ที่เริ่มศึกษาจากพฤติกรรมที่นำไปสู่รูปแบบของการก่ออาชญากรรม โดยการทำความเข้าใจกับพฤติกรรมเหล่านั้น แล้วใช้เป็นกลไกในการนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะลดโอกาสในการก่ออาชญากรรม

การป้องกันอาชญากรรมตามสถานการณ์จึงเป็นการป้องกันมากกว่าการลงโทษหรือการจับผิดอาชญากรรม และเป็นการลดแรงจูงใจในการก่ออาชญากรรมจากผู้กระทำความผิด

กระบวนการลดโอกาสในการกระทำความผิดคือ

- มุ่งไปที่รูปแบบโดยเฉพาะของอาชญากรรม

- นำมาซึ่งการสร้างการจัดการหรือการจัดสภาพแวดล้อมที่เป็นระเบียบตามลักษณะที่ควรจะเป็นอย่างถาวร

- ทำให้การก่ออาชญากรรมเป็นเรื่องยากมากขึ้น และมีความเสี่ยง หรืออาจได้ไม่คุ้มเสีย

ทฤษฎีที่ใช้ มุ่งเน้นที่การสร้างกลไกความปลอดภัย ที่จะช่วยในการปกป้องผู้คนด้วยการทำให้อาชญากรรู้สึกว่าเขาอาจจะไม่สามารถที่จะก่ออาชญากรรม หรือจะอยู่ในสถานการณ์ที่ คนร้ายอาจจะถูกจับหรือตรวจพบ ซึ่งจะส่งผลให้คนร้ายไม่เต็มใจที่จะกระทำความผิด และเป็นเหตุให้อาชญากร ทุกคนจะประเมิน โอกาสที่จะก่ออาชญากรรมได้ สิ่งที่จะได้รับ วัคความสูญเสียและความน่าจะเป็นที่จะเกิดความล้มเหลว แล้วค่อยลงมือ

ตัวอย่างหนึ่งของ การป้องกันอาชญากรรมตามสถานการณ์ คือการบังคับใช้ ระบบจราจรอัตโนมัติ โดยใช้กล้องอัตโนมัติบนถนนที่จะจับคนขับรถที่กำลังขับรถเร็วและ ฝ่าฝืนสัญญาณไฟ ระบบนี้ได้รับการติดตั้งและมีการ ประชาสัมพันธ์ ว่าเป็นความพยายามที่จะทำให้ พฤติการณ์การขับขี่ที่ผิดกฎหมาย ลดลง ทำให้คนที่มีโอกาสจะกระทำความผิดเกิดความรู้สึกเสี่ยงที่จะได้รับโทษ

6. ทฤษฎีหน้าต่างแตก (Broken Window Theory)

ทฤษฎีหน้าต่างแตก (Broken Windows Theory) เกิดขึ้นใน ค.ศ.1982 (พ.ศ. 2525) โดย วิลสัน และเคลลิ่ง (James G. Willson และ George L. Kelling) นักอาชญาวิทยาชาวอเมริกัน เคลลิ่ง (Kelling) กล่าวถึงทฤษฎีหน้าต่างแตกว่า “เป็นความคิดที่เจาะลึกไปถึงสิ่งที่ตำรวจสามารถปฏิบัติได้เพื่อลดความหวาดระแวงของประชาชนลดอาชญากรรมธรรมดา และรวมทั้งลดอาชญากรรมที่รุนแรงด้วย”

หลักการของทฤษฎี อาจอธิบายได้จากสถานการณ์ตัวอย่างดังต่อไปนี้ กล่าวคือ เมื่อตำรวจผู้ปฏิบัติพบเห็นอาคารที่กระจกหน้าต่าง ประตู ฝาบ้าน รั้ว ฯลฯ แตกหรือเสียหายจากการขว้าง/ปา ทบตี พ่นสี สเปรย์ใส่ ฯลฯ อย่างใดอย่างหนึ่ง หากอาคารนั้นมีผู้อาศัยอยู่ ตำรวจควรสอบถามถึงสาเหตุความเป็นมา ถ้ารู้ตัวผู้กระทำความผิด ก็ต้องจัดการตามขั้นตอนของกฎหมาย หากไม่รู้ตัวผู้กระทำความผิด ก็ควรแนะนำให้ทำการซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพปกติ แต่ถ้า กรณีอาคารที่เสียหายเป็นอาคารไร้ผู้อาศัย ก็ควรติดต่อเจ้าของหรือผู้เกี่ยวข้องให้มาจัดการแก้ไข ทั้งนี้ด้วยเจตนาที่ไม่ต้องการปล่อยให้สิ่งเสียหายเบื้องต้นนั้น เป็นเหตุเชิญชวนให้มีการกระทำความผิดซ้ำ (เช่น บุกรุกเข้าไปก่ออาชญากรรมในอาคาร) การปฏิบัติลักษณะนี้ อยู่บนพื้นฐานความเป็นจริงที่ว่า ถ้าปล่อยให้มีการละเมิดกฎหมายโดยไม่จัดการ ก็ต้องละเมิดเพิ่มครั้งขึ้นเรื่อย ๆ (เพราะเห็นว่าไม่เป็นไร) แม้คนที่ไม่เคยคิดจะละเมิดมาก่อน ก็เกิดความรู้สึกคล้อยตาม พลอยทำการละเมิดบ้าง โดยมักคิดให้เหตุผลผิด ๆ แก่ตนเองว่า การกระทำความผิดอย่างนั้นเป็นความท้าทาย ยิ่งไปกว่านั้นเมื่อทำการละเมิดเรื่องเล็ก ๆ แล้วไม่เป็นไรต่อไปก็จะหันไปทำการละเมิดเรื่องใหญ่ ๆ ที่ให้ผลเป็นความเสียหายมากกว่า นอกจากนี้ ความเสียหายและความเสื่อมโทรมที่เกิดจากฝีมือของนักทำลายที่ไร้เหตุผล ยังมีส่วนทำให้ความศักดิ์สิทธิ์ของกฎระเบียบ และกฎหมายในสังคมเสื่อมถอยลงอีกด้วย เหตุผลสำคัญอีกประการหนึ่งคือ เมื่อปล่อยให้ความเสียหายเพิ่มมากขึ้น กระทั่งมีสภาพเป็นแหล่งเสื่อมโทรม สุจริตชนคนดีก็มักหลีกเลี่ยงที่จะเข้าไปใกล้ หรือเกี่ยวข้องกับพื้นที่นั้น ๆ ในที่สุด พื้นที่ดังกล่าวก็ถูกยึดครองโดยกลุ่มมิจฉาชีพหรือกลุ่มคนผู้ชอบทำตัวว่างสังคม เหตุนี้ หลักปฏิบัติสำคัญอีกประการหนึ่งของทฤษฎี จึงกำหนดการดำเนินการของตำรวจ ด้วยการพยายามเปิดโอกาสให้ประชาชนคนดีเข้าครอบครองพื้นที่ให้ได้มากที่สุด ทั้งนี้ เพื่อป้องกันการยึดครองของคนทุจริตไปในตัวด้วย (แนวทางของทฤษฎีนี้คล้ายกับคำพังเพยของไทยที่ว่า “ตัดไฟเสียแต่ ต้นลม ”)

7. ทฤษฎีเกี่ยวกับเหยื่อวิทยา (Victimology)

การศึกษาเกี่ยวกับเหยื่ออาชญากรรม โดย Lombroso, Garofaro, Ferri โดย Lombroso ได้ตั้งข้อสังเกตว่า “การกระทำความผิดของอาชญากรนั้น เป็นการแสดงออกของอาชญากรอย่างหนึ่งซึ่งแสดงออกมาเพราะตกอยู่ภายใต้การกดขี่ของเหยื่ออาชญากรที่ยั่วอารมณ์ ” และ Garofaro ได้ศึกษาเกี่ยวกับเหยื่ออาชญากรรมแล้วกล่าวไว้ว่า “ความประพฤติของผู้เสียหายในบางกรณีเป็นต้นเหตุยั่วให้มีการประกอบอาชญากรรมขึ้น ” แต่อย่างไรก็ตามยังไม่ได้รับการวิวัฒนาการเพราะต่างมุ่งที่จะศึกษาหาสาเหตุการกระทำ ความผิดของผู้กระทำผิดจากด้านของผู้กระทำความผิดด้านเดียว จนกระทั่งในราวปี ค.ศ. 1940 - 1950 นักอาชญาวิทยาได้เริ่มมองเห็นว่าผู้เสียหายมีบทบาทสำคัญในการก่อให้เกิดอาชญากรรม และได้มีนักอาชญาวิทยาที่มีชื่อเสียงในระยะต่อมา เช่น Hengi, Mendelssohn, Ellenberger, Scafer, Wolfgang ที่ได้พยายามจะศึกษาผู้เสียหายเพื่อหาสาเหตุของอาชญากรรม เพื่อนำไปใช้ในการป้องกันผู้เสียหายและปรับปรุงการป้องกันอาชญากรรมให้มีประสิทธิภาพ

8. ทฤษฎีตำรวจผู้รับใช้ชุมชน (Community Policing Theory)

ตำรวจผู้รับใช้ชุมชน หมายถึง “หลักการการทำงานของตำรวจซึ่งส่งเสริม สนับสนุน แก่ต้นเหตุ เพื่อลดปัญหาอาชญากรรม ปัญหาความไม่เป็นระเบียบของชุมชน โดยเทคนิคการแก้ต้นเหตุปัญหา ด้วยความร่วมมือระหว่างตำรวจและชุมชน”

เป็นแนวคิดเริ่มต้นจาก เซอร์ โรเบิร์ต ฟิล ผู้ก่อตั้ง ตำรวจมหานครลอนดอน หรือ สก็อตแลนด์ ยาร์ด เจ้าของคำพูดที่ว่า “ตำรวจคือประชาชน ประชาชนคือตำรวจ” (The Police are the public and the public are the police) แนวคิดและหลักการการทำงานของตำรวจผู้รับใช้ชุมชน คือแนวคิดและหลักการงานใหม่ของตำรวจเพิ่มเติมจากการทำงานแบบเดิม ที่มุ่งเพียงมีสายตรวจป้องกัน แก้ไขเหตุร้ายและสืบสวนจับกุมผู้กระทำความผิดเท่านั้น

ตำรวจผู้รับใช้ชุมชน เป็นการแก้ไขปัญหาเชิงกลยุทธ์ เพื่อป้องกันและควบคุมอาชญากรรมและลดความหวาดกลัวภัยอาชญากรรม ซึ่งมีสาระสำคัญ 4 ประการ ได้แก่

1. การขยายขอบเขตหน้าที่ความรับผิดชอบของงานตำรวจให้กว้างขวางขึ้น
2. การให้ความสำคัญอย่างแน่นหนา ในการติดต่อสัมพันธ์กันระหว่างตำรวจกับประชาชน อย่างใกล้ชิด ลึกซึ้ง สม่าเสมอ และต่อเนื่องตลอดไป
3. การให้ความสนใจเพิ่มมากขึ้นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ในการแก้ไขปัญหา และการป้องกันอาชญากรรม
4. ความพยายามที่จะปรับปรุงโครงสร้างการบริหารงานของตำรวจ เพื่อกระจายการให้บริการ และการวางแผนระดับชุมชน ให้ดียิ่งขึ้น

หลักการสำคัญของตำรวจผู้รับใช้ชุมชน

หลักการสำคัญของตำรวจผู้รับใช้ชุมชน ประกอบด้วยหัวข้อใหญ่ๆ 2 ข้อ ข้อแรกคือ ตำรวจเป็นหุ้นส่วนกับประชาชนเกาะติดพื้นที่อย่างทั่วถึง ข้อที่สองคือ ตำรวจนำชุมชนและหน่วยงานอื่นแก้ต้นเหตุอาชญากรรม หรือความไม่เป็นระเบียบในชุมชน

หลักการสำคัญของตำรวจผู้รับใช้ชุมชน 2 ข้อดังกล่าว แยกย่อยได้ 10 หลักการ ดังนี้ (บัญญัติ 10 ประการของ ตำรวจผู้รับใช้ชุมชน)

1. การนำหลักการตำรวจผู้รับใช้ชุมชน เป็นแนวคิดหรือกลยุทธ์หลักในการทำงาน (Core Strategy) ที่ตำรวจทุกคนในองค์กรหรือหน่วยตำรวจจะต้องนำไปใช้เป็นหลักในการทำงาน ตั้งแต่หัวหน้าหน่วยหรือผู้บังคับบัญชาทุกระดับชั้น จนถึงตำรวจทุกฝ่ายทุกแผนก (ไม่ใช่มีความคิดว่า เฉพาะตำรวจชุดชุมชนมวลชนสัมพันธ์ เท่านั้น ที่ต้องมีความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน แต่พนักงานสอบสวนที่เป็นร้อยเวรสอบสวนหรือตำรวจสายตรวจไม่สนใจรับฟังแก้ไขปัญหาคาใจเดือดร้อนของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อมาแจ้งความ) การจะแสดงออกว่าหน่วยตำรวจใดนำแนวคิดตำรวจผู้รับใช้ชุมชนไปเป็นแนวคิดหลักในการทำงานหรือไม่ ให้ดูจากการกำหนดวิสัยทัศน์ ค่านิยมของหน่วยว่า มีการกำหนดแนวคิดหลักในการทำงานร่วมมือกับประชาชน หรือให้ประชาชนศรัทธา หรือใช้พลังมวลชนมาร่วมแก้ปัญหาอาชญากรรมหรือไม่ หรือมีนโยบาย ยุทธศาสตร์ในการนำหลักการตำรวจผู้รับใช้ชุมชนทั้ง 10 ข้อนี้ ไปกำหนดหรือนำไปใช้เป็นหลักทำงานหรือไม่ งานตำรวจผู้รับใช้ชุมชนไม่ใช่โครงการชั่วคราว ที่หมดเวลา หรือเงินงบประมาณแล้วเลิกทำ เช่น โครงการปราบโจรคู่แฝด หรือโครงการนำตำรวจไปทำนุร่วมกับประชาชนทุกวันพระ เป็นต้น แต่เป็นหลักการทำงานสำคัญที่ต้องทำตลอดไป จึงจะเป็น “ตำรวจผู้รับใช้ชุมชน”

2. การกระจายอำนาจให้ตำรวจผู้ปฏิบัติงาน (Decentralized) ตำรวจสายตรวจ หรือตำรวจที่ทำงานสัมผัสกับประชาชน เช่น สายตรวจตำบล หรือตำรวจที่รับผิดชอบพื้นที่ที่จะต้องได้รับการกระจายอำนาจ หรือมีอำนาจในการนำเสนอในการตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ร่วมกับชุมชนให้ได้มากที่สุด แทนวิธีการทำงานแบบเดิมที่อำนาจการตัดสินใจแก้ไขปัญหาดังกล่าวอยู่ที่ส่วนกลาง เช่น ปัจจุบันหน่วยงานตำรวจไทยมอบอำนาจให้หัวหน้าสถานีตำรวจมีอำนาจมากขึ้นกว่าเดิมมาก เช่น การสั่งคดี การปล่อยชั่วคราว การอนุมัติให้ข้าราชการตำรวจเดินทางไปราชการ เป็นต้น

3. การเกาะติดพื้นที่และกระจายความรับผิดชอบให้ตำรวจแต่ละพื้นที่ (Fixed Geographic & Accountability) ในระบบตำรวจผู้รับใช้ชุมชน ตำรวจทุกคน ไม่ว่าสายตรวจจรดยนต์ สายตรวจรถจักรยานยนต์ สายตรวจตำบล หรือตำรวจประจำตู้ยาม ฝ่ายอำนวยการ หรือผู้บังคับบัญชาระดับต่าง ๆ จะได้รับมอบการกระจายอำนาจให้แบ่งรับผิดชอบพื้นที่ เป็นระยะเวลานาน ๆ เช่นจะไม่เปลี่ยนสายตรวจแต่ละผลัดหรือแต่ละเขตบ่อยจนทำให้ตำรวจสายตรวจไม่มีความคุ้นเคยหรือชาวบ้านไม่ “เชื่อใจ” หรือเห็นตำรวจเป็นคนแปลกหน้า โดยควรจัดตำรวจแบบ “เกาะติดพื้นที่” การแบ่งมอบพื้นที่หรือเขตตรวจ ยึดถือชุมชนเป็นหลักมากกว่าสถิติคดี

4. ใช้พลังความร่วมมือของประชาชนและอาสาสมัคร (Volunteers) ในระบบตำรวจผู้รับใช้ชุมชน มุ่งเน้นให้มีการใช้ความร่วมมือจากประชาชน ในรูปของการเป็นอาสาสมัครในรูปแบบต่างๆ ตามที่ชุมชน หรือในพื้นที่มีต้นทุนทางสังคม หรือมีการจัดตั้ง หรือมีความเหมาะสม ตำรวจมีหน้าที่ให้ความรู้และสร้าง

ความร่วมมือ กำหนดวิธีการจัดตั้ง เพื่อประชาชนได้มาช่วยเหลืองานป้องกันอาชญากรรมและแก้ไขความไม่เป็นระเบียบของชุมชนตามความเหมาะสม ซึ่งจะทำให้ตำรวจมีเวลาไปทำงานป้องกันปราบปรามอาชญากรรมอื่นได้มากขึ้น

รูปแบบของอาสาสมัครจะต่างไปในแต่ละพื้นที่ ชุมชนบางแห่งอาจจะเป็นการใช้อาสาสมัครที่มีหน่วยงานอื่นจัดตั้งไว้แล้ว หรือตำรวจจัดตั้งขึ้นเอง แล้วแต่ความเหมาะสมของพื้นที่และชุมชน และความพร้อมของสภาพชุมชน เช่น อาสาสมัครตำรวจชุมชน(ตชช.) สมาชิกแจ้งข่าวอาชญากรรม เขียวยวหา อาสาจราจร ตำรวจบ้าน สายตรวจประชาชน สมาชิกกู้ภัย สมาชิกชมรมเพื่อนบ้านเตือนภัย อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน(อปพร.) และลูกเสือชาวบ้าน เป็นต้น

5. ใช้ผู้สนับสนุน (Enhancer) ในระบบตำรวจชุมชน ตำรวจจะต้องหาความร่วมมือในการสนับสนุนงานตำรวจจากชุมชนและองค์กรปกครองในพื้นที่ ไม่เฉพาะงานหลักคือการป้องกันอาชญากรรม หรือการเป็นอาสาสมัครในการป้องกันอาชญากรรมเท่านั้น แต่ในระบบตำรวจชุมชน หน่วยตำรวจต้องแสวงหาทรัพยากรจากชุมชนมาช่วยเหลืองานตำรวจอื่นๆ เช่น การจัดอาสาสมัครช่วยแจ้งข่าวเว็บไซต์ลามก การให้ประชาชนเป็นอาสาสมัครประชาสัมพันธ์ช่วยเหลือบริการผู้มาแจ้งความที่สถานีตำรวจ การจัดอาสาสมัครช่วยรับโทรศัพท์ที่ศูนย์วิทยุ การจัดอาสาสมัครลงข้อมูลสถิติคดี การจัดคณะกรรมการหาทุนช่วยเหลือเหยื่ออาชญากรรม และการรับการสนับสนุนงบประมาณจากชุมชนหรือท้องถิ่นเพื่อช่วยเหลืองานตำรวจในด้านต่าง ๆ

6. การบังคับใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือแก้ปัญหามุมชน (Law Enforcement) งานตำรวจผู้รับใช้ชุมชนยังถือว่า การสืบสวน จับกุมคนร้ายเป็นเครื่องมือสำคัญในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมและปัญหาความไม่เป็นระเบียบในชุมชน โดยเน้น การจับกุมเพื่อแก้ปัญหาที่ถือเป็นความเดือดร้อนของชุมชนเป็นลำดับแรกสุด และตำรวจมีหน้าที่ในการรักษาความสมดุลระหว่างการบังคับใช้กฎหมายหรือ การจับกุม กับความร่วมมือของชุมชน ในการแก้ไขต้นเหตุของปัญหาอาชญากรรม หรือความไม่เป็นระเบียบของชุมชน

7. เน้นป้องกันปัญหาอาชญากรรมมากกว่ารอให้เกิดเหตุ (Proactive Crime Prevention) การตำรวจผู้รับใช้ชุมชน มุ่งเน้นในการทำงานเพื่อป้องกันไม่ให้อาชญากรรมเกิดมากกว่าการรอให้อาชญากรรมเกิดแล้วจึงคิดติดตามจับกุมคนร้ายเพื่อฟ้องศาล กิจกรรมส่วนใหญ่ของตำรวจที่ทำร่วมกับชุมชน คือสนับสนุนให้ชุมชนมีความเข้มแข็งในการป้องกันอาชญากรรมด้วยชุมชนเอง โดยใช้เทคนิคแก้ต้นเหตุปัญหา การควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม การจัดระบบเพื่อนบ้านเตือนภัย หรือจัดสายตรวจประชาชน เป็นต้น เพื่อมุ่งเป้าประสงค์ในการลดอาชญากรรมและความหวาดกลัวภัยอาชญากรรม

8. ใช้เทคนิคแก้ปัญหา (Problem Solving) ตำรวจ สมาชิกชุมชน และหน่วยงานอื่น ๆ ทำงานร่วมกันเพื่อกำหนด ต้นเหตุของปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในชุมชน หรือปัญหาความไม่เป็นระเบียบในชุมชน (Scanning) แล้ววิเคราะห์สาเหตุของปัญหา(Analysis) แสวงหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา (Response) ดำเนินการแก้ไขปัญหา แล้วประเมินผล (Assessment) เทคนิคในการแก้ปัญหานี้ เป็นการระดมความร่วมมือระหว่างตำรวจกับชุมชน เป็นการคิดแก้ปัญหา นอกกรอบความคิดการทำงานแบบเดิมของตำรวจ ที่ถือว่าการสืบสวนจับกุมคนร้ายได้ก็นับเป็นการบรรลุภารกิจแล้ว แต่ถ้าตำรวจมีแนวคิดและทำงานตามความ

เชื่อแบบเดิม ปัญหาอาชญากรรมหรือความเดือดร้อนของชุมชนก็จะกลับมาอีก เพราะการจับกุมคนร้าย ไม่ใช่การแก้ต้นเหตุของปัญหาที่แท้จริง

การใช้เทคนิคแก้ปัญหาหลักขณะนี้ ควรถือเป็นหลักการสำคัญ เพราะที่ผ่านมา ประเทศไทยเคยใช้ชุด ชุมชนมวลชนสัมพันธ์เข้าไปสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างตำรวจกับประชาชนได้แล้ว แต่ไม่ได้นำชุมชนมา ระดมความร่วมมือกับตำรวจ ในการแก้ไขปัญหอาชญากรรมหรือความเดือดร้อนของชุมชน

9. การเป็นหุ้นส่วนและสร้างความร่วมมือระหว่างตำรวจและชุมชน (Partnerships) ในระบบตำรวจ ชุมชน ประชาชนในชุมชนคือหุ้นส่วนของตำรวจ ในการร่วมรับผิดชอบป้องกันอาชญากรรม หรือปัญหา ความไม่เป็นระเบียบในชุมชน (ไม่ใช่เป็นปัญหาของตำรวจฝ่ายเดียว) ตำรวจและประชาชนในชุมชนต้อง ร่วมกันสำรวจปัญหาและความต้องการของ ชุมชนเกี่ยวกับความเดือดร้อน หรือความหวาดกลัวภัย อาชญากรรม และให้ชุมชนร่วมใช้เทคนิคแก้ปัญหาเพื่อร่วมแก้ต้นเหตุปัญหาความเดือดร้อนจากอาชญากรรม ดังกล่าวและตำรวจต้องสร้างความร่วมมือหรือเป็นแกนนำในการระดมทรัพยากร ความร่วมมือ หรือให้ ประชาชนร่วมเป็นอาสาสมัครเพื่อดำเนินกิจกรรมป้องกันอาชญากรรมได้ด้วยตัวชุมชนเอง

10. ตำรวจต้องบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (Integration) ในการบังคับใช้กฎหมายหรือแก้ไข ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันหลายอย่าง โดยเฉพาะการแก้ที่ต้นเหตุของปัญหา (ไม่ใช่เพียงแค่การจับ คนร้าย) ตำรวจไม่มีอำนาจหน้าที่โดยตรงจะเข้าไปจัดการได้ เช่น หอพักที่เป็นแหล่งมั่วสุมของวัยรุ่นติดยาเสพติด เจ้าหน้าที่พัฒนาสังคมและทรัพยากรมนุษย์หรือประชาสงเคราะห์ มีหน้าที่ตามกฎหมายโดยตรงในการจัด ระเบียบ หรือการติดตั้งไฟฟ้าส่องสว่างบริเวณที่เกิดเหตุชิงทรัพย์หรือข่มขืนเสมอ เป็นอำนาจหน้าที่ของ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น การถอนใบอนุญาตให้บุคคลที่มีพฤติกรรมลักเล็กขโมยน้อย มีและใช้อาวุธปืน เป็นอำนาจของนายทะเบียนอาวุธปืน คือนายอำเภอท้องที่ (ต่างจังหวัด) การอนุญาตให้รถเร่ขายสุราตามงาน เทศกาลหรืองานรื่นเริงต่างๆ ที่เป็นต้นเหตุให้วัยรุ่นซื้อสุราได้ตลอดเวลา นำไปสู่เหตุทำร้ายร่างกาย เป็นอำนาจ ของสรรพสามิต รถที่หายส่วนมากเป็นรถจักรยานยนต์ใหม่ที่ยังไม่ได้รับป้ายทะเบียนจากหน่วยงานขนส่ง ทางบก และสถานที่ที่หายมากที่สุดคือตลาดนัด ที่ฝ่ายพาณิชย์จังหวัดมีอำนาจกำหนดเงื่อนไขอนุญาตให้เปิด ตลาดนัดได้ ดังนั้นเป็นต้น

การจะรู้ว่าหน่วยตำรวจใดเป็น “ตำรวจผู้รับใช้ชุมชน” เท่าใด หรือวัดระดับของการนำหลักการตำรวจ ผู้รับใช้ชุมชนไปใช้ หรือวัด “ความเป็นตำรวจผู้รับใช้ชุมชน ” มีเกณฑ์ในการวัดจากการทำงานของตำรวจ 5 ระดับ จากน้อยไปหามาก คือ

1. ตำรวจสนใจชุมชน เฉพาะเวลาประชาชนแจ้งความเท่านั้น
2. ตำรวจแนะนำการป้องกันอาชญากรรมแก่ชุมชน
3. ประชาชนแจ้งข่าวสารแก่ตำรวจเสมอ
4. ตำรวจนำชาวบ้านร่วมคิดร่วมทำแก้ปัญหาชุมชน
5. ชุมชนป้องกันอาชญากรรมด้วยชุมชนเอง โดยตำรวจเป็นแกน/สนับสนุน

หน่วยงานอื่น ก็เริ่มที่จะเห็นความสำคัญของชุมชน และมุ่งส่งเสริมให้ชุมชนเข้มแข็ง เช่นกระทรวง ยุติธรรม ได้เริ่มนำหลักการยุติธรรมสมานฉันท์ (Restorative Justice) และการยุติธรรมชุมชน (Community Justice) เป็นต้น มาใช้ในชุมชน ซึ่งล้วนแล้วแต่สอดคล้องหรือเป็นแนวทางเดียวกับตำรวจผู้รับใช้ชุมชน

ทั้งสิ้น และหลักการตำรวจผู้รับใช้ชุมชนนี้ ยังสอดคล้องกับแนวคิดชุมชนเข้มแข็ง หรือพลังแผ่นดินต่อต้าน ยาเสพติด หรือแม้กระทั่งแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งทุกแนวคิดมีวัตถุประสงค์ให้ครอบครัว ชุมชน มีความสามารถในการพึ่งพาตนเองได้ ดังนั้นตำรวจก็สามารถที่จะใช้เครือข่ายเหล่านี้เป็นฐานในการทำงาน ตำรวจผู้รับใช้ชุมชนได้ด้วย

ในระบบตำรวจชุมชน ตำรวจต้องบูรณาการกับหน่วยงานที่จะแก้ไขส่วนที่เป็น “ต้นเหตุ” ทำให้เกิดปัญหาสังคม นำไปสู่อาชญากรรมหรือปัญหาความไม่เป็นระเบียบของชุมชนโดยการจัดระเบียบสังคมให้ดีขึ้น

9. แนวคิดอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

งานป้องกันอาชญากรรมเป็นงานที่ตำรวจคุ้นเคยมาก ในอดีตเมื่อกล่าวถึงงานป้องกันอาชญากรรม ตำรวจมักจะมุ่งไปใช้สิ่งที่เป็นอรรถประโยชน์คือ “สายตรวจ” หากพูดถึงเรื่องป้องกันอาชญากรรมก็มักจะคิดว่า สายตรวจต้องดี มีประสิทธิภาพ ที่จริงก็ไม่ผิด แต่สายตรวจเป็นเพียงวิธีการเดียวในภาพรวมของงานป้องกันอาชญากรรมทั้งหมด สายตรวจเป็นวิธีการที่เห็นได้ชัดเจน และถูกกล่าวถึงมากที่สุด ดังนั้นทำให้เรามองภาพงานสายตรวจ คือตัวแทนของงานการป้องกันอาชญากรรมซึ่งเป็นแนวคิดของทฤษฎีการบังคับใช้กฎหมาย เช่น ตำรวจของประเทศอังกฤษได้ใช้ทฤษฎีนี้โดยมีการทุ่มเทกำลังตำรวจลงไปทุกพื้นที่ ตามแนวคิดที่ว่า มีตำรวจที่ไหนต้องไม่มีโจร อย่างไรก็ตามตำรวจสายตรวจไม่อาจป้องกันอาชญากรรมได้ทุกเรื่อง ดังเห็นได้จากการที่ประชาชนร้องเรียนว่า “ทำไมอาชญากรรมยังมีอยู่ และอาชญากรรมสูงขึ้น” ในอดีตตำรวจมักคิดว่า งานสายตรวจไม่มีประสิทธิภาพ แต่จริงๆอาจไม่ใช่ ถ้าวิเคราะห์ให้ดีพบว่า อาชญากรรมมีอยู่ 2 ประเภท คือ

1. อาชญากรรมที่น่าจะป้องกันได้ (Street Crime) อาชญากรรมที่เกิดในที่สาธารณะ อาชญากรรมประเภทนี้ค่อนข้างเป็นเหตุเป็นผลว่าสายตรวจน่าจะมียบทบาทในการป้องกัน เพราะสายตรวจสามารถเข้าไปตรวจได้ในพื้นที่ต่างๆ แม้นในตรอกซอยสาธารณะ ดังนั้น อาชญากรรมที่เกิดขึ้นในตรอก ซอย และพื้นที่สาธารณะย่อมถือว่า เป็นขีดความสามารถของสายตรวจที่ควรป้องกันอาชญากรรมได้

2. อาชญากรรมประเภทที่ไม่น่าจะป้องกันได้ ซึ่งทำให้ขีดความสามารถของ สายตรวจในการป้องกันอาชญากรรมมีจำกัด เช่นอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในที่รโหฐาน ในที่ลับตา เป็นสถานที่ที่ตำรวจสายตรวจเข้าไปตรวจไม่ได้ แต่เมื่อภาพรวมอาชญากรรมเกิดสูง เราก็มองไปที่ประสิทธิภาพสายตรวจเพียงอย่างเดียว อาชญากรรมที่ไม่น่าจะป้องกันได้นั้น มีวิธีอื่นอีกมากมายที่ถูกนำมาใช้ในการป้องกันไม่ใช่สายตรวจเพียงอย่างเดียว นักบริหารในเรื่องการป้องกันอาชญากรรมต้องรู้จักวิเคราะห์สภาพอาชญากรรมและรูปแบบการป้องกันที่เหมาะสม ถ้าในท้องที่สถิติอาชญากรรมประเภทที่น่าป้องกันได้เกิดสูง ต้องวิเคราะห์ที่เรื่องของประสิทธิภาพสายตรวจที่ใช้ในงานป้องกันส่วนหนึ่ง แต่ ถ้าวิเคราะห์พบว่า ประเภทของอาชญากรรมที่ไม่น่าจะป้องกันได้เกิดขึ้นสูง นักบริหารควรนำรูปแบบการป้องกันอาชญากรรมอื่น มาเสริมควบคู่ไปกับงานสายตรวจ

10. ทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรม (Crime Triangle Theory)

เป็นการอธิบายถึงสาเหตุหรือองค์ประกอบของการเกิดอาชญากรรม ประกอบด้วยด้านต่าง ๆ ของสามเหลี่ยม 3 ด้าน คือ

1. ผู้กระทำผิด/คนร้าย (Offender) หมายถึง ผู้ที่มีความต้องการ (Desire) จะก่อเหตุหรือลงมือกระทำความผิด
2. เหยื่อ (Victim)/เป้าหมาย (Target) หมายถึง บุคคล สถานที่ หรือวัตถุสิ่งของ ที่ผู้กระทำผิดหรือคนร้าย มุ่งหมายกระทำต่อ หรือเป็นเป้าหมายที่ต้องการ
3. โอกาส (Opportunity) หมายถึง ช่วงเวลา (Time) และสถานที่ (Place) ที่เหมาะสมที่ผู้กระทำผิดหรือคนร้าย มีความสามารถจะลงมือกระทำความผิดหรือก่ออาชญากรรม

เมื่อเหตุการณ์หรือสถานการณ์ครบองค์ประกอบทั้ง 3 ด้าน ดังกล่าวข้างต้น จะทำให้เกิดอาชญากรรมขึ้น ทฤษฎีดังกล่าวได้เสนอแนวคิดในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรม หรือการป้องกันไม่ให้เกิดอาชญากรรม โดยต้องพยายามทำอย่างไรก็ตามที่จะให้องค์ประกอบของสามเหลี่ยมอาชญากรรม ด้านใดด้านหนึ่งหายไป ก็จะทำให้อาชญากรรมไม่เกิดขึ้น ดังนั้นในการปฏิบัติงานของตำรวจในแต่ละพื้นที่ ควรนำแนวคิดของทฤษฎีดังกล่าวมาใช้ในการป้องกันอาชญากรรมเชิงรุก ตามยุทธศาสตร์ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ กล่าวคือ ต้องพยายามทำให้องค์ประกอบการเกิดอาชญากรรม ด้านใดด้านหนึ่งของสามเหลี่ยมหายไป โดยมีวิธีการในการดำเนินการ ดังต่อไปนี้คือ

1) ด้านผู้กระทำผิดหรือคนร้าย (Offender)

ต้องพยายามลดหรือควบคุมจำนวนผู้กระทำความผิดหรือคนร้ายในพื้นที่ที่รับผิดชอบ โดยมุ่งเน้นใช้ทฤษฎีบังคับใช้กฎหมาย (Law Enforcement Theory) เช่น การเฝ้าระวังบุคคลพันโทที่เข้ามาอยู่ในพื้นที่ การกำหนดมาตรการควบคุมแหล่งอบายมุขหรือสถานบริการที่จะเป็นแหล่งเพาะ อาชญากรรม การระดมกวาดล้างอาชญากรรมอย่างสม่ำเสมอ การจับกุมผู้กระทำความผิดตามหมายจับ การสืบสวนหาข่าวเกี่ยวกับแหล่งซ่องสุมของผู้กระทำความผิดหรือคนร้าย มาตรการดิวสุรา การปิดล้อมตรวจค้น การไประงับเหตุอย่างรวดเร็วของสายตรวจ เพื่อให้สามารถจับกุมผู้กระทำความผิดหรือคนร้ายได้อย่างทันทั่วทั้งที่ รวมทั้งการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาอาชญากรรม ยาเสพติดให้โทษ และปัญหาการว่างงาน เป็นต้น

2) ด้านเหยื่อ (Victim)/เป้าหมาย (Target)

ผู้เสียหาย หรือเหยื่อ หรือประชาชนทั่วไป ต้องรู้จักการป้องกันตนเอง ครอบครัวยุ และชุมชนหรือสังคม ตำรวจจะต้องยื่นมือเข้าไปช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ โดยมีการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ ข้อมูลข่าวสาร ที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนในการป้องกันอาชญากรรม หรือไม่ให้ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม เช่น การแต่งตัว การใส่เครื่องประดับหรือของที่มีค่า การหลอกลวงของคนร้ายในลักษณะต่างๆ โดยอาจจะจัดเป็นโครงการตำรวจเตือนภัย โครงการตรวจเยี่ยมประชาชน(Knock Door) หรือโครงการครู D.A.R.E เป็นต้น

3) ด้านโอกาส (Opportunity)

โอกาสที่ผู้กระทำความผิดหรือคนร้ายจะลงมือก่ออาชญากรรมนั้นจะต้องอาศัยเวลาและสถานที่ที่เหมาะสมในการก่อเหตุตำรวจต้องพยายามหาวิธีการเพื่อที่จะตัดช่องโอกาสของคนร้ายดังกล่าวโดยแยกออกเป็น

3. 1) เวลา ต้องพยายามตัดช่องโอกาสในเรื่องเวลาที่จะเกิดเหตุ โดยมุ่งเน้นการ ปรากฏตัวของเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจ (Show off Force) การตั้งจุดตรวจค้น เป็นต้น

3. 2) สถานที่ สำหรับเรื่องการตัดช่องโอกาสในเรื่องสถานที่นั้น สามารถกระทำได้หลายวิธี และมีทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมากมาย เช่น ทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม (Crime Control Through Environmental Design) เป็น วิธีการปรับสภาพแวดล้อมและใช้ประโยชน์สภาพแวดล้อม ในการลดโอกาสการก่ออาชญากรรม เช่น การสร้างรั้วหรือสิ่งกีดขวางมิให้ผู้กระทำความผิดเข้าถึงบริเวณสิ่งของ หรือบุคคล โดยเพิ่มความเสี่ยงที่คนร้ายจะถูกตรวจพบหรือถูกจับกุมมากยิ่งขึ้น หรือการจัดระเบียบพื้นที่ที่มีแนวโน้มจะเกิดอาชญากรรม (พื้นที่เสี่ยง) ตามหลักทฤษฎีหน้าต่างแตก (Broken Windows Theory) โดย จะต้องรีบเข้าไปดำเนินการแก้ไขปัญหาก่อนที่จะเกิดอาชญากรรมในพื้นที่ดังกล่าว การจัดการพื้นที่ให้ปลอดภัยตาม โครงการพื้นที่ปลอดภัย (Safety Zone) หรือโครงการเพื่อนบ้านเตือนภัย (Neighborhood Watch) รวมตลอดถึงการเพิ่มประสิทธิภาพเครื่องมือเครื่องใช้ทางด้านเทคโนโลยีใหม่ๆ เช่น กล้องโทรทัศน์วงจรปิด (CCTV) การใช้สัญญาณเตือนภัย ทั้งนี้ตำรวจจะต้องเข้าไปจัดการ ให้มีการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนและชุมชนเพื่อร่วมมือกันแก้ไขปัญหาอาชญากรรม ตามโครงการตำรวจผู้รับใช้ชุมชน (Community Policing) โดยมุ่งเน้นการสร้างชุมชนเข้มแข็งเพื่อให้ชุมชนสามารถดูแลตัวเองได้อย่างยั่งยืนตลอดไป

การป้องกันอาชญากรรมเชิงรุก โดยการทำให้องค์ประกอบของการเกิดอาชญากรรม ด้านใดด้านหนึ่งของสามเหลี่ยมหายไป ตามหลักการของทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรม ที่กล่าวมาแล้วข้างต้น จะทำให้ การปฏิบัติงานของตำรวจมีเป้าหมายที่ชัดเจน เข้าใจง่ายและสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างถูกต้อง ดังนั้น จึงเห็นควรที่ผู้บังคับบัญชา หรือหัวหน้าหน่วยงาน ควรนำแนวคิดการป้องกันอาชญากรรมเชิงรุกโดยใช้ทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรม ชี้แจงทำความเข้าใจกับตำรวจ เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่แก้ไขปัญหาอาชญากรรม ได้บรรลุเป้าหมาย เกิดประโยชน์สูงสุด และสร้างความพึงพอใจแก่พี่น้องประชาชนทั่วไป

บทที่ 2

การป้องกันอาชญากรรมเชิงรุก

หลักการของเจ้าหน้าที่ตำรวจในงานป้องกันอาชญากรรมจะต้องยึดถือ คือ จะสร้างความอยู่เย็นเป็นสุขให้กับประชาชนในพื้นที่รับผิดชอบได้อย่างไร ดังคำกล่าวที่ว่า “คนดีอยู่เย็นเป็นสุข คนร้ายอยู่ร้อนนอนทุกข์” คือ จะต้องสร้างความหวาดกลัวให้กับคนร้าย แล้วก็สร้างความอบอุ่นใจให้กับคนดี จึงต้องนำมาใช้ในการสร้างวิธีการ และยุทธศาสตร์ให้เกิดผล ในการป้องกันอาชญากรรม หลักการจะต้องลดจำนวนคดีที่เกิดขึ้น ปิดช่องโอกาสของคนร้าย และป้องกันยับยั้งไม่ให้คนร้ายลงมือกระทำความผิด ในเวลาเดียวกันจะต้องสร้างให้ชุมชนมีเกราะป้องกันตัวเอง หรือว่าสร้างกำแพงในการป้องกันการก่ออาชญากรรมของคนร้าย แนวทางในการป้องกันอาชญากรรมในปัจจุบัน ต้องเน้นไปถึงเรื่องการสร้างเครือข่ายการป้องกันให้เกิดขึ้น ลำพังตำรวจฝ่ายเดียว อาจไม่สามารถทำให้การป้องกันอาชญากรรมนั้นมีประสิทธิภาพ หรือประสบความสำเร็จได้ เพราะฉะนั้นการทำงานในลักษณะเครือข่าย ความร่วมมือ ร่วมใจ ในลักษณะของพันธมิตร ในเชิงหุ้นส่วนหรือ Partnership จึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง หลักการหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ในการป้องกันอาชญากรรมในเชิงรุกได้ คือ การป้องกันอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม หลักการง่ายๆ คือ จะสร้างสภาพแวดล้อมอย่างไร ไม่ให้เอื้อต่อการเกิดอาชญากรรม หลักการนี้ ร.ต.อ.ดร.ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์ ได้นำมาเผยแพร่ ซึ่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้ถือเป็นนโยบายให้หน่วยต่างๆ นำเอาไปปฏิบัติ

การป้องกันอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม ทำได้โดยการออกแบบสภาพแวดล้อม เพื่อปิดช่องโอกาส ก่อนที่คนร้ายจะลงมือกระทำความผิด ช่องโอกาสของคนร้ายที่จะกระทำความผิดนั้น แบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท กล่าวคือ การสร้างสภาพแวดล้อมที่เป็นรูปธรรม หรือการปรับสภาพแวดล้อมทางกายภาพ อย่างเช่นการติดตั้งหลอดไฟฟ้าส่องสว่างในที่สาธารณะ บ้านเรือน พื้นที่ในความรับผิดชอบของตนเอง ถนน หนทางต่างๆ รวมทั้งการเสริมสร้างความเข้มแข็งอื่นๆ เช่น การใช้ระบบล็อกในการเปิด-ปิดประตู หน้าต่าง และอีกประเภทหนึ่งคือสภาพแวดล้อมในรูปแบบของนามธรรม คือ การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในชุมชน เพื่อให้เป็นกำแพงในการป้องกันอาชญากรรมทุกรูปแบบ

การจัดสภาพแวดล้อมของพื้นที่ ควรพิจารณาแบ่งพื้นที่ออกเป็น 3 ประเภท

1. **พื้นที่สาธารณะ** ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องของหน่วยราชการ หรือภาคเอกชน หรือผู้ที่ใช้พื้นที่เหล่านั้นจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบ
2. **พื้นที่ทุติยภูมิ** หรือพื้นที่ที่มีผู้ใช้ในจำนวนจำกัด หรืออาจจะต้องได้รับอนุญาตก่อนหรือผู้มีสิทธิเท่านั้นที่จะเข้าไปได้ ดังนั้นในพื้นที่ดังกล่าวเจ้าของพื้นที่ และผู้ที่ใช้พื้นที่นั้นต้องร่วมกันจัดสภาพแวดล้อม ไม่ให้เอื้อต่อการเกิดอาชญากรรม
3. **พื้นที่ปฐมภูมิ หรือพื้นที่ส่วนบุคคล** ได้แก่ บ้านเรือนประชาชน ที่พักอาศัยที่เป็นส่วนตัว การจัดสภาพแวดล้อมเพื่อป้องกันอาชญากรรมนั้นก็ขึ้นอยู่กับเจ้าของผู้พักอาศัย

เจ้าของบ้าน เจ้าของอาคาร จะต้องมีความรู้ความเข้าใจ และจะต้องสร้างสภาพแวดล้อมไม่ให้เอื้อต่อการเกิดอาชญากรรม

พื้นที่ทั้งสามประเภทนี้จะต้องถูกนำมาพิจารณา โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ออกปฏิบัติหน้าที่ จะต้องมีความรู้ความ ความเข้าใจ เกี่ยวกับวิธีการป้องกันในแต่ละพื้นที่ ซึ่งจะมีความแตกต่างกันไป

ขั้นตอนในการดำเนินการ เพื่อให้เกิดความสำเร็จในเรื่อง การป้องกันอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อมนั้น เจ้าหน้าที่ที่ทำหน้าที่ฝ่ายป้องกันปราบปราม ควรนำไปพิจารณาและนำไปใช้ ซึ่งมีหลายขั้นตอน โดยเริ่มตั้งแต่ขั้นตอนที่หนึ่ง จะต้องสำรวจพื้นที่ที่เห็นว่าเป็นพื้นที่ล่อแหลม หรือพื้นที่เสี่ยง หรือมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเกิดอาชญากรรม ในขั้นตอนนี้มีความจำเป็นที่จะต้องให้เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติที่ออกตรวจพื้นที่จริง โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่สายตรวจ ต้องลงมือสำรวจด้วยตนเอง เพราะในขณะที่ออกตรวจท้องที่ ไม่ว่าจะเป็นการตรวจลาดตระเวนโดยรถยนต์ หรือรถจักรยานยนต์ก็ดี เจ้าหน้าที่ตำรวจเหล่านี้จะต้องมีการสังเกต มีการหาข้อมูล มีการหาข่าว หรือได้พบเห็นสิ่งที่ประชาชนหวาดกลัว หรือพื้นที่ใดที่ประชาชนมีความรู้สึกกลัวไม่ปลอดภัย การทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจในระดับผู้ปฏิบัติจริงเป็นผู้สำรวจข้อมูลนั้น จะเป็นประโยชน์ในเรื่องของความต่อเนื่องของข้อมูล และยังรู้ที่มาที่ไปว่าพื้นที่บริเวณใดเป็นพื้นที่ล่อแหลมหรือพื้นที่เสี่ยง เนื่องจากเจ้าหน้าที่ตำรวจเหล่านี้จะปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสถานี่ หรือในพื้นที่นั้นๆ เป็นเวลาต่อเนื่องและยาวนาน ซึ่งตรงกันข้ามกับนายตำรวจที่มีวาระในการแต่งตั้งโยกย้าย หากได้รับมอบหมายให้ไปสำรวจหรือเป็นผู้ดำเนินการในท้องที่ ไม่นานก็ต้องโยกย้ายไป ส่งผลให้ข้อมูลขาดความต่อเนื่อง ทำให้ผู้ที่มาปฏิบัติหน้าที่ต่อ ก็จะต้องมาเริ่มต้นใหม่ ซึ่งเสียเวลาโดยเปล่าประโยชน์ ซึ่งขั้นตอนในการดำเนินการมีดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสำรวจพื้นที่ล่อแหลม มีอยู่ 2 แนวคิด แนวคิดที่หนึ่ง คือ พื้นที่ที่เคยเกิดคดี หรือเหตุร้ายมาแล้ว แนวคิดที่สอง ก็คือ การสำรวจว่าประชาชนที่อยู่ในบริเวณดังกล่าว มีความหวาดระแวง หรือหวาดกลัว กับพื้นที่บริเวณใดบ้าง ซึ่งข้อมูลดังกล่าวจะได้จากการซักถาม หรือการหาข่าวจากประชาชนผู้พักอาศัย เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจได้ข้อมูลในเรื่องพื้นที่วิกฤติ หรือพื้นที่ล่อแหลม หรือพื้นที่เสี่ยงมาแล้ว ก็สามารถนำมาทำเป็นข้อมูลในรูปแบบของรายงาน (Report) ซึ่งในรายงานนี้จะต้องมีข้อมูลที่สำคัญ คือ ที่ตั้งของสถานที่ที่เป็นจุดล่อแหลม เหตุใดจึงล่อแหลม

ระบบการป้องกันเดิมมีอะไรบ้าง จุดอ่อนใดที่เป็นจุดล่อแหลม หรือสภาพแวดล้อมใดที่เป็นสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเกิดอาชญากรรม เมื่อทำการสำรวจเรียบร้อยแล้วก็จะนำไปสู่ขั้นตอนต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์พื้นที่ เมื่อได้ข้อมูลจากการสำรวจแล้วจะต้องนำมาวิเคราะห์ ว่า สถานที่นั้นๆ ล่อแหลมอย่างไร อยู่ที่ไหน ในห้วงเวลาใดที่ล่อแหลม มีจุดอ่อนอย่างไร เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลได้แล้ว ก็นำไปสู่ขั้นตอนที่สาม

ขั้นตอนที่ 3 การนำมาตรการในการป้องกันอาชญากรรมมาปรับใช้ ซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาในฝ่ายการป้องกันปราบปราม ที่จะต้องเอารายงานหรือข้อมูลเหล่านี้มาพิจารณาว่าจะนำมาตรการใดมาปรับใช้ จึงเหมาะสมกับการป้องกัน หรือการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเกิดอาชญากรรมในพื้นที่ที่สำรวจมา

มาตรการในการป้องกันอาชญากรรม ที่สามารถพิจารณานำมาใช้ได้ มีอยู่ 5 มาตรการใหญ่ๆ กล่าวคือ

มาตรการที่ 1 คือ มาตรการโดยตำรวจเอง เช่น ตำรวจอาจจะเพิ่มกำลังตำรวจสายตรวจ หรือเพิ่มความถี่ในการตรวจให้มากขึ้น จัดเจ้าหน้าที่ตำรวจไป ว.10 สังเกตการณ์ ติดตั้งจุดตรวจผู้แดง จัดสายตรวจเดินเท้า หรือตั้งจุดสกัด จุดตรวจคัน ซึ่งเป็นวิธีการที่ตำรวจใช้อยู่

มาตรการที่ 2 คือ มาตรการที่ดำเนินการโดยฝ่ายเจ้าของพื้นที่ เช่น เจ้าของอาคาร เจ้าของศูนย์การค้า เจ้าของที่พัก เจ้าของแฟลต เจ้าของอพาร์ทเมนต์ เจ้าของพื้นที่เหล่านี้ ก็สามารถที่จะพิจารณาสภาพแวดล้อมพื้นที่ของตนเองว่า สิ่งใดที่เอื้อต่อการเกิดอาชญากรรม สภาพแวดล้อมตรงไหนที่เป็นจุดเปลี่ยว จุดอ่อน เช่น ความมืดทึบ ไม่มีแสงสว่าง พุ่มไม้สูง ซึ่งจะเป็นจุดอับที่ทำให้คนร้ายสามารถซุกซ่อนตัวอยู่ หรือก่อเหตุได้ สิ่งเหล่านี้เจ้าของพื้นที่จะต้องนำมาพิจารณาปรับสภาพแวดล้อมของตัวเองให้ดีขึ้น เพื่อลดปัญหาการเกิดอาชญากรรม

มาตรการที่ 3 คือ มาตรการโดยผู้ใช้พื้นที่ ได้แก่ ผู้ที่ผ่านเข้าไปในพื้นที่เหล่านั้น อาจจะเป็นประชาชน ลูกค้า หรือผู้พักอาศัยในหมู่บ้าน บุคคลเหล่านี้ก็ต้องระมัดระวังตัวเอง โดยจะต้องรู้ว่าพื้นที่ใดที่ตัวเองกำลังเดินไป หรือผ่านไปมักจะเกิดอะไรขึ้น ก็สามารถจะป้องกันตัวเองให้พ้นภัย หรือการก่อเหตุของคนร้ายได้

มาตรการที่ 4 คือ มาตรการโดยหน่วยงานอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ หรือองค์กรเอกชนก็ตาม ซึ่งมีหน้าที่โดยตรงหรือมีบทบาทเกี่ยวข้องในการจัดสภาพแวดล้อมให้เกิดความปลอดภัย ตัวอย่างเช่น มหาวิทยาลัยรามคำแหง มีการจัดโครงการหอพักสีขาว โดยมหาวิทยาลัยได้ขอความร่วมมือให้เจ้าของหอพักช่วยกันสร้างความปลอดภัยให้เกิดขึ้นในบริเวณหอพัก ตัวอย่างเช่น ในสถานที่ที่เป็นที่เปลี่ยว แสงสว่างไม่เพียงพอ ก็จะต้องให้การไฟฟ้าหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาดำเนินการติดตั้งหลอดไฟฟ้าเพื่อเพิ่มแสงสว่างให้เพียงพอ หรือบริเวณใดที่เป็นที่รกร้างว่างเปล่า ต้นไม้ขึ้นหนาทึบ บดบังการมองเห็น สามารถเป็นที่ซ่อนเร้นของคนร้ายได้ ก็จะต้องจัดสภาพแวดล้อมดังกล่าวให้หมดสิ้นไป โดยการประสานให้สำนักงานเขต หรือฝ่ายปกครอง ให้มาเป็นผู้ดำเนินการดังกล่าวให้เรียบร้อย

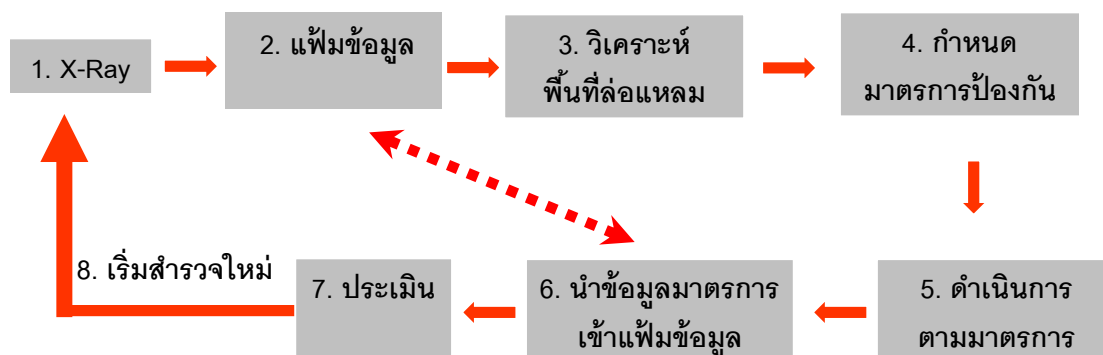
มาตรการที่ 5 คือ การใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการป้องกันอาชญากรรม เทคโนโลยีนั้นมีประโยชน์และความสำคัญต่อระบบการป้องกันภัยเป็นอย่างมากในปัจจุบัน ตัวอย่างเช่น กล้องวงจรปิด ถือว่าเป็นสิ่งที่ใช้ในการเฝ้าระวังป้องกันภัยได้ตลอด 24 ชั่วโมง โดยสามารถจับภาพความเคลื่อนไหวของสิ่งที่เกิดขึ้นทั้งในที่สาธารณะและที่ส่วนตัว ทั้งยังเป็นเครื่องมือที่ส่งผลให้คนร้ายนั้น เกรงกลัว หรือไม่กล้าที่จะลงมือทำความผิด สัญญาณเตือนภัยต่างๆ การใช้เทคโนโลยีในการติดตามจับกุมคนร้ายด้วยระบบ GPS หรือเทคโนโลยีอื่นๆ ในการป้องกันอาชญากรรม ไม่ว่าจะเป็นกรณีการคุ้มครองทรัพย์สินที่มีค่าใดๆ ก็ตาม ซึ่งในต่างประเทศก็ให้ความสำคัญกับการใช้เทคโนโลยีและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ เช่น ในประเทศอังกฤษ มีการติดตั้งและใช้กล้องวงจรปิดทุกหนทุกแห่ง และในบางที่ก็มีข้อความแจ้งเตือนไว้ด้วยว่า บริเวณนี้เป็นพื้นที่ควบคุมโดยวงจรปิด อันนี้เป็นอีกวิธีการหนึ่งในเรื่องการสร้างความอบอุ่นใจให้กับคนดี แล้วในทางกลับกันก็สร้างความหวั่นไหวให้กับคนร้าย เพราะว่าถ้าคนร้ายเห็นป้ายแสดงข้อความหรือสัญลักษณ์เหล่านี้ก็จะรู้สึกหวาดกลัว เกรงว่าถ้าหากทำผิดไปแล้วอาจจะถูกจับกุมได้ ซึ่งต่างจากคนดี หากเห็นข้อความเดียวกันนี้ก็จะมีความรู้สึกอบอุ่นใจและมั่นใจในความปลอดภัยของตัวเอง เพราะว่ามีระบบการป้องกันภัยใช้อยู่

ขั้นตอนที่ 4 การลงมือทำ ต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจกันทุกฝ่าย โดยมีเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นแกนกลางในการประสาน โดยการส่งข้อมูลแจ้งให้เจ้าของพื้นที่ทราบว่าต้องปรับปรุงอะไร อย่างไร และประชาสัมพันธ์ให้ผู้ที่ใช้พื้นที่ทราบว่าต้องระมัดระวังตัวเองอย่างไรในการเข้าไปในบริเวณพื้นที่เหล่านั้น หรือประสานไปยังหน่วยงานราชการเกี่ยวข้อง ว่าควรจะเข้ามาร่วมสนับสนุนในเรื่องใดได้บ้าง เช่น แสงสว่าง ต้นไม้รกริบ เป็นต้น เพื่อเป็นการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเกิดอาชญากรรมให้หมดสิ้นไป รวมทั้งให้คำแนะนำผู้เกี่ยวข้องในการนำเทคโนโลยีต่างๆ มาใช้ เพราะเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นผู้ที่มีความรู้ในเรื่องของการป้องกันอาชญากรรมมากที่สุด ถ้าหากเจ้าหน้าที่ตำรวจไม่เป็นแกนกลางในการให้คำแนะนำหรือประสานงานแล้ว คิดว่าอาจจะทำให้การป้องกันนั้นไม่เกิดประสิทธิภาพเท่าที่ควร เพราะฉะนั้น เมื่อเข้าใจถึงแนวความคิดในการลงมือทำร่วมกันแล้ว ก็จะส่งผลให้เกิดความปลอดภัยร่วมกัน (Safer Together) ดังนั้นเพิ่มข้อมูลจากการสำรวจ เพิ่มข้อมูลการดำเนินการวิเคราะห์เหล่านี้ จะต้องถูกจัดเก็บเอาและรวบรวมเอาไว้ที่สถานีตำรวจ เมื่อผู้บังคับบัญชาท่านใดย้ายเข้ามารับตำแหน่งใหม่ก็สามารถที่จะทราบข้อมูลได้ทันที ถ้าหากมีข้อสงสัยก็สามารถสอบถามข้อมูลจากผู้สำรวจซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจที่ยังอยู่ในพื้นที่ได้ ทั้งหมดนี้ก็คือหลักการ และขั้นตอนง่ายๆ ในการจัดทำกรป้องกันอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม แต่หากถามว่า ผลสำเร็จของการป้องกันอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม หรือป้องกันอาชญากรรมทั่วไปจะประสบความสำเร็จหรือไม่นั้นจะสามารถรู้ได้อย่างไร ในอดีตนั้นเราเคยใช้ข้อมูลทางสถิติของการเกิดอาชญากรรม เป็นตัวชี้วัดความสำเร็จในการป้องกันอาชญากรรม ซึ่งถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินผล แต่ว่าในอนาคต ถ้าเราจะถามว่าการป้องกันอาชญากรรมสำเร็จหรือไม่ เราจะต้องถามไปที่ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเกิดอาชญากรรม หรือภัยอันตรายต่างๆ โดยตรง ก็คือ **ประชาชน** นั่นเอง ถ้าหากประชาชนยังคงมีความรู้สึกหวาดกลัวต่ออาชญากรรมอยู่ ก็เชื่อได้ว่ามาตรการในการป้องกันอาชญากรรมนั้นยังไม่สามารถประสบผลสำเร็จได้ เพราะฉะนั้นวิธีหนึ่งที่จะวัดผลความสำเร็จจากการป้องกันในลักษณะของผลลัพธ์ (Outcome) ก็จะต้องวัดกันที่ระดับความหวาดกลัวต่ออาชญากรรมของประชาชนในพื้นที่ หรือในเขตสถานนั้นๆ โดยต้องสอบถามประชาชนว่า ตอนนี้มีความรู้สึกอย่างไรต่ออาชญากรรม หรือมีความรู้สึกอย่างไรต่อสภาพแวดล้อมรอบๆ ตัว รู้สึกว่ามีปลอดภัยหรือไม่ ซึ่งตำรวจจะต้องนำสิ่งเหล่านี้มาปรับ แก้ไข ซึ่งวิธีการสำรวจความหวาดกลัวต่ออาชญากรรมนี้ สถาบันการศึกษาหลายๆ แห่ง ก็สามารถทำได้ในเชิงของการวัดความรู้สึก หรือว่าการทำโพลล์ ซึ่งในปัจจุบันนี้ กองบัญชาการตำรวจนครบาลได้ร่วมมือกับสำนักวิจัยเอแบคโพลล์ ทำการวัดระดับความหวาดกลัวต่ออาชญากรรมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร โดยจะวัดแยกย่อยลงไปถึงในพื้นที่ของแต่ละ สน. เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการประเมินผลและทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจในแต่ละ สน. ได้ทราบว่า มาตรการต่างๆ หรือแผนการตรวจท้องที่ที่นำมาใช้นั้น ประสบความสำเร็จหรือไม่ สามารถทำให้ประชาชนเกิดความอบอุ่นใจขึ้นมาหรือไม่ เพราะฉะนั้น ในการทำงานจะต้องคำนึงถึงความรู้สึก หรือความต้องการของประชาชนเป็นหลักและจึงนำมาปรับใช้หามาตรการในการป้องกัน

หลักการในการป้องกันอาชญากรรมโดยสภาพแวดล้อม เป็นรูปแบบหนึ่งของการบูรณาการจากทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็น ผู้ที่มีหน้าที่โดยตรงในการป้องกันอาชญากรรม เจ้าของพื้นที่ ประชาชน หรือหน่วยงานอื่นๆ แม้กระทั่งการนำเทคโนโลยีเข้ามาร่วมในการป้องกัน การดำเนินการสิ่งเหล่านี้จะต้องทำให้เห็นเป็นรูปธรรม ปัจจัยสำคัญที่สุด ก็คือ เจ้าหน้าที่ตำรวจท้องที่ โดยจะต้องถือว่าสิ่งเหล่านี้ คือ ความ

เดือดร้อนของประชาชน หากเราไม่ลงมือทำ หรือยังใช้วิธีการตรวจแบบดั้งเดิม คือ ใช้ตำรวจเป็นหลัก เพียงอย่างเดียว แก้ปัญหาด้วยตำรวจเอง เราอาจจะไม่ประสบความสำเร็จในการป้องกันอาชญากรรม เท่าที่ควร เพราะกำลังพลของเจ้าหน้าที่ตำรวจนั้นมีจำนวนจำกัด แต่วิธีการป้องกันอาชญากรรมนั้นมันมีหลากหลายวิธี ซึ่งถึงเวลาแล้วที่จะต้องนำเอาหลักการเหล่านี้เอามาใช้

การป้องกันอาชญากรรมเชิงรุกระดับสถานีตำรวจ

หมายเหตุ ระดับ บก. / ภ.จว. ควรมีตรวจสอบ

การดำเนินการให้เป็นไปตามแนวทางที่กำหนด

ขั้นตอนการป้องกันอาชญากรรมเชิงรุก (ตามสภาพพื้นที่และสภาพแวดล้อม)

1. X - Ray พื้นที่ดังนี้

- 1.1 แบ่งพื้นที่รับผิดชอบให้ย่อยลง โดยให้เหมาะสมกับกำลังพลที่มี
- 1.2 ออกคำสั่งจัดคนเป็นผู้รับผิดชอบการ X - Ray พื้นที่ในแต่ละเขตย่อยที่แบ่งไว้ตามข้อ 1.1
- 1.3 ประชุมชี้แจงผู้ปฏิบัติตามข้อ 1.2 ให้ทราบถึงเขตรับผิดชอบและภารกิจในการปฏิบัติ (แจกแบบฟอร์มการ X - Ray พื้นที่ด้วย)
- 1.4 ให้ผู้ปฏิบัติตามข้อ 1.2 ออกไปสำรวจหา พื้นที่ล่อแหลมโดยพิจารณาจาก
 - 1.4.1 พื้นที่ที่เคยมีคดีเกิด
 - 1.4.2 สอบถามจากประชาชนในพื้นที่ ว่าบริเวณใดที่หวาดกลัวภัยอาชญากรรม
- 1.5 กรอกรายชื่อพื้นที่ล่อแหลม ตามแบบฟอร์ม นำเสนอ สวป. / รอง ผกก.ป.
2. จัดทำเพิ่มข้อมูล พื้นที่ล่อแหลม ที่ได้จากการ X - Ray ตามข้อ 1 โดยจัดเพิ่มแยกตามพื้นที่ที่ออกคำสั่งเก็บไว้ที่สถานี โดยมอบหมาย หัวหน้างาน ป. รับผิดชอบ
3. วิเคราะห์พื้นที่ล่อแหลม ระบบการรักษาความปลอดภัย , การตรวจตราดูแลพื้นที่ช่วงเวลาที่น่าเกิดเหตุ
4. วางมาตรการป้องกัน

- ผกก. เป็นหัวหน้าในการวางมาตรการป้องกัน เนื่องจากบางมาตรการต้องอาศัยการ

บูรณาการของงานหลายฝ่ายใน สถานีตำรวจ

- มาตรการป้องกันที่นำมาใช้กับพื้นที่ล่อแหลม ได้แก่

4.1 มาตรการโดยตำรวจ

4.2 มาตรการโดยเจ้าของพื้นที่

4.3 มาตรการโดยผู้ใช้พื้นที่

4.4 มาตรการโดยหน่วยงาน, องค์กรต่าง ๆ

4.5 มาตรการโดยเทคโนโลยี

5. ดำเนินการตามมาตรการป้องกัน โดยมอบหมายให้ผู้รับผิดชอบพื้นที่ไปดำเนินการ โดยมี หัวหน้างาน ป. เป็นผู้ควบคุมให้คำแนะนำ

6. รวมข้อมูลมาตรการที่ทำเข้าแฟ้มข้อมูลพื้นที่ล่อแหลม ตามข้อ 2

7. ประเมินผลโดยวัดระดับความหวาดกลัวอาชญากรรมของประชาชนในพื้นที่ ประกอบสถิติคดีเกิด

8. สำรวจพื้นที่ล่อแหลมอื่นๆ ต่อไป

ตัวอย่าง
แบบสำรวจพื้นที่ล่อแหลมในการเกิดอาชญากรรม
เขตพื้นที่ สถานีตำรวจนครบาลปทุมวัน กองบังคับการตำรวจนครบาล 6

1. สถานที่ ตรอกวัดปทุมวนาราม

2. ที่ตั้ง เลขที่.....ถนน พระราม 1 แขวง ปทุมวัน เขต ปทุมวัน

สถานที่ใกล้เคียง ตรงข้ามสำนักงานตำรวจแห่งชาติ / หลังวัดปทุมวนาราม

3. สภาพปัญหา

3.1 สภาพทั่วไป

3.1.1 ตรอกวัดปทุมวนาราม มีลักษณะเป็นถนนกว้างประมาณ 2 – 3 เมตร พื้นด้วยคอนกรีต มีสภาพทรุดโทรม เนื่องจากขาดการบำรุงรักษา ปากตรอกเริ่มจากริมถนนพระราม 1 ฟังตรงข้ามสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ไปจนจรดทางออกด้านข้างห้างเซ็นทรัลเวิลด์ ฟังตรงข้ามห้างไทยไดมารู (เดิม) ระยะทางประมาณ 2 กิโลเมตร นอกจากนี้ ยังมีทางออกไปจรดถนนคอนกรีตเลียบคลองแสนแสบ ด้านทิศเหนือ ทำให้มีทางเข้า-ออกหลายทาง

3.1.2 ภายในตรอกมีบ้านเช่า ห้องแบ่งเช่า และแฟลตการเคหะ 2 หลังๆ ละ 5 ชั้นๆ ละ 10 ห้อง มีตลาดสด 1 แห่ง สภาพแวดล้อมทางกายภาพจึงเป็นแหล่งชุมชนแออัด ที่มีประชากรและประชากรแฝง จำนวนประมาณ 4,000 คน

3.1.3 สาธารณูปโภคในชุมชน มีไฟฟ้าแสงสว่างตามทางเดินในตรอก แต่ไม่เพียงพอ ประกอบกับบางช่วงเป็นซอยแยก คดเคี้ยวไปมา และไฟฟ้าไม่ทั่วถึง

3.1.4 ภายในตรอกมีผู้นำชุมชนคือ นาย ก. อายุ 48 ปี อยู่บ้านเลขที่..... โทร..... ประกอบอาชีพ.....

3.1.5 ความร่วมมือของชุมชนในพื้นที่กับเจ้าหน้าที่ตำรวจ อยู่ในระดับพอใช้

3.2 สถิติการเกิดอาชญากรรมในพื้นที่ ตั้งแต่วันที่ 1 ต.ค. 51 – 31 ธ.ค. 51

พบปัญหาอาชญากรรม จำแนกตามสถานภาพอาชญากรรม ดังนี้-

- (1) คดีอุกฉกรรจ์ - ไม่เกิด -
 (2) คดีประทุษร้ายต่อชีวิต ร่างกาย เกิด 4 ราย จับได้ 3 ราย ผู้ต้องหา 4 คน
 (3) คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน เกิด 25 ราย จับได้ - ราย
 (4) คดีที่น่าสนใจ - ไม่เกิด -
 (5) คดีที่รัฐเป็นผู้เสียหาย จับ 145 ราย (การพนัน 98 ราย ยาเสพติด 47 ราย)

4. แนวทางการแก้ไขปัญหา

4.1 การแก้ปัญหาโดยการปรับปรุงสภาพแวดล้อม

- (1) การติดตั้งไฟฟ้า แสงสว่างให้เพียงพอ จากการสำรวจเบื้องต้น มีความต้องการไฟฟ้าเพิ่มเติม 45 ดวง ตามแผนที่ที่แนบ
 (2) การติดตั้งกล้องโทรทัศน์วงจรปิด จำนวน 16 จุด ตามแผนที่ที่แนบ
 (3) การติดตั้งสัญญาณแจ้งภัย (เสียงไซเรน) จำนวน 30 จุด
 (4) การก่อสร้างคูยามอาสาสมัครตำรวจชุมชน จำนวน 2 แห่ง

4.2 การแก้ไขปัญหาโดยการจัดระบบรักษาความปลอดภัยชุมชน อาทิ

- (1) การฝึกอบรมตำรวจชุมชนและจัดเวรสายตรวจร่วมกับตำรวจสายตรวจ
 (2) การจัดโครงการในในเมือง เพื่อเสริมความปลอดภัยผู้พักอาศัยในแฟลต

5. แผนที่ที่ตั้งของสถานที่

6. รูปภาพสถานที่

พ.ต.ท.....ผู้บันทึก

(.....)

รอง ผกก.ป. สน. ปทุมวัน

วันที่...../...../.....

บทที่ 3

การบริหารงานสายตรวจ

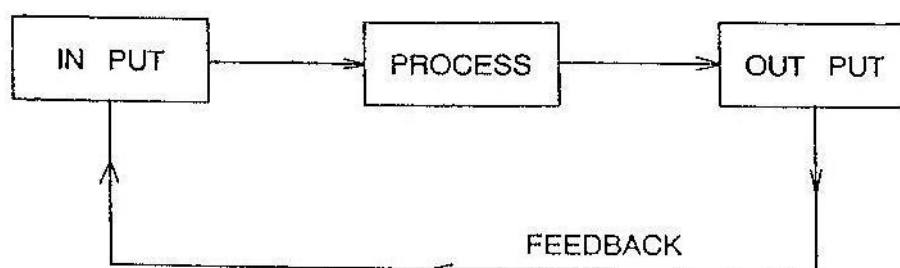
การบริหารงานโดยทั่วไปได้แก่การดำเนินการใด ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ดังนั้นในหลักของการบริหารงานจึงมีปัจจัยหลายอย่างที่เกี่ยวข้องอันได้แก่ คน งบประมาณ เครื่องมืออุปกรณ์ การจัดการ เทคโนโลยี ปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนเป็นรายละเอียดทางวิชาการที่น่าสนใจศึกษาและทำความเข้าใจ เพื่อนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการบริหารงานสายตรวจและงานตำรวจอื่น ๆ อีกด้วย

การบริหารงานสายตรวจเป็นการดำเนินการอย่างมีระบบเพื่อให้งานต่าง ๆ เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและเกิดผลดีต่อการแก้ไขปัญหอาชญากรรม เนื่องจากว่าการบริหารงานสายตรวจมิได้เป็นการดำเนินการอยู่กับที่และมิได้เป็นการดำเนินการโดยเอกเทศปราศจากปัจจัยแวดล้อมใด ๆ ทั้งปวง ในทางตรงกันข้ามงานสายตรวจเป็นงานที่ต้องมีลักษณะของการเปลี่ยนแปลง เคลื่อนไหวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมของสังคม สภาพปัญหาอาชญากรรม สภาพการพัฒนาของอาชญากร และสภาพ การเปลี่ยนแปลง ของเทคโนโลยี ด้วยเหตุนี้งานสายตรวจจึงต้องมีรูปแบบการบริหารแบบเคลื่อนที่ไปพร้อมกับสภาวะการเปลี่ยนแปลงของสิ่งต่าง ๆ ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว การบริหารที่เหมาะสมกับงานสายตรวจ ได้แก่ ทฤษฎีระบบ ซึ่งนอกจากประโยชน์ที่ได้รับในการดำเนินงานสายตรวจให้เป็นระบบมีหลักการสากลแล้ว ยังสามารถก่อให้เกิดการประเมินติดตามผล แล้วนำไปปรับปรุงพัฒนางานสายตรวจในขั้นตอนต้นได้อีกด้วย

ทฤษฎีระบบประกอบด้วยส่วนสำคัญ 4 ส่วนได้แก่

1. วัตถุดิบซึ่งเป็นส่วนที่เตรียมเบื้องต้น (IN PUT)
2. กระบวนการ (PROCESS)
3. ผลผลิต (OUT PUT)
4. การประเมินผลและนำกลับไปปรับในส่วนที่ 1 (FEEDBACK)

ในรูปแบบ (MODEL) ของทฤษฎีระบบปรากฏตามแผนผังดังนี้

ในส่วนของการบริหารงานสายตรวจสามารถนำเอาทฤษฎีระบบมาประยุกต์ใช้ได้โดยนำไปเทียบกับขั้นตอนการดำเนินงานสายตรวจดังนี้ โดยทั่วไปขั้นตอนการทำงานในภาพของงานสายตรวจได้ถูกแบ่งออกเป็น 8 ขั้นตอนอันได้แก่

1. การแบ่งเขตตรวจ
2. การจัดรูปแบบของสายตรวจ
3. การหาข้อมูลและการวิเคราะห์เพื่อวางแผนการตรวจ
4. การวางแผนการตรวจ
5. การออกปฏิบัติงานสายตรวจ
6. การควบคุมตรวจสอบสายตรวจ
7. การปฏิบัติภายหลังการตรวจ
8. การประเมินผล

จากขั้นตอนการดำเนินงานสายตรวจดังกล่าวมาแล้ว อาจแบ่งคร่าว ๆ ได้ 3 ส่วนคือ ขั้นตอนก่อนออกตรวจ ขั้นตอนขณะออกตรวจ และ ขั้นตอนหลังการตรวจ ซึ่งเมื่อนำไปเทียบกับประยุกต์เข้ากับทฤษฎีระบบ เราจะได้รูปแบบของการบริหารงานสายตรวจดังนี้

1. ในส่วนของ INPUT เป็นการดำเนินการในขั้นตอนก่อนการออกตรวจ ซึ่งผู้บริหารงานสายตรวจมีความจำเป็นต้องคำนึงถึงว่าในระบบของงานสายตรวจมีอะไรที่ต้องดำเนินการและเตรียมการก่อนที่จะมีการออกตรวจ ดังนี้

- 1.1 การแบ่งเขตตรวจ จะแบ่งอย่างไร จำนวนเท่าใด
- 1.2 การจัดรูปแบบของสายตรวจอย่างไรจึงเหมาะสมกับเขตตรวจต่าง ๆ
- 1.3 การคัดเลือกคนที่มาทำหน้าที่สายตรวจมีมาตรฐานในการดำเนินการอย่างไร จำนวนเท่าใด
- 1.4 การจัดหาอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็นต่องานสายตรวจรวมทั้งอาวุธ เครื่องมือสื่อสารได้มากน้อย และมีประสิทธิภาพเพียงใด โดยเฉพาะในกรณีที่มีความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสูง
- 1.5 งบประมาณ น้ำมันเชื้อเพลิง เงินตอบแทนสายตรวจมีหรือไม่ เพียงใด
- 1.6 ห้องปฏิบัติการสายตรวจพร้อมหรือไม่ จะจัดอย่างไร ประกอบด้วยอะไร
- 1.7 การหาข้อมูลเพื่อมาวางแผนการตรวจจะ ได้อย่างไร เมื่อได้มาแล้วมีวิธีการวิเคราะห์เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างไร
- 1.8 การทำแผนการตรวจ จะทำอย่างไรให้สอดคล้องกับสถานการณ์ของอาชญากรรม และการวิเคราะห์ข้อมูล การกำหนดแผนในเชิงรุก เชิงรับ จะทำอย่างไร

2. ในส่วนของ PROCESS เป็นการดำเนินการในขั้นตอนขณะออกตรวจ ซึ่งมีความสำคัญมาก เพราะเป็นการดำเนินการของตำรวจสายตรวจ และผู้บริหาร ผู้ควบคุมสายตรวจ ดังนี้

- 2.1 การตรวจของสายตรวจตรวจอย่างไร สายตรวจมีหน้าที่และภารกิจอย่างไรในขณะตรวจ การเผชิญเหตุต่าง ๆ ขณะตรวจทำอย่างไร

2.2 การควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติงานของสายตรวจใครเป็นผู้ดำเนินการอย่างไร

ระดับการควบคุมตรวจสอบมีอย่างไร วิธีการตรวจสอบทำอย่างไร

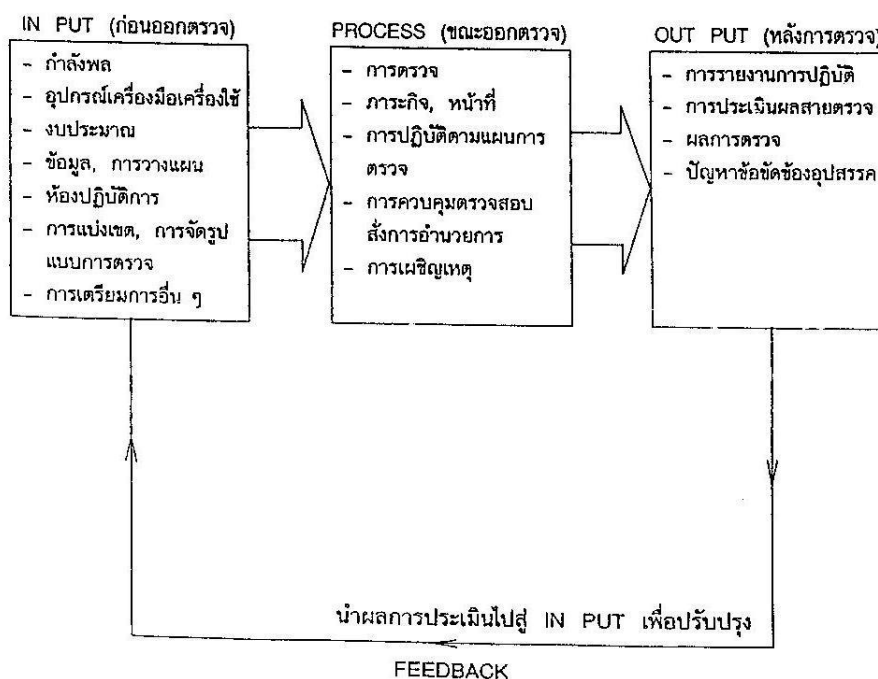
3. ในส่วนของ OUTPUT จะเป็นการดำเนินการในขั้นตอนหลังการตรวจ ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ผู้บริหารงานสายตรวจต้องให้ความสนใจเพราะผลที่ได้จะเป็นตัวชี้วัดว่าสายตรวจมีผลงานอย่างไร งานสายตรวจที่ดำเนินการไปได้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่อันได้แก่

3.1 การรายงานผลการปฏิบัติของสายตรวจ ต้องรายงานเรื่องใด

3.2 การประเมินผลงานของสายตรวจ จะประเมินในแง่ใด เช่น การลดลงของอาชญากรรม และความหวาดกลัวของประชาชน การออกตรวจและปฏิบัติตามแผนการตรวจอย่างถูกต้อง การตรวจได้ ปฏิบัติภารกิจครบตามสั่ง ความรวดเร็วไปการระงับเหตุและการไปที่เกิดเหตุ เป็นต้น

4. ในส่วนของ FEEDBACK จะเป็นขั้นตอนที่ต่อเนื่องกับ OUT PUT อย่างใกล้ชิด เพราะเมื่อมีการประเมินผลแล้ว ผลที่ได้จากการประเมินต้องนำกลับไปปรับปรุงแก้ไขในส่วนของ IN PUT เช่น เมื่อผู้บริหารงานสายตรวจพบว่าจากการประเมินผลต้องมีการปรับแผนการตรวจ ต้องมีการเปลี่ยนรูปแบบของสายตรวจ ต้องมีการเปลี่ยนขนาดพื้นที่การตรวจ ต้องมีการเปลี่ยนตัวตำรวจสายตรวจ ต้องมีการจัดหาเครื่องมือที่เหมาะสมให้กับสายตรวจเพิ่มเติมอีก ผู้บริหารก็สามารถนำเอาผลประเมินเหล่านี้ไปดำเนินการและปรับปรุงแก้ไขต่อไป เป็นต้น

จะเห็นว่าเมื่อทำให้การบริหารงานสายตรวจเป็นไปในรูปของทฤษฎีระบบแล้วสามารถทำให้เห็นขั้นตอนการทำงาน การบริหารงานสายตรวจได้อย่างครบวงจร โดยที่ได้คำนึงถึงปัจจัยการเปลี่ยนแปลงของสถานะ แวดล้อม ต่าง ๆ ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ดังนั้นย่อมทำให้การบริหารงานสายตรวจสามารถดำเนินการ และเคลื่อนที่ไปพร้อมกับความเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคโลกาภิวัตน์นี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดความเข้าใจการบริหารงานสายตรวจจึงขอเสนอรูปแบบของการบริหารงานสายตรวจด้วยทฤษฎีระบบดังที่ได้กล่าวแล้วด้วยแผนผังนี้

การเตรียมการก่อนออกตรวจ (IN PUT)

ในส่วนของการบริหารทรัพยากรของงานสายตรวจและแผนปฏิบัติงานสายตรวจนี้ถือว่าเป็นส่วนสำคัญอันดับแรกที่จะละเลยเสียไม่ได้ ทั้งนี้เพราะหากทั้งทรัพยากรบริหารที่นำไปสู่กระบวนการไม่ดี หรือแผนปฏิบัติไม่ดี หรือทั้งสองส่วนไม่ดี ก็ย่อมไม่สามารถทำให้กระบวนการปฏิบัติดำเนินไปได้ดี และมีผลการปฏิบัติที่ดีได้

การเตรียมการก่อนออกตรวจ มีดังนี้

1. การแบ่งเขตตรวจ

การแบ่งเขตสายตรวจ เป็นไปตามแนวคิดที่ว่าแบ่งพื้นที่ให้มีขนาดเหมาะสมเพื่อให้สายตรวจรถจักรยานยนต์ 1 คัน สามารถเดินทางไปปฏิบัติหน้าที่ทั้งด้านการบริการ และป้องกันเหตุได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยปัจจัยสำคัญที่นำมาพิจารณาการแบ่งเขตตรวจ ดังนี้

1. เป้าหมายในการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจสายตรวจ เรียกว่าระดับการให้บริการ ซึ่งนับเป็นเวลาในการเดินทางของตำรวจสายตรวจรถจักรยานยนต์ (เช่น โครงการสายตรวจ 3 นาที ถึงที่เกิดเหตุ)

ระดับการให้บริการ โดยวัดเป็นระยะเวลาที่เจ้าหน้าที่ตำรวจจะสามารถเดินทางไปถึงที่เกิดเหตุ หรือจุดใดก็ตามที่จะต้องไปปฏิบัติหน้าที่ ณ จุดที่ไกลสุดของเขตตรวจ เช่น ต้องการให้สายตรวจเดินทางไปถึงที่เกิดเหตุภายในเวลา 5 นาที สำหรับย่านชุมชนหนาแน่น และในเวลา 10 นาที สำหรับพื้นที่ห่างไกลหรือนอกชุมชน ระดับการให้บริการเช่นนี้ จะส่งผลให้ขนาดของเขตตรวจต้องอยู่ในความเป็นไปได้ในการเดินทาง เพื่อสนองตอบความต้องการในระดับของการบริการด้วย และหากตัวเลขนั้นเปลี่ยนแปลงขนาดและจำนวนเขตตรวจจะเปลี่ยนแปลงตาม รวมทั้งกำลังพล วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ ยานพาหนะ ก็จะเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย

ระดับการให้บริการนี้ เป็นเรื่องสำคัญที่ฝ่ายกำหนดนโยบายจะต้องตัดสินใจเพื่อเป็นแนวทางในการให้บริการกับประชาชนในด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน อันเป็นภาระหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจอยู่แล้ว แนวคิดในการให้บริการควรพิจารณาตามแนวทางดังนี้

- ย่านธุรกิจ ระดับการให้บริการ 3-5 นาที
 - ย่านพักอาศัย " 5-7 "
 - ย่านเกษตรกรรม " 7-10 "
 - ย่านอุตสาหกรรม " 10-15 "
 - ย่านชุมชนไม่หนาแน่น เช่น ต่างจังหวัด พื้นที่ห่างไกล อาจกำหนดเวลาไว้ไม่เกินกว่า 20 นาที
- เช่นนี้ เป็นต้น

ในกรณีเช่นนี้ อาจมีปัญหาอยู่บ้างสำหรับความรวดเร็วในการให้บริการที่แตกต่างกันออกไปในแต่ละชุมชนก็ได้ อย่างไรก็ตามน่าจะมีคำอธิบายสำหรับกรณีเช่นนี้ได้ กล่าวคือ ระดับการบริการที่รวดเร็ว

เพียง 3 นาที ก็จริง แต่เป็นระดับที่มีผู้ใช้บริการจำนวนมาก อาจจะเป็นประชาชนมากกว่า 10,000 คน ส่วนในเวลา 20 นาที นั้น อาจจะทำให้ประชาชนในพื้นที่ห่างไกลเพียง 200 คน เท่านั้น เป็นต้น

2 . ปัจจัยอื่น ๆ เช่น ข้อมูลท้องถิ่น สภาพอาชญากรรม เส้นทางคมนาคม เป็นต้น

จะส่งผลต่อขนาด ลักษณะพื้นที่ที่เขตตรวจ ตลอดจนรูปทรงเขตตรวจ เพื่อให้เหมาะสม ดังนี้

2.1 ความหนาแน่นของประชากร บางพื้นที่มีอาณาบริเวณกว้างไกล แต่มีจำนวนประชากรเพียงเล็กน้อย ซึ่งสามารถพบได้ในเขตพื้นที่ ชานเมือง บางพื้นที่มีอาณาบริเวณเพียงไม่ถึง 1 ตารางกิโลเมตร แต่กลับมีจำนวนประชากรพักอาศัย และประกอบกิจการจำนวนมากเป็นแสนคน เป็นต้น

2.2 สภาพของชุมชน เช่น ในบางพื้นที่อาจเป็นย่านที่พักอาศัยจำนวนมากหมู่บ้านจัดสรรเป็นจำนวนมาก จะมีประชาชนซึ่งเป็นชุมชนกลุ่มผู้พักอาศัย อยู่ในเขตพื้นที่เท่านั้น แต่ในบางพื้นที่อาจเป็นย่านธุรกิจการค้า ย่านสถานเริงรมย์ ก็จะมีจำนวนประชากรทั้งเป็นชุมชนกลุ่มผู้พักอาศัย ผู้ประกอบการงาน ผู้ติดต่อการค้า ผู้เที่ยวเตร่ ฯลฯ เป็นจำนวนมาก ซึ่งลักษณะหลังนี้เป็นชุมชนที่มีความวุ่นวายซับซ้อนกว่าชุมชนกลุ่มแรกอย่างเห็นได้ชัด เป็นต้น

2.3 สภาพพื้นที่รับผิดชอบ เช่น ในบางพื้นที่อาจมีสภาพเป็นย่านธุรกิจการค้าเป็นส่วนใหญ่ แต่ในบางพื้นที่ยังมีสภาพเป็นส่วนเกษตรกรรม หรือพื้นที่ซึ่งกำลังพัฒนาเป็นส่วนใหญ่ เป็นต้น รวมถึงจะต้องพิจารณาพื้นที่ทางดิ่ง เช่น อาคารสูง ๆ กรณีตึกหรือคอนโดมิเนียม ซึ่งมีชั้นที่พักหลายชั้น เป็นต้น ก็ต้องเพิ่มอัตรากำลังในการตรวจตราดูแล

2.4 เส้นทางคมนาคม เช่น ในบางพื้นที่อาจมีเส้นทางคมนาคมสะดวก มีถนนทางสัญจรที่สามารถเดินทางไปยังสถานที่ต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว แต่ในบางพื้นที่ยังไม่มีถนนหรือเส้นทางตัดผ่านโดยสะดวก บางครั้งอาจต้องใช้เส้นทางน้ำ ลำคลอง เป็นเส้นทางหลักในการคมนาคม เป็นต้น

2.5 สถานภาพอาชญากรรม ในแต่ละพื้นที่ย่อมมีลักษณะของอาชญากรรมที่เกิดขึ้นแตกต่างกันไป เช่น ในพื้นที่ที่เป็นย่านธุรกิจการค้า ก็มักจะมียาเสพติดหลักทรัพย์ในศูนย์การค้า ชิงทรัพย์ วิ่งราวทรัพย์ โดยใช้อาวุธจรรยายนต์เป็นพาหนะสูง แต่ในพื้นที่ที่เป็นย่านหมู่บ้านจัดสรร ก็มักจะมียาเสพติดหลักทรัพย์ในเคหสถาน จำพวกดินแมว ย่องเบา เกิดขึ้นเป็นประจำ เป็นต้น

3. ความสัมพันธ์ระหว่างกำลังพลและการแบ่งเขตตรวจ ทุกสถานีตำรวจจะต้องตรวจสอบกำลังพลเจ้าหน้าที่ตำรวจในปกครองว่า จะสามารถนำกำลังพลผู้ใดมาเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจ และกำลังพลที่ได้รับการแต่งตั้งมาแล้วนั้น จะมีจำนวนเพียงพอหรือไม่ในการที่จะจัดระบบการตรวจให้ครอบคลุมพื้นที่ และสามารถปฏิบัติงานด้านการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมในเขตรับผิดชอบของตนให้ได้ผล อย่างไรก็ตามในการพิจารณาประเด็นความสัมพันธ์กับกำลังพลนี้จะใช้อย่างเหมาะสมในช่วงเวลาสั้น ๆ หรือกรณีที่มีกำลังพลมากพอเท่านั้น จะใช้ข้อพิจารณาตามจำนวนกำลังพลนี้ไปเป็นงานประจำไม่ได้ เพราะจะเป็นข้อจำกัดในการพิจารณาเพิ่มอัตรากำลัง เพราะไม่อาจตอบคำถามเกี่ยวกับความเพียงพอของกำลังพลสายตรวจได้อย่างชัดเจน และยิ่งกว่านั้นยังเป็นการไม่พิจารณาตามความเหมาะสมในประเด็นอื่น ๆ ที่กล่าวมาแล้วใน 1 – 2 ซึ่งเป็นการมองข้ามสาระสำคัญของการแบ่งเขตตรวจ

รูปแบบในการจัดแบ่งเขตตรวจ

1. การใช้กำลังพลเป็นหลักในการแบ่งเขตตรวจ หมายถึง การสำรวจจำนวนกำลังพลสายตรวจที่มีอยู่ในแต่ละ สน.แล้วนำมาจัดสรรแบ่งเป็นชุด ๆ โดยแต่ละชุดจะปฏิบัติหน้าที่ในแต่ละผลัดให้ครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมด ตัวอย่างการแบ่งเขตตรวจเฉพาะสายตรวจ จยย. ก็จะเป็นดังนี้

สถานีตำรวจ ก.มีกำลังสายตรวจทั้งสิ้น 24 คน ต้องการจัดเป็นชุดตรวจ 3 ชุด จะได้ชุดตรวจละ 8 คน และสายตรวจจำนวน 8 คนในแต่ละชุดนี้ ก็จะนำมาจัดเป็นสายตรวจ จยย. ได้ 4 คัน ฉะนั้น จะแบ่งเขตตรวจให้มี จยย. รับผิดชอบเขตละ 1 คัน ได้ 4 เขตตรวจ

การจัดแบ่งเขตตรวจแบบนี้จะมีข้อเสียดังนี้

- 1) จำนวนเขตตรวจจะขึ้นกับจำนวนสายตรวจที่มีอยู่ในแต่ละ สน.นั้น
- 2) ไม่สามารถกำหนดได้อย่างชัดเจนว่า จำนวนสายตรวจที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่นั้นเพียงพอหรือไม่ และไม่สามารถกำหนดจำนวนสายตรวจที่เหมาะสมตามสภาพความเป็นจริงได้ในแต่ละ สน.
- 3) การแบ่งเขตตรวจไม่ได้สัมพันธ์กับข้อมูลที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ (ตามข้อ 1 – 2 ข้างต้น) ในข้อเสียทั้ง 3 ที่ได้กล่าวนี้ ได้อธิบายถึงเหตุผล และโอกาสที่จะนำไปใช้อีกส่วนหนึ่งแล้วในท้ายข้อ 3 เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างกำลังพลและการแบ่งเขตตรวจ ซึ่งในประเด็นนี้ถือเป็นข้อเน้นย้ำที่จะต้องหลีกเลี่ยง เพราะการปฏิบัติเช่นนี้ เป็นวิธีการที่ถือปฏิบัติกันมาในอดีต และกลายเป็นการปิดกั้นการพัฒนาในด้านกำลังพลสายตรวจมาโดยตลอด เพราะนอกจากจะไม่เหมาะสมในตัวของมันเองในการปฏิบัติที่ถูกต้องปฏิบัติอย่างต่อเนื่องเป็นเวลานานแล้ว การกำหนดจำนวนชุดปฏิบัติการสายตรวจเป็น 3 ชุด ก็ยังเป็นข้อขัดข้องอันเป็นการผิดพลาดที่ได้ปฏิบัติกันอยู่ในปัจจุบันเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งจะได้กล่าวถึงต่อไปในหัวข้อเกี่ยวกับประสิทธิภาพของสายตรวจ และระบบการจัดสายตรวจ

2. การใช้ปัจจัยที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ (ตามข้อ 1 – 2 ข้างต้น) เป็นหลักในการแบ่งเขตตรวจ หมายถึงการใช้ปัจจัยทั้งหมดมากำหนดเขตตรวจขึ้นก่อนว่าควรจะมีกี่เขตตรวจ โดยไม่คำนึงถึงจำนวนกำลังพลสายตรวจที่มีอยู่ใน สน.นั้น ตัวอย่างการแบ่งเขตตรวจเฉพาะสายตรวจ จยย. เป็นดังนี้

สน. ข.เมื่อใช้ปัจจัยตามข้อ 1 – 2 ข้างต้นสามารถแบ่งเขตตรวจที่เหมาะสมได้ 10 เขต (สน. ข. มีกำลังพลสายตรวจจำนวน 24 คน เช่นเดียวกับ สน. ก.) ซึ่งควรจะมี จยย. ตรวจทั้งสิ้น 10 คัน (เขตละ 1 คัน) ในแต่ละผลัด ดังนั้น จำนวนสายตรวจที่ควรจะต้องปฏิบัติหน้าที่จริงจะเป็น 20 คนใน 1 ผลัด และหากมี 3 ผลัด จะต้องใช้กำลังพลสายตรวจ จยย. ทั้งสิ้น 60 คน ซึ่งแสดงให้เห็นว่า จำนวนสายตรวจที่มีอยู่จริงเพียง 24 คน ยังไม่พอเพียงต้องการเพิ่มอีก 36 คน เพื่อที่จะให้การจัดสายตรวจ จยย. มีจำนวน 1 คันครบทุกเขตทุกผลัด และโดยหลักการแล้วสายตรวจจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องไปถึง 4 ชุด ทั้งนี้เนื่องจากใน 1 วัน ใช้จำนวน 3 ชุด (3 ผลัด ๆ ละชุดตรวจ) ซึ่งจะต้องให้ชุดตรวจอีกชุดหนึ่งที่เหลือหยุดพัก

การจัดแบ่งเขตตรวจแบบนี้จะมีข้อดีดังนี้

- 1) การแบ่งเขตตรวจจะถูกต้องสมบูรณ์ตามหลักการ
- 2) สามารถกำหนดได้แน่ชัดว่าต้องการกำลังพลสายตรวจเพิ่มเติมอีกจำนวนเท่าใด
- 3) สามารถตรวจครอบคลุมพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (หากจัดกำลังได้ครบทุกเขตตรวจ)

4) สามารถวางแผนการตรวจและการจัดกำลังสายตรวจได้อย่างมีระบบ

อนึ่ง จำนวนเขตตรวจเมื่อแบ่งแล้ว จะทำให้เกิดความสัมพันธ์โดยตรงกับจำนวน กำลังพลของสายตรวจ ยานพาหนะที่ใช้ตรวจ ตลอดจนอุปกรณ์ต่าง ๆ ด้วย เช่น หากแบ่งเขตตรวจโดยรถ จยย. เป็น 10 เขต ก็จำเป็นต้องใช้กำลังพลอย่างน้อย 20 นาย ต่อหนึ่ง ผลัดและจำนวนรถ จยย. ก็จะเป็น 10 คัน ตามเขตตรวจดังกล่าว เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม การแบ่งเขตตรวจโดยใช้ปัจจัยที่เกี่ยวข้องเป็นหลักนี้ ในทางปฏิบัติไม่สามารถใช้ได้อย่างสมบูรณ์เต็มที่เนื่องจากปัญหาด้านกำลังพล ดังนั้น ผู้บริหารงานสายตรวจอาจใช้วิธีการจัดกำลังพลอื่น ๆ มาช่วย หรือการให้สายตรวจตรวจเป็นพื้นที่กว้าง ๆ ก่อน เช่น รถ จยย. 1 คัน อาจตรวจ 2 เขตตรวจก็ได้ และผู้บริหารงานสายตรวจควรที่ได้จัดทำบันทึกรายงานข้อขัดข้องปัญหาในการแบ่งเขตตรวจเสนอผู้บังคับบัญชา เพื่อพิจารณาแก้ไขต่อไป

2. การจัดรูปแบบสายตรวจ

เนื่องจากลักษณะทางภูมิศาสตร์ของแต่ละสถานีตำรวจนั้น มีสภาพแตกต่างกันไปตามธรรมชาติบางท้องที่อาจจะมีแม่น้ำลำคลองมาก บางท้องที่เต็มไปด้วยทุ่งนา บางท้องที่มีความเจริญมีถนนหนทางมาก ด้วยเหตุนี้จึงต้องมีสายตรวจเข้าปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับสภาพท้องที่ และสถานภาพอาชญากรรม จึงจำแนกสายตรวจและขีดความสามารถของสายตรวจไว้ดังต่อไปนี้

1) สายตรวจรถยนต์ (Mobile Patrol) การประกอบกำลังควรมี กำลังพลอย่างน้อย 3 นายคือ พลขับ ผู้บังคับรถ และพลประจำรถ สายตรวจประเภทนี้สามารถตรวจตราพื้นที่ได้กว้างขวาง มีความคล่องตัวในการเคลื่อนที่สูง สามารถกวดสกัดจับคนร้ายได้ทันเหตุการณ์และปลอดภัยกว่าประเภทอื่น นอกจากนี้ ยังออกตรวจได้ทุกสภาพดินฟ้าอากาศทั้งสามารถใช้เครื่องอุปกรณ์การตรวจได้ดี เช่น เครื่องมือสื่อสาร เครื่องดับเพลิง อาวุธปืนขนาดต่าง ๆ ตลอดจนเครื่องปฐมพยาบาลได้เป็นอย่างดี

2) สายตรวจรถจักรยานยนต์ (Motorcycle Patrol) การประกอบกำลังใช้ 2 นาย คือ เป็นพลขับ 1 นาย และพลประจำรถ 1 นาย สายตรวจประเภทนี้ นับว่าเป็นสายตรวจที่เหมาะสมแก่การใช้งานในสภาพเหตุการณ์ปัจจุบันมากที่สุด เนื่องจากขณะนี้สภาพท้องที่ส่วนมากในนครบาลและตัวเมืองใหญ่ในต่างจังหวัดมีการคมนาคมสะดวก สามารถเชื่อมโยงไปถึงกันได้โดยง่าย ในเวลาอันรวดเร็ว นอกจากนี้บางท้องที่ยังมีสภาพเป็น ตรอก ซอก ซอย โดยทั่วไปและความเจริญได้ขยายตัวขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยที่สายตรวจรถจักรยานยนต์เป็นสายตรวจที่มีความคล่องตัวต่อการเคลื่อนที่สูง สามารถเข้า ตรอก ซอก ซอย ต่าง ๆ ได้ดีกว่ารถยนต์ ดังนั้น การจับกุมผู้กระทำความผิด และการกวดสกัดจับคนร้ายจึงประสบผลสำเร็จอย่างมาก

3) สายตรวจจักรยาน (Bicycle Patrol) เป็นสายตรวจที่วิวัฒนาการมาจากสายตรวจเดินเท้า มีข้อดีคือประหยัดค่าใช้จ่ายไม่มีเสียงดัง ไม่ทำให้อาชญากร รู้ตัวหลบหนีไปก่อน สายตรวจรถจักรยานมีความเร็วกว่าสายตรวจเดินเท้า สามารถบรรทุกอุปกรณ์สนับสนุนการตรวจได้หลายอย่าง พื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับสายตรวจประเภทนี้คือ หมู่บ้านจัดสรร สวนสาธารณะ แหล่งท่องเที่ยว ฯลฯ สายตรวจจักรยานมี

ความคล่องตัวในการหยุดเมื่อเกิดความสงสัยและสามารถประชาสัมพันธ์กับประชาชนได้ดี การเคลื่อนย้ายสามารถทำได้สะดวกเพราะมีน้ำหนักเบา

4) สายตรวจเรือยนต์ (Boat Patrol) การประกอบกำลังใช้ 3 นาย เช่นเดียวกับรถยนต์ เนื่องจากเขตพื้นที่ปกครองของบางสถานีตำรวจเป็นเส้นทางคมนาคมทางน้ำ และไม่สามารถใช้สายตรวจประเภทอื่น ๆ ได้จึงมีความจำเป็นต้องมีสายตรวจประเภทนี้ขึ้น เพื่อใช้ในการป้องกันการปราบปรามอาชญากรรมทางลำน้ำ ในบางโอกาสยังสามารถใช้ในการบริการประชาชนอีกด้วย เช่น กรณีเรือประสบอุบัติเหตุล่มจมในแม่น้ำ ในกรณีโป๊ะน้ำท่าเรือล่ม ในกรณีค้นหาผู้ประสบภัยต่าง ๆ

5) สายตรวจเดินเท้า (Foot Patrol) ใช้กำลังพลสายละ 2 นาย มีขีดความสามารถจำกัดเฉพาะพื้นที่ปฏิบัติการเพียงพื้นที่เล็ก ๆ แต่พื้นที่นั้นเป็นที่ชุมชนหนาแน่นทั้งนี้เพราะจะสามารถใช้ความสังเกตได้ละเอียด และได้ผลในทางจิตวิทยา ในด้านการปรามคนร้ายและเป็นที่อุ่นใจแก่พลเมืองดี เช่น ย่านธุรกิจศูนย์การค้าต่าง ๆ ตามป้ายรถประจำทาง ที่มีประชาชนจำนวนมาก เป็นต้น

6) สายตรวจตำรวจม้า ใช้กำลังพล 1 นาย แต่อาจสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายมากกว่าประเภทอื่น เพราะม้ามั้ราคาแพงและต้องเสียค่าเลี้ยงดูตลอดเวลา อย่างไรก็ตามสายตรวจม้า จะเป็นสายตรวจที่ช่วยตรวจตราป้องกันอาชญากรรมได้ในกรณีพื้นที่ปฏิบัติการนั้นไม่เอื้ออำนวยต่อการใช้สายตรวจประเภทอื่น ๆ เพราะถูกจำกัดภูมิประเทศและทัศนวิสัย เช่น สวนจตุจักร สวนลุมพินี สวนสาธารณะอื่น ๆ เป็นต้น

7) สายตรวจสุนัขตำรวจ บางเหตุการณ์มีความจำเป็นต้องใช้สายตรวจประเภทนี้ เช่น กรณีล้อมจับคนร้ายที่หลบหนีเข้าไปในพุ่มไม้ ป่าละเมาะเล็ก ๆ หรือใช้ติดตาม ตรวจพิสูจน์กลิ่น ติดตามจับยาเสพติด เป็นต้น บางครั้งถูกนำไปใช้ตามสถานีขนส่งสาธารณะ เช่น สนามบิน สถานีรถไฟ สถานีขนส่งอีกด้วย

8) สายตรวจประเภทยามจุด คือเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจที่ถูกจัดให้หยุดประจำบริเวณหรือสถานที่เพื่อรักษาการณ์ ตามบริเวณสถานที่สำคัญ ๆ และสถานที่อาจเกิดอาชญากรรมได้ง่าย เช่น ศูนย์การค้า ตลาด สถานที่ราชการ ธนาคาร ร้านค้าทอง ร้านค้าเพชรพลอย เป็นต้น

9) สายตรวจประเภทผู้ยาม จุดสกัด จุดพักสายตรวจตำบล โดยจัดตั้งตามจุดต่าง ๆ แล้วให้เจ้าหน้าที่ตำรวจเฝ้าประจำ ให้เป็นเสมือนหนึ่งสถานีตำรวจย่อยบริการประชาชนตลอด 24 ชั่วโมง โดยปกติจะจัดตั้งสายตรวจประเภทนี้ไว้ในบริเวณที่เป็นย่านชุมชนหนาแน่น เส้นทางคมนาคมสำคัญ ตำบล หมู่บ้าน ที่ล่อแหลมต่อการเกิดอาชญากรรม

10) สายตรวจทางอากาศ โดยจัดเครื่องบิน เฮลิคอปเตอร์ ออกตรวจตราในมุมสูง และเป็นวงกว้าง จะช่วยได้ทั้งการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม การจราจร ภัยพิบัติ การสกัดจับ ฯลฯ

ผู้บริหารงานสายตรวจ จะต้องใช้ความสามารถในการวิเคราะห์ และคัดเลือกจัดรูปแบบของสายตรวจประเภทต่าง ๆ ข้างต้น โดยสอดคล้องต้องกันกับข้อมูลต่าง ๆ ด้านการแบ่งเขตตรวจตามข้อ 4 เพื่อที่จะจัดสายตรวจในแต่ละเขตตรวจย่อยให้เหมาะสม และมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติอย่างเต็มที่

3. กำลังพลสายตรวจ

ตำรวจสายตรวจ จำเป็นที่จะต้องมีการคัดเลือกและพิจารณาอย่างละเอียดถี่ถ้วน ทั้งนี้เนื่องจากตำรวจสายตรวจเหล่านี้ ทำงานสัมผัสกับประชาชนอย่างใกล้ชิด ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อภาพพจน์ของตำรวจโดยส่วนรวมได้ การพิจารณาบุคลากรมาเป็นตำรวจสายตรวจนั้น ผู้บริหารควรคำนึงถึงคุณภาพ ตลอดจนความพร้อมทั้งด้านสภาพร่างกาย จิตใจ ความรู้ความสามารถ และการตัดสินใจใช้วิจารณญาณดำเนินการต่อสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งให้ได้ผลอย่างถูกต้องและทันที่ จากการศึกษาของนักวิชาการตำรวจพบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ควรได้รับการคัดเลือกให้เป็นตำรวจสายตรวจนั้นควรมีอายุระหว่าง 20-35 ปี ควรมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน นอกจากนั้นยังควรผ่านการปฐมนิเทศ และการฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้ด้านงานสายตรวจมาอย่างต่อเนื่อง

กรมตำรวจของเมืองเบอร์กลีย์ (Berkley Police Department) ได้กำหนดคุณลักษณะของสายตรวจไว้ ดังนี้

- เป็นผู้มีความคิดริเริ่ม
- มีความสามารถที่จะรับผิดชอบในระดับสูง สามารถผจญภัยในสถานการณ์ฉุกเฉิน

ยากลำบากได้ตามคำพัง

- มีทักษะ มีมนุษยสัมพันธ์ในการติดต่อกับคนในชนชั้นที่แตกต่างกันทางวัฒนธรรม

เศรษฐกิจ และเชื้อชาติ

- มีความความพร้อมทางจิตใจที่จะเรียนรู้สาขาวิชาหลายประเภทได้ถูกต้อง และรวดเร็ว
- มีพยายาม และความสามารถที่จะปรับแนวความคิดให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทาง

เทคโนโลยี และสังคม

- มีความเข้าใจในมนุษย์ และปรารถนาที่จะช่วยผู้อื่นในเวลาอันจำเป็น
- มีสุขภาพอารมณ์มั่นคงเป็นกลาง สามารถเป็นผู้นำภายใต้สถานการณ์ที่ตึงเครียดทางอารมณ์
- มีความแข็งแรง และทนทานทางร่างกายที่จะปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
- เป็นบุคคลที่มีความกล้าหาญ หนักแน่น ปราศจากอคติ ลำเอียงและพร้อมที่จะปฏิบัติงาน

นอกจากความมีคุณภาพและความพร้อมในการปฏิบัติงานแล้ว ผู้บริหารงานจะต้องคำนึงถึงความเพียงพอของกำลังพลสายตรวจ อาณาเขต และสภาพข้อมูลที่เกี่ยวข้องของเขตตรวจย่อยต่าง ๆ ที่จะกำหนดให้สายตรวจประเภทต่าง ๆ เข้าไปปฏิบัติงานในเขตพื้นที่นั้น ๆ เช่น ในบางเขตตรวจอาจมีความเหมาะสมเพียงให้มีสายตรวจจักรยานยนต์เพียง 1 สาย เสริมด้วยสายตรวจเดินเท้าอีก 2 สาย แต่ในบางเขตตรวจต้องกำหนดให้มีสายตรวจจรดจักรยานยนต์หลายสาย หรือมีสายตรวจประเภทอื่น ๆ เสริมก็ได้ เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป ปัจจัยที่จะต้องคำนึงถึงในการบริหารงาน กำลังพลสายตรวจ คือ การคัดเลือก การฝึกอบรมทบทวนความรู้การป้องกันปราบปราม กฎหมาย ยุทธวิธีตำรวจ ตลอดจนเทคโนโลยีสมัยใหม่ การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม เป็นต้น

ตำรวจสายตรวจที่มีประสิทธิภาพ ควรกำหนดคุณสมบัติดังนี้

1. มีอายุระหว่าง 22 - 45 ปี
2. มีสมรรถภาพทางร่างกายอยู่ในเกณฑ์ดี
3. มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีจิตอาสา
4. มีมนุษยสัมพันธ์ดี เข้ากับประชาชนในท้องที่ได้
5. ต้องเป็นผู้มีความรู้ในยุทธวิธีตำรวจและตัวบทกฎหมายสำหรับการปฏิบัติหน้าที่
6. ต้องเป็นผู้มีระเบียบวินัย และมีความเสียสละเพื่อส่วนรวม
7. ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรการปฏิบัติหน้าที่สายตรวจ
8. มีคุณสมบัติครบตามคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งสายตรวจที่ ก.ตร.กำหนดไว้

4. อุปกรณ์ประจำตัว อุปกรณ์ประจำรถสายตรวจ เครื่องมือสื่อสาร ยานพาหนะ อาวุธ สำหรับงานสายตรวจ

อุปกรณ์เครื่องมือ ยานพาหนะ อาวุธ สำหรับสายตรวจที่ทันสมัยและครบครัน ทำให้สายตรวจเกิดความรู้สึกเชื่อมั่นอบอุ่นใจและปลอดภัยในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ นั่นหมายถึงความสำเร็จตลอดจนประสิทธิภาพของงานสายตรวจก็จะสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายตามที่กำหนดไว้

อุปกรณ์ประจำตัว อุปกรณ์ประจำรถสายตรวจ เครื่องมือสื่อสาร ยานพาหนะ อาวุธ สำหรับงานสายตรวจที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติหน้าที่สายตรวจ มีดังนี้

1. อาวุธปืน เป็นอุปกรณ์ที่จำเป็นเพื่อป้องกันและสร้างความเชื่อมั่นให้กับตนเอง เนื่องจากขณะปฏิบัติหน้าที่ไม่มีทางทราบได้ว่าเหตุการณ์จะเป็นเช่นไร อาชญากรอาจมีการต่อสู้ขัดขวางการจับกุม เพื่อเอาตัวรอดโดยใช้กำลัง การใช้อาวุธปืนของสายตรวจนั้น แตกต่างจากอาชญากร คือ อาชญากรนั้นสามารถใช้อาวุธได้โดยไม่มีข้อจำกัดว่าสถานการณ์และสภาพแวดล้อมจะเป็นเช่นไร แต่สำหรับเจ้าหน้าที่สายตรวจการที่จะใช้อาวุธปืนแต่ละครั้ง จะต้องเลือกใช้เฉพาะเมื่อถึงเวลาจำเป็นเท่านั้น โดยเลือกให้เหมาะสมกับศักยภาพของอาวุธที่อาชญากรใช้ และยังคงคำนึงถึงสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ในบริเวณที่เกิดเหตุประกอบด้วย เพราะอาวุธปืนเป็นอาวุธที่มีอำนาจร้ายแรงมีอำนาจทะลุทะลวง อาจพลาดไปทำอันตรายแก่ประชาชนผู้บริสุทธิ์ได้ อาวุธปืนเป็นที่นิยมใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจสายตรวจมีอยู่ 2 ประเภท

1.1 อาวุธปืนพกสั้น เป็นอาวุธปืนที่เจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจพกพาติดตัวในขณะที่ออกปฏิบัติหน้าที่ เนื่องจากมีขนาดเล็กกะทัดรัด สามารถพกพาไปได้สะดวก ไม่เป็นอุปสรรคในขณะที่พกพา อาวุธปืนพกสั้นที่นิยมใช้ในงานสายตรวจ มี 2 แบบ คือ อาวุธปืนพกสั้นแบบรีวอลเวอร์ และอาวุธปืนพกสั้นแบบออโตแมติก

1.2 อวรุป็นยาว เป็นอวรุป็นที่มีประสิทธิภาพในการทะลุทะลวงสูง มีระยะหวังผลไกลกว่าอวรุป็นพกสั้น และยังสามารถยิงกระสุนปืนออกมาได้ครั้งละหลายนัดติดต่อกัน มีขนาดใหญ่ น้ำหนักมากไม่สะดวกต่อการพกพา การใช้อวรุป็นชนิดนี้ไม่สมควรใช้ในที่มีประชาชนหนาแน่นหรือในเมือง เพราะมีอัตราเสี่ยงต่อการพลาดเป้าไปถูกผู้อื่นได้ง่าย

2. ยานพาหนะ ได้แก่ รถยนต์ รถจักรยานยนต์ จักรยาน เรือ เครื่องบิน เป็นต้น ยานพาหนะดังกล่าวจะต้องมีสัญลักษณ์อันเป็นเครื่องหมายของหน่วยงานตำรวจ เช่น รถยนต์สายตรวจ ต้องติดชื่อสถานีตำรวจ หมายเลขโทรศัพท์ของสถานีตำรวจ หมายเลขโทรศัพท์ฉุกเฉินสำหรับแจ้งเหตุ และสัญลักษณ์ตรารูป “โล่เขน” ซึ่งเป็นแบบที่ทางราชการกำหนดให้มีไว้ ส่วนรถจักรยานยนต์สายตรวจควรมีการติดตั้งกระบังลมด้านหน้าเพื่อ บังลม และให้มีพื้นที่ที่จะติดสังกัดของหน่วยงาน เช่น ชื่อสถานีตำรวจและหมายเลขประจำรถ

3. เครื่องมือสื่อสาร เป็นอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับงานสายตรวจ เครื่องมือสื่อสารใช้ในการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน เช่น การส่งข้อความ รับคำสั่ง หรือสั่งการระหว่างผู้บังคับบัญชากับสายตรวจ หรือระหว่างสายตรวจกับสายตรวจด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นการติดต่อโดยผ่านศูนย์วิทยุ แม่ข่าย หรือติดต่อกันระหว่างลูกข่ายด้วยกันเอง ทำให้สายตรวจไม่เกิดความรู้สึกโดดเดี่ยวในขณะออกตรวจ หรือกำลังเผชิญเหตุร้ายอยู่เพียงลำพัง สามารถเรียกกำลังสนับสนุน หรือขอความช่วยเหลือในรูปแบบต่าง ๆ ได้เมื่อจำเป็น การติดต่อสื่อสารที่ดีมีเครื่องมือสื่อสารที่ทันสมัย และมีปริมาณที่สมดุลกับกำลังเจ้าหน้าที่สายตรวจที่ปฏิบัติหน้าที่ทำให้การปฏิบัติหน้าที่ของสายตรวจเป็นไปด้วยความรวดเร็วและทันต่อเหตุการณ์

เครื่องมือสื่อสารที่ใช้ในกิจการของตำรวจ ได้แก่

3.1 วิทยุรับ – ส่ง ที่ใช้อยู่ในกิจการตำรวจมีอยู่ด้วยกันหลายแบบ เช่น

3.1.1 วิทยุแบบมือถือ (Walky Talky)

3.1.2 วิทยุแบบติดรถยนต์ หรือรถจักรยานยนต์ (Mobile) วิทยุแบบนี้มีขนาดกลางที่มีกำลังส่งได้ในรัศมีประมาณ 40 – 50 กิโลเมตร นิยมติดตั้งประจำในรถยนต์สายตรวจหรือรถจักรยานยนต์

3.1.3 วิทยุแบบติดตั้งประจำที่ (Station) วิทยุแบบนี้มีขนาดใหญ่มีกำลังส่งได้ในรัศมีไกลหลายกิโลเมตร ติดตั้งไว้ประจำที่ ณ สถานีตำรวจ หรือศูนย์กลางปฏิบัติงาน เรียกชื่อว่า “ศูนย์หรือแม่ข่าย” ใช้ในการติดต่อประสานงานกับหน่วยเหนือ หน่วยข้างเคียง และลูกข่าย

3.2 วิทยุมือถือระบบทังก์ (Trunk) วิทยุมือถือแบบนี้ใช้ช่วงความถี่ของคลื่นในย่าน 800 MHz (เม็กกะเฮิรตซ์) สามารถใช้งานได้ทั้งการติดต่อแบบวิทยุรับ – ส่ง และการติดต่อด้วยโทรศัพท์ในตัวเครื่องเดียวกัน วิทยุแบบนี้ใช้ติดต่อรับ – ส่งข้อความข่าวสารสำหรับการติดต่อกันเป็นกลุ่ม ๆ เครื่องรับแต่ละเครื่องในกลุ่มจะสามารถรับข้อความที่ส่งเข้ามาในความถี่ที่ตั้งไว้สำหรับเครื่องรับในกลุ่มของตนเองเท่านั้น โดยกลุ่มอื่นมีอาจล่วงรู้การติดต่อของเครื่องรับภายนอกกลุ่มของตนเอง

3.3 โทรศัพท์เคลื่อนที่ (Mobile Telephone) ปัจจุบันมีการใช้อย่างแพร่หลาย และมีบางโปรแกรมสามารถทำให้มีการติดต่อสื่อสารกันได้อย่างรวดเร็ว กว้างขวาง เป็นเครือข่าย เช่น FACE BOOK , LINE เป็นต้น

4. เครื่องพันธนาการ (Handcuff) ในการจับกุมและควบคุมตัวผู้ต้องหา นั้น เจ้าหน้าที่

สายตรวจมีความจำเป็นต้องใช้เครื่องพันธนาการ สำหรับผู้ต้องหาเพื่อป้องกันมิให้มีการต่อสู้ขัดขวางทำร้าย เจ้าหน้าที่ขณะทำการจับกุม หรือหลบหนีขณะนำตัวส่งสถานีตำรวจ การใช้เครื่องพันธนาการกับผู้ต้องหาเป็นสิ่งที่เจ้าหน้าที่ตำรวจจะกระทำได้ตามความจำเป็นภายในขอบเขตของกฎหมายเท่านั้น เครื่องพันธนาการที่นิยมใช้ในงานตำรวจ เรียกว่า “กุญแจมือ”

5. อุปกรณ์ส่องสว่าง การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจทั้งเวลากลางวัน และกลางคืน ไม่ว่าจะเป็นการออกตรวจตระเวนไปตามพื้นที่ต่าง ๆ เช่น ตามถนน ตรอก ซอย อาคารบ้านเรือน การตรวจค้นตัวบุคคล การตั้งด่านตรวจ จุดตรวจ จุดสกัด ในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว มีความจำเป็นต้องมีอุปกรณ์ส่องสว่างประจำตัวหรือยานพาหนะเพื่อสร้างทัศนวิสัยให้ได้เปรียบ ซึ่งจะทำให้การปฏิบัติงานสามารถกระทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ไฟฉาย สปอร์ตไลท์ เป็นต้น

6. สมุดพกประจำตัวสายตรวจ การปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจสายตรวจจะต้องมีสมุดพกประจำตัวตำรวจสายตรวจตลอดเวลาขณะปฏิบัติหน้าที่ออกตรวจ เพื่อเป็นการบันทึกเตือนความทรงจำ และสามารถกล่าวอ้างเป็นพยานหลักฐานได้อย่างถูกต้องแม่นยำได้เป็นอย่างดี สมุดพกดังกล่าวมีการบันทึกตั้งแต่ก่อนออกตรวจ เช่น จดบันทึกคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ซึ่งสั่งการก่อนออกปฏิบัติหน้าที่สายตรวจว่าให้สอดส่องดูแลหรือปฏิบัติหน้าที่เป็นพิเศษนอกจากหน้าที่ปกติ ตลอดจนบันทึกสรุปพรรณคนร้ายที่กำลังติดตามการตัวในขณะนั้น เป็นต้น และมีการบันทึกในช่วงเวลาขณะออกตรวจ เช่น เมื่อมีการร้องทุกข์ในกรณีที่การร้องทุกข์นั้นยังมีได้ทำกัน ณ สถานีตำรวจ ให้สายตรวจจดชื่อ นามสกุล และที่อยู่ของผู้ร้องทุกข์กับข้อกล่าวหา นั้น โดยย่อเมื่อเกิดคดีหรืออุบัติเหตุต่าง ๆ หรือเหตุการณ์ใด ๆ หรือพบของกลางอันเป็นหลักฐานในทางคดีที่ตำรวจมีหน้าที่จัดการ ให้บันทึกสาเหตุหรือเรื่องราวหรือหัวข้อสำคัญไว้เป็นประโยชน์ โดยเฉพาะในกรณีที่จับคนร้ายปากคำบุคคลใดจะตายต้องกระทำโดยทันที การจดข้อความในสมุดพกให้กระทำโดยย่อเพื่อรื้อฟื้นความทรงจำของเรื่องเท่านั้น ให้ผู้บังคับบัญชาระดับรองผู้กำกับการป้องกันและปราบปราม สารวัตรป้องกันปราบปราม (สวป.) หรือรองสารวัตรป้องกัน ปราบปราม (รอง สวป.) เรียกสมุดพกประจำตัวสายตรวจจากเจ้าหน้าที่สายตรวจในบังคับบัญชามาตรวจ เพื่อจะได้ทราบว่าที่สายตรวจได้บันทึกไว้นั้นเป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการใช้สมุดหรือไม่ หากมีข้อบกพร่องก็ต้องชี้แจงให้เข้าใจและให้แก้ไขใหม่ให้ถูกต้องลงชื่อตรวจไว้ทุกครั้ง

7. เสื้อเกราะป้องกันกระสุน (Bulletproof) ในการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจสายตรวจต้องเสี่ยงภัยเผชิญกับอาชญากรต่าง ๆ ในหลายรูปแบบ และไม่อาจทราบได้ว่าเหตุการณ์จะเป็นอย่างไร อาชญากรอาจมีการต่อสู้ขัดขวางการจับกุมเพื่อเอาตัวรอด โดยใช้อาวุธที่มีานุภาพร้ายแรง เช่น มีด อาวุธปืน วัตถุระเบิด ประทุษร้ายต่อเจ้าหน้าที่สายตรวจขณะที่เข้าไประงับเหตุ หรือจับกุม อาจทำให้ได้รับอันตรายต่อชีวิตหรือร่างกายได้ในยามคับขัน หรือวิกฤตของเหตุการณ์ตำรวจสายตรวจสามารถป้องกันภัยอันตรายที่อาจเกิดขึ้นได้ โดยการสวมใส่เสื้อเกราะด้วยการจัดหาและใช้อย่างเหมาะสม โดย รอง ผกก.ป. เป็นผู้ดำเนินการ

8. เสื้อกันฝน จัดเตรียมใช้งานในฤดูฝน

9. สเปรย์แก๊สน้ำตา เป็นอุปกรณ์ที่ใช้เคมีวัตถุบรรจุกัดแรงดันไว้ในกระบอกฉีด การฉีดสเปรย์จะมีระยะหวังผลไม่เกิน 12 ฟุต ระยะที่ได้ผลดีที่สุด คือ ระยะ 5 – 7 ฟุต การฟุ้งกระจายของเคมีวัตถุซึ่งบรรจ

ในอุปกรณ์สเปรย์แก๊สน้ำตาที่ไปสัมผัสบริเวณใบหน้าหรือลำตัวของผู้ต้องหา จะมีผลก่อให้เกิดความระคายเคืองต่อผิวหนังและดวงตา ตำรวจสายตรวจสามารถมีไว้ใช้ในขณะปฏิบัติหน้าที่ได้ในสถานการณ์เสี่ยงภัยที่สื่อเค้าว่าจะเกิดอันตรายจากคนร้าย

10. อุปกรณ์ดับเพลิง และเครื่องมือกู้ภัยเบื้องต้น เป็นอุปกรณ์ที่ใช้ช่วยหยุดยั้งหรือบรรเทาภัยวิบัติที่เกิดจากอุบัติเหตุต่าง ๆ เช่น เกิดจากอุบัติเหตุจราจรบนท้องถนน หรือเกิดในอาคารบ้านเรือน เป็นต้น นิยมใช้เป็นอุปกรณ์ประจำรถยนต์สายตรวจ ตำรวจสายตรวจจะต้องเรียนรู้วิธีการใช้และได้รับการฝึกให้เกิดความชำนาญ หากมีเหตุเกิดขึ้นสามารถแก้ไขปัญหาลักษณะหน้าได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

11. อุปกรณ์ปฐมพยาบาล เป็นอุปกรณ์สำหรับช่วยเหลือผู้บาดเจ็บ นิยมใช้เป็นอุปกรณ์ประจำรถยนต์สายตรวจ ซึ่งใช้เป็นยานพาหนะในการเคลื่อนย้ายผู้บาดเจ็บจากที่เกิดเหตุไปยังสถานที่พยาบาล หรือในการช่วยเหลือผู้ประสบเหตุ ตำรวจสายตรวจจึงควรได้รับการฝึกอบรมการใช้อุปกรณ์ปฐมพยาบาล และวิธีการปฐมพยาบาลเบื้องต้นจากผู้ที่มีความรู้ความชำนาญอย่างถูกต้อง เพื่อพื่อให้ ผู้บาดเจ็บ พ้นขีดอันตราย เพราะ การช่วยเหลือเคลื่อนย้ายผู้บาดเจ็บที่ไม่ถูกต้อง หรือความรู้เท่าไม่ถึงการณ์อาจทำให้ผู้บาดเจ็บต้องเสียชีวิต หรือกลายเป็นคนพิการไปตลอดชีวิตได้

12. กล้องส่องทางไกล เป็นอุปกรณ์ช่วยในการมองเห็นในระยะไกล โดยใช้อุปกรณ์ดังกล่าวส่องดูการกระทำและติดตามพฤติกรรมของคนร้ายหรือผู้ต้องสงสัยได้ในระยะไกล โดยไม่ทำให้คนร้ายหรือผู้ต้องสงสัยรู้ตัว

13. เสื้อสะท้อนแสง ใช้สำหรับเจ้าหน้าที่สายตรวจจราจรจักรยานยนต์ ในกรณีออกปฏิบัติหน้าที่ในเวลากลางคืน หรือ ช่วงที่ทัศนวิสัยไม่ดี ให้สวมใส่เสื้อสะท้อนแสงทับเสื้อเครื่องแบบ เพื่อป้องกันอุบัติเหตุ

5.การจัดทำห้องปฏิบัติการสายตรวจ (Patrol Operation Room)

ในห้องปฏิบัติการสายตรวจของสถานี จะต้องจัดทำสิ่งต่างๆ ดังนี้

1. จัดทำตารางสถิติต่างๆ

1.1 สถิติเป็นตัวเลขและแผนภูมิแสดงการเกิดและจับกุมคดีทั้ง 5 กลุ่ม โดยให้ปรากฏข้อมูลเปรียบเทียบเป็นรายเดือน ระหว่างปีปัจจุบันกับ 2 ปีที่ผ่านมา เพื่อใช้ประกอบการประชุมชี้แจง

1.2 สถิติเปรียบเทียบผลการปฏิบัติหน้าที่ของแต่ละชุดปฏิบัติการ เพื่อเร่งรัดการปฏิบัติได้อย่างตรงต่อสภาพปัญหาและจงใจให้เกิดการแข่งขันกันปฏิบัติงาน

2. แผนที่แสดงเขตรับผิดชอบและการแบ่งเขตตรวจ ให้ปรากฏข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่สำคัญ เช่น สถานที่ราชการ ธนาคาร ร้านค้าทอง จุดตรวจตู้แดง ตู้ยาม จุดรับแจ้งเหตุ ฯลฯ แต่ละเขตตรวจควรใช้สีต่างกัน

3. นาฬิกาอาชญากรรม ให้จัดนาฬิกาอาชญากรรมตามตัวอย่างขึ้น 2 เรือน โดยใช้ประกอบแผนที่ตามข้อ 2 เพื่อจะได้ทราบถึงสถานภาพอาชญากรรมที่เกิดขึ้นตามความเป็นจริง ซึ่งจะได้นำไปพิจารณาแนวโน้มการเกิดอาชญากรรมสำหรับการวางแผนการตรวจต่อไป โดยให้จัดทำดังนี้

3.1 กำหนดวงแหวนตามจำนวนของเขตตรวจ ให้เขตที่มีสถิติการเกิดคดีมากอยู่วงนอก เพื่อจะได้มีพื้นที่มากพอ แต่ละวงใช้สีต่างกัน และให้ตรงกับสีของเขตตรวจในข้อ 2

3.2 กำหนดให้ชี้แจงครั้งวงกลมด้านซ้ายเป็นช่วงเวลากลางคืน ใช้สีเข้มและครั้งวงกลม

ด้านขวาแทนเวลากลางวัน ใช้สีอ่อน

3.3 ใช้หมวดสีแทนประเภทและจำนวนคดีที่เกิดขึ้น 1 หมวด ต่อ 1 คดี เช่น

คดีฆ่า	-	ใช้สีแดง
คดีทำร้ายร่างกาย	-	ใช้สีเหลือง
คดีปล้นทรัพย์	-	ใช้สีน้ำเงิน
คดีชิงทรัพย์	-	ใช้สีเหลืองแก่
คดีวิ่งราวทรัพย์	-	ใช้สีเขียวอ่อน
คดีลักทรัพย์	-	ใช้สีดำ
คดีลักทรัพย์	-	ใช้สีเทา
คดีลักทรัพย์อื่นๆ	-	ใช้สีน้ำตาล

หรืออาจกำหนดเพิ่มขึ้นอีกตามสภาพของอาชญากรรมในแต่ละท้องที่ให้ละเอียดลงไปอีกก็ได้ เช่น ลักทรัพย์ในเคสสถาน ชิงทรัพย์รถแท็กซี่ เป็นต้น

3.4 ให้ปักหมุดสีลงในนาฬิกาอาชญากรรมและแผนที่อาชญากรรม เพื่อเป็นสัญลักษณ์แทนประเภทคดี สถานที่ และเวลาสถานที่เกิดเหตุ จำนวน 1 หมวด ต่อ 1 คดี เพื่อนำมาเป็นข้อมูลประกอบการวางแผนการตรวจ

3.5 คดีไหนที่จับกุมได้ให้ใช้สีขาวแต้มที่หมุดอันนั้นเพื่อแสดงว่าจับกุมได้แล้ว

3.6 เมื่อปักหมุดสีครบ 1 เดือน ในนาฬิกาอาชญากรรมเรือนแรกแล้ว ให้เริ่มปักหมุดสีเดือนที่ 2 ในนาฬิกาอาชญากรรมเดือนที่ 2 จนครบเดือน แล้วจึงปลดข้อมูลอาชญากรรมของเดือนแรก เพื่อปักหมุดสีของเดือนที่ 3 โดยให้จัดทำสลับกันเช่นนี้เรื่อยไป

อนึ่ง แผนที่สังเขปแสดงเขตพื้นที่รับผิดชอบ ตารางแสดงสถิติคดีอาญา และนาฬิกาอาชญากรรม ควรมีการจัดทำไว้ในทุกระดับ เช่น บช. บก. และสถานี ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการวิเคราะห์สภาพภาพอาชญากรรมในภาพรวม และเพื่อสะดวกในการสั่งการ อาทิเช่น

1) ระดับ บช. จัดทำแผนที่สังเขปแสดงเขตพื้นที่รับผิดชอบ ตารางแสดงสถิติคดีอาญา 5 กลุ่ม และนาฬิกาอาชญากรรม เพื่อแสดงให้เห็นถึงภาพรวมของพื้นที่ทุก บก. ที่รับผิดชอบ โดยเจ้าหน้าที่มีการปักหมุดสีแสดงคดีที่เกิดขึ้นบนแผนที่ และนาฬิกาอาชญากรรม ผู้บริหารระดับ บช. ควรเฝ้าดูกลุ่มคดีที่เกิดขึ้นว่าคดีเกิดขึ้นมากบริเวณพื้นที่ใด ถนนสายใด ห้วงเวลาใดมากที่สุด และพิจารณาสั่งการให้รถยนต์สายตรวจของ บก. ออกตรวจเสริมหรือสนับสนุนพื้นที่ที่มีเหตุเกิดขึ้นมากดังกล่าว

2) ระดับ บก. จัดทำแผนที่สังเขปแสดงเขตพื้นที่รับผิดชอบ ตารางแสดงสถิติคดีอาญา และนาฬิกาอาชญากรรม เพื่อแสดงภาพรวมของพื้นที่สถานีที่รับผิดชอบโดยเจ้าหน้าที่มีการปักหมุดสีแสดงคดีที่เกิดขึ้นบนแผนที่ และนาฬิกาอาชญากรรม ผู้บริหารระดับ บก. สามารถเฝ้าดูกลุ่มคดีที่เกิดขึ้นว่าคดีเกิดขึ้นมากบริเวณพื้นที่ใด บริเวณใด ถนนสายใด ห้วงเวลาใดมากที่สุด และพิจารณาสั่งการให้มาตรการลงไปเพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานระดับสถานีรับไปดำเนินการ และควรมีการตรวจสอบโดยมีการจัดประชุมชี้แจงสถานภาพ

อาชญากรรมทุกเดือน หรือเดือนละ 2 ครั้ง เพื่อตรวจสอบว่าผู้ปฏิบัติระดับสถานีทำตามมาตรการที่สั่งการไปหรือไม่ ได้ผลเพียงใด

3) ระดับสถานีจัดทำแผนที่สังเขปแสดงเขตพื้นที่รับผิดชอบ ตารางแสดงสถิติคดีอาญา และนาฬิกาอาชญากรรม เพื่อแสดงให้เห็นถึงภาพรวมของพื้นที่สถานีที่รับผิดชอบโดยเจ้าหน้าที่ปึกหมุดสีแดง คติที่เกิดขึ้นบนแผนที่ และนาฬิกาอาชญากรรม ผู้บริหารระดับสถานีจะต้องเฝ้าดูกลุ่มคติที่เกิดขึ้นมาก บริเวณใด และห้วงเวลาใด โดยให้สายตรวจนำมาตรการต่างๆ มาใช้ รวมทั้งให้ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ ร่วมในการปฏิบัติในการแจกใบปลิว แผ่นพับ ประชาสัมพันธ์ เพื่อป้องกันเหตุ และให้นำข้อมูลต่างๆ เช่น พื้นที่ ล่อแหลมที่ประชาชนมีความหวาดกลัวอาชญากรรม มาประกอบการวิเคราะห์สถานภาพอาชญากรรม เพื่อนำไปปรับแผนการตรวจของสายตรวจต่อไป

4. แผนผังแสดงการประเมินผลงานของสายตรวจ โดยใช้ระบบการให้คะแนน

5. ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ที่เป็นประโยชน์ต่องานสายตรวจ เช่น กฎหมาย ความรู้ทั่วไป แผนประทุษ กรรมคนร้าย ยุทธวิธีสายตรวจ ฯลฯ

6. อื่นๆ ที่เห็นสมควรและเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานสายตรวจ เช่น ภาพแสดงผลงาน กระจกเงาสำหรับตรวจความเรียบร้อยของเครื่องแต่งกาย

6. การวางแผนสายตรวจ และแผนการตรวจ

ลักษณะของแผนปฏิบัติงานสายตรวจที่ดีควรประกอบด้วยดังนี้

ก. มีการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพอาชญากรรมอย่างแม่นยำ

ข. วิเคราะห์ข้อมูลจากสถิติคดีอาญา ให้ทราบถึงความถี่ ช่วงเวลา สถานที่เกิดเหตุการณ์แห่งคดี

ค. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงรุก

- โดยรับข้อมูลความหวาดกลัวอาชญากรรมจากประชาชน
- ข้อมูลที่ตำรวจพบจุดล่อแหลม จุดเสี่ยงต่ออาชญากรรม
- ข้อมูลจากสื่อต่าง ๆ

ง. วิเคราะห์ปัจจัยแวดล้อมในการเกิดอาชญากรรม เช่น ความหนาแน่นประชากร กลุ่มบุคคลต่าง ๆ ที่อาจตกเป็นเหยื่อ แหล่งท่องเที่ยว สถานบริการ สถาบันการเงิน ศูนย์การค้า ฯลฯ

จ. มีการกำหนดเป้าหมายการปฏิบัติชัดเจนเป็นรูปธรรมมากที่สุด

- เป้าหมายด้านการควบคุมการเกิดของคดีอาญาประเภทต่าง ๆ
- เป้าหมายด้านการบริการให้แก่ประชาชน

- เป้าหมายด้านการสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน และลดความหวาดกลัวต่ออาชญากรรมของประชาชน

- เป้าหมายด้านการประชาสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีระหว่างประชาชนกับสายตรวจ

- ฉ. มีการกำหนดวิธีปฏิบัติตามแผนอย่างชัดเจนและสัมพันธ์กับสถานการณ์
- ช. มีการกำหนดวิธีการประเมินผล ในแต่ละแผนปฏิบัติ

การวางแผนปฏิบัติงานสายตรวจ

สำหรับขั้นตอนต่าง ๆ ของกระบวนการวางแผนงานสายตรวจควรมีดังนี้

- การกำหนดวัตถุประสงค์ จุดมุ่งหมาย และเป้าหมาย
- การประเมินสถานการณ์ปัจจุบัน
- การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล
- การวางแผนการตรวจ
- การปฏิบัติตามแผน
- การติดตามผลการปฏิบัติและแก้ปัญหา
- การติดตามและประเมินผล

6.1 การกำหนดวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของแผนปฏิบัติงานสายตรวจ

ในการวางแผนนั้นสิ่งที่สำคัญเป็นอย่างยิ่งก็คือ วัตถุประสงค์และเป้าหมาย ดังนั้นจึงจะขอกล่าวถึงวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแผนปฏิบัติพอสังเขป ดังนี้

วัตถุประสงค์ของแผนปฏิบัตินั้นหมายถึงการจัดกรอบความต้องการให้ชัดเจน และกำหนดเป้าหมายเป็นรูปธรรมที่สามารถวัดและประเมินผลได้ การกำหนดเป้าหมายจะต้องเหมาะสมไม่ตั้งไว้สูงเกินไป จนผู้ปฏิบัติมองไม่เห็นทางว่าจะสามารถปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายได้ หรือตั้งเป้าหมายไว้ต่ำเกินไป จนผู้ปฏิบัติเห็นว่าไม่ท้าทายหรือใจให้ปฏิบัติ

ในปัจจุบันหน่วยงานสายตรวจบางหน่วยกำลังประสบปัญหาอย่างหนักเกี่ยวกับบทบาทขัดแย้งอันสืบเนื่องจากการขาดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนเฉพาะเจาะจง และเป้าหมายที่วัดได้ เช่น กำหนดแผนปฏิบัติมีวัตถุประสงค์ในการป้องกันการเกิดขึ้นของอาชญากรรม แต่พอประเมินผลการปฏิบัติกลับให้คะแนนการปฏิบัติในทางสืบสวนจับกุมเป็นหลัก เป็นต้น ทั้ง ๆ ที่แนวทางปฏิบัติการตรวจป้องกันเหตุกับการสืบสวนจับกุมจะขัดแย้งกัน

ดังนั้น การวางแผนการตรวจจะต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของสายตรวจ ดังต่อไปนี้

- ก) เพื่อควบคุมอาชญากรรมให้เกิดขึ้นน้อยที่สุด และลดความหวาดกลัวต่ออาชญากรรมของประชาชน
- ข) เพื่อสร้างภาพพจน์และศรัทธาจากประชาชนให้มีความรู้สึกว่าได้ได้รับความคุ้มครองจากเจ้าหน้าที่สายตรวจให้ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินแล้วอย่างเต็มที่
- ค) เพื่อสร้างความมั่นใจในการปฏิบัติหน้าที่ของสายตรวจ
- ง) เพื่อสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีระหว่างสายตรวจและประชาชน

เป้าหมายของแผนปฏิบัติงานสายตรวจระดับ สถานีตำรวจควรเป็นดังนี้

- ลดสถิติการเกิดคดีอาญา โดยเฉพาะประเภทที่สามารถป้องกันได้ให้อยู่ในระดับใกล้เคียงเป้าหมายของ หน่วยเหนือ
- ลดความหวาดกลัวอาชญากรรมของประชาชน
- สามารถให้บริการแก่ประชาชนได้ทุกรูปแบบและต่อเนื่อง
- มีความสม่ำเสมอในการพบปะเยี่ยมประชาชน
- การประชาสัมพันธ์กับประชาชนทั่วไปได้อย่างทั่วถึง

6.2 การประเมินสถานการณ์ปัจจุบัน

ผู้บริหารงานสายตรวจจะต้องทราบถึงสถานภาพอาชญากรรมและวิเคราะห์ถึงความถี่ต่าง ๆ เช่น ลักษณะคดี ข้อหา สาเหตุ การเกิดคดี จุดที่เกิดเหตุ ช่วงวันเวลา ตลอดจนแผนประทุษกรรมคนร้าย และอื่น ๆ ที่เห็นว่าเป็นประโยชน์ ฯลฯ ได้อย่างชัดเจนครบถ้วนเพื่อเป็นประโยชน์ในการนำมากำหนดเป้าหมาย และสามารถ ดำรวจความรู้สึกทัศนคติของประชาชนในการที่จะได้รับความคุ้มครองให้ปลอดภัยจากอาชญากรรมในแต่ละเขตพื้นที่ด้วย นอกจากนี้ ผู้บริหารจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องรู้และเข้าใจถึงลักษณะและปริมาณทรัพยากรทางการบริหารอันได้แก่ บุคลากรสายตรวจ อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ของสายตรวจ เป็นอย่างดีด้วย เพื่อ จัดสายตรวจ และแบ่งเขตพื้นที่ตรวจ ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ด้านคดีอาญา และด้านความรู้สึกปลอดภัยในชีวิตร่างกายและทรัพย์สินของประชาชนในแต่ละเขตพื้นที่

นอกจากนี้แล้วยังต้องประเมินสถานภาพอาชญากรรมเชิงรุก เพื่อพยากรณ์ว่าน่าจะเกิดอาชญากรรมในพื้นที่ใดอีกด้วย

6.3 ขั้นตอนการรวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างมีระบบ และเป็นมาตรฐานถือเป็นเทคนิคสำคัญประการหนึ่งซึ่งจะสามารถทำให้ขั้นตอนต่าง ๆ ดำเนินไปด้วยความถูกต้องประหยัดและรวดเร็ว แล้วนำข้อมูลดังกล่าวมานั้นมาวิเคราะห์ปรับใช้ในการวางแผนป้องกันอาชญากรรมอย่างรอบคอบ รัดกุม ซึ่งอาจสรุปข้อมูลที่เป็นประโยชน์ได้ดังนี้

6.3.1 สถิติคดีที่พนักงานสอบสวนได้รับการร้องทุกข์จากประชาชน โดยนำข้อมูลนี้มาทำการวิเคราะห์ แล้วทำการเปรียบเทียบประเภทคดี การเพิ่มลดของคดี อัตราส่วนร้อยละต่าง ๆ ด้วยกรรมวิธีทางสถิติศาสตร์ เพื่อให้ทราบถึงสถานภาพอาชญากรรมในเขตพื้นที่รับผิดชอบว่าหน่วยสามารถดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย ได้หรือไม่ การวิเคราะห์เปรียบเทียบนี้จะต้องดำเนินการให้ทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์อยู่เสมอ อาจแบ่งเป็นช่วงเวลาได้ดังนี้

6. 3.1.1 การวิเคราะห์เปรียบเทียบคดี (ทุก 10 วัน นับแต่วันที่ 1 ของทุกเดือน)
6. 3.1.2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบคดีระหว่าง เดือนต่อเดือน
6. 3.1.3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบคดีระหว่าง ปีต่อปี

โดยสรุปแล้วการวิเคราะห์สามารถแบ่งตามวัตถุประสงค์ได้ 3 แนวทางคือ

- 1) การวิเคราะห์เพื่อทราบแนวโน้มของคดีที่เกิดขึ้น ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบในช่วงเวลาที่ต่อเนื่องใกล้เคียงกัน เช่น สถิติการเกิดเดือนมกราคม 2554 เปรียบเทียบกับเดือนกุมภาพันธ์ 2554 หรือ ไตรมาสสุดท้ายของปี 2553 เปรียบเทียบกับไตรมาสแรกของปี 2554 เพื่อทราบว่าคดีมีแนวโน้มที่ลดลงหรือเพิ่มขึ้นอย่างไร
- 2) การวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบกับเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้แก่ การเปรียบเทียบด้านการเกิดและการจับกุมของกลุ่มคดีต่าง ๆ ตามที่หน่วยเหนือได้กำหนดไว้
- 3) การวิเคราะห์เพื่อการวางแผนในการป้องกันรายคดี ซึ่งหมายถึงการวิเคราะห์เป็นคดี ๆ ไป เช่น วิเคราะห์คดีฆ่า, คดีลักทรัพย์, คดีลักยานพาหนะ เป็นต้น เพื่อให้ทราบถึงลักษณะย่อย เช่น ผลที่เกิดกับผู้เสียหาย ประเภทคนร้าย ยานพาหนะที่คนร้ายใช้ อาวุธที่ใช้ ทรัพย์สินที่เสียหาย เป็นต้น และวิเคราะห์เพื่อทราบความถี่ที่เกิดขึ้นในแต่ละสถานที่ ช่วงเวลา ซึ่งจะนำมาวางแผนป้องกันคดีให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด

6.3.2 ข้อมูลข่าวสารอื่น ๆ

6.3.2.1 ข้อมูลข่าวสารโดยตรง ได้แก่ ข้อมูลข่าวสารที่ได้รับแจ้งโดยตรงจากสื่อข้อมูล หรือ แหล่งข้อมูลโดยตรง เช่น ข้อมูลที่ได้รับจากการร้องเรียนของประชาชนทั้งจากโทรศัพท์ เอกสาร หรือมา ร้องเรียนกับเจ้าหน้าที่ตำรวจด้วยตนเอง ข้อมูลที่ได้รับจากการซักถามขยายผลจากผู้ต้องหา หรือผู้ต้องสงสัย ข้อมูลที่ได้รับจากการไปเยี่ยมเยียนประชาชน ฯลฯ เป็นต้น

6. 3.2.2 ข้อมูลข่าวสารโดยอ้อม ได้แก่ ข้อมูลข่าวสารที่ได้รับแจ้งจากสื่อข้อมูลหรือ แหล่งข้อมูลโดยอ้อม เช่น ข้อมูลแลกเปลี่ยนข่าวสารที่ได้ลงตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ ข้อมูลทางรายการ วิทยุกระจายเสียง ข้อมูลแลกเปลี่ยนข่าวสารอาชญากรรมระหว่างท้องที่ต่าง ๆ ข้อมูลทาง social network เป็นต้น

6.3.2.3 ข้อมูลได้จากการตรวจสังเกตของตำรวจที่พิจารณาเห็นว่า พื้นที่ใดเป็นพื้นที่ล่อแหลม ต่อการเกิดอาชญากรรม รวมทั้งข้อมูลจากประชาชนที่แจ้งความหวาดกลัวอาชญากรรม ณ จุดใด

6.3.3 นาฬิกาอาชญากรรม โดยนำข้อมูลด้านสถิติคดีต่าง ๆ มากำหนดเป็นจุดด้วยเครื่องหมาย ต่าง ๆ บนนาฬิกาจำลองซึ่งได้จัดทำขึ้น เพื่อจะได้ให้ผู้ปฏิบัติรู้ช่วงเวลาที่คดีเกิดขึ้น รูปประเภทคดีที่เกิดขึ้นใน ช่วงเวลานั้น ๆ รู้ว่าในเขตตรวจใด มีคดีปัญหาใดเกิดขึ้นความถี่ของช่วงเวลาที่เกิดเหตุ

6.3.4 แผนที่สังเขป แสดงเขตพื้นที่รับผิดชอบของหน่วย จัดแบ่งเขตตรวจย่อยในพื้นที่ตลอดจน ผู้รับผิดชอบในเขตตรวจย่อยนั้น ๆ โดยกำหนดด้วยเครื่องหมายคดีต่าง ๆ เพื่อจะได้ทราบถึงบริเวณ และสภาพ สถานที่เกิดเหตุ ความถี่ของการบริเวณที่เกิดเหตุ

6.3.5 ข้อมูลคดีที่เป็นปัญหาเฉพาะพื้นที่ เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการป้องกันอาชญากรรมตามสถานการณ์ (Situational Crime Prevention)

6.3.6 ข้อมูลท้องถิ่น ได้แก่ ข้อมูลที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน เช่น ร้านค้าทอง สถานบริการ ร้านเสริมสวย โรงเรียน หมู่บ้านจัดสรร ธนาคาร บ้านพักบุคคลสำคัญ ย่านธุรกิจ ชุมชนแออัด โรงเรียน จัมนำ โรงพยาบาล คลินิก สถานที่ทำการของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ ฯลฯ ว่ามีความล่อแหลมต่อการเกิดปัญหาอาชญากรรมอย่างไร เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาวางแผนการตรวจ และเป็นข้อมูลให้สายตรวจเข้าดำเนินการควบคุมอาชญากรรมโดยเฉพาะสถานที่ที่มีความล่อแหลมต่ออาชญากรรมสูงต่อไป

6.3.7 ระเบียบ นโยบาย หรือคำสั่งของผู้บังคับบัญชาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสายตรวจ ซึ่งผู้บริหารจะต้องดำเนินการรวบรวม และสามารถนำออกมาใช้ประชุมชี้แจงให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจได้รับทราบ และถือปฏิบัติโดยเคร่งครัดโดยอาจจัดทำเป็นบอร์ดปิดไว้ในห้องปฏิบัติการสายตรวจ และเก็บรักษาต้นฉบับไว้ในตู้เก็บเอกสาร ซึ่งหากจะต้องนำมาอ้างอิงการดำเนินการใด ๆ ก็อาจสามารถนำออกมาใช้ได้อย่างทันทีทันใด

6.3.8 ข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องอันได้แก่ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์โครงการเฉพาะเรื่องเกี่ยวข้อง เช่น จากโครงการศึกษาวิจัยของนักศึกษา ภาคเอกชน หรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับสายตรวจ ข้อมูลเกี่ยวกับอาชญากรรม แฟ้มบุคคลที่มีพฤติกรรมน่าติดตาม

6.4 การพยากรณ์เหตุการณ์อาชญากรรม

ในการวางแผนควบคุมอาชญากรรม จะต้องให้ความสำคัญเกี่ยวกับอาชญากรรม ซึ่งเกี่ยวข้องกับพื้นฐานการดำรงชีวิตของประชาชนเป็นสำคัญซึ่งนอกจากจะส่งผลถึงความหวาดกลัวและ หวาดระแวงภัยต่ออาชญากรรมแล้ว ยังเป็นความรู้สึกขมขื่น สูญเสียหมดหวัง และท้อแท้ และร้ายที่สุดคือ อาจหมดความเชื่อมั่นต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

การวางแผนจะต้องวิเคราะห์สถานภาพอาชญากรรมเชิงรุกและการพยากรณ์เหตุการณ์ สถานภาพอาชญากรรม เช่น การคาดการณ์ว่า ในวันต่อไป สัปดาห์หน้า เดือนหน้า หรือปีหน้า น่าจะมีคดีประเภทใดเกิดขึ้นบ้าง เกิดที่ใด เวลาใด กลุ่มคนร้ายน่าจะเป็นใคร วิธีการและมูลเหตุเป็นอย่างไร และบุคคลกลุ่มใดน่าจะตกเป็นเหยื่อของอาชญากรรมที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ซึ่งข้อมูลเหล่านี้ ถือเป็นข้อมูลที่สำคัญยิ่งต่อการระดมสรรพกำลังการวางแผน การจัดสายตรวจการกำหนดมาตรการที่เหมาะสม รวมทั้งการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนกลุ่มที่น่าจะตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม (Crime Victim) ได้ทราบถึงแนวโน้มดังกล่าวเพื่อหลีกเลี่ยงอาชญากรรม

เช่นขณะนี้ในวันที่ 10 มี.ค. 2538 ซึ่งการวิเคราะห์สถานภาพอาชญากรรมในระหว่างวันที่ 16-31 มี.ค. 2538 ปรากฏว่า คดีประเภทลักทรัพย์รถยนต์และรถจักรยานยนต์เกิดขึ้นค่อนข้างสูง (โดยมีรายละเอียดทั้งสถานที่และช่วงเวลาที่เกิดเหตุ) ฉะนั้นการวางแผนการตรวจในช่วง 16-31 มี.ค. 2538 ผู้บริหารงานสายตรวจก็ต้องพยากรณ์ว่าน่าจะมีคดีประเภทดังกล่าวสูงขึ้น จึงต้องวางแผนและจัดกำลังสายตรวจออก

ลาดตระเวนตรวจตราบ่อยครั้งและถี่ขึ้น ทั้งยังต้องประชาสัมพันธ์ให้ผู้รู้ร่วมนำความระมัดระวังในการดูแลรักษาความปลอดภัย

อย่างไรก็ตามจะเห็นว่าการวิเคราะห์สถานการณ์อาชญากรรมเชิงรุกและการพยากรณ์อาชญากรรม เป็นหลักการที่ยอมรับได้ เป็นการดำเนินการทางสถิติอย่างมีเหตุผล ซึ่งถ้ากระทำโดยอาศัยเทคโนโลยีใหม่ช่วยด้วยแล้ว ก็ย่อมทำให้เกิดประสิทธิภาพยิ่ง

7. การจัดผลัดสายตรวจ

ในประเด็นนี้จะเป็นการกล่าวถึง ความสัมพันธ์ของสาระสำคัญในระบบการจัดสายตรวจ คือ

- ชุดปฏิบัติการสายตรวจ
- ระยะเวลาในการตรวจ
- การจัดสายตรวจประจำเขตตรวจ
- การพัฒนางานสายตรวจ

แต่จะเป็นการกล่าวถึงแต่เพียงโดยย่อ เฉพาะความสัมพันธ์ของชุดปฏิบัติการ ระยะเวลา และการจัดสายตรวจเท่านั้น กล่าวคือ

จากการที่สายตรวจจำเป็นจะต้องออกปฏิบัติการตลอดเวลา 24 ชั่วโมง ดังนั้น จึงจำเป็นต้องแบ่งเวลาใน 1 วัน ออกเป็นช่วงเวลาที่เรียกว่าผลัด ซึ่งส่วนใหญ่จะแบ่งเป็น 3 ผลัด ใน 1 วันคือ

ผลัดที่ 1 (ผลัดดึก) ออกปฏิบัติในช่วงเวลา	00.01 น. - 08.00 น.
ผลัดที่ 2 (ผลัดเย็น) ออกปฏิบัติในช่วงเวลา	16.01 น. - 24.00 น.
ผลัดที่ 3 (ผลัดเช้า) ออกปฏิบัติในช่วงเวลา	08.01 น. - 16.00 น.

ในส่วนของชุดปฏิบัติการในที่นี้ หมายถึงการจัดแบ่งกำลังเจ้าหน้าที่ฝ่ายป้องกันปราบปรามออกเป็นชุดปฏิบัติการ ซึ่งในปัจจุบันมีการจัดทั้งในระบบ 3 ชุดปฏิบัติการ และ 4 ชุดปฏิบัติการ ซึ่งเมื่อพิจารณาในความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการตรวจจะพบว่ามีความแตกต่างกันมาก เพราะจะทำให้การหมุนเวียนในการปฏิบัติการและการพักของเจ้าหน้าที่ที่มีจำนวนต่างกัน สามารถเปรียบเทียบได้อย่างชัดเจน ดังตารางการจัดเจ้าหน้าที่สายตรวจต่อไปนี้

ตารางที่ 1
การจัดเจ้าหน้าที่สายตรวจแบบ 3 ชุดปฏิบัติการ

วันที่ปฏิบัติ	ผลัดดึก 00.01-08.00	ผลัดเช้า 08.00-16.00	ผลัดเย็น 16.00-24.00	พัก
1, 5	ชุดที่ 1	ชุดที่ 2	ชุดที่ 3	พักชุดละ 16 ชม.
2, 6	ชุดที่ 1	ชุดที่ 2	ชุดที่ 3	
3, 7	ชุดที่ 1	ชุดที่ 2	ชุดที่ 3	
4, 8	ชุดที่ 1	ชุดที่ 2	ชุดที่ 3	

ตารางที่ 2
การจัดเจ้าหน้าที่สายตรวจแบบ 4 ชุดปฏิบัติการ

วันที่ปฏิบัติ	ผลัดดึก 00.01-08.00	ผลัดเย็น 16.00-24.00	ผลัดเช้า 08.00-16.00	พัก พักชุดละ 32 ชม.
1, 5	ชุดที่ 1	ชุดที่ 2	ชุดที่ 3	ชุดที่ 4
2, 6	ชุดที่ 4	ชุดที่ 1	ชุดที่ 2	ชุดที่ 3
3, 7	ชุดที่ 3	ชุดที่ 4	ชุดที่ 1	ชุดที่ 2
4, 8	ชุดที่ 2	ชุดที่ 3	ชุดที่ 4	ชุดที่ 1

หมายเหตุ เวลาปฏิบัติหน้าที่ไม่ตายตัวเป็นลักษณะหมุนเวียน

ชุดที่ = ชุดปฏิบัติการสายตรวจซึ่งประกอบด้วยหัวหน้าสายตรวจ (รอง สวป. และเจ้าหน้าที่สายตรวจที่ปฏิบัติหน้าที่ในแต่ละผลัด)

จากตารางที่ 2 พบว่าสายตรวจในแต่ละชุดปฏิบัติการได้มีเวลาพักผ่อนหลังจากการปฏิบัติหน้าที่ 32 ชั่วโมง (24 ชั่วโมง + 8 ชั่วโมง) แล้วจึงกลับมาปฏิบัติหน้าที่ใหม่ ส่วนการจัดชุดปฏิบัติการเป็น 3 ชุดตามตารางที่ 1 จะมีเวลาพักผ่อนเพียง 16 ชั่วโมง และหากต้องนับเวลาในการที่ต้องมาเข้าเวรก่อนเวลาแล้ว และ นับเวลาตรวจสอบอุปกรณ์ และรายงานผลการตรวจแล้ว ย่อมมีเวลาพักไม่ถึง 16 ชั่วโมงอย่างแน่นอน และสำหรับการจัดชุดปฏิบัติการตามตารางที่ 2 หากต้องการให้มีวันพักผ่อนมากขึ้นถึง 2 วัน

ก็สามารถดำเนินการได้โดยการใช้ชุดปฏิบัติหน้าที่อยู่ให้เข้าเวรลักษณะ 8 ชั่วโมงพัก 16 ชั่วโมง ชุดปฏิบัติการที่พักอยู่ก็จะมีเวลาเพิ่มอีกเป็น 2 วัน ซึ่งทำให้เวลาพักผ่อนมีมากขึ้นอีก แม้ว่าเมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ตามกฎหมายแรงงานหรือเทียบกับหน่วยงานอื่นที่ใช้เวลาปฏิบัติหน้าที่ตามปกติ 1 สัปดาห์ มีวันหยุดพัก 2 วัน ก็ยังมีเวลาพักผ่อนไม่เท่าก็ตาม แต่ก็ถือว่ามีความพักผ่อนใกล้เคียงมากกว่าการจัดชุดปฏิบัติการเป็น 3 ชุด

สรุปแล้วผู้บริหารสายตรวจควรที่จะจัดชุดปฏิบัติการเป็น 4 ชุดปฏิบัติการซึ่งแนวคิดที่สนับสนุนก็คือ เมื่อเจ้าหน้าที่สายตรวจได้มีเวลาพักผ่อนมากขึ้นตามสภาพความเป็นจริงของมนุษย์แล้ว เขาย่อมที่จะมีความพร้อมและกระตือรือร้นที่จะปฏิบัติหน้าที่ได้ดี นอกจากนี้การกำหนดเวลาตรวจให้เหมาะสมและจัดเป็นชุดปฏิบัติให้ทุกคนมีสภาพแวดล้อมในการทำงานที่เหมือนกัน จัดลักษณะการทำงานแบบเป็นทีม กล่าวคือ ทุกคนหมุนตามกันไปอยู่ในชุดเดียวกัน มีผู้บังคับบัญชา (หน.สายตรวจ) คนเดิม รูปแบบนี้จะเสมือนหนึ่งเป็นการควบคุมตัวแปร สามารถจะวัดประสิทธิภาพ ของแต่ละชุดปฏิบัติการ หรือของสายตรวจแต่ละเขตได้ง่ายอีกด้วย

จากที่กล่าวมาแล้วจะพบว่า จุดเน้นหนักก็คือการแบ่งเขตตรวจและการจัดชุดปฏิบัติการเป็น 4 ชุด อันเป็นจุดเริ่มต้นที่ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ยอมรับและให้มีการปฏิบัติ แต่ปัญหายังคงมีอยู่ เพราะยังขาดระเบียบและคำสั่งที่เกี่ยวข้องที่จะทำให้เกิดผลในการปฏิบัติ กล่าวคือยังไม่ได้นำไปใช้ในการวัดปริมาณงาน และนำไปสู่การจัดหาทรัพยากรทางการบริหารงานสายตรวจอันเป็นเครื่องมือสำคัญในงานป้องกันอาชญากรรม

จากอดีตถึงปัจจุบัน คำกล่าวที่น่าเบื่อหน่ายของทุกฝ่ายทั้งผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา ในทุกระดับก็คือ ความขาดแคลนทรัพยากรทั้งบุคลากร อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ยานพาหนะ แต่มีใครตอบได้หรือไม่ว่าที่ขาดนั้นขาดเท่าไร การตอบคำถามที่มีเหตุผลเท่านั้น จึงจะนำไปสู่การได้รับสนับสนุน หากการตอบคำถามไม่สามารถทำให้ผู้มีอำนาจเข้าใจ และเห็นภาพที่ชัดเจนได้ ย่อมไม่อาจจะได้มาซึ่งงบประมาณ เช่น ถ้าขอรถยนต์ 1,000 คัน แล้วถูกถามว่าทำไมไม่ขอ 2,000 คัน หรือทำไมไม่ขอ 500 คัน การตอบคำถามที่ไม่สื่อความหมายขาดเหตุผลที่ชัดเจนและยอมรับได้ทั่วไปย่อมจะไม่ได้รวดเร็วแม้แต่คันเดียว

ดังนั้น จากการนำเสนอเรื่องการแบ่งเขตตรวจและจัดชุด 4 ชุดปฏิบัติการ จึงเป็นจุดเริ่มต้นของการตอบถาม โดยสร้างเป็นตัวแบบได้ดังนี้

x = จำนวนเขตตรวจใน สน. นั้น

y = จำนวนกำลังพลสายตรวจที่ต้องใช้ในงานสายตรวจ รถ จยย.

z = จำนวนรถจักรยานยนต์ที่ต้องใช้

$y = (x \times 2) \times 4$ (2 = สายตรวจรถจักรยานยนต์ 4 = จำนวน 4 ชุดปฏิบัติ)

$z = (x \times 4) + 4$ (สำรองรถจักรยานยนต์ไว้ชุดละ 1 คัน)

ส่วนจำนวนรถยนต์ทำหน้าที่เป็นศูนย์ควบคุมเคลื่อนที่ หรือรถพี่เลี้ยงให้กับรถ

สายตรวจจักรยานยนต์ก็จะเป็นสิ่งที่ตามมาโดยอัตโนมัติเช่นเดียวกัน กล่าวคือ ให้มีสายตรวจรถยนต์ 1 คัน ต่อจำนวนสายตรวจรถจักรยานยนต์ 4 – 6 คน กำลังพลสายตรวจประจำรถยนต์ก็ต้องมีอีก 2 คน

ดังนั้น การที่จะวิเคราะห์อัตรากำลังพลด้านสายตรวจสามารถทำได้ทันทีหลังจากที่ได้มีการแบ่งเขตตรวจแล้วโดยอาศัยตัวแบบดังกล่าว นอกจากนี้เจ้าหน้าที่สายตรวจที่เป็นเวรพักอยู่ก็สามารถนำมาใช้ปฏิบัติหน้าที่ในกรณีภารกิจเร่งด่วนอื่น ๆ ได้โดยไม่กระทบการปฏิบัติงานประจำ และยังเชื่อมโยงถึง รอง สวป. ซึ่งจะต้องมีขั้นพื้นฐานอย่างน้อย 4 นาย หรือมากกว่านั้นตามจำนวนเขตตรวจในแต่ละ สน. อันเป็นการจัดที่สอดคล้องกับแนวคิดตามโครงการ สน. ทดลอง ซึ่งได้รับการประเมินผลแล้วว่าเป็นรูปแบบการจัดที่เหมาะสม

นอกจากยานพาหนะ และเจ้าหน้าที่ตำรวจที่จะได้มาอย่างมีเหตุมีผลแล้ว อุปกรณ์อื่น ๆ ก็จะมาตามอัตราการจัดพื้นฐาน ซึ่งเป็นสิ่งที่สามารถอธิบายชี้แจงให้คนทั่วไปโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้มีอำนาจเกี่ยวกับงบประมาณเข้าใจได้โดยง่าย

8. ขั้นตอนการปฏิบัติก่อนออกตรวจ

ก่อนที่จะนำไปสู่ขั้นตอนในการปฏิบัติ ผู้บริหารงานสายตรวจทั้งระดับ สวป. และ รอง สวป. ที่ทำหน้าที่หัวหน้าสายตรวจ จะต้องดำเนินการวิธีเตรียมการให้แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจก่อนออกปฏิบัติหน้าที่ให้เรียบร้อย ทั้งนี้เพื่อเป็นการสร้างความพร้อม ความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน และสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้บังคับบัญชา กับผู้ใต้บังคับบัญชา สำหรับการเตรียมการจะแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

8.1 การตรวจความพร้อมนอกห้องปฏิบัติการสายตรวจ

ตำรวจสายตรวจจะต้องมาพร้อมกันที่ สน. ก่อนเวลาปฏิบัติอย่างน้อย 15 นาที เพื่อ

8.1.1 ตรวจสอบจำนวนเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติ เพื่อให้ทราบว่ามาปฏิบัติหน้าที่ครบหรือไม่ ถ้าไม่ครบหัวหน้าสายตรวจ หรือ สวป. จะได้พิจารณาจัดกำลังให้เหมาะสมแก่การออกปฏิบัติ และจะได้พิจารณาข้อบกพร่องผู้ที่ไม่มาปฏิบัติหน้าที่

8.1.2 ตรวจสอบและเตรียมอุปกรณ์ต่าง ๆ ทั้งของส่วนตัวและส่วนรวม เช่น อาวุธ วิทยุสื่อสาร ยานพาหนะ ไฟฉาย กุญแจมือ ฯลฯ ตลอดจนความเรียบร้อยของเครื่องแต่งกาย และความเรียบร้อยของร่างกายด้วย เช่น ผอม หนวด เครา เป็นต้น

8.2 การบรรยายสรุปในห้องปฏิบัติการสายตรวจ

8.2.1 ตรวจรับเอกสารทุกประเภทที่จะต้องนำติดตัวขณะออกตรวจ เช่น แบบฟอร์มการเยี่ยมเยียนประชาชน แผนการตรวจ แผนการปฏิบัติพิเศษ สมุดพกประจำตัว เป็นต้น

8.2.2 หัวหน้าสายตรวจจะประชุมชี้แจงในสิ่งดังต่อไปนี้

ก. สถานภาพอาชญากรรมในรอบ 24 ชม. ที่เกิดขึ้นภายในเขตท้องที่รวมทั้งท้องที่อื่น ๆ ที่ติดต่อหรือใกล้เคียง เพื่อให้สายตรวจจะได้รับทราบความเป็นไปเกี่ยวกับอาชญากรรมรอบ ๆ ตัวก่อนออกปฏิบัติหน้าที่

ข. เน้นย้ำการปฏิบัติตามแผนการตรวจ เพื่อให้สายตรวจปฏิบัติตามแผนให้ถูกต้อง ซึ่งในการเน้นย้ำนี้ หากมีการกึ่งพิเศษที่ต้องให้สายตรวจปฏิบัติจะได้สั่งการให้สายตรวจเขียนหมายเหตุลงไว้ในแผนการตรวจนั้น และนอกจากนี้ยังสามารถเน้นย้ำสิ่งที่น่าสนใจเป็นพิเศษ เพื่อให้สายตรวจสนใจขณะออกตรวจไปในระดับผิวดาบ เช่น ให้สายตรวจหารถแท็กซี่หมายเลขทะเบียน 6ท-2267 ซึ่งถูกคนร้ายชิงไปเมื่อ

คืนที่แล้ว และคาดว่าคนร้ายคงนำมาจอดทิ้งไว้ที่ใดที่หนึ่ง เพื่อสายตรวจรับทราบที่จะออกตรวจสังเกต ขณะปฏิบัติหน้าที่ เป็นต้น

ค. ตรวจสอบข่าวต่าง ๆ จากสมุดรับคำร้องเรียน เพื่อดูว่ามีข่าวใดน่าสนใจและเป็นการเร่งด่วนที่จะต้องให้สายตรวจไปตรวจสอบหรือไปดำเนินการ ก็สั่งการไป

ง. ให้ความรู้เกี่ยวกับยุทธวิธีตำรวจใหม่ที่น่ารู้ รวมทั้งความรู้รอบตัวที่จำเป็นแก่สายตรวจ

จ. สอบถามปัญหาข้อขัดข้องในการปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ

สิ่งที่จำเป็นที่ใช้เป็นข้อมูลในการอบรมชี้แจงสายตรวจดังกล่าวข้างต้น ได้แก่

- รายงานเหตุการณ์ประจำวัน
- สมุดรับคำร้องเรียน
- คำสั่ง ข่าวสาร ที่สายตรวจควรทราบ

นอกจากการอบรมชี้แจงแล้วหัวหน้าสายตรวจยังต้องตรวจสอบสมุดพกประจำตัวสายตรวจ ซึ่งมีความจำเป็นต้องมีติดตัวตลอดเวลาเพื่อให้งด บันทึกเหตุการณ์และคำสั่งต่าง ๆ ของผู้บังคับบัญชาและควรตรวจสอบความพร้อมของอาวุธที่จะใช้ในการปฏิบัติว่าพร้อมหรือไม่ เมื่อทุกอย่างเรียบร้อยแล้วปล่อยให้สายตรวจออกปฏิบัติหน้าที่ได้

หน้าที่ของตำรวจสายตรวจก่อนออกตรวจมีดังต่อไปนี้

- ให้มาพร้อมที่ สน. หรือห้องปฏิบัติการสายตรวจก่อนเวลาที่จะต้องปฏิบัติงานอย่างน้อย 15 นาที เพื่อรับฟังการชี้แจงรายละเอียด ข้อมูลต่าง ๆ จากหัวหน้าสายตรวจ
- ตรวจสอบแผนการตรวจ และภารกิจต่าง ๆ ที่ สวป. ได้กำหนดไว้
- ตรวจสอบและเตรียมอุปกรณ์การใช้ต่าง ๆ ทั้งของส่วนตัวและส่วนรวม เช่น วิทยุสื่อสาร ไฟฉาย เชือก กุญแจมือ ยานพาหนะ ฯลฯ ตลอดจนการเตรียมรูปแบบให้เรียบร้อยตามระเบียบ
- ตรวจรับเอกสารทุกประเภทที่จะต้องนำติดตัวขณะออกตรวจ เช่น แบบฟอร์มการเขียนเย็นประชาชน แผนการตรวจ สมุดพกประจำตัวสายตรวจ สำหรับบันทึกจุดก้าวสกดจับจับพลัน เป็นต้น

หน้าที่ของหัวหน้าสายตรวจก่อนออกตรวจควรมีดังต่อไปนี้

- ให้มาพร้อมที่ สน. หรือห้องปฏิบัติการสายตรวจก่อนเวลาที่จะต้องปฏิบัติงานอย่างน้อย 15 นาที เพื่อเตรียมข้อมูลรายละเอียดต่าง ๆ ที่จะต้องชี้แจงต่อสายตรวจ
 - ตรวจสอบข้อมูลปัญหา ด้านอาชญากรรมต่าง ๆ ในเขตพื้นที่รับผิดชอบใช้ คุณยพินิจ
- พิจารณาปรับแผนการตรวจ ให้สอดคล้องกับสถานการณ์อาชญากรรมในขณะนั้น โดยร่วมปรึกษากับ สวป. หากไม่สามารถประสานกับ สวป. ได้ก็ให้มีเอกภาพปรับแผนได้เอง แต่ต้องรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบตามลำดับชั้น เมื่อปฏิบัติเสร็จสิ้นแล้ว

การปฏิบัติหน้าที่ขณะออกตรวจ (PROCESS)

1. รูปแบบของการออกตรวจ

1.1 การจัดสายตรวจเข้าปฏิบัติงานให้ตรงกับขีดความสามารถ ดังได้กล่าวมาแล้วว่าการปฏิบัติงานสายตรวจ แต่เนื่องจากลักษณะทางภูมิศาสตร์ของท้องที่ปกครองในแต่ละสถานีดำรวจนั้น มีสภาพแตกต่างกันไปตามธรรมชาติ บางท้องที่อาจจะมีแม่น้ำลำคลองมาก บางท้องที่เต็มไปด้วยทุ่งนา บางท้องที่ที่มีความเจริญมีถนนหนทางมากด้วยเหตุนี้จึงต้องมีสายตรวจเข้าปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับสภาพท้องที่ และสถานภาพทางอาชญากรรม จึงขอจำแนกสายตรวจและขีดความสามารถของสายตรวจไว้ดังต่อไปนี้

1) สายตรวจรถยนต์	6) สายตรวจตำรวจม้า
2) สายตรวจรถจักรยานยนต์	7) สายตรวจสุนัขตำรวจ
3) สายตรวจจักรยาน	8) สายตรวจยามจุด
4) สายตรวจเรือยนต์	9) สายตรวจผู้ยาม
5) สายตรวจเดินเท้า	10) สายตรวจทางอากาศ

การพิจารณาว่าสมควรจะจัดสายตรวจประเภทใดเข้าปฏิบัติหน้าที่ ณ จุดใด เวลาใดนั้น จะต้องพิจารณาทั้งสภาพท้องที่ สถานภาพทางอาชญากรรม และขีดความสามารถของสายตรวจประเภทนั้น ๆ ประกอบกันเป็นสำคัญ ซึ่งถ้าจัดสายตรวจเข้าปฏิบัติงานไม่ถูกประเภทและไม่สอดคล้องกับสภาพท้องที่แล้ว ก็คงจะมีแต่การสูญเปล่าซ้ำร้ายอาจได้รับความเสียหายเกิดอันตรายแก่สายตรวจนั้นเองด้วย สำหรับข้อควรพิจารณาของสายตรวจแต่ละประเภทโดยเฉพาะจุดอ่อน จุดแข็ง

1.2 การจัดรูปแบบออกตรวจ

ในการกำหนดแผนให้สายตรวจออกตรวจตราป้องกันเหตุนั้น อาจกำหนดรูปแบบในการออกตรวจได้หลายแบบ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม กำลังพล เครื่องอุปกรณ์ ยานพาหนะ และสถานภาพอาชญากรรม รูปแบบดังกล่าวได้แก่

1. 2.1 การตรวจประจำเขต คือการจัดสายตรวจ ตรวจตรารับผิดชอบประจำในเขตตรวจใดตรวจหนึ่ง ตลอดเวลาการปฏิบัติหน้าที่ การตรวจแบบนี้ สายตรวจสามารถตรวจตราได้อย่างทั่วถึง เพราะประจำอยู่ในเขตตรวจเป็นเวลานาน และสามารถสร้างความคุ้นเคยกับประชาชนในพื้นที่ได้เป็นอย่างดี แต่อย่างไรก็ตาม การตรวจประจำเขตอาจมีข้อเสีย กล่าวคือ ทำให้สายตรวจเกิดความเบื่อหน่าย เพราะต้องตรวจตราในเขตแถบ ๆ อย่างจำกัดตลอดเวลา นอกจากนี้หากมีเหตุร้ายในเขตตรวจอื่น ซึ่งสายตรวจ ต้องไปรวมกำลังช่วยเหลือ ขาดความรู้ความชำนาญพื้นที่ในเขตตรวจนั้นซึ่งไม่เคยตรวจตรา ย่อมทำให้การเดินทางไปยังที่เกิดเหตุล่าช้า และขีดความสามารถการปฏิบัติการในบริเวณที่เกิดเหตุไม่เพียงพอ และประการสุดท้ายได้แก่ การที่สายตรวจประจำเขตมีความคุ้นเคยกับประชาชนอย่างแน่นแฟ้น อาจทำให้การออกตรวจลาดตระเวนมีน้อยเนื่องจากอาจใช้เวลาส่วนใหญ่พูดคุยสังสรรค์กับประชาชนและการปราบปรามอาจได้ผลน้อยอันเนื่องมาจากความเกรงใจกันและกันก็ได้

แต่อย่างไรก็ตามการตรวจประจำเขตจะทำให้งานตำรวจชุมชนสัมพันธ์ ได้ผลดี
ข้อขัดข้องต่าง ๆ เป็นสิ่งที่ต้องใช้มาตรการอื่นในการควบคุมเข้ามาแก้ไข

1. 2.2 การตรวจหมุนเขต คือการตรวจที่ตรงกันข้ามกับการตรวจประจำเขต กล่าวคือเป็นการ
จัดสายตรวจให้ตรวจตรารับผิดชอบอยู่ในเขตตรวจในตรวจหนึ่งในช่วงเวลาจำกัด เช่น 1 ชั่วโมง 2 ชั่วโมง
เป็นต้น แล้วให้หมุนเวียนไปตรวจเขตใกล้เคียง โดยมีสายตรวจอื่นเข้าไปตรวจแทนที่หมุนเวียนกันไปจน
เสร็จสิ้นการปฏิบัติหน้าที่ ยกตัวอย่างเช่น สถานีมีสายตรวจ 4 คัน มีเขตตรวจ 4 เขต ในช่วง 2 ชั่วโมงแรก สาย
ตรวจคันที่ 1 ตรวจประจำเขตตรวจที่ 1 , สายตรวจคันที่ 2 ประจำเขตตรวจที่ 2 , สายตรวจคันที่ 3 ประจำ
เขตตรวจที่ 3 , สายตรวจคันที่ 4 ประจำเขตตรวจที่ 4 , 2 ชั่วโมงต่อมา สายตรวจคันที่ 1 จะหมุนไปตรวจเขต
ตรวจที่ 4 , สายตรวจคันที่ 2 จะหมุนไปตรวจเขตตรวจที่ 1 , สายตรวจคันที่ 3 จะหมุนไปตรวจเขตตรวจที่ 2 ,
และสายตรวจคันที่ 4 จะหมุนไปตรวจเขตตรวจที่ 3 หมุนเวียนกันไปเช่นนี้

ผลดีของการใช้รูปแบบนี้ ทำให้สายตรวจทุกคันมีความรู้ความชำนาญในพื้นที่ทั่วถึงและ
ครอบคลุม มีขีดความสามารถในการปฏิบัติงานได้ทุกเขตตรวจ ไม่เกิดความจำเจเบื่อหน่ายเนื่องจากการได้มีการ
เปลี่ยนหมุนเวียนไปในพื้นที่ต่าง ๆ ตลอดเวลา ประการสำคัญคือ สามารถควบคุมตรวจสอบได้ง่ายกว่า
แบบที่ 1 โดยเฉพาะการตรวจสอบการลงเวลาบันทึกลงในจุดตรวจ เพราะสายตรวจจำเป็นต้องลงชื่อ เวลา
ตามจุดตรวจได้ในเวลาจำกัด เมื่อหมุนไปอยู่เขตอื่นก็ไม่มีเวลากลับมาลงเวลาตรวจ (ในกรณีไม่ได้ตรวจตาม
แผน) รายละเอียดให้ดูในเรื่องการควบคุมสายตรวจข้อจำกัดก็ได้แก่ การที่ต้องตรวจตราไปทุกเขต อาจทำให้
ความชำนาญ การคุ้นเคยกับพื้นที่หรือประชาชนมีน้อยกว่าแบบที่ 1 แต่ถ้าระยะเวลาปฏิบัติงาน ๆ สายตรวจก็
ย่อมพัฒนาความรู้ความชำนาญในเรื่องนี้ได้เช่นกัน

1. 2.3 การตรวจข้ามสถานี เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่าในรอยตะเข็บหรือเขตติดต่อระหว่าง
สถานีตำรวจมักจะเป็นจุดที่คนร้ายกระทำความผิดหรือซ่อนตัวอยู่ เนื่องจากบริเวณดังกล่าวสายตรวจมักไปตรวจไม่
ถึง เพราะเป็นพื้นที่ ๆ อยู่ห่างไกล ประชาชนมักไม่ได้ความอบอุ่น ใจด้วย ดังนั้นเพื่อนแก้ปัญหาดังกล่าว
ประกอบกับยุทธวิธีการทำกำลังน้อยให้เป็นกำลังมาก อาจจัดรูปแบบการตรวจข้ามเขตสถานีตำรวจตรง
บริเวณรอยต่อตะเข็บของสถานีใกล้เคียง โดยการกำหนดจุดตรวจของสถานีหนึ่งให้ล่วงล้ำไปในเขตของอีก
สถานีหนึ่งที่มีเขตติดต่อกัน และกำหนดให้สายตรวจที่รับผิดชอบเขตตรวจติดต่อกัน ตรวจข้ามเขตเข้าไปตรวจ
ในเขตตรวจของอีกสถานีหนึ่งด้วย การกระทำเช่นนี้เท่ากับเป็นการอุดช่องโหว่ และทำให้ตามรอยต่อของแต่ละ
สถานีมีตำรวจเข้าไปตรวจตราอยู่เสมอ

1. 2.4 การตรวจกระจายกำลัง ได้แก่ การตรวจแบบนำกำลังตำรวจไปปล่อยลงตามจุดต่าง ๆ
แล้วให้กำลังออกตรวจตราในรัศมีใกล้เคียง และเมื่อตรวจได้ในระยะหนึ่งก็รับกำลังไปปล่อยตรวจในจุดอื่น
ต่อไป การตรวจแบบนี้มักจะใช้กับการตรวจย่านชุมชนหรือหมู่บ้านที่แต่ละจุดอยู่ห่างไกลกันและจำเป็นต้อง
เตรียมรถยนต์บรรทุกกำลังไปปล่อยตามจุด

รูปแบบการตรวจที่กล่าวมาทั้ง 4 แบบนี้ ในการปฏิบัติของสถานีอาจเลือกรูปแบบใดรูปแบบ
หนึ่ง หรืออาจใช้หลายรูปแบบผสมผสานกันไป เพื่อให้เกิดความเหมาะสมและ
ประสิทธิภาพสูงสุดสำหรับการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมต่อไป

แผนการตรวจที่จัดทำไว้ ควรจัดทำขึ้น 4 ชุด เพื่อแจกจ่ายดังนี้

- 1) ประจำตัวเจ้าหน้าที่สายตรวจ สายละ 1 ชุด (เฉพาะในเขตที่รับผิดชอบ)
- 2) ประจำตัวหัวหน้าสายตรวจที่คุมในผลัดนั้นๆ
- 3) เก็บไว้ที่สมุคตรวจนายตำรวจชั้นผู้ใหญ่ สน.
- 4) เก็บไว้ที่ สวป. เพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแผนในครั้งต่อไป

2. หน้าที่ การกิจ ขณะออกตรวจ

2.1 การปฏิบัติหน้าที่ขณะออกตรวจของเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจขณะออกตรวจมีดังต่อไปนี้

- ตรวจตราแผนการตรวจของสายตรวจ
- ตรวจตู้แดง
- ตรวจสัมพันธ์กับสายตรวจอื่น ๆ หัวหน้าสายตรวจ ยามจุด
- ตรวจเยี่ยมเยียนประชาชน
- ตั้งจุดตรวจค้นหรือค้นบุคคล ยานพาหนะที่ต้องสงสัย
- หาข่าวอาชญากรรม รับคำร้องเรียน
- ระวังเหตุ
- จับกุม
- บริการประชาชน
- ประจำจุดสกัดจับบางช่วงเวลา
- การรักษาสถานที่เกิดเหตุ และทำการสอบสวนเบื้องต้น

2.2 การปฏิบัติหน้าที่ของหัวหน้าสายตรวจ (รอง สวป.) ขณะออกตรวจมีดังนี้

- ตรวจสอบการปฏิบัติของสายตรวจ
- ตรวจจุดตรวจตู้แดง
- ตรวจตู้ยาม
- ตรวจสอบการปฏิบัติงานของยามจุด
- ตรวจจุดสกัด
- ควบคุมการปฏิบัติของสายตรวจเดินเท้า
- ตรวจสัมพันธ์กับสายตรวจต่างๆ
- ควบคุมการตั้งจุดตรวจต่างๆ
- ควบคุมการตั้งจุดตรวจค้น
- ระวังเหตุ และจับกุม
- ให้ความช่วยเหลือประชาชนเรื่องต่าง ๆ เช่น รถเสีย น้ำท่วม ฯลฯ
- สั่งการควบคุมการปฏิบัติ กรณีมี เหตุฉุกเฉิน จนกว่าผู้บังคับบัญชาระดับเหนือขึ้นไปที่จะเข้ามาควบคุมดำเนินการแทน
- การรักษาสถานที่เกิดเหตุเบื้องต้นและทำการสอบสวนเบื้องต้น
- เยี่ยมเยียนประชาชน

- ร่วมปฏิบัติการกิจพิเศษตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา เช่น ร่วมถวายความปลอดภัยอารักขาบุคคลสำคัญ ฯลฯ

2.3 สำหรับกรณีของ รอง ผกก.ป. และ/หรือ สว.ป. ซึ่งถือว่าเป็นผู้บริหารงานสายตรวจจะต้องดำเนินการดังนี้

2.3.1 การเตรียมข้อมูลพร้อมวิเคราะห์สภาพอาชญากรรม เพื่อการวางแผน

2.3.1.1 เตรียมข้อมูล และการวิเคราะห์ ในการวางแผน และปรับแผนเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์อาชญากรรมในเขตพื้นที่รับผิดชอบ และพื้นที่ต่อเนื่อง โดยมีการประชุมร่วมกับ รอง ผกก.สส. สว.สส., สายตรวจ และหัวหน้าสายตรวจ เพื่อรับฟังแนวความคิดเห็นต่างๆ เกี่ยวกับปัญหาอาชญากรรมนำมาเป็นข้อมูลในการวางแผนการตรวจให้เหมาะสม และทันต่อเหตุการณ์ตลอดเวลา

2.3.1.2 วางแผนการตรวจ โดยร่วมปรึกษาหารือกับหัวหน้าสายตรวจทุกผลัด

2.3.2 การทำแผน

- จัดทำแผนปฏิบัติการสายตรวจและแผนการตรวจของสายตรวจประจำวัน
- จัดทำภารกิจของหัวหน้าสายตรวจประจำวัน
- จัดทำแผนการตรวจสัมพันธ์

2.3.3 การตรวจสอบ

- ตรวจสอบรายงานต่าง ๆ ของสายตรวจ และหัวหน้าสายตรวจ
- ตรวจสอบรายงานการตรวจสัมพันธ์
- ตรวจสอบและควบคุมการตั้งจุดตรวจของหัวหน้าสายตรวจ
- ตรวจสอบการตรวจจุดคุ้มยามต่าง ๆ
- ตรวจสอบการตรวจของสายตรวจ ทั้งการที่ให้ ว.4 และ ว.10 ตามแผน
- ตรวจสอบจุดสกัด
- ตรวจสัมพันธ์กับจุดตรวจต่าง ๆ เช่น คู่มือ ร้านค้าทอง ธนาคาร ฯลฯ
- ตรวจสอบดูแลยานพาหนะ เครื่องมือสื่อสาร อาวุธยุทโธปกรณ์ต่าง ๆ ตามความจำเป็นสำหรับงานสายตรวจให้พร้อมและมีประสิทธิภาพเสมอ

2.3.4 การประเมินผลการปฏิบัติ

- การประเมินผล
- การประเมินผลการปฏิบัติตามแผนตรวจของตำรวจสายตรวจผู้ปฏิบัติ
- อุปกรณ์เครื่องมือ เครื่องใช้ในการปฏิบัติ
- ผลงานที่ได้จากการปฏิบัติตามแผน

3. เทคนิคยุทธวิธี ของการตรวจค้น ซักถาม จับกุม รายงาน สืบสวนเบื้องต้น

เทคนิคการสังเกตการณ์ของตำรวจสายตรวจเป็นทักษะที่สำคัญของตำรวจสายตรวจ คือ ต้องเรียนรู้ฝึกฝน และมีความคิดพัฒนาเรื่อย ๆ ไม่มีที่สิ้นสุด ทั้งนี้เพราะสภาวะแวดล้อมต่าง ๆ มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

การสังเกตการณ์ในที่นี้ หมายถึงการตรวจสอบ การดูอย่างตั้งใจเป็นพิเศษ หรือการมีใจจดจ่อกับสิ่งหนึ่งสิ่งใดรอบ ๆ ตัว ได้แก่ คน พาหนะ สถานที่ และวัตถุ การที่เจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจ จะเข้าใจเกี่ยวกับการสังเกตควรมีความรู้ เรื่องขบวนการในการสังเกตของมนุษย์ อันเกิดขึ้นจาก

- สิ่งเร้าภายนอก ได้แก่การเห็น การได้ยิน และการสัมผัส จากประสาทสัมผัสอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือประสาทสัมผัสทั้ง 5 เช่น กลิ่นเหม็นของสารเคมี
- สิ่งเร้าภายใน ได้แก่ ระบบประสาทของมนุษย์ที่ส่งผ่านการตอบสนองเป็นพิเศษเฉพาะความผิดปกติ ผ่านไปยังสมองเช่นการได้ยินเสียงจากทางด้านขวาของหูผ่านไปที่ยังสมอง สมองจะเริ่มมีปฏิกิริยา

สิ่งเร้าภายนอกที่พบเห็นโดยทั่วไปของตำรวจสายตรวจ เช่น

1. การเพิ่มขึ้น เช่น เสียงดังขึ้นผิดปกติกว่าเสียง โดยทั่วไป เสียงปะทัดเสียงสุนัขเห่ากรรโชก ขนาดใหญ่กว่าปกติ เช่น คนสูงใหญ่ หรือคนอ้วนเดินผ่านมา ฯลฯ
2. ความผิดปกติตรงกันข้าม เช่น สีตัดกัน คนสวมเสื้อผ้าสกปรกท่ามกลางผู้คนสวมเสื้อผ้าสะอาด
3. ความซ้ำ เช่น คนยืนอยู่ตรงมุมตึกที่เดียวซ้ำ ๆ กันหลายคืน ตำรวจสายตรวจผ่านไปจะรู้สึกมีปฏิกิริยากับสมองว่าคนนี้นั้นเมื่อวานนี้ วันนี้ก็ยืนอีก
4. การเคลื่อนไหวของสิ่งที่แตกต่างกันไปจากภาพทั่วไปด้านหลัง เช่น คนเดียววิ่งในสวน
5. การเข้าใกล้ เช่น รถยนต์วิ่งมุ่งหน้าเข้ามาหาขณะที่เรานั่งอยู่
6. ความเหมือนกัน เช่น คนแต่งชุดดำเหมือนกัน 5 คนเดินผ่านไป

สิ่งเร้าภายในทั่วไป เช่น

1. แรงกระตุ้นทางความรู้สึก เช่น ผู้หญิงสวยเดินข้ามถนน ความสวยเป็นที่สะดุดตา
2. ความสนใจเฉพาะของบุคคล เช่น คนชอบรถยนต์ เห็นรถยนต์สวย ๆ ผ่านมา
3. เงื่อนไขพิเศษ เช่น การเพิ่งผ่านเหตุการณ์ลักษณะเดียวกันมา ตำรวจสายตรวจเคยเห็น คนแบกทีวี แล้วจับกุมพบว่าเป็นคนร้าย ยลัทธิทรัพย์ เมื่อเห็นคนแบกโทรทัศน์เดินตามถนนครั้งต่อมาก็จะมีความรู้สึกเร้าใจ

ที่กล่าวมาข้างต้นก็เพื่อเป็นแนวทางสำหรับตำรวจสายตรวจจะได้เรียนรู้ถึงสาเหตุ เพื่อประกอบการตัดสินใจ แต่สาเหตุดังกล่าวข้างต้นนี้อาจจะเบี่ยงเบนไป เมื่อมีปัจจัยอื่นมากระทบ เช่น สีเปลี่ยนไปเพราะแสงมืดหรือสว่าง ความบกพร่องทางร่างกายเช่น คนตาบอดเดินไม่ชนกำแพงเพราะสามารถฟังเสียงสะท้อนได้ ฉะนั้นจึงทำให้ตำรวจสายตรวจต้องหมั่นสังเกต จะเห็นได้ว่า ตำรวจสายตรวจที่ทำงานมานาน ๆ สามารถดูสิ่งผิดปกติรอบตัวได้ดีกว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจที่ทำงานมาน้อย ซึ่งเรามักเรียกกันว่า เป็นประสบการณ์ แต่หากจะให้ตำรวจสายตรวจสังเกตการณ์ขณะออกตรวจอย่างมีประสิทธิภาพจริง ๆ ต้องมีการฝึกหัดอย่างถูกต้อง ในขั้นนี้มุ่งเพียงให้รู้แนวทางเท่านั้น

สิ่งที่ตำรวจควรสังเกตขณะออกตรวจพื้นที่

1. ภายในรถมีคนนั่งขับรถ แต่ด้านเบาะหลังมีหัวคน ผลูป ๆ โผล่ ๆ
2. การมั่วสุมของกลุ่มวัยรุ่นตรงมุมถนน หรือบริเวณเฉพาะ
3. คนที่เคลื่อนตัวออกจากประตูรถคันหนึ่งไปยังประตูรถอีกคันหนึ่ง อาจจะกำลังหาทางจี้รถ
4. เมื่อตำรวจสายตรวจเข้าไปในร้านค้า คนขายของมีอาการตกใจ
5. คนที่มีท่าทางเป็นพิรุณ เมื่อพบตำรวจ
6. รถยนต์หรือ รถจักรยานยนต์ ปิดไฟวิ่งในเวลากลางคืน
7. รถอยู่ในสภาพเฉี่ยวชนเสียหายวิ่งอยู่บนถนน
8. คนกำลังวิ่งในเวลากลางคืน อาจเป็นคนร้ายหรือกำลังหนีคนร้าย
9. สุนัขเห่า ตำรวจสายตรวจต้องสังเกตว่าสุนัขเห่าอะไร
10. การขับรถฝ่าฝืนกฎจราจร อย่างชัดเจน คนวิ่งตัดหน้ารถอย่างรีบร้อน
11. คนขับรถใกล้ ๆ รถตำรวจไม่ยอมแซง แล้วขับเลี้ยวออกนอกเส้นทางเมื่อถึงแยกแรก
12. คนขับรถลักษณะไม่เหมาะสมกับรถเช่น คนเนื้อตัวอมแมมขับรถราคาแพง
13. คนสวมเสื้อผ้าหรือปกสิ่งของต่อไปในทางเป็นขโมย เช่น แต่งชุดคำสวมรองเท้าเทนนิสขึ้นข้างรั้วบ้านประชาชนในเวลากลางคืน ช่วงดึกๆ หรือคนพกอุปกรณ์สำหรับเชิญญะ
14. คนหัวของที่เป็นทรัพย์สินมีค่าในเวลากลางคืน เทคนิคอยู่ที่การซักถามว่าเอาสิ่งของมาจากไหน จะไปไหน
15. คนที่เดินผ่านมาซ่อนอะไรตุ้ง ๆ ไว้ในเสื้อ
16. รถยนต์ติดเครื่องแล้วจอดอยู่กับที่นาน ๆ
17. คนสวมแว่นตาดำในเวลากลางคืน ยกเว้นคนตาบอด

บางครั้งการสงสัยของเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจที่เกิดจากอารมณ์ส่วนตัวของตำรวจเอง เกิดจากสถานการณ์รอบตัวซึ่งเป็นการยากที่จะตัดสินว่าสิ่งใดควรสังเกต สิ่งใดไม่ควร แต่ตำรวจสายตรวจจะต้องยึดหลักอย่าตัดสินใจเชื่อเมื่อเห็นและได้ยิน ต้องดูสถานการณ์แวดล้อม ประกอบกับใช้วิธีป้อนคำถาม ขอบกรอบของตำรวจสายตรวจส่วนใหญ่คือ ความเกียจคร้าน โดยมักหาเหตุผลเข้าข้างตนเอง เพื่อจะไม่ต้องสังเกตหรือตรวจสอบ ฉะนั้นเมื่อตำรวจสายตรวจ สองคนปฏิบัติงานร่วมกันจึงต้องเข้าใจซึ่งกันและกัน จะได้ไม่ต้องโต้เถียงขัดแย้ง เพราะบางครั้งตำรวจคนหนึ่งก็มีเหตุผลโดยที่ตำรวจอีกคนหนึ่งยังไม่ทันสังเกตหรือเข้าใจ การสังเกตบางครั้งต้องใช้อุปกรณ์ช่วย การที่จะใช้อุปกรณ์ทุกชนิดต้องมีทักษะ อย่างน้อยก็ต้องรู้หลักการใช้อุปกรณ์แต่ละชนิด เช่น การใช้สปอร์ตไลท์มีวัตถุประสงค์ต้องการหาสิ่งที่ต้องการในความมืด อาจจะเป็นคนซ่อนตัวหรือหลบหนี ตรวจสอบการทำลายสิ่งที่ยึดครองทรัพย์สินเช่น ประตูหน้าต่างบ้านถูกฉกฉวยเพื่อจะได้รู้สภาพ เจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจจะต้องหัดฉายสปอร์ตไลท์ เข้าตาคนขับรถที่เล่นสวนทางมา บางครั้งก็เอาสปอร์ตไลท์คิดไว้ที่หลังการตรวจสอบเพื่อส่องด้านข้างรถทั้งสองข้าง การใช้กระจกส่องหลัง

ชนิดยาวด้านหน้ารถเพื่อจะสามารถมองภาพหลังรถได้มุมกว้างขึ้นกว่ากระจกส่องหลังโดยทั่วไป จากการใช้กล้องส่องทางไกลแบบธรรมดาจนถึงการใช้กล้องแสงอินฟราเรดด้วย ต้องรู้และฝึกฝนวิธีการใช้เพื่อให้ได้ประโยชน์สูงสุด

วิธีการที่ดีที่สุดในการรวบรวมข้อมูลสังเกตการณ์ของตำรวจสายตรวจคือ วิธีการจดบันทึกเพื่อจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในภายหลัง

การสังเกตการณ์ของสายตรวจเมื่อเกิดเหตุแล้ว ในบางครั้งตำรวจสายตรวจก็ต้องเข้าไปช่วยเหลือตำรวจฝ่ายอื่น ๆ ทำงานเช่นขณะเกิดเหตุฆาตกรรม เมื่อสายตรวจอยู่บริเวณที่เกิดเหตุวิธีการปฏิบัติที่ดีที่สุดและเป็นประโยชน์เช่น

- ควรจดทะเบียนรถที่ขับจากที่เกิดเหตุเมื่อตำรวจสายตรวจไปถึงเพราะตำรวจสายตรวจมักจะเป็นเจ้าหน้าที่คนแรกthatไปถึงที่เกิดเหตุ รถคันดังกล่าวอาจจะเป็นคนร้าย หรือรถของพยานที่สำคัญในทางคดี
- ตำรวจสายตรวจควรยืนหลังฝูงชนที่มุงดูบริเวณใกล้ที่เกิดเหตุ เพื่อดูปฏิกิริยาของคนบางคนอาจกำลังเล่าเรื่องที่เห็นเหตุการณ์ให้คนอื่นฟัง ตำรวจสายตรวจควรช่วยนำตัวไปให้พนักงานงานสอบสวนเป็นพยาน
- ในกรณีที่มีฝูงชนในที่เกิดเหตุมาก ไม่ควรไปเคร่งครัดในการซักถามพยานคนใดคนหนึ่งเป็นพิเศษ อาจทำให้เสียเวลาเปล่า ให้ใช้วิธีจดชื่อที่อยู่หมายเลขโทรศัพท์ของพยาน เพื่อสามารถไปตามมาซักถามในภายหลังได้
- ในการถามพยานตำรวจสายตรวจจะต้องคำนึงว่าในบางครั้ง พยานเป็นผู้ไม่มีความชำนาญ ย่อมตื่นเต้นในทุกเหตุการณ์ไม่ว่าจะพูดว่าอย่างไร ฉะนั้นการตะคอกบี บ คั้น พยานจะทำให้ไม่ได้ข้อมูลที่ดี
- ข้อมูลคร่าว ๆ ในทางคดี มักจะเป็นคำตอบของคำถามที่ว่าใครทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ อย่างไร และเพราะอะไร

วิธีการเขียนแผนที่ของตำรวจสายตรวจ

ตำรวจสายตรวจบางครั้งก็ต้องเขียนแผนที่สถานที่เกิดเหตุ เช่น กรณีการจัดการจราจร ลูกเงินมีอุบัติเหตุแล้วรถติดมาก ๆ หรือที่เกิดเหตุคืออาญาบางประเภทในบางสถานการณ์ ตำรวจสายตรวจคงรู้หลักการเขียนแผนที่ที่เกิดเหตุโดยสังเขป ได้แก่

- ทิศทางในแผนที่เกิดเหตุ ที่สำคัญได้แก่ ทิศเหนือ ถ้าเกรงว่าจะเกิดความสับสน ให้ผู้เขียนหันหน้าไปทางทิศเหนือ
- ให้ยึดหลักการวัดจากสิ่งที่ไม่เคลื่อนที่ เช่น กำแพง หรือ ขอบฟุตบาท ทวัดห่างจากกำแพง หรือขอบฟุตบาทเท่าไร
- การวัดจุดที่คนเจ็บนอนอยู่ ให้วัดจากศีรษะไปหาสิ่งที่ไม่เคลื่อนที่หนึ่งจุดและวัดจากเท้าของคนเจ็บไปหาสิ่งที่ไม่เคลื่อนที่อีกหนึ่งจุด

การถ่ายภาพจะมีประโยชน์มากที่สุด เพราะภาพจะปรากฏออกมาแน่นอน และประหยัดเวลาในบางจุดต้องมีการถ่ายโดยวิธีดึงภาพเข้ามาใกล้ และจะต้องถ่ายภาพให้เห็นที่เกิดเหตุโดยทั่ว ๆ

ไป ถ้าเป็นไปได้ เจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจควรมีกล้องเล็ก ๆ ติดไว้ด้วย นอกจากจะใช้ถ่ายภาพที่เกิดเหตุแล้ว บางครั้งคนที่เข้ามาก่อปัญหาให้เจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจก็อาจกลัวกล้องถ่ายรูปด้วย

การซักถามของตำรวจสายตรวจ

ก่อนที่จะมีการ ซักถาม เริ่มแรกตำรวจจำเป็นต้องรบกวนสิทธิของบุคคลในการสั่งให้เขาหยุดซึ่งย่อมก่อให้เกิดความไม่พอใจอย่างแน่นอนตำรวจจึงต้องสติ ควบคุมตัวเองอยู่ตลอดเวลาและเข้าความรู้สึกของผู้ที่เรียกด้วย ตำรวจสายตรวจจะต้องคำนึงถึง สถานที่ ความได้เปรียบ เสียเปรียบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในคดีใหญ่ ๆ เมื่อผู้ต้องสงสัยเกิดเป็นผู้ต้องหาสำคัญ จะสามารถวิ่งไปได้ทางใด การเรียกผู้ต้องสงสัยให้หยุดนั้นไม่ใช่การตะโกนแต่ไกล จะทำให้ผู้ต้องสงสัยวิ่งเป็นคนร้ายวิ่งหนีไปได้เสียก่อน นอกจากนั้นแล้วตำรวจต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของตัวเองในเวลาเดียวกัน

การเลือกบุคคลเป้าหมายเพื่อจะสอบถามในขณะตรวจ

ด้วยเหตุที่ว่าในพื้นที่การตรวจของตำรวจสายตรวจนั้นมีรถ และประชาชนพลุกพล่าน ตำรวจสายตรวจจึงต้องเลือกปฏิบัติเฉพาะที่ต้องสงสัยจริงๆ เช่น

- คนที่อยู่ในที่ไม่เหมาะสม บางคนมีลักษณะการแต่งกายดี แต่มายืนอยู่ที่เปลี่ยวหรือคนแต่งกายสกปรกมอมแมมมาขึ้นหลบมุมอยู่ในย่านธุรกิจ บุคคลทั้งสองกรณีนี้จะเป็นบุคคลร้ายหรือคนดีก็ได้ เจ้าหน้าที่สายตรวจอาจใช้คำพูดว่า “สวัสดีครับ กำลังรอใครอยู่” หรือ “มีอะไรให้ผมรับใช้บ้างไหมครับ”
- คนหิวของ หรือชุกชอนบางสิ่งบางอย่างไว้ในเสื้อผ้าเป็นที่น่าสนใจ เช่นพวกที่มีลักษณะติดยาเสพติดหิวของราคาแพงๆ หรือรถเก๋งส่วนบุคคลบรรทุกสิ่งของหนักที่กระโปรงท้ายรถ บางครั้งตำรวจสายตรวจอาจใช้คำพูดหลังจากการตรวจค้นแล้วเช่นอาจจะพูดว่า “ขอภัยด้วยนะครับความจริงไม่อยากรบกวนคุณ แต่มีโทรศัพท์แจ้งว่ามีคนร้ายเข้าบ้าน ทำให้ต้องมาตรวจดู”
- คนยืนอยู่สถานที่เดียวกันนานๆ ตำรวจสายตรวจขับรถผ่านไปเห็นยืนอยู่ เมื่อขับรถวกกลับมา ก็ยังเห็นยืนอยู่ที่เดิมหรือจอดรถติดเครื่องอยู่นาน ตำรวจสายตรวจจะต้องสังเกตอยู่ห่างๆ สักระยะหนึ่ง เพื่อดูพฤติกรรม กิริยาท่าทาง เช่น ถ้ายกนาฬิกาข้อมือขึ้นดูอยู่บ่อยๆ ก็อาจรอใครอยู่เป็นการแยกแยะได้ชั้นหนึ่ง
- คนมีกิริยาแปลกๆ สวมเสื้อผ้ามีรอยต่อสู หรือคราบเลือด ควรมีการสอบถามเพื่อให้ทราบถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น
- คนที่หยุดคนที่เดินผ่านไปมา อาจจะเป็นเพราะสาเหตุต่างๆ เช่น พวกเมาสุรา ยาเสพติด ขอสตางค์ประชาชนชิงบังกาบ พวก โสเภณีหรือกระเทยกำลังหาคู่นอนรวมทั้งอาจจะเป็นคนขายของโจรก็ได้

ข้อสังเกตสำหรับคนที่กำลังคิดโกหกตำรวจสายตรวจ

ในการซักถามผู้ต้องสงสัยนั้น ในลักษณะงานของตำรวจสายตรวจมันจะเป็นการพูดคุยเมื่ออยู่ใกล้ ๆ ความผิดปกติบริเวณที่สามารถเห็นได้ชัดก็คือใบหน้า ซึ่งพอจะสังเกตได้เป็นแนวดังนี้

- หน้าซีด หน้าแดง ขึ้นอยู่กับเส้นเลือดใต้ผิวหนังขยายหรือหดตัว เป็นไปได้ทั้งสองอย่าง
- กระพริบตาถี่ ๆ (คนทั่วไปกระพริบตา 12 ครั้งต่อนาทีโดยประมาณ) นอกจากประสาทเกร็งทำให้ม่านตาเปิดกว้างแล้ว เปลือกตายังเป็นอวัยวะที่อ่อนไหวควบคุมได้ยาก
- เหลือบตาไปมา ให้สังเกตดูลูกตาคำเป็นหลัก

- ขากรรไกรขยับจากอีกข้างหนึ่งไปอีกข้างหนึ่ง ลักษณะเร็ว ๆ บ่อย ๆ
- ยืมและทันทีทันใดใบหน้าจะเคร่งขมและทันใดนั้นก็กลับมายิ้มอีกที่นิยมเรียกกันว่า ดีหน้า ไม่สนิทหรือดีหน้าเจื่อน ๆ
- ไม่สบตาหรือหลบตาเมื่อถูกซักถาม
- ทำกิริยาโกรธขึ้นคล้ายว่าพูดจาถูก

จุดประสงค์ในการซักถาม

พัฒนาข่าวสารและข้อมูล การซักถามของตำรวจสายตรวจ มิได้ใช้เป็นเพียงเพื่อพูดคุย สร้างความสัมพันธ์เท่านั้น ยังเป็นการพัฒนาข่าวสารซึ่งอาจจะมีประโยชน์อย่างมากในชั้นสืบสวนทักษะในการซักถามนี้ จะช่วยไม่ให้ความสัมพันธ์กับประชาชนเสียไป

1. เพื่อแสดงตัวชี้เฉพาะ หาดำเนินรูปพรรณ ที่อยู่ โดยอาจจะคุยหรือซักถามโดยตรง หรือถามคนที่อยู่ห่างออกไป เช่นถามว่า “คนที่ยืนอยู่ตรงนั้นชื่ออะไรครับ คุณเหมือนคนที่ผมเคยรู้จัก ” คนที่ให้ข้อมูล อาจจะบอกข้อมูลได้ดีกว่าที่คาดคิด นอกจากชื่อและประวัติส่วนตัวเล็ก ๆ น้อย ๆ อาจจะรู้เพิ่มเติมอีก และหากเป็นไปได้ควรจะรู้จักกลุ่มของผู้ต้องสงสัยหรือคนสนิทอีกด้วย

2. เป็นการขยายผล ตำรวจสายตรวจ ต้องพยายามตรวจสอบจากบัญชีหรือแฟ้มประวัติอาชญากร เท่าที่มีอยู่ ซึ่งในอนาคตข้างหน้าข้อมูลลักษณะนี้จะถูกเก็บไว้ในคอมพิวเตอร์และสามารถตรวจสอบได้ตลอดเวลา

3. เป็นการป้องกันอาชญากรรมและคุ้มครองคนสุจริต มิให้เป็นเหยื่อของอาชญากรสำหรับคนที่มีความผิดแปลก ๆ ถึงแม้ไม่ใช่ผู้ต้องสงสัยก็ต้องตรวจสอบหรือซักถามด้วย

โดยสรุป คำถามที่ตำรวจสายตรวจใช้ต้องเป็นคำถามที่อย่าเป็นคำถามสันนิษฐานว่าทำผิดหรือไม่ได้ทำผิด ให้ใช้คำถามว่าทำไมเพราะอะไร หรือเอาเงินไปทำอะไร (เงินที่ได้จากกระทำความผิด)

การตรวจเอกสาร สำหรับตำรวจสายตรวจนับว่าสำคัญ เพราะมักจะมีการปฏิบัติประกอบการซักถาม เช่น ใบจับกุม บัตรประชาชน โดยปกติรูปถ่ายในบัตรจะใช้ได้ดีในระยะ 5 ปี หลังจากนั้นภาพถ่ายจะเพี้ยนจากตัวจริง แต่สิ่งที่จะสังเกตได้ในภาพถ่ายคือ รูปทรงของหู คิ้ว จมูก คาง และปาก ตำรวจไม่ควรถือกระเป๋าสตางค์ของผู้ต้องสงสัย ควรให้ผู้ต้องสงสัยยื่นเอกสารให้ดูเพื่อป้องกันการ กล่าวหาว่าเอาทรัพย์สินของผู้ต้องสงสัยไป ในเวลากลางคืนอย่าลืมใช้ไฟฉายส่องในกระเป๋าสตางค์ของผู้ต้องสงสัยควรจะเป็นบัตรที่มีชื่อ นามสกุลเดียวกันของผู้ต้องสงสัย ทั้งหมด หากมีหลายชื่อต้อง พาตัวมาสอบสวนต่อไป ปัจจุบันนี้ด้วยความทันสมัยของเทคโนโลยีสามารถถ่ายเอกสารแล้วเอาพลาสติกเคลือบบัตร ทำให้ดูเหมือนจริงมาก

ข้อห้ามในการซักถามผู้ต้องสงสัยเมื่อยังไม่เป็นผู้ต้องหา คือ การใส่กุญแจมือ หรือนำตัวออกไปห่างจากบริเวณที่พบมาก ๆ การสนทนาของตำรวจสายตรวจโดยเอาเป็นออกจากซองปืนมาถือไว้จะทำให้ตำรวจสายตรวจผู้นั้นประสบปัญหาได้ง่าย

4. เทคนิคการตรวจค้นจับกุม

การหยุดรถเพื่อตรวจค้น

โดยปกติแล้วที่ใช้กันโดยทั่ว ๆ ไป จะใช้วิธีการตั้งด่านแล้วตรวจค้น แต่กรณีที่ต้องตรวจสอบตรวจรถยนต์ ขับผ่านไปพบรถต้องสงสัยหรือรถที่ผู้ขับขี่ฝ่าฝืนกฎจราจรอย่างชัดเจน เจ้าหน้าที่สายตรวจจำเป็นต้องหยุดรถคันดังกล่าวเพื่อตรวจค้น

สถานที่ที่ควรเลือกในการหยุดรถผู้ต้องสงสัย

- 1) ถ้าทำได้ต้องรีบทำทันที อย่าให้หลบหนีได้
- 2) หยุดในที่ที่มีความหนาแน่นของจราจรน้อย ถนนกว้างพอที่จะไม่เกะกะกีดขวาง
- 3) บริเวณที่คนไม่พลุกพล่าน หลีกเลียงคนมุงดูและการเกิดข้อโต้เถียงเพราะบางครั้งความผิดเล็กน้อยกลายเป็นเรื่องที่ต้องตรวจสอบอย่างอาชญากรรม เช่น เขาไม่หยุดรถ ก็เพราะความกลัวตำรวจและตื่นเต้น ตกใจ คิดว่าเป็นความผิดใหญ่หลวง แต่ตำรวจกลับเข้าใจว่าเขากำลังหนี

เมื่อหยุดแล้วเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจต้องปฏิบัติดังนี้

- 1) เวลากลางคืน ควรฉายสปอร์ตไลท์ให้แน่ใจก่อนเข้าไป
- 2) ต้องจ้องมองกิริยาของคนขับรถตลอดเวลา แม้ว่าจะขอตรวจสอบธรรมดา ผู้ต้องสงสัยอาจทิ้งยาเสพติดหรืออาจจะเพ่งก่อก่ออาชญากรรมมาแล้วเข้าใจว่าตำรวจรู้
- 3) เมื่อเดินเข้าไปควรแจ้งเหตุผลในการขอหยุดรถ แล้วจึงขอดูใบอนุญาตขับขี่

การสนทนากับคนขับรถ

- 1) แจ้งให้ผู้ต้องสงสัยดับเครื่องก่อน เพื่อป้องกันการขับรถหนี และเพื่อการพูดคุยที่สะดวกยิ่งขึ้น
- 2) อย่าเอื้อมมือเข้าไปดับเครื่องเอง ตำรวจอาจจะเสียเปรียบเพราะคนร้ายอาจจะจับมือแล้วกระตุกปืน
- 3) ควรสั่งให้ผู้ต้องสงสัยลงจากรถ เป็นการป้องกันการขับรถหนี และตำรวจไม่ต้องมีหวังว่าจะวิ่งผ่านไปมาจะชน
- 4) ถ้าคนหลายคนอยู่ในรถ ตำรวจคนเดียว ไม่ควรเรียกให้ลงมาพร้อมกันหมด ทางที่ดีไม่ต้องเรียกให้ลงจะดีกว่า
- 5) ในเวลากลางคืน ตำรวจคนเดียว ต้องสร้างทำเป็นส่งเสียงคุยกลับไปทีรถที่ว่างเปล่าของตัวเอง เพื่อให้ผู้ต้องสงสัยเข้าใจว่ามีตำรวจหลายคนเมื่อคนร้ายไม่แน่ใจว่ามีตำรวจอยู่ที่ไหนอีกจะไม่ตัดสินใจสู้ตำรวจ
- 6) ต้องระมัดระวังมิให้ผู้ต้องสงสัยยื่นคันเดียวกับอาวุธที่ตำรวจพกอยู่

วิธีการจอดรถ

หากตำรวจคนเดียวให้จอดรถบนผิวการจราจร คนผ่านไปมาจะได้เห็น นับว่าเป็นการป้องกันอันตรายไปในตัว ตำรวจจะจอดรถแบบต่อท้ายรถคนร้ายในแนวเส้นตรงเดียวกันหรือแบบหัวออกกลางถนน ทแยงตัดเส้นตรงจากด้านหน้ารถมาด้านท้ายรถของผู้ต้องสงสัย หรือจะจอดเหลื่อมออกมาจากเส้นแนวรถของผู้ต้องสงสัยเล็กน้อยก็ได้

การลงจากรถของตำรวจ

- 1) เปิดวิทยุทิ้งไว้ให้ดังพอประมาณ ผู้ต้องสงสัยจะสับสน
- 2) ต้องแจ้งศูนย์ควบคุมว่าจอดที่ไหน
- 3) เอากุญแจรถตำรวจใส่กระเป๋าไว้บางครั้งคนร้ายขับรถตำรวจหนีก็มี
- 4) ให้ยึดเสาประตูกกลางรถเป็นหลัก ตำรวจอย่ายืนล้ำแนวเสาประตู หากล้ำไป จุดที่ตำรวจยืนจะเป็นจุดที่เสียเปรียบ
- 5) ถีอสปอตไลท์ในมือที่ไม่ถนัด ปลอมมือข้างที่จะใช้อาวุธให้เป็นอิสระ หมุนตัวเอาด้านที่พกปืนออกจากคนร้าย

การค้นรถ

เจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจ ต้องเรียงลำดับให้ถูกว่าควรจะค้นจุดใดบ้าง โดยมีการเรียงลำดับ ซึ่งส่วนมากจะเริ่มจากด้านท้าย

- 1) ตรวจกระโปรงท้าย ว่ามีอะไรบรรทุกซ่อนอยู่
- 2) ตรวจดูที่นั่งด้านหลัง
- 3) ตรวจดูที่นั่งคนขับและผู้โดยสาร จากหลังคาด้านในมายังลิ้นชักเก็บของ
- 4) ตรวจดูช่องประตูด้านข้าง ช่องเก็บของระหว่างที่นั่งคนขับและผู้โดยสาร ช่องเก็บของใต้เบาะที่นั่งคนขับ ใต้แผ่นวางเท้าคนเปื้อน

การตรวจค้นตัวบุคคล

เป็นการค้นหา สิ่งของที่ซุกซ่อนอยู่ตามร่างกายผู้ต้องหาหรือผู้ต้องสงสัย ก่อนที่จะทำการตรวจค้น เจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจจะต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ ไม่ว่าจะเป็นการได้รับอันตราย ของตัว ตำรวจสายตรวจเอง หรือความอับอายขายหน้า ความไม่พอใจของผู้ถูกตรวจค้น ถึงอย่างไรตำรวจสายตรวจก็ ยังมีความจำเป็นต้องทำการตรวจค้นตัวบุคคลอยู่บ่อย ๆ จำเป็นต้องรู้เทคนิคการตรวจค้นบุคคล ซึ่งมีหลักว่าผู้ต้องสงสัยต้องอยู่ในท่าที่ตนถูกบล็อกอยู่ กางมือเท้ากำแพงบ่าขาโดยวางเท้าห่างกำแพง (ถ้าไม่มีกำแพงก็ให้ใช้รถแทนกำแพง) ผู้ต้องสงสัยยืนอยู่ในลักษณะกางขาออกกว้างที่สุด พร้อมทั้งชูมือขึ้นโดยมีตำรวจใช้มือซ้ายประคองอยู่ที่เข็มขัดด้านหลัง หรือผู้ต้องสงสัยคุกเข่าลักษณะยึดตัวตรง ใช้มือประสานที่ท้ายทอยด้านหลัง เอาปลายเท้าไขว้ทับกัน ทั้งนี้เจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจจะต้องใช้ดุลยพินิจ พิจารณาถึงระดับขั้นของการตรวจค้น ไปตามสถานการณ์แล้วแต่กรณี เช่น การสกัดจับคนร้าย ซึ่งได้รับแจ้งว่าใช้อาวุธปืนต่อสู้แล้วหลบหนี ผู้ตรวจค้นต้องปฏิบัติด้วยความเด็ดขาดมากกว่าการตรวจค้นบุคคลโดยทั่วไป เป็นต้น

การใช้กุญแจมือ

กุญแจมือจะเป็นอุปกรณ์คู่กับความเป็นตำรวจ ตำรวจสายตรวจจึงควรจะมีความรู้ เรื่องการใช้กุญแจมือที่ถูกต้อง ขั้นตอนการใช้กุญแจมือ มีดังนี้

- 1) จับระหว่างกลางของกุญแจมือซึ่งโดยทั่วไปจะเป็นโซ่ ให้อยู่ในลักษณะเป็นท่อนเดียวกัน
- 2) ใช้มือข้างขวาจับมือขวาของผู้ต้องหา ในลักษณะมือผู้ต้องหาหงายขึ้น
- 3) กดกุญแจมือลงไปบนข้อมือขวาของผู้ต้องหา
- 4) เปลี่ยนมือจับกุญแจมือด้วยมือขวา

- 5) ใช้มือข้างซ้ายจับมือซ้ายของผู้ต้องหา ในลักษณะบิดหงายมือ แล้วกดข้อมือลงไป
- 6) ข้อมือจะกระชับข้อมือผู้ต้องหาทั้งสองข้าง แต่อย่าให้บีบจนแน่นมาก ให้บีบแค่พอดี
- 7) ล็อกปุ่มดับเบิลล็อกของข้อมือ

การค้นตัวผู้ต้องหา

กรณีนี้เป็นเรื่องลำบาก แต่อย่างไรก็ดี ผู้ต้องหาจะเป็นผู้ถืออาวุธ กรณีที่ผู้หาญนั้นมีพิรุณ การค้นตัวผู้ต้องหาต้องให้ผู้ต้องหาเป็นผู้ค้น โดยอาจ ร่วมอยู่ด้วย ห้ามมิให้ตำรวจชาย ค้น ส่วนมากผู้หาญจะไว้ผมยาวมากกว่าผู้ชายต้องระวังการชกช้อนอาวุธเล็ก ๆ ไว้ในผมด้วย (ปีนปีกผมสามารถเป็นอาวุธได้)

ในการตรวจค้นตัวผู้ต้องหาสามารถตรวจค้นโดยละเอียดได้ จุดที่น่าสังเกตในร่างกายของบุคคลที่สามารถจะซ่อนสิ่งของผิดกฎหมายได้ เช่น

1.ผม	6.	ใต้อวัยวะ
2.หู	7.	ช่องทวารหนัก
3.ปาก	8.	ระหว่างง่ามนิ้วมือนิ้วเท้า
4.จมูก	9.	ขอบชายผ้าเช็ดหน้า
5.ใต้ฝ่าเท้า		

การตรวจค้นเสื้อผ้า

อาชญากรรมหลายรูปแบบที่ซ่อนสิ่งผิดกฎหมายไว้ตามเสื้อผ้า เช่น เฮโรอีน เงิน กระดาษจดข้อความ สถานที่ซ่อนมักเป็น

1. หมวก	6. ตะเข็บรองเท้า
2. ตะเข็บเสื้อด้านหลัง	7. พื้นรองเท้า
3. ในเข็มขัด	8. แหวน
4. ขอบกางเกง	9. เน็คไท
5. ถุงเท้า	

การตรวจค้นสถานที่

บางครั้งเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจมีความจำเป็นต้องตรวจค้นสถานที่เพื่อไม่ให้เกิดความสับสนและตรวจค้นอย่างทั่วถึง เจ้าหน้าที่ตำรวจควรแบ่งบริเวณที่เกิดเหตุออกเป็น ส่วน ๆ โดยมองภาพบริเวณที่จะตรวจค้นเป็นตาราง แล้วเริ่มทำการตรวจค้นในลักษณะเป็นหน้ากระดานอย่าตรวจค้นข้ามไปข้ามมาจะทำให้หลงลืม ไม่ได้ตรวจค้นพื้นที่บางส่วน การตรวจค้นต้องระวังอย่าให้ทรัพย์สินบริเวณที่ตรวจค้นสูญหาย หรือเสียหาย

การสืบสวนเบื้องต้น เจ้าหน้าที่สายตรวจเมื่อเข้าไปถึงบริเวณที่เกิดเหตุจะเป็นเจ้าหน้าที่ชุดแรกที่พบเหตุหรือได้รับแจ้งและไปยังสถานที่เกิดเหตุก่อนเจ้าหน้าที่ชุดอื่น ๆ ดังนั้น ความจำเป็นที่จะต้องให้ได้ข้อมูลข่าวสารของคดีเบื้องต้นเพื่อการรายงานต่อผู้บังคับบัญชาให้ได้ความว่าเป็นคดีอะไร ใครคือผู้เสียหาย พฤติกรรมและการกระทำเป็นอย่างไร มีความเสียหายอะไรเกิดขึ้น (โดยสรุปอย่างย่อ ๆ) หลังจากนั้นเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจจะต้องใช้ความรู้ความสามารถในการสืบสวนเบื้องต้นเพื่อหาพยานหลักฐานเบื้องต้นเพื่อให้รู้หรือสามารถจับกุมคนร้ายได้ ดังนั้นเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจจึงจำเป็นต้องใช้เทคนิคในการ

ซักถามและดูจากพยานหลักฐานต่าง ๆ เช่น วัตถุของกลางที่พบในที่เกิดเหตุหรือพยานบุคคลที่สามารถระบุชี้ถึงตัวคนร้าย หรือพยานแวดล้อมที่สามารถบ่งชี้ผู้ต้องสงสัยและคาดว่าเป็นคนร้าย โดยเจ้าหน้าที่สายตรวจจะต้องรวบรวมและสืบสวนเบื้องต้นหากสามารถทำการจับกุมผู้กระทำความผิดได้ให้รีบดำเนินการในทันที หากไม่สามารถดำเนินการให้แจ้งข้อมูลการสืบสวนเบื้องต้นให้กับฝ่ายสืบสวนทราบทันทีเพื่อติดตามคนร้ายต่อไป

5. การปฏิบัติ เมื่อเข้าระงับเหตุต่าง ๆ

ก. การปฏิบัติเมื่อมีเหตุประทุษร้ายต่อทรัพย์

1. รีบไปยังที่เกิดเหตุโดยเร็วและรีบแจ้งให้พนักงานสอบสวนทราบ
2. เมื่อถึงที่เกิดเหตุ แนะนำให้ผู้ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องออกไปจากที่เกิดเหตุ และรักษาสถานที่เกิดเหตุไว้ จนกว่าพนักงานสอบสวนสั่งให้เลิก
3. อย่าให้ผู้ใดแตะต้องวัตถุที่มีพยานวัตถุ โลหะและกระจุกเฟอร์นิเจอร์ ในห้องเกิดเหตุอย่างเด็ดขาด
4. ช่วยเหลือพนักงานสอบสวนโดยสอบถามหาเจ้าของทรัพย์และพาหนะ ผู้รู้เห็นบริเวณที่เกิดเหตุ
5. ศึกษาวิธีการของคนร้าย เพื่อนำเอาไปเป็นข้อมูลในการตรวจตราป้องกัน

ข. การปฏิบัติเมื่อมีเหตุประทุษร้ายต่อชีวิต

1. รีบไปยังที่เกิดเหตุโดยเร็ว แล้วแจ้งให้พนักงานสอบสวนทราบ
2. เตรียมเชือกใช้กันประชาชนในที่เกิดเหตุ
3. เมื่อถึงที่เกิดเหตุ ตรวจสอบว่าผู้ถูกทำร้ายถึงแก่ชีวิตจริงหรือไม่ หากยังไม่ตาย ต้องรีบนำส่งโรงพยาบาลโดยเร็ว
4. ถ้าตายแล้วให้ประชาชนผู้ไม่เกี่ยวข้อง ออกไปจากที่เกิดเหตุ ถ้าเป็นห้องพัก แพลต ให้ปิดประตู และเฝ้าหน้าประตูไว้
5. ห้ามมิให้ผู้ใดเคลื่อนย้ายศพออกจากที่เกิดเหตุเป็นอันขาดจนกว่าจะได้รับคำสั่งจากพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบในคดีนั้น และดูแลทรัพย์สินที่อยู่กับศพ อย่าให้ผู้ใดแกะลักไปได้
6. ดูแลรักษาวัตถุพยาน อาวุธ ที่ตกอยู่ในที่เกิดเหตุ อย่าให้ผู้ใดแตะต้อง เพราะอาจมีรอยนิ้วมือแฝงของคนร้ายติดอยู่
7. สอบถามผู้เห็นเหตุการณ์ถึงข้อมูลเกี่ยวกับคนร้าย ยานพาหนะที่ใช้ เส้นทางหลบหนี เพื่อแจ้งให้ศูนย์วิทยุประกาศสกัดจับและแจ้งให้พนักงานสอบสวนทราบ
8. รักษาสถานที่เกิดเหตุ จนกว่าผู้ชำนาญการจากกองพิสูจน์หลักฐานจะตรวจเรียบร้อย หรือจนกว่าพนักงานสอบสวนจะได้สั่งการให้เลิกรักษาสถานที่เกิดเหตุ นั้น ๆ

ค. การปฏิบัติเมื่อมีอุบัติเหตุ

การปฏิบัติเมื่อมีอุบัติเหตุเกี่ยวกับยานพาหนะ

1. เมื่อถึงที่เกิดเหตุให้แบ่งหน้าที่ดังนี้

- 1.1 ถ้ามีเหตุจริงให้แจ้งเหตุให้พนักงานสอบสวนทราบโดยเร็ว
 - 1.2 เจ้าหน้าที่ 1 นาย รับผิดชอบการจราจรที่ติดขัดให้เกิดความคล่องตัว
 - 1.3 เจ้าหน้าที่อีก 1 นาย รับผิดชอบการตรวจสอบผู้กระทำความผิด หรือถ้ามีผู้บาดเจ็บก็ให้รีบนำตัวส่งโรงพยาบาลโดยเร็ว
 2. ถ้ามีผู้เสียชีวิตอยู่ในที่เกิดเหตุให้ดำเนินการรักษาศพไว้ ห้ามมิให้ผู้ใดทำการเคลื่อนย้ายหรือแตะต้องทรัพย์สินของศพ จนกว่าจะได้รับคำสั่งจากพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบคดีนั้น ๆ ให้จัดหากระดานมาปิดศพไว้ชั่วคราว
 3. นำผู้กระทำความผิดไปตักลงพุดคุยกันบนทางเท้าอย่ายืนคุยกันบริเวณบนจุดที่เกิดเหตุบนถนนอาจเป็นอันตรายจากรถคันอื่นที่แล่นไปมา ก่อนจะออกจากจุดเกิดเหตุ ถ้าแยกรถออกไม่ได้ ให้ทำเครื่องหมายสัญญาณเท่าที่จะหาได้ให้รถคันอื่นมองเห็นในระยะไกล เพื่อป้องกันการเกิดอุบัติเหตุซ้ำอีก ถ้าเป็นกรณีแยกกันได้ ก็ให้จัดทำเครื่องหมายตำแหน่งของรถผู้กระทำความผิดไว้ให้ชัดเจน แล้วจัดทำแผนที่ส่งเขไปไว้
 4. ติดต่อพนักงานสอบสวน ให้มาตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ และรับผู้กระทำความผิดไปดำเนินการต่อไป
- ง. การปฏิบัติเมื่อมีเหตุเพลิงไหม้
1. ไปยังที่เกิดเหตุโดยเร็ว ขณะที่ใกล้ที่เกิดเหตุให้ใช้ การ สังเกตกลุ่มควันคาดคะเนเท่าที่ ความรุนแรงของเพลิงไปด้วย และให้พยายามตรวจสอบเส้นทางที่จะเข้าไปยังที่เกิดเหตุ นั้นว่าเส้นทางใดสะดวกแก่การดับเพลิง และผู้บังคับบัญชา เพื่อแจ้งให้ศูนย์วิทยุทราบ เพื่อเป็นการประสานงานและความรวดเร็วของการดับเพลิง
 2. เตรียมเชือกกันบริเวณที่เกิดเหตุ และบริเวณที่ประชาชนเอาทรัพย์สินมากองรวมกันเพื่อ มิให้สูญหาย
 3. ให้เครื่องขยายเสียงประกาศแจ้งเตือนประชาชนผู้ไม่เกี่ยวข้องออกไปจากที่เกิดเหตุเพื่อ อำนวยความสะดวกแก่การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ดับเพลิงและหน่วยอื่นๆ ที่ เกี่ยวข้อง
 4. จัดการจราจรอำนวยความสะดวกและชี้เส้นทางให้รถดับเพลิง เข้าไปยังที่เกิดเหตุได้ สะดวกรวดเร็วที่สุด
 5. ช่วยดูแลทรัพย์สินของประชาชน เพื่อป้องกันมิให้ผู้อื่นขโมยไป
 6. ช่วยเหลือประชาชนบางกรณีที่เป็น เช่น ผู้ที่ได้รับบาดเจ็บ ผู้พลัดหลง เป็นต้น
 7. เมื่อเพลิงสงบให้อำนวยความสะดวกแก่รถดับเพลิง กรณีที่จะถอนกำลังออกจาก ที่เกิดเหตุ
 8. ทำหน้าที่รักษาสถานที่เกิดเหตุมิให้ผู้ใดเข้าไปรื้อค้นทรัพย์สินในที่เกิดเหตุ จนกว่า เจ้าหน้าที่จากกองพิสูจน์หลักฐาน หรือพนักงานสอบสวนเข้าไปตรวจสอบที่เกิดเหตุ เสร็จสิ้นเรียบร้อยและอนุญาตให้ประชาชนเข้าไปได้

จ. การปฏิบัติเมื่อมีเหตุระเบิด

กรณียังไม่ระเบิด ต้องปฏิบัติดังนี้

1. ไปยังที่เกิดเหตุโดยเร็วและรีบแจ้งให้พนักงานสอบสวนทราบ
2. กันประชาชนให้ออกจากวัดระเบิดมากที่สุด
3. ถ้าอยู่ในที่อับบ้านอาคาร ให้เปิดประตู หน้าต่างเพื่อลดความรุนแรงหากมีการระเบิด
4. อย่าแตะต้องวัตถุระเบิด และห้ามเคลื่อนย้ายโดยเด็ดขาด
5. ติดต่อแจ้งศูนย์วิทยุให้แจ้งผู้ชำนาญการเรื่องกู้ระเบิด มาดำเนินการโดยเร็ว และควรแจ้งข้อมูลสำคัญเช่น ชนิดของระเบิด เวลาที่คาดว่าจะระเบิด ความรุนแรงของระเบิด
6. จัดหาयरถยนต์มาครอบวัตถุระเบิด 3-4 ชั้น
7. ยอานาวิทยุรับ-ส่ง โทรศัพท์เคลื่อนที่ ไปใกล้วัตถุระเบิดเพราะวัตถุระเบิดบางชนิดจุดระเบิดด้วยคลื่นวิทยุ , คลื่นโทรศัพท์
8. จัดเตรียมเชือกกัน บริเวณรอบที่เกิดเหตุ เพื่อป้องกันไม่ให้ผู้เกี่ยวข้องเข้าไปยุ่ง

กรณีมีการระเบิดแล้ว ควรปฏิบัติดังนี้

1. ไปยังที่เกิดเหตุโดยเร็วขณะวิ่งไปยังที่เกิดเหตุให้ใช้ความสังเกตพาหนะบุคคลต้องสงสัย ที่มุ่งหน้าออกมาจากที่เกิดเหตุ เพราะอาจเป็นคนร้ายที่จะหลบหนี
2. เตรียมเชือกกันประชาชน และผู้ไม่เกี่ยวข้อง
3. รักษาสภาพสถานที่เกิดเหตุโดยรอบ ทั้งในทางคิงและทางราบ
4. อย่าแตะต้องเคลื่อนย้ายวัตถุต่าง ๆ ศพ ทรัพย์สิน เศษโลหะ เศษกระจก ที่ตกอยู่ในที่เกิดเหตุ รวมทั้งห้ามมิให้ผู้ที่ไม่ใช่พนักงานสอบสวนเข้าไปแตะต้อง
5. จำกัดพื้นที่ให้ช่างภาพนักข่าวอยู่ในที่อันควร
6. สดับรับฟังข่าวสารจากประชาชนที่มาดูเหตุการณ์
7. แจ้งศูนย์วิทยุให้แจ้งผู้ชำนาญวัตถุระเบิดมาตรวจสอบที่เกิดเหตุโดยเร็ว
8. กรณีที่มีการระเบิดเป็นสถานที่ของบุคคลสำคัญและการระเบิดมิได้เป็นอันตรายต่อบุคคลสำคัญ ให้รีบเข้าทำการอารักขาบุคคลสำคัญ โดยขอกำลังสนับสนุนจากหัวหน้าสายตรวจโดยเร็ว

6. ศูนย์รับแจ้งเหตุ-ศูนย์วิทยุ

1. หมายเลขโทรศัพท์ฉุกเฉิน

กำหนดให้ใช้หมายเลขโทรศัพท์ 191 เป็นหมายเลขฉุกเฉินหลัก ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ในการรับแจ้งเหตุด่วนเหตุร้าย และให้บริการประชาชนทางโทรศัพท์ หมายเลขเดียวกันทั่วทั้งประเทศ ในลักษณะของหมายเลขฉุกเฉินแห่งชาติ (National Emergency Telephone Number)

2. การจัดตั้งศูนย์รับแจ้งเหตุ

ให้มีการจัดตั้งและพัฒนาศูนย์รับแจ้งเหตุ เพื่อทำหน้าที่รับแจ้งเหตุฉุกเฉิน และให้บริการทางโทรศัพท์ ประสานสั่งการสายตรวจ และ/หรือ ผู้รับผิดชอบ ให้เดินทางไปที่เกิดเหตุ จัดการเหตุ ในระดับต่างๆ ดังนี้

2.1 ศูนย์รับแจ้งเหตุ 191 ระดับจังหวัด

2.1.1 กองบัญชาการตำรวจนครบาล ใช้กองกำกับการศูนย์รวมข่าว กองบังคับการสายตรวจและปฏิบัติการพิเศษ เป็นศูนย์รับแจ้งเหตุหลักของกรุงเทพมหานคร

2.1.2 ตำรวจภูธรจังหวัด

ให้แต่ละตำรวจภูธรจังหวัด จัดตั้งศูนย์รับแจ้งเหตุฉุกเฉิน 191 ของตำรวจภูธรจังหวัด อย่างน้อยจังหวัดละ 1 ศูนย์ และระหว่างที่ยังไม่มีการวิเคราะห์กำหนดตำแหน่งในศูนย์รับแจ้งเหตุเป็นการเฉพาะ ให้จัดกำลังประจำศูนย์ ดังนี้

- 1) จัดข้าราชการตำรวจระดับ รองสารวัตร 1 นาย ที่มีความรู้ความสามารถ หรือมีความสนใจในงานศูนย์รับแจ้งเหตุ ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าศูนย์ฯ
- 2) จัดกำลังตำรวจชั้นประทวน เป็นชุดปฏิบัติการ 3-5 นาย (ขึ้นอยู่กับปริมาณงาน) จำนวน 4 ชุด ทำหน้าที่เฝ้ารับแจ้งเหตุและพนักงานวิทยุ หรือหากจังหวัดใดมีขีดความสามารถจะจัดจ้างบุคคลภายนอก ทำหน้าที่รับโทรศัพท์ (Out Source) ก็สามารทำได้
- 3) ให้ฝ่ายอำนวยการ 2 กองกำกับการฝ่ายอำนวยการ ของแต่ละตำรวจภูธรจังหวัด ทำหน้าที่ธุรการของศูนย์ และให้สารวัตร ฝ่ายอำนวยการ 2 ทำหน้าที่กำกับดูแลการปฏิบัติ

2.1.3 ศูนย์รับแจ้งเหตุของสถานีตำรวจ

- 1) ให้สถานีตำรวจนครบาล สถานีตำรวจภูธร แต่ละสถานี จัดให้ศูนย์วิทยุ ทำหน้าที่เป็นศูนย์รับแจ้งเหตุของสถานีโดยกำหนดหมายเลขโทรศัพท์สำหรับการรับแจ้งเหตุประจำสถานีเป็นการเฉพาะ
- 2) จัดกำลังพลอย่างน้อย 1 นาย (ขึ้นอยู่กับปริมาณงาน) ปฏิบัติหน้าที่ในศูนย์รับแจ้งเหตุ
- 3) มอบหมายสารวัตรป้องกันปราบปราม 1 นาย ทำหน้าที่กำกับดูแลการปฏิบัติ

3. การจัดการระบบโทรศัพท์ 191

ให้กองกำกับการศูนย์รวมข่าว กองบังคับการสายตรวจและปฏิบัติการพิเศษ และศูนย์รับแจ้งเหตุของแต่ละตำรวจภูธรจังหวัด

3.1 จัดเจ้าหน้าที่สำรวจทดสอบการโทร 191 จากโทรศัพท์ทุกระบบ ทุกพื้นที่รับผิดชอบ หากพบว่าโทร 191 แล้วไปติดนอกพื้นที่ หรือไม่มีสัญญาณตอบรับ หรือหน้าจอโทรศัพท์ที่มีข้อความว่า Net Fail, Number error, Call fail ให้ประสานงานกับผู้ให้บริการโทรศัพท์ระบบที่ขัดข้องทำการแก้ไข แล้วเก็บหลักฐานไว้

3.2 ให้ประสานกับ บริษัท ทีโอที จำกัด และกองตำรวจสื่อสาร กำหนดคู่สาย 191 ให้เพียงพอต่อปริมาณการโทรเข้า พร้อมจัดคู่สายสำรอง (Backup) ในกรณีที่สามารถทำได้ กรณีที่คู่สายทางใดทางหนึ่งขัดข้อง จะมีคู่สายสำรองใช้การได้โดยต่อเนื่อง

3.3 ตรวจสอบคู่สาย 191 ให้ใช้การได้โดยสมบูรณ์ทุกคู่สาย โดยกำหนดเป็นระเบียบปฏิบัติประจำ แล้วลงสมุดบันทึกผลการตรวจสอบไว้ กรณีพบว่าคู่สายขัดข้อง ให้ประสานงานกับ บริษัท

ที่โอทีฯ ทำการแก้ไขทันที หากการแก้ไขใช้เวลานาน ให้ร้องขอฝ่ายเทคนิคให้ปิดซอฟต์แวร์ สำหรับคู่สายที่ขัดข้อง และหากคู่สายเสียทั้งระบบให้ประสานกับสื่อมวลชน แจ้งให้ประชาชนทราบ

4. การจัดการระบบโทรศัพท์ของสถานีตำรวจ

ถือปฏิบัติเช่นเดียวกับการจัดการระบบโทรศัพท์ 191 โดยอนุโลม

5. การกำหนดมาตรฐานในการปฏิบัติ

5.1 ความเร็วในการรับโทรศัพท์ ให้รับด้วยความเร็วไม่เกิน 4 วินาที เมื่อโทรติด สำหรับศูนย์รับแจ้งเหตุที่มีการติดตั้งตู้ชุมสายโทรศัพท์ ที่มีระบบกระจายการเรียกเข้าโดยอัตโนมัติ (Automatic Call Distribution) หรือไม่เกิน 15 วินาที (3 ครั้ง) เมื่อโทรติด สำหรับศูนย์รับแจ้งเหตุที่ยังไม่มีตู้ชุมสายโทรศัพท์อัตโนมัติ

5.2 ปริมาณการรับสาย ให้รับสายทุกสายที่เรียกเข้า หากมีสายที่ไม่ได้รับ บริการให้หัวหน้าศูนย์รับจัดการแก้ไขปัญหา และไม่ควรให้มีสายที่ไม่ได้รับบริการ (Abandoned Call) เกินร้อยละ 1

5.3 การรับแจ้ง/จัดการเหตุฉุกเฉิน (Emergency Call)

5.3.1 จัดให้มีระบบการบันทึกเหตุ สถานที่เกิดเหตุด้วยคอมพิวเตอร์ สำหรับศูนย์รับแจ้งเหตุที่มีการติดตั้งระบบเทคโนโลยีของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และสมุดหรือแบบฟอร์ม สำหรับศูนย์รับแจ้งเหตุที่ยังไม่มีการติดตั้งระบบฯ โดยให้ปรากฏข้อมูล วันเวลาที่รับแจ้ง ประเภทของเหตุ สถานที่เกิดเหตุ ผู้แจ้ง ผู้รับแจ้ง เวลาที่ส่งสายตรวจ เวลาที่สายตรวจถึงที่เกิดเหตุ ผลการปฏิบัติ

5.3.2 ให้ซักถามเหตุสถานที่เกิดเหตุ และส่งสายตรวจไปยังสายตรวจ หรือผู้รับผิดชอบ ให้ได้รับทราบเพื่อเดินทางไปที่เกิดเหตุ ในระยะเวลาไม่ควรเกิน 1 นาที โดยเฉพาะ เหตุที่กำลังเกิด (In Progress) เหตุที่เพิ่งจะเกิดขึ้น (Just Occurred) และเหตุที่ต้องมีการสกัดจับ ให้ซักถามเบื้องต้นแล้วส่งการไปทันที จากนั้นจึงซักถามข้อมูลแล้วแจ้งสายตรวจเพิ่มเติม

5.3.3 ให้นำระบบการระบุตำแหน่งของผู้แจ้งด้วยโทรศัพท์ Smart Phone เช่น การ Share Location ในโปรแกรม Line หรือการส่งตำแหน่งด้วยโปรแกรมอื่น มาใช้ในการรับแจ้งเหตุ เพื่อสามารถระบุตำแหน่งของผู้แจ้งด้วยความรวดเร็ว และสามารถส่งต่อข้อมูลตำแหน่งของผู้แจ้งไปยังสายตรวจเพื่อเดินทางไปที่เกิดเหตุโดยถูกต้อง รวดเร็ว อีกส่วนหนึ่งด้วย

5.3.4 ให้มีการติดตามผลการปฏิบัติ ว่าสายตรวจไปถึงที่เกิดเหตุแล้วหรือไม่ ใช้เวลาเท่าใด ผลการปฏิบัติเป็นอย่างไร

5.3.5 ให้มีการโทรศัพท์กลับไปหาผู้แจ้ง เพื่อสอบถามผลการปฏิบัติ วัตถุประสงค์ความพึงพอใจ และข้อเสนอแนะ

5.4 การสกัดจับ

5.4.1 พนักงานวิทยุ พึงระลึกอยู่เสมอว่าความเร็วในการสื่อสารสั่งการ และการเข้าประจำจุด ถือเป็นหัวใจสำคัญในการปฏิบัติ จึงต้องรับแจ้งเหตุให้สั้น กระชับ ให้ได้ข้อมูลเบื้องต้น และรีบแจ้งสกัดจับไปก่อน จากนั้นจึงค่อยสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติม

5.4.2 ข้อความที่ควรใช้สำหรับพนักงานวิทยุ ในการสกัดจับ คือ

กด Alert Tone ขึ้นๆ ติดต่อกันหลายๆ ครั้ง แล้วใช้ข้อความว่า “ศูนย์... (ชื่อศูนย์)...แจ้งสภักดิ์จับกุมรถ ก่อเหตุ/ถูกก่อเหตุ...(ชื่อเหตุ)..จาก...(สถานที่เกิดเหตุ)..... แล้วตามด้วย ประเภท รด ยี่ห้อ รุ่น สี หมายเลขทะเบียน ที่สังเกต ก่อเหตุ/ถูกก่อเหตุ...(ชื่อเหตุ)....จาก...(สถานที่เกิดเหตุ)....เมื่อเวลา หรือ ...(กิโลเมตร)... ที่ผ่านมา หลบหนี มุ่งหน้า..... จราจร และสายตรวจสภักดิ์จับตามแผนด้วย เปลี่ยน”

5.4.3 พนักงานวิทยุจะต้องมีความรอบรู้ในพื้นที่ และเข้าใจในการใช้แผนที่

5.4.4 ศูนย์วิทยุจะต้องรับประสาน สภ.ข้างเคียง ในโอกาสแรก รวมทั้งประสาน สถานีวิทยุชุมชนเพื่อกระจายข่าว และจะต้องย้ำการปฏิบัติงานว่าจะได้รับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาให้ยกเลิก หรือเห็นว่าไม่สามารถสภักดิ์จับได้แน่นอน

5.4.5 ในกรณีที่คนร้ายมีการเตรียมการกระทำผิด และเชื่อว่ามีอาวุธติดตัวการสื่อสาร ของตำรวจ จะต้องใช้เครือข่าย หรือความถี่วิทยุสำรองเป็นความลับที่เตรียมไว้

5.4.6 การเคลื่อนที่ของคนร้าย จะสามารถหลบหนีได้ด้วยความเร็วเฉลี่ย นาทีละ 1.2 กม. จึงต้องกำหนดวงรอบหรือรัศมีในการสภักดิ์จับให้เหมาะสมกับระยะเวลาที่เกิดเหตุ

5.4.7 พึงระลึกเสมอว่า คนร้ายพร้อมจะหลบหนี และจะฝ่าฝืนคำสั่งให้หยุดรถของ เจ้าหน้าที่ พนักงานวิทยุฟังสั่งให้ตั้งจุด ว.43 ชั่วคราวเพื่อปิดกั้นรถ และเตรียมความพร้อมในการไล่ติดตาม

5.4.8 พนักงานวิทยุจะต้องแจ้งย้ายเตือนไปยังผู้ปฏิบัติ ที่คาดว่าจะอยู่ในเส้นทาง หลบหนีของคนร้าย ในรัศมีที่เหมาะสมกับระยะเวลาที่เกิดเหตุ

5.4.9 กรณีการสภักดิ์จับรถที่มีหมายเลขทะเบียน ให้พนักงานวิทยุนำหมายเลข ทะเบียนมาตรวจสอบกับระบบ POLIS เพื่อแจ้งข้อมูลโดยละเอียดให้ผู้ปฏิบัติรับทราบด้วย

5.5 การรับแจ้ง/จัดการเหตุไม่เร่งด่วน (Non-Emergency Call)

5.5.1 ให้เจ้าหน้าที่ในศูนย์รับแจ้งเหตุทุกระดับ พึงให้บริการในเรื่องไม่เร่งด่วน เช่น การสอบถามหมายเลขโทรศัพท์สถานีตำรวจ โรงพยาบาล การซักถามข้อมูลหมายเบื้องต้น การประกันตัว ผู้ต้องหา เป็นต้น

5.5.2 กรณีผู้แจ้ง แจ้งเบาะแส ข้อมูลอาชญากรรม คำติชม ข้อร้องเรียน ให้บันทึก ข้อมูลนำเสนอผู้บังคับบัญชาทราบ เพื่อดำเนินการต่อไป

5.6 จัดทำรายงานสรุปในรอบ 1 เดือน หรือตามที่เห็นควร นำเสนอผู้บังคับบัญชาเพื่อ ทราบ และเป็นข้อมูลในการปรับปรุงการปฏิบัติงานทั้งในส่วน of ศูนย์รับแจ้งเหตุ และการบริหารงานสาย ตรวจ ดังนี้

5.6.1 ความเร็วในการรับโทรศัพท์ และปริมาณการรับสาย สำหรับศูนย์รับแจ้งเหตุ ที่ติดตั้งตู้ชุมสายโทรศัพท์ที่มีระบบกระจายการเรียกเข้า (Automatic Call Distribution) ให้พิมพ์รายงานจากระบบตู้ชุมสาย สำหรับศูนย์รับแจ้งเหตุที่ยังไม่ได้ติดตั้งตู้ชุมสายอัตโนมัติ ให้ทำหนังสือสอบถามจากบริษัท ที่ โอทีฯ เป็นระยะๆ

5.6.2 รายงานการจัดการเหตุ และค่าระยะเวลาการไปถึงที่เกิดเหตุของสายตรวจ (Response Time)

5.6.3 รายงานการโทรกลับหาผู้แจ้ง ความพึงพอใจ และข้อเสนอแนะ

5.6.4 รายงานการให้บริการเรื่องไม่เร่งด่วน

5.6.5 รายงานการรับแจ้งข้อมูลเบาะแส ข้อมูลอาชญากรรม

6. ศูนย์วิทยุกับงานสายตรวจ

เพื่อให้ศูนย์วิทยุ สนับสนุน เอื้อประโยชน์ต่องานสายตรวจ รวมถึงเป็นตัวแทนของ ผู้บังคับบัญชาในการบริหารจัดการสายตรวจ พนักงานวิทยุพึงปฏิบัติ ดังนี้

6.1 จะต้องมีความรู้ในวิชาการสื่อสารของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

6.2 จะต้องอยู่ปฏิบัติหน้าที่ พร้อมทั้งจะตอบรับจากการเรียกของสายตรวจ และลูกข่าย อื่นๆ ตลอดเวลา

6.3 จะต้องศึกษาแผนการตรวจ และกำกับดูแลสายตรวจ ให้ปฏิบัติตามแผนนั้น โดยการ ตรวจสอบ อาจจะใช้วิธีสอบถามสถานที่ที่ออกตรวจ (ว.4, ว.1) หรือใช้เทคโนโลยีระบบบอกตำแหน่ง อัตโนมัติ (Automatic Vehicle Location System) หรือนำระบบการระบุตำแหน่งของสายตรวจด้วย โทรศัพท์ Smart Phone เช่น การ Share Location ในโปรแกรม Line หรือการส่งตำแหน่งด้วยโปรแกรม อื่น มาใช้ในการติดตามสายตรวจ

6.4 จะต้องสั่งการเหตุด้วยความรวดเร็ว และติดตามผลการปฏิบัติทุกครั้ง

6.5 จะต้องมีความซื่อสัตย์ บันทึกข้อมูลต่างๆ ตรงกับความเป็นจริง โดยเฉพาะข้อมูล เวลาสั่งการ เวลาที่สายตรวจถึงที่เกิดเหตุ

6.6 จะต้องศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม และพัฒนาตนเองตลอดเวลา

7. การควบคุมการปฏิบัติงานสายตรวจ

การควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติงานสายตรวจ

การควบคุมตรวจสอบบังคับบัญชา จัดเป็นกระบวนการที่ไม่สามารถมองข้ามไปได้ในการ บริหารงานสายตรวจ เนื่องจากเจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งปฏิบัติหน้าที่สายตรวจในฐานะเอกัตบุคคลต่างก็มิได้ ความรู้สึกผิดชอบต่องาน และตลอดจนความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานเท่าเทียมกัน ยิ่งกว่านั้นการ ควบคุมบังคับบัญชายังเกี่ยวข้องสัมพันธ์โดยตรงกับประเด็นปัญหาเรื่องความสอดคล้องและไม่สอดคล้อง ประสานระหว่างความต้องการของหน่วยงาน (องค์กร) และของบุคลากร กล่าวคือทราบได้ก็ตามที่มีความ ต้องการทั้งสองระดับสอดคล้องกันการควบคุมตรวจสอบอาจมีความสำคัญไม่มากนักเพราะบุคลากรมัก หุ่่มเทพลังกาย พลังใจ พลังความคิด เพื่อฝ่าฟันอุปสรรค ให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ที่พึงประสงค์ แต่ทราบได้ก็ ตามที่คาดการณ์ทั้งสองระดับขัดแย้งกันการควบคุมตรวจสอบคือ เครื่องมือที่จำเป็นยิ่งสำหรับบริหารงาน ตำรวจย่อมต้องใช้ทั้งพระเดชและพระคุณเพื่อที่บุคลากรสายตรวจยอมตามความปรารถนาขององค์กร ซึ่ง Etzioni นักวิชาการทางการบริการกล่าวว่า

“องค์กรส่วนมากมักไม่ส ามารถยึดถือว่าสมาชิกส่วนใหญ่จะซื่อซาชบ ข้อผูกพันหรือจะปฏิบัติตามภารกิจ องค์กรโดยสมัครใจตลอดเวลาโดยปราศจากสิ่งจูงใจเพิ่มเติม ดังนั้นองค์กรจึงต้องกระจายรางวัลและ โทษ ทัณฑ์เพื่อส่งเสริมการปฏิบัติตามบรรทัดฐานกฎระเบียบและคำสั่ง”

การควบคุมการปฏิบัติหน้าที่ของสายตรวจเป็นการมุ่งพิจารณาถึงประสิทธิผลการปฏิบัติหน้าที่สนองตอบต่อความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยในทรัพย์สินของประชาชน ประกอบด้วยการใช้ระบบควบคุม (Control Systems) ที่สำคัญ 3 ส่วนคือ

- 1) การควบคุมการปฏิบัติหน้าที่ประจำปกติของตำรวจ โดยผู้บังคับบัญชาและโดยอาศัยกระบวนการตรวจราชการของตำรวจ ที่มีผลในทางปฏิบัติอย่างจริงจัง
- 2) การควบคุมโดยการกดดันวินัยของตำรวจจากผู้บังคับบัญชา อย่างเด็ดขาดจริงจังและการรับพิจารณาเกี่ยวกับการร้องทุกข์ของประชาชนต่อการปฏิบัติหน้าที่มิชอบของตำรวจ
- 3) การวิจัย และประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจ เพื่อประโยชน์ต่อการกำหนดแผนปฏิบัติงานสายตรวจ ที่มีประสิทธิภาพต่อไป

แต่อย่างไรก็ตามจุดมุ่งหมายหลักของการควบคุมบังคับบัญชาตำรวจจะต้องเกี่ยวข้องกับประเด็นสำคัญ 3 ประการคือ

- 1) เพื่อป้องกันมิให้สายตรวจในอำนาจหน้าที่ในทางมิชอบ
- 2) เพื่อเสริมความมั่นใจแก่ฝ่ายบริหารว่าสายตรวจเคารพและปฏิบัติตามกฎหมายในการดำรงรักษาระเบียบวินัยภายในหน่วยงานสายตรวจ
- 3) เพื่อติดตามและประสานการปฏิบัติงานของสายตรวจให้ไปสู่วัตถุประสงค์และเป้าหมายของหน่วยงาน

ตามหลักการบริหาร การควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติงานอยู่นั้น ถือว่าเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้ เนื่องจากหากมีการปฏิบัติที่ผิดพลาดบกพร่องหรือมีอุปสรรคใด ๆ เกิดขึ้น ผู้คุมตรวจสอบจะได้รับหาแนวทาง และวิธีการตักเตือนแก้ไขมิให้เกิดความเสียหายใหญ่โต และยังมีจุดมุ่งหมายเพื่อตรวจสอบดูว่างานที่ได้มอบหมายให้ไปปฏิบัติจัดทำดำเนินไปตามแผนที่กำหนดไว้หรือไม่ มีวิธีการปฏิบัติถูกต้องตามหลักการที่ดีหรือไม่ ตลอดจนถือเป็นขวัญและกำลังใจให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติซึ่งจะเกิดความรู้สึกว่าผู้บังคับบัญชาไม่ทอดทิ้ง ยังมีความห่วงใยพวกเขาอยู่

การควบคุมตรวจสอบขณะออกตรวจนี้แบ่งด้วยกัน 3 ระดับ

1.ระดับการควบคุมหัวหน้าสายตรวจ

1.1 ควบคุมตรวจสอบการเตรียมการก่อนออกปฏิบัติของตำรวจสายตรวจเป็นประจำทุกวันและทุกผลัดของการตรวจ

1.2 ควบคุมการตรวจสอบหน้าที่ตำรวจสายตรวจต้องปฏิบัติขณะออกตรวจ

2. ระดับการควบคุมโดย รอง ผกก.ป. และสวป.

2.1 การควบคุมตรวจสอบการเตรียมการก่อนออกปฏิบัติของหัวหน้าสายตรวจ และตำรวจสายตรวจเป็นประจำทุกวันและทุกผลัดการตรวจ

2.2 ควบคุมตรวจสอบหน้าที่ที่หัวหน้าสายตรวจและตำรวจต้องปฏิบัติขณะออกตรวจ

3. ควบคุมโดยผู้บังคับบัญชาตั้งแต่ระดับหัวหน้าสถานีขึ้นไป

3.1 ควบคุมตรวจสอบการเตรียมการก่อนออกปฏิบัติของ รอง ผกก.ป. สวป. และ หัวหน้าสายตรวจและตำรวจสายตรวจเป็นครั้งคราว

3.2 ควบคุมการตรวจสอบหน้าที่ของ รอง ผกก.ป., สวป., หัวหน้าสายตรวจ และตำรวจสายตรวจต้องปฏิบัติขณะออกตรวจ

การควบคุมการตรวจสอบการปฏิบัติ

เมื่อได้ปล่อยให้ตำรวจสายตรวจออกปฏิบัติหน้าที่ ถ้าปราศจากการควบคุมและตรวจสอบการปฏิบัติงานแล้วตำรวจสายตรวจอาจไม่ปฏิบัติตามคำสั่งหรือแผนการตรวจอันจะทำให้การป้องกันอาชญากรรมไม่ได้ผล ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องสร้างกลไกหรือวิธีการควบคุม ตรวจสอบให้รัดกุมพอสมควร ดังจะกล่าวต่อไป แต่ทั้งนี้กลไกและวิธีการนี้จะสำเร็จหรือได้ผลย่อมขึ้นอยู่กับความสนใจและเอาใจใส่อย่างจริงจังของ สวป. หรือหัวหน้าสายตรวจ เป็นสำคัญ ดังนี้คือ

1. การควบคุม ตรวจสอบของ รอง ผกก.ป., สวป. และหัวหน้าสายตรวจแบ่งได้ดังนี้

1.1 ตรวจสอบการออกตรวจตามแผนการตรวจโดยตรวจสอบไปในเส้นทางการตรวจตามแผนนั้น ๆ

1.2 เช็จุด ว.10 หัวหน้าสายตรวจ สวป. จะมีแผนการตรวจสอบของสายตรวจทุกสายที่ออกปฏิบัติหน้าที่อยู่แล้ว ตามแผนจะระบุจุด ว.10 และเวลาไว้ เมื่อถึงเวลาดังกล่าว ผู้ตรวจก็อาจไปรอ ว.15 ที่จุด ว.10 แล้วสายตรวจยังไม่มาก็ควรตรวจสอบทางวิทยุว่า อยู่ที่ใดเรียกมาพบสอบถามสาเหตุที่ไม่ ว.10 ตามกำหนดเวลา

1.3 ตรวจสอบจากตู้แดง (ตู้เหลือง) แบ่งได้ 2 วิธี

1.3.1 ขณะกำลังปฏิบัติหน้าที่ หัวหน้าสายตรวจ สวป.อาจเข้าไปตรวจตู้แดง (ตู้เหลือง) เมื่อลงชื่อเวลาในตู้แดง (ตู้เหลือง) ก็ควรตรวจสอบด้วยว่าสายตรวจที่รับผิดชอบต้องตรวจตู้แดง (ตู้เหลือง) นั้นเข้ามาตรวจชื่อแล้วหรือยัง ถ้าลงชื่อแล้วเวลาถูกต้องสอดคล้องกับเวลาในแผนประจำตัวหรือไม่ เช่นในแผนกำหนดสายตรวจ ว.4 ในระหว่าง 13.00-13.20 และในชอยดังกล่าวมีตู้แดง (ตู้เหลือง) ด้วยหัวหน้าสายตรวจไปตรวจตู้ในชอยนั้นเมื่อเวลา 14.00 น. ปรากฏว่าสายตรวจยังไม่ได้เข้ามาลงเวลาในตู้แดง (ตู้เหลือง) ดังกล่าวเลย เช่นนี้ย่อมแสดงว่าสายตรวจไม่ปฏิบัติตามแผนควรมีการสอบสวนสาเหตุ

1.3.2 ตรวจเช็บบัตรตรวจตู้แดง (ตู้เหลือง) ประจำวัน กรณีนี้ต้องเป็นหน้าที่ สวป.ดำเนินการตรวจบัตรประจำตู้แดง (ตู้เหลือง) ทุกวัน เพื่อให้การตรวจบัตรตู้แดง (ตู้เหลือง) เป็นไปด้วยความเรียบร้อย การที่จะกำหนดเปลี่ยนบัตรตรวจตู้แดง (ตู้เหลือง) ทุกวันในเวลา 00.01 น. และนำบัตรตรวจของวันที่ผ่านมามาตรวจในวันรุ่งขึ้นในการตรวจบัตรนี้ ถ้าได้ทำการตรวจละเอียดควรจะนำแผนการตรวจของสายตรวจมาเปรียบเทียบกับตู้แดง (ตู้เหลือง) เพื่อตรวจว่าเวลาที่สายตรวจลงไว้ในบัตรตู้แดง (ตู้เหลือง) นั้นสอดคล้องกับเวลาตามแผนการตรวจหรือไม่ เช่นตู้แดง (ตู้เหลือง) ในชอย 29 ในบัตรตรวจตู้แดง (ตู้เหลือง) ปรากฏว่า จยข.121 ไปลงชื่อเมื่อเวลา 02.30 จยข.123 ไปลงชื่อเวลา 05.12 ในแผนการตรวจพบว่าได้กำหนดให้ จยข.122 ว.4 ในชอย 29 ระหว่างเวลา 02.15-02.45 น. และให้ จยข.123 ว.4 ชอย 29 ระหว่างเวลา 04.00-04.30 เช่นนี้จะเห็นได้ว่าการลงเวลาของ จยข.122 สอดคล้องกับเวลาที่กำหนดให้ไปตรวจบริเวณดังกล่าว แต่การลงเวลาตรวจของ จยข.123 ไม่สอดคล้องกับเวลาตามแผน จากนั้นก็ตรวจสอบต่อไปว่าเวลา 05.12 น. จยข.123 ควรตรวจบริเวณใด สมมติว่าแผนในช่วงเวลา 05.00-05.15 น. ให้ จยข.123 ว.4 บริเวณวัดหลักสี่เช่นนี้แสดงว่า จยข.123 ไม่มีการ ว.4 ตามแผนควรที่จะตรวจสอบให้รายงานสาเหตุที่ไม่ปฏิบัติตามแผนการตรวจต่อไปในการตรวจเช็

บัตรผู้แดง (ผู้เหลือง) ประจำวันดังกล่าวข้างต้นนี้ ถ้าสน.ใดมีผู้แดง (ผู้เหลือง) เป็นจำนวนมากและตรวจละเอียดแล้วอาจทำให้เสียเวลาเป็นอันมาก ดังนั้นหากมีเวลาตรวจน้อยก็อาจใช้วิธีสุ่มตรวจเป็นครั้งคราวก็ได้

1.3.3 ตรวจสอบ ว.1ทางวิทยุ สายตรวจใดที่มีอุปกรณ์เครื่องมือสื่อสารมากพออยู่ในสภาพที่ใช้ได้ดีย่อมสามารถตรวจสอบ ว.1 สายตรวจได้โดย สวป. หรือหัวหน้าสายตรวจ อาจใช้ศูนย์ตรวจสอบ ว. สายตรวจทุกนายที่กำลังปฏิบัติหน้าที่ได้ ทั้งนี้การตรวจสอบ ว. ดังกล่าวสายตรวจอาจถือโอกาสโกหกวิทยุคือแจ้งที่อยู่ไม่ตรงกับความจริง หรือแจ้งที่อยู่ไม่เป็นไปตามแผนการตรวจ ดังนั้นขณะที่ตรวจสอบ ว.1 สวป. หัวหน้าสายตรวจควรนำแผนการตรวจมาดูเทียบกับสายตรวจรายงานสถานที่อยู่ หากเห็นว่าที่อยู่นั้นไม่สอดคล้องกับแผนการตรวจควรเรียกว่า ว.15 หรือถ้าอยู่ใกล้อาจให้รอพบที่ตำแหน่งดังกล่าว

1.3.4 เพื่อตรวจสอบสาเหตุก็ได้ นอกจากนั้นถ้าต้องการตรวจสอบว่าสายตรวจอาจโกหกตำแหน่งที่อยู่หรือไม่อาจทำได้โดยผู้ตรวจสอบไปอยู่ที่แผนการตรวจกำหนดให้สายตรวจไป ว.10 ในช่วงเวลาหนึ่ง เมื่อไปถึงปรากฏว่าไม่พบสายตรวจ ก็อาจจะทำการตรวจสอบ ว.1 สายตรวจนั้นหากสายตรวจนั้นแจ้งตำแหน่งที่อยู่ผิด ว.10 ดังกล่าวมีการโกหกทางวิทยุเกิดขึ้นแล้ว

2. การควบคุมตรวจสอบโดยสายตรวจด้วยกันเอง หรือกับสายตรวจอื่น ๆ

การควบคุมลักษณะเช่นนี้ทำได้โดยกำหนดจุดตรวจให้ตำรวจสายตรวจตั้งแต่ 2 สายขึ้นไปมาพบเรียกกันว่า “จุดตรวจสัมพันธ์” การกำหนดจุดตรวจสัมพันธ์นี้ควรพิจารณาถึงความจำเป็นที่ต้องกำหนดขึ้นด้วยเช่นเป็นบริเวณที่มีสถิติคดีอาญาสูง มีการร้องเรียนจากประชาชนบ่อย ๆ หรือต้องการให้ตำรวจสายตรวจไปตรวจเยี่ยมบ่อยเพื่อป้องกันเหตุร้ายต่าง ๆ เป็นต้น สวป. ควรเรียนรู้กำหนดจุดสัมพันธ์และต้องกำหนดเวลาให้สายตรวจมาพบกันด้วย โดยเขียนไว้ในแผนการตรวจให้เรียบร้อย การที่ตำรวจสายตรวจมาพบกันก็ต้องมีมาตรการตรวจมาพบกันโดยเขียนไว้ในแผนการตรวจให้เรียบร้อย การที่ตำรวจสายตรวจมาพบกันก็ต้องมีมาตรการการตรวจสอบว่ามาพบกันจริงหรือไม่ วิธีการหนึ่งที่ตรวจของสายตรวจที่คนมาพบโดยปฏิบัติแลกเปลี่ยนเช่นเดียวกันก็อาจถือเป็นหลักฐานได้ว่ามาพบกันแล้ว กรณีนี้ หัวหน้าสายตรวจอาจเรียกแผนการตรวจของสายตรวจที่ต้องการมีการสัมพันธ์กับสายอื่น ๆ มาตรวจสอบตามเช่นหลังเขียนแผนการตรวจในระหว่างตรวจก็ยอมทำได้

ในการสัมพันธ์นี้อาจจะเป็นการสัมพันธ์ระหว่างสายตรวจ จยย.กับสายตรวจเดินเท้า หรือ จยย.กับรถยนต์ ก็ได้แล้วแต่สภาพพื้นที่ของแต่ละ สน.

ในการมารอสัมพันธ์นี้อาจเกิดปัญหา เนื่องจากสายตรวจที่จะมาสัมพันธ์นี้ติดราชการ มาตรวจสัมพันธ์ไม่ได้ เช่นนี้ สายตรวจที่ติดราชการควรแจ้งให้อีกฝ่ายทราบหรือแจ้งหัวหน้าสายตรวจทราบเพื่อจะได้ไม่ต้องรอเป็นเวลานาน

3. การควบคุมสายตรวจและการจงใจให้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยระบบคะแนน

ระบบคะแนนที่กล่าวต่อไปนี้อาจใช้ได้เป็นอย่างดีเมื่อผู้ควบคุมการลงคะแนน ลงคะแนนด้วยความเที่ยงธรรม และกระทำกันอย่างจริงจังทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสนใจของหัวหน้าสายตรวจและ สวป. เป็นพิเศษ ระบบคะแนนนอกจากจะใช้ควบคุมการปฏิบัติหน้าที่สายตรวจแล้วยังใช้ประโยชน์ในการปราบปรามอาชญากรรมได้อีกด้วยระบบคะแนนนี้ถูกสร้างขึ้นด้วยเป้าหมาย 2 ประการ อันเป็นเป้าหมายที่สอดคล้องกับนโยบายของกรมตำรวจคือ

1) เพื่อเป็นการรักษาระเบียบวินัยของเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจและให้ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในระเบียบคำสั่งผู้บังคับบัญชา

2) เพื่อผลในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม

ตามเป้าหมายที่ 1 เพื่อรักษาระเบียบวินัย จะกำหนดคะแนนได้ 2 ทาง คือคะแนนลบและคะแนนบวก สายตรวจผู้ใดปฏิบัติตนอยู่ในระเบียบวินัยที่ดี มีการแต่งกายเรียบร้อย รองเท้าขัดมันทำความสะอาด สะอาด ยานพาหนะสะอาดที่สุด เหล่านี้จะถูกกำหนดให้คะแนนบวกตามความยากง่ายของการปฏิบัติแก่ตำรวจผู้นั้น ในทางตรงกันข้ามถ้าตำรวจสายตรวจผู้ใดไม่อยู่ในประพฤติดีดี แต่งกายไม่เรียบร้อย ไม่ติดเครื่องหมาย รองเท้าไม่ขัด ยานพาหนะไม่ทำความสะอาด ผู้นั้นก็ได้รับคะแนนเป็นลบ และนอกจากนี้ในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ ไม่ปฏิบัติตามแผนการตรวจหรือมีข้อบกพร่องต่าง ๆ เช่น ว.4 นอกเขต หลบนอน ฯลฯ ก็จะถูกคะแนนลบเช่นกัน ตามเป้าหมายที่ 2 เพื่อให้ผลในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม ก็จะกำหนดคะแนนให้สำหรับสายตรวจที่ทำการจับกุมคดีต่าง ๆ ได้เป็นคะแนนบวก ทั้งนี้จะได้คะแนนมากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับความยากง่ายแห่งคดีที่ได้ทำการจับกุม เช่น ลักทรัพย์ 5 คะแนน ปล้นทรัพย์ 10 คะแนน พกพาอาวุธปืน 1 คะแนน เป็นต้น ซึ่งคะแนนเหล่านี้ต้องได้รับการกำหนดและประกาศให้สายตรวจรับทราบโดยทั่วกัน

คะแนนตามเป้าหมายที่ 1 และ 2 ต้องมีการกำหนดไว้และประกาศให้แก่ตำรวจสายตรวจล่วงหน้าเพื่อว่าสายตรวจจะได้ปรับปรุงตัวให้ได้รับคะแนนมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ คะแนนดังกล่าวสามารถใช้ควบคุมการปฏิบัติงานสายตรวจได้กล่าวคือ สายตรวจพยายามทำคะแนนของตนเองให้เป็นบวกและเพิ่มขึ้น ในเวลาเดียวกันก็พยายามไม่ให้ติดลบ เมื่อเป็นเช่นนี้เท่ากับเป็นการรักษาระเบียบวินัยและมีผลการปราบปรามมากขึ้นไปในตัว คะแนนต่าง ๆ เหล่านี้ต้องทำสมุดบันทึกเป็นคะแนนประจำไว้เมื่อครบ 1 เดือน ก็มีการรวมคะแนนทั้งบวกและลบผู้ใดได้รับคะแนนสูงสุดลำดับที่ 1,2,3 ก็ควรที่จะได้รับรางวัลตอบแทนจากผู้บังคับบัญชา ซึ่งเท่ากับเป็นการบำรุงขวัญและทำให้เกิดกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ต่อไป อีกทั้งเป็นแรงจูงใจให้กับผู้อื่นพยายามทำคะแนนให้สูงเพื่อได้รับรางวัลบ้าง ในทางตรงกันข้ามผู้ที่ได้รับคะแนนต่ำที่สุด 3 คน ผู้บังคับบัญชาควรพิจารณาปรับปรุงและกระตุ้นให้ปฏิบัติงานให้ดีขึ้นในเดือนต่อไป

การปฏิบัติภายหลังออกตรวจ

สายตรวจ เมื่อเสร็จสิ้นภารกิจในการออกตรวจแล้ว หากไม่มีมาตรการควบคุม อาจมีบางนายถือโอกาสออกเวิรไปก่อน ฉะนั้น ภายหลังการออกตรวจท้องที่แล้วต้องดำเนินการ คือ

1. กลับมาพร้อม ณ ห้องปฏิบัติการสายตรวจ เมื่อสิ้นสุดระยะเวลาปฏิบัติหน้าที่
2. รายงานผลการปฏิบัติหน้าที่, ปัญหาข้อขัดข้องต่าง ๆ ให้เรียบร้อย
3. ส่งคืนอุปกรณ์ของหลวงและอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ส่วนรวมเช่น อาวุธปืน วิทูลสื่อสาร ยานพาหนะ เป็นต้น
4. ตรวจสอบภารกิจพิเศษ หรือภารกิจที่ต้องปฏิบัติในช่วงต่อไป, คำสั่งต่าง ๆ เช่น ภาระกิจการรับเสด็จ, การระดมกำลังต่าง ๆ
5. ลงลายมือชื่อก่อนเลิกปฏิบัติหน้าที่ในสมุดจัดเวรยาม

หัวหน้าสายตรวจ เมื่อสิ้นสุดระยะเวลาปฏิบัติหน้าที่แล้ว ให้ดำเนินการดังนี้

1. ตรวจสอบยอดกำลังพลสายตรวจ
2. ตรวจสอบอุปกรณ์ ยานพาหนะ สิ่งของหลวงต่าง ๆ ซึ่งสายตรวจจะส่งมอบตลอดจนสภาพความเรียบร้อยของสิ่งของต่าง ๆ
3. รวบรวมรายงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับสายตรวจ เช่น ใบรายงานการตรวจผลการตรวจเยี่ยมเยียนประชาชน ตลอดจนตรวจสอบข้อมูลต่าง ๆ ฯลฯ
4. รวบรวมข้อมูลการข่าวต่าง ๆ ที่ได้มาขณะออกตรวจ ตลอดจนสิ่งต่าง ๆ ที่ตรวจพบระหว่างการตรวจ
5. สอบถามปัญหา อุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่สรุปประเมินผลการปฏิบัติรายงาน สวป. เพื่อเป็นแนวทางแก้ไขปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ต่อไป
6. นอกจากนี้หัวหน้าสายตรวจผลัดที่ออกตรวจจะต้องส่งข้อมูลที่จำเป็นแก่หัวหน้าสายตรวจที่จะปฏิบัติหน้าที่ต่อไป เกี่ยวกับสถานการณ์พิเศษ หรือ ภารกิจพิเศษ เช่น มีเหตุเพลิงไหม้ กลุ่มนักเรียนยกพวกเดียวกัน ฯลฯ เพื่อร้อยเวรผลัดใหม่ จะได้รับทราบเป็นแนวทางในการปฏิบัติหน้าที่ต่อไป

สวป. หรือ รอง ผกก.ป. ซึ่งถือว่าเป็นผู้บริหารงานสายตรวจ จะต้องดำเนินการดังนี้

1. ตรวจสอบ

- ตรวจสอบรายงานต่าง ๆ ของหัวหน้าสายตรวจและสายตรวจ
- ตรวจสอบรายงานการตรวจสัมพันธ
- ตรวจสอบการตั้งจุดตรวจค้น
- ตรวจสอบการตรวจจุด ตู้ยามต่าง ๆ
- ตรวจสอบ การปฏิบัติตามแผนการตรวจ ของสายตรวจ
- ตรวจสอบดูแลยานพาหนะ เครื่องมือสื่อสาร อาวุธยุทโธปกรณ์ต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพที่ใช้งานได้

2. รวบรวมข้อมูลในการวางแผน ข้อมูลต่าง ๆ นับว่าเป็นปัจจัยสำคัญในกระบวนการวางแผน ฉะนั้นผู้บริหารงานสายตรวจจำเป็นต้องพยายามเก็บรวบรวมข้อมูลให้ได้มากที่สุดซึ่งอาจได้จาก

- 2.1 ข้อมูลข่าวสารโดยตรง ได้แก่ข้อมูลข่าวสารที่ได้รับแจ้งโดยตรงจากสื่อหรือแหล่งข้อมูลตรงเช่น ข้อมูลที่ได้รับการร้องเรียนจากประชาชนทั้งจากทางโทรศัพท์ จดหมายหรือมา ร้องเรียนกับเจ้าหน้าที่ด้วยตนเอง ข้อมูลที่ได้จากการเยี่ยมชมจากประชาชน ข้อมูลที่ได้รับจากการสอบสวนผู้ต้องหา หรือผู้ต้องสงสัย ฯลฯ
- 2.2 ข้อมูลข่าวสารโดยอ้อม เช่น ข้อมูลที่ลงตีพิมพ์ทางหนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียงข่าวสาร แลกเปลี่ยนระหว่างท้องที่ ฯลฯ
- 2.3 ข้อมูลการสำรวจพื้นที่ล่อแหลมต่อการเกิดอาชญากรรม

3. ประเมินผลการปฏิบัติ (รายละเอียดอยู่ใน บทที่ 5 เรื่อง การประเมินผลงานป้องกัน ปราบปรามอาชญากรรมและงานสายตรวจ)

การย้อนกลับเพื่อปรับข้อมูล (FEED BACK)

เมื่อดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ของการติดตามและการประเมินผลการปฏิบัติ ทั้งส่วนอัตรา การเพิ่มหรือลด ของสถิติอาญาประเภทต่าง ๆ ที่ได้รับการวิเคราะห์เปรียบเทียบในช่วงเวลาที่กำหนด และด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจเสร็จสิ้นเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ผู้บริหารงานสายตรวจก็ทราบได้ว่า ผลของการปฏิบัติทั้งปวงจากการที่ได้ดำเนินการตามกระบวนการบริหาร บรรลุความสำเร็จตามวัตถุประสงค์หรือไม่ เพียงใด และพิจารณาถึงรายละเอียดข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่ได้ประมวลไว้ในการประเมินผล ก็ทราบถึงปัญหา อุปสรรคและข้อบกพร่องต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น แล้วนำมาทำการวินิจฉัย และวิเคราะห์ หาแนวทางแก้ไขปัญหามาปรับปรุง เปลี่ยนแปลงด้วยจรรยาบรรณ เพื่อวางแผนปฏิบัติใหม่ในการดำเนินงานต่อไป

ผลของการวิจัย และวิเคราะห์ข้อมูลปัญหา อุปสรรคต่าง ๆ จากการติดตามประเมินผลนี้ เราอาจเรียกว่า “การย้อนกลับเพื่อปรับข้อมูล” หรือ “การย้อนกลับปรับเพื่อแผน”

บทที่ 4

ตู้ยาม จูร์รับแจ้งเหตุ จุดสกัดจับ ที่พักสายตรวจ สายตรวจตำบล

ตู้ยาม จูร์รับแจ้งเหตุ จุดสกัดจับ เป็นวิธีการหนึ่งที่ตำรวจสายตรวจนำมาใช้เพื่อป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม นอกจากนี้ยังเป็นการให้บริการประชาชนที่อยู่ห่างไกลจากสถานีตำรวจ ด้วยการพัฒนาตู้ยามตำรวจเกิดจากเมื่อประมาณปี พ.ศ. 2534 มีข้าราชการตำรวจในสังกัดกองบัญชาการตำรวจนครบาล ไปดูงานด้านตำรวจที่ประเทศญี่ปุ่น เมื่อกลับมาได้นำเอาหลักการ โคบัง (KOBAN) ตู้ยามตำรวจญี่ปุ่น มาเป็นแบบในการพัฒนาตู้ยามตำรวจเป็นสถานีตำรวจชุมชน (Community Police Box Compo) เช่น สถานีตำรวจชุมชนสยามสแควร์ สถานีตำรวจชุมชนกาวนา เป็นต้น

ตู้ยาม

การตั้งตู้ยามนั้นจะพิจารณาตามความจำเป็น ตามความเหมาะสมของแต่ละท้องที่ โดยปกติแล้วตู้ยามควรจะต้องอยู่ในบริเวณที่มีคนพลุกพล่าน เช่น ตลาดสด สถานีขนส่ง หรือตามหมู่บ้านจัดสรรขนาดใหญ่ โดยจัดเจ้าหน้าที่ประจำตู้ยามปฏิบัติงานเป็นผลัดตลอด 24 ชั่วโมง โดยปกติแล้วควรมีเจ้าหน้าที่ประจำตู้ยามผลัดละ 2 คนเป็นอย่างน้อย เพื่อช่วยกันรักษาความปลอดภัยและอยู่ประจำตู้ยามอีกคนหนึ่งออกไปประจักษ์เหตุ แต่ปัจจุบันสถานีตำรวจแต่ละแห่งมักจะประสบปัญหาด้านกำลังพลจึงทำให้ไม่สามารถจัดกำลังเจ้าหน้าที่ไปประจำครบผลัดละ 2 คนได้ ส่วนใหญ่มักจะจัดเจ้าหน้าที่เพียง 1 คนปฏิบัติหน้าที่ยามตู้

ลักษณะโดยทั่วไปของตู้ยามตำรวจ

1. ตู้ยามตำรวจควรจะต้องตั้งตามย่านชุมชนที่มีคนพลุกพล่านหรือเป็นแหล่งที่เกิดอาชญากรรมอยู่เสมอ ทั้งนี้เพื่อป้องกันเหตุเนื่องจากคนที่คิดจะกระทำความผิดไม่อยากจะกระทำความผิดในบริเวณที่มีตู้ยามตำรวจตั้งอยู่เป็นแน่ นอกจากนี้ตู้ยามตำรวจยังมีผลทำให้ประชาชนสัญจรผ่านไปมาหรืออาศัยอยู่ใกล้ตู้ยามรู้สึกอุ่นใจเมื่อเกิดเหตุความไม่สงบขึ้น ประชาชนรีบมาแจ้งที่ตู้ยามตำรวจเพราะความรู้สึกเคยชินฝังใจว่ามีตำรวจอยู่ใกล้ๆ ฉะนั้น สถานีที่ตู้ยามจะรีบมาแจ้งที่ตู้ยามต้องเห็นได้ชัดเข้าออกได้สะดวก การดูแลความเป็นระเบียบเรียบร้อย และการรักษาความสะอาดของตู้ยามจะมีผลทำให้เกิดความรู้สึกน่าเกรงขามสำหรับคนร้าย ประชาชนที่ผ่านไปมารู้สึกศรัทธาเชื่อถือตำรวจ ห้องน้ำห้องส้วมต้องสะอาด สามารถที่จะให้บริการแก่ประชาชนผู้มาใช้ได้
2. ตำรวจประจำตู้ยามต้องแต่งกายเรียบร้อยมองดูน่าเชื่อถือ นอกจากนี้ยังต้องเป็นผู้มีอัธยาศัยไมตรี และมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ออกเยี่ยมพบปะผูกมิตรกับประชาชนในชุมชนเป็นการสร้างความคุ้นเคย ตำรวจประจำตู้ยามต้องมีความพร้อมที่จะให้บริการช่วยเหลือเมื่อประชาชนร้องขออนอกจากนี้ตำรวจประจำตู้ยามยังต้องเป็นผู้มีปฏิภาณไหวพริบดีอีกด้วย
3. อุปกรณ์ประจำตู้ยาม อุปกรณ์การสื่อสารถือเป็นสิ่งสำคัญที่สุดที่เจ้าหน้าที่ประจำตู้ยามสามารถใช้ติดต่อกับสถานีตำรวจได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ควรมีแผนที่ตั้งบ้านเรือน ร้านค้าในบริเวณชุมชน

ดังกล่าวเพราะ คนที่มีปัญหาในการเดินทางตามหาญาติมิตรจะมาสอบถามที่ผู้ยามอยู่เสมอรวมทั้งรถเมล์ที่ผ่านบริเวณใกล้เคียงผู้ยามที่ใดบ้าง ควรมีข้อมูลเก็บไว้ที่ผู้ยาม

การเปลี่ยนแปลงสถานที่ตั้งผู้ยามควรกระทำเมื่อสภาพของชุมชนเปลี่ยนไปเช่น การย้ายตลาดการเคลื่อนย้ายแหล่งชุมชน เป็นต้น การก่อสร้างผู้ยามของกรมตำรวจมีแบบแปลนมาตรฐานอยู่แต่ไม่ค่อยเคร่งครัดเนื่องจากส่วนใหญ่การก่อสร้างผู้ยามจะได้รับการบริจาค ประชาชนเป็นผู้ดำเนินการแล้วมอบให้ทางราชการ

ระเบียบการตำรวจไม่เกี่ยวกับคดี ได้กล่าวถึงหน้าที่และการปฏิบัติของตำรวจประจำผู้ยามไว้ในข้อ 6-11 ดังต่อไปนี้

ข้อ 6 หน้าที่และการปฏิบัติเกี่ยวกับคดีของตำรวจประจำผู้ยาม

เมื่อมีเหตุการณ์เกิดขึ้นและตำรวจประจำผู้ยามได้ปฏิบัติกับเหตุการณ์นั้นไปประการใด ให้จัดรายงานนั้นไว้ในรายงานประจำวันประจำผู้ยามเพื่อเป็นหลักฐานเสมอ

เมื่อมีคดีอาญาเกิดขึ้นเฉพาะหน้าตำรวจประจำผู้ยามก็ดี หรือคดีอาญาที่มีผู้มาร้องทุกข์ ขอให้ตำรวจประจำผู้ยามช่วยจัดการก็ดี เป็นหน้าที่ของตำรวจประจำผู้ยามจะต้องพิจารณาจัดการโดยมิชักช้า โดยมีหลักปฏิบัติให้เหมาะสมเป็นเรื่อง ๆ ไป ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ก. ถ้าเป็นกรณีที่จะต้องออกไปประจันปราบปรามยังที่เกิดเหตุโดยปัจจุบันทันด่วน เช่น ปรากฏว่ามีคนหลายคนกำลังวิวาทกันในถนนหลวง เป็นต้น ตำรวจประจำผู้ยามต้องรีบไปประจันเหตุโดยเร็วแต่ต้องเหลือประจำผู้ยาม 1 นาย เพื่อรับโทรศัพท์แจ้งไปสถานีตำรวจเจ้าของท้องที่เกิดเหตุให้มาช่วยระงับเหตุโดยเร็ว ส่วนตำรวจที่ออกตรวจอยู่ ณ บริเวณใกล้เคียงไปสถานีใกล้เคียงก็ให้ร่วมมือระงับเหตุด้วย

ข. ถ้าเป็นกรณีที่ไม่จำเป็นต้องออกไปประจันปราบปรามโดยปัจจุบัน แต่จะต้องตรวจตราสืบสวน รายละเอียดยังที่เกิดเหตุ เช่น มีผู้มาแจ้งว่าได้เห็นรอยสายไฟฟ้าถูกตัด สงสัยว่าจะมีคนร้ายลักตัดก็ให้ตำรวจประจำผู้ยามโทรศัพท์แจ้งเหตุให้ทางสถานีตำรวจเจ้าของท้องที่เกิดเหตุให้มาสืบสวนและตรวจสถานที่ตามระเบียบ แล้วร่วมมือช่วยสืบสวนสดับรับฟังสืบไป ได้ผลสืบหน้าประการใดให้แจ้งสถานีตำรวจเจ้าของท้องที่ทราบด้วย

ค. ถ้าเป็นกรณีที่ไม่จำเป็นต้องออกไปประจันปราบปรามยังที่เกิดเหตุและไม่จำเป็นต้องสืบสวน เช่น มีผู้ปกครองเด็กมาแจ้งความว่าเด็กหาย สงสัยว่าจะมีผู้ลักพาตัวไป ให้ตำรวจยามประจำผู้ยามแนะนำให้ไปแจ้งความยังสถานีตำรวจของท้องที่ที่เด็กหาย เพื่อรับแจ้งความแล้วลงรายงานประจำวันประจำผู้ยามนั้นไว้ตามระเบียบ

ง. ถ้าเป็นกรณีที่มีการจับตัวผู้ต้องหาหรือของกลางได้ ให้ตำรวจประจำผู้ยามโทรศัพท์แจ้งยังสถานีตำรวจเจ้าของท้องที่ที่เกิดเหตุให้จัดตำรวจมารับตัวผู้ต้องหา และของกลางไปดำเนินคดีเมื่อทางสถานีตำรวจเจ้าของท้องที่จัดการประการใด ให้ลงรายงานประจำวันประจำผู้ยามไว้ แต่ถ้าตำรวจผู้ยามพิจารณาเห็นว่าเป็นกรณีจำเป็นและรีบด่วนจะนำส่งสถานีตำรวจเสียเองก็ได้ แม้จะต้องเสียค่าพาหนะ ให้นายร้อยเวรจ่ายให้

จ. ถ้าเกิดเหตุเพลิงไหม้ขึ้นในเขตของผู้ยามใด ให้ตำรวจที่เข้ายามประจำผู้ยามนำเครื่องมือเครื่องเครื่องดับเพลิงทางเคมีรีบไปช่วยดับเพลิงหรือป้องกันเพลิงมิให้ไหม้ลุกลามโดยเร็ว และ

พยายามสืบหาต้นเหตุที่ทำให้เพลิงไหม้ตลอดจนพยายามหลักฐานด้วยแล้ว ให้ตำรวจคนที่นั่งสำรองอยู่เข้าประจำดutyแทนแล้วโทรศัพท์แจ้งไปยังเจ้าของท้องที่ ๆ เพลิงไหม้ทราบ และลงประจำวันประจำดutyไว้ด้วย

ฉ. ถ้ามีผู้นำเด็กหลงทาง มาแจ้งให้ตำรวจยามประจำดutyรับตัวเด็กไว้ แล้วลงรายงานประจำวันดuty โดยให้ผู้แจ้งลงชื่อและที่อยู่ไว้เป็นหลักฐาน ถ้ามีผู้ปกครองนำหลักฐานที่เชื่อถือได้มาขอรับเด็กคืนก็มอบเด็กคืนไป ถ้าไม่มีผู้มาขอรับตัวให้ลงประกาศไว้ที่กระดานดำประจำดutyแล้วแจ้งไปยังสถานีตำรวจท้องที่ที่เกิดเหตุให้มารับเด็กไว้ที่สถานีตำรวจ เพื่อสืบหาผู้ปกครองทั้งนี้ให้ลงรายงานประจำวันประจำดutyไว้ตามระเบียบด้วย

ช. ถ้าเป็นกรณีผู้เก็บของตกได้นำมาแจ้งดuty ให้ตำรวจยามประจำดutyรับไว้แล้วจดยการละเอียดไว้ในรายงานประจำวัน และออกไปปรับให้ผู้แจ้งรับไปเป็นหลักฐาน แล้วโทรศัพท์แจ้งไปยังสถานีตำรวจเจ้าของท้องที่ทราบ เป็นหน้าที่ของนายร้อยเวรที่จะพิจารณาว่าควรไปปรับหรือให้ตำรวจนำส่งเมื่อออกยาม เมื่อพิจารณาเป็นประการใดให้สั่งการทางโทรศัพท์

ซ. ในกรณีที่มีผู้ถูกประทุษร้ายร่างกาย ถ้าถึงบาดเจ็บ ให้ตำรวจยามประจำดuty โทรศัพท์แจ้งเจ้าของท้องที่ให้จัดรถมารับผู้บาดเจ็บเพื่อดำเนินการ ถ้าไม่มีบาดเจ็บก็ให้แนะนำให้ไปร้องทุกข์ยังสถานีตำรวจท้องที่ด้วยตนเอง แต่ถ้ามีบาดเจ็บสาหัสให้ตำรวจที่เข้ายามประจำดutyรับนำผู้บาดเจ็บส่งโรงพยาบาลและให้ตำรวจคนที่นั่งสำรองอยู่เข้าประจำดutyแทนแล้วรับโทรศัพท์แจ้งให้สถานีตำรวจท้องที่ที่เกิดเหตุ เพื่อจัดการต่อไป

ด. ถ้าผู้มีประสบอันตรายที่ไม่เกี่ยวกับความผิดในทางอาญา ให้ตำรวจยามประจำดuty ปฏิบัติการอนุโลมตามหลักการในข้อ ช.

ด. ในกรณีที่พบศพในถนนหลวงหรือที่สาธารณะสถาน ให้ตำรวจยามประจำดutyรับ โทรศัพท์แจ้งสถานีตำรวจเจ้าของท้องที่ที่ศพอยู่ให้รับมาจัดการ แล้วตำรวจยามประจำดutyรับไปยังที่ศพอยู่รักษาศพและบริเวณที่เกิดเหตุไว้ให้คงสภาพเดิม และพยายามสืบสวนหาสาเหตุโดยเร็ว ส่วนตำรวจคนที่นั่งสำรองนั้นให้เข้าประจำดutyแทน และลงประจำวันดutyไว้ตามระเบียบด้วย

ด. ถ้าเป็นกรณีพบคนวิกลจริตทำความรำคาญหรืออาละวาดในถนนหลวงหรือสาธารณะสถาน ให้ตำรวจยามประจำดutyหาอุบายนำตัวส่งสถานีตำรวจเจ้าของท้องที่โดยเร็วและไม่เอิกเกริกเพื่อให้ทางสถานีดำเนินการ ส่วนตำรวจคนที่นั่งสำรองนั้นให้เข้าประจำดutyแทนต่อไป คบคนวิกลจริตนี้ไม่ควรนำมาควบคุมไว้ที่ดuty

ด. ในกรณีที่ขวิดยานชนบาดเจ็บหรือไม่เสียหาย ให้ตำรวจยามประจำดuty โทรศัพท์แจ้งให้สถานีตำรวจเจ้าของท้องที่รับมาจัดการโดยด่วน ถ้าชนคนมีบาดเจ็บให้นำผู้รับบาดเจ็บส่งโรงพยาบาลและให้ตำรวจที่ นั่งสำรองอยู่เข้าประจำดutyแทนแล้วลงรายงานประจำวันดutyไว้ตามระเบียบ

ด. ตำรวจประจำดutyทุกแห่งพึงเข้าใจว่า ตนมีหน้าที่ป้องกันมิให้มีผู้ใดกระทำการฝ่าฝืนพระราชกำหนดกฎหมาย และถ้าปรากฏว่ามีผู้กระทำการฝ่าฝืนต่อกฎหมาย ตำรวจประจำดutyจะต้องเข้าดำเนินการตามอำนาจหน้าที่โดยมิชักช้า

อีกประการหนึ่ง เกี่ยวกับเรื่องทรัพย์สินของรัฐบาลหรือขององค์การที่จัดไว้เป็นที่สาธารณะเพื่อบริการแก่ประชาชนส่วนรวม เช่น ท่อประปา ตู้ไปรษณีย์ เสาและสายไฟฟ้า เสาและสายโทรศัพท์ ที่פקคน

โดยสายประจำทาง ป้ายรถประจำทาง ป้ายกำหนดและชี้แจงเพื่อปลอดภัยในการจราจร ตรวจภายในผู้ยาม จะต้องช่วยระงับรักษาโดยกวดขัน เช่นมีผู้ลักลอบเปิดท่อประปาซึ่งการประปากรุงเทพฯ จัดไว้เพื่อดับเพลิง ลัก เอน้ำไปใช้หรือลักตัดสายไฟฟ้า นำไปขายแก่ผู้ที่ต้องการทองแดงเป็นต้น ตำรวจประจำผู้ยามต้องเข้าดำเนินการ ชัดขวางอำนาจหน้าที่ อย่าปล่อยให้มีการเสียหายขึ้นเป็นอันขาด

ข้อ 7 การให้บริการประชาชน

ตำรวจประจำผู้ยามนั้นนอกจากมีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับคดีดังกล่าวแล้วยังมีหน้าที่ให้บริการ แก่ประชาชนในเรื่องที่ไม่เกี่ยวกับคดีอีกดังต่อไปนี้

ก. เมื่อมีผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีหน้าที่ตรวจมาตรวจกิจการที่ผู้ยามให้ตำรวจยามประจำผู้ ยามรายงาน ชช นามสกุล ตำแหน่งหน้าที่ และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นระหว่างปฏิบัติหน้าที่ให้ทราบทุกครั้ง

ข. ตำรวจประจำผู้ยามต้องถือหลักว่า การระมัดระวังป้องกันมิให้เหตุการณ์เกิดขึ้นได้ นั้นเป็นผลดีกว่าปล่อยให้มีการณ์หรือความเสียหายบังเกิดขึ้นแล้วจึงเข้าดำเนินการปรับปรุงแก้ไขเป็นอัน มาก ฉะนั้น ตำรวจประจำผู้ยามจึงต้องสนใจต่อสิ่งซึ่งจะเป็นสื่อให้เกิดมีการกระทำความผิดเกิดขึ้นอยู่เสมอ เช่น เข้านอนแล้วเปิดประตูบ้านทิ้งไว้ ไขเครื่องประดับร่างกายมีค่าในที่เปลี่ยว จอดรถยนต์ไม่ชิดขอบทางอาจ เป็นเหตุให้รถยนต์ที่แล่นไปมาต้องหลบหลีก และเกิดชนหรือทับคนเป็นต้น ตำรวจประจำผู้ยามต้องเป็นธุระ แนะนำตักเตือนอย่าปล่อยให้มีการเสียหาย หรือเป็นโอกาสของพวกมิจฉาชีพทางทุจริตได้

ค. ตำรวจประจำผู้ยามต้องทำหน้าที่ในด้านประชาสัมพันธ์ คือ ตำรวจผู้ยามผลัดที่ไป ตรวจและให้บริการประชาสัมพันธ์ภายในเขตผู้ยามจะต้องพยายามติดต่อพบปะ สอบถามทุกข์สุขและเหตุการณ์โจร ผู้ร้ายจากบรรดาชาวบ้านที่อยู่ในเขตผู้ยามของตนเป็นประจำ และจัดทำสำเนาทะเบียนสำมะโนครัวอย่างละ 2 ฉบับด้วย สำเนาฉบับ 1 เก็บไว้ประจำผู้ยาม สำเนาอีก 1 ส่งไปยังสถานีตำรวจเจ้าของท้องที่เพื่อสอบกับบัตรที่ ทำให้ได้เดิมว่าถูกต้องตรงกันหรือไม่ ถ้ามีการเคลื่อนย้ายไม่ถูกต้องทางสถานีจะได้จัดการแก้ไขเสียให้ตรงตาม ความเป็นจริงในขณะนั้น การจัดทำสำเนาทะเบียนบุคคลและทะเบียนสำมะโนครัวค่อยทำต่อไป ออกตรวจ คราวหนึ่งควรทำประมาณครั้งละ 5-10 รายพอ และให้ทำเฉพาะเวลาออกตรวจตอนกลางวัน ในการกระทำ ทะเบียนนี้ได้จัดทำกล่องสำหรับเก็บสำเนาทะเบียนประจำผู้ยามไว้ 2 กล่อง กล่องหนึ่งสำหรับบัตรบุคคล อีก กล่องหนึ่งสำหรับทะเบียนสำมะโนครัวเพื่อแยกกันเก็บไม่ปนกัน การออกตรวจทำสำเนาทะเบียนบุคคลและ ทะเบียนสำมะโนครัวนี้ให้แบ่งเขตของผู้ยามแต่ละแห่งออกเป็น 9 ส่วน แล้วจัดตำรวจประจำผู้ยามเป็น เจ้าหน้าที่ผลัดละ 3 ช่อง และแต่ละผลัดเมื่อตรวจไปถึงส่วนของตนก็ทำให้ทะเบียนในส่วนนั้นและให้นายสิบ หัวหน้าผลัด หมั่นตรวจดูและแนะนำให้ตำรวจในผลัดของตนทำสำเนาทะเบียนนี้ให้เรียบร้อย

ง. ตำรวจประจำผู้ยามต้องพยายามให้บริการแก่ประชาชนในด้านความสะดวกอื่น ๆ ซึ่งไม่ผิดกฎหมายและระเบียบแบบแผนของกรมตำรวจให้มากที่สุดที่จะอำนวยให้ได้ เช่น ของฝากสิ่งของเล็ก ๆ น้อย ๆ ไว้ที่ผู้ยามชั่วคราวยาม เพื่อความสะดวกบางประการ ขอฝากรถและเรือชั่วคราวสั้น ๆ คนเป็นลมขอ พักร่มริมผู้ยาม ฝนตกหนักขออาศัยชายคาตึกกันฝนชั่วคราว สอบถามเกี่ยวกับถนนหนทาง บ้านคน หน่วย ราชการ ห้างร้าน เป็นหน้าที่ของตำรวจประจำผู้ยาม ที่จะทำให้ความเอื้อเฟื้อและอำนวยความสะดวกให้เสมอ และถ้าหากว่าผู้ขอความช่วยเหลือนั้นเป็นเด็ก สตรี คนชราคนพิการ นักบวช ชาวต่างประเทศด้วยแล้ว ตำรวจ ประจำผู้ยามต้องสนใจช่วยเหลือด้วยดี และสุภาพเหมาะสมเป็นพิเศษอีกด้วย ทั้งนี้เพื่อเข้าถึงจิตใจของ

ประชาชน ทำให้บังเกิดมิตริจิตขึ้นว่าตำรวจนั้นมิใช่แต่เพียงผู้พิทักษ์และรับใช้ประชาชนเท่านั้น ที่เท่านั้น
คือ กัลยาณมิตรของประชาชนอีกด้วย

จ. ตำรวจผู้ยามทุกคนจะต้องสำนึกไว้เสมอว่า ในการอยู่ประจำดutyยามที่ดี ในการออกตรวจที่ดี จะต้องใช้ความสังเกตจดจำบุคคลและเหตุการณ์ตลอดจนสถานที่ต่าง ๆ ในเขตดutyยามของตน มีอะไรผิดปกติเกิดขึ้น ตำรวจผู้ยามควรรู้ก่อนผู้อื่น แม้แต่คนร้ายแปลกปลอมเข้ามาหลบอยู่ในเขตของดutyยามนั้นก็ควรรู้ก่อนผู้ใด

อนึ่ง การป้องกันเหตุอันน่าจะเกิดภัยอันตรายต่าง ๆ แก่สาธารณชน เช่น มีการซ่อมถนน ซ่อมท่อประปา สะพานชำรุด ตลอดจนมีเครื่องกีดขวางทางอันจะเป็นอันตรายแก่ประชาชนที่สัญจรผ่านก็เป็นหน้าที่ของตำรวจผู้ยามที่จะต้องหาทางป้องกัน เช่น แนะนำให้ผู้มีหน้าที่ทำเครื่องหมายให้ประชาชนเห็น ถ้าทำไว้แล้วแต่เกิดความบกพร่อง หรือเสียหายนั้น เช่น โคมที่จุดไว้เป็นเครื่องหมายแตกหรือดับ ตำรวจผู้ยามต้องหาเปลี่ยนหรือช่วยจุดแล้วแต่กรณี การจราจรติดขัดในดutyยามและไม่มีเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรอยู่ โดยเฉพาะหากมีตำรวจผู้ยามก็ต้องเข้าช่วยแก้ไขตลอดจนเหตุอื่น ๆ ทำนองนี้ทุกกรณี

ข้อ 8 ข้อห้ามของตำรวจประจำดutyยาม

ตำรวจประจำดutyยามนั้นมีข้อห้ามมิให้ปฏิบัติดังต่อไปนี้

- ก. บรรดาหน้าที่และข้อห้ามใด ๆ ซึ่งกรมตำรวจได้กำหนดไว้เป็นระเบียบให้ตำรวจยามทั่ว ๆ ไปปฏิบัติให้ถือเป็นหน้าที่และข้อห้ามสำหรับตำรวจยามประจำดutyยามด้วยอนุโลม
- ข. บรรดาหน้าที่และข้อห้ามใด ๆ ซึ่งกรมตำรวจได้กำหนดไว้เป็นระเบียบให้ตำรวจสายตรวจทั่ว ๆ ไปปฏิบัติให้ถือเป็นหน้าที่และข้อห้ามสำหรับตำรวจประจำดutyยามที่มีหน้าที่ออกตรวจภายในเขตดutyยามของตนเองด้วยอนุโลม
- ค. ห้ามมิให้ตำรวจประจำดutyยาม เสพสุรา เครื่องดองของเมา แต่ในเวลาพักผ่อนให้สูบบุหรี่ได้
- ง. ห้ามมิให้ตำรวจประจำดutyยาม ค่นองกาย วาจา พุดจาสัพยอกล้อเลียนผู้อื่น
- จ. ห้ามมิให้ตำรวจประจำดutyยาม และตำรวจที่ตำรวจประจำดutyยามไปพ้นบริเวณดutyยาม โดยไม่มีกิจจำเป็น
- ฉ. ห้ามมิให้ตำรวจประจำดutyยาม ทำสกปรกปฏิภณ ที่ดutyยามและบริเวณดutyยาม
- ช. ห้ามมิให้ตำรวจประจำดutyยาม ถอดเครื่องแบบ หรือสวมเครื่องแบบไม่เรียบร้อยในเวลาปฏิบัติหน้าที่
- ซ. ห้ามมิให้ตำรวจประจำดutyยาม ยินยอมให้ผู้อื่นเข้าดutyยามโดยไม่จำเป็น เว้นแต่ผู้บังคับบัญชาหรือผู้ที่มีหน้าที่มาตรวจ
- ฌ. ตำรวจประจำดutyยามซึ่งมีหน้าที่ออกไปปฏิบัตินอกดutyยาม เมื่อเสร็จแล้วต้องรีบกลับมาประจำดutyยามโดยเร็ว ห้ามเที่ยวเตร่เซื่อง
- ญ. ตำรวจประจำดutyยามต้องมีการฝังผาย อดอาจ เวลาติดต่อกับประชาชนต้องสุภาพอ่อนโยนแต่ถ้าประชาชนกระทำความผิดแล้วคือถึง ขัดขวางต่อสู้ ตำรวจต้องเข้มแข็งเด็ดขาด
- ฎ. ตำรวจยามประจำดutyยามโดยปกติให้ยืนรักษาการณ์อยู่นอกดutyยาม

- ฎ. ตำรวจประจำตู้ยามต้องอยู่ในลักษณะที่พร้อมที่จะเผชิญกับเหตุการณ์ทุกขณะจึงต้องใช้ความสังเกตและไหวพริบอยู่เสมอ ห้ามมิให้อ่านหนังสือนอกหน้าที่จนเพลิดเพลिनหรือเหม่อประมาทไม่ระวังสังเกตการณ์เป็นอันขาด
- ฐ. ตำรวจยามประจำตู้ยาม แต่จำเป็นอนุญาตให้นั่งได้ เช่นนั่งเขียนรายงานประจำวัน เป็นต้น แต่ห้ามมิให้ยกเก้าอี้ออกมาตั้งนอกตู้ยาม
- ฑ. การเปิดปิดประตูหน้าต่างตู้ยาม ให้ตำรวจประจำตู้ยามเปิดปิดได้ตามความเหมาะสมแก่ดินฟ้าอากาศ
- ฒ. สิ่งของและอุปกรณ์ประจำตู้ยามที่เจ้าหน้าที่จัดไว้ให้ประการใด ห้ามมิให้ตำรวจประจำตู้ยามย้ายโดยพลการ และห้ามมิให้นำสิ่งของหรือเครื่องอุปกรณ์นอกจากที่ปรากฏในบัญชีสิ่งของประจำตู้ยามเข้าไปไว้ในตู้ยามเป็นอันขาด

ข้อ 9 การตรวจตราควบคุมตำรวจประจำตู้ยาม

การตรวจตราควบคุมตำรวจตู้ยามนั้นให้เป็นหน้าที่ของผู้มีหน้าที่ตรวจระเบียบแบบแผนและการปฏิบัติทางตำรวจนครบาล นายตำรวจผู้บังคับการจัดขึ้น ผู้กำกับการตรวจท้องที่สารวัตรและรองสารวัตรท้องที่ ซึ่งตู้ยามประจำอยู่ ตรวจการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจประจำตู้ยามเนื่อง ๆ เวลาไปตรวจตู้ยาม ให้ลงรายการตรวจและลงชื่อไว้ในสมุดตรวจประจำตู้ยามทุกครั้ง แล้วเสนอผลการตรวจให้ผู้บังคับบัญชาทราบตามระเบียบการตรวจ โดยเฉพาะผู้บังคับการตำรวจท้องที่ให้อำนาจใ้ดูแลกิจการตู้ยามอยู่ในระเบียบและสภาพที่ดีอยู่เสมอ

ข้อ 10 การประสานงานระหว่างตำรวจประจำตู้ยามกับเจ้าหน้าที่ทางสถานีตำรวจของท้องที่

การที่ สำนักงาน ตำรวจ แห่งชาติ ได้ให้มีตำรวจประจำตู้ยามขึ้นนั้น ก็ด้วยมีวัตถุประสงค์ดังกล่าแล้วข้างต้น ตรวจตราควบคุมความมีระเบียบและเรียบร้อยด้วย ส่วนตำรวจประจำตู้ยามก็ต้องเชื่อฟังในสิ่งที่ชอบและร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ทางสถานีตำรวจเจ้าของท้องที่ด้วยเช่นเดียวกัน และให้มีการร่วมมือประสานการปฏิบัติงาน เพื่อให้บังเกิดวัตถุประสงค์ของกรมตำรวจดังต่อไปนี้

- ก. ให้ทางสถานีตำรวจท้องที่จัดเจ้าหน้าที่ไว้ประสานงานกับตำรวจประจำตู้ยามนั้น และมีสมุดไว้สำหรับบันทึกเรื่องนี้โดยเฉพาะ ถ้าเป็นเรื่องที่ควรลงรายงานประจำวัน เช่น งานเกี่ยวกับคดีก็ให้ลงประจำวันไว้ตามระเบียบด้วย
- ข. เวลาเจ้าหน้าที่ประจำสถานีตำรวจไปตรวจท้องที่ ถ้าผ่านตู้ยามให้ตรวจตำรวจประจำตู้ยามด้วยทุกครั้ง แล้วลงสมุดตรวจไว้ตามระเบียบ
- ค. เมื่อเจ้าหน้าที่ประสานงานทางสถานีตำรวจได้รับการติดต่อหรือแจ้งเหตุจากตำรวจประจำตู้ยามให้ปฏิบัติกรดังนี้

เมื่อปรากฏว่าตำรวจประจำตู้ยามต้องออกไปปฏิบัติการตามหน้าที่นอกตู้ยาม กำลังประจำตู้ยามเหลือน้อยก็ดี หรือกำลังตำรวจตู้ยามที่ออกไปประจันเหตุอยู่น้อยไม่เพียงพอก็ดี ให้รีบจัดกำลังไปเพิ่มเติมหรือจัดกำลังไปช่วยเหลือเท่าที่เหมาะสม

ถ้าเป็นเรื่องที่ทางสถานีตำรวจเจ้าของท้องที่ควรจะไปร่วมมือสืบสวนสอบสวนตรวจสถานที่ตลอดจนกักตักติดตามผู้กระทำผิด ก็ให้รีบให้ความช่วยเหลือร่วมมือโดยเร็ว ถ้าเป็นกรณีรับแจ้งให้ไปปรับตัวผู้ต้องหาหรือของกลาง หรือตัวคน ซึ่งทางผู้ยามจับไว้ก็ต้องรีบจัดตำรวจไปปรับมาดำเนินการโดยมิชักช้า

ส่วนระเบียบปลีกย่อย เช่น แบบสมุดบัญชีต่าง ๆ กล่องสำหรับเก็บสำเนาทะเบียนต่าง ๆ กระดานสำหรับประกาศ เพิ่มเก็บระเบียบประวัติ เลขหมายประจำผู้ยาม เป็นต้น ให้ผู้บัญชาการตำรวจนครบาลเป็นผู้พิจารณากำหนดเพื่อเป็นมาตรฐานอันเดียวกัน

สำหรับตำรวจภูธรนั้น ถ้าจัดผู้ยามตำรวจขึ้น ให้ถือปฏิบัติตามข้อบังคับนี้โดยอนุโลม

ข้อ 11 ระเบียบในส่วนที่เกี่ยวกับผู้ยามนี้ ให้ถือปฏิบัติเต็มตามระเบียบนี้ เฉพาะตำรวจนครบาลเท่านั้น ส่วนตำรวจภูธรหากผู้บังคับบัญชาตำรวจในที่นั้น ๆ เห็นสมควรจัดให้มีตำรวจผู้ยามขึ้น ต้องขออนุมัติจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติก่อน ในรายงานที่ขออนุมัติให้แจ้งด้วยว่า จะขอปฏิบัติตามระเบียบนี้โดยครบถ้วนหรือผ่อนผัน ไม่ปฏิบัติข้อใดบ้าง เพื่อได้เป็นทางประกอบการพิจารณา ส่วนผู้ที่สร้างขึ้นไว้เพื่อกันแดดกันฝนของยามหรือของสายตรวจนั้นไม่อยู่ในความหมายของคำว่าผู้ยามตามระเบียบนี้

จุดรับแจ้งเหตุ

โดยปกติจุดแจ้งเหตุจะอยู่ที่เดียวกับผู้ยามวันแต่บางกรณีที่มีเหตุการณ์พิเศษ เช่น งานเทศกาล งานวัด งานเฉลิมฉลองต่าง ๆ หรือเมื่อประชาชนในการรับแจ้งข่าวสาร กองรักษาการณ์มักจะตั้งเป็นครั้งคราว การรับแจ้งเหตุแต่ละครั้งก่อนออกปฏิบัติ เจ้าหน้าที่ผู้รับแจ้งให้เพื่อนตำรวจที่ปฏิบัติงานในผลัดได้ทราบเพื่อจะได้ติดตามไปช่วยรักษาความปลอดภัยและเป็นพยานเมื่อมีเหตุการณ์เกิดขึ้น

การรับแจ้งเหตุต้องกระทำด้วยความกระตือรือร้น แต่ไม่ใช่ลนลานและกรณีที่มีเหตุเกิดขึ้นคนร้ายกำลังหลบหนี ผู้รับแจ้งต้องสอบถามทะเบียนยานพาหนะ คำหารูปพรรณ พาหนะหรือคำหารูปพรรณเพื่อแจ้งสกัดจับให้เร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้

กรณีการแจ้งเหตุของประชาชนที่เป็นเรื่องเล็กน้อยต้องไปแจ้งที่สถานีตำรวจเช่น แจ้งเอกสารหาย แจ้งขี้กบ น้อ โกง ตำรวจที่รับแจ้งควรให้ควรวินิจฉัยเรื่องการนำหลักฐานติดตัวไป เช่น บัตรประจำตัวประชาชน เอกสารสัญญาที่จะประกอบเรื่องราวเมื่อแจ้งกับพนักงานสอบสวน ส่วนเหตุการณ์ที่เป็นเรื่องร้ายแรง เช่น มีการทำร้ายได้รับบาดเจ็บ การลักทรัพย์ ปล้นทรัพย์ แม้ว่าเจ้าหน้าที่ผู้รับแจ้งจะไม่มีหน้าที่โดยตรงในการสอบสวนแต่การอำนวยความสะดวกติดต่อแจ้งพนักงานสอบสวนการแจ้งบริการติดต่อหรือส่งคนเจ็บไปโรงพยาบาล ก็ถือว่าเป็นหน้าที่ประจำจุดรับแจ้งเหตุด้วย

จุดสกัดจับ

จุดสกัดจับโดยทั่วไปจะตั้งตามถนนใหญ่หรือปากซอยทะเลได้ หรือจุดเชื่อมต่อพื้นที่เขตรับผิดชอบ ซึ่งมักจะเป็นเส้นทางหลบหนีของคนร้าย เจ้าหน้าที่ประจำจุดสกัดต้องมีวิทยุรับส่ง มียานพาหนะที่มีประสิทธิภาพพร้อมที่จะออกปฏิบัติงานได้ทันที การจอร์คต้องหันหัวรถออกนอกถนนเมื่อได้รับแจ้งว่า

คนร้ายกำลังหลบหนีตำรวจที่ได้รับแจ้งจะต้องกระตือรือร้นออกไปสังเกตการณ์ดูยานพาหนะและบุคคลตามคำหารูปพรรณที่รับแจ้ง นอกจากนี้ยังต้องมีจินตนาการที่ดีว่าคนร้ายน่าจะหลบหนีไปได้อย่างไร เช่น เปลี่ยนยานพาหนะ เป็นต้น

จุดประสงค์ของการตั้งจุดสกัดจับนั้นไม่ใช่แต่เฉพาะเป็นการคอยเพื่อรับแจ้งว่ามีเหตุ แต่ที่จริงยังต้องสังเกตการณ์ผู้คนและยานพาหนะผิดปกติที่ผ่านไปมาด้วย เช่น คนเดินผ่านมีร่องรอยการต่อสู้มีแผลบาดเจ็บหรือยานพาหนะเวลาทิศทางที่ผ่านจุดสกัด

เนื่องจากปัญหาด้านงบประมาณ และกำลังพลที่ค่อนข้างจำกัดทำให้มักจะมีการรวมผู้ยามจุดรับแจ้งเหตุและจุดสกัดจับไว้ที่เดียวกัน ในปัจจุบันมีการดัดแปลงเอารถตู้เป็นผู้ยามเคลื่อนที่มาใช้ในพื้นที่ต่างๆ ถือเป็นการพัฒนารูปแบบให้เหมาะสมกับแต่ละพื้นที่ในการป้องกันและปราบปรามที่ผ่านมาทั้งผู้ยามจุดรับแจ้งเหตุ จุดสกัดจับ ถือว่าได้ผลดี

จึงพอสรุปได้ว่า ผู้ยามจุดรับแจ้งเหตุจุดสกัดจับควรตั้งอยู่ในทำเลที่เหมาะสมสามารถมองเห็นได้เด่นชัดในเวลากลางวันควรติด ตั้งไฟหรือสัญญาณไฟ วิทยุจะมีผลในการป้องกันอาชญากรรมในด้านการปราบปรามเป็นจุดรับข้อมูลข่าวสารที่รวดเร็วเพราะอยู่ในพื้นที่พร้อมปฏิบัติงานได้ทันทีทันใด หัวใจของจุดรับแจ้งเหตุและจุดสกัดจับคือบุคลากรสายตรวจที่มีคุณภาพอุปกรณ์สื่อสารที่มีประสิทธิภาพ พร้อมจะรับข่าวสาร แพร่ข่าวสาร กรณีที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่สายตรวจตราตามปกติเมื่อมีเหตุเกิดขึ้น ผู้ปฏิบัติที่ชำนาญพื้นที่คาดการณ์ว่าคนร้ายจะผ่านทางใดที่ไม่มีจุดสกัดอยู่ อาจตั้งจุดสกัดจับโดยพลันก็ได้

บทที่ 5

การประเมินผลงานป้องกันปราบปรามอาชญากรรม และงานสายตรวจ

1. หลักการและเหตุผล

การป้องกันปราบปรามอาชญากรรม เป็นภารกิจอันสำคัญของตำรวจ นอกจากนี้ งานสายตรวจก็ยังเปรียบเสมือนเป็น “กระดูกสันหลังของงานตำรวจ” งานป้องกันปราบปรามและงานสายตรวจ จึงถือเป็นพันธกิจหลักที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ให้ความสำคัญ ในเชิงการบริหารงาน เมื่อผู้บริหารงานในแต่ละระดับ ได้บริหารงานในหน้าที่ต่างๆ แล้ว จำเป็นจะต้องมีการประเมินผลการปฏิบัติ เพื่อวัดผลงานว่าเป็นไปตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์หรือไม่ การประเมินผลนับว่าเป็นเครื่องมือสำคัญของนักบริหาร

การบริหารงานภาครัฐ จำเป็นจะต้องยึดหลักการบริหารจัดการที่ดี (Good Governance) ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 มาตรา 6 กำหนดให้การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ได้แก่ การบริหารราชการเพื่อบรรลุเป้าหมาย ดังต่อไปนี้

- (1) เกิดประโยชน์สุขของประชาชน
- (2) เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ
- (3) มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ
- (4) ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น
- (5) มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์
- (6) ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ
- (7) มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ

มาตรา 45 - 49 ได้บัญญัติเกี่ยวกับแนวทางการประเมินซึ่งมีทั้งการจัดให้มีคณะผู้ประเมินอิสระ ดำเนินการประเมินผลการปฏิบัติราชการของส่วนราชการเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ของภารกิจ คุณภาพการให้บริการ ความพึงพอใจของประชาชนผู้รับบริการ ความคุ้มค่าในภารกิจ และยังมีการประเมินภาพรวมของผู้บังคับบัญชาแต่ละระดับ นอกจากนี้ ในการบริหารงานบุคคล การพิจารณาความดีความชอบให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชา ก็จำเป็นที่จะต้องมีการประเมินผลการปฏิบัติราชการของข้าราชการตำรวจ เพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบที่กำหนด

ดังนั้น งานป้องกันปราบปรามและงานสายตรวจ จึงจำเป็นต้องมีการประเมินผลการปฏิบัติเพื่อให้เป็นไปตามหลักการบริหารงานและเป็นการดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายดังกล่าว

2. วัตถุประสงค์การประเมินผล

การประเมินผลงานป้องกันปราบปรามอาชญากรรมและงานสายตรวจ ของหน่วยงานสถานีตำรวจ รวมทั้งหน่วยปฏิบัติงานป้องกันปราบปรามอื่นๆ มีวัตถุประสงค์ในการประเมินผล ดังนี้

2.1 วัดประสิทธิภาพการปฏิบัติงานป้องกันปราบปรามอาชญากรรมของหน่วย เพื่อนำไปปรับปรุงการปฏิบัติงานต่อไป

2.2 ประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ได้บังคับบัญชาเป็นรายบุคคล เพื่อนำไปใช้ในการบริหารงานบุคคล การให้คำปรึกษาความชอบและการพัฒนาทรัพยากรบุคคล

2.3 ประเมินความคิดเห็นของประชาชน เพื่อปรับปรุงการให้บริการที่ตอบสนองความต้องการ

3. กรอบการประเมิน

โดยหลักการประเมินผล ผู้บริหารงานป้องกันปราบปรามสามารถประเมินในประเด็นต่างๆ ได้แก่

การประเมินด้าน	ประเด็นการประเมิน	แหล่งข้อมูล/หลักฐาน
1.ปัจจัยนำเข้า (in put) -เป็นการประเมินความพร้อมในการปฏิบัติงาน	- กำลังพล, วัสดุอุปกรณ์, อาวุธยุทโธปกรณ์ เครื่องมือสื่อสาร, ยานพาหนะ, งบประมาณ - ข้อมูลสำหรับการปฏิบัติงาน - การกำหนดแผนการปฏิบัติ - การซักซ้อมแผนการปฏิบัติ ฯลฯ	- หนังสือสั่งการ คำสั่ง บันทึกการประชุม - การจัดเก็บข้อมูลในการปฏิบัติหน้าที่ แผนการตรวจ การตั้ง ว.43 แผนระดม - ตารางการจัดเวรยาม - บัญชีสิ่งของหลวง ยานพาหนะ อาวุธปืน วิทยุสื่อสาร และการตรวจสอบ - สมุดข้อมูลอาชญากรรม, สถิติ คดีอาญา, ข้อมูลท้องถิ่น - เอกสารวิเคราะห์สถานการณ์อาชญากรรม - สมุดบันทึกการรับแจ้งเหตุ ฯลฯ
2.กระบวนการ (process) -เป็นการประเมินว่าได้ปฏิบัติงานตามขั้นตอนแนวทางที่กำหนดหรือไม่ อย่างไร	- การปฏิบัติตามแผนการตรวจ - การปล่อยแถวสายตรวจ - การออกตรวจตามแผนการตรวจ - การควบคุมตรวจสอบสายตรวจ - การปฏิบัติงานชุมชนมวลชนสัมพันธ์ - ระบบการก้าวสกดจับ - ระบบรับแจ้งเหตุ - การปฏิบัติตามแผนเผชิญเหตุ ฯลฯ	- สมุดตรวจตู้แดง - แบบรายงานผลการปฏิบัติของสายตรวจ - แบบสรุปรายงานผลการปฏิบัติของสายตรวจ - สมุดควบคุมการปฏิบัติหน้าที่ของสายตรวจ - ข้อมูลการตรวจเยี่ยมชุมชน - แผนการปฏิบัติของชุด คชส.-รถบริการเคลื่อนที่ ฯลฯ
3.ผลผลิต (out put) -เพื่อประเมินผลงานที่เกิดจากการปฏิบัติงาน	- ผลการป้องกันอาชญากรรม - ผลการจับกุมผู้กระทำความผิด (คดีรับแจ้ง/จับกุมได้, หมายจับค้างเก่า) - ระยะเวลาถึงที่เกิดเหตุ - จำนวนการตรวจเยี่ยมชุมชน ฯลฯ	- สถิติคดีอาญา การรับแจ้ง-จับกุม - ผลการจับกุมตามหมายจับค้างเก่า - สถิติการเดินทางถึงที่เกิดเหตุ - ข้อมูลการตรวจเยี่ยมชุมชน
4.ผลลัพธ์ (out come) -เป็นการ	- ความพึงพอใจของประชาชน - ความหวาดกลัวภัยอาชญากรรม - ความสงบสุขและความเป็นระเบียบ	- แบบสอบถามความคิดเห็นของประชาชนที่มารับบริการ ประชาชนโดยทั่วไป ที่สถานีตำรวจจัดทำ - การสำรวจความคิดเห็นจากหน่วยงานอิสระ

การประเมินด้าน	ประเด็นการประเมิน	แหล่งข้อมูล/หลักฐาน
ประเมินประโยชน์ สุดท้ายที่เกิดขึ้น	เรียบร้อยของสังคม - ความร่วมมือของประชาชนในการ ป้องกันปราบปรามอาชญากรรม ฯลฯ	ภายนอก - ผลการประเมินทางวิชาการ การวิจัยเชิงสำรวจ

4. รูปแบบและแนวทางการการประเมิน

4.1 การประเมินปัจจัยนำเข้า (input) เป็นการประเมินทรัพยากรทางการบริหารที่จะใช้ในการปฏิบัติงานป้องกันอาชญากรรมและงานสายตรวจ เพื่อเป็นการประเมินความพร้อมของทรัพยากรที่ใช้ดำเนินงาน ซึ่งครอบคลุมทั้งกำลังพล วัสดุอุปกรณ์ ยานพาหนะ อาวุธยุทโธปกรณ์ รวมทั้งข้อมูลที่สำคัญสำหรับการปฏิบัติ ได้แก่ สถิติคดี ข้อมูลท้องถิ่น สภาพชุมชน สังคมในพื้นที่ เป็นต้น การประเมินปัจจัยนำเข้า จะช่วยให้ผู้บริหารงานป้องกันปราบปรามได้ทราบถึงความพร้อมในการปฏิบัติงาน และพิจารณาแก้ไขปรับปรุง รวมทั้งการจัดสรร แสวงหาทรัพยากรทางการบริหารเพิ่มเติมให้พร้อม

4.2 การประเมินกระบวนการ (process) เป็นการประเมินว่าผู้ปฏิบัติงานป้องกันปราบปราม เจ้าหน้าที่สายตรวจ ได้ปฏิบัติตามที่ตามแผนการปฏิบัติหรือแนวทางที่กำหนดไว้หรือไม่ เช่น การปฏิบัติตามแผนการตรวจ การตั้งจุดตรวจค้น การตรวจเยี่ยมชุมชน การปฏิบัติในการกักตัวจับกุมหรือการปฏิบัติตามแผนเผชิญเหตุกรณีต่างๆ ที่ได้กำหนดไว้ การประเมินกระบวนการของผู้บริหารงานป้องกันปราบปราม เป็นการกำกับดูแล ตรวจสอบและติดตามการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่สายตรวจ หรือผู้บังคับบัญชา ให้ปฏิบัติตามแนวทางขั้นตอน หรือแผนการปฏิบัติที่กำหนด โดยมีวิธีการตรวจสอบได้หลายวิธี เช่น ตรวจสอบจากเอกสาร สมุดผู้แดง รายงานผลการปฏิบัติ การแจ้งวิทยุสื่อสาร การเรียก ว.๑๕ การออกตรวจสอบการปฏิบัติด้วยตนเอง เป็นต้น

4.3 การประเมินผลผลิต (output) เป็นการประเมินว่าผู้ปฏิบัติงานป้องกันปราบปรามและสายตรวจ มีผลการปฏิบัติงานออกมาอย่างไร ผลผลิตเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นโดยตรงจากการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ เช่น ผลการจับกุมผู้ต้องหาในคดีต่างๆ ผลการป้องกันอาชญากรรมไม่ให้เกิดขึ้นในพื้นที่รับผิดชอบ ผลการตรวจเยี่ยมชุมชน/ประชาชนในชุมชน ซึ่งข้อมูลที่จะใช้สะท้อนให้ทราบถึงผลผลิต (output) ได้แก่ ข้อมูลสถิติการรับแจ้งความร้องทุกข์ สถิติการจับกุม จำนวนชุมชน/ประชาชนที่ได้รับการตรวจเยี่ยม เป็นต้น

ผลผลิต (output) ของงานป้องกันปราบปราม เป็นการวัดจากสถิติคดีอาญา ทั้งในด้านป้องกันอาชญากรรมซึ่งวัดจากจำนวนคดีที่เกิดขึ้น ด้านการปราบปราม วัดจากจำนวนและสัดส่วนคดีที่จับกุมได้เปรียบเทียบกับคดีที่เกิดขึ้น หรือการจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับค้างเก่า ปัจจุบัน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้จัดกลุ่มประเภทคดีอาญาเพื่อประโยชน์ในการวิเคราะห์อาชญากรรม แบ่งคดีอาญาออกเป็น 5 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 คดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ ประกอบด้วยความผิด คือ ฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา ปล้นทรัพย์ ชิงทรัพย์ ลักพาตัวเรียกค่าไถ่ วางเพลิง

กลุ่มที่ 2 คดีที่เป็นความผิดต่อชีวิต ร่างกายและเพศ ประกอบด้วยความผิด คือ ฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา ฆ่าผู้อื่นโดยไม่เจตนา กระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย พยายามฆ่า ทำร้ายร่างกาย ข่มขืนกระทำชำเรา

กลุ่มที่ 3 คดีที่เป็นความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ หรือประทุษร้ายต่อทรัพย์ ประกอบด้วย ความผิด คือ ลักทรัพย์ ชิงทรัพย์ ริดเอาทรัพย์ กระโชกทรัพย์ ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ รับของโจร ทำให้เสียทรัพย์

กลุ่มที่ 4 คดีที่น่าสนใจ ประกอบด้วย ความผิด คือ โจรกรรมรถจักรยานยนต์ โจรกรรมรถยนต์ โจรกรรมโค-กระบือ โจรกรรมเครื่องมือการเกษตร ปล้น-ชิงทรัพย์รถยนต์โดยสาร ปล้น – ชิงทรัพย์ รถแท็กซี่ ข่มขืนและฆ่า ลักพาเรียกค่าไถ่ น้อโกงทรัพย์ ยักยอกทรัพย์ ความผิดเกี่ยวกับบันทึกท่องเที่ยว

กลุ่มที่ 5 คดีที่รัฐเป็นผู้เสียหาย ประกอบด้วย ความผิด คือ พ.ร.บ.อาวุธปืนฯ พ.ร.บ.การพนันฯ พ.ร.บ.ยาเสพติดฯ พ.ร.บ.ปรามการค้าประเวณีฯ พ.ร.บ.สถานบริการฯ พ.ร.บ.โรงแรมฯ มีหรือเผยแพร่วัตถุลามกอนาจาร

อย่างไรก็ตาม ข้อมูลสถิติคดีอาญาดังกล่าว เป็นข้อมูลที่มีการรับแจ้งความร้องทุกข์และบันทึกเข้าระบบฐานข้อมูลของสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่เรียกว่า POLIS แต่ยังมีข้อมูลบางส่วนที่ไม่ปรากฏในระบบฐานข้อมูลอื่นเนื่องมาจากสาเหตุต่างๆ ได้แก่ ผู้เสียหายไม่มาแจ้งความร้องทุกข์ พนักงานสอบสวนหรือเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบไม่บันทึกเข้าระบบข้อมูล เป็นต้น จึงอาจทำให้ข้อมูลดังกล่าวไม่ได้สะท้อนสถานภาพอาชญากรรมที่เป็นจริง ดังนั้น จึงจำเป็นต้องนำข้อมูลจากแหล่งอื่นมาประกอบการพิจารณา เช่น ข้อมูลการรับแจ้งเหตุทางโทรศัพท์ของสถานีตำรวจ หรือจากศูนย์วิทยุ 191 ข้อมูลการรับแจ้งความเป็นหลักฐาน ข้อมูลเหตุคดีที่รับแจ้งของฝ่ายสืบสวน เป็นต้น

4.4 การประเมินผลลัพธ์ (outcome) เป็นการประเมินผลลัพธ์สุดท้ายที่ต้องการจากการปฏิบัติงาน ผลลัพธ์ของงานป้องกันปราบปรามอาชญากรรมและงานสายตรวจ ก็คือ ความสงบเรียบร้อยของสังคม ความพึงพอใจและความไม่หวาดกลัวภัยของประชาชน ผลผลิตของงานป้องกันปราบปรามอาชญากรรมและงานสายตรวจในด้านคดีอาญาที่รับแจ้งและจับกุมได้ บางครั้งอาจไม่ได้สะท้อนถึงผลลัพธ์สุดท้ายที่ต้องการในมุมมองและความต้องการของประชาชนผู้รับบริการ ผลลัพธ์สุดท้ายที่มีจะต้องมีการประเมินผล ได้แก่

1) ความหวาดกลัวภัยอาชญากรรม (fear of crime) หมายถึงความรู้สึกไม่ปลอดภัย ความไม่มั่นคงในชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของตนเอง บุคคลในครอบครัว ความกลัวจะตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม ความหวาดกลัวภัยอาชญากรรม เป็นความรู้สึกของประชาชนที่เกิดขึ้นโดยไม่จำเป็นต้องมีอาชญากรรมเกิดขึ้น สิ่งที่ยังชี้ให้เห็นถึงความหวาดกลัวภัยอาชญากรรมของประชาชน เช่น เกิดความรู้สึกหวาดกลัวเมื่อต้องเดินกลับบ้านหรือเดินในซอยโดยลำพัง เป็นต้น ปัจจัยที่ทำให้เกิดความหวาดกลัวภัยอาชญากรรม มีทั้งปัจจัยด้านบุคคล และสภาพแวดล้อมหรือพื้นที่ที่ทำให้เกิดความหวาดกลัว ในบางครั้งความหวาดกลัวภัยของประชาชนเกิดขึ้นได้จากการที่ประชาชนพบเห็นความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย มากเท่ากับที่ประชาชนรับรู้ถึงเหตุอาชญากรรมที่เกิดขึ้นแล้ว

ประชาชนทั่วไปจะมีความหวาดกลัวต่อคนแปลกหน้าที่มาเตร็ดเตร่บริเวณบ้านเรือนของตนเอง มากกว่าที่ประชาชนจะหวาดกลัวต่อตัวฆาตกร เสียอีก ความหวาดกลัวของประชาชนเกิดขึ้นโดยการพบเห็นผู้คนที่คิดว่าเขาจะเป็นภัยอันตราย เช่น คนเร่ร่อน ขอลาน คนเมา คนดึกยาเสพติด กลุ่มแก๊งค์วัยรุ่น คนโรคจิต นอกจากนี้ ยังมีความหวาดกลัวที่เกิดจากความไม่เป็นระเบียบทางกายภาพ เช่น กองขยะ อาคารร้าง

ถนนที่เป็นหลุมเป็นบ่อ ไฟแสงสว่างสาธารณะและหน้าต่างอาคารที่ชำรุด รถเสียที่จอดทิ้งไว้ และสิ่งต่างๆ ที่แสดงให้เห็นว่าชุมชนมีความเสื่อมโทรม

ในปัจจุบัน การแก้ไขปัญหาอาชญากรรมไม่ได้พิจารณาเฉพาะเรื่องผลการจับกุมหรือการป้องกันเหตุเพียงอย่างเดียว แต่จะต้องให้ความสนใจกับความหวาดกลัวภัยอาชญากรรมของประชาชน อีกด้วยการลดความหวาดกลัวภัยอาชญากรรมของประชาชน จึงถือเป็นผลลัพธ์สุดท้ายที่ประชาชนต้องการ ที่สำคัญประการหนึ่ง ความหวาดกลัวภัยอาชญากรรมเป็นการรับรู้และความรู้สึกของประชาชน การประเมินจำเป็นต้องใช้การสำรวจความคิดเห็น

2) ความพึงพอใจ (satisfy) งานป้องกันปราบปรามและงานสายตรวจ เป็นการให้บริการสาธารณะรูปแบบหนึ่ง ดังนั้น ความพึงพอใจของประชาชน จึงเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะบ่งบอกถึงคุณภาพการให้บริการและการปฏิบัติหน้าที่ การวัดความพึงพอใจของประชาชนหลังการให้บริการ เป็นการประเมินผลการปฏิบัติว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้หรือไม่ การให้บริการมีความสอดคล้องกับปัญหาที่ประชาชนประสบและต้องการให้แก้ไขหรือไม่ ในงานป้องกันปราบปรามอาชญากรรม มีการวัดความพึงพอใจหลายด้าน เช่น ความพึงพอใจในคุณภาพการแก้ไขปัญหา และควบคุมอาชญากรรม ความพึงพอใจของประชาชนต่อการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจ เป็นต้น

3) ความเชื่อมั่นของประชาชน (trust) ความเชื่อมั่นหรือไว้วางใจ เป็นความเชื่อว่าบุคคลหนึ่งๆ จะสามารถทำให้เราสมหวังหรือให้การพึ่งพิงช่วยเหลือเราในเรื่องหนึ่งเรื่องใดได้ หรือเป็นความเชื่อมั่นซึ่งกันและกันระหว่างบุคคลสองฝ่ายที่จะกระทำตามที่ตกลงกันไว้ หรือให้สัญญากันไว้ เป็นความคาดหวังในความสามารถของอีกฝ่ายหนึ่งว่าจะสามารถดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งให้อีกฝ่ายหนึ่งได้ ดังนั้น ความเชื่อมั่นของประชาชนต่อการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมของตำรวจ ก็คือการที่ประชาชนมีความเชื่อว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจจะสามารถป้องกันเหตุอาชญากรรม ทำให้ประชาชนมีความปลอดภัย หรือสามารถช่วยเหลือประชาชนหรือจับกุมคนร้ายได้เมื่อเกิดเหตุ สิ่งที่จะทำให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจในงานป้องกันปราบปราม ได้แก่ ความสำเร็จในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมที่ผ่านมา ภาพลักษณ์ความเป็นมืออาชีพ ความซื่อตรง ซื่อสัตย์สุจริต กระทำตามที่พูดไว้ การดูแลเอาใจใส่ เป็นต้น

5. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การประเมินผลการปฏิบัติงานจำเป็นต้องมีข้อมูลสำหรับวัดผลการปฏิบัติงาน สำหรับการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า ซึ่งเป็นการประเมินความพร้อมในการปฏิบัติงาน และการประเมินด้านกระบวนการปฏิบัติงาน จะต้องมีการจัดทำข้อมูลเป็นเอกสารเพื่อใช้ประเมินดังที่กล่าวมาแล้ว ปัจจุบันสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้กำหนดให้มีการจัดทำเอกสารต่างๆ เช่น แบบรายงานผลการปฏิบัติงานของสายตรวจ สมุดควบคุมการปฏิบัติหน้าที่ เป็นต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งตามโครงการพัฒนาสถานีตำรวจเพื่อประชาชน ได้กำหนดแนวทางการพัฒนางานด้านการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินไว้โดยละเอียดพร้อมกำหนดหัวข้อการประเมินไว้แล้ว

สำหรับการประเมินด้านผลผลิต จะต้องมีการเก็บรวบรวมข้อมูลสถิติคดีอาญา เพื่อนำมาเปรียบเทียบการเพิ่ม-ลดของคดี สัดส่วนร้อยละของคดีที่จับกุมได้ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้กำหนดให้มีการจัดเก็บ

ข้อมูลดังกล่าวผ่านระบบคอมพิวเตอร์ที่เรียกโดยย่อว่าระบบ POLIS เมื่อเก็บรวบรวมสถิติคดีอาญาไว้แล้ว ผู้บริหารงานป้องกันปราบปราม จำเป็นต้องนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์และตีความจากตัวเลขให้เห็น สถานภาพของอาชญากรรมในพื้นที่ การวิเคราะห์อาจดำเนินการได้ด้วยวิธีการต่างๆ คือ

1) การเปรียบเทียบด้วยช่วงเวลาต่อเนื่อง เป็นการเปรียบเทียบคดีที่เกิดขึ้น หรือเปรียบเทียบ สัดส่วนคดีที่เกิดและจับกุมได้ ในห้วงเวลาหนึ่งเปรียบเทียบกับห้วงเวลาเท่ากันก่อนหน้า เช่น เปรียบเทียบ ห้วงเดือนนี้ กับเดือนที่ผ่านมา ไตรมาสนี้ กับไตรมาสที่ผ่านมา สัปดาห์นี้กับสัปดาห์ที่แล้ว เป็นต้น การเปรียบเทียบ ลักษณะนี้มีประโยชน์สำหรับผู้บริหารงานป้องกันปราบปรามเพื่อใช้กำกับและติดตามการปฏิบัติหน้าที่ของ ข้าราชการตำรวจในสังกัด ให้เห็นความต่อเนื่องในการควบคุมอาชญากรรม

2) การเปรียบเทียบระหว่างช่วงเวลาในปัจจุบัน กับช่วงเวลาเดียวกันในปีที่ผ่านมา เช่น เปรียบเทียบเดือนมกราคม พ.ศ. 2556 กับเดือนมกราคม พ.ศ. 2555 แนวโน้มของสถิติคดีอาญาจะมีรูปแบบที่เป็น ไปตามแต่ละห้วงเวลาในรอบปี หรืออาจเรียกว่าเป็นฤดูกาล อันเนื่องมาจากปัจจัยที่ทำให้มีการเกิดคดี แตกต่างกันไปในแต่ละห้วงเวลาในรอบปี เช่น ภูมิอากาศตามฤดูกาลที่ส่งผลต่อการประกอบอาชีพ เกษตรกรรมหรืออาชีพอื่นๆ การเปิด-ปิดภาคการศึกษา เทศกาลสำคัญในรอบปี เป็นต้น

3) การวิเคราะห์ประเภทคดี ข้อมูลสถิติคดีอาญาที่เก็บรวบรวมไว้แล้ว ผู้บริหารงานป้องกัน ปราบปรามจำเป็นต้องนำมาวิเคราะห์และประเมินผลออกมา เพื่อให้เห็นสถานภาพอาชญากรรมในพื้นที่ โดย ข้อมูลแต่ละประเภทจะบ่งบอกถึงสถานภาพอาชญากรรมที่แตกต่างกันออกไป เช่น

คดีกลุ่ม 1 คดีอุกฉกรรจ์ แสดงให้เห็นถึงความรุนแรงของอาชญากรรมในพื้นที่ รับผิดชอบ ผู้บริหารงานป้องกันปราบปราม อาจต้องวิเคราะห์ลงไปรายละเอียดของประเภทคดีที่เกิดขึ้น ซึ่งมีทั้งคดีประเภทที่ไม่สามารถป้องกันได้โดยตรง เช่น คดีจี้จวนฆ่า เป็นต้น แต่คดีดังกล่าวอาจป้องกันได้ ทางอ้อมโดยการกวดขันจับกุมอาวุธปืน การระดมกวาดล้าง การสืบสวนจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับค้างเก่า เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีคดีที่สามารถใช้มาตรการป้องกันได้ เช่น คดีปล้นทรัพย์ ชิงทรัพย์ ที่เกิดในที่สาธารณะ เป็นต้น

กลุ่ม 2 คดีประทุษร้ายต่อชีวิต ร่างกาย และเพศ คดีในกลุ่มที่ 2 ส่วนใหญ่คดีที่มี สัดส่วนมากที่สุดคือคดีทำร้ายร่างกาย และคดีข่มขืน ดังนั้น หากมีคดีทำร้ายร่างกายเกิดขึ้นมากย่อมจะกระทบ ต่อสถานภาพอาชญากรรมในภาพรวม ผู้บริหารงานป้องกันปราบปราม จึงจำเป็นต้องวิเคราะห์ถึงสาเหตุการ เกิดของคดีดังกล่าว และกำหนดมาตรการป้องกันที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ เช่น การตีวงสุรา การกวดขัน สถานบริการ ร้านข้าวต้ม แหล่งชุมชน เป็นต้น

กลุ่ม 3 คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์ ประเภทคดีที่มีสัดส่วนมากที่สุดคือคดีลักทรัพย์ และถือเป็นคดีที่มีสัดส่วนมากที่สุดในการคดีทุกประเภท ดังนั้นกลุ่มคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์จึงเป็นคดีที่กระทบ ต่อภาพรวมทั้งหมด ผู้บริหารงานป้องกันปราบปรามจำเป็นต้องวิเคราะห์รูปแบบของการเกิดคดีประเภทนี้ใน พื้นที่รับผิดชอบที่มีความแตกต่างกัน และกำหนดมาตรการที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

กลุ่ม 4 คดีน่าสนใจ ประเภทคดีที่ส่งผลกระทบมากที่สุด คือ คดีโจรกรรมรถยนต์ และรถจักรยานยนต์ ซึ่งเป็นคดีที่เกิดขึ้นมากแต่มีสัดส่วนการจับกุมได้น้อยมาก เมื่อเปรียบเทียบกับคดีอื่นๆ ส่วนคดีประเภทอื่น แม้มีสัดส่วนน้อย แต่เมื่อเกิดเหตุ สังคมจะให้ความสนใจมาก เช่น คดีข่มขืนและฆ่า

กลุ่ม 5 คดีที่รัฐเป็นผู้เสียหาย บ่งชี้ถึงประสิทธิภาพในการจับกุมผู้กระทำความผิด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คดียาเสพติด อาวุธปืน จำหน่ายสุราฯ หากจับกุมได้มากย่อมจะส่งผลต่อการป้องกันคดีประทุษร้ายต่อชีวิต ร่างกาย เพศ และทรัพย์สิน

4) การวิเคราะห์สถานที่และวันเวลาที่เกิดเหตุ ผู้บริหารงานป้องกันปราบปรามอาชญากรรม มีเครื่องมือที่ใช้สำหรับการวิเคราะห์ คือ แผนที่และนาฬิกาอาชญากรรม ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการกำหนดแผนการตรวจและการจัดกำลังเพื่อป้องกันเหตุ

ผลการวิเคราะห์ดังกล่าว ย่อมจะเป็นข้อมูลย้อนกลับให้ผู้บริหารงานป้องกันปราบปราม ได้ทราบว่า สถานภาพอาชญากรรมในพื้นที่รับผิดชอบเป็นอย่างไร ผลการปฏิบัติที่ผ่านมามีบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์หรือไม่ เพียงใด รวมทั้งปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น เพื่อนำมาปรับแผนการปฏิบัติเช่น แผนการตรวจของสายตรวจประจำวัน แผนการตั้งจุดตรวจค้น (๔3) แผนปฏิบัติการตามภารกิจเฉพาะตามนโยบายของหน่วย แผนการตรวจสัมพันธ์ เป็นต้น

6. ความเชื่อมโยงของการประเมินผลงานป้องกันปราบปรามและงานสายตรวจ

การประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารงานป้องกันปราบปราม นอกจากดำเนินการเพื่อใช้ปรับปรุงการบริหารภายในหน่วยและทำให้ความดีความชอบแก่ผู้ได้บังคับบัญชาแล้ว ในปัจจุบันผลการประเมินภายในหน่วยมีความเชื่อมโยงไปสู่การประเมินผลการปฏิบัติงานด้านอื่นๆ ดังนี้

6.1 การประเมินผลการปฏิบัติราชการตามคำรับรองการปฏิบัติราชการประจำปี เป็นการประเมินผลการปฏิบัติราชการของทุกส่วนราชการ ซึ่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ จะทำข้อตกลงเกี่ยวกับตัวชี้วัดที่จะใช้ประเมินผล สำหรับประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2556 มีตัวชี้วัดในการประเมิน ดังนี้

โดยตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับงานป้องกันปราบปรามอาชญากรรม มีดังนี้

1) มิติภายนอก

-การประเมินประสิทธิผล ได้แก่

ตัวชี้วัดที่ 1.1.1 ร้อยละของความหวาดกลัวภัยอาชญากรรมของประชาชน การวัดผลตามตัวชี้วัดนี้จะใช้หน่วยงานภายนอก (third party) เป็นผู้ประเมิน

- ตัวชี้วัดที่ 1.1.2 คดีความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ ต่อจำนวนประชากรแสนคน
- ตัวชี้วัดที่ 1.1.3 คดีความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินต่อจำนวนประชากรแสนคน
- ตัวชี้วัดที่ 1.1.4 ร้อยละของความเชื่อมั่นของประชาชนต่อการปฏิบัติงานของตำรวจ
- ตัวชี้วัดที่ 1.1.5 จำนวนคดีที่รับแจ้งความเปรียบเทียบกับจำนวนคดีที่สามารถจับกุมตัวผู้กระทำผิด
- ตัวชี้วัดที่ 1.1.9 ปริมาณการจับกุมยาเสพติดที่จับกุมได้เพิ่มขึ้น

-การประเมินคุณภาพ ได้แก่

ตัวชี้วัดที่ 2 ร้อยละของระดับความพึงพอใจของผู้รับบริการ (งานบริการบนสถานีตำรวจ งานป้องกันปราบปรามอาชญากรรมและรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และงานอำนวยความสะดวกสาธารณะ) ประเมินโดยผู้ประเมินอิสระ

2) มิติภายใน

-การประเมินประสิทธิภาพ ได้แก่

ตัวชี้วัดที่ 5.4 ควบคุมคดีเกี่ยวกับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินที่เกิดขึ้นกับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ไม่เกิน 20 คดีต่อนักท่องเที่ยวหนึ่งแสนคน

ตัวชี้วัดที่ 5.12 คนต่างด้าวเข้าเมืองผิดกฎหมายที่ดำเนินการจับกุมผลักดันออกนอกราชอาณาจักรไทย

ตัวชี้วัดที่ 5.16 ควบคุมคดีอาญาซึ่งมีผลต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน กลุ่มคดีความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน

ตัวชี้วัดที่ 5.17 ควบคุมคดีอาญาซึ่งมีผลต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน กลุ่มคดีความผิดเกี่ยวกับชีวิตร่างกายและเพศ

6.2 โครงการพัฒนาสถานีตำรวจเพื่อประชาชนตั้งแต่ปี พ.ศ.2555- 2558การประเมินผลการปฏิบัติราชการตามโครงการพัฒนาสถานีตำรวจเพื่อประชาชน (โรงพักเพื่อประชาชน) แบ่งการประเมินออกเป็น 2 ส่วน คือ

1) การประเมินด้านกระบวนการ กำหนดหัวข้อการประเมินเกี่ยวกับการปฏิบัติงานป้องกันปราบปรามอาชญากรรม เช่น การอบรมชี้แจง การรวบรวมผลการปฏิบัติ ข้อมูลอาชญากรรม การตรวจพื้นที่ การตั้งจุดตรวจ การระดมป้องกันปราบปรามอาชญากรรม งานตำรวจชุมชนมวลชนสัมพันธ์ การปราบปรามแหล่งอบายมุข เป็นต้น

2) การประเมินผลผลิต (output) และผลลัพธ์ (outcome) โดยการประเมินผลผลิต จะใช้ข้อมูลสถิติคดีอาญา คดีเกี่ยวกับชีวิตร่างกายและเพศ คดีเกี่ยวกับทรัพย์สิน รวมทั้งข้อมูลเกี่ยวกับการสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมจากประชาชน ส่วนการประเมินผลลัพธ์ จะใช้การวัดความพึงพอใจของประชาชน วิธีการประเมินโดยใช้แบบสอบถามที่แจกโดย กต.ตร.สถานีตำรวจ

6.3 การจัดสรรเงินกองทุนเพื่อการสืบสวนและสอบสวนคดีอาญา ตามพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 กำหนดให้มีกองทุนเพื่อการสืบสวนและสอบสวนคดีอาญา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนงานสืบสวนและสอบสวนคดีอาญา การจัดสรรเงินจากกองทุนให้สถานีตำรวจและหน่วยปฏิบัติการสืบสวนสอบสวนคณะกรรมการกองทุน จะนำข้อมูลสถิติคดีอาญา ตามที่มีการบันทึกข้อมูลในระบบ POLIS มาประกอบการพิจารณาจัดสรรเงินให้หน่วยต่างๆ

7. การประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจในงานป้องกันปราบปราม

นอกจากการประเมินผลการปฏิบัติงานในภาพรวมของหน่วยแล้ว ผู้บริหารงานป้องกันปราบปรามจำเป็นต้องมีการประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจเป็นรายบุคคล เพื่อใช้ประกอบการบริหารงานบุคคล การให้คำขวัญหรือการให้กำลังใจจำเป็นต้องมีหลักเกณฑ์และองค์ประกอบในการประเมินผลงานของผู้ใต้บังคับบัญชา ให้มีความเป็นธรรม มีมาตรฐาน วิธีการประเมินควรกระทำในรูปของคณะกรรมการ และการรับฟังข้อมูลจากผู้บังคับบัญชาชั้นต้นและเหนือขึ้นตามลำดับชั้น การประเมินอาจพิจารณาถึงองค์ประกอบของการปฏิบัติงานดังนี้

1. การปฏิบัติภารกิจประจำ โดยพิจารณาถึงการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจผู้ถูกประเมินว่าทำการปฏิบัติก่อนออกตรวจ ขณะตรวจ และหลังออกตรวจ มีความถูกต้องตามที่กำหนดหรือสั่งการไว้หรือไม่ อย่างไร
2. ผลการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ในเขตตรวจหรือพื้นที่ที่รับผิดชอบ ผู้บริหารงานป้องกันปราบปราม จำเป็นต้องบันทึกข้อมูลผลการปฏิบัติเช่น ผลการจับกุม สถิติคดีที่เกิดขึ้น ในพื้นที่รับผิดชอบของเจ้าหน้าที่สายตรวจ เพื่อนำมาประเมินผลการปฏิบัติ
3. งานนโยบายอื่นๆ ที่ได้รับมอบหมาย เช่น งานถวายความปลอดภัย งานกิจการพิเศษ การควบคุมฝูงชน งานบริการ การรักษาความปลอดภัยสถานที่ บุคคลสำคัญตามที่ได้รับมอบหมาย เป็นต้น
4. ความดีความชอบกรณีพิเศษที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อทางราชการ เช่น การช่วยเหลือประชาชนจากภัยพิบัติ การช่วยเหลือตัวประกัน การใช้ปฏิภาณไหวพริบจนสามารถจับกุมคนร้ายหรือช่วยเหลือผู้เสียหายได้ การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีภาวะผู้นำ เสียสละ เป็นต้น

รูปแบบการประเมิน ผู้บริหารงานป้องกันปราบปราม จำเป็นต้องยึดถือระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องตามที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กำหนด เช่น แนวทางและวิธีการประเมินเพื่อประกอบการเลื่อนขั้นเงินเดือนประจำปี เป็นต้น นอกจากนี้ อาจกำหนดรูปแบบวิธีการเพิ่มเติม เพื่อเป็นการรวบรวมข้อมูลในรายละเอียดเพื่อประกอบการพิจารณาตามความเหมาะสมก็ได้

8. สรุป

การประเมินผลการป้องกันปราบปรามและงานสายตรวจ ผู้บริหารงานป้องกันปราบปรามจำเป็นต้องกำหนดกรอบและแนวทางการประเมินผล ทั้งระดับหน่วยงานและระดับตัวบุคคล จัดเก็บข้อมูลผลการปฏิบัติอย่างเป็นระบบ การประเมินจำเป็นต้องพิจารณาอย่างรอบด้านทั้งการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า ซึ่งจะสะท้อนถึงความพร้อมในการปฏิบัติงาน ประเมินกระบวนการ ว่าการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ตำรวจได้ดำเนินการไปตามขั้นตอนหรือแผนที่กำหนดหรือไม่ การประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน และประเมินผลลัพธ์สุดท้ายที่ประชาชนต้องการ ผลการประเมินที่ได้จะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาปรับปรุงการปฏิบัติงานและให้คำขวัญหรือการให้กำลังใจแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา นอกจากนี้ ผลการปฏิบัติงานป้องกันปราบปรามในระดับสถานีตำรวจ ยังส่งผลไปสู่การประเมินผลการปฏิบัติราชการส่วนอื่นๆ อีก ได้แก่ การประเมินผลการปฏิบัติราชการตามคำรับรองการปฏิบัติราชการประจำปี การประเมินผลการปฏิบัติตามโครงการพัฒนาสถานีตำรวจเพื่อประชาชน รวมทั้งการนำข้อมูลไปจัดสรรเงินกองทุนเพื่อการสืบสวนและสอบสวนคดีอาญา อีกด้วย

บทที่ 6

เทคโนโลยีงานสายตรวจ

เทคโนโลยีสมัยใหม่มีประโยชน์ต่อการบริหารงานสายตรวจ มีหลายสถานีตำรวจได้ศึกษาทดลองนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้กับงานสายตรวจและการป้องกันอาชญากรรม เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาต่อไป จึงขอสรุปตัวอย่างการนำเทคโนโลยีมาใช้กับงานสายตรวจ ดังนี้

1. สายตรวจ GPS

สน.พลับพลาไชย 2 ได้เล็งเห็นความสำคัญของปัญหาอาชญากรรม จึงจัดทำโครงการสายตรวจ GPS หรือสายตรวจรถจักรยานยนต์ที่ติดตั้งเครื่อง GPS นำทางด้วยระบบดาวเทียมขึ้นมาเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับประชาชน โดยจัดทำเป็นโครงการเสนอต่อกองบัญชาการตำรวจนครบาล เนื่องจากสภาพพื้นที่โดยรวมของ สน.พลับพลาไชย 2 ซึ่งเป็นพื้นที่ย่านธุรกิจแห่งหนึ่งของกรุงเทพฯ มีร้านทอง 9 แห่ง ธนาคาร 22 แห่ง ร้านสะดวกซื้อ 9 แห่ง มีพื้นที่รับผิดชอบเพียง 0.83 ตารางกิโลเมตร ซึ่งถือว่ามีพื้นที่น้อยมากเมื่อเทียบกับโรงพักอื่น

โดยงานป้องกันปราบปรามของ สน. ได้คิดรูปแบบการทำสายตรวจ GPS ขึ้น โดยขอความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญระบบคอมพิวเตอร์ เป็นผู้เขียนโปรแกรมสำหรับใช้งานและทดลองติดตั้งภาครับ - ภาคส่ง กับรถมอเตอร์ไซค์สายตรวจ 3 คันเพื่อเป็นการทดลอง การทำงานของระบบ GPS เริ่มจากการลงโปรแกรมแผนที่เขตรับผิดชอบสน.พลับพลาไชย 2 ไว้ที่เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ทำหน้าที่เป็นภาครับ โดยติดตั้งไว้ในห้องวิทยุสื่อสารของโรงพัก และยังพ่วงไปที่ห้องทำงานของ สวป. อีก 1 เครื่อง เพื่อสังเกตการณ์ โดยจะมีการจูนความถี่ให้เข้ากับเครื่อง GPS ที่นำไปติดตั้งไว้ที่รถจักรยานยนต์สายตรวจทั้ง 3 คัน ซึ่งอุปกรณ์ GPS ที่ติดตั้งอยู่บนรถสายตรวจนั้น จะทำหน้าที่เป็นตัวส่งสัญญาณไปยังดาวเทียม แล้วแปลงสัญญาณออกมาเป็นค่าพิกัด ตำแหน่ง เวลา และความเร็วของรถจักรยานยนต์ ซึ่งจะแสดงผลอยู่ที่หน้าจอคอมพิวเตอร์ที่ทำหน้าที่เป็นภาครับ ทุกครั้งที่รถสายตรวจออกปฏิบัติงาน สัญญาณรวมทั้งรายละเอียดเหล่านั้น จะแสดงที่หน้าจอคอมพิวเตอร์ทันที โดยการแจ้งตำแหน่ง พิกัด การใช้ความเร็วของรถ ซึ่งสามารถนำไปคำนวณเวลาเข้าถึงจุดเกิดเหตุได้อย่างทันท่วงที นอกจากนี้ ยังทำให้ผู้บังคับบัญชาทราบพฤติกรรมของสายตรวจแต่ละสายด้วยว่าปฏิบัติหน้าที่อย่างไร คนขับใช้ความเร็วเท่าไร รถจอดอยู่ที่ไหน โดยศูนย์วิทยุไม่ต้องสอบถาม เพราะสามารถหาตำแหน่งของสายตรวจจากเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ทำหน้าที่เป็นภาครับได้ทันที

ส่วนแผนการทำงาน รถสายตรวจทุกคันจะวิ่งตระเวนไปตามแผนที่เป็นรูปวงกลม เน้นสถานที่ที่เคยมีเหตุและคดีอุกฉกรรจ์ เช่น รถหาย ชิงทรัพย์ รวมทั้งคดีอาชญากรรมอื่นๆ ที่รวบรวมไว้เป็นสถิติ และช่วงเวลาเกิดเหตุ สายตรวจจักรยานยนต์เหล่านี้จะถูกคอนโทรลโดยห้องควบคุม เมื่อเกิดเหตุร้ายที่ไหนก็จะได้รับคำสั่งให้ไปที่จุดเกิดเหตุทันที ซึ่งเป็นประโยชน์ในการวางแผนสกัดจับ และระงับเหตุร้าย

2. ระบบตรวจการณ์ (Patrol System) PATS

ข้อมูลทั่วไป

PATS เป็นระบบตรวจการณ์หรือลาดตระเวน ที่ทำงานโดยระบบ RFID และซอฟต์แวร์การจัดการงานลาดตระเวน พัฒนาขึ้นมาเพื่อนำมาใช้จัดเส้นทางการตรวจการณ์ และควบคุมการเคลื่อนที่ออกจากที่ตั้งเพื่อไปปฏิบัติภารกิจ ตามแต่ละจุดตรวจของเจ้าหน้าที่/พนักงาน เช่น ดำรวจสายตรวจออกตรวจตามจุดตรวจต่าง ๆ ในท้องที่ เช่น ร้านค้าทอง, จุดตรวจผู้แดง หรือ เจ้าหน้าที่ที่รักษาความปลอดภัยออกตรวจตราตามจุดต่าง ๆ ในห้างสรรพสินค้า, หมู่บ้าน, โรงเรียน, อาคารพักอาศัย ห้องชุด/อพาร์ทเมนต์ เป็นต้น

PATS ถูกออกแบบสำหรับเจ้าหน้าที่ตำรวจ/เจ้าของโครงการ/ผู้จัดการอาคาร/บริษัทรักษาความปลอดภัย เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการติดตามการทำงานของเจ้าหน้าที่/พนักงานด้านความปลอดภัย ช่วยกำหนดเส้นทางการตรวจการณ์ที่เหมาะสม ทำให้การออกตรวจเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยส่งเสริมระบบรักษาความปลอดภัยให้มีความมั่นใจแก่ผู้เช่า/ผู้พักอาศัย/ผู้รับบริการ

PATS ออกแบบมาให้ใช้งานง่าย ผู้ใช้สามารถใช้งานได้ทันที ไม่ต้องเสียเวลาในการอบรมการใช้ข้อมูลที่บันทึกไว้ในเครื่องตรวจการณ์ประจำตัวสามารถโหลดเข้าซอฟต์แวร์ระบบตรวจการณ์ผ่านทางเครื่องคอมพิวเตอร์แล้วนำไปประมวลผล สามารถออกรายงานเรียงตามข้อมูลที่ต้องการ เช่น เรียงตามชื่อเจ้าหน้าที่/พนักงาน, เรียงตามเส้นทางการตรวจการณ์, เรียงตามวันที่/เดือน/ปี เป็นต้น

PATS ใช้งานสะดวกโดยนำเครื่องตรวจการณ์ประจำตัวไปที่ป้ายจุดตรวจห่างประมาณ 8 – 10 ซม. แล้วกดปุ่มอ่านเพื่ออ่านข้อมูลในป้ายตรวจ นำมาบันทึกไว้ในหน่วยความจำที่มีอยู่ในเครื่องตรวจการณ์ประจำตัว เครื่องอ่านออกแบบให้มีขนาดกระทัดรัด น้ำหนักเบา พกพาสะดวก

PATS เหมาะกับการใช้งานของเจ้าของกิจการ/ผู้จัดการ/ผู้ดูแล :

- โรงงาน หรือ อาคาร
- คลังสินค้า, ร้านค้า, ศูนย์กระจายสินค้า และโรงเก็บสินค้า
- คอนโดมิเนียม, อพาร์ทเมนต์ อาคารสูง, อาคารสำนักงาน
- อาคารพักอาศัย, รีสอร์ท, บังกะโล, ห้องพัก, สถานที่พักตากอากาศ, แหล่งท่องเที่ยว
- อาคารจอดรถ, ลานจอดรถ
- สถานที่ที่ต้องการความปลอดภัยสูง

คุณสมบัติของ PATS

PATS ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพด้วยหลักการง่าย ๆ

1. ตั้งค่าก่อนเริ่มใช้งาน

- ตั้งค่าเครื่องอ่านประจำตัวร่วมกับชื่อเจ้าหน้าที่/พนักงาน ก่อนส่งมอบให้เจ้าหน้าที่นำไปใช้งาน

- สร้างสถานที่, ตำแหน่งที่ตั้งของจุดตรวจ เพื่อตั้งค่าร่วมกับป้ายจุดตรวจ RFID ก่อนนำป้ายจุดตรวจไปติดตั้งตามค่าที่ตั้งไว้

- สร้างเส้นทางการตรวจการณ์โดยกำหนดตามจุดตรวจที่สร้างไว้ เพื่อใช้กำหนดให้เจ้าหน้าที่/พนักงานออกตรวจตามเส้นทางที่รับผิดชอบ

2. การตรวจการณ์

- เจ้าหน้าที่/พนักงาน สามารถบันทึกจุดตรวจระหว่างออกตรวจการณ์ได้อย่างง่าย ๆ โดยการ
ใช้เครื่องตรวจการณ์อ่านไปที่ป้ายจุดตรวจ

- กรณีต้องการให้เจ้าหน้าที่/พนักงาน บันทึกข้อมูลผู้คนที่พบเจอระหว่างการตรวจการณ์
และได้เข้าไปขอตรวจบัตรพนักงาน (RFID Card) /บัตรประชาชน (Smart Card) /หรือลายนิ้วมือ (Finger
Print) สามารถขยายระบบเพิ่มโดยการทำงานร่วมกับระบบพิสูจน์ตัวตน (Personal Identification)

- เมื่อเสร็จสิ้นภารกิจการตรวจการณ์เจ้าหน้าที่/พนักงานจะนำข้อมูลที่ออกตรวจกลับเข้ามา
โหลดเข้าในระบบเพื่อจัดเก็บและประมวลผลต่อไป

3. รายงาน สามารถออกรายงานได้หลาย ๆ รูปแบบหรือสร้างรายงานขึ้นเองตามต้องการก็ได้เช่นกัน

Specification if subject to change without notice

ระบบตรวจการณ์ประกอบด้วย

1. เครื่องตรวจการณ์ประจำตัว (Guard Scan)
2. เครื่องอ่าน/เขียน RFID (RFID Reader/Writer)
3. ป้ายจุดตรวจ RFID (Guard Tag)
4. สายสัญญาณสำหรับโอนข้อมูล (Data Cable)
5. ซอฟต์แวร์ระบบตรวจการณ์

ความต้องการขั้นต่ำของคอมพิวเตอร์ที่ต้องการ

1. Intel-based Pentium processors or equivalent
2. Microsoft Windows 2000 or above
3. RS232 / Serial port available for data transfer
4. Printer supported by windows for report printing

3. RFID Vehicle Tracking (ระบบติดตามรถยนต์)

RFID Vehicle Tracking

ระบบ RFID Vehicle Tracking สามารถระบุตำแหน่งรถ หรือการเคลื่อนที่รถ โดยรถเหล่านี้
จะถูกลงทะเบียนไว้กับระบบ จะทำการติดตามและบันทึกข้อมูลตลอดเส้นทางเดินรถพร้อมทั้งสามารถเข้าดู
ข้อมูลสถานะรถและที่อยู่ของรถได้ตลอดเวลา

ระบบ RFID Vehicle Tracking สามารถติดตั้งไว้ที่ใดก็ได้โดยให้ครอบคลุมระบบทั้งหมด
เทคโนโลยีของ RFID สามารถปรับปรุงระบบให้สอดคล้องกับ ตารางเวลาการทำงาน การประเมินความเสี่ยง
ภาระงานในอนาคต และ ผลตอบแทนจากการลงทุน (ROI.)

ระบบปฏิบัติการที่ยืดหยุ่นของ RFID สามารถปรับแต่งรายละเอียดได้ตามความต้องการของ
ลูกค้าเพื่อความเหมาะสมกับขนาดธุรกิจและเงินทุน การทำงานของระบบทั้งขณะที่ online หรือ offline ระบบ
สามารถเรียกข้อมูลจำเพาะเพื่อทำการแสดงผลได้ทันทีตามความต้องการ

ลูกค้าสามารถทดลองติดตั้งระบบพื้นฐานเพื่อทำการทดสอบระบบการทำงาน ทำการติดตั้งแบบเต็มระบบ โดยติดตั้งบริเวณพื้นที่เก็บสินค้าสำเร็จรูป พื้นที่เก็บวัตถุดิบ เครือข่ายผู้จำหน่าย หรือในพื้นที่อื่นที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการลูกค้า

ประโยชน์จากการใช้ระบบ RFID :

- ความน่าเชื่อถือ : กำจัดการแทรกแซงการอนุญาตโดยมนุษย์จากความผิดพลาดเล็กน้อย
- ลดต้นทุนในส่วนของกิจกรรมที่บกพร่องและไม่เป็นการเพิ่มมูลค่า
- ความแม่นยำในการตรวจสอบระดับสินค้าคงคลัง
- อัปเดตข้อมูลสินค้าคงคลังด้วยระบบ online
- สัญญาณเตือนทันทีเมื่อมีเหตุวิกฤต เหตุไม่คาดฝัน เพื่อทางเลือกในการตัดสินใจ
- ลดต้นทุนที่เกี่ยวข้องกับการลงเวลาเดินรถ
- ระบบรายงานเป็นเอกสารอัตโนมัติ
- ตารางซ่อมบำรุงที่มีประสิทธิภาพ
- เพิ่มระบบการทำงานที่มีประสิทธิภาพ ความพึงพอใจกับผู้จำหน่ายและผู้ปฏิบัติงาน

4. RFID Animal Tracking (ระบบติดตามสัตว์)

ระบบ RFID ได้ปรับปรุงระบบติดตามทรัพย์สินทั้งขนาดใหญ่และเล็ก ซึ่งเป็นระบบที่สามารถติดตั้งได้รวดเร็ว และบำรุงรักษาง่าย เมื่อทำการติดตั้งบนทรัพย์สินแล้วจะเป็นประโยชน์มากในการป้องกันการสูญหาย เมื่อถูกนำมาติดตั้งในกระบวนการผลิตอาหาร การเคลื่อนที่ของสัตว์เหล่านี้ก็จะถูกบันทึกไว้ ระบบติดตามสัตว์จึงเป็นบทสรุปรวมของระบบติดตามทรัพย์สินการควบคุมการผลิต และการค้าปลีกของโลก

จากระบบการจัดการปศุสัตว์ ถึง การวิจัยทางวิทยาศาสตร์ ระบบ RFID สามารถช่วยให้เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ สามารถติดตั้ง และติดตาม สัตว์เลี้ยงได้ตลอดเวลา บริษัทเอกชนส่วนใหญ่จะใช้ระบบ TI RFID เพื่อการจำแนกสัตว์ เช่น วัว ควาย แกะ และปศุสัตว์อื่น ๆ โดยการติดตั้ง TAG ไว้บริเวณหูของสัตว์เลี้ยง เพื่อตรวจวัดระดับสุขภาพ การเคลื่อนไหว ตลอดจนความพร้อมที่จะส่งให้ตลาด นอกจากนี้ หน่วยงานวิจัยสัตว์ หรือมูลนิธิ ก็นิยมใช้ ระบบ TI RFID เพื่อติดตามสัตว์ป่า รวมถึงสัตว์น้ำ ในการเก็บข้อมูลการอพยพ ย้ายถิ่น รูปแบบการวางไข่ สิ่งเหล่านี้จะถูกนำมาวิเคราะห์เป็นฐานข้อมูลเพื่อการเรียนรู้พฤติกรรมของสัตว์ป่าโดยรอบต่อไป

5. RFID Asset Identification and Tracking (ควบคุมและติดตามทรัพย์สิน)

RFID Asset Identification and Tracking

ในปัจจุบันบริษัทที่มีสินทรัพย์เคลื่อนที่และราคาแพงมีความต้องการ การจัดการ ป้องกัน ติดตาม สินทรัพย์เหล่านี้ หากมีคำถามเกิดขึ้นว่า สินทรัพย์ของท่านจัดเก็บไว้ที่ไหน อยู่ที่ใดหรือใครกำลังใช้อยู่ หลาย ๆ บริษัทจะไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้สูงสุดจากสินทรัพย์ที่ท่านได้ลงทุนไป

ACENTECH ' s RFID เป็นระบบควบคุมติดตามทรัพย์สิน (Asset Track) ได้ถูกพัฒนาขึ้นมาเพื่อจัดเก็บรายละเอียดข้อมูลทุกอย่างของทรัพย์สินที่มีในองค์กร และทำหน้าที่ควบคุม จัดการ จนตลอดอายุการใช้งานของทรัพย์สินตั้งแต่ซื้อเข้ามาจนกระทั่งขายออกไป โดยทำการรวมระบบเทคโนโลยี wireless เข้ากับโปรแกรมสมรรถนะสูงในการจัดการทรัพย์สิน ระบบ Asset Track จะช่วยให้องค์กรสามารถปรับปรุงพัฒนาธุรกิจโดยระบบการจัดการอัตโนมัติด้วยการป้องกัน การติดตาม และบอกตำแหน่งทรัพย์สินมีค่าเหล่านั้น

ระบบ Asset Track จะเป็นเครื่องมือในการลงทุนป้องกันการสูญเสียทรัพย์สิน เหมาะที่จะใช้กับมหาวิทยาลัย โรงพยาบาล โรงงาน และสำนักงาน ระบบ Asset Track ช่วยปกป้องทรัพย์สินที่มีมูลค่าสูงจากการถูกโจรกรรมโดยการติด tag กับทรัพย์สิน และระบบ Sensor ที่ประตู ซึ่งเจ้าหน้าที่ที่ได้รับอนุญาตเท่านั้นจึงจะสามารถเคลื่อนย้ายทรัพย์สินเหล่านั้นได้

บทที่ 7

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับงานสายตรวจ

สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้จัดองค์กร โดยแบ่งออกเป็นหน่วยงานประเภทต่างๆหลายหน่วยงานมีหน้าที่รับผิดชอบแตกต่างกันไป แต่ไม่ว่าจะเป็นตำรวจอยู่ในหน่วยงานใดอำนาจหน้าที่ของตำรวจที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ คือ หน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนภายในราชอาณาจักรและหน้าที่ป้องกันมิให้ผู้ละเมิดกฎหมายมหาชน และถ้ามีผู้ใดละเมิดก็มีอำนาจหน้าที่สืบสวนจับกุมตรวจค้นปราบปรามนำตัวผู้กระทำความผิดมาดำเนินคดีตามสมควรแก่ความผิด

ความผิดทางอาญานั้น ได้แก่ บรรดาความผิดที่กระทำต่อรัฐ หรือเป็นการเสียหายแก่ประชาชน ซึ่งกฎหมายส่วนอาญาได้บัญญัติโทษไว้อาจนหนักบ้างเบาบ้าง แล้วแต่ลักษณะของความผิดที่สำคัญและไม่สำคัญ คดีชนิดนี้แม้ยังไม่มีผู้ใดร้องทุกข์หากตำรวจทราบเหตุ ก็เป็นหน้าที่โดยตรงของตำรวจที่จะทำการสืบสวนจับกุมตามหน้าที่โดยทันที นอกจากกฎหมายได้แยกความผิดในทางอาญาออกเป็นความผิดต่อส่วนตัว ซึ่งความผิดชนิดนี้เจ้าพนักงานตำรวจจะมีอำนาจจับกุมได้ก็ต่อเมื่อเจ้าทุกข์หรือผู้เสียหายได้มาร้องขอให้จับกุม ฉะนั้น ก่อนที่ตำรวจจะเข้าจัดการกับผู้กระทำความผิดในเรื่องใด จึงมีความจำเป็นที่จะต้องทราบเสียก่อน ความผิดที่เกิดขึ้นนั้นเป็นความผิดอาญาหรือแพ่ง เฉพาะความผิดอาญานั้น ต้องทราบให้ละเอียดด้วยว่าเป็นความผิดอันเป็นอาญาแผ่นดินหรือเป็นความผิดส่วนตัว แล้วต้องจัดการให้ถูกต้องกับรูปเรื่องนั้นๆ หน้าที่อันถือว่าเป็นหลักสำคัญในราชการตำรวจในเวลาปกติในส่วนที่เกี่ยวกับคดีนั้น คือการรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนและป้องกันมิให้ผู้ละเมิดกฎหมายมหาชนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ จึงกำหนดอำนาจหน้าที่ของตำรวจในส่วนที่เกี่ยวกับกรณีอาญาไว้ดังต่อไปนี้

1) ตำรวจได้รับมอบหมายให้มีหน้าที่รับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และตามกฎหมายอื่นอันเกี่ยวกับความผิดในกรณีคดีอาญาในเขตพื้นที่ตามที่กำหนดไว้ให้แล้ว ให้ปฏิบัติงานตามอำนาจและหน้าที่ของตนโดยเคร่งครัด

2) ตำรวจโดยทั่วไป แม้ตามปกติจะไม่มีเขตอำนาจหรือเขตพื้นที่ที่ต้องรับผิดชอบในการระงับปราบปรามผู้กระทำความผิดคืออาญาโดยตรง หรือเป็นการปฏิบัติงานนอกเขตอำนาจหรือเขตพื้นที่ซึ่งตนรับผิดชอบโดยตรงก็ตาม หากมีเหตุเกิดขึ้นซึ่งอยู่ในลักษณะที่จะร้องรับระงับปราบปรามก็ต้องปฏิบัติตามความจำเป็นแก่กรณี เช่น รับระงับหรือป้องกันมิให้เหตุนั้นลุกลามร้ายแรงขึ้น หรือเมื่อมีเหตุเกิดขึ้นซึ่งหน้า ก็ต้องรีบติดตามตัวผู้กระทำความผิดเพื่อจับกุม โดยกระชั้นชิดเป็นต้น ตำรวจทุกคนต้องรับดำเนินการในเรื่องนั้น ๆ ตามอำนาจและหน้าที่โดยทันที จะละเว้นเสียหาได้ไม

อำนาจหน้าที่ในเรื่องดังกล่าว เป็นภารกิจส่วนหนึ่งของตำรวจสายตรวจในฐานะเป็นบุคคลที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่ด้านป้องกันอาชญากรรม แต่การปฏิบัติจะมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับความรู้ในเรื่องที่เกี่ยวกับการจับกุมและการตรวจค้น ซึ่งถือได้ว่าเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่กฎหมายให้อำนาจไว้ รวมทั้งการรู้จักนำเอาเครื่องมือดังกล่าวไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในทางปฏิบัติอย่าง

แท้จริง ทั้งนี้เพราะการปฏิบัตินอกจากจะเป็นการกระทำเพื่อให้เกิดผลในด้านการป้องกันแล้ว ยังต้องเป็นการกระทำในลักษณะที่มีให้บังเกิดผลร้ายเกิดขึ้นกับตัวผู้ปฏิบัติในภายหลังอีกด้วย ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติบรรลุเป้าหมาย ตำรวจสายตรวจทุกนายควรจะต้องทราบหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน ดังจะกล่าวต่อไปนี้

1. การจับ

1.1 เจ้าพนักงานตำรวจจะจับผู้ใดโดยไม่มีหมายจับ หรือคำสั่งของศาลไม่ได้เว้นแต่

1.1.1 เมื่อบุคคลนั้นได้กระทำความผิดซึ่งหน้าตาม ป.วิอาญา มาตรา 80

(1) ความผิดซึ่งหน้านั้นได้แก่ ความผิดซึ่งหน้ากำลังกระทำ หรือพบในอาการซึ่งแทบจะไม่มีเวลาสงสัยเลยว่าเขาได้กระทำความผิดมาแล้ว

(2) แต่ยังมีกรณีที่ถูกกฎหมายให้ถือว่าเป็นความผิดซึ่งหน้าได้เช่นกันหากเป็นความผิดอาญาที่ระบุไว้ตามบัญชีท้าย ป.วิอาญา กล่าวคือ

- เมื่อพบบุคคลหนึ่งถูกไล่จับด้วยผู้กระทำความผิดโดยมีเสียงร้องเอะอะ

- เมื่อพบบุคคลหนึ่งแทบจะทันทีทันใด หลังจากกระทำความผิดในถิ่น

แถวใกล้เคียงกับที่เกิดเหตุและมีสิ่งที่ได้มาจากการกระทำความผิดหรือมีเครื่องมือ อาวุธ หรือวัตถุอย่างอื่นอันสันนิษฐานได้ว่าได้ใช้ในการกระทำความผิด หรือมีร่องรอยพิรุณเห็นประจักษ์ที่เสื้อผ้า หรือเนื้อตัวของผู้นั้น

1.1.2 เมื่อพบบุคคลโดยมีพฤติการณ์อันควรสงสัยว่าน่าจะก่อเหตุร้ายให้เกิดภัยอันตรายแก่บุคคล หรือทรัพย์สินของผู้อื่น โดยมีเครื่องมืออาวุธ หรือวัตถุอย่างอื่น อันสามารถใช้ในการกระทำความผิด

1.1.3 เมื่อมีเหตุจะต้องออกหมายจับบุคคลนั้น ตาม ป.วิอาญา มาตรา 66 (2) แต่มีความจำเป็นเร่งด่วนที่ไม่อาจขอให้ศาลออกหมายจับบุคคลนั้นได้ (เหตุที่จะต้องออกหมายจับ ตาม ป.วิอาญา มาตรา 66 (2) นั้น เป็นกรณีเมื่อมีพยานหลักฐานตามสมควรว่า บุคคลใดน่าจะได้กระทำความผิดอาญาและมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะหลบหนี หรือไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน หรือก่อเหตุอันตรายประการอื่น) เจ้าพนักงานตำรวจจะจับได้นั้น จะต้องมิพยานหลักฐานตามสมควรว่าผู้นั้นน่าจะกระทำความผิดอาญาหรือมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะหลบหนีหรือจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐานได้ทันที ทั้งนี้เป็นไปตามบทบัญญัติใน ป. วิอาญา มาตรา 78 (3) ที่มุ่งประสงค์จะให้หลักประกันสิทธิเสรีภาพแก่บุคคลโดยกำหนดให้เจ้าพนักงานตามกฎหมาย จะจับกุมบุคคลใดนั้นจะต้องปรากฏหลักฐานตามสมควรก่อน จึงจะจับได้ ดังนั้นในกรณีที่มิผู้เสียหายชี้ให้จับ หากเป็นกรณีที่ได้มีการสืบสวนสอบสวนจนปรากฏหลักฐานตามสมควรว่า ผู้ที่จะถูกจับน่าจะได้กระทำความผิดอาญา และมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะหลบหนี หรือจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน หรือก่อเหตุอันตรายประการอื่น ทั้งเป็นกรณีจำเป็นเร่งด่วนที่ไม่อาจขอให้ศาลออกหมายจับได้ทันที พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ก็มีอำนาจจับกุมได้ทันที โดยไม่ต้องมีหมายจับ หรือคำสั่งของศาล แต่ถ้าเป็นกรณีที่มิได้เริ่มทำการสืบสวนสอบสวนเจ้าพนักงานตำรวจจะต้องตรวจสอบข้อมูลหรือหลักฐานจากผู้เสียหายก่อน หากปรากฏหลักฐานที่เชื่อถือได้ตามสมควรว่าผู้ที่จะถูกจับนั้นน่าจะได้กระทำความผิดทางอาญาและกำลังจะหลบหนี หรือจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน หรือก่อเหตุอันตรายประการอื่น และไม่มีโอกาสที่จะขอให้ศาลออกหมายจับได้ทันที เจ้าพนักงานตำรวจก็มีอำนาจจับกุมบุคคลนั้นได้ โดยไม่ต้องมีหมายจับ

1.1.4 เป็นการจับผู้ต้องหาหรือจำเลยที่หนี หรือจะหลบหนีไประหว่างถูกปล่อย

ชั่วคราว ตาม ป.วิอาญา มาตรา 117 (เหตุตาม ป.วิ.อาญา มาตรา 117 นั้น เป็นกรณีเมื่อผู้ต้องหาหรือจำเลยหนี หรือจะหลบหนี กฎหมายให้อำนาจเจ้าพนักงานตำรวจที่พบการกระทำความผิดดังกล่าวมีอำนาจจับผู้ต้องหาหรือจำเลย นั้นได้ แต่ในกรณีที่บุคคลซึ่งทำสัญญาประกันหรือเป็นหลักประกันเป็นผู้พบเห็นการกระทำความผิดดังกล่าว อาจขอให้ เจ้าพนักงานตำรวจที่ใกล้ที่สุดจับผู้ต้องหาหรือจำเลยได้เอง ถ้าไม่สามารถขอความช่วยเหลือจากเจ้าพนักงาน ตำรวจได้ทันเวลาที่ ก็ให้มีอำนาจจับผู้ต้องหาหรือจำเลยได้เองแล้วส่งไปยังพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจที่ ใกล้ที่สุด และให้เจ้าพนักงานนั้นรับจัดส่งผู้ต้องหาหรือจำเลยไปยังเจ้าพนักงานหรือศาล โดยคิดค่าพาหนะ จากบุคคลซึ่งทำสัญญาประกันหรือหลักประกันนั้น)

1.2 การจับนั้น เจ้าพนักงานตำรวจหรือราษฎรซึ่งทำการจับ ต้องแจ้งแก่ผู้ที่จะถูกจับนั้นว่าเข้า ต้องถูกจับ แล้วสั่งให้ผู้ถูกจับไปยังที่ทำการของพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่ถูกจับพร้อมด้วยผู้จับทันที เว้น แต่สามารถนำไปที่ทำการพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบได้ในขณะนั้น ให้นำไปที่ทำการของพนักงาน สอบสวนผู้รับผิดชอบ แต่ถ้าจำเป็นก็ให้จับตัวได้

1.3 ต้องแจ้งข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกจับทราบ หากมีหมายจับให้แสดงต่อผู้ถูกจับและแจ้งด้วยว่า ผู้ ถูกจับมีสิทธิที่จะให้การหรือไม่ให้การก็ได้ หากให้การถ้อยคำนั้นอาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณา คดีได้ และผู้ถูกจับมีสิทธิที่จะพบและปรึกษาทนายความ หรือผู้ซึ่งจะเป็นทนายความได้ โดยให้เจ้าพนักงานตำรวจพุดข้อความในลักษณะต่อไปนี้

ก. กรณีเป็นการจับโดยไม่มีหมายจับ

“คุณ (ท่าน) ถูกจับแล้วในข้อหา.....

คุณ (ท่าน) มีสิทธิที่จะให้การหรือไม่ให้การก็ได้ ถ้าคุณ (ท่าน) ให้การถ้อยคำนั้นอาจใช้เป็นพยานหลักฐานใน การพิจารณาคดีได้และคุณ (ท่าน) มีสิทธิที่จะพบและปรึกษาทนายหรือผู้ซึ่งจะเป็นทนายความได้

ข. กรณีเป็นการจับโดยมีหมายจับหรือคำสั่งของศาล

“คุณ (ท่าน) ถูกจับตามหมายจับของศาล..... ที่/ 25 วันที่ ในข้อหา.....

คุณ (ท่าน) มีสิทธิที่จะให้การหรือไม่ให้การก็ได้ ถ้าคุณ (ท่าน) ให้การถ้อยคำนั้นอาจใช้เป็นพยานหลักฐานใน การพิจารณาคดีได้และคุณ (ท่าน) มีสิทธิที่จะพบและปรึกษาทนายหรือผู้ซึ่งจะเป็นทนายความได้”

นอกจากนี้ ให้เจ้าพนักงานผู้จับบันทึกเกี่ยวกับการแจ้งสิทธิดังกล่าวข้างต้นไว้ในบันทึกการจับด้วย โดยให้ปรากฏข้อความว่า “ผู้จับได้แจ้งให้ผู้ถูกจับทราบแล้วว่า ท่านต้องถูกจับในข้อหาดังกล่าวและมีสิทธิที่ จะให้การหรือไม่ได้ให้การก็ได้ ถ้าให้การถ้อยคำอาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีได้และคุณ (ท่าน) มีสิทธิที่จะพบและปรึกษาทนายหรือผู้ซึ่งจะเป็นทนายความได้” จากนั้นบันทึก คำให้การของผู้ต้องหา ลงในบันทึกการจับ

1.4 ถ้าผู้ถูกจับประสงค์จะแจ้งให้ญาติหรือผู้ซึ่งตนไว้วางใจทราบถึงการจับ หากเป็นการ สะดวกและไม่เป็นการขัดขวางการจับหรือการควบคุมผู้ถูกจับหรือทำให้เกิดความไม่ปลอดภัยแก่บุคคลใดให้ เจ้าพนักงานอนุญาตให้ผู้ถูกจับดำเนินการได้ตามสมควรแก่กรณี

1.5 ให้เจ้าพนักงานตำรวจผู้จับบันทึกการจับไว้ (ตามตัวอย่างบันทึกการจับท้ายนี้)

1.6 หากบุคคลซึ่งจะถูกจับขัดขวางหรือจะขัดขวางการจับ หรือ หลบหนี หรือพยายามจะหลบหนี ผู้ทำการจับมีอำนาจใช้วิธีหรือการป้องกันที่เหมาะสมแก่พฤติการณ์แห่งเรื่องในการจับนั้น

1.7 เมื่อเจ้าพนักงานตำรวจผู้จับ หรือราษฎรทำการจับเอาผู้ถูกจับไปถึงที่ทำการของพนักงานสอบสวน ตาม ป.วิอาญา มาตรา 83 (เจ้าพนักงานสอบสวนต้องที่ถูกจับหรือพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบแล้วแต่กรณี) แล้วส่งให้ผู้ถูกจับแก่เจ้าพนักงานตำรวจของที่ทำการของพนักงานสอบสวนดังกล่าวเพื่อดำเนินการต่อไป

1.7.1 กรณีเจ้าพนักงานเป็นผู้จับให้เจ้าพนักงานตำรวจผู้จับดำเนินการแจ้งข้อกล่าวหา และรายละเอียดเกี่ยวกับเหตุแห่งการจับให้ผู้ถูกจับทราบ ถ้ามีหมายจับให้แจ้งผู้ถูกจับทราบ และอ่านให้ฟัง โดยบันทึกไว้ในรายงานประจำวันเกี่ยวกับคดีข้อรับตัวผู้ถูกจับไว้ ควบคุมโดยให้ผู้ถูกจับลงลายมือชื่อรับทราบไว้ และมอบสำเนาบันทึกการจับแก่ผู้ถูกจับนั้น โดยให้ผู้ถูกจับลงลายมือชื่อรับสำเนาไว้ในบันทึกการจับ

1.7.2 กรณีราษฎรเป็นผู้จับ ให้เจ้าพนักงานตำรวจซึ่งรับมอบตัวผู้ถูกจับจากราษฎรบันทึก ชื่อ อาชีพ ที่อยู่ของผู้จับ และข้อความและพฤติการณ์แห่งการจับนั้น รวมทั้งแจ้งข้อกล่าวหาและรายละเอียดแห่งการจับให้ผู้ถูกจับทราบและแจ้งให้ผู้ถูกจับทราบด้วยว่า ผู้ถูกจับมีสิทธิจะไม่ให้การหรือให้การก็ได้ และถ้อยคำของผู้ถูกจับอาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีได้ โดยบันทึกไว้ในรายงานประจำวันเกี่ยวกับคดีข้อรับตัวผู้ถูกจับไว้ควบคุม และให้ผู้ถูกจับลงลายมือชื่อรับทราบไว้

ข้อยกเว้น ไม่ว่าจะมีหมายจับหรือไม่มีหมายจับ ห้ามมิให้จับดังนี้

1. ห้ามมิให้จับในที่รโหฐาน เว้นแต่จะได้ทำตามบทบัญญัติในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา อันว่าด้วยการค้นในที่รโหฐาน

2. ห้ามมิให้จับในพระบรมมหาราชวัง พระราชวัง วังของพระราชทายาทหรือพระบรมวงศ์ตั้งแต่สมเด็จพระเจ้าฟ้าขึ้นไป พระราชานิเวศน์ พระตำหนัก หรือในที่ซึ่งพระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาท พระบรมวงศ์ตั้งแต่สมเด็จพระเจ้าฟ้าขึ้นไป หรือ ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ประทับหรือพำนัก เว้นแต่

(1) นายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายอนุญาตให้จับและได้แจ้งเลขธิการพระราชวัง หรือสมุหราชองครักษ์รับทราบแล้ว

(2) เจ้าพนักงานผู้ถวายหรือให้ความปลอดภัยแด่พระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาทพระบรมวงศ์ตั้งแต่สมเด็จพระเจ้าฟ้าขึ้นไป หรือ ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ เป็นผู้จับตามกฎหมายว่าด้วยราชองครักษ์ หรือตามกฎหมาย กฎ หรือระเบียบเกี่ยวกับการให้ความปลอดภัย

2. การจับกุม เด็กหรือเยาวชน

2.1 ห้ามมิให้จับกุมเด็กซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิด เว้นแต่เด็กนั้นได้กระทำความผิดซึ่งหน้า หรือมีหมายจับหรือคำสั่งของศาล

การจับกุมเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดให้เป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

2.2 ห้ามมิให้ควบคุม คุมขัง กักขัง หรือใช้มาตรการอื่นใดอันมีลักษณะเป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพของเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิด เว้นแต่มีหมายหรือคำสั่งของศาล หรือเป็นกรณีการ

คุมตัวเท่าที่จำเป็นเพื่อดำเนินการนำตัวเด็กหรือเยาวชนส่งไปยังที่ทำการของพนักงานสอบสวน

ผู้รับผิดชอบ ในระหว่างการสอบสวนและการนำตัวเด็กหรือเยาวชนไปศาลเพื่อตรวจสอบการจับกุม

2.3 ในการจับกุมเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหว่ากระทำความผิด ให้เจ้าพนักงานผู้จับแจ้งแก่เด็กหรือเยาวชนนั้นว่าเขาต้องถูกจับและแจ้งข้อกล่าวหา รวมทั้งแจ้งสิทธิตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 83 บรรทัดสอง ให้ทราบ หากมีหมายจับให้แสดงต่อผู้ถูกจับและทำการบันทึกการจับกุมแล้วนำตัวผู้ถูกจับพร้อมบันทึกการจับกุมส่งพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนถูกจับทันที ก่อนส่งตัวเด็กและเยาวชนผู้ถูกจับให้พนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่ถูกจับ ให้เจ้าพนักงานผู้จับทำบันทึกการจับกุม โดยแจ้งข้อกล่าวหาและรายละเอียดเกี่ยวกับเหตุการณ์จับให้ ผู้ถูกจับทราบและบันทึกรายละเอียดดังกล่าวลงในบันทึกการจับกุม ทั้งนี้ห้ามมิให้ผู้จับถามและบันทึกคำให้การผู้ถูก จับ (รวมทั้งคำรับสารภาพหรือคำปฏิเสธเป็นอันขาด) ยกเว้นการสอบถามเพื่อตรวจสอบว่าเป็นบุคคลตามหมายจับหรือไม่ และถ้าขณะทำบันทึกการจับกุมมีบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลหรือผู้แทนองค์การซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย อยู่ด้วยในขณะนั้น ต้องทำบันทึกจับกุมต่อหน้าบุคคลดังกล่าวและจะให้บุคคลดังกล่าวลงลายมือชื่อเป็นพยานด้วยก็ได้

เมื่อพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่จับกุมเด็กหรือเยาวชน ได้รับตัวผู้ถูกจับและบันทึกการจับกุมแล้ว ให้ส่งตัวผู้ถูกจับพร้อมบันทึกการจับกุม ไปยังที่ทำการของพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบโดยเร็ว และให้ลงบันทึกประจำวันไว้เป็นหลักฐาน

บันทึกการจับกุมควรมีสาระสำคัญตามตัวอย่างแนบท้ายนี้

2.4 ถ้าขณะจับกุมมีบิดา มารดา ผู้ปกครอง บุคคลหรือผู้แทนองค์การซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย อยู่ด้วยในขณะนั้น ให้เจ้าพนักงานผู้จับแจ้งเหตุแห่งการจับให้บุคคลดังกล่าวทราบและในกรณีความผิดอาญาซึ่งมีอัตราโทษอย่างสูงตามที่กฎหมายกำหนดให้จำคุกไม่เกิน ห้าปี เจ้าพนักงานผู้จับจะส่งให้บุคคลดังกล่าวเป็นผู้นำตัวเด็กหรือเยาวชนนั้นไปยังที่ทำการของพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่เด็กและเยาวชนถูกจับก็ได้ แต่ถ้าในขณะจับกุมไม่มีบุคคลดังกล่าวอยู่กับผู้ถูกจับให้เจ้าพนักงานผู้จับแจ้งให้บุคคลดังกล่าวนั้นคนใดคนหนึ่งทราบถึงการจับกุมในโอกาสแรกเท่าที่สามารถกระทำได้และหากผู้ถูกจับประสงค์จะติดต่อสื่อสารหรือปรึกษาหารือกับบุคคลเหล่านั้นซึ่ง ไม่เป็นอุปสรรคต่อการจับกุมและอยู่ในวิสัยที่จะดำเนินการได้ ให้เจ้าพนักงานผู้จับดำเนินการให้ตามควรแก่กรณีโดยไม่ชักช้า

ในการพิจารณาขอให้บุคคลตามวรรคหนึ่งเป็นผู้นำตัวเด็กหรือเยาวชนผู้ถูกจับไปยังที่ทำการของพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่ถูกจับ ให้ผู้จับคำนึงถึงภัยอันตรายหรือความเสียหายที่จะเกิดขึ้น รวมถึงผู้ถูกจับจะหลบหนีหรือไม่ ทั้งนี้ให้บันทึกการส่งมอบตัวผู้ถูกจับให้ผู้รับมอบลงชื่อเป็นหลักฐานไว้ในบันทึกการจับกุมด้วย

2.5 ในการจับกุมและควบคุมเด็กหรือเยาวชนต้องกระทำโดยละมุนละม่อมโดยคำนึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ไม่เป็นการประจานเด็กหรือเยาวชน และห้ามมิให้ใช้วิธีการควบคุมเกินกว่าที่จำเป็นเพื่อป้องกันการหลบหนีหรือเพื่อความปลอดภัยของเด็กหรือเยาวชนผู้ถูกจับหรือบุคคลอื่น รวมทั้งมิให้ใช้เครื่องพันธนาการแก่เด็กไม่ว่ากรณีใด ๆ เว้นแต่มีความจำเป็นอย่างถึงอันมิอาจหลีกเลี่ยงได้เพื่อป้องกันการหลบหนีหรือเพื่อความปลอดภัยของเด็กผู้ถูกจับหรือบุคคลอื่น

ห้ามมิให้เจ้าพนักงานผู้จับ พนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่ถูกจับ หรือพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ จัดให้มีหรืออนุญาตให้มีหรือยินยอมให้มีการถ่ายภาพหรือบันทึกภาพเด็กหรือเยาวชน ซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิด เว้นแต่เพื่อประโยชน์ในการสอบสวน

3. การค้น

กฎหมายให้อำนาจเจ้าพนักงานตำรวจทำการตรวจค้นเพื่อพบและยึดสิ่งของซึ่งอาจจะใช้เป็นพยานหลักฐานได้ หรือเพื่อพบและช่วยบุคคลที่ถูกหน่วงเหนี่ยวกักขังโดยมิชอบ หรือเพื่อพบบุคคลที่มีหมายให้จับได้ทั่วไป การค้นแยกออกเป็น 2 ประเภท คือ การค้นตัวบุคคล และการค้นสถานที่

(1) การค้นตัวบุคคล แยกออกได้เป็น 3 กรณี คือ

ก. การค้นตัวบุคคลในสาธารณสถาน เป็นการค้นตัวบุคคลที่ยังมิได้ถูกจับซึ่งจะมีเหตุผลอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

- มีเหตุอันควรสงสัยว่า บุคคลนั้นมีสิ่งของในความครอบครองเพื่อจะใช้ในการกระทำความผิด หรือ
- มีเหตุอันควรสงสัยว่า สิ่งของที่อยู่ในความครอบครองของบุคคลนั้นได้มาโดยการกระทำความผิด หรือ
- มีเหตุอันควรสงสัยว่า สิ่งของที่อยู่ในความครอบครองของบุคคลนั้นมีไว้เป็นความผิด

การค้นตัวบุคคลในสาธารณสถาน มิใช่ในทางปฏิบัติมากเนื่องจากปัจจุบัน ทุกเวลาและสถานที่อาจมีอาชญากรรมประเภทต่างๆ เกิดขึ้นได้ และเป้าหมายของคนร้ายก็ไม่จำกัดว่า จะเป็นบุคคลหรือทรัพย์สินประเภทใด การตรวจท้องที่ของตำรวจสายตรวจจึงมิใช่การกระทำ เพียงแต่การตรวจผ่านไปตามสถานที่ต่างๆ เพียงอย่างเดียว เมื่อประสบเหตุจึงเข้าระงับเหตุ หรือทำการปราบปรามจับกุม ซึ่งเป็นลักษณะของการปฏิบัติในเชิงรับเท่านั้น การป้องกันอาชญากรรมที่จะกระทำให้ได้ประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูง จะต้องดำเนินการในเชิงรุกด้วย ซึ่งได้แก่การตรวจค้น ในลักษณะต่างๆ นั้นเอง ไม่ว่าจะเป็นบุคคลที่สัญจรด้วยเท้าหรือยานพาหนะ หากมีเหตุอันควรสงสัยดังกล่าว เจ้าพนักงานตำรวจสายตรวจควรเข้าทำการตรวจค้นทันที ซึ่งมีบ่อยครั้งที่สายตรวจสามารถจับกุมผู้กระทำความผิดได้โดยเริ่มต้นจากการตรวจค้น และถึงแม้ว่าการตรวจค้นจะไม่พบสิ่งใด การปฏิบัติทั่วไปที่ประชาชนพบเห็น ย่อมก่อให้เกิดความอุ่นใจแก่สุจริตชนและเป็นการปราบปรามทุจริตไปในเวลาเดียวกัน

ข. การค้นตัวบุคคลในที่รโหฐาน ในขณะที่ทำการตรวจค้นในที่รโหฐาน ถ้ามีเหตุอันควรสงสัยว่าบุคคลซึ่งอยู่ในที่ซึ่งค้นหรือจะถูกค้น ได้เอาสิ่งของที่ต้องการพบชุกซ่อนในร่างกาย เจ้าพนักงานผู้ค้นมีอำนาจค้นตัวผู้นั้นได้

ค. การค้นตัวผู้ถูกจับ เจ้าพนักงานผู้จับหรือรับตัวผู้จับกุมไว้ มีอำนาจค้นตัวผู้ต้องหาและยึดสิ่งของต่างๆ ที่อาจจะเป็นหลักฐานได้

การค้นตัวบุคคลนั้นจะต้องถือหลักว่า จักต้องทำโดยสุภาพ และถ้าค้นผู้หญิงต้องให้ผู้หญิงอื่นเป็นผู้ค้น และสถานที่ที่ค้นให้สถานที่ที่มีจิตพิศมควรรักษาภาพแห่งท้องที่ เพื่อป้องกันอย่าให้ผู้ถูกตรวจค้นได้รับความอับอาย

(2) การค้นสถานที่ แยกออกได้เป็น การค้นในที่รโหฐาน และการค้นในสาธารณสถาน

(ก) การค้นในที่รโหฐาน

1. เจ้าพนักงานตำรวจจะค้นในที่รโหฐานโดยไม่มีหมายหรือคำสั่งของศาลไม่ได้ เว้นแต่

1.1 เมื่อมีเสียงร้องให้ช่วยมาจากข้างในที่รโหฐานหรือมีเสียง หรือพฤติกรรมอื่นใด อันแสดงว่าได้มีเหตุร้ายเกิดขึ้นในที่รโหฐานนั้น

1.2 เมื่อปรากฏความผิดซึ่งหน้ากำลังกระทำการในที่รโหฐาน

1.3 เมื่อบุคคลที่ได้กระทำความผิดซึ่งหน้าถูกไล่จับและหนีเข้าไปหรือมีเหตุอันแน่นแฟ้นควรสงสัยว่าได้เข้าไปซุกซ่อนตัวอยู่ในที่รโหฐานนั้น

1.4 เมื่อมีพยานหลักฐานตามสมควรว่าสิ่งของที่มิใช่เป็นความผิดหรือได้มาโดยการกระทำความผิด หรือได้ใช้หรือ รมิไว้เพื่อจะใช้ในการกระทำความผิด หรืออาจเป็นพยานหลักฐานพิสูจน์การกระทำความผิดได้ซ่อนหรืออยู่ในนั้น ประกอบทั้งต้องมีเหตุอันควรเชื่อว่าหากครอบครองสิ่งของนั้นจะถูกโยกย้ายหรือทำลายเสียก่อน

การใช้อำนาจตรวจค้นตามข้อ 1.4 นี้ให้ผู้ตรวจค้นจัดทำบันทึกการตรวจค้นโดยแสดงเหตุผลที่ทำให้สามารถเข้าค้นได้ แล้วมอบบันทึกการตรวจค้นและบัญชีทรัพย์สินที่ได้จากการค้น (ตามตัวอย่าง แนบท้ายนี้) ให้ไว้แก่ผู้ครอบครองสถานที่ที่ถูกตรวจค้น แต่ถ้าไม่มีผู้ครอบครองอยู่ ณ ที่นั้น ให้ส่งมอบบันทึกดังกล่าวแก่บุคคลเช่นว่านั้นในทันทีที่กระทำได้ และรีบรายงานเหตุผลและผลการตรวจค้นเป็นหนังสือต่อผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไปชั้นหนึ่ง

1.5 เมื่อที่รโหฐานนั้น ผู้ที่จะต้องถูกจับเป็นเจ้าของบ้านและการจับนั้นมีหมายจับหรือเป็นการจับตาม ป.วิอาญา มาตรา 78

2. การค้นในที่รโหฐานต้องกระทำระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและตก มีข้อยกเว้น ดังนี้

2.1 เมื่อลงมือค้นแต่ในเวลากลางวัน ถ้ายังไม่เสร็จจะค้นต่อไปในเวลากลางคืนก็ได้

2.2 ในกรณีฉุกเฉินอย่างยิ่ง หรือซึ่งมีกฎหมายอื่นบัญญัติให้ค้นได้เป็นพิเศษจะทำการค้นในเวลากลางคืนก็ได้

กรณีฉุกเฉินอย่างยิ่ง หมายความว่ารวมถึง กรณีเข้าเหตุที่เจ้าพนักงานตำรวจสามารถตรวจค้นที่รโหฐานโดยไม่ต้องมีหมายค้นหรือคำสั่งของศาล ตาม ป.วิอาญา (มาตรา 92) (ข้อ 1) หรือกรณีมีกฎหมายอื่นบัญญัติให้ตรวจค้นได้เป็นพิเศษ เช่น การตรวจค้นตาม พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 มาตรา 14 (1) หรือ พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 39 (3)

2.3 การค้นเพื่อจับผู้ร้ายหรือผู้ร้ายสำคัญจะทำในเวลากลางคืนก็ได้แต่ต้องได้รับอนุญาตพิเศษจากศาลตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับของประธานศาลฎีกา (หัวหน้าในการจัดการตามหมายค้น หากเป็นเจ้าพนักงานตำรวจต้องมียศตั้งแต่ร้อยตำรวจเอกขึ้นไป)

3. กรณีการค้นที่มีหมายค้น หรือคำสั่งของศาลนั้น ผู้มีอำนาจเป็นหัวหน้าในการจัดการตามหมายนั้น คือ เจ้าพนักงานผู้มีชื่อในหมายค้นหรือผู้รักษาการแทนซึ่งจะต้องเป็นเจ้าพนักงานตำรวจที่มียศตั้งแต่ชั้นนายร้อยตำรวจตรีขึ้นไปเท่านั้น

4. การค้นในที่รโหฐานนั้น จะค้นได้เฉพาะเพื่อหาตัวคน หรือ สิ่งของที่ต้องการค้น เท่านั้น ยกเว้น ดังนี้

4.1 ในกรณีที่ค้นหาสิ่งของโดยไม่จำกัดสิ่ง เจ้าพนักงานผู้ค้นมีอำนาจยึดสิ่งของใดๆ ซึ่งน่าจะใช้เป็นพยานหลักฐานเพื่อประโยชน์ หรือยื่นผู้ต้องหาหรือจำเลย

4.2 เจ้าพนักงานซึ่งทำการค้นมีอำนาจจับกุมบุคคลหรือสิ่งของอื่นในที่ค้นนั้นได้ เมื่อมีหมายอีกต่างหาก หรือในกรณีความผิดซึ่งหน้า

5. การตรวจค้นในที่รโหฐานให้เจ้าพนักงานตำรวจปฏิบัติดังนี้

5.1 เจ้าพนักงานตำรวจที่จะทำการตรวจค้นต้องแต่งเครื่องแบบ เว้นแต่มีเหตุจำเป็น หรือเป็นเจ้าพนักงานตำรวจที่มีตำแหน่งตั้งแต่ผู้กำกับการขึ้นไปจะไม่แต่งเครื่องแบบก็ได้ แต่ต้องแจ้ง ยศ ชื่อ ตำแหน่ง พร้อมทั้งแสดงบัตรประจำตัวให้เจ้าบ้านหรือผู้ครอบครองสถานที่นั้นทราบ

5.2 ก่อนลงมือตรวจค้นให้เจ้าพนักงานตำรวจที่จะทำหน้าที่ในการตรวจค้นแสดง ความบริสุทธิ์ เช่นการแสดงสิ่งของที่มีอยู่ในตัว หรือให้ตรวจดูเครื่องมืออุปกรณ์ที่ใช้ในการตรวจค้น เป็นต้น จนเป็นที่พอใจกับเจ้าบ้านหรือผู้ครอบครองสถานที่นั้น แล้วจึงลงมือตรวจค้นต่อหน้าเจ้าบ้านหรือผู้ ครอบครองสถานที่นั้น หรือถ้าหาบุคคลเช่นนั้นไม่ได้ หรือสถานที่นั้นไม่มีผู้ใดก็ให้ตรวจค้นต่อหน้าบุคคล อื่นอย่างน้อยสองคนที่เจ้าพนักงานตำรวจได้ขอร้องมาเป็นพยาน

5.3 หากเป็นกรณีตรวจค้นที่อยู่หรือสำนักงานของผู้ต้องหาหรือจำเลย ซึ่งถูกควบคุม หรือขังอยู่ให้ทำต่อหน้าบุคคลนั้น ถ้าบุคคลนั้นไม่พอใจหรือไม่สามารถมากำกับจะตั้งผู้แทนหรือพยานมา กำกับก็ได้ ถ้าผู้แทนหรือพยานไม่มี ให้ตรวจค้นต่อหน้าบุคคลในครอบครัวหรือต่อหน้าบุคคลอื่นอย่างน้อย สองคนที่เจ้าพนักงานตำรวจได้ขอร้องมาเป็นพยาน

5.4 ในการค้นที่รโหฐาน ให้เจ้าพนักงานตำรวจสั่งเจ้าของหรือคนที่อยู่ในนั้น หรือ ผู้รักษาสถานที่ซึ่งจะตรวจค้นยอมให้เข้าไปโดยมิหวงห้าม อีกทั้งให้ความสะดวกตามสมควรทุกประการใน อันที่จะจัดการตรวจค้นนั้น ถ้าบุคคลดังกล่าวไม่ยอมให้เข้าไป ให้เจ้าพนักงานตำรวจชี้แจงเหตุความจำเป็นก่อน ถ้ายังไม่ยินยอมอีก เจ้าพนักงานตำรวจมีอำนาจใช้กำลังเข้าไป ในกรณีจำเป็นจะต้องเปิดหรือทำลาย ประตูบ้าน ประตูเรือน หน้าต่างรั้ว หรือสิ่งกีดขวางอย่างอื่นๆ ให้ทำได้แต่จะทำให้เสียหายถือว่าความจำเป็นไม่ได้

5.5 ในการตรวจค้นต้องพยายามมิให้เกิดความเสียหายและกระจัดกระจายเท่าที่ทำได้

5.6 สิ่งของใดที่ยึดได้ ต้องให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่บุคคลในครอบครัว ผู้ต้องหา จำเลย ผู้แทน หรือพยาน แล้วแต่กรณี ดูเพื่อรับรองว่าถูกต้อง ถ้าบุคคลเช่นนั้นรับรองหรือไม่ ยินยอมรับรองอย่างใดให้มีรายละเอียดปรากฏไว้ในบันทึกการตรวจค้น

5.7 เมื่อเจ้าพนักงานตำรวจตรวจค้นเสร็จสิ้นแล้วต้องบันทึกการตรวจค้น ณ สถานที่ ตรวจค้น โดยให้ปรากฏรายละเอียดแห่งการตรวจค้นและสิ่งของที่ตรวจค้น โดยสิ่งของที่ตรวจค้นให้ห่อหรือ บรรจุหีบห่อ ตีตราไว้ หรือให้ทำเครื่องหมายไว้เป็นสำคัญ

5.8 บันทึกการตรวจค้นนั้นให้อ่านให้เจ้าของ หรือผู้ครอบครองสถานที่ บุคคล ใน ครอบครัวผู้ต้องหา จำเลย ผู้แทน หรือพยาน แล้วแต่กรณีฟัง แล้วให้บุคคลเช่นนั้นลงลายมือชื่อรับรองไว้ หาก ไม่ยินยอมให้บันทึกเหตุผลไว้

(ข) การค้นในสาธารณสถาน กฎหมายมิได้จำกัดว่าต้องมีหมายค้นหรือจำกัดเวลาให้ทำการตรวจค้น ดังนั้นให้พึงเข้าใจว่าเจ้าพนักงานตำรวจมีอำนาจตรวจค้นในสาธารณสถานได้ แต่จะทำการตรวจค้นได้เมื่อมีเหตุอันสมควรเท่านั้น เมื่อกฎหมายเปิดโอกาสในการค้นสาธารณสถานไว้กว้างขวาง ในฐานะเจ้าพนักงานตำรวจจะทำการตรวจค้น จึงจำเป็นที่จะต้องอยู่ในขอบเขตที่ไม่ก่อความเดือดร้อนรำคาญแก่ประชาชน ลักษณะและวิธีการที่จะปฏิบัติในการตรวจค้น ให้เจ้าพนักงานตำรวจพยายามปฏิบัติในตนเองเดียวกันกับการค้นในที่สาธารณะเท่าที่สามารถปฏิบัติได้ตามความจำเป็นที่จะต้องทำการตรวจค้นตัวบุคคลหรือสิ่งของที่ประกอบคดี

ไม่ว่าจะเป็นการค้นในที่สาธารณะ และการค้นในสาธารณสถาน ถ้ามีเหตุอันควรสงสัยว่าบุคคลซึ่งอยู่ในที่ที่ทำการค้น หรือจะถูกค้นจะขัดขวางถึงกับทำให้การค้นไร้ผล เจ้าพนักงานผู้ค้นมีอำนาจเอาตัวผู้นั้นควบคุมไว้ หรืออยู่ในความดูแลของเจ้าพนักงานในขณะที่ทำการค้นเท่าที่จำเป็น เพื่อมิให้ขัดขวางถึงกับทำให้การค้นไร้ผล และในการค้นนั้นเจ้าพนักงานต้องพยายามมิให้มีการเสียหายและกระจัดกระจายเท่าที่จะทำได้

วิธีปฏิบัติในการค้น จะต้องทำอย่างไรดังที่กล่าวมา นับว่าเป็นสิ่งสำคัญการละเลยต่อ

ข้อกำหนดดังกล่าว เจ้าพนักงานผู้ค้นจะไม่ได้ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายหากความเสียหายเกิดขึ้นเป็นผลสืบเนื่องมาจากการค้น

ข้อยกเว้น ไม่ว่าจะมีหมายค้นหรือไม่มีหมายค้น ห้ามมิให้ค้นดังนี้

ห้ามมิให้ ค้น ในพระบรมมหาราชวัง พระราชวัง วังของพระรัชทายาทหรือพระบรมวงศ์ตั้งแต่สมเด็จพระเจ้าฟ้าขึ้นไป พระราชานิเวศน์ พระตำหนัก หรือในที่ซึ่งพระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาท พระบรมวงศ์ตั้งแต่สมเด็จพระเจ้าฟ้าขึ้นไป หรือ ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ประทับหรือพำนัก เว้นแต่

(1) นายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายอนุญาตให้ ค้นและได้แจ้งเลขธิการพระราชวัง หรือสมุหราชองครักษ์รับทราบแล้ว

(2) เจ้าพนักงานผู้ถวายหรือให้ความปลอดภัยแด่พระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาทพระบรมวงศ์ตั้งแต่สมเด็จพระเจ้าฟ้าขึ้นไป หรือ ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ เป็นผู้ ค้นตามกฎหมายว่าด้วยราชองครักษ์ หรือตามกฎหมาย กฎ หรือระเบียบเกี่ยวกับการให้ความปลอดภัย (ตามประมวล ป.วิ.อาญา มาตรา 91)

4. การส่งหมาย กรณีส่งหมายนี้เป็นเรื่องของหมายเรียกการที่จะให้บุคคลใดมาที่พนักงานสอบสวนหรือมาที่พนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ หรือศาลเนื่องในการสอบสวน หรือการอื่นตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา จักต้องมีหมายเรียกแล้วแต่กรณี หรือแม้แต่กรณีที่พนักงานสอบสวนต้องการสิ่งของ ซึ่งอาจจะใช้เป็นพยานหลักฐานได้ พนักงานสอบสวนก็มีอำนาจออกหมายเรียกบุคคลซึ่งครอบครองสิ่งของดังกล่าว ให้จัดส่งสิ่งของตามหมาย โดยบุคคลที่ถูกหมายเรียกไม่จำเป็นต้องมาเอง การส่งหมายเรียกจึงอาจเป็นได้ทั้งคดีอาญาและในคดีแพ่ง

(ก) การส่งหมายเรียกในคดีอาญา กฎหมายกำหนดไว้เฉพาะการส่งหมายเรียกแก่ผู้ต้องหาซึ่งมีข้อจำกัดว่านอกจากตัวผู้ต้องหาแล้ว จะส่งหมายเรียกบุคคลอื่นซึ่งไม่ใช่สามีภริยา ญาติ หรือผู้ปกครองของ

ผู้รับหมายเรียกแทนนั้นไม่ได้ ส่วนการส่งหมายเรียกให้แก่จำเลยนั้นกฎหมายมิได้วางหลักเอาไว้ แต่ก็ น่าจะถือตามหลักกฎหมายที่ได้กล่าวมาแล้ว

สำหรับการส่งหมายเรียกให้แก่พยานหรือบุคคลอื่นในคดีอาญา กฎหมายมิได้กำหนด หลักเกณฑ์เอาไว้เช่นกัน ฉะนั้นต้องนำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา 70-79 มาประกอบการ พิจารณา โดยอาศัยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 15 ซึ่งบัญญัติว่า วิธีพิจารณาข้อใดซึ่ง ประมวลกฎหมายนี้มีได้บัญญัติไว้โดยเฉพาะ ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมา ใช้บังคับเท่าที่พอจะบังคับได้ เช่น การส่งหมายเรียกให้แก่พยาน อาจส่งโดยอาศัยมาตรา 79 แห่งประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งบัญญัติหลักเกณฑ์ไว้ว่า

“เมื่อเจ้าพนักงานศาลไม่พบคู่ความหรือบุคคลที่จะส่งคำคู่ความหรือเอกสาร ณ ภูมิลำเนา หรือสำนักทำราชการของบุคคลนั้นๆ ถ้าได้ส่งคำคู่ความหรือเอกสารให้แก่บุคคลใดๆ ที่มีอายุเกินยี่สิบปี ซึ่ง อยู่หรือทำงานในบ้านเรือน หรือที่สำนักทำราชการที่ปรากฏว่าเป็นของคู่ความหรือบุคคลนั้น หรือได้ส่ง คำคู่ความหรือเอกสารนั้นตามข้อความในคำสั่งศาล ให้ถือว่าเป็นการเพียงพอที่จะฟังได้มีการส่งสำเนา คู่ความหรือเอกสารถูกต้องตามกฎหมายแล้ว”

ดังนั้นการนำหลักเกณฑ์ของกฎหมายดังกล่าวมาใช้ ก็หมายความว่า การส่งหมายเรียกให้แก่ พยานหลักฐานหรือบุคคลอื่นในคดีอาญา ถ้าไม่พบตัวบุคคลที่มีชื่อตามหมายก็สามารถส่งให้แก่บุคคลใดๆ ที่มีอายุเกินยี่สิบปี ซึ่งอยู่หรือทำงานในบ้านเรือน หรือที่สำนักทำราชการปรากฏว่าเป็นของบุคคลผู้มีชื่อตาม หมาย ย่อมเป็นการเพียงพอที่จะฟังได้ว่าการส่งหมายเรียกถูกต้องแล้ว

(ข) การส่งหมายเรียกในคดีแพ่ง หมายเรียกและหมายอื่นๆ ในคดีแพ่งกฎหมายกำหนดให้ พนักงานศาลเป็นผู้ส่งให้แก่คู่ความหรือบุคคลภายนอกที่เกี่ยวข้อง แต่ว่าหมายเรียกพยาน ให้คู่ความฝ่ายที่ พยานนั้นเป็นผู้ส่งโดยตรง เว้นแต่ศาลจะสั่งเป็นอย่างอื่นหรือพยานปฏิเสธไม่ยอมรับหมาย ในกรณีเช่นนี้ให้ เจ้าพนักงานศาลเป็นผู้ส่ง นอกจากนี้หมายเรียกและหมายอื่นๆ ที่ได้ออกตามคำขอของคู่ความฝ่ายใด ให้เป็น หน้าที่ของคู่ความฝ่ายนั้นจัดการนำส่ง

จากหลักเกณฑ์ดังกล่าวจะเห็นได้ว่า เจ้าพนักงานตำรวจไม่มีส่วนเข้าไปเกี่ยวข้องแต่อย่างใด แต่อาจมีกรณีที่เจ้าพนักงานตำรวจถูกขอให้ร่วมไปกับเจ้าพนักงานของศาลเพื่อเป็นพยาน เนื่องจากคู่ความ หรือบุคคลที่ระบุไว้ในคำคู่ความหรือเอกสารปฏิเสธไม่ยอมรับคำคู่ความหรือเอกสารนั้นจากเจ้าพนักงานศาล โดยปราศจากเหตุอันชอบด้วยกฎหมาย กรณีเช่นนี้น่าจะเป็นหน้าที่ของตำรวจต้องจัดการตามคำร้องขอในการ เป็นพยานนั้น

ข้อสังเกตหลักเกณฑ์ดังกล่าวมา ในเรื่องของการขอให้เจ้าพนักงานตำรวจไปด้วย เพื่อเป็นพยาน กฎหมายกล่าวถึงเฉพาะเจ้าพนักงานศาลเท่านั้น มิได้กล่าวถึงคู่ความที่อ้างพยาน หรือคู่ความฝ่ายที่ขอให้ศาล ออกหมายเรียกหรือหมายอื่นๆ กรณีเช่นนี้หากมีการร้องขอเจ้าพนักงานตำรวจก็ควรไปเพื่อเป็นพยาน เพราะ นอกจากจะเป็นการให้บริการแก่ประชาชนแล้วยังเป็นการป้องกันมิให้มีกรณีโต้เถียงเกิดขึ้นระหว่างผู้ส่งกับ ผู้รับได้ อย่างไรก็ตามกรณีดังกล่าวมักไม่มีการร้องขอ เนื่องจากผู้ส่งไม่ต้องการให้เกิดผลลบทางด้านจิตใจ ผู้รับ อันมิสาเหตุเนื่องมาจากการนำเจ้าพนักงานตำรวจเข้าร่วม ซึ่งอาจจะส่งผลกระทบไปถึงกระบวนการ พิจารณาในชั้นศาล และทำให้รูปคดีเกิดความเสียหายได้

วิธีปฏิบัติในการส่งหมายเรียก มีหลักเกณฑ์ที่เจ้าพนักงานตำรวจส่งหมายจะต้องถือเป็นแนวทางปฏิบัติดังต่อไปนี้

- ให้ส่งในเวลากลางวันระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก
 - ให้ส่งแก่บุคคลซึ่งระบุไว้ในหมายเรียก ณ ภูมิลำเนาหรือสำนักทำงานของบุคคลนั้น เมื่อไม่พบจึงส่งแก่บุคคลตามที่กล่าวมาข้างต้น การส่งหมายอาจส่งในที่อื่นนอกจากภูมิลำเนาหรือสำนักทำงานของผู้มีชื่อตามหมายได้ ในเมื่อผู้มีชื่อในหมายยินยอมรับหมาย
 - ให้เจ้าพนักงานผู้ส่งหมาย ส่งใบรับหมายที่มีลายมือชื่อผู้รับหมายและผู้ส่งหมาย หรือถ้าส่งหมายไม่ได้เพราะเหตุใดๆ ก็ให้ทำรายงานลงลายมือชื่อเจ้าพนักงานผู้ส่งหมาย เพื่อดำเนินการส่งต่อศาล หรือต่อเจ้าพนักงานผู้ออกหมาย หรือพนักงานอัยการแล้วแต่กรณี
- การดำเนินการบังคับคดี เป็นมาตรการที่กฎหมายกำหนดไว้เฉพาะคดีแพ่ง โดยเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาเป็นผู้ยื่นคำขอฝ่ายเดียวต่อศาลเพื่อให้ศาลออกหมายบังคับคดี แล้วให้มีการส่งสำเนาหมายให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษา เมื่อศาลได้มีคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาเป็นผู้จัดการส่ง แต่ถ้ามิได้มีการส่งหมายดังกล่าว ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีมีหน้าที่ต้องแสดงหมายนั้น

ในการที่จะดำเนินการบังคับคดี เจ้าพนักงานบังคับคดีอำนาจเท่าที่มีความจำเป็นเพื่อที่จะค้นสถานที่ใด ๆ อันเป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษา หรือลูกหนี้ตามคำพิพากษาได้ปกครองอยู่ เช่น บ้าน ที่อยู่ คลังสินค้า โรงงาน และร้านค้าขาย ซึ่งมีอาจที่จะยึดและตรวจสอบบัญชี หรือแผ่นกระดาน และกระทำการใดๆ ตามสมควรเพื่อเปิดสถานที่หรือบ้านที่อยู่หรือโรงเรียนดังกล่าว รวมทั้งตู้รับรษณีย์ ตู้ หรือที่เก็บของอื่นๆ และหากมีผู้ขัดขวางเจ้าพนักงานบังคับคดีชอบที่จะร้องขอความช่วยเหลือจากเจ้าพนักงานตำรวจเพื่อดำเนินการบังคับคดีจนได้

จะเห็นได้ว่าเรื่องการบังคับคดีมีกรณีที่เจ้าพนักงานตำรวจจะต้องเข้าไปเกี่ยวข้องด้วย เมื่อได้รับการต้องขอความช่วยเหลือจากเจ้าพนักงานบังคับคดี ซึ่งเมื่อพิจารณาจากถ้อยคำของกฎหมายแล้ว การเข้าไปเกี่ยวข้องของเจ้าพนักงานตำรวจมิใช่เป็นเพียงเข้าไปร่วมรู้เห็นเป็นพยานเหมือนกับการส่งหมายเรียก แต่จะต้องเป็นการเข้าไปช่วยเหลือในลักษณะที่เป็นการช่วยกระทำโดยอยู่ภายในกรอบที่กฎหมายได้ให้อำนาจไว้ กรณีเช่นนี้เจ้าพนักงานตำรวจปฏิเสธการขอความช่วยเหลือมิได้เช่นเดียวกับเจ้าพนักงานศาลขอให้เจ้าพนักงานตำรวจเพื่อเป็นพยานในการส่งหมายหรือแม้แต่เป็นกรณีที่บุคคลอื่นร้องขอ เจ้าพนักงานตำรวจก็ไม่ควรปฏิเสธเช่นเดียวกัน เพราะเหตุการณ์เช่นนี้อาจจะนำไปสู่การร้องเรียนถึงการปฏิบัติงานของเจ้าที่ตำรวจได้ สำหรับการปฏิบัติในการเป็นพยานกรณีส่งหมาย หรือการเข้าช่วยเหลือเจ้าพนักงานบังคับคดี ผู้ปฏิบัติพึงระลึกอยู่เสมอว่าได้เข้าไปร่วมการปฏิบัติในฐานะใด และจำต้องใช้สามัญสำนึกรวมทั้งดุลยพินิจให้มากในการพิจารณาว่าการกระทำสิ่งใดควรหรือไม่ควร เพื่อป้องกันมิให้เกิดความเสียหายแต่ตนเองและสำนักงานตำรวจแห่งชาติในภายหลัง

5. การทำบันทึกต่าง ๆ การทำบันทึกในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน ไม่ว่างานนั้นจะสำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายหรือไม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับบุคคลอื่นถือได้ว่าการกระทำที่รอบรอบเป็นผู้ที่ยึดมั่นในอุดมคติตำรวจอย่างแท้จริงดังข้อความในตอนท้ายของอุดมคติตำรวจที่ว่า “รักษาความไม่

ประมาณเสมอชีวิตฯ เพราะะบันที่กต่างๆ ดังกล่าวจะเป็นพยานเอกสารยืนยันให้เป็นถึงความตั้งใจ ความบริสุทธิ์ใจ ความยุติธรรมของผู้ปฏิบัติได้เป็นอย่างดี การทำบันทึกจึงอาจมีได้ในกรณีต่างๆ ดังต่อไปนี้

(1) บันทึกจับกุม เมื่อเจ้าพนักงานตำรวจทำการจับกุมบุคคลใด ไม่ว่าจะป็นกรณีที่มีหมายจับหรือไม่มีหมายจับ ผู้จับกุมจะต้องจัดทำบันทึกการจับกุม สาระสำคัญที่จะต้องมึในบันทึกการจับกุม ก็คือสถานที่เกิดเหตุ, วัน เดือน ปี , นามและตำแหน่งผู้จับ, ชื่อผู้ถูกจับ, ของกลาง, สถานที่เกิดเหตุ, คำให้การของผู้ถูกจับ (รับสารภาพหรือปฏิเสธ) , แจ้งสิทธิตามกฎหมาย , แจ้งข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำที่กล่าวหากระทำผิด แล้วจึงแจ้งข้อหาฐานความผิด และข้อความในต้นท้ายของบันทึกจะต้องระบุว่าเจ้าพนักงานผู้จับมิได้มีการทำร้ายร่างกายและทำให้ทรัพย์สินของผู้ถูกจับสูญหายหรือเสียหายแต่อย่างใด รวมทั้งข้อความที่ว่า “อ่านให้ฟังแล้วรับรองว่าถูกต้อง” สำหรับการลงชื่อนั้น ผู้ถูกจับจะลงลายมือชื่อหรือไม่ก็ได้ หากผู้ถูกจับไม่ยอมลงลายมือชื่อให้หมายเหตุไว้ส่วนผู้จับที่มีชื่อในบันทึกการจับกุมจะต้องลงลายมือชื่อทุกคน (ตามตัวอย่างแนบท้ายนี้)

(2) บันทึกการตรวจค้น เมื่อเจ้าพนักงานตำรวจทำการตรวจค้นบุคคลหรือสถานที่ไม่ว่าจะเป็นกรณีที่มีหมายค้นหรือไม่มีหมายค้น ผู้ตรวจค้นจะต้องทำบันทึกการตรวจค้น สาระสำคัญที่จะต้องมึในบันทึกการตรวจค้นก็คือ สถานที่บันทึก, วัน เดือน ปี , นามและตำแหน่งผู้ตรวจค้น , ชื่อหรือสถานที่ของผู้ถูกตรวจค้น, ชื่อพยานอย่างน้อย 2 คน (กรณีที่ต้องตรวจค้นต่อหน้าพยาน), เหตุที่ต้องทำการตรวจค้น, ชื่อบุคคลหรือรายการสิ่งของที่ตรวจค้นได้, เวลาที่เริ่มและสิ้นสุดการค้น และข้อความตอนท้ายเช่นเดียวกับบันทึกการจับกุมสำหรับการลงชื่อหากผู้นำการตรวจค้นไม่ยอมลงลายมือชื่อก็ให้หมายเหตุไว้ ส่วนผู้ตรวจค้นที่มีชื่อในบันทึกการตรวจค้นจะต้องลงลายมือชื่อทุกคน (ตามตัวอย่างแนบท้ายนี้)

(3) เจ้าพนักงานผู้จัดการตามหมายจับ ต้องแจ้งข้อความในหมายจับให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบและถ้าเขาร้องขอที่จะดูหมาย ก็ให้ส่งหมายให้เขาตรวจดูด้วย การแจ้งข้อความในหมายก็คือ การส่งหมายให้เขาตรวจก็ดี ให้บันทึกไว้ในหมายนั้น พร้อมทั้ง วัน เดือน ปี ที่แจ้งและส่งให้เขาตรวจ

(4) เจ้าพนักงานผู้จัดการตามหมายจับ เมื่อได้จัดการตามหมายจับแล้ว ให้บันทึกรายละเอียดในการจัดการตามหมายนั้นไว้ ถ้าจัดการตามหมายจับไม่ได้เพราะเหตุใด บันทึกพฤติการณ์ที่จัดการไม่ได้แล้วส่งบันทึกนั้นไปยังศาลผู้ออกหมายโดยเร็ว

(5) ถ้าราษฎร เป็นผู้จับ ให้เจ้าพนักงานบันทึกชื่อ อาชีพ ที่อยู่ของผู้จับ อีกทั้งข้อความพฤติการณ์การจับนั้นไว้ แล้วให้ผู้จับลงลายมือชื่อกำกับไว้เป็นสำคัญ กรณีนี้หากการถามเป็นลักษณะถามให้การไว้ก็จะเป็นประโยชน์ในการสอบสวนดำเนินคดีต่อไป

(6) การทำบันทึกเหตุผลที่ชี้แจงให้ผู้ครอบครองสถานที่หรือผู้แทนให้เข้าใจในกรณีที่ทำการตรวจค้นที่รื้อฐาน และจำเป็นต้องใช้กำลังเพื่อเข้าไป หรือจำเป็นต้องเปิดหรือทำลาย ประตูบ้าน ประตูเรือน หน้าต่าง รั้ว หรือสิ่งกีดขวางอย่างอื่น

(7) เจ้าพนักงานผู้ทำการตรวจค้น ต้องแจ้งข้อความในหมายแก่ผู้เกี่ยวข้องทราบ ถ้าค้นโดยไม่มีหมายให้แสดงนามและตำแหน่งให้ทราบ แล้วบันทึกหมายไว้ หรือบันทึกข้อความที่แจ้งเป็นหลักฐานไว้

(8) เจ้าพนักงานผู้ทำการตรวจค้นต้องบันทึกรายละเอียดแห่งการตรวจค้น และสิ่งที่ค้นได้นั้นต้องทำบัญชีไว้ด้วย บันทึกการค้น และบัญชีสิ่งของนั้น ให้อ่านให้ผู้ครอบครองสถานที่บุคคลในครอบครัวผู้ต้องหา จำเลย ผู้แทน หรือพยานฟังแล้วแต่กรณี แล้วให้ผู้นั้นลงลายมือชื่อรับรองไว้

(9) การค้นเพื่อจับกุมการกระทำความผิดซึ่งหน้าในวังของพระบรมวงศานุวงศ์ตั้งแต่ชั้นหม่อมเจ้าขึ้นไป เมื่อทำการค้นแล้วต้องทำบันทึกรายงานการปฏิบัติเสนอผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติทราบทุกครั้ง ไม่ว่าการตรวจค้นนั้นจะได้ผลเพียงไรหรือไม่

(10) เมื่อเจ้าพนักงานผู้จัดการส่งหมายเรียก ถ้าจัดการส่งหมายเรียกไม่ได้เพราะเหตุใด ให้บันทึกพฤติการณ์ที่จัดการไม่ได้แล้วส่งบันทึกพร้อมหมายเรียกคืนไปยังเจ้าพนักงานผู้ออกหมายโดยเร็ว

(11) เจ้าพนักงานที่ค้นโดยมีหมาย ต้องรับส่งบันทึกและบัญชีดังกล่าวในข้อ (8) พร้อมด้วยสิ่งของที่ยึดมาถ้าพอจะส่งได้ไปยังผู้ออกหมายหรือเจ้าพนักงานอื่นตามที่กฎหมายกำหนดไว้ในหมาย ในกรณีที่ค้นโดยมีหมายโดยเจ้าพนักงานอื่นซึ่งมิใช่พนักงานสอบสวนให้ส่งบันทึกบัญชีและสิ่งของไปยังพนักงานสอบสวนหรือเจ้าหน้าที่ใดซึ่งต้องการสิ่งเหล่านั้น

ตัวอย่างคำพิพากษาศาลฎีกา การจับและการค้น (ม.78,92)

ฎีกาที่ 2849/2548 สืบตำรวจโท ส. แอบซุ่มดูอยู่ห่างจากห้องที่เกิดเหตุประมาณ 8 เมตร เห็นจำเลยส่งมอบเมทฯให้สายลับ เมื่อเข้าตรวจภายในห้องเกิดเหตุก็พบเมทฯอีกจำนวนหนึ่ง การกระทำความผิดของจำเลยกับการเข้าตรวจค้นจับกุมของเจ้าพนักงานกับพวกเป็นการกระทำตามหน้าที่ต่อเนื่องกัน เมื่อพบเห็นจำเลยกำลังกระทำความผิดฐานจำหน่ายและมียาเสพติดให้โทษประเภท 1 ไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย อันเป็นความผิดซึ่งหน้าตาม ป.วิ.อาญา มาตรา 80 จึงมีอำนาจค้นและจับจำเลยโดยไม่ต้องมีหมายค้นและหมายจับตามมาตรา 78(1)และมาตรา 92(2)

ฎีกาที่ 6397/2541 ความผิดที่จำเลยกระทำเป็นความผิดซึ่งหน้า แม้จำเลยจะได้กระทำในที่รโหฐาน เจ้าพนักงานตำรวจซึ่งมีอำนาจสืบสวนและจับกุมผู้กระทำความผิดต่อกฎหมายย่อมมีอำนาจจับจำเลยได้โดยไม่ต้องมีหมายจับหรือหมายค้น ตาม ป.วิ.อาญา มาตรา 78

ฎีกาที่ 3743/2529 การที่เจ้าพนักงานค้นพบของกลางที่บริเวณบ้านจำเลยและรับว่าเป็นของตน ไม่ใช่ความผิดซึ่งเจ้าพนักงานเห็นจำเลยกำลังกระทำหรือพบในอาการซึ่งแทบจะไม่มีเวลาสงสัยเลยว่าจำเลยกระทำความผิดมาแล้วสดๆ จึงไม่ใช่ความผิดซึ่งหน้า

ฎีกาที่ 4243/2542 จำเลยเป็นเจ้าพนักงานตำรวจเข้าจับกุมผู้เสียหายซึ่งได้ก่อการทะเลาะวิวาทก่อนหน้านั้นแต่เหตุแห่งการทะเลาะวิวาทได้ยุติลงแล้ว ไม่ใช่การกระทำความผิดซึ่งหน้า

ฎีกาที่ 468/2553 แม้ตาม ป.วิ.อาญา มาตรา 84 วรรคท้าย จะบัญญัติมิให้นำคำรับสารภาพขึ้นจับกุมเป็นพยานหลักฐานก็ตาม แต่ข้อความอื่นซึ่งเป็นข้อเท็จจริงที่ปรากฏในคำให้การรับสารภาพนั้นกฎหมายมิได้ห้ามนำมารับฟังเสียทีเดียว มิฉะนั้นแล้วคงไม่ต้องทำบันทึกการจับกุมและสอบถามคำให้การของผู้ถูกจับไว้ตาม ป.วิ.อาญา มาตรา 84 วรรคสาม

ฎีกาที่ 1194/2517 เจ้าพนักงานตำรวจเดินทางไปจับกุมผู้ต้องหาหลบหนีคดีตามหมายจับ พบผู้ต้องหาโดยกะทันหัน ก่อนจะได้ไปขอความร่วมมือจากเจ้าพนักงานตำรวจท้องที่ ผู้ต้องหาหนีเข้าบ้าน เจ้าพนักงานตำรวจจึงเข้าไปจับกุมได้ในทันใดนั้น แม้จะไม่มีหมายค้นก็ไม่เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157,364 เพราะเป็นการเข้าไปโดยมีเหตุอันควรและผู้ที่เข้าไปช่วยจับกุมตามที่เจ้าพนักงานตำรวจให้ช่วยเหลือก็ไม่มีผิดเช่นกัน

การค้น

ฎีกาที่ 6403/2545 เจ้าพนักงานมีทั้งหมายจับและหมายค้นไปจับ ส.ที่บ้าน เมื่อแสดงตนว่าเป็นเจ้าพนักงานตำรวจและแสดงหมายค้น ส.ซึ่งยืนอยู่ด้านในรั้วบ้านได้ปิดล็อกกุญแจรั้วหน้าบ้านแล้ววิ่งหนีเข้าบ้านไปปิดล็อกกุญแจบ้านด้านในอีกชั้นหนึ่งและไม่ยอมเปิดประตูโดยอ้างว่าจะไปมอบตัวในวันหลัง แสดงว่า ส.ไปยอมให้เจ้าพนักงานตำรวจเข้าไปจับกุม การที่เจ้าพนักงานตำรวจเข้าไปใช้ไม้กระแทกประตูบ้านที่ปิดล็อกกุญแจด้านในไว้จนเปิดออกแล้วเข้าไปจับ ส. จึงเป็นกรณีจำเป็นซึ่งเจ้าพนักงานตำรวจผู้จัดการตามหมายค้นมีอำนาจทำได้ตาม ป.วิ.อาญา มาตรา 94วรรคสอง

ฎีกาที่ 6942/2551 บ้านที่เจ้าพนักงานค้นเป็นบ้านจำเลยซึ่งไม่มีเลขที่ ปลุกติดกับบ้านของบิดาซึ่งเป็นบ้านเลขที่ในหมายค้น ย่อมเข้าใจว่าเป็นบ้านเลขที่เดียวกัน การตรวจค้นของเจ้าพนักงานจึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว

ฎีกาที่ 1496/2543 เจ้าพนักงานผู้จับกุมได้พบตัวจำเลยขณะขับรถโดยสารประจำทาง จึงติดตามไปทำการจับกุมและตรวจค้นในทันทีทันใดที่จำเลยขับรถเข้าไปจอดในอุ้งรถโดยสารประจำทาง มิฉะนั้นจำเลยย่อมหลบหนีหรือเคลื่อนย้ายหาเสด็จให้โทษของกลางไปได้เป็นกรณีที่เจ้าพนักงานผู้จับกุมสามารถค้นได้โดยไม่ต้องมีหมายค้นตาม ป.วิ.อาญา มาตรา 92(4)

ฎีกาที่ 1455/2544 ตาม ป.วิ.อาญา มาตรา 97 และมาตรา 102 วรรคหนึ่ง การค้นโดยมีหมายค้นจะต้องดำเนินการโดยเจ้าพนักงานตำรวจผู้ถูกระบุชื่อในหมายค้นและทำการค้นต่อหน้าเจ้าของหรือบุคคลในครอบครัวของเจ้าของสถานที่ที่จะค้นหรือมิฉะนั้นก็ค้นต่อหน้าบุคคลอื่นสองคนที่ขอมาเป็นพยานก็ได้ ร้อยตำรวจเอก พ.ผู้ถูกระบุชื่อในหมายค้นเป็นหัวหน้าในการตรวจค้นและทำการตรวจค้นต่อหน้าจำเลยซึ่งเป็นบุตรของเจ้าของบ้าน จึงถือว่าเป็นบุคคลในครอบครัวตามที่ระบุในมาตรา 102 วรรคหนึ่ง แม้จำเลยจะยังไม่บรรลุนิติภาวะแต่ก็เป็นผู้เข้าใจในสาระของการกระทำและมีความรู้สึกผิดชอบเพียงพอที่จะให้ความยินยอมโดยชอบแล้ว ดังนั้นการค้นจึงชอบด้วยกฎหมาย

บทที่ 8

ปัจจัยแห่งความสำเร็จของการบริหารงานสายตรวจ

การบริหารงานสายตรวจ เป็นเรื่องของการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับคนหรือตำรวจสายตรวจ ไม่ใช่เครื่องจักร มีชีวิตจิตใจ มีความรู้สึก รับผิดชอบ รู้ร้อนรู้หนาว มีความขยัน ใจเกียจ ความกระตือรือร้น แตกต่างกันไปทั้งในแต่ละคน และในแต่ละสภาพแวดล้อม ดังนั้นปัจจัยคนจึงเป็นปัญหาใหญ่สำหรับผู้บริหารงานทุกชนิด ปัจจัยความสำเร็จของการบริหารงานสายตรวจโดยส่วนใหญ่เป็นการมุ่งในการแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการใช้คน ให้ทำงานตามหลักการที่เราได้วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

ปัจจัยแห่งความสำเร็จที่ผู้บริหารงานสายตรวจควรคำนึงถึงมีดังนี้

1. การสร้างขวัญกำลังใจ และการให้สวัสดิการที่เหมาะสม ดังที่ได้กล่าวแล้วว่าคนนั้นมีชีวิตจิตใจ มีความต้องการความเป็นอยู่ที่ดี ต้องการสวัสดิการที่เหมาะสม ดังนั้นผู้บริหารจึงต้องให้ความสนใจและดูแลสวัสดิการของสายตรวจให้มากเป็นพิเศษ อะไรก็ตามที่เป็นสิทธิอันพึงมีพึงได้ของสายตรวจผู้บริหารควรดูแลเร่งรัด ปกป้อง และขวนขวายมาให้อย่างทันต่อเหตุการณ์ตามจำเป็น สวัสดิการบางอย่างสามารถเป็นสิ่งบำรุงขวัญกำลังใจ และอยู่นอกเหนือจากทางราชการจัดให้ ผู้บริหารที่ดีก็จำเป็นต้องหาทางจัดให้มี หรือให้มีการช่วยเหลือทุกวิถีทางที่ชอบ อาทิเช่น โครงการอาหารกลางวัน โครงการจัดหาทุนการศึกษาให้บุตร -ธิดา โครงการประกันชีวิตแก่สายตรวจ โครงการกองทุนเงินกู้ โครงการจัดหาอาชีพให้ตำรวจและครอบครัว เป็นต้น ซึ่งโครงการใดจะเหมาะสมกับหน่วยใด คงต้องอยู่ในดุลยพินิจของผู้บริหารที่ต้องนำไปพิจารณาจัดทำ ซึ่งเน้นทำให้ตำรวจมีขวัญ กำลังใจดี ตั้งใจทำงาน เพราะเกิดความรู้สึกว่าผู้บริหารได้ให้ความสนใจ และให้ความช่วยเหลือต่อเขาด้วยดี

2. รางวัลและการลงโทษ การให้รางวัลและการลงโทษ มีความจำเป็นต่อการบริหารงานสายตรวจ เพราะเป็นมาตรการหนึ่งที่ใช้ในการควบคุมพฤติกรรมของสายตรวจ ให้อยู่ในกรอบระเบียบวินัยที่ดี ไม่ออกนอกกลุ่มนอกทาง

เมื่อสายตรวจทำงานดี มีพฤติกรรมดีสมควรได้รับรางวัลหรือคำชมเชยก็เป็นหน้าที่ที่ผู้บริหารต้องจัดรางวัลให้โดยไม่ละเลย รางวัลเช่นนี้อาจหมายความว่ารวมถึง คำชมเชย การให้รางวัลตอบแทนเป็นสิ่งของการให้ความดีความชอบ โดยมีหลักว่า ถ้าเป็นการให้รางวัลจำเป็นต้องให้ต่อสาธารณะหรือต่อหน้าผู้อื่น เพราะจะทำให้เกิดผลคือ ผู้ได้รับรางวัลเกิดความภูมิใจ และเป็นตัวอย่างที่ดีต่อผู้อื่นให้ประพฤติปฏิบัติให้ดีกว่า เพื่อจะได้มีโอกาสได้รับรางวัลเช่นกันในอนาคตต่อไป

เมื่อสายตรวจมีพฤติกรรมไม่ดี ส่อไปในทางกระทำผิด ผู้บริหารที่ดีก็จำเป็นต้องเรียกมาตักเตือน ลงโทษโดยไม่ละเลย ซึ่งมีหลักอยู่ว่าการลงโทษต้องมีเสมอสำหรับผู้กระทำผิดและควรเรียกมาตักเตือน ลงโทษในที่มืดชิดเพื่อป้องกันการอับอายและเปิดโอกาสให้ได้แก้ตัวอีกครั้ง การลงโทษในที่นี้หมายความว่าถึงการตักเตือน การตำหนิ การรายงานชี้แจง การลงโทษตามระเบียบทางราชการ การคาดโทษ การลงโทษยอมเกิดผลคือสามารถยับยั้งผู้ที่มีพฤติกรรมไม่ดีให้หยุดกระทำหรือกลับตัวหรือไม่ทำให้เป็นเรื่องใหญ่ต่อไป

อนาคต การลงโทษนี้ผู้บริหารบางนายมีความรู้สึกว่าจะทำให้ลูกน้องโกรธเกลียด จะมักละเลย จนในที่สุดลูกน้องไปกระทำผิดใหญ่โตเกินกว่าจะแก้ไขได้ก็เคยมีเรื่องเกิดมาแล้ว ผู้บริหารต้องไม่ละเลยการลงโทษแม้เป็นเรื่องเล็กแต่เทคนิคในการลงโทษแล้วไม่ทำให้ลูกน้องโกรธเกลียดยอมทำได้โดยถือหลักว่าลงโทษอย่างมีเหตุผล ไม่กดดันแก่สิ่ง ไม่คู่ค้ออย่างหยาบคาย ลงโทษอย่างเหมาะสม โดยมีจุดหมายให้ทราบว่าการทำผิดอะไร และต้องปรับปรุงตัวอย่างไร ลงโทษโดยปราศจากอคติและผลประโยชน์หรือเรื่องส่วนตัวแอบแฝงอยู่ จะทำให้การลงโทษเช่นนี้เกิดประโยชน์ต่อการบริหารงานสายตรวจเป็นอย่างมาก

3. ความชัดเจนของการสั่งการหรือคำสั่ง ปัจจุบันเป็นเรื่องจำเป็นเพราะการไปทำงานของสายตรวจจะต้องไปเกี่ยวข้องกับเรื่องต่าง ๆ มากมาย ถ้าผู้บริหารต้องการให้เขาไปทำอะไร ที่ไหนเมื่อใด อย่างไร จำเป็นต้องทำความเข้าใจและประชุมชี้แจงให้ผู้ปฏิบัติได้รับรู้และเข้าใจอย่างถ่องแท้บางเรื่องที่สำคัญต้องมีการซักซ้อมการปฏิบัติก็จำเป็นต้องดำเนินการ เมื่อผู้ปฏิบัติมีความเข้าใจในคำสั่ง เขาก็สามารถออกไปทำงานได้ตรงตามเป้าหมายและภารกิจที่ได้รับมอบไป ดังนั้นตรงจุดนี้การสื่อสารกันระหว่างผู้บริหารกับผู้ปฏิบัติจึงต้องเป็นไปอย่างถูกต้อง ชัดเจนแน่นอนในระบบการสื่อสารสองทาง (Two way communication)

4. การให้ผู้ปฏิบัติมีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีปฏิบัติบางเรื่อง การทำงานแบบนี้อาจเรียกได้ว่าเป็นการทำงานแบบมีส่วนร่วม แต่เพิ่มระบบราชการตำรวจโดยเฉพาะงานสายตรวจมักอยู่กับระบบเก่า คือ ผู้ปฏิบัติต้องรับคำสั่งอย่างเดียว (Top Down) ไม่ว่าสั่งมาอย่างไรต้องไปทำให้ได้ แต่ในความเป็นจริงคำสั่งของผู้บริหารก่อให้เกิดอุปสรรคและปัญหาต่อการปฏิบัติเป็นอย่างมาก และบางเรื่องไม่อาจทำได้จึงทำให้การดำเนินการไม่เป็นผล และไม่เป็นรูปธรรม ผู้บริหารเองก็อาจไม่ทราบเพราะปัญหาไปอยู่กับผู้ปฏิบัติ แต่ในทางตรงกันข้ามหากได้เปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติหรือตำรวจสายตรวจเองได้เข้ามามีส่วนร่วมกับการกำหนดวิธีการปฏิบัติบางเรื่องก็จะช่วยแก้ไขจุดอ่อนของ Top Down ไปได้มาก ผู้บริหารจะมีโอกาสทราบว่าที่ได้สั่งการไปผู้ปฏิบัติทำได้มากน้อยเพียงใด ถ้าจะทำได้ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ผู้ปฏิบัติเสนอว่าอย่างไร ก็นำไปพิจารณาและหาวิธีการปฏิบัติให้เหมาะสม การรับฟังความคิดเห็น การให้ผู้ปฏิบัติเข้ามามีส่วนร่วมในการคิดเช่นนี้ นอกจากจะก่อให้เกิดผลต่อประสิทธิภาพของการทำงานแล้วยังทำให้ผู้ปฏิบัติมีความรู้สึกเต็มใจต่อการปฏิบัติ เพราะเขาได้เป็นผู้ร่วมในการคิดการปฏิบัติเหล่านั้นด้วย

5. การเพิ่มขีดความสามารถในการตัดสินใจ เป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จที่มีความสำคัญมากปัจจัยหนึ่ง ทั้งนี้เพราะการทำงานของสายตรวจเป็นไปในลักษณะของงานเฉพาะทีมเฉพาะตัว เป็นงานที่ต้องใช้ความคิดและการตัดสินใจภายใต้การจำกัดด้วยเวลา และข้อมูล ณ จุดเกิดเหตุ ๆ ก็ตามเมื่อสายตรวจไปถึงที่เกิดเหตุ เขาก็มีเวลาคิดตัดสินใจและปฏิบัติการใด ๆ กับเหตุนั้น ๆ ยาวนานเพียงใดในสภาพความเป็นจริงสายตรวจแทบจะไม่มีเวลาคิดเขาต้องรีบตัดสินใจทำอะไรอย่างหนึ่งและบรรเทาเหตุร้ายเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นเพื่อจับกุมต่อสู้กับผู้ร้าย แต่ผลที่ตามมาหลังจากการตัดสินใจของสายตรวจนั้น เกิดผลมหาศาล บางครั้งเป็นเรื่องของความเป็นความตายของสายตรวจเอง ผู้เกี่ยวข้องหรือคนร้าย

จะเห็นได้ว่าสายตรวจมีเวลาเพียงเสี้ยววินาทีในการปฏิบัติงานต่าง ๆ อันมีผลหมายถึง ความเป็นความตายตามมา ถ้าการตัดสินใจผิดพลาดผลเป็นอย่างไร ผู้บริหารคงได้พบกับตัวเองมาแล้วว่าหลาย ๆ ครั้งมีเรื่องร้องเรียน มีปัญหาต่าง ๆ เกิดขึ้นจากการทำงานของสายตรวจ ณ จุดเกิดเหตุผู้บริหารบางนายก็มักโทษว่าเป็นความบกพร่องของสายตรวจ และลงโทษลงทัณฑ์ไป หากคิดไม่ว่า เงื่อนไขข้อจำกัดด้านข้อมูลและ

ประสบการณ์นั่นเองที่มีผลมหาศาลต่อการตัดสินใจของสายตรวจนั้น การลงโทษความผิดพลาดของสายตรวจที่เกิดจากการตัดสินใจไม่ดี คงไม่ใช่ทางแก้ที่ถูกต้องและสมควร เพราะสายตรวจเองก็ไม่ได้ได้รับการพัฒนาทักษะในด้านแนวคิดของการปฏิบัติแต่อย่างใด ดังนั้นกรณีเช่นนี้ผู้บริหารควรหันมาให้ความสนใจและพัฒนาปรับปรุงขีดความสามารถในการตัดสินใจของสายตรวจต่อกรณีเหตุเฉพาะหน้าต่าง ๆ น่าจะได้ผลมากกว่าการลงโทษที่ไม่เหมาะสม การฝึกหัดการตัดสินใจต่อการเผชิญเหตุเฉพาะหน้า นั้น เป็นวิธีการพัฒนาบุคลากรของสายตรวจในประเทศที่เจริญแล้วมานานแล้ว การฝึกหัดเช่นนี้การฝึกให้ตำรวจได้รู้จักใช้ความคิดแก้ปัญหาหรือหาวิธีดำเนินการกับเหตุการณ์เฉพาะหน้าต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในขณะที่ยังออกปฏิบัติหน้าที่ เช่น พบคนร้ายกำลังงัดบ้าน คนร้ายจับตัวประกัน คนร้ายมีอาวุธสำคัญ คนกำลังทะเลาะวิวาท มีอาวุธ ประสบเหตุชิงทรัพย์ปล้นทรัพย์ พบผู้เจ็บป่วยต้องการความช่วยเหลือ พบวัตถุต้องสงสัย เป็นต้น จากเหตุการณ์เหล่านี้ตำรวจจะฝึกหัดคิดทันทีว่า ถ้าเขาไปอยู่ในสถานการณ์เช่นนี้ หนทางที่ดีที่สุดเขาควรจะทำให้เป็นอย่างไรเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด สายตรวจผู้ใดมีความคิดอย่างไร ก็นำมาถกเถียงเป็นกลุ่ม แล้วคัดเลือกหาทางหรือวิธีที่ดีที่สุดเอาไว้เป็นแนวทางหลักของสายตรวจเอง การฝึกเช่นนี้ย่อมมีผลให้สายตรวจได้มีประสบการณ์ต่อการคิดเผชิญเหตุเบื้องต้นในหลาย ๆ รูปแบบและมีความรู้สะสมในการแก้ปัญหา ดังนั้นหากไปประสบเหตุในพื้นที่ ก็สามารถนำเอาแนวความคิดเหล่านี้ไปช่วยในการตัดสินใจปฏิบัติ ณ จุดเกิดเหตุได้ดีกว่า การไม่เคยมีประสบการณ์ทางความคิดเช่นนั้นมาก่อนเลย ผลงานที่ออกมาก็จะไปในแนวทางที่ถูกต้อง ลดความเสียหาย ความสูญเสีย ก่อให้เกิดความปลอดภัยต่อสายตรวจและผู้เกี่ยวข้อง และสามารถจับกุมผู้กระทำผิดได้อย่างเหมาะสมอีกด้วย

ปัจจัยแห่งความสำเร็จของการบริหารงานสายตรวจดังที่กล่าวมาแล้ว ย่อมเป็นส่วนประกอบอันสำคัญและเป็นสิ่งที่ผู้บริหารงานสายตรวจต้องให้ความสนใจและนำไปพิจารณา นำไปใช้ควบคู่ไปกับหลักการบริหารโดยทั่วไป เพื่อให้การบริหารประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดต่อไป

บทที่ 9

ยุทธวิธีตำรวจงานป้องกันปราบปราม

ตำรวจมืออาชีพงานป้องกันปราบปราม คือ ตำรวจที่เป็นสุภาพบุรุษในเครื่องแบบ เมื่อประชาชนพบเห็นต้องเกิดความเชื่อมั่น ศรัทธา สามารถเป็นที่พึ่งได้ในทุกโอกาส มีความรู้สึกอบอุ่นใจทุกครั้งที่ได้พบเห็น ตำรวจสายตรวจจะต้องเป็นตำรวจในดวงใจของประชาชน และปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างถูกต้องตามหลักยุทธวิธีตำรวจ

ฉะนั้น ตำรวจสายตรวจ ต้องตำรวจอย่างสม่ำเสมอว่า มีคุณสมบัติครบถ้วนตามบัญญัติ
ประการ หรือไม่ 10

ตำรวจสายตรวจมืออาชีพ ต้องมีคุณสมบัติตาม 10 ประการ ดังนี้

ต่อตนเอง

1) ต้องพัฒนาตนเองตลอดเวลา

- Smart : บุคลิกดี มีความฉลาด มีปฏิภาณไหวพริบ
- Smile : ยิ้มแย้ม แจ่มใส มีจิตใจให้บริการ
- Strong : เข้มแข็ง อดทนในการปฏิบัติหน้าที่

2) ต้องมีจริยธรรมและคุณธรรม

3) ต้องหมั่นฝึกฝนยุทธวิธีตำรวจอย่างสม่ำเสมอ

ต่อประชาชน

4) ต้องทำทุกวิถีทางให้ประชาชนมีความสุขและมีความศรัทธาตำรวจ

5) ต้องแสวงหาความร่วมมือจากประชาชนให้มากที่สุด

6) ต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี เป็นที่ยอมรับนับถือของประชาชน

ต่อระบบงานป้องกันปราบปราม

7) ต้องรอบรู้และวิเคราะห์ข้อมูลท้องถิ่นในท้องที่ของตนเองในเชิงลึก
ทั้งสถานที่และตัวบุคคลโดยละเอียด

8) ต้องจัดระเบียบสังคมในท้องที่ให้เป็นไปตามกฎหมาย

9) ต้องปราบปรามอาชญากรอย่างเด็ดขาด

10) ต้องระลึกเสมอว่า ผลสัมฤทธิ์ของงานป้องกันปราบปราม คือ ทำให้คดีเกิดขึ้นน้อยที่สุด

เมื่อคดีเกิดขึ้นแล้วก็ต้องติดตามจับกุมคนร้ายให้เร็วที่สุด และลดความหวาดกลัวต่ออาชญากรรมของประชาชน

ยุทธวิธีตำรวจ สำหรับงานสายตรวจงานป้องกันปราบปราม จะมีหลายรูปแบบ ซึ่งจะช่วยให้เกิดความปลอดภัยต่อตนเองและผู้อื่น ทั้งยังสามารถตอบโต้คนร้ายได้อย่างถูกต้องตามกฎหมายและตามหลักกฎหมายใช้กำลัง

ฉะนั้น ผู้บริหารระดับสถานีดำรวจตั้งแต่ ผกก. , รอง ผกก.ป. , สวป. จะต้องให้ความสนใจเป็นอย่างยิ่ง จะต้องมีความเข้าใจหลักการและการปฏิบัติ เพื่อการตัดสินใจสั่งการ หรือบริหารเหตุการณ์ขณะเกิดเหตุได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อควบคุมการฝึกยุทธวิธีให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาได้อย่างถูกต้อง การเป็นผู้นำหน่วย ผกก. , รอง ผกก.ป. , สวป. ต้องบริหารงานตำรวจสายตรวจให้เป็นตำรวจมืออาชีพตามยุทธวิธีตำรวจ ดังนี้

1. ต้องพัฒนาตำรวจให้มีคุณสมบัติ 10 ประการข้างต้น
2. ต้องมีความรู้เกี่ยวกับอาวุธศึกษาที่ตำรวจได้พกประจำกาย และใช้ปฏิบัติหน้าที่
 - ปืนพกวิวอลเวอร์
 - ปืนพกอัตโนมัติ
 - ปืนลูกซอง ลูกจริง/ลูกยาง
 - ปืนเล็กยาว M 16 , HK
 - ปืนลูกกระดอมติดกล้อง
3. ต้องฝึกฝนตำรวจให้มีความสามารถเกี่ยวกับศิลปะป้องกันตัวด้วยมือเปล่า และการใช้เครื่องพันธนาการ (กุญแจมือ) อย่างชำนาญ
4. ต้องเข้าใจกฎการใช้กำลังตามหลักสากลและหลักกฎหมาย กับการตัดสินใจใช้อาวุธปืนตามยุทธวิธี
5. ต้องเข้าใจการปฏิบัติ ยุทธวิธีการตั้งจุดตรวจ จุดสกัด เพื่อความปลอดภัยและพบสิ่งผิดกฎหมาย
- 6 . ต้องเข้าใจการปฏิบัติยุทธวิธีการตรวจค้นบุคคล การตรวจค้นในรถยนต์ และการตรวจค้นในอาคาร

ยุทธวิธีตำรวจพื้นฐาน

1. ยุทธวิธีการตั้งจุดตรวจ จุด ว.43 หรือจุดสกัด

1.1 ความหมาย

1.1.1 จุดตรวจ หมายถึง สถานที่ที่เจ้าพนักงานตำรวจออกปฏิบัติหน้าที่ตรวจค้น เพื่อจับกุมผู้กระทำความผิดในเขตทางเดินรถหรือทางหลวงในกรณีปกติเป็นการชั่วคราว โดยมีกำหนดระยะเวลาเท่าที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว แต่ต้องไม่เกิน 24 ชั่วโมง และเมื่อเสร็จภารกิจแล้วจะต้องยกเลิกจุดตรวจดังกล่าวทันที

1.1.2 จุดสกัด หมายถึง สถานที่ที่เจ้าพนักงานตำรวจออกปฏิบัติหน้าที่ตรวจค้น เพื่อจับกุมผู้กระทำความผิดในเขตทางเดินรถหรือทางหลวง ในกรณีที่มีเหตุการณ์ฉุกเฉินหรือจำเป็นเร่งด่วน เกิดขึ้นเป็นการชั่วคราวและจะต้องยกเลิกเมื่อเสร็จสิ้นภารกิจดังกล่าว

1.1.3 ค่ายตรวจ หมายถึง สถานที่ทำการที่เจ้าพนักงานตำรวจออกปฏิบัติหน้าที่ในการตรวจค้นเพื่อจับกุมผู้กระทำความผิดในเขตทางเดินรถ (ความหมายตาม พ.ร.บ.จราจรทางบก พ.ศ. 2535) โดยระบุ

สถานที่ไว้ชัดแจ้งเป็นการถาวร การตั้งด่านจะต้องได้รับการอนุมัติจาก กรม. หรือผู้มีอำนาจตามกฎหมาย ว่าด้วยทางหลวง หรือ กอ.รมน. แล้วแต่กรณี

1.2 ความสำคัญของการตั้งจุดตรวจ และจุดสกัด

- 1.2.1 เพื่อควบคุมพื้นที่ที่ต่อแหลมต่อการเกิดอาชญากรรม
- 1.2.2 เพื่อเป็นการป้องปรามการกระทำผิดกฎหมาย
- 1.2.3 เพื่อเป็นการปิดเส้นทางและตัดช่องโอกาสคนร้ายหลบหนี
- 1.2.4 เพื่อตรวจค้นบุคคล หรือยานพาหนะที่ผ่านเข้าออกพื้นที่
- 1.2.5 เพื่อค้นหาสิ่งผิดกฎหมาย อาวุธ เครื่องมือเครื่องใช้ในการกระทำผิด

1.3 หลักพื้นฐานของการตั้งจุดตรวจ จุดสกัด

1.3.1 การตั้งด่านตรวจ จุดตรวจหรือจุดสกัด ในเขตทางเดินรถหรือทางหลวงต้องมี นายตำรวจชั้นสัญญาบัตรเป็นหัวหน้าควบคุมและได้รับอนุมัติจากผู้บังคับบัญชา โดยจะต้องแต่งเครื่องแบบ ในการปฏิบัติหน้าที่ และการตั้งจุดตรวจหรือจุดสกัดให้ทุกหน่วยประสานการปฏิบัติระหว่างหน่วยใกล้เคียง ให้ชัดเจนเพื่อไม่ให้เกิดการซ้ำซ้อนกัน

1.3.2 การปฏิบัติในการตรวจค้น จับกุม ต้องปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ อาญา และประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดีว่าด้วยการนั้นโดยเคร่งครัด

1.3.3 มีแผนกันแสดงเครื่องหมายคำว่า หยุดตรวจ และควรจัดให้มีสิ่งกีดขวางหรือสัญญาณ อันใดให้เป็นที่สังเกตได้ง่ายในระยะไกล เช่น กรวยยางคาดสีสะท้อน เพื่อช่วยป้องกันอุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้น

1.3.4 ในเวลากลางคืนต้องให้มีแสงสว่างให้มองเห็นได้อย่างชัดเจน ในระยะไม่น้อยกว่า 150 เมตร ก่อนถึงจุดตรวจ

1.3.5 กำหนดเขตพื้นที่ปลอดภัยไว้สำหรับเป็นบริเวณตรวจค้น เพื่อให้เกิดความปลอดภัยทั้ง แก่ผู้ต้องสงสัยที่ถูกตรวจค้นและเจ้าหน้าที่ตำรวจระหว่างทำการตรวจค้น

1.3.6 ควรวางกำลังส่วนหนึ่งไว้บริเวณทางแยกหรือจุดย้อนกลับก่อนถึงจุดตรวจหรือจุดสกัด เพื่อไว้ทำหน้าที่สกัดกั้น หรือไล่ติดตามผู้ที่เลี้ยวหรือกลับรถย้อนหลังหนีการตรวจ

1.3.7 พึงใช้ความระมัดระวัง และตั้งอยู่ในความไม่ประมาททุกขณะทำการตรวจค้น

1.3.8 พึงเป็นผู้ที่มีมารยาทที่ดีงามและรักษากิริยาอาการระหว่างการตรวจค้น เช่น ไม่ส่องไฟ ฉายไปที่บริเวณหน้าของประชาชนผู้ถูกตรวจค้นโดยตรง และรู้จักใช้คำพูดที่สุภาพ เช่น สวัสดีครับ ขอโทษ ครับ และขอบคุณครับ

1.3.9 ใช้ความสังเกตให้ความสนใจเป็นพิเศษแก่พาหนะที่มีลักษณะพิรุณ เช่น รถจักรยานยนต์ที่ไม่ติดแผ่นป้ายทะเบียน หรือป้ายขอแผ่นป้ายทะเบียนเพื่อปิดบังอำพรางหมายเลขหรือ พาหนะที่มีการดัดแปลงสภาพ

1.3.10 ในปฏิบัติการตั้งจุดตรวจหรือจุดสกัด ให้คำนึงถึงความปลอดภัยของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ผู้ปฏิบัติงานและประชาชนและไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ประชาชนผู้ใช้ทางโดยไม่จำเป็น

1.4 หลักการพิจารณาพื้นที่ในการตั้งจุดตรวจ จุดสกัด

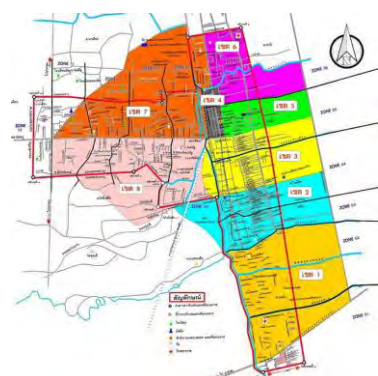
- 1.4.1 สภาพภูมิประเทศให้ความปลอดภัยเจ้าหน้าที่ตำรวจ
- 1.4.2 สภาพภูมิอากาศ ฝนไม่ตก / แดดไม่ร้อนจัด
- 1.4.3 สภาพการจราจร ไม่หนาแน่นไม่ติดขัด
- 1.4.4 เป็นพื้นที่ที่เกี่ยวกับความมั่นคง
- 1.4.5 เป็นพื้นที่ที่มีการเกิดอาชญากรรมสูง
- 1.4.6 เป็นเส้นทางที่คนร้ายมักใช้ในการหลบหนี

1.5 ข้อมูลที่จะใช้ในการตั้งจุดตรวจ จุดสกัด

- 1.5.1 นาฬิกาอาชญากรรม
1.5.2 สถานภาพอาชญากรรม
1.5.3 แผนที่เขตรับผิดชอบ

สถิติการแข่งขัน 5 กลุ่ม ของ สบ.สส.สภ.นบพิตำ เปรียบเทียบเดือน เมษายน 2554 กับ เมษายน 2555					
ประเภท	ม.ม.2554		ม.ม.2555		กติ -แพ้/ชนะ
	พัก	จับ	พัก	จับ	
กลุ่ม 1 กติจุดตรวจและสกัดกั้นขโมย	1	1	2	2	+1
กลุ่ม 2 กติวิเทศและวังมา เขมเป็น	0	0	4	0	+4
2.1 พรมมาพ	0	0	2	0	
2.2 ทำร้ายวังมา	0	0	2	0	
กลุ่ม 3 กติประทุษร้ายต่อทนาย	0	0	4	0	+4
กลุ่ม 4 กติทิงเฮาโอ เขมเป็น	1	1	4	1	+3
4.1 โจรกรรมรถจักรยานยนต์	0	1	3	0	
4.2 มียอด	0	0	1	1	
กลุ่ม 5 กติรัฐเป็นภัยสุขภาพ	53	54	38	39	-15

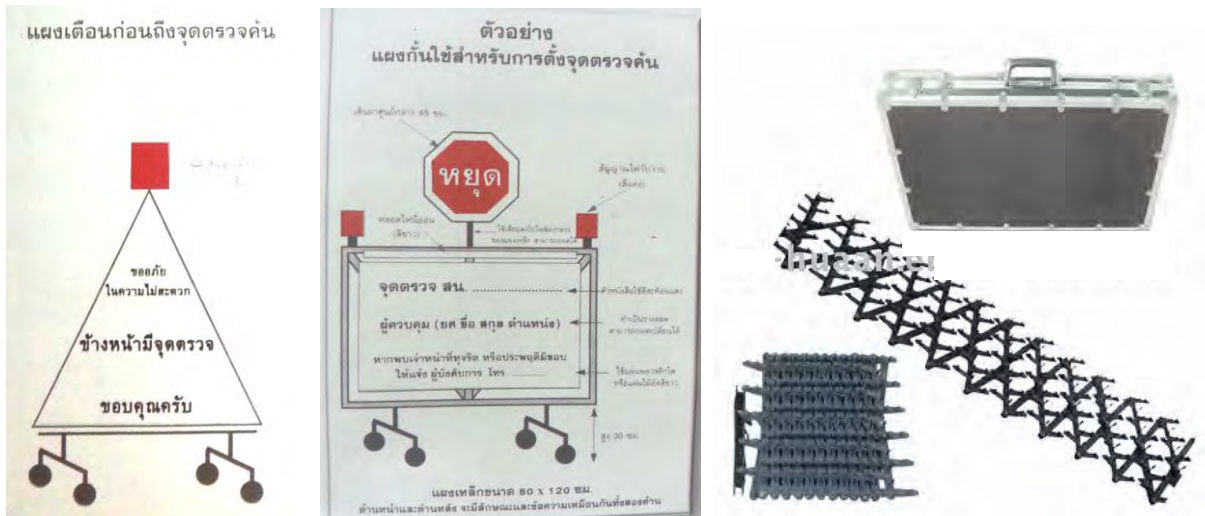

1.6 อุปกรณ์และเครื่องมือต่างๆในการตั้งจุดตรวจ จุดสกัด

- 1.6.1 รถยนต์สายตรวจ , รถจักรยานยนต์ ที่มีไฟส่องสัญญาณ
- 1.6.2 แสงกันจุดตรวจ โดยมีแสงไฟส่องสว่างให้มองเห็นได้อย่างชัดเจนในระยะไม่น้อยกว่า 150 เมตร ในเวลากลางคืนก่อนถึงจุดตรวจ
- 1.6.3 แผงประชาสัมพันธ์ก่อนถึงจุดตรวจ “ ขอภัยในความไม่สะดวก ” หรือแผงเตือน “ จุดตรวจข้างหน้า โปรดลดความเร็ว ”
- 1.6.4 กรวยยาง จร.สีส้ม วางก่อนถึงจุดตรวจคันและตามแนวช่องทางเดินรถรักษาพื้นที่ปลอดภัย
- 1.6.5 กระบองไฟสัญญาณบอกตำแหน่งของ จร.
- 1.6.6 ไฟฉาย / สปอตไลท์ ประจำรถยนต์สายตรวจ
- 1.6.7 เครื่องขยายเสียงแบบมือถือ
- 1.6.8 เครื่องตรวจโลหะแบบมือถือ
- 1.6.9 อุปกรณ์ตรวจใต้ท้องรถ

1.6.10 กล้องถ่ายภาพ / กล้องบันทึกภาพ

1.6.11 ตัวสกัด (ขวาก)

1.7 ขั้นตอนการปฏิบัติ การควบคุม การตรวจสอบการปฏิบัติ

1.7.1 เรียกแถวตรวจยึดกำลังพล ตรวจสอบความพร้อมของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ผู้ปฏิบัติรวมทั้งอุปกรณ์ เครื่องมือ – เครื่องใช้การตั้งจุดตรวจ

1.7.2 อบรมชี้แจงสถานการณ์ภาพอาชญากรรม การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ในช่วงเวลาที่ผ่านมา แนวนโยบายและคำสั่งของผู้บังคับบัญชา และข้อราชการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

1.7.3 กำหนดตัวเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติในแต่ละส่วนของพื้นที่จุดตรวจ และทำความเข้าใจกับบทบาทหน้าที่ของแต่ละคนให้ชัดเจน

1.7.4 การตั้งจุดตรวจ หรือจุดสกัด ให้รายงานทางศูนย์วิทยุให้ผู้บังคับบัญชาทราบเมื่อเริ่มต้นและเลิกปฏิบัติ

1.7.5 เมื่อเสร็จสิ้นการปฏิบัติให้รายงานผลการปฏิบัติเป็นลายลักษณ์อักษรเสนอผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึงผู้สั่งอนุมัติภายในวันถัดไปอย่างช้า

1.7.6 ให้ผู้บังคับบัญชาตั้งแต่ว่าระดับสารวัตรขึ้นไป ผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนการควบคุมการปฏิบัติกับรายละเอียดเกี่ยวกับลักษณะและพฤติกรรมแห่งการกระทำความผิดให้ละเอียดชัดเจน

1.7.7 ในระหว่างการปฏิบัติหน้าที่ตรวจค้นของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นผู้ควบคุมจะต้องกำกับดูแลการปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบกฎหมายเพื่อมิให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบเกิดขึ้นระหว่างการปฏิบัติหน้าที่

1.8 การตรวจค้นรถเพื่อไม่ให้เกิดข้อผิดพลาด และการค้นซ้ำ สร้างความเดือดร้อน ความรำคาญให้กับประชาชนโดยทั่วไป เนื่องจากใช้เวลานานควรดำเนินการดังนี้

1.8.1 ให้แบ่งพื้นที่รถที่ต้องทำการตรวจค้นออกเป็น 5 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 พื้นที่ภายในรถด้านหน้าตรงผู้ขับขี่และผู้โดยสารด้านหลังผู้ขับขี่

ส่วนที่ 2 พื้นที่ภายในรถด้านหน้าข้างซ้ายผู้ขับขี่ และผู้โดยสารด้านหลังด้านซ้ายผู้ขับขี่

ส่วนที่ 3 กระโปรงท้ายรถ

ส่วนที่ 4 กระโปรงหน้ารถ

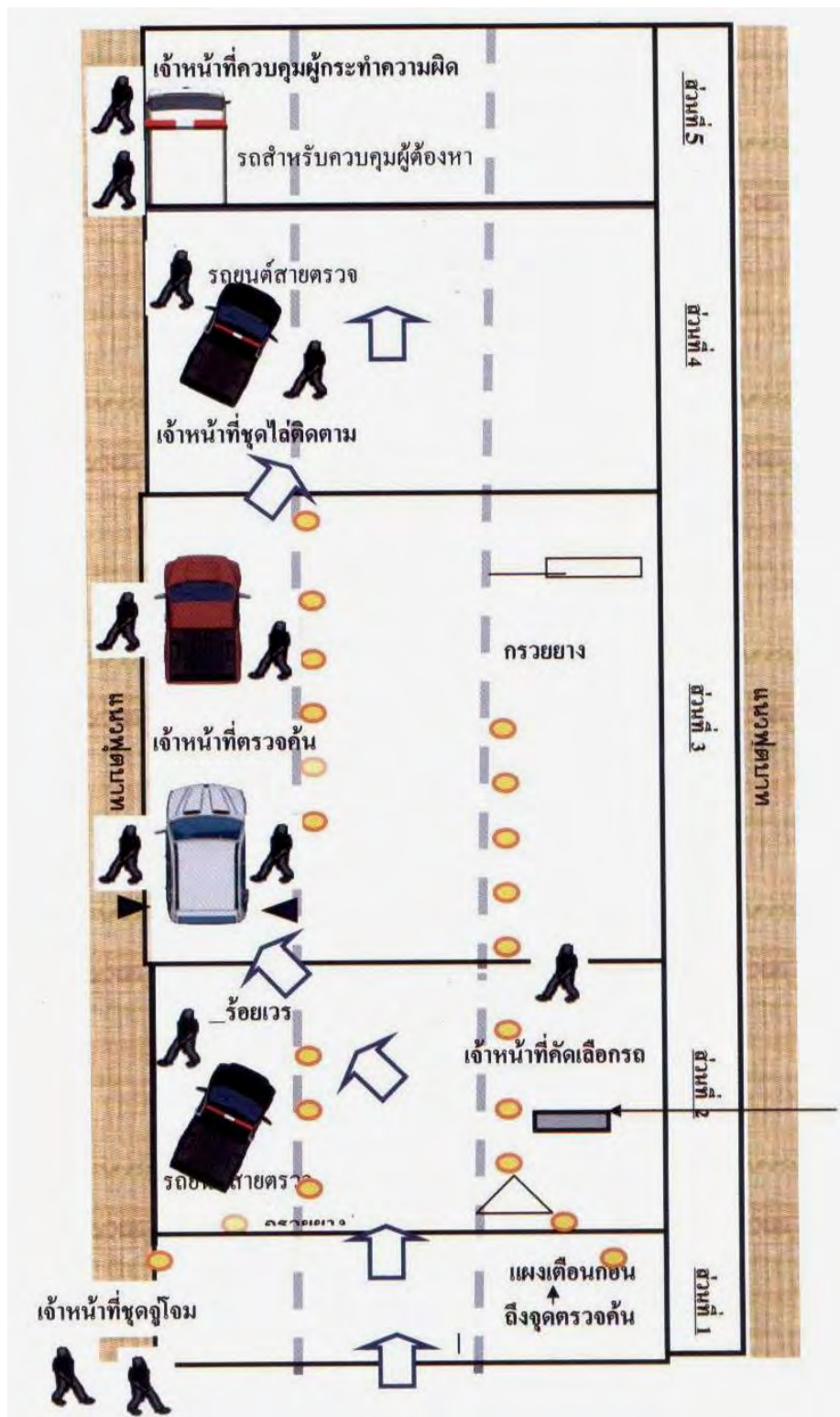
ส่วนที่ 5 ใต้ท้องรถ

1.8.2 กรณีรถของบุคคลโดยทั่วไปที่เข้ามาในพื้นที่การตั้งจุดตรวจ จะทำการตรวจค้นเฉพาะ ส่วนที่ 1 และส่วนที่ 2 เท่านั้น คือ

- ใต้เบาะคนขับ ลิ่นชัก คอนโซล เจ้าหน้าที่ตำรวจที่อยู่ด้านหน้าผู้ขับขี่จะตรวจค้นรถในส่วนที่ 1 และส่วนที่ 3 เจ้าหน้าที่ตำรวจที่อยู่ด้านซ้ายของผู้ขับขี่จะทำการตรวจค้นรถในส่วนที่ 2 และส่วนที่ 4

1.9 การแบ่งพื้นที่บริเวณจุดตรวจ สามารถแบ่งเป็น 5 ส่วนดังนี้

1.9.1 พื้นที่ส่วนแรก เป็นพื้นที่เฝ้าสังเกตรถและบุคคลต้องสงสัยที่อยู่ภายในรถที่จะวิ่งผ่านเข้ามาในบริเวณพื้นที่ตั้งจุดตรวจ เพื่อแจ้งข้อมูลไปยังผู้ควบคุมจุดตรวจ รวมทั้งเป็นจุดสกัดรถต้องสงสัยที่มีเจตนาจะหลบหนี ไม่ยินยอมเข้ามาบริเวณพื้นที่ตั้งจุดตรวจคัน หรือไล่ติดตามรถที่วกกลับไปยังทิศทางที่เข้ามา

โดยมีเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายป้องกันชุดนอกเครื่องแบบ (ชุดจู่โจม) อยู่ปฏิบัติ 2 คน โดยอยู่
ก่อนถึงพื้นที่ตั้งจุดตรวจประมาณ 20 เมตร หรือตามความเหมาะสมของสภาพพื้นที่

1.9.2 พื้นที่ส่วนที่สอง เป็นพื้นที่ที่พิจารณาคัดเลือกรถต้องสงสัยเพื่อโบกรถเข้ามาสู่พื้นที่
ตรวจค้น ซึ่งจะมีเจ้าหน้าที่ตำรวจ 1 นาย เป็นผู้คัดเลือกและสังเกตพฤติกรรมของรถที่จะเข้าตรวจค้น

โดยมีเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายป้องกัน 1 คน ฝ่ายจราจร 1 คน และเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ทำหน้าที่
เป็นหัวหน้าสายตรวจ (นายตำรวจระดับสัญญาบัตรขึ้นไป) 1 คน รวมเจ้าหน้าที่จำนวน 3 คน

1.9.3 พื้นที่ส่วนที่สาม เป็นพื้นที่ตรวจค้น มีเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายป้องกันทำหน้าที่ตรวจค้น
รถและบุคคลต้องสงสัยที่นั่งมา 3 ชุด) ปฏิบัติการ (1 ชุดปฏิบัติการมี 3 – 4 คน รถที่เข้าทำการตรวจค้นควรมี
ไม่เกิน 3 คัน ในแต่ละช่วงที่ทำการตรวจค้นและการตรวจค้นใช้เจ้าหน้าที่ 3 – 4 คนต่อรถทำการตรวจค้น 1
คัน โดยคัน 2 คน กลุ่มกัน 1 – 2 คน)

โดยมีเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายป้องกันอีก 1 คน ทำหน้าที่บันทึกภาพขณะทำการตรวจค้นไว้เป็น
หลักฐาน และมีเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายจราจรอีก 1 คน ทำหน้าที่ดำเนินการในส่วนความผิดตาม พ.ร.บ.จราจรฯ
และอำนวยความสะดวกด้านการจราจร และให้มีนายตำรวจระดับสารวัตรซึ่งเป็นผู้ควบคุมการปฏิบัติคอย
ดูแลอยู่ในส่วนพื้นที่สามเป็นหลัก

1.9.4 พื้นที่ส่วนที่สี่ เป็นพื้นที่คอยสกัดรถ หากรถต้องสงสัยที่เข้ามาในพื้นที่ตั้งจุดตรวจไม่
ยอมหยุดรถให้ทำการตรวจค้น เจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายป้องกันที่อยู่ปฏิบัติหน้าที่ท้ายพื้นที่จุดตรวจนี้จะทำหน้าที่
นำรถตำรวจที่จอดอยู่ท้ายจุดตรวจเข้าสกัดขวางกันไม่ให้ผ่านหรือไล่ติดตามหากหลบหนี

โดยจะมีเจ้าหน้าที่ตำรวจทำหน้าที่ประจำรถยนต์สายตรวจ 1 คัน 1 คน และเจ้าหน้าที่ตำรวจ
ประจำรถสายตรวจจักรยานยนต์ 1 คัน 2 คน รวมเจ้าหน้าที่จำนวน 3 คน

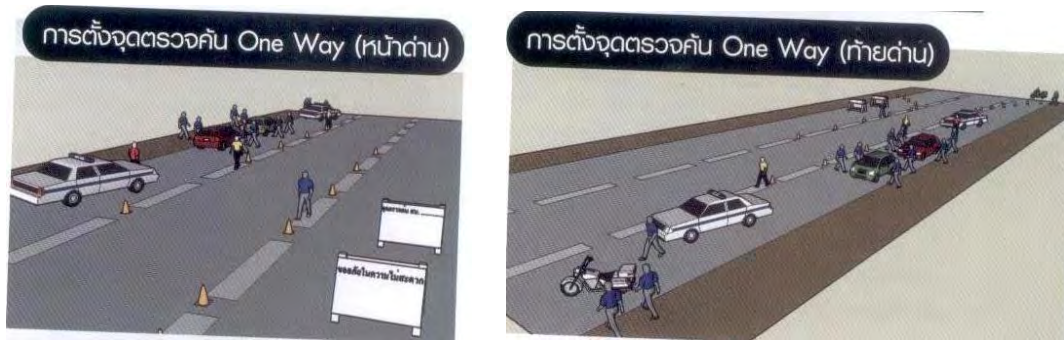
1.9.5 พื้นที่ส่วนที่ห้า เป็นพื้นที่ควบคุมผู้กระทำความผิด มีเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายป้องกันอยู่
ปฏิบัติอย่างน้อย 2 – 3 คน และมีรถยนต์สำหรับควบคุมผู้ต้องหาจอดอยู่บริเวณพื้นที่นี้

ระยะระหว่างส่วนที่ 1 ถึงส่วนที่ 5 ควรจัดให้มีระยะตามความเหมาะสมที่ผู้ควบคุมการ
ปฏิบัติสามารถจะดูแลจุดตรวจ จุดสกัดได้ทั่วถึง

1.10 ยุทธวิธีตำรวจในการตั้งจุดตรวจ และจุดสกัด

1.10.1 การตั้งจุดตรวจบนทางที่มีการจราจรไปในทิศทางเดียวกัน (One way)

(1) กำหนดเลือกบริเวณพื้นที่ที่จะทำการตรวจโดยคำนึงถึงความปลอดภัยผู้ปฏิบัติงานและประชาชนผู้ถูกตรวจค้นเป็นสำคัญ เช่น ไม่ตั้งจุดตรวจหรือจุดสกัดบริเวณทางโค้งเชิงสะพานที่ลาดชันหรือบริเวณที่เป็นจุดอับสายตา ฯลฯ

(2) ติดตั้งแผงสัญญาณที่มีเครื่องหมายแสดงคำว่า “หยุดตรวจ” ไว้บนผิวการจราจรในช่องทางด้านซ้ายให้ผู้ขับขี่สามารถมองเห็นได้ในระยะไกลโดยสะดวก และควรมีกรวยยางคาดแบบสี่สะท้อนแสงวางเป็นแนวเฉียงไปทางด้านหน้าแผงสัญญาณเป็นระยะพอสมควร และวางกรวยยางให้เป็นช่องทางตามแนวขนานกันเพื่อเตือนและบังคับรถที่แล่นเข้ามาให้เบี่ยงออกไปไม่พุ่งตรงเข้าชนแผงป้ายสัญญาณ

(3) หลังแผงป้ายสัญญาณเครื่องหมาย “หยุดตรวจ” ห่างออกไปเล็กน้อยให้นำรถยนต์สายตรวจจอดทำมุม 45 องศากับแนวขอบถนน หันหน้าไปทางทิศทางกระแสจราจรเพื่อใช้เป็นกำลังสำหรับบริเวณ “เขตพื้นที่ปลอดภัย” และเปิดสัญญาณไฟวับวาบไว้เพื่อเป็นจุดสังเกตตรงส่วนบริเวณ “เขตพื้นที่ปลอดภัย” ด้านนอก และควรวางกรวยยางเป็นแนวเพื่อกำหนดบริเวณพื้นที่ตรวจค้นไว้เป็นการป้องกันอุบัติเหตุจากรถที่อาจหักเลี้ยวเข้ามาในบริเวณ “เขตพื้นที่ปลอดภัย” อย่างกะทันหัน

(4) ท้ายจุดตรวจให้จัดรถยนต์สายตรวจ 1 คัน และรถจักรยานยนต์ 1 คัน จอดอยู่ในลักษณะเตรียมพร้อมกรณีต้องไล่ติดตามรถที่หลบหนี

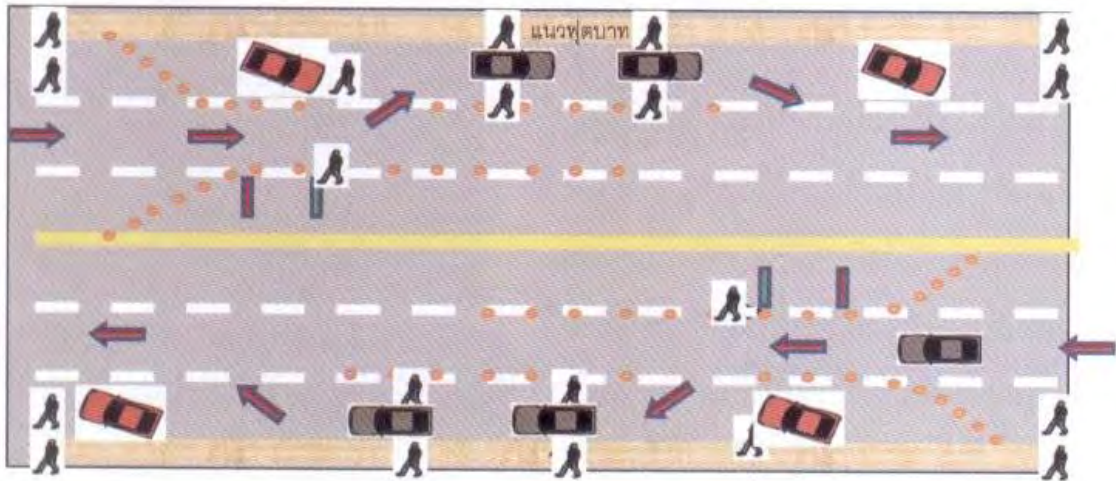
(5) สำหรับรถจักรยานยนต์ของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มาร่วมตรวจค้น อาจให้จอดชิดของทางด้านซ้ายเพื่อป้องกัน “เขตพื้นที่ปลอดภัย” โดยหันหน้าไปตามทิศทางการจราจรและพร้อมที่จะให้การสนับสนุนการไล่ติดตามรถที่หลบหนี

(6) การวางกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจ

(6.1) ชั้นประทวน ใช้เป็นกำลังเรียกรถและทำหน้าที่ตรวจค้นบริเวณ “เขตพื้นที่ปลอดภัย” การตรวจค้นควรทำเป็นคู่ เข้าค้นทีละด้านของพาหนะ โดยแบ่งเจ้าหน้าที่กันให้ชัดเจนว่า ใครเป็นผู้ตรวจค้น และใครเป็นผู้คุ้มกัน

(6.2) นายตำรวจชั้นสัญญาบัตร ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าจุดตรวจ ควบคุมดูแลและรับผิดชอบการตรวจค้นของผู้ได้บังคับบัญชาอยู่ในบริเวณ “เขตพื้นที่ปลอดภัย” หากมีกำลังน้อยก็ให้ลดกำลังผู้ปฏิบัติลงได้ แต่ยังคงให้ถือปฏิบัติตามยุทธวิธีดังกล่าวข้างต้น

1.10.2 การตั้งจุดตรวจบนทางที่มีการจราจรไปในทิศทางสวนกัน (Two way)

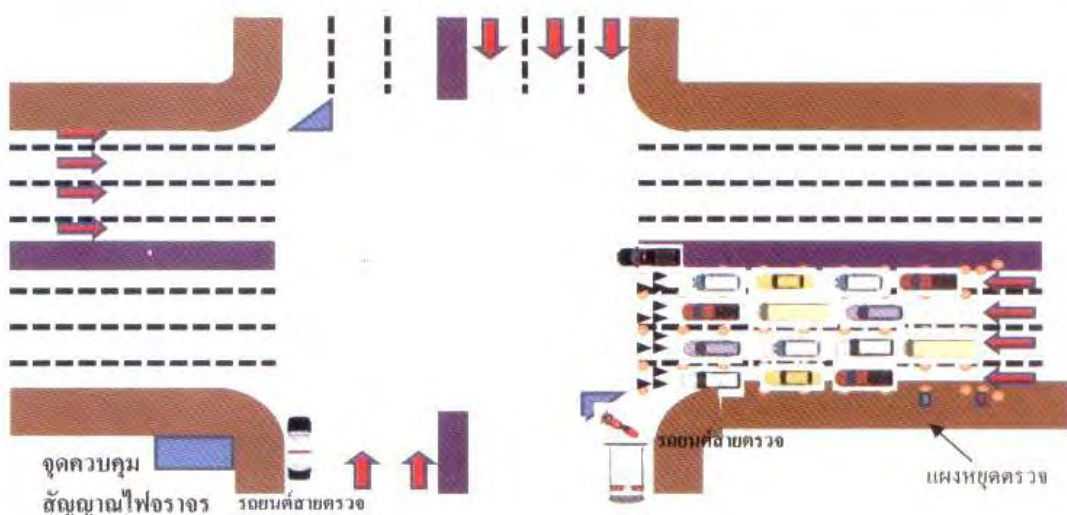

(1) การวางกำลังและมาตรการรักษาความปลอดภัยให้ใช้ในงานองเดียวกันกับการตั้งจุดตรวจบนทางที่มีการจราจรไปในทิศทางเดียวกัน (One way) โดยอนุโลม

(2) การเรียกตรวจค้นพาหนะ ควรเลือกตรวจค้นพาหนะที่มาจากทางทิศทางใดทิศทางหนึ่งเพียงด้านเดียว ไม่ควรเรียกตรวจค้นพาหนะพร้อมกันทั้ง 2 ทิศทาง เพราะจะทำให้เกิดจุดอ่อนในการรักษาความปลอดภัยแก่ผู้ต้องสงสัยที่ถูกตรวจและเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ทำการตรวจค้น รวมทั้งก่อให้เกิดปัญหาด้านการจราจรอีกด้วย

1.10.3 การตั้งจุดตรวจบนทางเดินรถที่บริเวณสี่แยก (Intersection)

(1) ในการกำหนดพื้นที่ที่จะเลือกทำการตั้งจุดตรวจ นอกจากการคำนึงถึงในเรื่องความปลอดภัยของผู้ปฏิบัติงานแล้ว ยังต้องคำนึงถึงสภาพการจราจรโดยรอบบริเวณที่มีการตั้งจุดตรวจด้วยว่า จะเกิดผลกระทบด้านการจราจรในทิศทางที่อยู่รอบๆ บริเวณสี่แยกที่ด้านหนึ่งได้กำหนดให้มีการตั้งจุดตรวจขึ้นไว้หรือไม่ ดังนั้นการควบคุมสัญญาณไฟจราจรจะต้องมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานและผลกระทบกับผู้สัญจรไปมาในทิศทางอื่น รวมทั้งต้องมีการหมุนเวียนกระแสการจราจรกับพื้นที่ข้างเคียงด้วย

(2) ในการปฏิบัติหน้าที่ จะต้องมีการมีเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรมาควบคุมสัญญาณไฟในทิศทางตรงข้ามกับพื้นที่ที่จะกำหนดให้เป็นจุดตรวจเพื่อให้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติ รวมทั้งสังเกตการณ์ในส่วนพื้นที่บริเวณสี่แยกซึ่งเป็นการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ที่ทำการตรวจค้นบุคคลและยานพาหนะที่อยู่ในช่องทางเดินรถที่จะมีการตรวจและมีการควบคุมสภาพการจราจรโดยรอบบริเวณสี่แยกด้านอื่นๆ โดยกำหนดการควบคุมให้เป็นการควบคุมระบบสัญญาณไฟจราจรด้วยบุคคล (Manual) เพื่อให้มีการสัมพันธ์กับการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ที่มีการตั้งจุดตรวจและสัมพันธ์กับพื้นที่ต่อเนื่องข้างเคียงด้วย

(3) มีการใช้แสงสัญญาณที่มีเครื่องหมายแสดงคำว่า “หยุดตรวจ” ไว้บนผิวการจราจรในช่องทางเดินรถด้านซ้ายก่อนถึงบริเวณที่เป็นสี่แยก โดยมีการวางกรวยยางคาดแถบสีสะท้อนแสงเป็นแนวยาวเรียงไปตามช่องทางเดินรถจากบริเวณที่กำหนดให้เป็นพื้นที่เริ่มทำการตรวจจนไปสิ้นสุดที่สี่แยกซึ่งมีสัญญาณไฟจราจรก่อนจะข้ามบริเวณสี่แยก (ประมาณ 10 แถว เมื่อมียานพาหนะจอดเรียงมา) โดยวางกรวยยางเรียงเป็นแถวตามแนวช่องทางเดินรถ ทั้งนี้ให้คำนึงถึงความปลอดภัยของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ทำการตรวจเป็นสำคัญ

(4) ด้านพื้นที่บริเวณสี่แยก ซึ่งอยู่สุดท้ายของจุดตรวจคันมีรถยนต์สำหรับการควบคุมผู้กระทำผิดจอดเรียงทำมุม 45 องศาที่บริเวณช่องทางเดินรถด้านเลี้ยวซ้ายผ่านตลอดไว้เพื่อกำหนดให้พื้นที่ที่จะควบคุมผู้กระทำผิดและสำหรับจอดยานพาหนะที่จะต้องทำการตรวจค้นอย่างละเอียดไว้บริเวณดังกล่าว โดยมีรถยนต์สำหรับควบคุมผู้ต้องหาซึ่งเป็นรถยนต์ขนาดใหญ่สำหรับกั้นบัง และให้ความปลอดภัยกับผู้ปฏิบัติและบริเวณดังกล่าวจะไม่มียานพาหนะที่ไม่เกี่ยวข้องนอกจากที่ต้องทำการตรวจค้นอย่างละเอียด หรือที่ต้องการจะตรวจยึดไว้ผ่านเข้ามา

(5) ให้นำรถยนต์สายตรวจซึ่งเปิดสัญญาณไฟวับวับไปจอดไว้บริเวณป้อมสัญญาณไฟจราจรที่มีเจ้าหน้าที่จราจรควบคุมสัญญาณการจราจรเพื่อให้เป็นจุดสังเกตและอยู่ในทิศทางที่มองเห็นการปฏิบัติในพื้นที่บริเวณสี่แยกซึ่งเป็นพื้นที่การควบคุมผู้กระทำผิดและมีการตรวจค้นพาหนะเพิ่มเติมอย่าง

ละเอียดยในส่วนที่อยู่ฝั่งตรงข้ามกับที่จอดรถยนต์ไว้ เพื่อให้สามารถแจ้งสกัดจับหรือติดตามจับกุมผู้ที่หลบหนีจากการตรวจในพื้นที่ส่วนควบคุมผู้กระทำความผิดและส่วนที่ใช้ตรวจค้นพาหนะได้ในหลายทิศทางด้วย

(6) การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ให้กำหนดทิศทางการตรวจโดยเดินตรวจจากบริเวณสี่แยกไปจนสุดที่บริเวณด้านส่วนหน้าสุดที่เป็นส่วนเริ่มซึ่งมีป้ายสัญญาณเตือนว่า “หยุดตรวจ ” ตั้งไว้ โดยให้เดินตรวจคู่ขนานกันจากกรวยยางสี่สะท้อนแสงที่วางอยู่ไปจนเกือบสุดแนวสุดท้ายที่วางไว้ (ประมาณ 10 แถว) เมื่อสิ้นสุดให้ฝั่งที่ตรวจด้านขวาเดินขึ้นไปฝั่งเกาะกลางถนนด้านขวา ส่วนฝั่งซ้ายให้เดินขึ้นฟุตบาททางเดินเท้าด้านซ้ายแล้วย้อนกลับไปเริ่มตรวจที่บริเวณสี่แยกอีกรอบเมื่อได้รับสัญญาณไปจากราจรจากเจ้าหน้าที่ที่ควบคุมไฟสัญญาณจราจร

(7) การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ ต้องใช้ความรวดเร็วในการสังเกตและการปฏิบัติโดยกำหนดให้สลับหน้าที่กันในการตรวจค้นพาหนะคันถัดไป ให้ผู้ทำหน้าที่ตรวจค้นสลับเป็นผู้คุ้มกันในคันที่จอดอยู่ถัดไป เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาล่าช้าในการตรวจและมีพาหนะตกค้างอยู่บริเวณพื้นที่ส่วนที่ซึ่งเป็นพื้นที่ตรวจค้นเมื่อได้รับสัญญาณไฟให้ผ่านแยกไปได้หมด จึงต้องให้สลับหน้าที่ในการปฏิบัติและหากพบบุคคลหรือยานพาหนะต้องสงสัยให้นำไปไว้ในพื้นที่บริเวณสี่แยกซึ่งมีเจ้าหน้าที่ทำการตรวจค้นอย่างละเอียดและทำหน้าที่ควบคุมผู้กระทำความผิด โดยให้เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติหน้าที่ในการเดินตรวจนำมาส่งมอบให้แล้วกลับไปทำหน้าที่เดินตรวจเช่นเดิมจะไม่ทำให้เกิดปัญหากระทบกับการจราจรบริเวณที่มีการตั้งจุดตรวจค้น

(8) การวางกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจจะต้องใช้เจ้าหน้าที่ตำรวจจำนวนมากว่าการตั้งจุดตรวจแบบอื่นเนื่องจากเป็นบริเวณที่เป็นสี่แยกที่มีการควบคุมสัญญาณจราจรด้วยสัญญาณไฟ จึงต้องมีเจ้าหน้าที่ตำรวจในการปฏิบัติมาก รวมทั้งผู้ควบคุมจะต้องให้ความสำคัญกับพื้นที่บริเวณส่วนที่เป็นสี่แยกมากกว่าส่วนอื่นๆ ซึ่งโอกาสของผู้ที่มีเจตนาจะหลบหนี โดยยกยานพาหนะกลับจะน้อยกว่าการหลบหนีจากพื้นที่ที่กำหนดให้เป็นพื้นที่สำหรับการตรวจค้น ดังนั้นการควบคุมสั่งการจึงควรกำหนดให้ผู้ควบคุมจุดตรวจดังกล่าวนี้อยู่บริเวณส่วนที่มีการจอดรถยนต์สายตรวจไว้เพื่อให้สั่งการมากขึ้น รวมทั้งในการกำหนดสัญญาณไฟจราจร หากพิจารณาได้ว่าจะมีผลกระทบกับการจราจรด้านอื่นๆ ที่จะต้องมีการสัมพันธ์กันกับพื้นที่ข้างเคียง

หมายเหตุ ในส่วนการตั้งจุดตรวจบนทางเดินรถที่มีการจราจรบริเวณสี่แยกนี้ ควรให้ความสำคัญกับพื้นที่ในส่วนที่กำหนดให้เป็นส่วนตรวจค้นอย่างละเอียดมากกว่าส่วนอื่นๆ หากมีเจ้าหน้าที่ตำรวจไม่เพียงพอ

1.11 การตั้งจุดตรวจค้นย้อย หรือจุดสกัด

1 .11.1 การตั้งจุดตรวจค้นย้อย หรือจุดสกัด เป็นปฏิบัติการในสภาพถนนเล็กที่มีการจราจรไม่หนาแน่น คับคั่ง หรือตรอกซอย และในเหตุฉุกเฉิน หรือกรณีเร่งด่วน ซึ่งอาจไม่มีเจ้าหน้าที่ตำรวจและอุปกรณ์พอที่จะวางกำลังตามยุทธวิธีข้างต้นได้ จึงจำเป็นต้องใช้กำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจและยานพาหนะเท่าที่มีอย่างจำกัดในขณะนั้นดำเนินการสกัดจับและปฏิบัติการตรวจค้น

1.11.2 การวางกำลัง และมาตรการรักษาความปลอดภัยให้ใช้ยุทธวิธีเดียวกันกับการตั้งจุดตรวจโดยอนุโลม และควรต้องมีรถยนต์เตรียมพร้อมไว้ก่อนถึงจุดสกัดเพื่อไว้ทำหน้าที่สกัดกั้นหรือกีดขวางถนนหรือไล่ติดตามในกรณีที่คนร้าย หรือผู้ต้องสงสัยกลับรถย้อนหลบหนีการตรวจ

- 1.11.3 ในการตั้งจุดสกัดกันจะต้องแบ่งหน้าที่กันให้ชัดเจนตามสถานการณ์ดังนี้
- (1) มีกำลังเพียง 2 นาย ให้แบ่งหน้าที่ดังนี้
 - ตำรวจคนที่ 1 ทำหน้าที่ตรวจค้น
 - ตำรวจคนที่ 2 ทำหน้าที่คุ้มกัน
 - (2) มีกำลังเพียง 3 นาย ให้แบ่งหน้าที่ดังนี้
 - ตำรวจคนที่ 1 ทำหน้าที่ตรวจค้น
 - ตำรวจคนที่ 2 ทำหน้าที่ช่วยเหลือตำรวจคนที่ 1 ในการค้นหรือควบคุมคนร้าย
 - ตำรวจคนที่ 3 ทำหน้าที่คุ้มกัน

(3) มีกำลัง 4 นาย ให้แบ่งหน้าที่ดังนี้

- ส่วนที่ 1 ทำหน้าที่ตรวจค้น
- ส่วนที่ 2 ทำหน้าที่คุ้มกัน

(4) มีกำลัง 4 นายขึ้นไป และมีการกิจต่อเนื่องเป็นเวลานาน ให้แบ่งกำลังออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

- ส่วนที่ 1 ทำหน้าที่ตรวจค้น
- ส่วนที่ 2 ทำหน้าที่คุ้มกัน
- ส่วนที่ 3 ทำหน้าที่สนับสนุนหรือเป็นกำลังสำรองพร้อมสลับเปลี่ยนส่วนที่ 1 และส่วนที่ 2

1.11.4 เมื่อมีรถยนต์สายตรวจ หรือรถยนต์บรรทุกอย่างน้อย 2 คัน อาจใช้รถยนต์เป็นที่กำบังเพื่อทำให้เกิดพื้นที่เขตปลอดภัยแล้วยังใช้เป็นจุดหยุดรถเพื่อทำการตรวจค้นบนถนนหรือตรอกซอย ซึ่งโดยปกติจะไม่มีการจราจรคับคั่งหรือรถวิ่งอย่างรวดเร็ว

1.11.5 ในบริเวณถนนในถิ่นทุรกันดาร หรือตรอกซอยที่มีการขุดถนนเพื่อการซ่อมแซมต่างๆ อาจใช้เป็นหลุมถนนเป็นเครื่องกีดขวางช่วยในการตั้งจุดสกัด

1.11.6 ในเขตพื้นที่อันตรายที่อาจมีการก่อสร้าง หรือการใช้ความรุนแรงในการต่อสู้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจ อาจดัดแปลงสิ่งอุปกรณ์ในพื้นที่ใช้เป็นเครื่องกีดขวางในการตั้งจุดสกัดได้ เช่น ใช้ท่อซีเมนต์ใช้ตัวขวาง หรือวัตถุอย่างอื่นไปวางตั้งบนเส้นทางที่มีการจราจรไม่คับคั่ง

ข้อควรระวัง

- ไม่ควรตั้งจุดตรวจในพื้นที่ใกล้ทางโค้ง ทางแยก เจริงสะพานที่ลาดชัน หรือจุดอับลับตา
- ในเวลากลางคืนต้องมีแสงสว่างเพียงพอ
- ในการเรียกรถให้หยุดไม่ว่ากรณีใดๆ อย่าเอาตัวหรือส่วนของร่างกาย เช่น แขน ขา เข้าไปขวางเพื่อให้รถหยุด
- การตรวจค้นรถที่เข้าพื้นที่การตั้งจุดตรวจ ให้ทำการตรวจค้นคนก่อนแล้วจึงทำการตรวจรถ

2. ยุทธวิธีในการจับกุม - จับกุม

การจับกุมตัวผู้ต้องหา ถือเป็นภาระหน้าที่โดยตรงของตำรวจในการที่จะนำตัวผู้กระทำความผิดมาสอบสวนลงโทษ ในการจับกุมตัวผู้ต้องหานั้นตำรวจจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในยุทธวิธีและอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายที่มีอยู่ ทั้งนี้ก็เพื่อให้การจับกุมนั้น ๆ เป็นไปอย่างถูกต้องตามกฎหมายและประการสำคัญก็คือ ถูกหลักยุทธวิธีตำรวจ เพื่อความปลอดภัยให้แก่ตัวเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติในที่นี้จึงจะกล่าวถึงเฉพาะการจับกุมคนร้ายในลักษณะต่าง ๆ ได้แก่ การจับกุมล้อมจับ การปิดล้อมตรวจค้น และการจับกุมตรวจค้น

คำจำกัดความ

2.1 การจับกุมล้อมจับ

ตามความหมายในพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ได้ให้ความหมายไว้ว่า “การจับกุม” หมายถึง การเข้ากระทำการโดยมิให้รู้ตัว ส่วน “ล้อมจับ” หมายถึง การตีวง หรือการโอบเป็นวงโดยรอบเพื่อเกาะกุมหรือยึดตัวเอาไว้มิให้หลบหนี ซึ่งจากความหมายดังกล่าวนี้พอจะให้คำนิยามของ

“การจู่โจมล้อมจับ” ได้ว่าหมายถึง การโอบล้อมเข้าทำการจับกุมคนร้ายโดยมิให้รู้ตัว การจู่โจมล้อมจับส่วนใหญ่จะเป็นการจู่โจมเพื่อจับกุมตัวคนร้ายที่รู้ตัว หรือดำเนินรูปพรรณอย่างชัดเจนแน่นอน การดำเนินการโดยวิธีนี้ อาจจะเป็นการดำเนินการจับกุมคนร้ายในคดีที่เกิดขึ้นในสถานการณ์เฉพาะหน้า เช่น คนร้ายกระทำความผิดแล้ววิ่งหลบหนีเข้าไปซ่อนตัว เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจทราบตัว ดำเนินรูปพรรณคนร้ายและสถานที่ซึ่งคนร้ายเข้าไปหลบซ่อนอยู่ ก็จะดำเนินการจู่โจมล้อมจับ หรืออาจจะเป็นการดำเนินการเพื่อจับกุมคนร้ายซึ่งกระทำความผิดมานานแล้ว แต่จากการสืบสวนสอบสวนทราบตัวคนร้ายและดำเนินรูปพรรณพร้อมทั้งมีการออกหมายจับไว้แล้ว เมื่อได้รู้ตัว เช่น การล้อมบ้านของคนร้ายในตอนใกล้รุ่งแล้วจู่โจมเข้าทำการจับกุมในตอนเช้า เป็นต้น ในการจู่โจมล้อมจับนั้นจะต้องมีเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ร่วมปฏิบัติอย่างน้อยตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป และถือเป็นการปฏิบัติเชิงรับ (Re-active) เพราะความผิดอาญาได้เกิดขึ้นแล้ว

2.2 การปิดล้อมตรวจค้น

ตามความหมายในพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ได้ให้ความหมายไว้ว่า “ปิดล้อม” หมายถึง การโอบหรือตีเป็นวงเข้าไปโดยรอบเพื่อกันมิให้เข้าออกได้ ส่วนคำว่า “ตรวจค้น” หมายถึง การสำรวจ หรือพยายามหาให้พบ ไม่ว่าจะโดยวิธี สืบ เสาะ แสวงหา เป็นต้น ซึ่งจากความหมายดังกล่าวพอจะให้คำนิยามของคำว่า “ปิดล้อมตรวจค้น” ได้ว่าหมายถึงการโอบ หรือตีวงเข้าไปโดยรอบเพื่อกันมิให้คนร้ายหลบหนีออกจากวงล้อม แล้วจึงตรวจหาคนร้ายที่อยู่ในวงล้อมนั้นให้พบหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือการโอบล้อมคนร้ายไว้แล้วเข้าทำการตรวจค้นภายในวงล้อมเพื่อหาตัวคนร้าย การปิดล้อมตรวจค้น จึงเป็นการปฏิบัติที่ใช้กำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจร่วมปฏิบัติจำนวนมากเพื่อร่วมกันปิดล้อมตรวจค้นสถานที่แห่งใดแห่งหนึ่ง ซึ่งจากการสืบสวนหาข่าวน่าสงสัยว่ามีการกระทำความผิดหรือพยายามกระทำความผิด เช่น การปิดล้อมตรวจตามสวนสาธารณะ หรือสถานีขนส่ง เป็นต้น การดำเนินการวิธีนี้ เป็นการปฏิบัติที่ยังไม่ทราบตัวคนร้ายอย่างชัดเจน หรือยังไม่ทราบว่ามีการกระทำความผิดอาญาฐานใดเกิดขึ้นบ้าง แต่เป็นการเข้าไปตรวจหาให้พบการกระทำตามที่ได้รับข่าวสารมา และมีการวางแผนไว้ล่วงหน้าก่อนแล้ว จึงเป็นการปฏิบัติในเชิงรุก (Pro-active) เพื่อหวังผลทั้งในด้านการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

2.3 การจู่โจมตรวจค้น

จากความหมายตามพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ซึ่งกล่าวถึงมาแล้วข้างต้น พอจะให้คำนิยามของคำว่า “การจู่โจมตรวจค้น” ได้ว่าหมายถึง การเข้าไปทำการตรวจค้น โดยมิให้รู้ตัว ซึ่งเป็นการดำเนินการทันทีทันใดในสถานการณ์เฉพาะหน้า และมีได้มีการวางแผนมาก่อน ขานพาหนะของคนร้าย หรือการตรวจค้นสถานที่ซึ่งมีพฤติการณ์น่าเชื่อว่า จะเป็นแหล่งหลบซ่อนตัวของคนร้าย หรือมีสิ่งของผิดกฎหมายซุกซ่อนอยู่ เป็นต้น

แนวทางการปฏิบัติในการจู่โจมล้อมจับ

กล่าวนำ

การจู่โจมล้อมจับ เป็นการที่เจ้าพนักงานตำรวจจำนวนหนึ่งจะต้องดำเนินการปราบปรามผู้กระทำความผิดกฎหมาย ด้วยการเข้าทำการตรวจค้นเพื่อให้ได้พบบุคคลต้องสงสัย หรือผู้กระทำความผิดกฎหมาย หรือสิ่งของผิดกฎหมาย อย่างรวดเร็ว และมีให้ผู้กระทำผิดได้รู้ตัว มีความรัดกุมและปลอดภัยแก่ตัวเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติในการจู่โจมล้อมจับคนร้ายนั้น เจ้าหน้าที่ตำรวจที่จะเข้าทำการปราบปรามจะต้องปฏิบัติการควบคุมสั่งการ และดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผลการปราบปรามได้มีประสิทธิภาพ อันเป็นยุทธวิธีหนึ่งของ

การเข้าทำการตรวจค้น และจับกุมตัวผู้กระทำความผิด หรือบุคคลต้องสงสัย หรือเพื่อพบสิ่งของผิดกฎหมาย ในกรณีที่อยู่ตัวและทราบคำนิรूपพรรณอย่างชัดเจน หรือหลังจากเหตุเกิดขึ้นในขณะนั้น

การจู่โจมล้อมจับคนร้าย แยกออกเป็น 2 ประเภท

ก. ในกรณีที่สถานที่เป็นของผู้กระทำความผิดหรือผู้กระทำความผิดพักอาศัยอยู่

มีข้อควรระวังและจะต้องคำนึงไว้เสมอว่า ผู้กระทำความผิดหรือบุคคลต้องสงสัยนั้น รู้จักสถานที่และภูมิประเทศดีกว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจจะเข้าทำการจู่โจม และปิดล้อมจับกุมคนร้าย จึงจะต้องดำเนินการ ดังนี้

1) การสืบสวนหาข่าวก่อนจู่โจม การสืบสวนหาข่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมรายละเอียดทั้งหลายมาใช้ในการวางแผน เราจะได้จากการหาข่าวทางลับจากสายลับหรือจากการใช้เจ้าหน้าที่ตำรวจนอกเครื่องแบบไปหาข่าว และสิ่งที่ควรรู้มี ดังนี้

1.1) ลักษณะรูปพรรณ จำนวน และอาวุธของคนร้าย โดยจะต้องหาข่าวให้ได้ว่าผู้กระทำความผิดเป็นคนร้ายชนิดใด และกระทำความผิดประเภทใดมาก่อน มีจำนวนเท่าใด อาวุธที่คนร้ายใช้เป็นอาวุธชนิดใด

1.2) รูปพรรณของคนร้าย มีลักษณะการแต่งกายอย่างไร จำนวนคนร้ายมีเท่าใด

1.3) แผนผังของภูมิประเทศ บริเวณอาคารบ้านเรือน เส้นทางเข้าออกของบริเวณที่จะเข้าจู่โจมล้อมจับ โดยเฉพาะบริเวณที่คาดว่าคนร้ายจะเข้าไปหลบซ่อน และเส้นทางที่จะหลบหนีมีเส้นทางใดบ้างที่ใช้เป็นทางบังซ่อนเร้น ถ้าหากมีการต่อสู้ขึ้นจะสามารถเข้าไปใช้เป็นที่กำบังได้บ้าง

2) การวางแผน ในการจู่โจมล้อมจับคนร้ายนั้น จะต้องคำนึงไว้เสมอว่าคนร้ายหรือผู้กระทำความผิดย่อมรู้จักภูมิประเทศดีกว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจ การวางแผนนั้นมีความจำเป็นและสำคัญมากจะต้องรัดกุม และจะต้องมีหัวหน้าในการสั่งการ โดยมีการกำหนดขั้นตอนในการจู่โจมและกำหนดตัวผู้รับผิดชอบเป็นส่วนหนึ่งของพื้นที่ที่จะไป กำหนดสัญญาณและการนัดหมายเวลาให้เป็นที่เรียบร้อยและที่สำคัญก็คือ สัญญาณบอกฝ่าย อาจจะมีการผูกผ้าสีต่างๆ หรือใส่เสื้อคลุมที่มีลักษณะและประเภทเดียวกัน เพื่อบอกฝ่ายให้ถูกต้อง เพราะในการเข้าจู่โจมนั้นจะต้องการแบ่งกำลังเป็นชุดที่จะเข้าจู่โจม และกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจในเครื่องแบบ ซึ่งเป็นกำลังในส่วนที่จะสนับสนุนนั้นจะต้องแยกชุดปฏิบัติเพื่อการปิดล้อมรักษาพื้นที่ไว้ นอกจากนั้น ในการปิดล้อมเราควรกำหนดเส้นทางเพื่อให้นักร้าย ได้มีเส้นทางบังคับให้ไปยังพื้นที่สังหาร หรือเพื่อจับกุมด้วย (หากว่ามีพื้นที่พอและชำนาญพื้นที่ดี) นอกจากนั้นก็จัดชุดที่จะปิดล้อมจับกุมคนร้ายที่หลบหนี และหากปรากฏว่ามีการหลบหนีออกจากการปิดล้อม ก็จะต้องมอบหมายให้ผู้หนึ่งผู้ใดทำหน้าที่ในการติดตาม

ปัจจัยที่ต้องพิจารณาในการวางแผนคือ

2.1) ความประหลาดใจ ควรปฏิบัติการในขณะที่ผู้ต้องสงสัยไม่รู้ตัว ไม่คาดคิดและไม่ทันตั้งตัวมาก่อน เพื่อที่ผู้ต้องสงสัยจะได้ไม่ทันเตรียมตัวต่อสู้ หรือหลบหนี

2.2) ความง่าย อย่าใช้แผนการสลับซับซ้อนมากเกินไป เพราะจะก่อให้เกิดความสับสนแก่ผู้ปฏิบัติ

2.3) ความเร็ว ควรใช้เวลาในการจู่โจมล้อมจับให้น้อยที่สุด รวดเร็ว และรวบรัด

2.4) กำลังพลที่จะใช้ในการปฏิบัติงาน ต้องมีจำนวนเพียงพอ แบ่งหน้าที่กันให้เรียบร้อยว่าใครมีหน้าที่อะไร

2.5) ผลกระทบต่อการสืบสวนสอบสวน

- 2.6) ของกลางในคดี (ยาเสพติด ทรัพย์สินที่หาย อาวุธปืน ฯลฯ) การจู่โจมล้อมจับจะต้องไม่ไปทำลายพยานหลักฐานทางคดี หรือทำให้พยานหลักฐานสูญหาย
- 2.7) หมายค้น อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายในการตรวจค้นและจับกุมของเจ้าหน้าที่ตำรวจนั้นมีอยู่จำกัด เจ้าหน้าที่ตำรวจสมควรที่จะศึกษาให้ถ่องแท้ ทั้งอำนาจหน้าที่ของตำรวจ และสิทธิเสรีภาพตามกฎหมายของประชาชน
- 2.8) เจ้าหน้าที่สนับสนุน เช่น กำลังเสริมจากหน่วยอื่น ตำรวจหญิง หน่วยแพทย์ หน่วยพยาบาล หรือมูลนิธิ เป็นต้น

3) การเตรียมการ

- 3.1) กำลังพลในการจู่โจมล้อมจับ ควรจะมีจำนวนที่พอเพียงกับสถานการณ์ หรือบริเวณที่จะเข้าทำการจู่โจมล้อมจับ และควรจะต้องคัดเลือกเจ้าหน้าที่ตำรวจ ที่มีประสบการณ์ มีความคล่องตัว หากมีบุคคลต้องสงสัยเป็นหญิง ก็จะต้องเตรียมผู้ตรวจค้นที่เป็นหญิงไปด้วย มอบหมายให้เจ้าหน้าที่อย่างน้อย 1 นายรับผิดชอบของกลาง และพยานหลักฐานต่าง ๆ ทุกชิ้น ที่ได้จากการจู่โจมล้อมจับและมอบหมายให้เจ้าหน้าที่อีกส่วนหนึ่งรับผิดชอบ ในการควบคุมผู้ต้องหา และนำผู้ต้องหาส่ง สถานีตำรวจ หรือต้นสังกัด
- 3.2) อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน พร้อมทั้งอุปกรณ์เครื่องพันธนาการ มีจำนวนเพียงพอตลอดจนเครื่องมือเครื่องใช้ ซึ่งอาจจำเป็นต้องใช้ในการจู่โจมล้อมจับ เช่น ค้อนปอนด์ กุญแจผี เป็นต้น และหากเป็นเวลากลางคืน ก็จะต้องเตรียมอุปกรณ์ในการส่องสว่างไว้ด้วย เช่น เครื่องกำเนิดไฟฟ้า สปอร์ตไลท์หรือไฟฉาย เป็นต้น
- 3.3) สัญญาณการนัดหมาย พร้อมกับเครื่องหมายบอกฝ่าย และวิทยุสื่อสารต้องตั้งขायทาง ว. และระบุนความถี่ รวมทั้งตรวจสอบเครื่องมือสื่อสารก่อนที่จะเริ่มปฏิบัติการ
- 3.4) เตรียมเอกสารต่าง ๆ เช่น หมายค้น บันทึกการตรวจยึดของกลาง บันทึกการจับกุมให้เรียบร้อย
- 3.5) เตรียมช่างภาพ หรือช่างถ่ายวิดีโอไปด้วย เพื่อบันทึกภาพผู้ต้องหา และพยานหลักฐานต่าง ๆ
- 3.6) ควรจะบรรยายสรุปให้เจ้าหน้าที่ตำรวจที่เกี่ยวข้องทุกนายให้ทราบโดยถ่องแท้ในหัวข้อต่อไปนี้
- 3.6.1) ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับตัวผู้ต้องสงสัย และจำนวนผู้ต้องสงสัย ซึ่งอยู่ ณ เป้าหมายที่จะจู่โจมล้อมจับ
- 3.6.2) ผู้ต้องสงสัยน่าที่จะมีอาวุธหรือไม่ หากมีจำนวนเท่าใด ประเภทใด
- 3.6.3) พยานหลักฐานซึ่งจะต้องตรวจหา
- 3.6.4) ข้อพึงระวังที่เกี่ยวข้องกับระเบียบ ข้อบังคับ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ขั้นตอนการจู่โจมล้อมจับ
- 3.7) การประสานงาน สน.ท้องที่ และมีการตรวจสอบด้วยว่ามีหน่วยงานอื่นมาปฏิบัติการในที่เดียวกันหรือไม่

4) การเข้าทำการจู่โจมล้อมจับ

ให้ฟังนิกรไว้เสมอว่าจะต้องทำตามขั้นตอน ในการวางแผนเสมอ และเคลื่อนที่เข้าสู่เป้าหมายโดยเร็วที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ พยายามทำให้คนร้ายประหลาดใจ เพื่อป้องกันการไหวตัวและหลบหนีออกจาก

บริเวณการจู่โจม การดำเนินการเพื่อที่จะป้องกันการต่อสู้ขัดขวางของคนร้าย หรือป้องกันการจับกุมผู้อื่นเป็นตัวประกัน

4.1) เมื่อเดินทางไปถึงจุดรวมพลก่อนถึงสถานที่ที่จะจู่โจมล้อมจับ

4.1.1) หากเป็นการจู่โจมล้อมจับในนอกเขตพื้นที่รับผิดชอบ หรือถูกจัดขึ้นเป็นชุดเฉพาะกิจ ควรมีการตรวจสอบ และประสานการปฏิบัติกับเจ้าหน้าที่ตำรวจของสถานีตำรวจท้องที่เสียก่อนทุกครั้ง

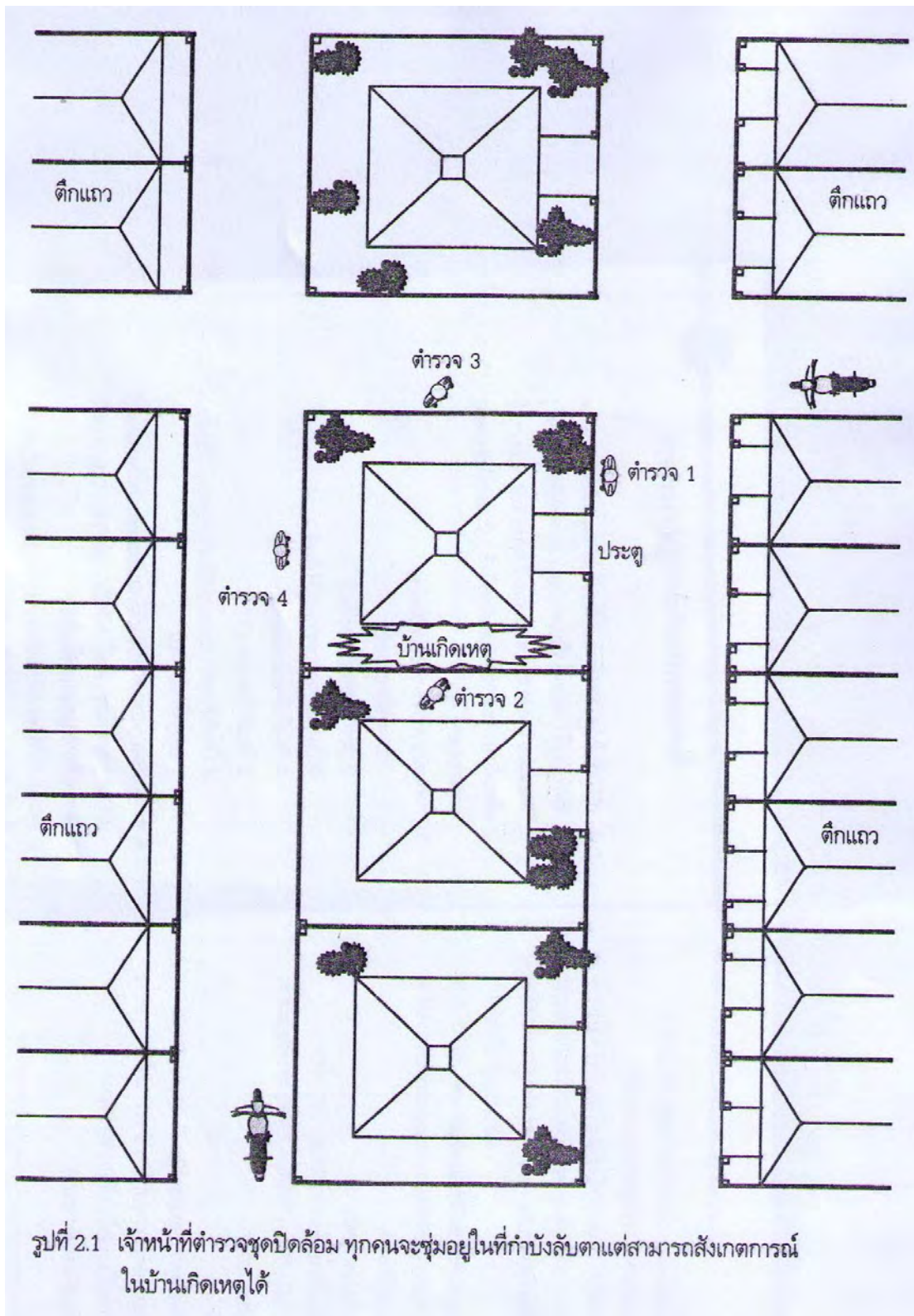
4.1.2) ตรวจสอบสภาพความพร้อม ของชุดที่จะร่วมปฏิบัติงาน เช่น การแต่งกาย อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ ยานพาหนะ เครื่องมือสื่อสาร กล้องถ่ายรูปหรือวิดีโอเทปในกรณีที่มีการปฏิบัติการ ร่วมกับหน่วยนอกเครื่องแบบ จำเป็นอย่างยิ่งจะต้องตรวจสอบเกี่ยวกับเครื่องหมายบอกฝ่าย เช่น เสื้อคลุมซึ่งเป็นชนิด สี หรือบอกสังกัด และผ้าสีใช้สำหรับพ่นคันแชนว่าตรงตามที่กำหนดตามแผนหรือไม่

4.1.3) เจ้าหน้าที่ชุดปิดล้อมบ้านเป้าหมาย ได้เข้าประจำที่ตามที่กำบัง หรือตามที่กำบังธรรมชาติ (รูปที่ 2.1 และ 2.2)

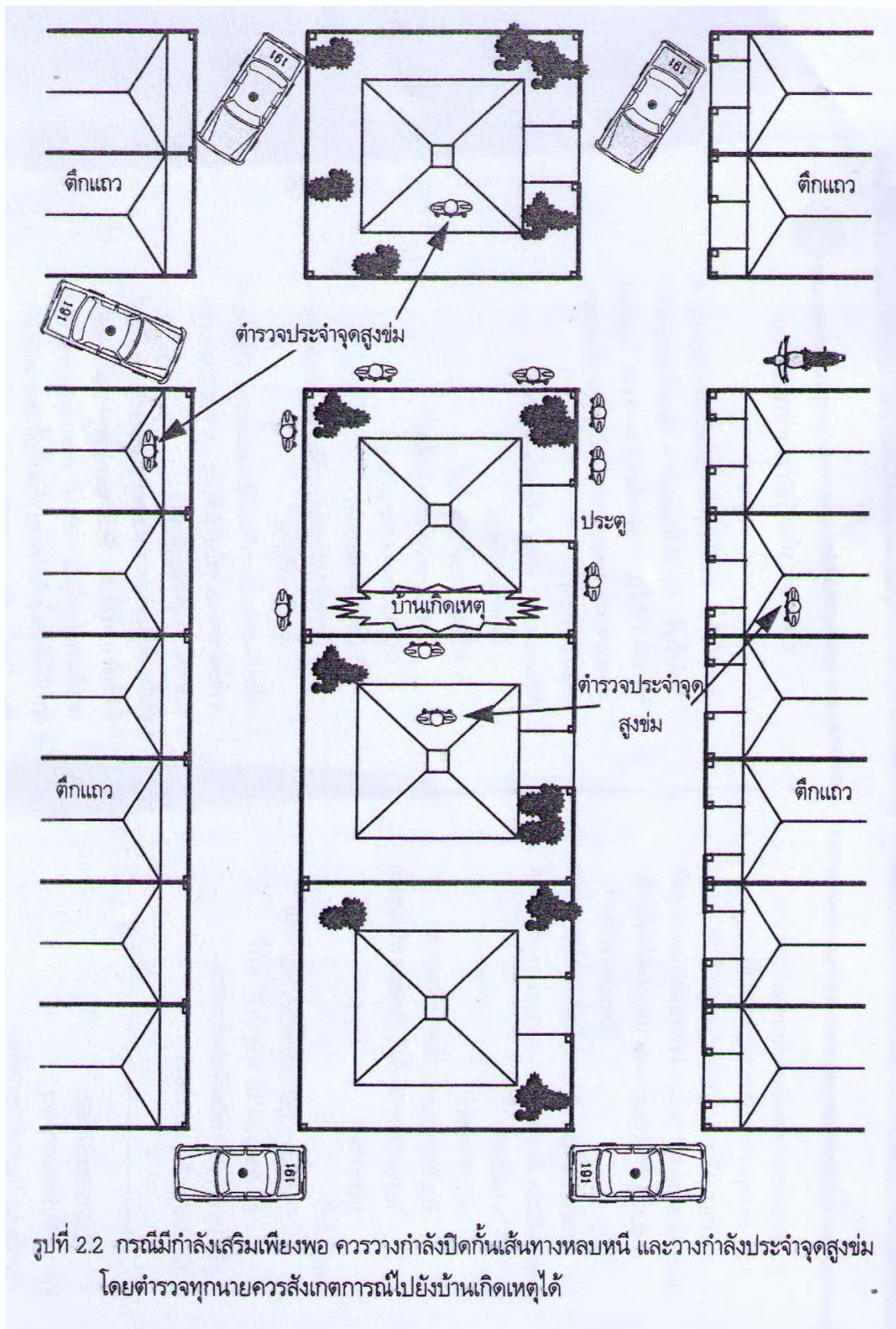
4.1.4) ในการจู่โจมล้อมจับนั้น กำชับผู้ปฏิบัติ ให้ดำเนินการตามแผนที่กำหนดในส่วนที่ตนรับผิดชอบ และดำเนินการอย่างรวดเร็ว โดยไม่ให้คนร้ายได้รู้ตัว หรือจู่โจมในขณะที่เผลอตามขั้นตอนที่กำหนด

4.1.5) เมื่อพบบุคคลหรือคนร้ายที่ซ่อนตัวอยู่ ให้รับทำการตรวจสอบ หากแน่ชัดว่าเป็นคนร้ายหรือบุคคลต้องสงสัยให้รับดำเนินการใช้เครื่องพันธนาการ และทำการตรวจค้นตัว ทั้งนี้โดยค้นหาอาวุธเสียก่อนแล้วจึงค่อยตรวจหาพยานวัตถุอื่น ๆ จากนั้นจึงทำการตรวจค้นสถานที่ต่อไป

4.1.6) สั่งการให้เจ้าหน้าที่ที่ทำหน้าที่ในการบันทึกภาพ หรือถ่ายภาพ จัดการบันทึกหรือถ่ายภาพโดยละเอียด เพื่อใช้ประกอบเป็นพยานหลักฐานต่อไป

รูป 2.1 เจ้าหน้าที่ตำรวจชุดปิดล้อม ทุกคนจะชุมนุมอยู่ในที่กำบังลับตา แต่สามารถสังเกตการณ์ในบ้านเกิดเหตุได้

รูป 2.2 กรณีมีกำลังเสริมเพียงพอ ควรวางกำลังปิดกั้นเส้นทางหลบหนี และวางกำลังประจำจุดสูงซ่ม โดยตำรวจทุกนายควรสังเกตการณ์ไปยังบ้านเกิดเหตุได้

ข้อเตือนใจ

- (1) จงพยายามหาที่กำบัง เพื่อให้พ้นวิถีกระสุนที่คนร้ายอาจจะยิงสวนออกมา ห้ามเด็ดขาดที่จะไปยืนตรงประตูทางเข้า – ออก หากคนร้ายนอนหลับหรือนอนคว่ำ หรือคลุมผ้าห่มอยู่ ให้สำรวจเข้าที่กำบังพร้อมเล็งปืนไปยังคนร้าย แล้วออกคำสั่งให้ยกมือประสานที่ศีรษะไว้ให้แน่นทั้งที่นอนอยู่ จากนั้นให้ลุกขึ้นยืนช้า ๆ โดยที่มือทั้งสองยังประสานที่ศีรษะและผ้าห่มยังคลุมตัวอยู่
- (2) หากจำเป็นที่จะต้องใช้ไฟฉายในการส่องสว่าง ควรถือให้เอนออกไปจากร่างกาย โดยใช้วิธีการเหยียดแขนออกไปทางด้านข้าง
- (3) เมื่อเข้าไปในห้องต้องใช้ความระมัดระวังบริเวณที่คนร้ายอาจจะใช้ซ่อนตัวได้ เช่น ห้องน้ำ หรือแนวกำแพงอื่น เช่น ตู้เสื้อผ้า เติง เมื่อเข้าไปภายในห้องหากไม่พบบุคคลอยู่ให้รีบหาแนวกำบังทันที แล้วค่อยเริ่มทำการตรวจค้น
- (4) บริเวณที่คนร้ายมักใช้ซ่อนของผิดกฎหมาย

ก. บริเวณร่างกาย

1. หัวเข็มขัด
2. กลองลิปสติก
3. ซองบุหรี่ หรือไฟแช็ค
4. ในผ้าพันแผล หรือพลาสติก
5. ที่ติดผม
6. จมูก
7. แวนตา
8. หู
9. ในปาก
10. ทวารหนัก
11. เท้า (โดยเฉพาะอย่างยิ่งระหว่างนิ้วเท้า)
12. ปกเสื้อ
13. ปมเน็คไท
14. ผ้าเช็ดหน้า
15. เครื่องประดับ เช่น แหวน, กำไล, สร้อยทอง ฯลฯ
16. กระเป๋าสตางค์
17. เสื้อผ้า
18. ปากกา
19. ถุงเท้า รองเท้า
20. ฟ่อนนัย
21. กระเป๋ากางเกง

ฯลฯ

ข. บริเวณสถานที่เกิดเหตุ

1. ใต้เครื่องโทรศัพท์
2. บริเวณอ่างล้างหน้า, อ่างล้างจาน
3. โคมไฟ, หลอดไฟ
4. ตู้เสื้อผ้า
5. ม่านประตูหน้าต่าง
6. บริเวณวงกบประตู – หน้าต่าง
7. ตู้จดหมาย
8. เครื่องครัว
9. บริเวณในห้องน้ำ เช่น โถชักโครก
10. เครื่องปรับอากาศ
11. รูปภาพ
12. ใต้ที่นอน หรือเตียงนอน
13. ตู้เย็น
14. ชั้นวางหนังสือ
15. ชั้นวางรองเท้า
16. ทีวี วิทยุ สเตอริโอ
17. ใต้พรม, เสื้อผ้า
18. กรงสุนัข, กรงนก
19. นาฬิกา
20. ถังขยะ

ฯลฯ

ข. ในกรณีสถานที่เป็นบ้านของประชาชนโดยทั่วไป

การจู่โจมล้อมจับคนร้ายในกรณีนี้ จะมีความเสี่ยงและอันตรายสูงมาก เพราะว่าจะมีประชาชนซึ่งเป็นบุคคลที่ไม่ทราบเรื่อง และไม่เกี่ยวข้อง หรือไม่ทราบพฤติการณ์ของคนร้ายเข้ามาเป็นบุคคลที่ 3 ในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ จึงต้องใช้ความระมัดระวังอย่างสูง เพราะคนร้ายอาจจะมีการจับกุมประชาชนหรือเจ้าของบ้านดังกล่าวเป็นตัวประกันได้โดยให้ดำเนินการ ดังนี้

- 1) ให้ถือว่าความปลอดภัยของประชาชนมาเป็นอันดับแรก
- 2) ในการดำเนินการจำเป็นที่จะต้องทราบจำนวนแน่ชัดของบุคคลที่อยู่ภายในบ้าน ซึ่งจะจู่โจมล้อมจับ และสามารถที่จะแยกแยะคนร้าย หรือกลุ่มคนร้ายออกจากประชาชนได้โดยเด็ดขาด ซึ่งเราก็จะต้องดำเนินการในการสืบสวนหาข่าวก่อนที่จะทำการตรวจค้นให้มาก โดยอาจจะหาบุคคลที่อยู่ใกล้เคียงกับบ้านที่จะตรวจค้น หรือบุคคลที่สามารถจะรู้จักตัวประชาชนที่อยู่ในบ้านพักนั้นได้ว่าเป็นผู้ใด และนำเข้าร่วมปฏิบัติงานในการจู่โจมล้อมจับ
- 3) การดำเนินการจู่โจมล้อมจับ ก็ดำเนินการในลักษณะเช่นเดียวกันกับกรณีที่มีคนร้ายเป็นเจ้าของบ้านตาม ข้อ 1.
- 4) เมื่อเข้าไปจู่โจมล้อมจับ ถ้าหากพบบุคคลอยู่ในบ้านที่ล้อมจับนั้น จะต้องรีบแยกแยะบุคคลที่เกี่ยวข้อง และไม่เกี่ยวข้องออกจากบริเวณนั้นโดยทันที

3. ยุทธวิธีจู่โจมล้อมจับเมื่อเชื่อว่าคนร้ายจะยิงต่อสู้

3. 1 กล่าวนำ

ในการจู่โจมล้อมจับคนร้ายที่ไม่ได้จับผู้ใดเป็นตัวประกัน อาจจะแบ่งวิธีการจู่โจมล้อมจับได้ 4 แบบ ตามสถานการณ์คือ

- ก. การบังคับให้คนร้ายออกมามอบตัว โดยตำรวจมีกำลังที่เหนือกว่าและสามารถบังคับให้คนร้ายเดินออกมามอบตัว หรือตำรวจสามารถยิงคนร้ายได้ทันทีเมื่อเห็นว่าคนร้ายจะทำร้ายตำรวจ
- ข. การจู่โจมเข้าถึงตัวคนร้าย แล้วทำการจับกุมโดยจากการไม่ให้คนร้ายรู้ตัว ซึ่งในกรณีนี้ถ้าคนร้ายหลบอยู่ในอาคารหรือห้อง หรือกระท่อม ตำรวจอาจเข้าไปในอาคารดังกล่าวจากทางด้านบนเพดาน ทางประตูหลังหรือทางด้านอื่น ที่ไม่ให้คนร้ายรู้ตัว และเข้าประชิดตัวคนร้ายทำการจับกุมดังกล่าว ซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องเสี่ยง
- ค. การเข้าประชิดตัวคนร้ายโดยใช้กลอุบาย เช่น การล่อซื้อยาเสพติด เมื่อคนร้ายออกมายื่นส่งยาเสพติดให้ ตำรวจที่ซ่อนอยู่จึงจู่โจมเข้าล้อมจับกุม หรือในกรณีที่ตำรวจปลอมตัวเป็นเจ้าหน้าที่ประปาหรือไฟฟ้าเข้าไปเคาะประตูเพื่อให้คนร้ายที่มีหมายจับอยู่แล้วออกมาเปิดประตู ซึ่งในกรณีนี้จะต้องมีข่าวสารเกี่ยวกับพฤติกรรมคนร้ายที่แน่ชัด
- ง. ในกรณีที่คนร้ายสำคัญ มีอาวุธร้ายแรงและน่าเชื่อว่าคนร้ายจะไม่ยอมให้จับกุมจะยอมสู้ตาย และคนร้ายได้หลบซ่อนอยู่ในอาคาร หรือบ้านที่แข็งแรง มีที่กำบังและได้เปรียบตำรวจ ซึ่งจะเป็นแบบที่ใช้ในยุทธวิธีเพื่อการล้อมจับในกรณีที่เชื่อว่าคนร้ายจะยิงต่อสู้ เพื่อเป็นเป็นแบบในการปรับใช้ในการจู่โจมล้อมจับแบบอื่น ๆ ให้เหมาะสมต่อไป

แต่โดยหลักการแล้วหากตำรวจมีกำลังที่เหนือกว่าและไม่จำเป็นต้องจู่โจมโดยทันที เพื่อการรวบรวมพยานวัตถุในที่เกิดเหตุแล้ว ควรเจรจาหรือบังคับให้คนร้ายออกมามอบตัวก่อน โดยอาจใช้แก๊สน้ำตา ยิงเข้าไปในอาคาร เพื่อบังคับให้คนร้ายออกมานอกห้องหรืออาคาร เพื่อสะดวกปลอดภัยในการจับกุม

3.2 การหาข่าว

3.2.1 หาข่าวเกี่ยวกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นและข้อมูลเพื่อนำมาประเมินสถานการณ์ในการเลือกใช้ยุทธวิธีที่เหมาะสมในการล้อมจับ ข้อมูลที่ควรทราบได้แก่

- 1) ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจำนวนคนร้ายมีกี่คนมีการจับตัวประกันหรือไม่
- 2) ข้อมูลเกี่ยวกับตัวคนร้าย หากได้รับข้อมูลว่าคนร้ายเป็นผู้มีประสบการณ์หรือความรู้ทางยุทธวิธี เช่น เคยผ่านการเป็นทหารตำรวจมาก่อน จะต้องตั้งข้อสันนิษฐานไว้เบื้องต้นเพื่อความไม่ประมาทว่าคนร้ายอาจยิงต่อสู้เพื่อเปิดทางหลบหนี หรือต่อต้านการเข้าจับกุมด้วยวิธีการรุนแรง

3) ข้อมูลเกี่ยวกับตัวอาคารสถานที่หลบซ่อนของคนร้าย เช่น แบบแปลน หรือพิมพ์เขียวของอาคาร เพื่อกำหนดแผนจู่โจมเข้าจับกุมหรือสกัดกั้นเส้นทางหลบหนีของคนร้าย

4) ข้อมูลเกี่ยวกับอาวุธที่คนร้ายใช้ เช่น อาวุธมีด ปืน หรือระเบิด เพื่อจะได้ปรับแผนการจู่โจมล้อมจับให้เหมาะสมกับสถานการณ์และสภาพแวดล้อมที่ปรากฏ

5) ข้อมูลเกี่ยวกับญาติพี่น้อง เพื่อนของคนร้ายในกรณีที่ต้องนำมาช่วยให้เกิดประโยชน์ต่อการเจรจากับคนร้ายให้มอบตัว

3.2.2 แจ้งข้อมูลให้เจ้าหน้าที่ตำรวจทุกคนที่ร่วมปฏิบัติการได้รับทราบ

3.2.3 หากมีโอกาสควรได้ซักซ้อมแผนการจู่โจมล้อมจับเพื่อให้เกิดความมั่นใจและประสิทธิภาพสูงสุดในการปฏิบัติ

3.2.4 ควรกำหนดจุดรวมพบเพื่อใช้เป็นจุดเตรียมปฏิบัติการ โดยเลือกชัยภูมิที่คนร้ายไม่สามารถตรวจจับความเคลื่อนไหวของเจ้าหน้าที่ตำรวจได้

3.2.5 เมื่อเริ่มปฏิบัติการเข้าจู่โจมคนร้าย ให้หาวิธีการที่จะเบี่ยงเบนความสนใจของคนร้าย เพื่อเปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่ตำรวจเข้าไปในอาคารได้ ในขณะที่คนร้ายหันไปสนใจในเสียงหรือเหตุการณ์ที่ตำรวจทำลวงเพื่อเบี่ยงเบนความสนใจของคนร้าย ไม่ให้คนร้ายยิงสวน

3.3 อาวุธ อุปกรณ์และกำลังพล

3.3.1 อาวุธอุปกรณ์

- 1) อาวุธปืนพก (ลูกไม่ , กึ่งอัตโนมัติ)
- 2) อาวุธปืนกลมือ (เอ็ม 16 , เอช เค 33)
- 3) เลื่อยกระแทกกระสุน
- 4) ร้องเท้าผ้าใบสีดำหุ้มข้อ (เพื่อพรางและไม่ให้เกิดเสียงดัง)
- 5) อุปกรณ์ทำลายประตูหน้าต่าง

ก. อาวุธปืนลูกซองยาว

ข. ค้อนปอนด์

ค. ชะแลง

ง. เหล็กทุกระจก

- 6) แก๊สน้ำตาชนิดขว้าง
- 7) แก๊สน้ำตาชนิดยิงพร้อมอาวุธปืนยิงแก๊ส
- 8) วิทียุสสื่อสาร
- 9) กล้องตรวจการณ์
- 10) อื่น ๆ ที่จำเป็น

3.3.2 กำลังพล

- 1) มีจำนวนพอสมควรไม่มากหรือน้อยเกินไป
- 2) ควรกำหนดจุดรวมพลเพื่อใช้เป็นที่เตรียมปฏิบัติการ โดยเลือกชัยภูมิที่คนร้ายไม่สามารถตรวจจับความเคลื่อนไหวของเจ้าหน้าที่ตำรวจได้
- 3) ต้องมีสัญญาณหรือเครื่องหมายบอกฝ่าย
- 4) กำหนดให้ชัดเจนว่าใครมีหน้าที่อย่างไร
- 5) ควรซักซ้อมแผนการจู่โจมเพื่อให้เกิดความมั่นใจและประสิทธิภาพสูงสุดในการปฏิบัติ
- 6) เมื่อเริ่มปฏิบัติการจู่โจมล้อมจับ ให้หาวิธีการเบี่ยงเบนความสนใจคนร้าย เพื่อความปลอดภัยของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

3.4 ข้อพิจารณาในการเข้าจู่โจมอาคารที่คนร้ายหลบซ่อน

ประตูและหน้าต่างมักจะเป็นจุดที่อาจจะใช้ในการเข้าสู่อาคารที่คนร้ายหลบซ่อนได้เท่านั้น

ก. ประตูเป็นจุดที่ควรพิจารณา ดังนี้

- 1) ถ้าเป็นไปได้ให้ใช้ประตูที่คนร้ายไม่อาจเห็น
- 2) ควรใช้ประตูด้านหลังมากกว่าประตูหน้า
- 3) ไม่ควรยืนขวางประตู
- 4) ให้สังเกตว่าเป็นประตูชนิดใด มีลักษณะการเปิดอย่างไร เช่น เปิดเข้า เปิดออก หรือบานเลื่อน มีกลอนด้านในหรือไม่
- 5) ให้ระมัดระวังว่าขอบประตูนั้นสามารถกำบังจากการยิงของคนร้ายได้หรือไม่

ข. หน้าต่างเป็นจุดที่ไม่ควรใช้เนื่องจากทำให้เกิดความเสียหายในการเข้าและตำรวจอาจเป็นเป้าหมาย ในขณะที่เข้าทำการจู่โจม แต่ทั้งนี้ก็อาจจะเลือกใช้ได้ ถ้าได้พิจารณาอย่างถี่ถ้วนแล้วว่า การเข้าทางหน้าต่างมีความสะดวก พื้นที่ที่มีความเหมาะสมทำให้การเข้าทางหน้าต่างมีความสะดวก พื้นที่ที่มีความเหมาะสมทำให้การเข้าทางหน้าต่างมีความรวดเร็วมากกว่าเข้าทางประตู แต่ทั้งนี้ให้คำนึงการเข้าทางประตูเป็นอันดับแรก

3.5 การเตรียมการเข้าจู่โจม

เมื่อนำตรวจชุดคุ้มกันเข้าประจำจุดที่มีที่กำบังเรียบร้อยแล้ว ตำรวจชุดจู่โจมเข้าจับกุมในอาคาร ซึ่งควรจะมีไม่เกิน 2 – 3 นาย จึงจะเริ่มเข้าทำการจู่โจมจับกุม ถ้าประตูหรือจุดที่จะเข้าจู่โจมมีความกว้างพอ และตำรวจผู้ร่วมเข้าจู่โจมได้รับการฝึกฝนมาเป็นทีมเป็นอย่างดีเมื่อทำการเปิดประตู (หากประตูล็อกอาจต้องใช้เครื่องมือทำลายประตู เช่น ปืนลูกซอง , ขวาน , ค้อน , เครื่องกระแทกทำลายประตู , เหล็กทุบกระจก) ตำรวจ

ควรเข้าจู่โจมพร้อมกันแต่ถ้าประตูแคบหรือไม่ได้รับการฝึกฝนให้เข้าประตูวิธีนี้ควรจะทำทีละคนตามกันไปโดยมีข้อพิจารณา ดังนี้

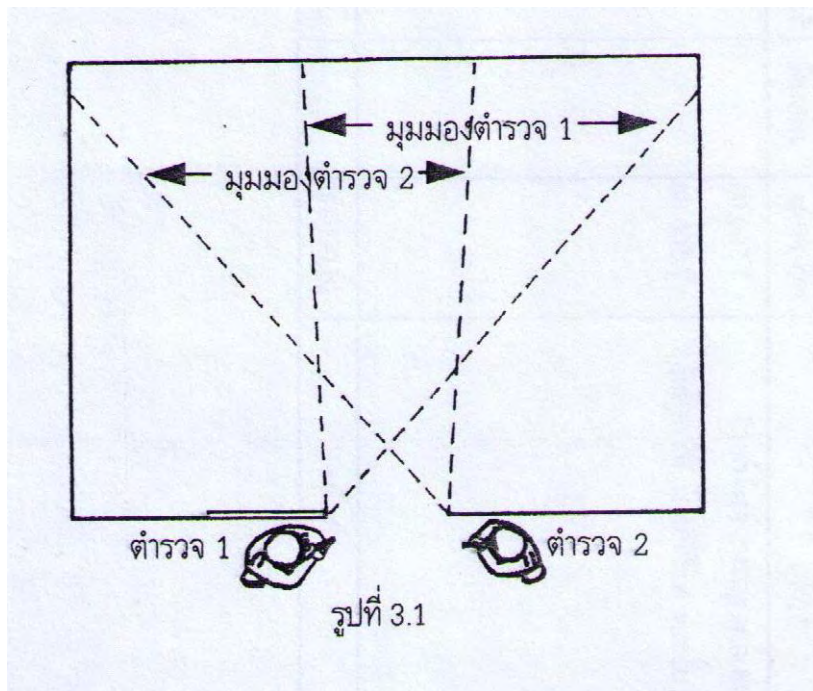
ก. ถ้ากระจกส่องจากด้านนอกห้อง แล้วสามารถมองเห็นในห้อง (กระจกมีก้านกันถือขนาดใหญ่)

ควรใช้ส่อดูคนร้าย

ข. ขั้นตอนต่อไปคือการมองผ่านประตู หน้าต่างหรือช่องที่เจาะเพื่อให้สามารถเห็นภายในห้องได้ (รูปที่ 3.1) โดยมีหลัก ดังนี้

- 1) มองดูให้เร็วและจับภาพให้ได้ว่าในห้องมีคนร้ายและที่กำลังทำอะไรบ้าง
- 2) ให้เปลี่ยนจุดมองดู
- 3) ต้องแน่ใจว่ามีที่กำลังแข็งแรงในระหว่างมองดูในห้อง

ค. การเบี่ยงเบนความสนใจ ควรใช้วิธีอื่นที่ไม่ใช่การใช้เสียงระเบิดหรือปืนยิง วิธีที่ได้ผล คือ การใช้ไฟส่องเข้าไปโดยเฉพาะในเวลากลางคืน หรือให้ชุดคุ้มกันใช้สิ่งของขว้างให้เกิดเสียงแล้วจึงเข้าประตู

3.6 ขั้นตอนการเข้าจู่โจม

มีด้วยกันหลายรูปแบบ แต่โดยปกติแล้วชุดจู่โจมควรจะมีเพียงสองนายและใช้แบบในการเข้าจู่โจม ดังนี้

ก. แบบที่ 1 แบบขอเกี่ยว มีขั้นตอนการปฏิบัติ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 เมื่อทราบหรือประเมินจุดที่คาดว่าคนร้ายซ่อนอยู่ได้แล้ว ให้ตำรวจคนที่ 1 ยืนอยู่ในท่าเตรียมยิงกำบังทางด้านบานพับประตู ส่วนตำรวจคนที่ 2 นั่งเตรียมยิงกำบังขอบประตูด้านตรงข้าม (รูปที่ 3.2)

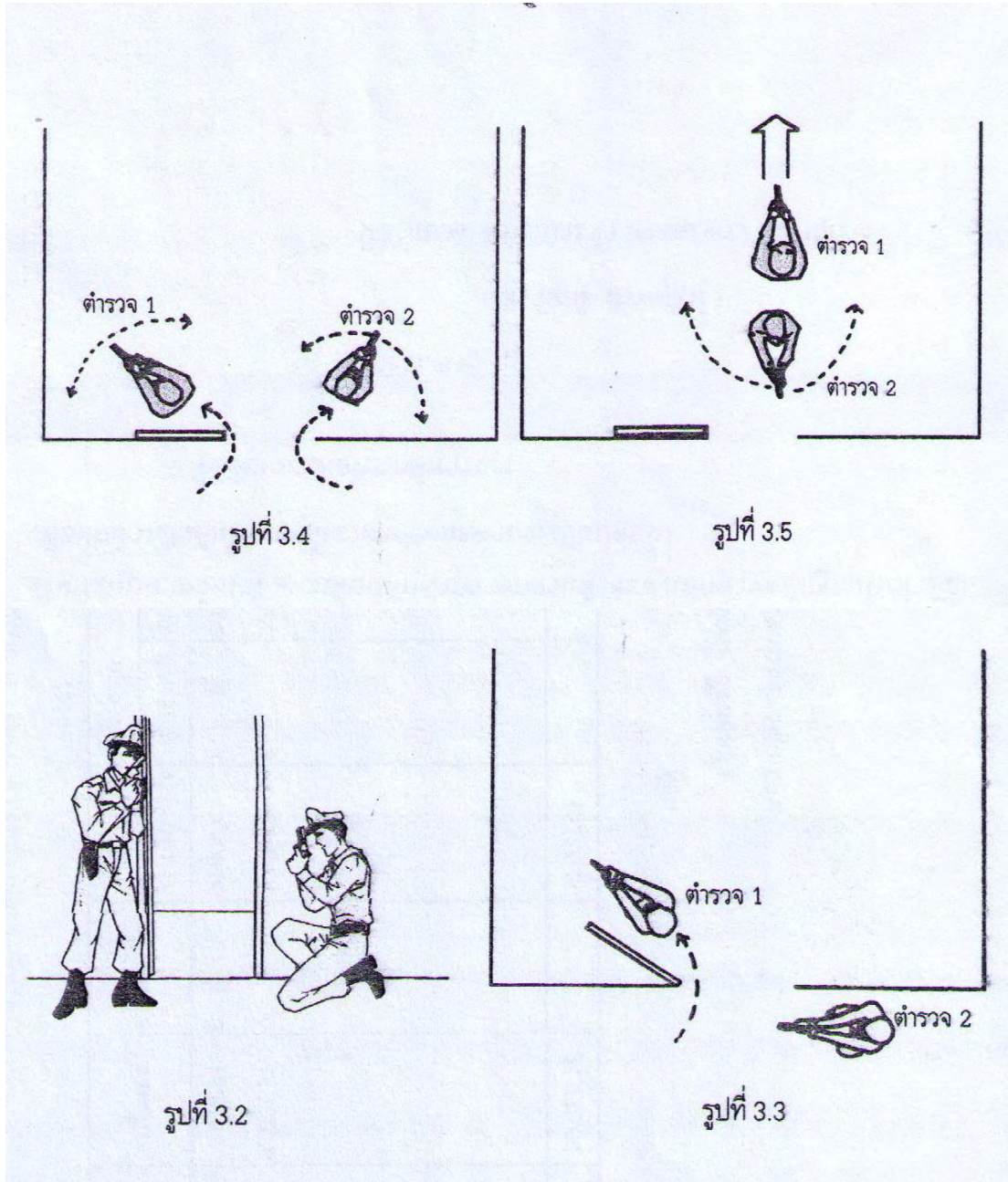
ขั้นตอนที่ 2 ตำรวจคนที่ 1 วิ่งเข้าประตูไปให้ชิดทางด้านใกล้ของตนภายในห้องไปหาที่กำบังในห้องพร้อมทั้งมองหาคนร้าย แล้วอยู่ในท่าเตรียมยิงโดยเล็งปืนไปยังจุดที่คาดว่าคนร้ายอยู่ (รูปที่ 3.3)

ขั้นตอนที่ 3 ตำรวจคนที่ 2 ปฏิบัติเช่นเดียวกับตำรวจคนที่ 1 แต่อยู่คนละด้านของห้อง

(รูปที่ 3.4)

ขั้นตอนที่ 4 ในระหว่างการจู่โจมเข้าห้อง หากคนร้ายยังสวนออกมาให้รีบเข้าหาที่กำบังหรือหมอบลงกับพื้นและทำการยิงต่อสู้ ถ้าในกรณีที่ไม่มีการยิงต่อสู้ ให้พยายามตรวจสอบด้วยสายตาในจุดที่คาดว่าคนร้ายจะหลบซ่อนอยู่

ขั้นตอนที่ 5 เมื่อไม่พบคนร้าย ให้ตำรวจคนที่ 2 เดินไปสมทบกับตำรวจคนที่ 1 โดยให้ตำรวจคนที่ 1 เป็นผู้ตรวจค้น ตำรวจคนที่ 2 เป็นผู้คุ้มกันทางด้านหลัง (รูปที่ 3.5)

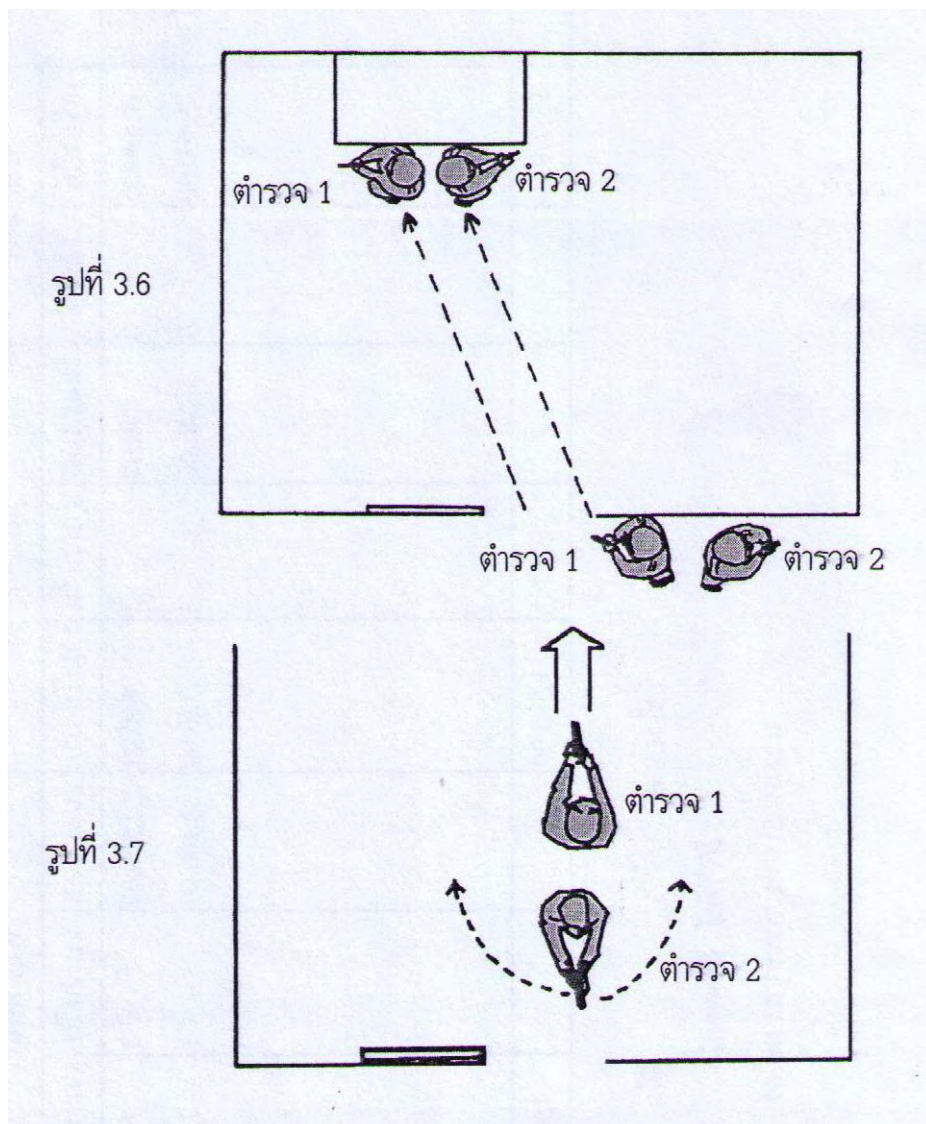
ข. แบบที่ 2 แบบเข้าทแยง มีขั้นตอนการปฏิบัติ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 เมื่อทราบหรือประเมินจุดที่คนร้ายจะหลบซ่อนอยู่ในห้องแล้ว ตำรวจคนที่ 1 และคนที่ 2 อยู่ในท่าเตรียมยิงมายืนอยู่ทางด้านตรงกันข้ามกับบานพับประตู

ขั้นตอนที่ 2 ตำรวจทั้ง 2 นาย วิ่งพร้อมกันทแยงประตูเข้าไปในห้อง วิ่งไปหยุดอยู่ตรงที่กำบังภายในห้อง เตรียมยิงไปยังจุดที่คาดว่าคนร้ายจะหลบซ่อนอยู่ (รูปที่ 3.6)

ขั้นตอนที่ 3 อยู่ในท่าเตรียมยิงและมองหาคนร้าย หากไม่มีการยิงต่อสู้หรือไม่พบคนร้าย จึงให้ทำการตรวจค้นต่อไป โดยให้ตำรวจคนที่ 1 เป็นผู้ตรวจค้นหลัก ตำรวจคนที่ 2 เป็นผู้คุ้มกันทางด้านหลัง (รูปที่ 3.7)

หมายเหตุ แบบที่ 2 หรือแบบเข้าทแยงนี้จะทำให้คนร้ายเกิดความประหลาดใจ นึกไม่ถึง น่าจะทำให้ลังเลในการเล็งอาวุธปืน แบบนี้จะปลอดภัยเมื่อมีสิ่งกำบังอยู่ใกล้กับทางเข้าไปจุดโจมตี สิ่งสำคัญอย่างยิ่งก็จะต้องมีการตกลงถึงวิธีปฏิบัติของตำรวจชุดที่จะเข้าจุดโจมตีไว้ก่อนว่าจะไปหยุดหาที่กำบังที่จุดใดในห้อง

4. ยุทธวิธีล้อมจับเมื่อเชื่อว่าคนร้ายจะยอมให้จับกุมโดยไม่มีการต่อสู้

ในการเข้าจู่โจมล้อมจับในบ้านเรือน อาคาร สิ่งปลูกสร้างหรือห้องชุดต่าง ๆ นั้น อาจจะใช้วิธีการใช้กำลังของตำรวจชุดบังคับให้คนร้ายยินยอมมอบตัวให้จับกุมโดยดี โดยที่ไม่จำเป็นต้องให้ตำรวจต้องเสี่ยงเข้าไป ประชิดตัวคนร้ายเพื่อทำการจับกุม หรือยังต่อสู้กับคนร้ายโดยไม่จำเป็น

4.1 คำจำกัดความ

4.1.1 พื้นที่ปลอดภัย คือบริเวณที่เจ้าหน้าที่ตำรวจได้เข้าทำการตรวจค้น หรือได้ทำการตรวจสอบแล้วไม่ปรากฏว่ามีคนร้าย ตำรวจจะใช้เป็นที่กำบังซ่อนพรางในการเข้าจู่โจมล้อมจับคนร้ายต่อไป

4.2.2 พื้นที่อันตราย คือบริเวณที่คนร้ายอยู่ หรือมีความเป็นไปได้ว่าจะเป็นที่อยู่ของคนร้าย และเจ้าหน้าที่ตำรวจยังมิได้เข้าไปทำการตรวจค้น

4.2.3 แนวเขตปลอดภัย คือ แนวต่อระหว่างเขตพื้นที่ปลอดภัย ต่อกับเขตพื้นที่อันตราย

4.2.4 ที่กำบัง คือ วัตถุหรือสถานที่ซึ่งสามารถใช้เป็นที่ป้องกันหรือปลอดภัยจากการถูกยิงได้

4.2.5 ที่ซ่อนพราง คือ วัตถุหรือสถานที่ซึ่งสามารถปกปิดจากการถูกมองเห็นได้

4.2.6 แนววิถีกระสุน คือ การที่คนร้ายอยู่ระหว่างเจ้าหน้าที่ตำรวจ 2 ด้าน ซึ่งอยู่ตรงกันข้ามกันทำมุมประมาณ 180 องศา ซึ่งตำรวจแต่ละด้านอาจเป็นอันตรายจากการยิงของคนร้ายฝั่งตรงข้ามได้โดยง่าย

4.2 สถานการณ์ที่เหมาะสมในการใช้ยุทธวิธีนี้

4.2.1 กรณีที่ตำรวจมีกำลังที่เหนือกว่า และได้อยู่ในที่กำบังแน่นหนา สามารถมองเห็นการเคลื่อนไหวของคนร้ายได้ตลอด และสามารถออกคำสั่งให้คนร้าย ยอมจำนนโดยไม่ต่อสู้ และให้คนร้ายเดินออกมาจากพื้นที่อันตราย มาให้ตำรวจใส่เครื่องพันธนาการได้ที่แนวเขตปลอดภัย และตำรวจสามารถยิงคนร้ายได้ทันที เมื่อเห็นว่าคนร้ายจะใช้อาวุธทำร้ายตำรวจ

4.2.2 กรณีที่ตำรวจไม่อาจเห็นการเคลื่อนไหวของคนร้ายได้ แต่สามารถจำกัดเขตให้คนร้ายอยู่ในห้อง หรือกระท่อมแคบได้ และสืบทราบหรือได้ข่าวที่แน่ชัดว่า คนร้ายมีกำลังเป็นจำนวนน้อยกว่ากำลังตำรวจมาก คนร้ายมีอาวุธไม่ร้ายแรง และคนร้ายไม่คิดสู้ตาย และถ้าหากเกิดการยิงต่อสู้ขึ้น จะไม่เป็นอันตรายต่อประชาชนหรือบ้านเรือนใกล้เคียง และตำรวจอาจออกคำสั่งทางเครื่องขยายเสียงหรือตะโกนบอกให้คนร้ายเปิดประตู และให้คนร้ายเดินออกมาจากพื้นที่อันตรายให้ตำรวจใส่เครื่องพันธนาการเช่นเดียวกับข้อ 1

4.2.3 กรณีที่ตำรวจเข้าทำการจู่โจมล้อมจับ ในอาคารที่มีหลายห้อง และเมื่อทำการตรวจค้นแล้ว ตำรวจพบเห็นคนร้ายอยู่ในห้องอื่นก่อน หรืออยู่ในพื้นที่อันตราย เมื่อตำรวจเข้าที่กำบังแล้วจึงสั่งให้คนร้ายเดินออกมาจากพื้นที่อันตราย ให้ตำรวจใส่เครื่องพันธนาการเช่นเดียวกับข้อ 1

4.3 ขั้นตอนการปฏิบัติตามยุทธวิธี

ขั้นตอนที่ 1 ตำรวจเข้าที่กำบังเรียบร้อยแล้ว ตำรวจคนที่ 1 อยู่ในท่ายืนยิงข้างที่กำบังทางด้านซ้าย ตำรวจคนที่ 2 อยู่ในท่ายืนยิงข้างที่กำบังทางด้านขวา ส่วนตำรวจคนที่ 3 อยู่ในท่านั่งยิงข้างที่กำบังใต้ตำรวจคนที่ 2 (รูปที่ 4.1) ตำรวจทุกคนจะจ้องปืนไปที่คนร้าย

ขั้นตอนที่ 2 ตำรวจคนที่ 1 (ซึ่งจะเป็นผู้ออกคำสั่งทั้งหมดต่อไป) จะตะโกนให้คนร้ายทราบเพื่อแสดงตัวว่าเป็นตำรวจ และให้คนร้ายยอมจำนน เช่น “หยุด นี่ตำรวจ ยกมือขึ้น” (ในกรณีที่ตำรวจคนใดคนหนึ่งเห็นคนร้ายก่อนก็ให้เป็นผู้ออกคำสั่งแก่คนร้ายดังกล่าว) ให้ตำรวจทุกคนทำการตรวจสอบด้วยสายตาในบริเวณที่เชื่อว่าคนร้ายจะพกอาวุธอยู่ เช่น ที่เอว (รูปที่ 4.2)

ขั้นตอนที่ 3 ถ้าคนร้ายยังไม่หันหลังให้ ให้ตำรวจสั่งให้คนร้ายหันหลังให้ตำรวจ และสั่งให้เดินถอยหลังมายังบริเวณที่ตำรวจยืนอยู่ (แนวเขตปลอดภัย) อย่างช้า ๆ

ขั้นตอนที่ 4 ก่อนที่คนร้ายจะถอยหลังมาถึงตำรวจคนที่ 3 ประมาณ 2 เมตร ให้ตำรวจคนที่ 1 สั่งให้คนร้ายนั่งคุกเข่าลง แล้วคลานถอยหลังมายังแนวเขตปลอดภัย (รูปที่ 4.3)

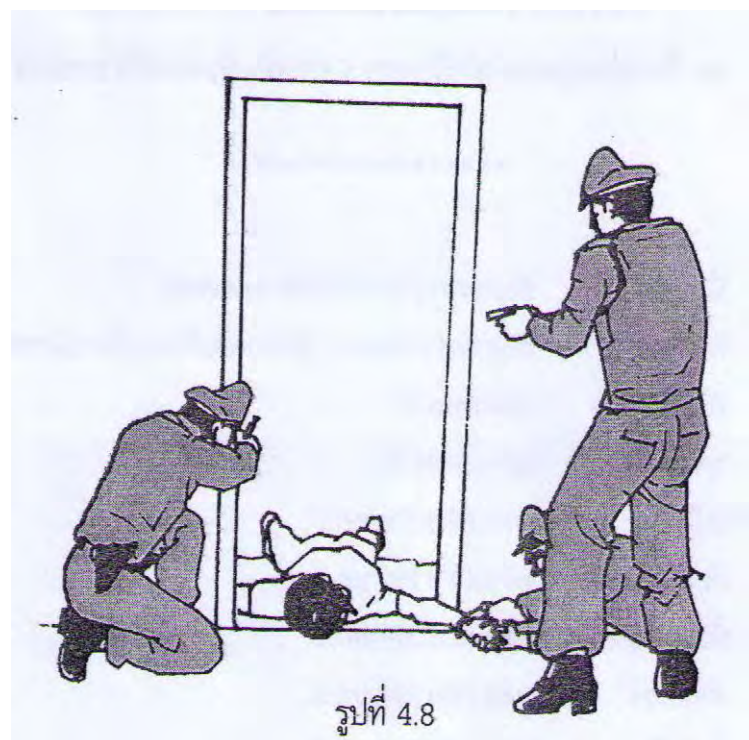
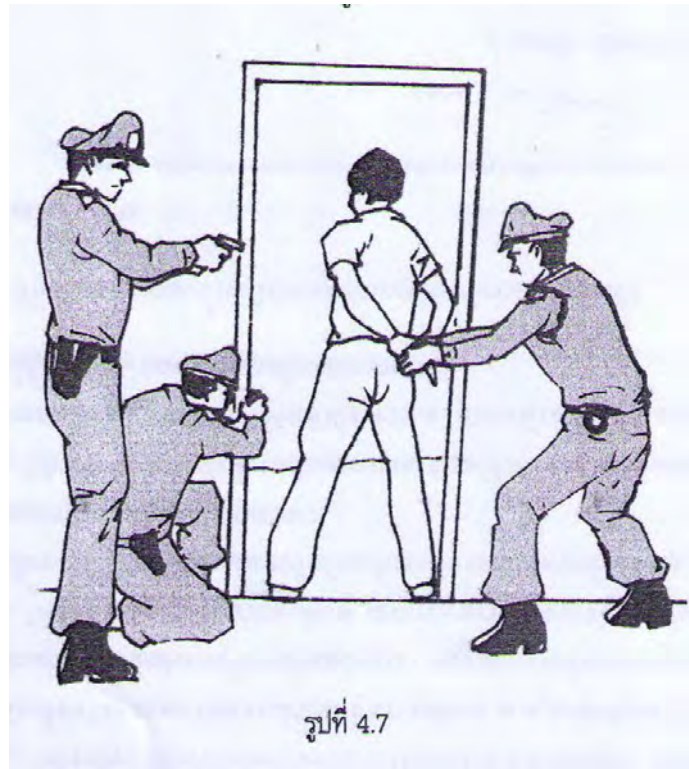
ขั้นตอนที่ 5 เมื่อถึงเขตปลอดภัยแล้ว ให้ตำรวจคนที่ 1 สั่งให้คนร้ายยื่นมือขวาหรือมือที่ใกล้ที่สุดไป
ให้ตำรวจคนที่ 3 สวมกุญแจมือก่อน และสั่งให้ยื่นมือข้างที่เหลือให้สวมกุญแจมือต่อไป (รูปที่ 4.4 และ 4.5)

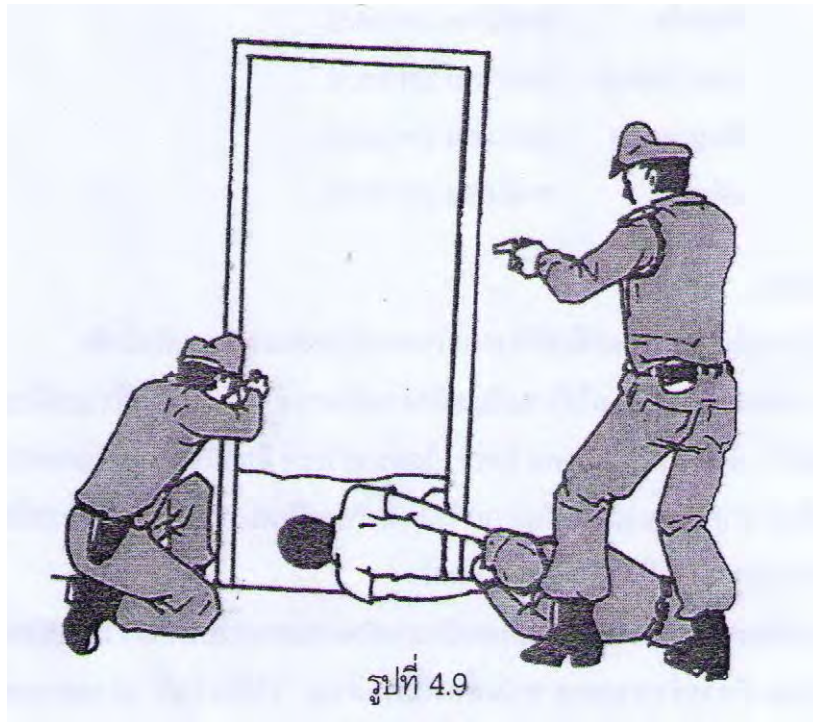

หมายเหตุ คนร้ายอาจถูกสั่งให้ใส่กุญแจมือในทำขึ้น หรือทำนอนก็ได้ (รูปที่ 4.6, 4.7, 4.8 และ 4.9)

รูปที่ 4.9

ข้อควรระวัง

1. ตำรวจที่จะสวมกุญแจมือนั้น ควรจะอยู่ในจุดที่สูงกว่าคนร้ายเพื่อป้องกันอันตรายจากคนร้ายเข้าทำร้าย
2. หากให้สวมกุญแจมือนันท่านอนต้องให้คนร้ายหันหน้าไปในทิศทางตรงกันข้ามกับทิศทางที่ยืนให้สวมกุญแจมือ และไม่ควรจะให้ตัวของคนร้ายยื่นพ้นออกมาจากแนวเขตปลอดภัยมากนัก เนื่องจากถ้าหากคนร้ายเกิดขัดขึ้นต่อสู้ และตำรวจใช้อาวุธปืนอาจจะทำให้ได้รับอันตรายจากกระสุนของตำรวจด้วยตนเอง เนื่องจากอยู่ในแนววิถีกระสุน

5. ยุทธวิธีในการตรวจค้น

5. 1 ยุทธวิธีในการปิดล้อมตรวจค้น

การปิดล้อมตรวจค้น เป็นวิธีหนึ่งในการป้องกันปราบปรามในเชิงรุก ซึ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจจะต้องแสดงให้เห็นถึงการทำงาน เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ และจำเป็นที่จะต้องใช้กำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจจำนวนมาก ซึ่งในการปิดล้อมตรวจค้นนี้ เราก็นำเอาขั้นตอนของการปิดล้อมมาใช้ ซึ่งในการปิดล้อมตรวจค้นนี้โดยส่วนมากแล้วจะกระทำในที่สาธารณะหรือเป็นกรณีการปิดล้อมชุมชน ซึ่งมีจำนวนครัวเรือนหลายครัวเรือน เพื่อทำการตรวจค้นบ้านพักที่ต้องสงสัยในการตรวจค้นแบบนี้เราจึงยังไม่ทราบว่ามีผู้ใดจะเป็นคนร้ายอย่างชัดเจน การดำเนินการจึงเป็นไปอย่างถี่ถ้วนที่ถี่อภัย สิ่งที่เราควรคำนึงถึง และวิธีการปฏิบัติมีดังนี้

- 1) กำหนดแนวทางในการมอบหมายภารกิจให้แก่แต่ละชุดในการปฏิบัติอย่างชัดเจน เช่น การกำหนดพื้นที่เป็นเป้าหมาย ห้องพัก หรือในบริเวณรอบอาคาร ให้เป็นพื้นที่ไป หรือบ้านเลขที่ใดเลขที่หนึ่งให้เป็นชุด ๆ เพื่อเจ้าหน้าที่ซึ่งเข้าไปปิดล้อมตรวจค้นจะได้ทราบภารกิจ

2) จะต้องมิชุดที่ตรวจค้น และชุดที่ปิดล้อม แยกกันทำหน้าที่ พวกที่ปิดล้อมก็มีการฝึกในการยึดพื้นที่ เผื่อสังเกตการณ์ ส่วนพวกที่ตรวจค้นก็ต้องทำหน้าที่ในการตรวจค้น แต่ละพื้นที่ให้ละเอียดตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย แล้วรายงานให้หัวหน้าชุดที่ปฏิบัติการทราบ

3) การปิดล้อมตรวจค้นในสถานที่ ที่เรายังไม่ทราบว่าใครเป็นผู้กระทำความผิด หรือยังไม่ทราบตัวคนร้ายชัดเจนนั้น เราจะต้องพึงกระทำการด้วยความสุภาพ เพื่อป้องกันผลสะท้อนกลับจากการปฏิบัติที่รุนแรงเกินกว่าเหตุ จึงจำเป็นต้อง

3.1) แจ้งให้เจ้าของสถานที่ทราบว่าตนเป็นเจ้าของหน้าที่ตำรวจ และแจ้งวัตถุประสงค์ในการตรวจค้น พร้อมแสดงหมายค้นของศาล

3.2) ตรวจสอบบุคคลที่อยู่ในสถานที่ตรวจค้น เช่น ตรวจสอบบัตรประจำตัวประชาชน ตรวจค้นตัวบุคคล และแยกแยะบุคคลด้วยการซักถาม หากพบเห็นมีพิรุธให้แยกออกมาซักถามต่างหาก

3.3) ตรวจค้นตามแหล่งที่คาดว่าจะมีการซุกซ่อนสิ่งของผิดกฎหมาย

3.4) ควรคำนึงเสมอว่า อย่าทำลายทรัพย์สิน สิ่งของ หรือทำให้สิ่งของภายในสถานที่กระจัดกระจาย เกินกว่าเหตุจำเป็นที่จะต้องกระทำต่อสิ่งที่ขัดขวางในการตรวจค้นเท่าที่จะทำได้ เช่น ตัดกุญแจ งดประตูห้อง เป็นต้น

3.5) เมื่อพบสิ่งของผิดกฎหมาย หรือบุคคลที่กราบผิดในการปิดล้อมตรวจค้นให้รีบรวบรวม และแยกจัดทำบัญชี สถานที่พบ แล้วจัดทำบันทึกการตรวจค้นจับกุม ส่งพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ ดำเนินการตามกฎหมายต่อไป

5. 2 ยุทธวิธีการจับกุมตรวจค้น

การจับกุมตรวจค้น เป็นการปฏิบัติการตรวจค้นโดยไม่รู้ตัว ซึ่งเป็นการดำเนินการทันทีทันใด ในสถานการณ์เฉพาะ และไม่มีกรวางแผนมาก่อน ดังนั้น จึงมีข้อพิจารณาในการปฏิบัติเป็นพิเศษ ดังนี้ ขั้นตอนในการปฏิบัตินั้น ถึงรักษาความปลอดภัยและไม่ประมาทเสมอชีวิต

1) แบ่งการปฏิบัติออกเป็น 2 ชุด ชุดตรวจค้น และชุดคุ้มกัน

2) ประชิด ตัวคนร้ายหรือบุคคล และรีบตรวจสอบอาวุธด้วยการตรวจค้นตัวบุคคลเป็นอันดับแรก

3) กรณีมียานพาหนะ และจำเป็นจะต้องรีบตรวจค้น ให้แยกบุคคลออกจากรถโดยเร็ว หลังจากตรวจค้นบุคคลแล้วจึงจะดำเนินการตรวจค้นยานพาหนะ โดยการนำหลักการตรวจค้นทั่วไปมาใช้

4) ตรวจสอบสภาพรถที่ถูกดัดแปลงไปจากสภาพความเป็นจริง เช่น มีการต่อเติมหลังคา หรือบังโคลน หรือทำชั้นกระบะรถเป็น 2 ชั้น มีการจัดทำช่องลับพิเศษเพิ่มเติม หรือสภาพของรถที่มีการบรรทุกของหนักผิดปกติ จากสภาพความเป็นจริง เช่น บนรถอาจจะมีที่วางเปลา มีสิ่งของบรรทุกเล็กน้อยหรือมองดูด้วยตาเปล่าน่าจะมียานพาหนะบรรทุกเบา แต่สภาพของรถจะมองดูคล้ายกับว่ามีน้ำหนักมากให้รีบตรวจสอบส่วนเกินของรถที่สร้างขึ้น

5) ในการตรวจค้นสถานที่นั้น ก็ดำเนินการเช่นเดียวกับการตรวจค้นในที่สาธารณะ และที่รโหฐาน ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น

5.2.1 การจับกุมตัวบุคคล

เมื่อได้รับการแจ้งหรือประสบเหตุจับกุม และจะต้องกวดขันในที่ที่ทันใด ผู้ปฏิบัติในขณะนั้นจะเป็นคนเดียวหรือ 2 คนก็ตาม จะต้องพึงนึกเสมอว่า กำลังจะเริ่มการปฏิบัติการในการเข้าเสี่ยงภัยต่อบุคคล จึงควรพิจารณาขั้นตอน ดังนี้

- 1) ตรวจสอบข่าวสารที่เกี่ยวกับบุคคลที่ตนได้รับแจ้ง และตำแหน่งของบุคคลนั้นให้ชัดเจนด้วยรูปพรรณ สถานที่
- 2) สาเหตุที่ได้รับแจ้งเพื่อตรวจคนนั้นเป็นเหตุอะไร เพราะจะแสดงให้เห็นว่าจำเป็นต้องตรวจคนบุคคลนั้นที่ใดก่อน
- 3) ตรวจสอบอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ประจำตัว เช่น อาวุธปืน, วิทยุสื่อสาร, กุญแจมือ, ไฟฉาย ฯลฯ ทันทีว่ามีพร้อมอย่างใดหรือไม่ และแจ้งให้ศูนย์วิทยุ หรือผู้บังคับบัญชาเบื้องต้นทราบการปฏิบัติ
- 4) เดินทางไปยังสถานที่ที่บุคคลต้องสงสัยอยู่ เมื่อพบบุคคลแล้วให้เริ่มเข้าตรวจคน
- 5) ให้เข้าหาบุคคลนั้นทางด้านหลัง และประชิดตัวอย่างรวดเร็ว หรือให้เข้าหาบุคคลทางที่พิจารณาแล้วจะได้เปรียบและกระทำการได้รวดเร็ว โดยแยกเป็น 2 ตำแหน่ง คือ ผู้เข้าตรวจคนและผู้คุ้มกัน
- 6) สำหรับผู้ที่เข้าตรวจคน เมื่อเข้าประชิดตัวของบุคคล ที่จะถูกตรวจคนแล้วจะต้องใช้ความรวดเร็วในการตรวจคนอาวุธ ที่บริเวณเอว หรือชายพกของกางเกงทันที ด้วยการใช้อ้อมสัมผัส
- 7) กรณีถ้ามีบุคคลต้องสงสัยมากกว่า 1 คน ก็ควรที่จะให้ผู้คุ้มกันยืนควบคุมในลักษณะที่รัดกุม แยกต่างหากไว้ก่อน ไม่ควรที่จะต่างคนต่างแยกกันตรวจคน แต่จะต้องใช้หลักการตรวจอาวุธเบื้องต้นก่อน
- 8) หลังจากนั้นจะพิจารณาหาสถานที่ ที่เหมาะสมใกล้เคียง หากเป็นเวลากลางคืนจำเป็นจะต้องมีแสงสว่างที่เพียงพอ เช่น ไฟฉาย หรือแสงสว่างจากอาคาร เพื่อจะลงมือตรวจคนได้อย่างละเอียด โดยการจัดทำทางของบุคคลที่จะถูกตรวจคน ให้อยู่ในสภาพเสถียรของร่างกายให้มาก หรือจะใช้หลักของ Wall Search ด้วยการตรวจคนในลักษณะที่ให้บุคคลยืนแยกขา และชูมือทั้งสองข้างแล้วยื่นมือไปสัมผัสกับแนวกำแพงตึกข้างฝา (รูปที่ 5.1) หลังคารถ (รูปที่ 5.2) เป็นต้น โดยให้เท้าทั้งสองข้างของผู้ตรวจคน ยืนห่าง แล้วแยกออกจากขอบกำแพงหรือด้านข้างของรถออกมาในลักษณะเสถียรแล้วจึงเริ่มตรวจคนทันทีจากด้านใดด้านหนึ่งไปหาอีกด้านหนึ่ง

9) ถ้าหากบุคคลที่จะถูกตรวจค้นมีมากกว่า 1 คน ก็ให้จัดทำยืนในลักษณะพร้อมที่จะถูกตรวจค้น เช่นเดียวกับข้อ 8 โดยจะต้องมีผู้คุ้มกันยืนควบคุมสถานการณ์ไว้ ในกรณีที่ผู้ตรวจค้นมีมากกว่า 1 คน ก็ สามารถที่จะช่วยตรวจค้นเพิ่มได้อีก ขึ้นอยู่กับจำนวนของผู้ตรวจค้น แต่หลักสำคัญจะต้องมีผู้คุ้มกันเพื่อ รักษาความปลอดภัย (รูปที่ 5.1 และ 5.2)

10) โดยเฉพาะผู้คุ้มกัน ห้ามเด็ดขาดที่จะเข้าไปร่วมตรวจค้นในขณะนี้ด้วย เพราะจะเป็นการเปิดช่อง โอกาสให้กับผู้ถูกตรวจค้น ในขณะที่ไม่มีผู้ควบคุมและยืนสังเกตการณ์ หน้าที่ของผู้คุ้มกันจะต้องอยู่ใน ลักษณะของท่าพร้อมใช้อาวุธ เพื่อให้ผู้ถูกตรวจค้นไม่กล้าที่จะหาช่องโอกาสหลบหนี หรือใช้อาวุธเข้าทำร้าย ร่างกายผู้ที่ทำการตรวจค้น

11) ผู้ตรวจค้นจะต้องใช้ความระมัดระวังตลอดเวลาในการค้นตัวบุคคล ตามร่างกายจะต้องค้นจาก ศีรษะไปลงปลายเท้าโดยละเอียด แต่อย่ามัวขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการตรวจค้นนั้น เพื่อหาอะไร เช่น หาก ตรวจค้นอาวุธปืนหรืออาวุธอื่น ๆ ก็จะต้องพิจารณาบริเวณที่ควรจะซุกซ่อนไว้เป็นอันดับแรก แต่ถ้าสิ่งที่ตรวจ ค้นนั้นเป็นสิ่งของผิดกฎหมายอื่น ๆ ก็ค่อย ๆ ตรวจค้นตามลำดับ

12) ขณะตรวจค้น เมื่อพบอาวุธปืนและหรือสิ่งของผิดกฎหมายแล้ว ให้รีบแยกออก หรือนำออกห่าง จากผู้ตรวจค้นโดยทันที และแยกรอไว้ต่างหากให้มองเห็นง่าย หากเป็นอาวุธปืน สิ่งสำคัญจะต้องแยกถูก กระสุนปืนออกจากถังเพลิงทันที แต่ถ้าพบสิ่งของผิดกฎหมายอื่น ๆ ให้จัดแยกจำแนกประเภทสิ่งของไว้ ตามลำดับของการพบ

13) หากผู้ตรวจค้นมีคนเดียวและพบบุคคลต้องสงสัยมากกว่า 1 คน และจำเป็นที่จะต้องตรวจค้น ก็ควรจะคำนึงถึงหลักของความปลอดภัยและความไม่ประมาทเป็นอันดับแรก ถ้าหากกระทำทำให้เรียกเจ้าหน้าที่ที่อยู่บริเวณใกล้เคียงทันที หากไม่มีเจ้าหน้าที่อื่นมาร่วมได้ในขณะนั้นให้พิจารณาเลือกหาบุคคลที่เป็นผู้ชายที่อยู่ใกล้เคียงมาช่วยเหลือ โดยเฉพาะบุคคลที่เป็นทหาร ข้าราชการ หรือผู้ที่อาสาและสมัครใจ หรือผู้ที่แข็งแรง เป็นผู้ช่วยเจ้าหน้าที่ที่เสมือนเป็นผู้คุ้มกันและเป็นพยานบุคคล แต่ถ้าหาบุคคลใดไม่ได้ และผู้ตรวจค้นจะต้องทำการตรวจค้นโดยลำพัง ควรจะแยกให้ผู้ต้องสงสัยนอนคว่ำ แล้วจึงตรวจที่ละคน และต้องใช้ความรวดเร็วในการตรวจค้นด้วยการตรวจอาวุธ เป็นอันดับแรก

14) เมื่อผู้ถูกตรวจค้น จะต้องตกเป็นผู้ต้องหา เนื่องจากค้นพบสิ่งของผิดกฎหมายแล้วผู้ตรวจค้น จะต้องใช้เครื่องพันธนาการโดยทันที พร้อมกับแจ้งให้ผู้ถูกตรวจค้น ทราบข้อกล่าวหา และตกเป็นผู้ต้องหา แล้วตามกฎหมาย

15) ในกรณีที่จะต้องให้ผู้ตรวจค้นเป็นหญิง เจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นชายจะต้องเลือกอาสาสมัครที่เป็นหญิง ในการตรวจค้นร่างกายภายนอก แต่ถ้าไม่ได้ก็ควรที่จะให้หญิงนั้นแสดงตัวเองอย่างคร่าวๆ และหากจะมีการตรวจค้นอย่างละเอียด ก็ควรให้เจ้าหน้าที่ที่เป็นหญิง หรืออาสาสมัครหญิงเข้าตรวจค้นในที่ลับ และในทันทีที่หาหญิงมาตรวจค้นได้

กรณีที่เมื่อมีการจับกุมตัวผู้ต้องหา และพบว่าผู้ต้องสงสัยได้มีการต่อสู้ขัดขวางการจับกุม ควรดำเนินการ ดังนี้

- 1) คำนึงถึงการลดความรุนแรงในการต่อสู้
- 2) พยายามป้องกันตนเอง ด้วยหลักและยุทธวิธีในการเข้าประชิดตัวอย่างรวดเร็ว และให้ปลดอาวุธก่อน
- 3) ถ้ามีการต่อสู้ด้วยกำลังกาย เจ้าหน้าที่ผู้ตรวจค้นควรเพียงแต่ใช้กำลังกายของตน หรือการแสดงอาวุธประจำกายในลักษณะข่มขู่ ให้ผู้ถูกตรวจค้นยอมจำนนโดยดี ดีกว่าการต่อสู้
- 4) ใช้วาจาเกลี้ยกล่อม และสุภาพเป็นหลัก เพื่อหลอกล่อให้ผู้ถูกตรวจคนยอมวางอาวุธ และรีบขอกำลังสนับสนุนทันที
- 5) แจ้งไปยังศูนย์วิทยุ เพื่อให้ผู้บังคับบัญชาทราบรายละเอียดของผู้ถูกตรวจค้น หากมีการต่อสู้ขัดขวาง ผู้บังคับบัญชาจะได้พิจารณาสั่งการต่อไป
- 6) เบื้องต้นให้พยายามติดตามหาญาติพี่น้อง ที่อยู่ใกล้เคียงมาช่วยเจรจา
- 7) หากมีการต่อสู้ขึ้นรุนแรง จะต้องคำนึงถึงการป้องกันสิทธิของตนตามกฎหมาย

5.2.2 การจับกุมตัวผู้ต้องหา

ในกรณีนี้ เจ้าหน้าที่ผู้ตรวจค้นจะต้องเพิ่มความระมัดระวัง และความไม่ประมาทมากขึ้นต่อเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นนั้น หากได้รับแจ้งจากบุคคล หรือศูนย์วิทยุสั่งการให้สกัดจับกุม หรือหยุดพาหนะ ซึ่งมีหลายประเภทตั้งแต่รถจักรยานยนต์ ไปจนกระทั่งยานยนต์ขนาดใหญ่ เช่น รถบรรทุกสิบล้อ ฯลฯ การจับกุมตัวผู้ต้องหาซึ่งมีความจำเป็น ซึ่งจะต้องขั้นตอน ดังนี้

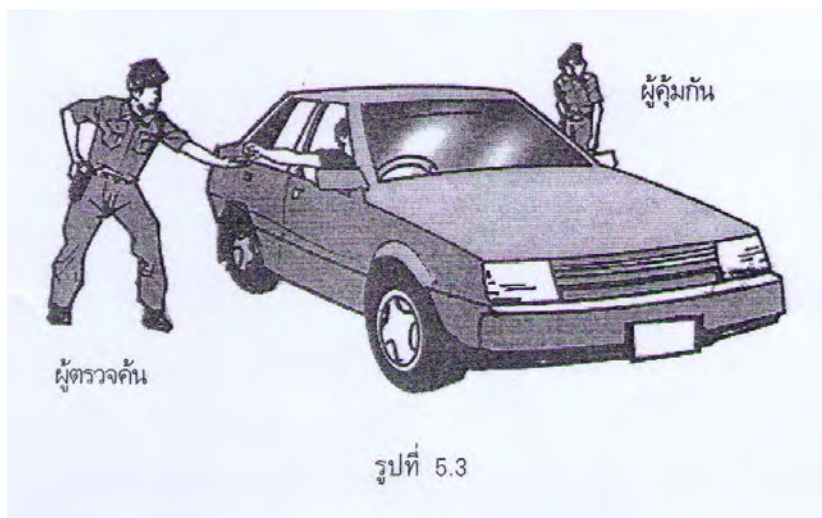
- 1) ตรวจสอบรูปพรรณของยานพาหนะที่จะจับกุมเข้าตรวจค้น ทิศทางสถานที่ที่พาหนะนั้นอยู่
- 2) กรณียานพาหนะหยุดหรือจอดอยู่ จะต้องให้ดับเครื่องยนต์ แยกผู้ขับขี่ และหรือผู้โดยสารออกจากยานพาหนะนั้นทันที แล้วทำการตรวจค้นบุคคลเป็นอันดับแรกตามยุทธวิธี

3) กรณียานพาหนะวิ่งอยู่จะต้องปิดกั้นเส้นทาง ถนน ตรอก ซอกซอยที่ยานพาหนะจะผ่าน ด้วยยุทธวิธีการหยุดรถ หากเป็นกรณียานพาหนะขนาดเล็ก ผู้โจ้โจมต้วงค้น สามารถที่จะดำเนินการได้โดยลำพัง แต่หากเป็นขนาดใหญ่ แล้วควรมีเจ้าหน้าที่มาสนับสนุนเพิ่มเติมหรือไม่เช่นนั้นก็ต้องหยุดยานพาหนะนั้น ด้วยการตั้งจุดตรวจค้นเคลื่อนที่ หรือปิดกั้นถนน

4) เมื่อยานพาหนะหยุดแล้ว จะต้องรีบแยกกำลังออกเป็น 2 ส่วน คือ ชุดตรวจค้น และชุดคุ้มกัน

5) เข้าทำการตรวจค้น

(1) ผู้ที่ทำหน้าที่คุ้มกันจะต้องลงไปยืนคุ้มกัน และรักษาพื้นที่ไว้ มองตรวจตราไปยังผู้ขับขี่ และบุคคลที่อยู่ในยานพาหนะ โดยที่จะต้องไปยืนอยู่ในตำแหน่งที่ทางด้านหนึ่งของยานพาหนะนั้น เพื่อรักษาการณ์ และควบคุมการปฏิบัติการ ในการตรวจค้นของผู้ตรวจค้นยานพาหนะ (รูปที่ 5.3)

(2) ผู้ที่ทำหน้าที่ตรวจค้น จะต้องรีบไปยังบริเวณประตูทางด้านข้างที่ผู้ขับขี่นั่งอยู่ แต่ห้ามเข้าไปยืนในวงรอบรัศมีของการเปิดประตู (รูปที่ 5.3) ห้ามใช้มือยื่นเข้าไปภายในช่องกระจก และควรที่จะเข้าไปทางด้านหลังของยานพาหนะนั้น หรือข้างรถ ห้ามเข้าทางด้านหน้าของยานพาหนะเด็ดขาด สั่งให้ผู้ขับขี่ดับเครื่องยนต์ของยานพาหนะนั้น และให้ออกจากยานพาหนะนั้นทันที เมื่อนำบุคคลออกจากยานพาหนะนั้น ผู้คุ้มกันยืนคุมสถานการณ์อยู่ แต่หากมีเพียงผู้ขับขี่ก็เพียงร้องขอให้ออกทางด้านประตูผู้ขับขี่ แล้วนำตัวแยกออกจากยานพาหนะ ทำการตรวจค้นบุคคลเป็นอันดับแรก

6) หลังจากนั้นจึงจะทำการตรวจค้นยานพาหนะอย่างละเอียด จากด้านหน้าไปจนถึงด้านหลัง หรือจากด้านหลังไปถึงด้านหน้า แล้วแต่ลักษณะของยานพาหนะและข่าวสารที่ได้รับ

7) ขณะตรวจค้น หากมีความจำเป็นจะต้องมีการบันทึกภาพและถ่ายวิดีโอไว้ (ถ้ามี)

8) และถ้าพบการกระทำผิด เช่น พบสิ่งของผิดกฎหมายในยานพาหนะนั้น จะต้องรีบนำตัวผู้ขับขี่ หรือบุคคลที่ต้องสงสัยว่าจะเป็นผู้ครอบครองสิ่งของผิดกฎหมายในยานพาหนะนั้น มาทำการซักถามและถ้ามีพยานหลักฐานเพียงพอก็ให้แจ้งข้อกล่าวหา แล้วทำการจับกุมตัวดำเนินคดี โดยให้รีบใช้เครื่องพันธนาการเท่าที่จะทำได้ เพื่อป้องกันผู้ต้องหาหลบหนี หรือทำการต่อสู้

9) ให้รับนำตัวผู้ต้องหา หรือบุคคลต้องสงสัยพร้อมสิ่งของที่พบ พร้อมบันทึกการจับกุมส่ง

พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบดำเนินคดีต่อไป

5.2.3 การจู่โจมตรวจค้นสถานที่

ในการปฏิบัติการของเจ้าหน้าที่ตำรวจระดับล่างสุด จะมีเพียงเจ้าหน้าที่ตำรวจ 2 นาย ที่ร่วมกันปฏิบัติในพื้นที่ ซึ่งอาจจะเป็นสายตรวจจรดจักรยานยนต์หรือรถยนต์ ในการปฏิบัติการที่จะเข้าจู่โจมตรวจค้นสถานที่นั้น จะพบว่าสถานที่ที่จะเข้าตรวจค้นนั้น จะต้องไม่ใช่ที่รโหฐาน แต่ถ้าจะเข้าตรวจค้นที่รโหฐานได้ จะต้องเป็นกรณีที่เป็นข้อยกเว้นตามกฎหมาย ในกรณีนี้จะมีขั้นตอน ดังนี้

- 1) เมื่อมีผู้มาแจ้ง หรือ ได้รับแจ้งจากศูนย์วิทยุที่มีการสั่งการจากผู้บังคับบัญชาก็ตาม ผู้ปฏิบัติจะต้องบันทึกข้อมูลข่าวสารที่ได้รับแจ้งอย่างละเอียด โดยเฉพาะรายละเอียดของบริเวณสถานที่เกิดเหตุอันควรสงสัย ซึ่งส่วนมากแล้วจะเป็นกรณีเพื่อค้นสิ่งของผิดกฎหมาย แต่บางครั้งก็เป็นกรณีค้นเพื่อพบบุคคลก็ตาม จำเป็นจะต้องรู้รายละเอียดและมีการบันทึกไว้
- 2) ตรวจสอบอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ เช่น อาวุธปืน กุญแจมือ วิทยุสื่อสาร ไฟฉาย (ในเวลากลางวัน)
- 3) ติดต่อประสานงานแจ้งให้ศูนย์วิทยุ หรือผู้บังคับบัญชาเบื้องต้นทราบถึงการปฏิบัติทันที
- 4) นำยานพาหนะจอดห่างจากสถานที่ที่จะเข้าตรวจค้นพอสมควร แล้วเดินทางเท้าเข้าไปยังบริเวณดังกล่าว เพื่อป้องกันมิให้บุคคลที่อยู่ในสถานที่ดังกล่าว ได้ทราบหรือรู้ตัว พร้อมทั้งสังเกตทางเข้าออกของสถานที่ทันที
- 5) กำหนดทิศทางที่จะเข้าจู่โจมระหว่างผู้ปฏิบัติด้วยกันให้ชัดเจน เมื่อเข้าไปถึงในสถานที่ให้แยกกันทำหน้าที่โดยจะต้องมีคนหนึ่งทำหน้าที่เป็นผู้ตรวจค้น อีกคนหนึ่งจะต้องทำหน้าที่คุ้มกัน
- 6) ก่อนเข้าไปในสถานที่ที่จะตรวจค้น ให้พึงระลึกเสมอว่ามีบุคคลอยู่ภายในนั้น และให้ใช้ความระมัดระวังในการเข้าไปตามหลักและทิศทาง หากจำเป็นเพื่อใช้กำบังตัวเอง และป้องกันการต่อสู้ หรือการใช้อาวุธของบุคคลที่อยู่ในสถานที่นั้น
- 7) ในการเข้าตรวจค้นสถานที่นั้น หากเป็นกรณี

(1) มีบุคคลอยู่ภายในสถานที่

- (1.1) จะต้องหาข้อมูลจุดที่บุคคลนั้นอยู่อย่างแน่ชัดเพื่อจะได้จู่โจมเข้าไปบริเวณพื้นที่ดังกล่าวได้อย่างรวดเร็ว
- (1.2) เมื่อเข้าไปถึงบริเวณที่พบบุคคล ก็ให้รับดำเนินการใช้หลักการจู่โจมตรวจค้นบุคคลทันที ข้อสำคัญจะต้องตรวจอาวุธบุคคลนั้นเป็นอันดับแรกทันที
- (1.3) เมื่อเข้าประชิดตัวบุคคลต้องสงสัย ให้เข้าทางด้านหลังหรือด้านข้าง เพื่อมิให้ผู้ต้องสงสัยไหวตัวที่จะหลบหลีก
- (1.4) ใช้มือทั้งสองของผู้ตรวจค้น สัมผัสด้วยการตรวจค้นอาวุธบริเวณเอว หรือบริเวณรอบชายกางเกง และหรือบริเวณที่ควรจะซุกซ่อนได้ทันที
- (1.5) จากนั้นจึงจัดทำของบุคคลให้อยู่ในสภาพเสียมวลของร่างกาย โดยใช้หลักการตรวจค้นแบบ Wall Search (รูปที่ 5.1) แต่ถ้าหากบุคคลต้องสงสัยนั้นเป็นคนร้าย หรือเชื่อว่าเป็น

คนร้ายแน่นอน การจัดทำตรวจค้นนี้ควรจะให้คนร้ายนอนคว่ำกับพื้น หรือนั่งคุกเข่ากับพื้น หรือนั่งคุกเข่ากับพื้นมือทั้งสองข้างประสานกันจับไว้เหนือท้ายทอยของคนร้าย

(1.6) ผู้ตรวจค้นจะต้องเริ่มการตรวจค้นทางด้านใดด้านหนึ่ง จากศีรษะจดปลายเท้า และตรวจค้นตามเสื้อผ้าอย่างละเอียด

(1.7) ผู้คุมกันต้องอยู่ในลักษณะท่าทางในการพร้อมใช้อาวุธ ห่างจากผู้ตรวจค้นพอสมควร และไม่ควรที่จะเข้าไปร่วมตรวจค้นด้วย

(1.8) กรณีการตรวจค้นในเวลากลางคืน ผู้ตรวจค้นต้องพิจารณาสถานที่ที่จะตรวจค้นด้วย โดยจะต้องมีแสงสว่างที่เพียงพอ หากไม่มีผู้คุมกันจะทำหน้าที่ในการส่องแสงไฟจากไฟฉายในการตรวจค้นและระวังเหตุในการตรวจค้น

(1.9) ในการตรวจค้นนั้น หากพบอาวุธปืนเป็นสิ่งแรกให้รีบแยกอาวุธปืนนั้นออกมา และหากอาวุธปืนนั้นมีเครื่องกระสุนปืน ก็ให้รีบแยกออกจากแรงเพลิงทันที

(1.10) ในการตรวจค้นบุคคลนั้น หากพบสิ่งของผิดกฎหมาย ให้นำออกมาและแยกแยกไว้ตามลำดับที่พบ

(1.11) กรณีที่ทราบในทันทีว่าผู้ถูกตรวจค้นมีของผิดกฎหมาย ให้รีบแจ้งข้อหา และใช้เครื่องพันธนาการโดยทันที เพื่อป้องกันการต่อสู้และหลบหนี

(1.12) ในการตรวจค้นบุคคลสำคัญ หรือกลุ่มบุคคล ให้ทำการถ่ายภาพขณะตรวจค้น หรือถ่ายทำวิดีโอด้วย เพื่อใช้เป็นพยานหลักฐานหรือประโยชน์อื่น ๆ ต่อไป (ถ้ามี)

(1.13) รวบรวมสิ่งของผิดกฎหมายและหลักฐานบันทึกการจับกุมส่งพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินคดีต่อไป

(2) ไม่มีบุคคลอยู่ในสถานที่

จะต้องตรวจค้นหาสิ่งของผิดกฎหมายที่ซุกซ่อนอยู่ โดยจะต้องดำเนินการโดยพิจารณาจากสภาพของพื้นที่ หรือสถานที่ที่จะตรวจค้นนั้นเล็กหรือใหญ่ ทั้งนี้ให้พิจารณาจากพื้นที่แล้วใช้หลักการตรวจค้น ดังนี้

(2.1) พื้นที่ขนาดเล็ก ก็ให้ใช้การตรวจค้นโดยวิธีการตรวจจากเหนือไปได้ และหรือสลับพื้นปลา

(2.2) พื้นที่ขนาดกลาง ก็ให้ใช้หลักการตรวจแบบแบ่งพื้นที่เป็นส่วน ๆ ออกไปโดยมอบหมายให้มีผู้รับผิดชอบแยกกันตรวจ

(2.3) พื้นที่ขนาดใหญ่และกว้าง จะต้องใช้วิธีการตรวจค้นแบบกันหอยจากวงรอบในออกไปด้านนอก หรือจากวงด้านนอกเข้ามาสู่ด้านในก็ได้

(2.4) เมื่อพบสิ่งของผิดกฎหมาย ให้มีการบันทึกแยกสิ่งของที่พบให้ชัดเจน พร้อมทั้งบันทึกภาพถ่ายหรือถ่ายวิดีโอไว้ (ถ้ามี)

(3) กรณีที่พบว่ามีปัญหาและอุปสรรคในการเข้าจับกุมตรวจคน ดังนี้

(3.1) สถานที่ที่มีการปิดประตูใส่กุญแจห้อง เจ้าหน้าที่ผู้ตรวจค้นสามารถที่จะทำลายสิ่งกีดกั้นดังกล่าวนี้ได้ แต่การกระทำจะต้องกระทำให้เพียงพอ หรือเหมาะสมกับการที่จะสามารถเข้าไปยังสถานที่นั้นได้เท่านั้น เมื่อเสร็จสิ้นการตรวจค้น ก็ให้บันทึกหรือหมายเหตุไว้ในการบันทึกตรวจค้น

(3. 2) หากพบบุคคลที่จะขัดขวางการตรวจค้น ให้ดำเนินการแยกออกจากบริเวณนั้นและควบคุมตัวไว้ โดยแจ้งให้บุคคลนั้นทราบว่าได้กระทำความผิดกฎหมายในข้อหาขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย

(3. 3) ในการจับกุมตรวจค้นนั้น ถ้าหากพบว่ามิบุคคลหรือคนร้ายได้ใช้อาวุธปืนยิงต่อสู้ หรือขัดขวางการเข้าจับกุมตรวจค้น ผู้ตรวจค้นจะต้องพึงใช้ความระมัดระวังอย่างสูงในการใช้อาวุธปืนยิงบุคคลนั้น และจะต้องคำนึงถึงสิทธิในการป้องกันตนเองโดยชอบด้วยกฎหมาย ในฐานะเจ้าพนักงาน โดยเข้าสู่ขั้นตอนของการรักษาความปลอดภัยด้วยการรับฟังคำสั่งของผู้บังคับบัญชา การใช้อาวุธปืนจะต้องได้รับคำสั่งจากหัวหน้า หากจำเป็นที่จะต้องใช้ให้พิจารณาถึงสิทธิในการป้องกันตนเองตามกฎหมาย และใช้ความรวดเร็วในการปลดอาวุธตามยุทธวิธีการป้องกันตัว

(3. 4) ในกรณีที่มีการจับตัวประกันไว้ ในการจับกุมหรือมีตัวประกันตกอยู่ในการควบคุมของบุคคลที่อยู่ในสถานะนั้น จะต้องรีบแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาชั้นสูงทราบ และเข้าร่วมในการสั่งการทันที

(3. 5) กรณีจับกุมตรวจค้นไม่พบบุคคลใดอยู่ในสถานะนั้น และจะต้องตรวจค้นให้หาบุคคลที่อยู่ใกล้เคียงสถานะนั้น มาเป็นพยานบุคคลภายนอกเพื่อป้องกันการฟ้องร้องจากเจ้าของสถานที่ และข้อสำคัญ ควรจะนำเอาบันทึกการตรวจค้นนั้นไปลงประจำวัน ณ สถานีตำรวจที่รับผิดชอบพื้นที่นั้นไว้ด้วย

บทที่ 10

การยิงปืนพก

หลักสูตรการยิงปืนพกนี้เป็นการยิงปืนให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานเมื่อมีความจำเป็นต้องใช้อาวุธปืนอย่างทันทีทันใด โดยประสิทธิภาพในการใช้อาวุธปืนนี้ขึ้นอยู่กับผู้ทำการฝึกเองว่าสามารถฝึกให้เกิดความชำนาญ คู่กันเคยและมีความชำนาญเพียงใด ซึ่งในปัจจุบันการใช้อาวุธปืนจะมีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้นไม่ว่าจะมีมาตรการในการป้องกันการห้ามให้มีอาวุธปืน การจำกัดให้มีอาวุธปืนก็ตาม ก็ไม่สามารถหยุดหรือบรรเทาความรุนแรงในการใช้อาวุธปืนลงไปได้ ในการแก้ไขควรเริ่มจากสถาบันที่เล็กที่สุดในสังคม คือ สถาบันครอบครัว ซึ่งจะต้องเป็นผู้ชี้แจงให้ถูกต้องเพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆ โดยไม่ใช้อาวุธหรืออารมณ์ในการแก้ไขปัญหา

ในที่นี้จะอธิบายการใช้อาวุธปืนเพื่อใช้ในการป้องกันชีวิตและทรัพย์สิน โดยเฉพาะการใช้อาวุธปืนให้ถูกต้องและปลอดภัยสำหรับผู้ใช้และผู้อยู่ใกล้เคียง

พื้นฐานการจับปืนสองมือ (Grip)

ผู้ยิงจับปืนด้วยมือที่ถนัดโดยให้ด้ามปืนอยู่ในรูปตัววี คืออยู่ระหว่างกึ่งกลางระหว่างนิ้วหัวแม่มือกับนิ้วชี้โดยจับปืนสูงถึงขอบบนของปืน ส่วนอีก 3 นิ้วที่จับด้ามปืนออกแรงกำด้ามปืนร้อยละ 60 แล้วใช้มือไม่ถนัดบีบมือที่ถนัดโดยออกแรงบีบเต็มที่ โดยให้ร่องนิ้วของมือทั้งสองซ้อนกันไม่ให้ร่องนิ้วแตกออกจากกัน ส่วนนิ้วหัวแม่มือจะวางได้ 2 แบบ คือ

- ให้นิ้วหัวแม่มือด้านที่ถนัดวางบนมือที่ไม่ถนัด โดยให้นิ้วหัวแม่มือเหยียดขนานไปตามลำกล้องปืน
- ให้นิ้วหัวแม่มือที่ถนัดวางทับบนหัวแม่มือที่ประคองปืน

ท่าทางการยิงปืน (Position)

หลักการสอนต่างๆ ไป สามารถแบ่งออกเป็น 4 ท่า ได้แก่

1. ท่ายิงแบบ WEAVER มีท่าทางการยิงคือ ก้าวเท้าที่ถนัดถอยไปด้านหลังประมาณครึ่งก้าวหรือหนึ่งก้าวแล้วแต่ความถนัดของผู้ยิง จับปืนด้วยมือที่ถนัดพุ่งปืนไปข้างหน้าระดับสายตา แขนข้างที่ถือปืนเหยียดตึง มือที่ไม่ถนัดประคองปืนแขนงอลมาด้านล่างเล็กน้อย
2. ท่ายิงแบบ CHIVEMAN มีท่าทางการยืนลักษณะที่เท้าทั้งสองข้างขนานกันอยู่เสมอแนวหัวไหล่ หรือยืนโดยเท้าที่ไม่ถนัดอยู่เอียงด้านหน้าของเท้าที่ถนัดเล็กน้อย แต่จะห่างไม่เกิน 1 ฝ่าเท้า ส่วนแขนข้างที่จับปืนและประคองปืนเหยียดตรง พุ่งปืนไปยังแนวเป้าระดับสายตา
3. ท่ายิงแบบ ISOCELES มีท่าทางการยืนเหมือนกับท่ายิงแบบที่สอง แต่แขนทั้งสองข้างทำมุมรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่วพุ่งปืนไปยังเป้าหมายอยู่ในระดับสายตา
4. ท่ายิงแบบมือเดียว มีท่าทางการยืนด้วยกันสองแบบคือ การยืนเท้าทั้งสองข้างเสมอแนวหัวไหล่ หรือเท้าข้างเดียวเท่ากับมือที่จับปืนอยู่ด้านหน้า ห่างจากเท้าหลังประมาณครึ่งก้าวหรือหนึ่งก้าวเฉียงเข้าหาเป้า ส่วนแขนข้างที่จับปืนเหยียดตรงยกขึ้นอยู่ในระดับสายตา

การเล็ง

การเล็งเป็นขั้นตอนที่สำคัญอย่างหนึ่งในขณะทำการยิง ผู้ยิงจะต้องมองศูนย์หลังผ่านไปยังศูนย์หน้าแล้วเห็นภาพว่าศูนย์หน้ากับศูนย์หลังเสมอกัน และแบ่งความห่างของศูนย์หน้าและศูนย์หลังเท่ากัน แต่การยิงปืนระบบต่อสู้ต้องใช้เวลาที่รวดเร็วและต้องให้เกิดความแม่นยำ ดังนั้นผู้ยิงจะต้องยกปืนขึ้นในระดับสายตาพร้อมทั้งจัดศูนย์ปืนให้ได้แล้วทำการยิงทันที และต้องใช้เวลาเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ผู้ยิงจะต้องฝึกจนเกิดความชำนาญในการยกปืนเข้าสู่ระดับสายตาพร้อมทั้งจัดศูนย์ปืนให้ได้ด้วย

การชักปืน (The Draw)

การชักปืนแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน

- ขั้นตอนที่ 1 จับปืนให้กระชับโดยปืนอยู่ในซองปืน
- ขั้นตอนที่ 2 ชักปืนออกจากซองปืน เมื่อปากลำกล้องปืนพ้นจากซองปืนให้ลำกล้องปืนชี้ไปยังแนวเป้า
- ขั้นตอนที่ 3 ยกปืนขึ้นมาอยู่ในระดับหน้าอก พร้อมกับใช้มือที่ไม่ถนัดช่วยจับปืนให้กระชับ
- ขั้นตอนที่ 4 พุ่งปืนไปยังเป้าหมายในระดับสายตา

ท่าเตรียมพร้อม (Ready Position)

ในสถานการณ์ต่างๆ จะต้องคาดการณ์ล่วงหน้าถึงเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นทำให้เกิดความตื่นเครียดและอาวุธปืนต้องอยู่ในท่าพร้อมที่จะใช้ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นสำหรับตำรวจที่จะต้องฝึกใช้ท่าทางที่พร้อมปฏิบัติ เช่น ในการล้อมจับคนร้าย หรือการตรวจค้นในพื้นที่อันตราย แนวปืนจะอยู่บริเวณหน้าอกหรือท้องน้อย ปากลำกล้องควรชี้ต่ำลง นิ้วชี้อยู่นอกโกร่งไกปืน และไม่ควรชี้ลำกล้องขึ้นด้านบนอาจเกิดอันตรายกับผู้ยิงหรือบุคคลที่อยู่ด้านบนได้ เมื่อจะทำการยิงผู้ยิงพุ่งปืนไปข้างหน้าในแนวระดับสายตาไปยังเป้าหมายที่ต้องการยิง

ทำนั้งยิง

ทำนั้งยิง สามารถแบ่งออกเป็น 2 แบบ ได้แก่

1. ทำนั้งคุกเข่าสูง Standing to kneeling ลักษณะการนั่ง ให้คุกเข่าโดยใช้ข้างเดียวกับด้านที่จับปืน ลำตัวตั้งฉากกับพื้น ขาอีกข้างหนึ่งตั้งฉากกับพื้น
2. ทำนั้งบนส้นเท้า Standing to sitting ลักษณะการนั่งเหมือนกับทำนั้งคุกเข่าสูง โดยคุกเข่าขาที่ตรงกับมือข้างที่จับปืน นั่งลงบนส้นเท้าข้างที่คุกเข่า ขาอีกข้างองตั้งฉากกับพื้น

ท่านอนยิง (PRONE)

สามารถแบ่งออกเป็น 2 แบบ ได้แก่

1. ท่านอนคว่ำ prone
2. ท่านอนตะแคง roll - over prone ท่านอนยิงแบบพลิกตัวนี้เป็นท่านอนยิงที่ใช้ทดแทนจากท่านอนยิงแบบเดิม โดยแบบใหม่นี้ ผู้ยิงเริ่มต้นด้วยการคุกเข่าทั้งสองข้างพร้อมชักอาวุธปืน ในขณะที่เริ่มนอนลงโดยทำมุมกับเป้าหมาย เข่าข้างที่ไม่ถนัดงอ ยกหน้าอกทางด้านที่ไม่ถนัดขึ้นจากพื้น ในขณะเดียวกันใช้มือข้างที่ไม่ถนัด ไปจับปืนแล้วใช้แก้มไปวางพักที่กล้ามเนื้อแขนด้านในของแขนด้านที่ถนัด

การยิงหลังที่กำบัง

ที่กำบังเป็นสิ่งที่ป้องกันจากกระสุนปืนของคนร้ายเมื่อจะทำการยิงจากที่กำบังนั้น ผู้ยิงจะต้องตัดสินใจก่อนว่าจะใช้ท่าทางการยิงใดที่เหมาะสมกับที่กำบังที่มีอยู่แล้ว จึงจัดทำทางการยิงโดยพยายามให้ศีรษะและมือหรือร่างกายที่ใช้ในการยิงให้พ้นที่กำบังเท่าที่จำเป็นเท่านั้น และจะต้องพิจารณาถึงความปลอดภัยของผู้ยิงในแต่ละท่ายิงด้วย

ในระยะยิงตั้งแต่ 25 หลาลงมา ผู้ยิงไม่ควรจะใช้ส่วนต่าง ๆ ของร่างกายหรืออาวุธปืนไปสัมผัสกับที่กำบังในขณะที่ทำการยิง โดยเตะทางด้านข้างของที่กำบังเพื่อจะได้ไม่เสียเวลา อีกทั้งยังเป็นการป้องกันการแย่งปืน แต่ในการยิงเหนือที่กำบังนั้นอาจพนักมือข้างที่ไม่ถนัดซึ่งจับปืนเหนือที่กำบังได้ หรือทำการยื่นหลังที่กำบังออกมาเล็กน้อยแล้ว ใช้วิธีโผล่ตัวขึ้นหลังที่กำบัง ทำการยิงตามจังหวะที่เหมาะสม

เมื่อทำการยิงจากที่กำบังในระยะที่ไกลกว่า 25 หลา ผู้ยิงอาจจะวางพนักมือข้างที่กำบังได้เพื่อทำให้เกิดความมั่นคง ท่าคุกเข่าหลังที่กำบัง อาจใช้เข่าข้างใดข้างหนึ่ง หรือทั้งสองเข่าก็ได้

ข้อควรระวัง ไม่ว่าจะทำการยิงระยะใดหรือจะใช้มือจับปืนวางพนักข้าง หรือบนที่กำบังนั้น อย่าให้อาวุธปืนสัมผัสกับที่กำบังเพื่อป้องกันการขัดข้องของอาวุธปืนหรือความไม่แม่นยำในการยิง

ข้อแตกต่างระหว่างปืนพกกลุ่ไม่กับปืนพกกึ่งอัตโนมัติ

ข้อดี ปืนพกกลุ่ไม่	ข้อดี ปืนพกกึ่งอัตโนมัติ
1. สามารถยิงได้รวดเร็ว เพราะบรรจุกระสุนปืนไว้ก่อนไม่ต้องปลดห้ามไก 2. การฉีกกระสุนปืนด้าน สามารถยิงนัดต่อไปได้โดยปืนไม่ติดขัด 3. ดูแลรักษาความสะอาดง่าย	1. บรรจุกระสุนได้จำนวนมาก และสามารถบรรจุกระสุนในซองบรรจุกระสุนเตรียมไว้เป็นอะไหล่ 2. สามารถยิงต่อเนื่องได้รวดเร็ว และบรรจุกระสุนปืนต่อเนื่องได้รวดเร็ว เพราะมีซองบรรจุกระสุนปืนอะไหล่ที่บรรจุไว้แล้ว 3. รูปร่างลักษณะแบน กะทัดรัด สะดวกในการพกพาติดตัว

ข้อเสีย ปืนพกกลุ่ไม่	ข้อเสีย ปืนพกกึ่งอัตโนมัติ
1. บรรจุกระสุนได้จำนวนจำกัด 2. การบรรจุกระสุนปืนในการยิงต่อเนื่องใช้เวลานาน 3. รูปร่างไม่กะทัดรัด จึงไม่สะดวกในการพกพา 4. ต้องมีอุปกรณ์สำหรับใส่กระสุนปืนสำรอง กรณีที่ใช้กระสุนปืนจำนวนมาก	1. ถ้าบรรจุกระสุนปืนไว้ก่อนต้องกดปุ่มห้ามไกให้อยู่ในตำแหน่งห้ามไก เพื่อป้องกันปืนลั่น และก่อนยิงต้องปลดปุ่มห้ามไกออกจากตำแหน่งห้ามไก 2. ปืนติดขัดง่าย เนื่องจากต้องบรรจุกระสุนปืนทุกนัดโดยโคจรเลื่อนปืนป้อนเข้าสู่รังเพลิง 3. เมื่อปืนขัดข้อง หรือกระสุนด้าน ก่อนที่จะแก้ไข ต้องปลดซองกระสุนออกจากตัวปืนก่อนทุกครั้งทำให้เสียเวลามาก 4. ต้องดูแลรักษาความสะอาดมาก เนื่องจากมีระบบ กลไก ซับซ้อน ต้องถอดประกอบชิ้นส่วนของปืน

การยิงปืนโดยสัญชาตญาณ (Instinctive Pistols Training)

การยิงปืนโดยสัญชาตญาณ เป็นการยิงปืนแบบต่อสู้โดยใช้สัญชาตญาณเพื่อเป็นการป้องกันชีวิต และทรัพย์สินของประชาชน และเป็นการป้องกันตนเองของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ในสถานการณ์จริงนั้นมีความเสี่ยงวินาที ดังนั้น เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ยิงปืนระบบนี้จะต้องใช้ความเร็วอย่างมากในการชักอาวุธปืนออกจากซองปืน ซึ่งในขณะนั้นคนร้ายถืออาวุธปืนอยู่ในมือแล้ว การจับอาวุธปืนและท่าทางการยิงเป็นเรื่องสำคัญที่จะบ่งบอกถึงประสิทธิภาพของลูกกระสุนปืนที่ยิงออกไป การยิงปืนระบบนี้ใช้ฝึกกับเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ผ่านการฝึกยิงปืนเบื้องต้นมาแล้วจะดีที่สุด

การยิงปืนโดยสัญชาตญาณมีหลักการฝึกยิงปืน ดังนี้

1. การจับอาวุธปืน

- 1.1 ใช้มือที่ถนัดจับอาวุธปืน
- 1.2 ยกขึ้นมาในแนวระดับสายตา
- 1.3 ใช้มือที่ไม่ถนัดจับอาวุธปืน ในลักษณะนิ้วทั้ง 4 (ชี้, กลาง, นาง, ก้อย) เรียงชิดติดกันมาจับที่อาวุธปืนพร้อมนี้ใช้นิ้วหัวแม่มือกดทับนิ้วหัวแม่มือที่ถนัดจับด้ามอาวุธปืนอยู่ก่อนแล้ว
- 1.4 ให้แขนเหยียดตึง ดึง คันมือ วิธีการคือ มือที่ถนัดจับอาวุธปืนให้ยืดตรงออกไปข้างหน้าให้สุด แล้วใช้มือที่ไม่ถนัดซึ่งนิ้วทั้ง 4 เรียงชิดติดกันดึงกลับมาในลักษณะแขนเหยียดตึง
- 1.5 นิ้วชี้ไม่แตก (หมายความว่า นิ้วชี้ของมือที่ไม่ถนัด จะต้องไม่ไปเหนียวโก่งโก)
- 1.6 ลากด้ามของอาวุธปืนให้ชี้ไปที่เป้าหมายโดยให้มีความรู้สึกเหมือนเอานิ้วชี้เป้า

2. ท่ายืน

- 2.1 การยืนให้หันหน้าเข้าหาเป้าหมาย ไม่เอียงลำตัวหรือเฉียงลำตัว
- 2.2 กางเท้าเท่าหัวไหล่
- 2.3 ปลายเท้าขนาน
- 2.4 ย่อเข่าเล็กน้อย
- 2.5 หลัง, ลำตัวตั้งตรง หรือโน้มไปข้างหน้าเล็กน้อย ลำตัวไม่แอ่นไปข้างหลังหรือลำตัวไม่งอไปข้างหน้า

3. ไบหน้า

- 3.1 ไบหน้าตั้งตรงมองไปข้างหน้า
- 3.2 ลืมตาทั้งสองข้าง ไม่หลับตาข้างใดข้างหนึ่งโดยเด็ดขาด
- 3.3 ตามจุดศูนย์ หมายถึง ตามทั้งสองข้างมองไปที่ศูนย์หลัง ผ่านไปที่ศูนย์หน้าให้เห็นศูนย์หน้าชี้ไปที่เป้าหมาย
- 3.4 เดินไกล (ไม่ใช่กระตุกไก)

การยิงปืนระบบ I.P.T. นี้ ลูกกระสุนปืนจะมีประสิทธิภาพเข้าเป้าหมายได้อย่างแม่นยำอยู่ระหว่างการดึงดันมือและการเดินไก

การเข้าระงับเหตุที่ดีที่สุด คือ การไม่ใช้อาวุธแล้วเหตุการณ์เรียบร้อย การใช้อาวุธให้ใช้เท่าที่จำเป็นเท่านั้น เนื่องจากกฎหมายปัจจุบันนี้ ให้การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนอย่างมาก ถ้าระงับเหตุโดยไม่ใช้อาวุธปืนได้จะเป็นการดีที่สุด

การยิงปืนระบบ I.P.T. เป็นวิธีการยิงปืนต่อสู้ป้องกันตัว และระงับเหตุที่ดีที่สุด ถ้ามีเวลาและโอกาสที่จะทำได้ แต่ถ้าเหตุการณ์คับขันไม่มีเวลาให้ ในบางครั้งอาจจะต้องยิงอาวุธปืนในระดับเอว หรือในลักษณะอื่น ๆ ก็ได้ ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ ณ เวลานั้น ทั้งนี้ทั้งนั้นเจ้าหน้าที่แต่ละนายจะต้องไปฝึกฝนตนเอง

กฎแห่งความปลอดภัยในการใช้อาวุธปืน

ผู้นำหน่วยและผู้ฝึกยุทธวิธี ทุกคนต้องมีความรู้และเข้าใจกฎแห่งความปลอดภัย ในการใช้อาวุธปืนอย่างแม่นยำ และปฏิบัติตามเกิดความเคยชิน ซึ่งจะทำให้การปฏิบัติทางยุทธวิธีเกิดความมั่นใจและปลอดภัยสูงสุด

บัญญัติ 12 ประการแห่งความปลอดภัยการใช้อาวุธปืน

1. ปฏิบัติประหนึ่งว่าปืนทุกกระบอกเหมือนมีกระสุนบรรจุอยู่ ต้องตรวจอาวุธปืนทุกครั้ง
2. หันปากกระบอกปืนไปในทิศทางที่ปลอดภัยเสมอ
3. อย่าเอานิ้วเข้าไก่งอนปืนจนกว่าจะพร้อมยิง
4. อย่าหยอกล้อกันด้วยอาวุธปืน
5. การบรรจุกระสุน ต้องปฏิบัติตามแบบฝึก และหันปากกระบอกปืนไปยังสถานที่ปลอดภัย
6. ไม่พลั้งเพลอหรือทิ้งปืนเอาไว้ไม่ว่าจะมีกระสุนบรรจุอยู่หรือไม่
7. เก็บปืนและกระสุนแยกจากกันและให้ห่างจากมือเด็ก ขณะฝึกการใช้อาวุธปืน
8. หมั่นดูแลและรักษาปืนอย่างสม่ำเสมอ
9. ใช้กระสุนให้ถูกต้องและเหมาะสมกับอาวุธปืน
10. สวมเครื่องป้องกันหูและแว่นป้องกันทุกครั้งที่ยิงปืน
11. อย่าดื่มสุราหรือของมึนเมาขณะยิงปืน
12. ให้คำแนะนำแก่นักยิงปืนมือใหม่ที่ยังไม่เข้าใจในกฎความปลอดภัยเสมอ

บทที่ 11

การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม

การป้องกันอาชญากรรมแบบมีส่วนร่วม : โดยภาคประชาชน

ชุมชน และท้องถิ่น

1. วิวัฒนาการของประเทศไทยในเรื่องของการป้องกันปราบปรามโจรผู้ร้าย จากอดีตจนถึงปัจจุบัน

การศึกษาวิวัฒนาการของประเทศไทยในเรื่องของการป้องกันปราบปรามโจรผู้ร้าย จากอดีตจนถึงปัจจุบัน ตั้งแต่ในยุคกรุงสุโขทัยเป็นราชธานี พระอัยการลักษณะโจร ตราขึ้นในสมัย พระรามาธิบดีที่ 1 พระเจ้าอู่ทอง เมื่อพุทธศักราช 1903 มีกฎหมายในลักษณะหนึ่งเรียกว่า **กฎหมายโจร 3 เส้น 15 วา** คือกฎหมายที่เป็นการกำหนดความรับผิดชอบร่วมกันทั้งหมู่บ้านในชุมชน เพื่อเป็นการให้เพื่อนบ้านคอยดูแลรักษาความปลอดภัย ซึ่งกันและกันเอง ซึ่งสรุปได้ว่าเมื่อมีการปล้นก็ดี ฆ่าคนตายก็ดี หรือทำร้ายสัตว์ถึงตายก็ดี ถ้าการกระทำความผิดเหล่านี้เกิดขึ้นในอาณาบริเวณของหมู่บ้านใด ให้สมาชิกทุกคนของหมู่บ้านนั้นมีหน้าที่ช่วยกันสืบค้นหาผู้ร้ายให้จงได้ และถ้าการปล้นนั้นเกิดขึ้นในขณะที่เพื่อนบ้านอยู่ด้วยกัน เพื่อนบ้านมีหน้าที่ช่วยต่อสู้ป้องกันโจรด้วย นอกจากนี้ความรับผิดชอบในการชดใช้สินไหมทดแทนยังตกแก่ผู้ที่อยู่รัศมีระยะทาง 3 เส้น 15 วา (ประมาณ 150 เมตร) โดยวัดรอบจากจุดที่เกิดเหตุ

ในสมัยกรุงศรีอยุธยา ข้อ 12 กฎหมายลักษณะโจร ระบุว่า “ให้นายบ้าน (เจ้าพนักงาน) ว่ากล่าวแก่ชาวบ้านทั้งปวง ทำจำหล่อแลกกองเพลิง หน้าบ้าน หลังบ้าน แล้วให้ผลัดเปลี่ยนกันมานั่งยามตระเวนบรรจบพิทักษ์รักษาป้องกัน ซึ่งภัยผู้ร้ายจะมาทำร้ายคนบ้านนั้น และให้มีกลองสัญญาณไว้ด้วยจงทุกบ้านถ้าแลอ้ายผู้ร้ายจะเข้าปล้นและกระทำความร้ายสิ่งใดเป็นการเร็วในทันใดนั้นให้ตีกลองสัญญาณขึ้นแล้วให้ชาวบ้านทั้งปวงมาพร้อมกันจับกุมติดตามอ้ายผู้ร้าย นั้นจงได้”

สมัยกรุงธนบุรี มีการประกาศบัญญัติ ใช้ ในกฎหมายตรา 3 ดวงดังนี้ ผู้ใหญ่บ้านมีอำนาจว่ากล่าวลูกบ้าน และจัดการป้องกันโจรผู้ร้ายจัดให้ลูกบ้านผลัดเปลี่ยนกัน อยู่ยามตรวจตราในหมู่บ้าน ให้มีเครื่องสัญญาณสำหรับเรียกกันมาช่วยเหลือต่อสู้จับกุมผู้ร้าย ถ้ามีเหตุ เกิดขึ้นให้จัดแบ่งพวกออกติดตาม สกัดจับโจรผู้ร้ายตามสมควรแก่เหตุการณ์เพื่อจับกุมเอาตัวผู้ร้ายมาได้

สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น

(1) ในรัชสมัย รัชกาลที่ 1 ถึง รัชกาลที่ 3 ประชาชนยังมีบทบาทในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมเช่นเดิม ตำรวจจะมีบทบาทต่อเมื่อได้รับพระบรมราชโองการ โปรดให้ตำรวจหลวงช่วยงานเป็นครั้งคราว กรณีมีโจรผู้ร้ายชุกชุม หรือมีคดีอุกฉกรรจ์

(2) รัชกาลที่ 4 จัดตั้งกองตำรวจ ทำหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ

(3) รัชกาลที่ 5 จัดตั้ง กระทรวงนครบาล มีการขยาย “กองโปลิส” และตรากฎหมายไป

ลิส 53 ข้อ อันเป็นกฎหมายจัดระเบียบและข้อบังคับแก่ตำรวจในการทำหน้าที่ด้านรักษาความสงบเรียบร้อย ภายในบ้านเมืองอย่างมีระบบ จุดเริ่มต้นที่ “ตำรวจ” เข้ามาทำหน้าที่ในการรักษากฎหมาย ทำให้บทบาทของ ประชาชนในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมเช่นในอดีตลดลงไป

2. กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจการตำรวจในปัจจุบัน

2.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550

หมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

ส่วนที่ 10 แนวนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน

2.2 พ.ร.บ. ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2555 มาตรา 3/1 (การมีส่วนร่วม และความโปร่งใส)

2.3 พ.ร.ฎ.ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 มาตรา 8 (3) (4)

(5) มาตรา 39, 43 และ 44

2.4 แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย ฉบับที่ 2 พ.ศ.2551 – 2554

ยุทธศาสตร์ที่ 2 ปรับรูปแบบการทำงานให้มีลักษณะเชิงบูรณาการ เกิดการแสวงหาความร่วมมือ และสร้างเครือข่ายกับฝ่ายต่างๆ รวมทั้งเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม

2.5 พ.ร.บ.ตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2547 มาตรา 7,16,17,18 (6) และ 19

(1) พ.ร.บ.ตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 มาตรา 7 “ให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติส่งเสริม

ให้ท้องถิ่นและชุมชน มีส่วนร่วมในกิจการตำรวจเพื่อป้องกันและปราบปรามการทำความผิดทางอาญา รักษาความสงบเรียบร้อยและรักษาความปลอดภัยของประชาชนตามความเหมาะสม และความต้องการของแต่ละพื้นที่ ทั้งนี้การดำเนินการมีส่วนร่วมให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ต.ช. กำหนด”

(2) พ.ร.บ.ตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 มาตรา 16 ให้มีคณะกรรมการนโยบายตำรวจแห่งชาติ “ก.ต.ช.” มีอำนาจหน้าที่ ในการกำหนดนโยบายการบริหารราชการตำรวจและกำกับดูแลสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ให้ปฏิบัติตามนโยบาย ระเบียบแบบแผน มติคณะรัฐมนตรี และกฎหมาย

(3) พ.ร.บ.ตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 มาตรา 17 องค์ประกอบคณะกรรมการโดยตำแหน่ง

1) นายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ

2) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และปลัดกระทรวงมหาดไทย

3) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม และปลัดกระทรวงยุติธรรม

4) เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ

5) ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 4 คน ต้องมีความเชี่ยวชาญหรือมีประสบการณ์ในด้านกฎหมาย การงบประมาณ การพัฒนาองค์กร การวางแผนหรือการบริหารและจัดการ (ม.19)

(4) พ.ร.บ.ตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 มาตรา 18 (6) ให้มีคณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานตำรวจของกรุงเทพมหานคร จังหวัดและสถานีตำรวจต่างๆ เพื่อตรวจสอบ ติดตามและ

ประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจในเขตพื้นที่ดังกล่าวแล้วรายงาน ก.ต.ช. เพื่อพิจารณา
ดำเนินการตามควรแก่กรณีต่อไป

(5) ระเบียบ ก.ต.ช. ว่าด้วย หลักเกณฑ์และวิธีการส่งเสริมให้ประชาชน ชุมชน
ท้องถิ่นและชุมชนมีส่วนร่วมในกิจการตำรวจ พ.ศ.2549

3. ลักษณะของการมีส่วนร่วมในกิจการตำรวจได้แก่

- 1) การมีส่วนร่วมในการคิด ศึกษา และค้นคว้าหาสภาพและสาเหตุของปัญหา
ตลอดจนความต้องการของท้องถิ่นและชุมชน
- 2) การมีส่วนร่วมในการริเริ่มและตัดสินใจ กำหนดกิจกรรม เพื่อลดและแก้ไขปัญหา
ของท้องถิ่นและชุมชน
- 3) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ/การให้ความร่วมมือในการปฏิบัติ/การสนับสนุน
ทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อใช้ในการปฏิบัติตามกิจกรรมเพื่อลดและแก้ไขปัญหาลงของท้องถิ่นและชุมชน
- 4) การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและติดตามการดำเนินกิจกรรม
- 5) การมีส่วนร่วมในการเสนอแนะและปรับปรุง

โดย ท้องถิ่นและชุมชนสามารถมีส่วนร่วมในกิจการตำรวจ 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการป้องกันและ
ปราบปรามอาชญากรรม, ด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและรักษาความปลอดภัยของประชาชน , ด้านการ
ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, ด้านการจราจร, ด้านการดูแลสาธารณสมบัติ, ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต
ของประชาชนในท้องถิ่น

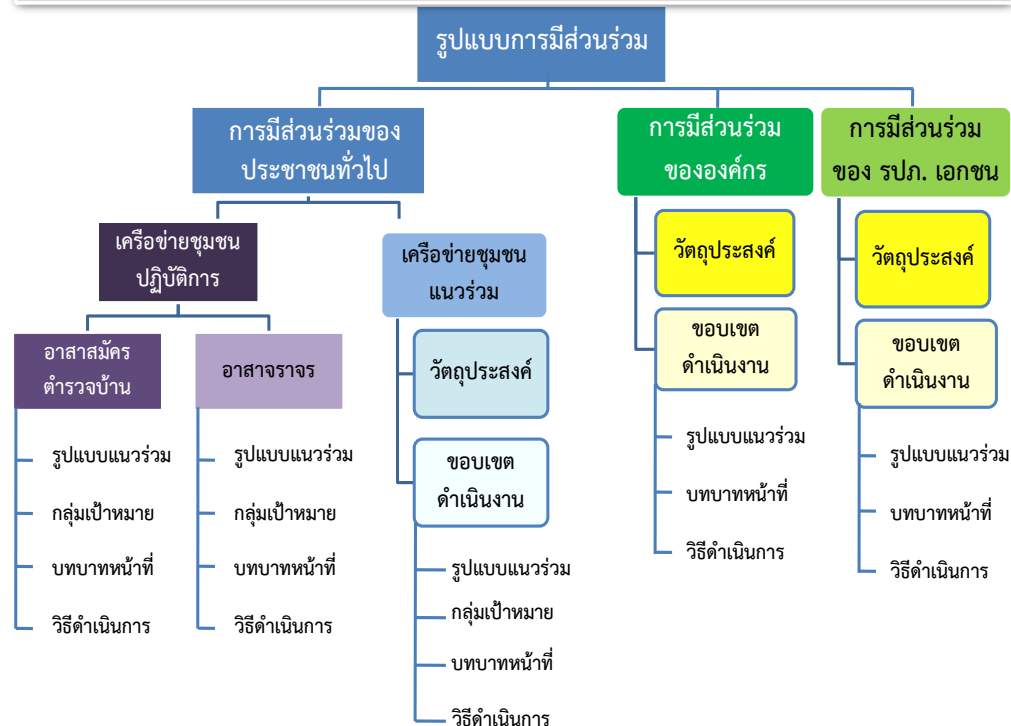
สรุปการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจการของตำรวจ ในเชิงนโยบาย ปรากฏตามตารางและ
แผนภาพ ดังนี้

ตารางที่ 1 การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจการตำรวจ

ระดับชาติ	ก.ต.ช.
ระดับท้องถิ่น	กต.ตร. จังหวัด/กองบังคับการตำรวจนครบาล
1. ระดับจังหวัด	
2. ระดับสถานีตำรวจ (อำเภอ/เขต)	กต.ตร.สน./สภ.

แผนภาพที่ 1 รูปแบบการมีส่วนร่วมตามระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ว่าด้วยการส่งเสริมให้ประชาชน ชุมชน ท้องถิ่น และองค์กรมีส่วนร่วมในกิจการตำรวจ พ.ศ. 2551

ชุมชนท้องถิ่นและองค์กรมีส่วนร่วมในกิจการตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๑

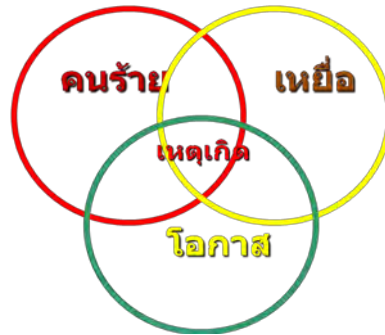
4. รูปแบบการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมแบบมีส่วนร่วม

การป้องกันอาชญากรรมแบบมีส่วนร่วม มีวิธีการดำเนินการในหลายรูปแบบ มีรูปแบบหนึ่งซึ่งเรียกว่า “ตำรวจชุมชนมวลชนสัมพันธ์”

ตำรวจชุมชนมวลชนสัมพันธ์ในประเทศไทย แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2525 – 2529 มีการนำแนวความคิดเกี่ยวกับงานตำรวจชุมชนสัมพันธ์มาบรรจุไว้ในแผนระดับชาติเป็นครั้งแรก และต่อมางานชุมชนมวลชนสัมพันธ์จึงได้ถูกกำหนดไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 พ.ศ. 2530 – 2534 โดยกำหนดให้การแก้ไขปัญหาอาชญากรรมจะต้องมุ่งเน้นการป้องกันซึ่งเป็นสาเหตุของปัญหา กรมตำรวจจึงได้มีคำสั่งที่ 114/2530 ลงวันที่ 9 พฤศจิกายน 2530 เรื่อง การบริหารงานประชาสัมพันธ์ ชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ของตำรวจ กำหนดหลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์เป้าหมาย ตลอดจนแนวทางการบริหาร การปฏิบัติงานด้านการประชาสัมพันธ์ ชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ของหน่วยต่างๆ ทุกระดับ ซึ่งในงานของสถานีตำรวจ ได้กำหนดลักษณะงานตำรวจชุมชนสัมพันธ์ไว้ให้มีชุดปฏิบัติงานจำนวน 11 คน โดยมี นายตำรวจชั้นสัญญาบัตรเป็นหัวหน้า 1 นาย ชั้นประทวน 10 นาย ปฏิบัติงานมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2530 จนถึงปัจจุบัน (พ.ศ.2556) โดยมีปรัชญา หรือแนวทางการดำเนินงานหลัก คือ “การแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน”

ในปี พ.ศ. 2548 มีการศึกษาชุมชนเข้มแข็งในการป้องกันอาชญากรรม เพื่อศึกษาและพัฒนารูปแบบกระบวนการทำงานร่วมกับชุมชน การป้องกันอาชญากรรม (Model) ต่อมาปี พ.ศ. 2549 มีการศึกษาชุมชน

เข้มแข็งในการป้องกันอาชญากรรม การนำแนวคิดไปสู่การปฏิบัติ เพื่อนำตัวแบบ (Model) รูปแบบ แนวทางการดำเนินงาน กิจกรรมในการป้องกันอาชญากรรมในชุมชนมาทดลองปฏิบัติ ซึ่งนำมาใช้ในงานการป้องกันอาชญากรรมแบบมีส่วนร่วม โดยเรียกกิจกรรมนี้ว่า “ชุมชนเข้มแข็งเพื่อการป้องกันอาชญากรรม” โดยนำทฤษฎีการลดช่องโอกาสในการกระทำความผิดมาเป็นกรอบในการคิด เพื่อการป้องกันอาชญากรรมในชุมชน

สิ่งสำคัญในการลดปัจจัยเสี่ยงของการเกิดอาชญากรรมก็คือ ชุมชนสามารถที่จะลดหรือปราบผู้กระทำความผิด หรือป้องกัน ผู้เสียหายหรือเหยื่ออาชญากรรม ผู้ค้อยโอกาสจากการเกิดอาชญากรรมและมีการออกแบบสภาพแวดล้อมเพื่อลดเงื่อนไขที่ทำให้เกิดอาชญากรรม

“ชุมชนเข้มแข็งเพื่อการป้องกันอาชญากรรม” เป็นการต่อยอดจาก“งานตำรวจชุมชนสัมพันธ์” จาก การแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน มาสู่ “ความเป็นหุ้นส่วน(Partnership) ระหว่างตำรวจกับประชาชน” ความ เข้มแข็งของชุมชน ชุมชนเข้มแข็ง เป็นทางเลือกสำคัญของการพัฒนา เนื่องจากการแก้ปัญหาในด้านต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชนนั้น ไม่สามารถกระทำได้เพียงลำพังเฉพาะหน่วยงานภาครัฐ ประชาชนและชุมชนเท่านั้น ทุกภาคส่วนต้องเข้ามามีส่วนร่วม มีบทบาทในการแก้ไขปัญหา โดยเฉพาะการให้ความสำคัญต่อ กระบวนการพัฒนาที่เน้นชุมชนเป็นศูนย์กลาง โดยการเพิ่มศักยภาพของคนและชุมชนให้ เข้มแข็ง มีความพร้อมในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกับ ปัญหาทรัพยากรต่างๆ การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการกำหนดอนาคตของชุมชน ความเข้มแข็งของ ชุมชนจึงเป็นรากฐานสำคัญที่จะช่วยในการสร้างกระบวนการพัฒนาที่ยั่งยืนในอนาคตต่อไป

ความหมาย

ความเข้มแข็งของชุมชน หมายถึง การที่ประชาชนในชุมชนต่างๆ ของเมืองหรือชนบท รวมตัวกัน เป็น “องค์กรชุมชน” กลุ่ม ชมรม สหกรณ์ บริษัท องค์กรชาวบ้าน เครือข่ายหรืออื่นๆ มีการเรียนรู้ การจัดการ และการแก้ไขปัญหาาร่วมกันของชุมชน จนเกิดการเปลี่ยนแปลงหรือการพัฒนา ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมภายในชุมชน ตลอดจนมีผลกระทบสู่ภายนอกชุมชนที่ดีขึ้นตามลำดับ

ความเข้มแข็งของชุมชน เป็นแบบแผนความสัมพันธ์ของสมาชิกในชุมชน มีการจัดระเบียบทาง สังคมที่ตอบสนองต่อความต้องการในชีวิตประจำวัน ไม่ว่าจะเป็น ด้านเศรษฐกิจ การเมือง ศาสนา การศึกษา สันทนาการหรือกิจกรรมอื่นๆ ได้อย่างเพียงพอ รวมทั้งสมาชิกภายในชุมชนยังสามารถร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เป็นปัญหาร่วมกันของชุมชนได้อีกด้วย หลักสำคัญของชุมชนเข้มแข็งขึ้นอยู่กับสภาวะการณ์หรือ สภาพแวดล้อม ที่แตกต่างกัน เช่น ทรัพยากรธรรมชาติ ปัจจัยการผลิตความรู้ ทักษะของแต่ละชุมชนและการ

สร้างกระบวนการ หรือจัดระเบียบทางสังคม เพื่อตอบสนองความต้องการจำเป็นของคนในชุมชนอย่างสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนเองการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนอยู่บนพื้นฐานของกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน แต่ละชุมชนจะมีการพัฒนาไปสู่ความเข้มแข็งของชุมชนในมิติต่างๆ เช่น มิติทางด้านเศรษฐกิจ มิติทางด้านทรัพยากรธรรมชาติ มิติทางด้านสังคมและมิติทางด้านวัฒนธรรม ซึ่งในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนนั้น อาจพัฒนาความเข้มแข็งได้เพียงบางมิติเท่านั้น เนื่องจากเงื่อนไขและกระบวนการที่นำไปสู่ความเข้มแข็งในแต่ละมิติของแต่ละชุมชนที่มีความแตกต่างกัน

เครือข่าย หมายถึง องค์กร ชุมชนหลายๆ องค์กรที่สัมพันธ์กันเป็นกลุ่มคล้าย ๆ ชมรมหรือสมาคม หรืออาจเป็นสมาคมที่จดทะเบียนเป็นทางการก็ได้ ทั้งนี้แต่ละองค์กรต่างๆ ยังคงดำเนินงานของตนเองได้อย่างเป็นอิสระ แต่ความสำคัญอยู่ที่การส่งเสริม การเชื่อมประสานให้เกิดเครือข่ายและความรู้ในบทบาทหน้าที่ของตนเอง การเป็นเครือข่ายจำเป็นต้องสร้างศรัทธาในพลังชุมชน ต้องมีความเชื่อว่าชุมชนสามารถพัฒนาจนถึงการพึ่งพาตนเองได้หากพวกเขามีโอกาส และถ้าชุมชนมี “เครือข่าย” มีเพื่อน มีคน องค์กร ที่คิดคล้ายกัน มีเป้าหมายคล้ายกัน มีปัญหาและวิธีการแก้ไขที่คล้ายกัน ก็จะมีการเชื่อมโยงเครือข่าย เชื่อมโยงแนวคิด เพื่อมาร่วมกันดำเนินงานร่วมกันช่วยเหลือ แก้ไขและปรับปรุงให้ชุมชนดีขึ้น องค์กรประกอบของชุมชนเข้มแข็ง คณะอนุกรรมการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน เพื่อแก้ไขปัญหาวิกฤตภายใต้คณะกรรมการนโยบายสังคมแห่งชาติ ได้กำหนดกรอบองค์ประกอบของชุมชนเข้มแข็งไว้ ดังนี้

1. มีการรวมตัวกันเป็นองค์กรชุมชนอย่างเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ
2. มีเป้าหมายร่วมกันและยึดโยงเกาะเกี่ยวกันด้วยประโยชน์สาธารณะและของสมาชิกชุมชน
3. มีจิตสำนึก ของการพึ่งตนเองรักษาเอื้ออาทรต่อกันและมีความรักท้องถิ่นรักชุมชน
4. มีอิสระในการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมทำและร่วมรับผิดชอบ
5. มีการระดมใช้ทรัพยากรในชุมชน อย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ
6. มีการเรียนรู้เชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายและติดต่อสื่อสารกันหลายรูปแบบ
7. มีการจัดกิจกรรมรวมที่เป็นสาธารณะของชุมชนอย่างต่อเนื่อง
8. มีการจัดการบริหารกลุ่มที่หลากหลายและเครือข่ายที่ดี
9. มีการเสริมสร้าง ผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่หลากหลายของชุมชนสืบทอดกันตลอดไป

ลักษณะของชุมชนเข้มแข็ง

1. เป็นชุมชนที่อยู่รวมกันเป็นปึกแผ่นแน่นแฟ้นและสมาชิกของชุมชนมีศักยภาพที่จะร่วมมือกันแก้ไขปัญหาของชุมชน รวมทั้งมีอุดมการณ์ ค่านิยมร่วมกัน สมาชิกรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนและมีความผูกพันกับชุมชน
2. มีศักยภาพที่พึ่งตนเองได้ในระดับสูง โดยมีทุน แรงงาน ทรัพยากร เพื่อการยังชีพพื้นฐาน หากมีการพึ่งพิงภายนอกชุมชนก็ต้องมีอำนาจในการจัดการเลือกสรรและตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ได้
3. สามารถควบคุมและจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นได้ด้วยตัวเองเป็นส่วนใหญ่ โดยอาศัยอำนาจความรู้และองค์กรทางสังคมในชุมชน เป็นกลไกในการแก้ไขปัญหา
4. สามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองได้อย่างต่อเนื่อง โดยอาศัยกระบวนการเรียนรู้และสร้างภูมิปัญญา

5. มีส่วนร่วมในการประเมินสถานการณ์ กำหนดวิสัยทัศน์ ร่วมคิด ตัดสินใจ ดำเนินงาน ติดตาม และประเมินผลการแก้ปัญหาและการพัฒนาผ่านกระบวนการชุมชน
6. มีแผนการพัฒนาที่มุ่งการพึ่งตนเองเอื้อประโยชน์ต่อสมาชิกและมุ่งหวังการพัฒนาที่ยั่งยืน
7. มีเครือข่ายความร่วมมือกับภาคีการพัฒนา ไม่ว่าจะเป็นหมู่บ้าน ภาคราชการ องค์กรเอกชน นักธุรกิจ นักวิชาการและอื่นๆ ในลักษณะของการมีความสัมพันธ์ที่เท่าเทียมกันบทบาทของชุมชนในการป้องกันอาชญากรรม

การป้องกันอาชญากรรม แม้เจ้าหน้าที่ตำรวจมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง ในการดูแลรักษาความสงบสุข เพื่อรักษาความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สินของประชาชน แต่เนื่องด้วยข้อจำกัดหลายประการในการปฏิบัติงานและสภาพปัจจัยเสี่ยงของการเกิดอาชญากรรม ในชุมชนอยู่ใกล้ชิดและส่งผลกระทบต่อชุมชนโดยตรง ดังนั้น “ ความรู้สึกผูกพันร่วม ” (Shared Commitment) ของชุมชนว่าปัญหาใดต้องได้รับการแก้ไข และขจัดปัจจัยเสี่ยงในการเกิดอาชญากรรมอย่างเร่งด่วน โดยความร่วมมือกันของชุมชนเอง ย่อมเกิดขึ้นได้ง่ายและบรรลุผลดีมากกว่าการที่เจ้าหน้าที่ตำรวจจะเข้าไปจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นแต่เพียงฝ่ายเดียว เพราะอาชญากรรมไม่อาจหมดลงไปได้หากปัจจัยเสี่ยงในชุมชนยังดำรงอยู่และไม่ได้รับความสนใจจากชุมชนการดำเนินกิจกรรมของชุมชนเพื่อการป้องกันอาชญากรรมโดยอาศัย หลักทฤษฎีกิจวัตรประจำวัน (Routine activity theory) อธิบายสาเหตุอาชญากรรมเกิดจากการประกอบกิจวัตรประจำวันของประชาชนผู้เสียหาย คือ ผู้กระทำผิด,เหยื่อ, โอกาสการกระทำผิดสิ่งสำคัญในการลดปัจจัยเสี่ยงของการเกิดอาชญากรรมก็คือ ชุมชนที่จะสามารถลดผู้กระทำผิด ผู้เสียหายหรือเหยื่อ อาชญากรรม ผู้ด้อยโอกาส และสภาพแวดล้อมเงื่อนไขที่ทำให้เกิดอาชญากรรมได้เป็นอย่างดี การดำเนินกิจกรรมเพื่อการป้องกันอาชญากรรมที่ผ่านมา จะประกอบด้วย 4 แนวทาง ได้แก่

1. การบังคับใช้กฎหมายเพื่อเป็นการป้องปรามอาชญากรรมทำให้คนในสังคมมีความเกรงกลัวต่อกฎหมายและบทลงโทษคือการข่มขู่และยับยั้งเป็นสิ่งสำคัญ สามารถตัดมูลเหตุจูงใจในการกระทำความผิด
2. การปรับสภาพแวดล้อมเพื่อป้องกันอาชญากรรม
3. การลดช่องโอกาสการกระทำความผิด
4. การมีส่วนร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ ในการป้องกันอาชญากรรม จะเห็นได้ว่าการป้องกันอาชญากรรมไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้ หากปราศจากความร่วมมือจากชุมชน

ตำรวจชุมชนและตำรวจชุมชนสัมพันธ์

ตำรวจชุมชน

ตำรวจชุมชน (Community Policing) หมายถึง “หลักการทำงานของตำรวจ ซึ่งส่งเสริมสนับสนุน แก่ต้นเหตุ เพื่อลดปัญหาอาชญากรรม ปัญหาความไม่เป็นระเบียบของชุมชน โดยเทคนิคการแก้ต้นเหตุปัญหาคือความร่วมมือระหว่างตำรวจและชุมชน ” ซึ่งเป็นแนวคิดเริ่มต้นมาจาก เซอร์ โรเบิร์ต ฟิล ผู้ก่อตั้งตำรวจมหานครลอนดอนหรือ สกอตแลนด์ยาร์ด ที่ว่า “ตำรวจคือประชาชน ประชาชนคือตำรวจ ” (The police are the public and the public are the police)

สรุปแนวคิดการตำรวจชุมชนได้ง่ายๆ คือตำรวจชุมชน เป็นหลักการทำงานใหม่ของตำรวจ ที่เพิ่มเติมจากการทำงานของ ตำรวจแบบเดิมที่มุ่งเพียงมีสายตรวจป้องกันแก้ไขเหตุร้าย และสืบสวนจับกุมคนร้ายเท่านั้น ตำรวจชุมชน มีต้นกำเนิดในประเทศสหรัฐอเมริกา โดยเริ่มนำมาใช้ในโครงการสายตรวจเดินเท้า ในเมือง Flint มลรัฐ Michigan และเมือง Newark มลรัฐ New Jersey เมื่อปลายทศวรรษ 1970 มีพัฒนาการมาจากแนวความคิดเรื่องตำรวจชุมชนสัมพันธ์มีหลักการที่สำคัญ คือ เจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นหุ้นส่วนกับประชาชน และการมุ่งเน้นแก้ปัญหาที่ต้นเหตุ การปฏิบัติงานตำรวจชุมชน เจ้าหน้าที่ตำรวจและชุมชนต้องทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิด เสมือนเป็นหุ้นส่วนกันในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ในชุมชน ประชาชนต้องมีส่วนร่วมบริหารจัดการกับปัญหาของตนเองมากขึ้น เจ้าหน้าที่ตำรวจในพื้นที่ต้องมีอิสระในการทำงานและตัดสินใจแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน เพื่อเป็นการลดช่องว่างในเรื่องปัญหาการบังคับบัญชาตามสายงาน ประชาชนจะมีความรู้สึกปลอดภัยและมีความรู้สึกเป็นเจ้าของชุมชนมากขึ้น หลักการตำรวจชุมชน มีดังต่อไปนี้

1. การนำหลักการตำรวจชุมชน เป็นแนวคิดหรือยุทธศาสตร์หลักในการทำงาน (Core Strategy) ที่ตำรวจทุกคนต้องใช้เป็นหลักในการปฏิบัติงาน
2. การกระจายอำนาจให้เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงาน (Decentralized) ในพื้นที่
3. กระจายความรับผิดชอบให้เจ้าหน้าที่ตำรวจแต่ละคน (Fixed Geographic & Accountability) ให้รับผิดชอบพื้นที่จนมีความคุ้นเคยหรือชาวบ้านให้ “ความเชื่อใจ” หรือไม่เห็นตำรวจเป็นคนแปลกหน้า
4. ใช้พลังความร่วมมือของประชาชน และอาสาสมัคร (Volunteers) ในรูปแบบต่างๆ ตามความเหมาะสมของพื้นที่ อาทิ อาสาสมัครตำรวจชุมชน สมาชิกแจ้งข่าวอาชญากรรม เข้ายวเวหา อาสาจราจร เป็นต้น
5. เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องแสวงหาความร่วมมือและผู้สนับสนุน (Enhancer) ทรัพยากรในการปฏิบัติงาน
6. การบังคับใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือสำคัญในการแก้ไขปัญหาชุมชน (Law Enforcement) ขณะเดียวกันตำรวจมีหน้าที่ในการรักษาความสมดุลระหว่างการบังคับใช้กฎหมายหรือการจับกุม กับความร่วมมือของชุมชน ในการแก้ไขต้นเหตุของปัญหาอาชญากรรม หรือความไม่เป็นระเบียบของชุมชน
7. เน้นป้องกันปัญหาอาชญากรรม มากกว่ารอให้เกิดเหตุ (Proactive Crime Prevention) การตำรวจชุมชนสนับสนุนให้ชุมชนมีความเข้มแข็งในการป้องกันอาชญากรรมด้วยชุมชนเอง โดยการแก้ไขที่ต้นเหตุของปัญหา การควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม การจัดระบบเพื่อนบ้านเตือนภัย หรือจัดสายตรวจประชาชน เป็นต้น
8. ใช้เทคนิคแก้ปัญหา (Problem Solving) โดย ตำรวจ ชุมชนและหน่วยงานอื่นๆ ร่วมกันเพื่อกำหนด ต้นเหตุของปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในชุมชน (Scanning) แล้ววิเคราะห์สาเหตุของปัญหา (Analysis) แสวงหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา (Response) ดำเนินการแก้ไขปัญหา แล้วประเมินผล (Assessment)
9. การเป็นหุ้นส่วนและสร้างความร่วมมือระหว่างตำรวจและชุมชน (Partnerships) ประชาชนในชุมชนคือ หุ้นส่วนของตำรวจร่วมรับผิดชอบในการป้องกันอาชญากรรม หรือปัญหาความไม่เป็นระเบียบในชุมชน ไม่ใช่ปล่อยเป็นปัญหาของตำรวจฝ่ายเดียว

10. ดำรวจต้องบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (Integration) แก้ไขปัญหาที่เป็นต้นเหตุปัญหาสังคมอันนำไปสู่อาชญากรรม

บทบาทชุมชนกับการบังคับใช้กฎหมาย

นอกจากหลักการตำรวจชุมชนที่ปลูกจิตสำนึกของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรมว่าเป็นงานของตนเอง มิใช่เป็นงานของตำรวจแต่เพียงฝ่ายเดียว ในการบังคับใช้กฎหมายได้กำหนดให้ประชาชนมีส่วนร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในการปฏิบัติตามหน้าที่ ดังต่อไปนี้

1. การจับกุมผู้กระทำความผิดซึ่งหน้า ตามความผิดที่ได้ระบุไว้ในบัญชีท้ายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ราษฎรมีอำนาจจับกุม ผู้กระทำความผิดได้ (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 79,80)

2. การตรวจค้นผู้ถูกจับ สืบเนื่องจากการจับกุมตัวผู้กระทำความผิดกรณีราษฎรเป็นผู้จับ โดยหลักการราษฎรไม่มีอำนาจในการตรวจค้นบุคคล หากราษฎรเป็นผู้จับ ผู้จับสามารถทำการตรวจค้นได้ เพื่อพบและยึดอาวุธหรือสิ่งของที่ผู้ถูกจับอาจใช้เป็นเครื่องมือในการต่อสู้ทำร้ายราษฎรผู้จับกุมได้ ทั้งนี้เพื่อความปลอดภัยของราษฎรผู้จับเอง

3. การควบคุมตัวผู้กระทำความผิดเมื่อราษฎรจับกุมตัวผู้ถูกจับแล้ว ราษฎรมีอำนาจควบคุมตัวผู้ถูกจับไปยังที่ทำการพนักงานฝ่ายปกครองหรือเจ้าหน้าที่ตำรวจ (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 83, 84)

4. การป้องกันตนเอง (ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 68) กฎหมายให้สิทธิแก่ราษฎรในการป้องกันตนเองต่อการกระทำที่เกิดจากการประทุษร้ายอันละเมิดต่อกฎหมาย ถือว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่ต่อชุมชนอย่างหนึ่งในการต่อสู้กับอาชญากรรมที่เกิดขึ้นอย่างกะทันหันในสังคม นอกจากนี้ในทางแพ่ง กฎหมายก็กำหนดให้ราษฎรสามารถใช้กำลังเพื่อป้องกันสิทธิของตน ถ้าพฤติการณ์ไม่สามารถขอให้ศาลหรือเจ้าหน้าที่ช่วยเหลือได้ทันทั่วทั้งที่ในทันใดได้ (ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 451)

5. ผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงานเมื่อราษฎรได้รับคำร้องขอจากเจ้าพนักงานผู้จัดการตามหมายจับ ราษฎรก็มีหน้าที่ตามกฎหมายต้องช่วยเหลือเจ้าพนักงานผู้จับตามสมควรเท่าที่จะไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อตนเอง ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 82 หรือกรณีที่เจ้าพนักงานได้สั่งการตามอำนาจหน้าที่ให้ช่วยทำกิจการของเจ้าพนักงานตามกฎหมายก็ต้องปฏิบัติตามคำสั่งหรือ คำบังคับนั้น (ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 368)

6. การช่วยเหลือผู้ประสบอันตรายกรณีที่ราษฎรพบเห็นผู้อื่นตกอยู่ในภยันตรายแห่งชีวิต ซึ่งตนอาจช่วยได้ ก็ต้องช่วยตามความจำเป็น (ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 374)

7. การจับกุมผู้ต้องหาหรือจำเลย (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 117) กรณีที่ราษฎรเป็นนายประกัน เมื่อผู้ต้องหาหรือจำเลยมีประกัน หนีหรือจะหลบหนี ราษฎรนั้นมี อำนาจจับกุมควบคุม ผู้ต้องหาหรือจำเลยได้เอง

8. หน้าที่ของราษฎรตามกฎหมายพิเศษได้พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457, พระราชบัญญัติลูกเสือแห่งชาติ พ.ศ.2507, พระราชบัญญัติกองอาสารักษาดินแดน พ.ศ. 2494 พระราชบัญญัติจัดระเบียบบริหารหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง พ.ศ.2522 ฯลฯ

ขั้นตอนการปฏิบัติชุมชนเข้มแข็งเพื่อป้องกันอาชญากรรม

การปฏิบัติงานด้านชุมชนเข้มแข็งเพื่อป้องกันอาชญากรรมนี้ มีหลักการสำคัญคือ ต้องการสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน โดยการให้ความสำคัญ กระตุ้นให้ชุมชนได้ตระหนักถึงความเป็นเจ้าของปัญหา และเจ้าของชุมชนที่ต้องร่วมกันแก้ไขปัญหาโดยใช้ศักยภาพและความสัมพันธ์ที่มีในชุมชน มีขั้นตอนการดำเนินงาน 7 ขั้นตอน ดังนี้

1. ค้นหาแกนนำและองค์กรท้องถิ่น
2. จุดประกายความคิด
3. ศึกษาพื้นฐานชุมชน
4. วิเคราะห์ปัญหาชุมชน
5. ยกร่างกิจกรรมชุมชน
6. นำกิจกรรมไปสู่การปฏิบัติ
7. ประเมินผล

ขั้นตอนที่ 1 ค้นหาแกนนำและองค์กรท้องถิ่น

ในขั้นแรกนี้ หลังจากการคัดเลือกหมู่บ้าน/ชุมชน ที่จะเข้าดำเนินการ หลักสำคัญอยู่ที่การทำงานร่วมกันระหว่างเจ้าหน้าที่ตำรวจกับผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชน ผู้นำองค์กรส่วนท้องถิ่น เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิก อบต. หรือที่นักวิชาการเรียกว่า “ผู้นำทางธรรมชาติ” เช่น พระ ผู้อาวุโส กลุ่มแกนนำสตรี กลุ่มแม่บ้าน พ่อเฒ่าแม่แก่ ที่ชาวบ้านให้การยอมรับนับถือ โดยสัมพันธ์ภาพระหว่างแกนนำหรือผู้นำกับสมาชิกในชุมชน จะเป็นจุดเริ่มต้นในการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน

วิธีดำเนินการ

การดำเนินการค้นหาแกนนำของชุมชนในขั้นนี้ เจ้าหน้าที่ตำรวจ อาจเริ่มจากการทำตารางบัญชีตัวแทนแกนนำของทุกภาคส่วนในชุมชน จากนั้นพิจารณาว่า ผู้ใดจะสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนชุมชนและชาวบ้านให้การยอมรับนับถือ โดยอาจเปิดเวทีแบบมีส่วนร่วม หรือเวทีชาวบ้าน โดยให้ประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชน ได้เลือกผู้นำของตนเอง โดยมีเครื่องมือ คือ แบบสำรวจค้นหาผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชน ทั้งผู้นำองค์กรส่วนท้องถิ่นและผู้นำทางธรรมชาติ

ขั้นตอนที่ 2 จุดประกายความคิด

ในขั้นตอนของการจุดประกายความคิด เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องเชื่อถือในศักยภาพของแกนนำ ว่าหากกระตุ้นให้แต่ละคนมีโอกาสนำปัญหา ความรู้ความสามารถ อย่างเต็มที่แล้ว ก็เท่ากับเป็นการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน โดยจัดให้มีชุดวิทยากรกระบวนการ ซึ่งเสมือนเป็นตัวนำความเปลี่ยนแปลงทางความคิดไปสู่ชุมชน

วิทยากรกระบวนการ โดยชุดชุมชนสัมพันธ์ จำเป็นต้องมีความรู้ เทคนิค วิธีการ กระตุ้นความคิดแก่ชุมชน เช่น เทคนิคการประชุมแบบมีส่วนร่วม กระบวนการค้นหาปัญหา และอนาคตของชุมชน การทำแผนที่ความคิด การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมเบื้องต้น การวิเคราะห์ปัญหาความยากจนการพัฒนาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เทคนิคการให้ความรู้เรื่องยาเสพติด เทคนิคการสร้างอุดมการณ์ ความรัก ความสามัคคี

เทคนิคการ โน้มน้าวชักจูง การปลุกกระแสความคิด เป็นต้น และสามารถเชื่อมโยงเรื่องราวต่างๆ ให้เกี่ยวข้องกับปัญหาของชุมชนได้

วิธีดำเนินการ

จัดการประชุมแบบมีส่วนร่วมหรือเวทีชาวบ้าน วิทยากรกระบวนการ ต้องเปลี่ยนกรอบแนวคิดของชาวบ้านให้ได้ว่า การประชุมครั้งนี้ เพื่อให้ทุกคนได้ร่วมกันคิดแก้ไขปัญหาของหมู่บ้าน การที่ทุกท่านเสียเวลามาประชุมครั้งนี้ก็เพื่อสร้างชีวิตและความเป็นอยู่ของพวกท่านเอง โดยกำหนดกิจกรรม ที่จุดประกายความคิด ให้ชาวบ้านเห็นความเปลี่ยนแปลงของหมู่บ้าน กระบวนการดังกล่าว เริ่มต้นจากการให้ชาวบ้านได้แสดงออกถึงวิถีของหมู่บ้านของตนเองในอดีต เรียนรู้ปัจจุบันและยังเห็นอนาคตของหมู่บ้าน ซึ่งมักพบว่า วิถีหมู่บ้านชุมชนในอดีตมีความสุขมีความเข้มแข็งพึ่งพาตนเอง เอื้ออาทรต่อกันและกัน แต่ในปัจจุบันกลับได้รับความทุกข์มากขึ้น หากให้สถานการณ์ปัญหาต่างๆ เป็นไปตามทิศทางนี้โดยไม่มีการแก้ไขให้ดีขึ้น ย่อมหมายถึงความหายนะของหมู่บ้านชุมชนอย่างแน่นอนการอบรมเพิ่มเติมความรู้ นำแกนนำ และชาวบ้านไปทัศนศึกษาดูงาน อาทิ โดยพาแกนนำ ผู้นำ ไปศึกษาดูงานชุมชนเข้มแข็ง ชุมชนต้นแบบที่สามารถจัดการตัวเองได้ ตัวอย่างเช่น ชุมชนบ้านสามขา ชุมชนไม้เรียง เพื่อศึกษาขั้นตอนวิธีการที่ชุมชนดังกล่าวดำเนินการ ตลอดจนเป็นการกระตุ้นและจุดประกายให้ผู้นำเกิดแนวคิดในการพัฒนาชุมชนของตนเอง

วัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมนี้ ใช้กลยุทธ์หลัก 3 ประการ คือ ระลึกอดีต เรียนรู้ปัจจุบัน เพื่อยังเห็นอนาคต โดยมีเครื่องมือ วิทยากรกระบวนการ กิจกรรมเส้นแบ่งเวลา และผู้นำองค์กรต่างๆ

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาพื้นฐานชุมชน ด้วยการจัดให้มีเวทีชาวบ้านและร่วมกันค้นหาศักยภาพของชุมชน

ในการจัดทำประชาคม เป็นขั้นตอนของการจัดประชุมเวทีชาวบ้าน รวมทั้งการประชุมกลุ่มย่อย การปรับแนวคิดของคนในชุมชนให้รู้จักคิดเองทำเอง และการให้โอกาสคนในชุมชนในการพูด นำเสนอ เข้าร่วมกิจกรรม อาทิ การร่วมกันนำเสนอประวัติศาสตร์ชุมชน การสำรวจ ข้อมูลจัดเก็บข้อมูลครัวเรือน รายรับ รายจ่าย และการค้นหาศักยภาพทุนของชุมชนในรูปแบบต่างๆ กระตุ้นให้ชุมชนเห็นถึง สิ่งที่มีในชุมชน ไม่ใช่การเน้นให้เห็นว่าชุมชนขาดแคลนสิ่งใด การให้ชุมชนร่วมกันค้นหาองค์ประกอบที่ทำให้ชุมชนสามารถดำรงอยู่ได้ โดยใช้เวทีประชาคมร่วมกัน ทำตาราง บัญชี หรือแผนที่ทุนชุมชน จำแนกตามประเภท อย่างละเอียด เช่น ทุนบุคคล ทรัพยากรชาวบ้าน ทรัพยากรธรรมชาติ ความรู้ทักษะ ภูมิปัญญา ของชุมชน เป็นต้น

วิธีดำเนินการ

ศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากหน่วยงานภาครัฐ เจ้าของพื้นที่ เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล สถานีอนามัย โรงเรียน วัด และผู้นำหมู่บ้าน ออกแบบสอบถาม สัมภาษณ์ และออกเยี่ยมเยือนประชาชนราย ครัวเรือน เพื่อรวบรวมข้อมูลมาศึกษาวิเคราะห์ หาสาเหตุและความเป็นไปได้ในการแก้ปัญหาในหมู่บ้าน

ขั้นตอนที่ 4 วิเคราะห์ปัญหาชุมชน

ขั้นตอนนี้เป็นการใช้เวทีประชาคม ให้ชุมชนร่วมกันเสนอปัญหา ที่เกิดขึ้นในชุมชน อาทิ การทะเลาะวิวาทของกลุ่มเด็กวัยรุ่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาเศรษฐกิจ และร่วมกันจัดลำดับความสำคัญ ความจำเป็นเร่งด่วนของปัญหาที่ต้องดำเนินการแก้ไขก่อน - หลัง นอกจากนี้ใช้เวทีประชาคมค้นหาสาเหตุและแนวทางในการแก้ไขปัญหา

วิธีดำเนินการ

วิทยากรกระบวนการ เปิดประชุมแบบมีส่วนร่วม หรือเวทีชาวบ้าน เพื่อให้ประชาชนได้เห็นความเปลี่ยนแปลงของหมู่บ้าน ซึ่งเขาเหล่านั้นเป็นความเปลี่ยนแปลงมาโดยตลอด แต่ไม่สามารถนำความรู้ที่เห็นความเปลี่ยนแปลงนั้นไปสู่การแก้ไขปัญหาได้ วิทยากรกระบวนการ โดยชุดชุมชนสัมพันธ์ ต้องกำหนดกิจกรรม สะท้อนข้อมูลของปัญหา เรียกว่าทุกข์ ของชุมชน หรือทุกข์ของครอบครัว เพื่อแสดงให้เห็นว่าปัญหาของหมู่บ้านชุมชนคืออะไร มีสาเหตุมาจากอะไร จากนั้นให้ชาวบ้านลงคะแนน ปัญหาของหมู่บ้านชุมชน ซึ่งสามารถทราบถึงลำดับความสำคัญของปัญหา ที่ชาวบ้านต้องการแก้ไข เรียกว่า การวิเคราะห์วิกฤติของปัญหา และแสดงให้เห็นว่า ในส่วนลึกของชาวบ้านล้วนต้องการแก้ไขปัญหาดังกล่าว อยู่แล้ว แต่ต่างซ่อนความรู้สึกไว้ นอกจากนี้ทำให้ค้นพบว่า สาเหตุของปัญหามาจากความสูญเสียศักยภาพของการพึ่งตนเอง การวิเคราะห์ปัญหาของหมู่บ้าน ชุมชน ต้องควบคู่ไปกับการปฏิบัติการทางจิตวิทยาของวิทยากรกระบวนการ เพื่อให้ชาวบ้านเกิดความคิด ความรู้สึกที่จะต้องลุกขึ้นมาแก้ปัญหาของตัวเอง และพร้อมใจทำพันธะสัญญาในการร่วมกันแก้ไขปัญหา เกิดสำนึกของชุมชนที่หายไป หรือถูกบั่นทอน ให้กลับมาอีกครั้ง โดยใช้กลยุทธ์หลัก 3 ประการ คือ ชี้ให้เห็นทุกข์ ปลุกให้ลุกขึ้นสู้ เรียนรู้ร่วมกันเพื่อแก้ไข โดยมีเครื่องมือ วิทยากรกระบวนการ กิจกรรมทุกของครอบครัว ชุมชน และแบบสำรวจ

ขั้นตอนที่ 5 ยกร่างกิจกรรมชุมชน

ขั้นตอนการยกร่างกิจกรรม เป็นขั้นของการแก้ปัญหาอย่างเป็นรูปแบบ มีการกำหนดกิจกรรมที่สามารถปฏิบัติแล้วเกิดผลเป็นรูปธรรมได้ เช่น มาตรการทางสังคมของชุมชน อาสาสมัครตำรวจบ้าน โครงการพัฒนาผู้นำหมู่บ้านชุมชน เพื่อเพิ่มศักยภาพในการป้องกันอาชญากรรมและยาเสพติด โครงการค่ายผู้นำเยาวชนป้องกันอาชญากรรมและปัญหาเสพติด เพื่อให้เยาวชนได้ทราบถึงโทษของยาเสพติด เป็นต้น นอกจากนี้ชุมชนต้องสามารถจัดลำดับความสำคัญ และร่วมพิจารณาว่า แผน/โครงการใดชุมชนสามารถดำเนินการได้เอง หรือต้องขอรับการสนับสนุนจาก อบต.หรือต้องขอรับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ ซึ่งจะทำให้ทุกคนในชุมชนได้รับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมเป็นเจ้าของ ร่วมรับผลประโยชน์ จากแผนงาน/โครงการที่กำหนดขึ้น อย่างแท้จริง

วิธีดำเนินการ

จัดตั้งคณะกรรมการหมู่บ้าน/ชุมชน จากการเลือกของชาวบ้านที่เข้าร่วมประชุม การร่วมกันกำหนด กฎของหมู่บ้าน เพื่อยึดถือปฏิบัติร่วมกัน การจัดเวรยาม เฝ้าระวังปัญหาอาชญากรรม การณรงค์ป้องกันปัญหาเสพติด การจัดตั้งเครือข่ายเฝ้าระวังปัญหาอาชญากรรม ยาเสพติด การจัดตั้งกลุ่มอาชีพ กลุ่มแกนนำเยาวชน เป็นต้น จากนั้น แกนนำชุมชนจะขยายความคิดไปยังหมู่บ้านข้างเคียง ให้ตื่นตัวอย่างกว้างขวาง จนกลายเป็นกระแสของพลังชุมชนในพื้นที่ การเคลื่อนไหวของชุมชนในลักษณะดังกล่าว เป็นการกระทำด้วยจิตสำนึก ปกป้องท้องถิ่นของตนเองอย่างแท้จริง โดยมีเครื่องมือ คือ วิทยากรกระบวนการกิจกรรมชุมชนในพื้นที่ และการเขียนโครงการกิจกรรมต่างๆ เพื่อนำเสนอองค์กรส่วนท้องถิ่น

ขั้นตอนที่ 6 นำกิจกรรมไปสู่การปฏิบัติ

ขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม จนเกิดเป็นลักษณะของหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็ง สมาชิกมีความสัมพันธ์กันอย่างแน่นแฟ้น เข้าใจกัน มีความสามัคคี เกิดการมีส่วนร่วม รู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนที่มีศักยภาพสามารถพึ่งตนเองได้ มีความสามารถที่จะสนองตอบต่อความต้องการในการใช้ชีวิตประจำวัน ทั้งยังสามารถที่จะร่วมกันใช้ศักยภาพที่เป็นบรรทัดฐานของสังคมในการตัดสินใจ โดยมีอำนาจการจัดการตามข้อกำหนดและมาตรการที่ได้ร่วมกันจัดทำขึ้น เพื่อแก้ไขปัญหาของชุมชนได้ด้วยตนเองตามกรอบกฎหมาย มีบทลงโทษเมื่อมีผู้ฝ่าฝืน โดยจะมีเจ้าหน้าที่ฝ่ายรัฐเป็นที่ปรึกษาในระหว่างดำเนินโครงการ เช่น มาตรการตัดความช่วยเหลือของชุมชนต่อครอบครัวและตัวผู้เสพ ผู้ค้ายาเสพติดในชุมชน

วิธีดำเนินการ

การใช้วิทยากรกระบวนการ เข้าดำเนินการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งนั้น สามารถแก้ไขปัญหาได้ในระยะสั้นเท่านั้น หากไม่มีกิจกรรมดำเนินการอีก ปัญหาต่างๆ ก็จะกลับมาอีก กลยุทธ์ที่ได้ผลที่สุดคือ การพัฒนา โดยการให้หมู่บ้าน ชุมชนนั้นสามารถรวมตัวกัน เพื่อตั้งกลุ่มองค์กรต่างๆ แบบยั่งยืน มีการจัดทำแผนแม่บทและพัฒนาเครือข่ายชุมชน ร่วมกันหลายหมู่บ้าน เพื่อให้บรรลุถึงแนวทางพึ่งพาตนเองภายในชุมชน และระหว่างเครือข่าย เช่น การพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียงตามหลักทฤษฎีใหม่การตั้งกลุ่มสหกรณ์ กลุ่มออมทรัพย์ การแบ่งการดูแลเป็นคุ้มต่างๆ เพื่อเฝ้าระวังปัญหา การจัดตั้งเครือข่าย ร่วมมือในทุกๆ ด้าน ระหว่างชุมชนด้วยกันเองจึงเป็นการป้องกันปัญหาต่างๆ อย่างถาวร เพราะกิจกรรมเหล่านี้ เน้นกระบวนการรวมกลุ่มของชุมชน ให้ดำรงอยู่อย่างยั่งยืน ซึ่งจะเป็นพื้นฐานของความเข้มแข็งของหมู่บ้าน ชุมชนโดยมีเครื่องมือวิทยากรกระบวนการ องค์กรส่วนท้องถิ่น สถานีอนามัย วัด โรงเรียน กลุ่มพลังต่างๆ ในหมู่บ้าน ชุมชน

ขั้นตอนที่ 7 ประเมินผล

การติดตามประเมินผล ถือได้ว่าเป็นขั้นตอนสุดท้ายในการเข้าดำเนินโครงการ เจ้าหน้าที่ตำรวจ และชุมชน ร่วมกันประเมินผลโดยใช้แบบสำรวจความคิดเห็น (โพล) หรือการสัมภาษณ์บุคคลว่า ภายหลังจากที่ดำเนินโครงการไปแล้ว ชุมชนเกิดความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สิน ลดความหวาดระแวงอาชญากรรมลงได้เพียงใด

วิธีดำเนินการ

ตั้งคณะกรรมการติดตามประเมินผลกิจกรรมออกสัมภาษณ์ เยี่ยมเยือน สอบถามถึงความเปลี่ยนแปลงในหมู่บ้าน/ชุมชน ในทางที่ดีขึ้น มีความสามัคคี เอื้ออาทรต่อกัน และตระหนักถึงการเป็นเจ้าของปัญหาร่วมกันโดยมีเครื่องมือเป็นแบบสำรวจออกพบปะเยี่ยมเยือนรายครัวเรือน และแกนนำกลุ่มต่างๆ ในพื้นที่การดำเนินการเช่นนี้ จึงจะเป็นการเอาชนะปัญหาอย่างยั่งยืนด้วยวิถีชุมชน และพลังของชุมชนเองเป็นหลัก ซึ่งถือเป็นความเข้มแข็งของหมู่บ้าน ชุมชน อย่างแท้จริง

บทสรุป

การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ด้านชุมชนเข้มแข็งเพื่อการป้องกันอาชญากรรม เป็นแนวทางในการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อลดปัญหาอาชญากรรม ด้วยความร่วมมือระหว่างตำรวจและชุมชน มุ่งเน้นให้มีการใช้ความร่วมมือจากประชาชนในพื้นที่ การเพิ่มศักยภาพของคนและชุมชนให้เข้มแข็ง โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจมีหน้าที่ให้ความรู้และสร้างความร่วมมือ เพื่อให้ประชาชนได้มาช่วยเหลืองานป้องกัน

อาชญากรรมและแก้ไขความไม่เป็นระเบียบของชุมชน หลักการนี้สอดคล้องกับหลักการ “การตำรวจชุมชน” (Community Policing) ที่มีต้นกำเนิดในประเทศสหรัฐอเมริกา และได้รับการพัฒนามาจากแนวความคิดของหลักการตำรวจชุมชนสัมพันธ์ (Police Community Relations) นำมาปรับปรุงเพิ่มเติมแนวความคิดใหม่ จนกลายเป็นแนวความคิดในการป้องกันอาชญากรรมที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งกำหนดให้ตำรวจและชุมชนร่วมกันทำงานอย่างใกล้ชิด เสมือนหนึ่งว่าเป็นหุ้นส่วนในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรม ยาเสพติด ปัญหาความเสื่อมโทรมของควมไร้ระเบียบชุมชน ปัญหาคุณภาพชีวิตและความรู้สึกหวาดกลัวภัยอาชญากรรม ทำให้ประชาชนมีความรู้สึกที่ดีต่อตำรวจและใส่ใจในปัญหาอาชญากรรมมากขึ้นเสมือนเป็นหน้าที่ของตนเอง โดยการปฏิบัติตามหลักการด้านชุมชนเข้มแข็งเพื่อการป้องกันอาชญากรรม มีขั้นตอนดำเนินงาน 7 ขั้นตอน ได้แก่ ค้นหาแกนนำและองค์กรท้องถิ่น จุดประกายความคิด ศึกษาพื้นฐานชุมชน วิเคราะห์ปัญหาชุมชน ยกร่างกิจกรรมชุมชน นำกิจกรรมไปสู่การปฏิบัติ และประเมินผล ซึ่งในขั้นตอนการค้นหาแกนนำนั้น ถือเป็นจุดเริ่มต้นและสำคัญที่สุดในการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน หากชุมชนมีแกนนำที่เข้มแข็งแล้ว ก็จะนำพาชุมชนของตนไปในทิศทางที่คนในชุมชนมุ่งหวังร่วมกันได้

การปฏิบัติตามหลักการด้านชุมชนเข้มแข็งเพื่อการป้องกันอาชญากรรม เป็นหัวใจสำคัญของงานป้องกันอาชญากรรม สำนักงานตำรวจแห่งชาติจึงได้กำหนดหลักการดังกล่าวนี้เป็นยุทธศาสตร์ขององค์กร การปฏิบัติในรูปแบบกิจกรรมต่างๆ ซึ่งผู้บังคับบัญชาทุกระดับจะต้องและให้ความสำคัญในบทบาทของหลักการตำรวจชุมชน โดยเฉพาะ การฝึก กำลังเพื่อบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อแก้ไขที่ต้นเหตุของปัญหา ซึ่งจะเป็นส่วนสำคัญในการสร้างความเข้มแข็งอย่างยั่งยืนให้แก่ชุมชนต่อไป

บทที่ 12

พื้นที่ปลอดภัย (Safety Zone)

จากสภาพปัญหาอาชญากรรมต่าง ๆ อันเป็นผลมาจากแหล่งอบายมุข ยาเสพติด การใช้ความรุนแรง ต่อเด็กและสตรี การค้ามนุษย์ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ที่จำเป็นต้องได้รับการจัดการ ควบคุม และป้องกัน มิให้เกิดผลกระทบต่อการดำรงอยู่อย่างปกติสุขประชาชน ซึ่งปัญหาเหล่านี้ย่อมแตกต่างกันไปตามแต่ละพื้นที่และสังคม

สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้พยายามแก้ไขปัญหาเหล่านี้อย่างต่อเนื่องและจริงจังมาโดยตลอด แต่เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาโดยมุ่งหวังผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม และสามารถตรวจสอบได้ จึงมีแนวคิดในการจำกัดพื้นที่ และกำหนดเป็นพื้นที่เฉพาะ เพื่อสะดวกแก่การบริหารจัดการให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ คือ ลดช่องโอกาสที่จะก่อให้เกิดอาชญากรรม และสามารถลดระดับความหวาดกลัวภัยของประชาชน สร้างความเชื่อมั่น ไว้วางใจ และศรัทธาให้กับประชาชนในพื้นที่นั้น ทั้งนี้ การบริหารจัดการย่อมเป็นไปตามสถานการณ์ในแต่ละพื้นที่และสังคม

โครงการ **Safety Zone** จึงเป็น

โครงการหนึ่งของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่จะบริหารจัดการกับปัญหาอาชญากรรมต่าง ๆ ในพื้นที่ที่กำหนดเฉพาะอย่างเป็นระบบ โดยมีแนวคิดในการบูรณาการกำลังพลให้มีการประสานร่วมมือกันทั้งเจ้าหน้าที่รัฐและภาคเอกชนหลายหน่วยงาน ประกอบกับการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินการ ที่จะทำให้ พื้นที่ Safety Zone เป็นเขตปลอดภัยสร้างความอบอุ่นใจให้กับประชาชนได้อย่างเต็มรูปแบบ

แนวความคิดในการสร้างพื้นที่ปลอดภัย (Safety Zone)

พื้นที่ปลอดภัย (Safety Zone) หมายถึง ขอบเขตพื้นที่เฉพาะที่ต้องมีการเฝ้าระวังมากเป็นพิเศษเพื่อไม่ให้เป็นช่องโอกาสที่จะก่อให้เกิดอาชญากรรม และสามารถลดระดับความหวาดกลัวภัยของประชาชน สร้างความเชื่อมั่น ไว้วางใจ และศรัทธา ให้กับประชาชนในเขตพื้นที่นั้น

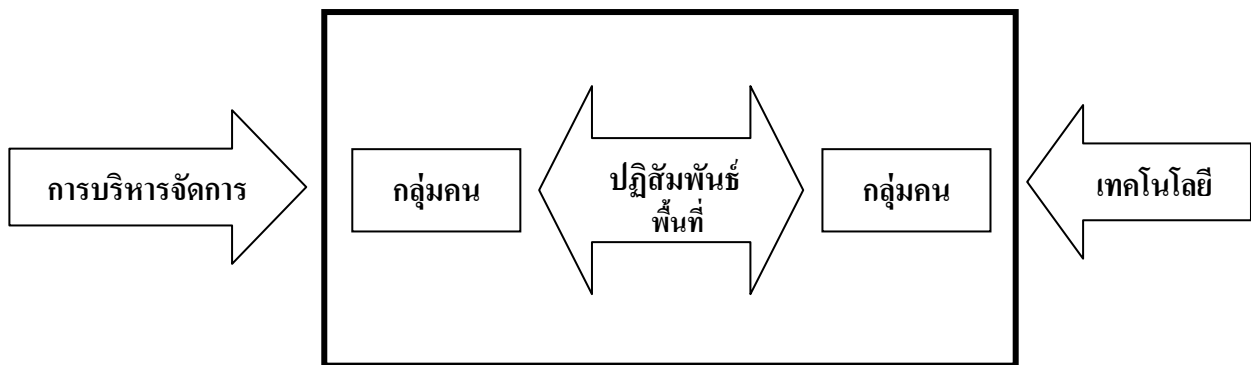
ซึ่งการดำเนินการจัดทำพื้นที่ปลอดภัยเป็นส่วนหนึ่งของการป้องกันอาชญากรรมเชิงรุก ดำเนินการโดยอาศัยการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนทุกส่วนในพื้นที่เป้าหมาย และมีเจ้าหน้าที่ตำรวจให้คำแนะนำ เป็นแกนนำได้ในการเริ่มต้นโครงการ ซึ่งมีเป้าหมายร่วมกัน คือ การป้องกันอาชญากรรมในพื้นที่เป้าหมาย

สามารถสรุปแนวคิดพอสังเขปได้ดังนี้

1. เป็นการดำเนินการเพื่อมุ่งสู่เป้าหมาย “ชุมชนปลอดภัย”
2. ดำเนินการด้วยวิธีการที่หลากหลาย ตามปรัชญา “ดำรงเป้าหมาย หลากหลายวิธีการ”
3. รูปแบบ (Model) ของพื้นที่ปลอดภัย (Safety Zone) จะมีความแตกต่างและเหมาะสมตามลักษณะของสภาพการใช้พื้นที่ สภาพปัญหา รวมทั้งงบประมาณในการดำเนินการ
4. หัวหน้าสถานีเป็นปัจจัยหลักในความสำเร็จ จะต้อง “ลงเล่น” ด้วยตนเอง
5. การเริ่มต้นเป็นความพยายามที่จะดำเนินการส่วนความสำเร็จเป็นสิ่งท้าทายที่รออยู่ข้างหน้าซึ่งคงไม่่ง่ายนัก แต่การรักษาไว้ตลอดไปนั้นยากมากกว่า

องค์ประกอบ

ในการจัดทำ “พื้นที่ปลอดภัย (Safety Zone)” มีส่วนประกอบหลัก คือ พื้นที่, กลุ่มคน, ปฏิสัมพันธ์, การบริหารจัดการ และเทคโนโลยี

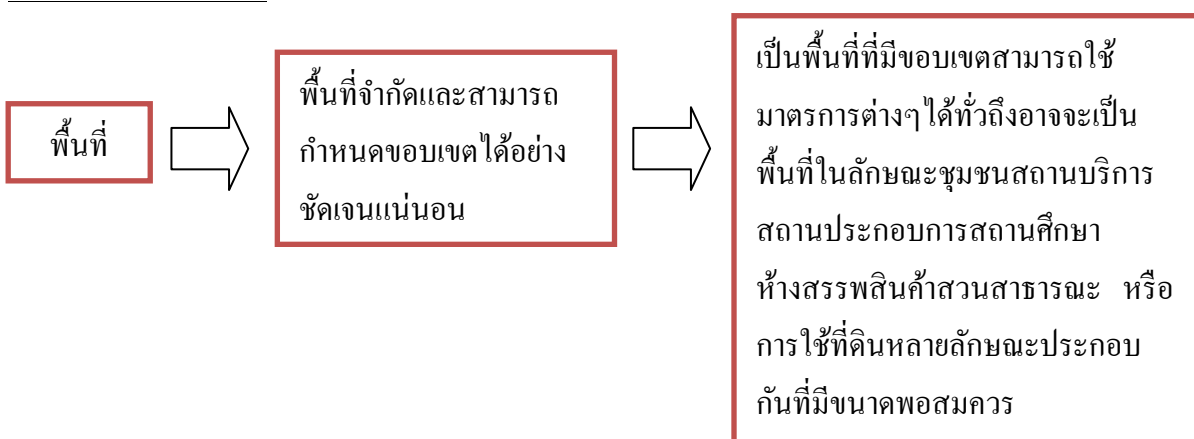

พื้นที่

ลักษณะพื้นที่ (Zone)

- มีขอบเขตที่ชัดเจน
- มีขนาดที่เหมาะสม โดยพิจารณาจากสภาพของปัญหาและจำนวนประชากรในพื้นที่และมีความชัดเจน เพื่อประโยชน์ในการวัดสำหรับการประเมินผล
- อาจพิจารณาทั้งที่เป็นชุมชนและที่เป็นชุมชนผสม
- ขนาดของพื้นที่อาจมีหลายลักษณะตามสภาพของพื้นที่ เช่น พื้นที่ขนาดเล็ก กลาง ใหญ่ (S M L)

กรอบแนวคิดของพื้นที่

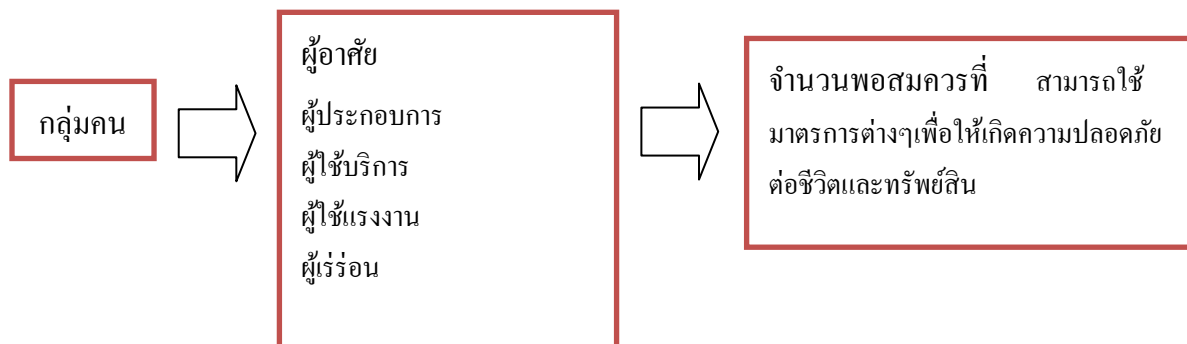

กลุ่มคน และ ปฏิสัมพันธ์

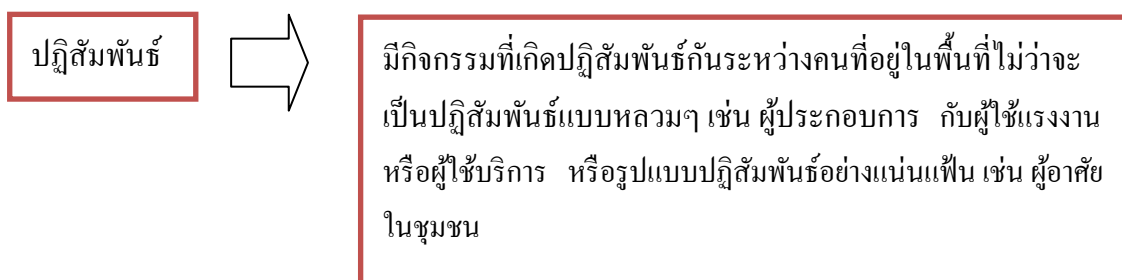
กลุ่มคนและปฏิสัมพันธ์ เป็นองค์ประกอบที่แยกออกจากกันได้ยาก อาจจะเรียกอีกในลักษณะหนึ่งว่า People ware มีลักษณะโดยสังเขปคือ

- ประชาชนในพื้นที่เป็นสาระสำคัญอย่างยิ่งที่ต้องคำนึงถึงเป็นลำดับแรก
- ปัจจัยแห่งความสำเร็จ คือ ความร่วมมือของประชาชน
- การเพิ่มเจ้าหน้าที่ตำรวจให้เข้าไปทำงานไม่ใช่ความหมายของ Peopleware
- คนอาจเป็นกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งแทนประชาชนก็ได้ เช่น รปภ. หรือประชาชนทำหน้าที่ รปภ. เอง

กรอบแนวคิดของกลุ่มคน

กรอบแนวคิดของปฏิสัมพันธ์

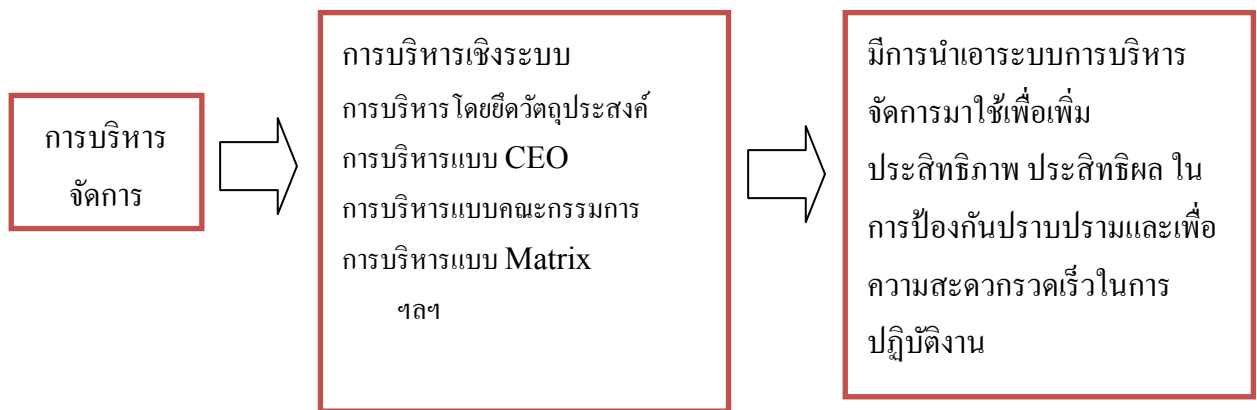
การบริหารจัดการ และ เทคโนโลยี

การบริหารจัดการและเทคโนโลยี เป็นองค์ประกอบที่แยกออกจากกันได้ยากอีกองค์ประกอบหนึ่ง โดยมีลักษณะดังนี้

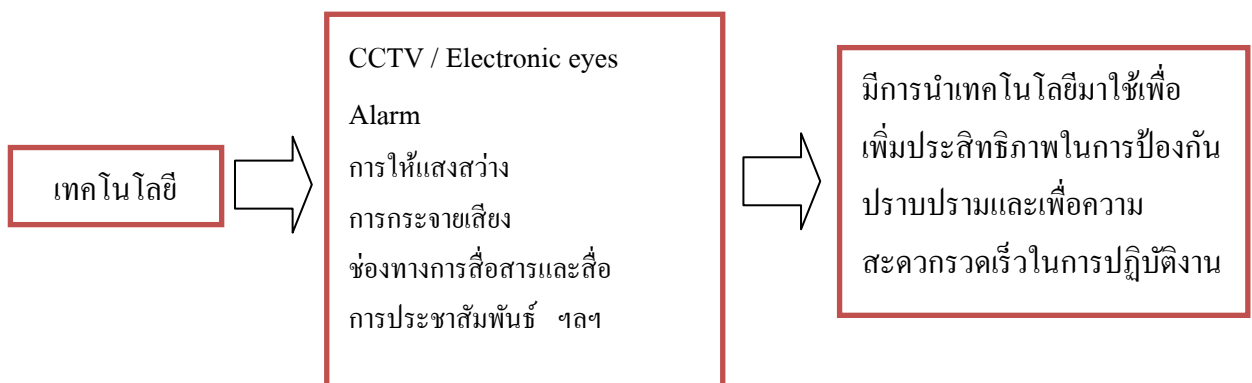
- การบริหารจัดการ คือการนำเอาระบบการบริหารจัดการต่างๆ มาใช้เพื่อจัดให้มี Software และ People ware อย่างถูกต้องเหมาะสม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม และเกิดความสะดวกรวดเร็วในการปฏิบัติงาน
- เทคโนโลยี อาจจัดเป็นส่วนประกอบในลักษณะที่เรียกว่า Software โดยมีลักษณะและความหมายคือ อุปกรณ์ เครื่องมือ หรือตัวช่วยอื่นๆ ที่ไม่ใช่คน (People ware)
- กฎเกณฑ์ กติกา ระเบียบ ภายใน Zone ที่ประชาชนในพื้นที่มีความเห็นตรงกันตกลงร่วมกัน ซึ่งอาจจะเหมือนหรือแตกต่างจากพื้นที่อื่น รวมไปถึงการช่วยกันจัดสภาพแวดล้อมภายใน Zone อันเป็นเทคโนโลยีการจัดการ
- การจัดหาอุปกรณ์เครื่องช่วยต่างๆ ตามสภาพของแต่ละ Zone ตัวอย่างเช่น

- CCTV / Electronic eyes
- Alarm
- การให้แสงสว่าง
- เครื่องกระจายเสียง
- การทำสิ่งกีดขวาง
- เวลาผ่านเข้า-ออก
- การห้ามยานพาหนะหรือบุคคลบางประเภท
- การมีข้อตกลงร่วมกันของผู้ที่อยู่ใน Zone เพื่อจัดทำเป็นกฎเกณฑ์ภายในพื้นที่ (Rule of Zone)
- แหล่งรวมข้อมูล
- ช่องทางการสื่อสารและสื่อประชาสัมพันธ์ ฯลฯ

กรอบแนวคิดของการบริหารจัดการ

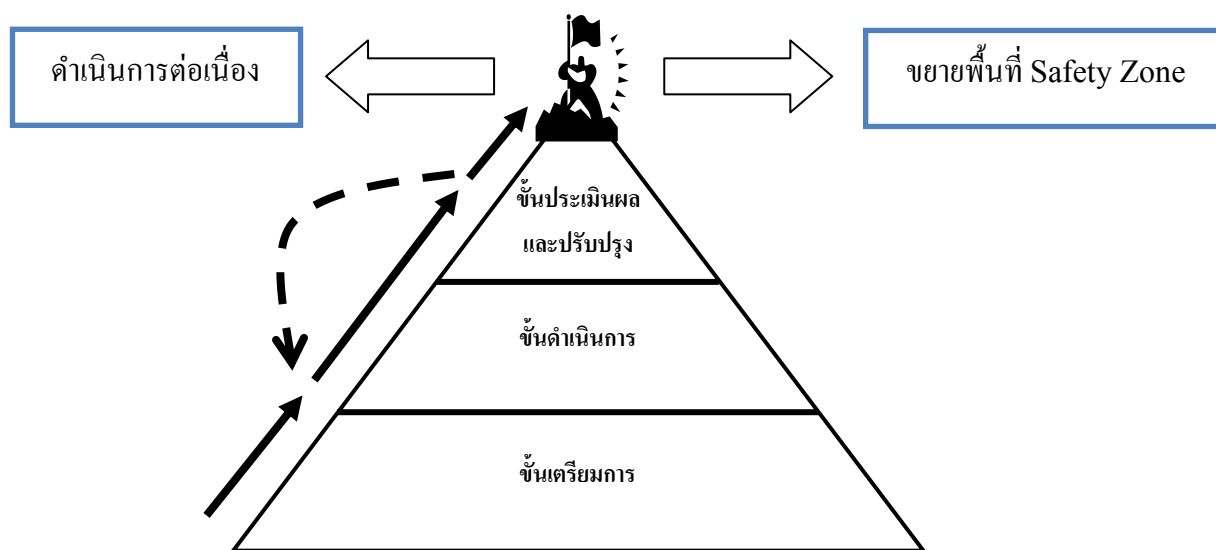

กรอบแนวคิดของเทคโนโลยี

ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน

เขียนเป็นแผนผังขั้นตอนการดำเนินงานได้ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ ประกอบด้วย

1.1 กำหนดพื้นที่เป้าหมาย โดยมีขนาดพื้นที่ชัดเจน เน้นนอน

1.2 วัดผลก่อนการดำเนินการ โดยจัดเก็บข้อมูลท้องถิ่น มาตรการในปัจจุบัน สถานภาพ

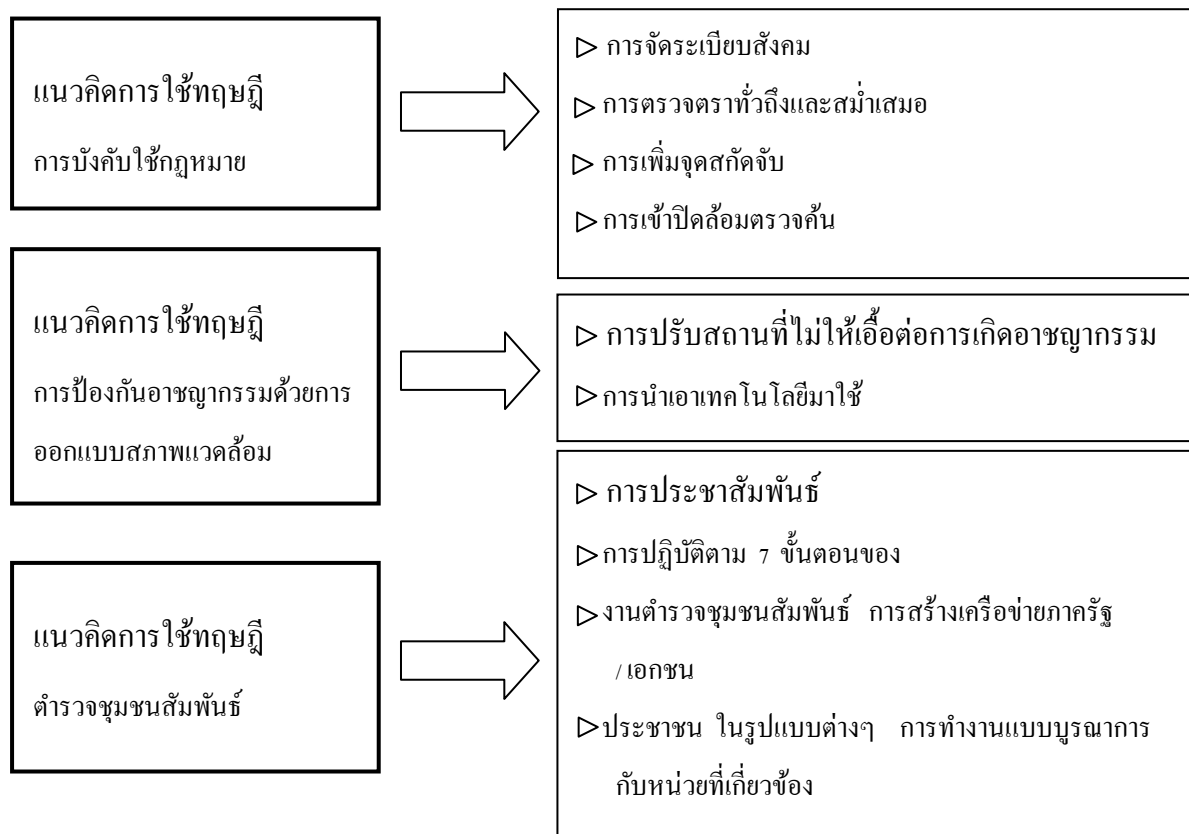
อาชญากรรม ระดับความรุนแรงของอาชญากรรม จัดทำแบบสอบถามระดับความหวาดกลัวภัย ความพึงพอใจ และความประทับใจการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพื่อเป็นข้อมูลไว้เปรียบเทียบ อันเป็นการใช้รูปแบบระเบียบวิธีการวิจัยประเมินผล

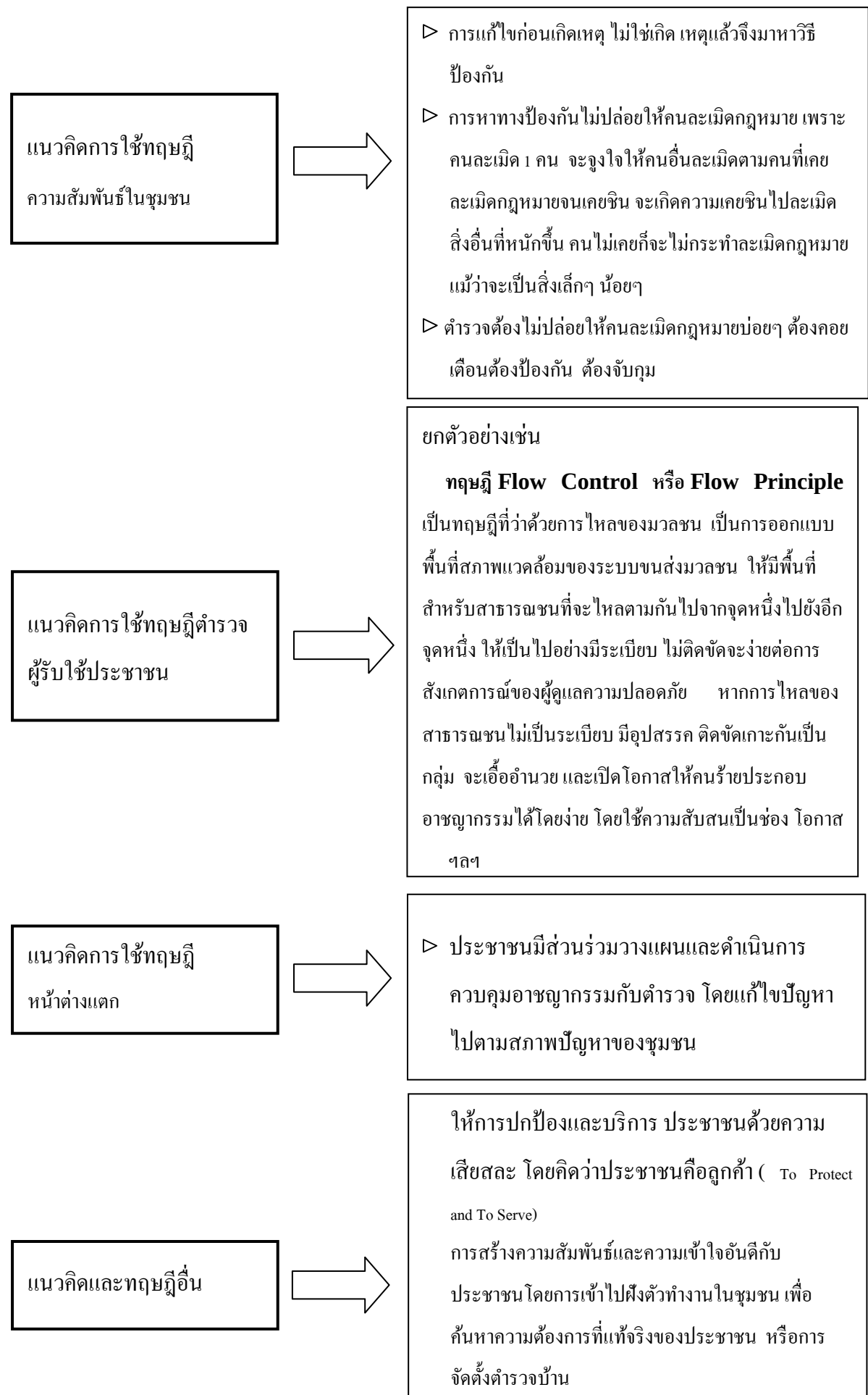
1.3 ปรับทัศนคติ กระบวนการทางความคิดของบุคคลที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ให้เป็นไปในทางเดียวกัน

2. ขั้นดำเนินการ

2.1 การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อหาวิธีการจัดการและการนำเอาเทคโนโลยีมาใช้ให้เหมาะสมกับสภาพของปัญหาและสภาพของพื้นที่แต่ละพื้นที่

2.2 เพื่อให้การดำเนินการเป็นระบบ มีมาตรฐาน และเป็นสากล ในการที่จะบรรลุถึงเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ในการดำเนินการเขตพื้นที่ปลอดภัย (Safety Zone) นั้น ควรพิจารณานำเอาทฤษฎีการป้องกันอาชญากรรม มาประยุกต์ใช้ โดยไม่จำกัดว่าในแต่ละพื้นที่ที่ดำเนินการจะต้องใช้แนวทฤษฎีใดเพียงทฤษฎีเดียว แต่สามารถเลือกใช้ได้หลากหลายแนวทฤษฎี หรืออาจจะประยุกต์เอาแนวความคิดหรือทฤษฎีความรู้อื่นนอกเหนือจากทฤษฎีการป้องกันอาชญากรรม มาประยุกต์เพื่อดำเนินการก็ได้

2.3 วัดผลขณะดำเนินการทุก 3 เดือน โดยจัดเก็บข้อมูลสถานภาพอาชญากรรม ระดับ

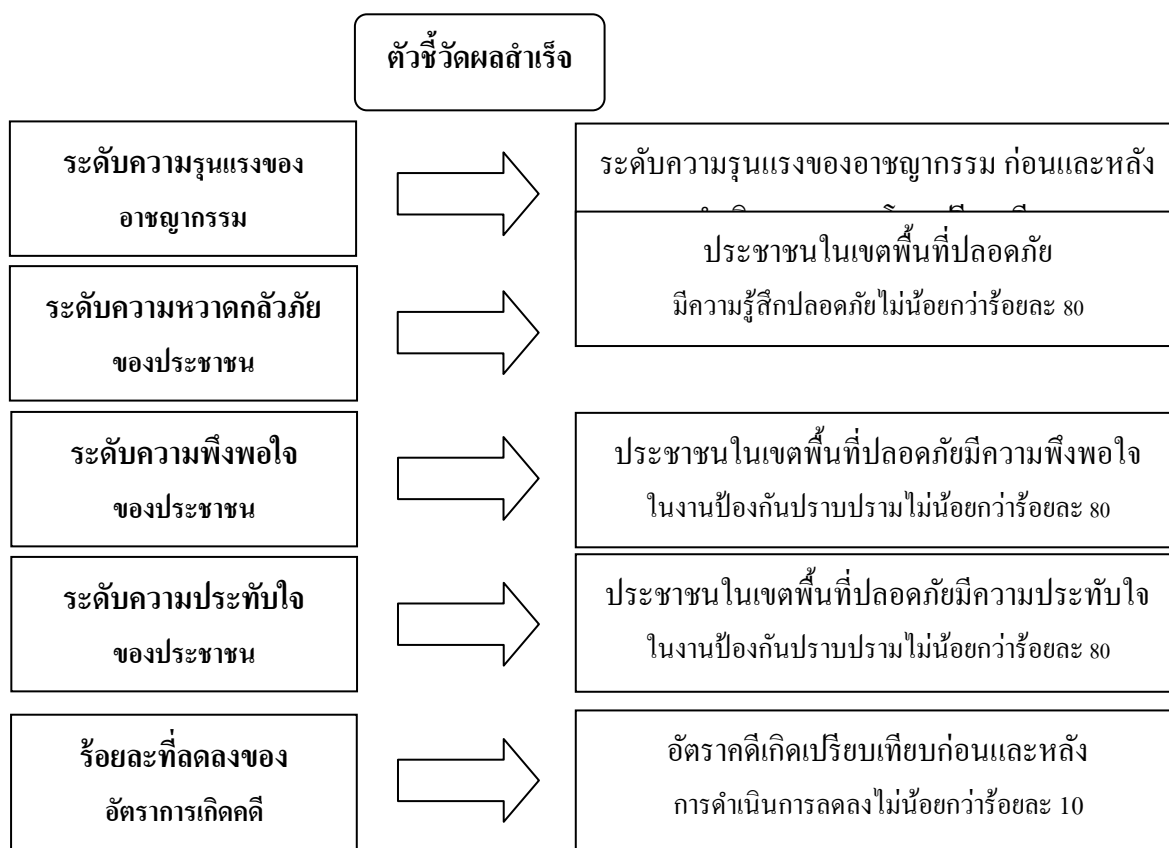
ความรุนแรงของอาชญากรรม จัดทำแบบสอบถามระดับความหวาดกลัวภัย ความพึงพอใจ และความประทับใจการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม แล้วนำไปเปรียบเทียบกับการวัดผลที่ได้ดำเนินการในขั้นเตรียมการ ว่ามีการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอย่างไร อันเป็นการใช้รูปแบบระเบียบวิธีการวิจัยประเมินผลแล้วนำผลที่ได้ไปประมวลผลและวิเคราะห์ว่าจะดำเนินการใช้รูปแบบวิธีการจัดการแบบเดิม หรือควรปรับปรุงเปลี่ยนแปลงรูปแบบวิธีการจัดการใหม่เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้

3. ขึ้นประเมินผลและปรับปรุง

3.1 วัดผลหลังการดำเนินการไปแล้ว 12 เดือน โดยจัดเก็บข้อมูลสถานภาพอาชญากรรม

ระดับความรุนแรงของอาชญากรรม จัดทำแบบสอบถามระดับความหวาดกลัวภัย ความพึงพอใจ และความประทับใจการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม แล้วนำไปเปรียบเทียบกับการวัดผลที่ได้ดำเนินการในขั้นเตรียมการ ว่ามีการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอย่างไร แล้วนำไปเปรียบเทียบกับตัวชี้วัด ว่าการดำเนินโครงการบรรลุเป้าหมายตามตัวชี้วัดหรือไม่ อันเป็นการใช้รูปแบบระเบียบวิธีการวิจัยประเมินผล

3.2 ประมวลผลและวิเคราะห์ผลลัพธ์ที่ได้จากการดำเนินการ โดยมีตัวชี้วัดผลสำเร็จ ดังนี้

3.3 ซ่อมและสร้างจนกว่าจะบรรลุเป้าหมายตามตัวชี้วัดผลสำเร็จ แล้วดำเนินการ
ต่อเนื่องในเขตพื้นที่เดิม

3.4 ดำเนินการขยายผลพื้นที่ Safety Zone ต่อไป

ปัจจัยสู่ความสำเร็จ

ในการจัดทำพื้นที่ปลอดภัย (Safety Zone) นั้น หัวใจหลักที่นำไปสู่ความสำเร็จประกอบไปด้วย

1. ประชาชนต้องร่วมมือกัน มีความสามัคคีที่จะร่วมกันจัดทำ Safety Zone
2. ตำรวจต้องเข้าใจขั้นตอน วิธีการ และให้คำแนะนำ เป็นแกนนำได้ในการเริ่มต้น
3. ผู้เกี่ยวข้องต้องเข้าใจในกระบวนการทุกขั้นตอน
4. มีการกำหนดตัวชี้วัดประสิทธิภาพและประสิทธิผล (KPI) และวัดทุกขั้นตอนแต่ละช่วงเวลา

สิ่งเหล่านี้เป็นการบริหารจัดการของผู้ปฏิบัติเพื่อให้บรรลุผลตามที่คาดหวัง ทำให้พื้นที่เป้าหมาย
ปลอดภัยตามเป้าหมายของการจัดทำโครงการ “พื้นที่ปลอดภัย (Safety Zone)”

โดยมี **“เพลง Safety Zone”** เป็นสื่ออธิบายแนวความคิด วิธีดำเนินงาน และเป้าหมาย ของโครงการ
Safety Zone ไปสู่ประชาชนและเจ้าหน้าที่ตำรวจ ให้มีความเข้าใจมากยิ่งขึ้น ซึ่งมีเนื้อร้อง ดังนี้

เพลง Safety Zone

คำร้อง – ท่านอง อัสวิน เอกมนตรี (มัจฉา) เรียบเรียงดนตรี พณีสหรัญกลี Grand Ex’

ขับร้องโดย กำธร ศรีวิจิตร Power Band บันทึกลีเสียง ห้องบันทึกเสียง อัสวินสตูดิโอ

โปรดิวเซอร์ พ .ต.อ. นันทวิทย์ รามสูต

- (1) เรามาร่วมมือกัน ประสานสัมพันธ์ไมตรี
ร้อยดวงใจทุกดวง ด้วยรักและสามัคคี
เพื่อให้แดนดินนี้...เป็นเซฟตี้โซน
เซฟตี้โซน...โซนของคนดี
เซฟตี้โซน...พื้นที่ปลอดภัย
- (2) อบอุ้นปลอดภัยไร้กังวล พื้นที่เซฟตี้โซนปลอดภัย
เพื่อให้ชีวิตมีชีวา เสริมเพิ่มคุณค่าให้สังคมไทย
เซฟตี้โซน...โซนของคนดี
เซฟตี้โซน...พื้นที่ปลอดภัย
- (3) คนละมือคนละไม้คนละสายตา ช่วยลดปัญหาให้สังคม
ให้โลกยอมรับค่านิยม พื้นที่ปลอดภัยต้องไทยแลนด์
เซฟตี้โซน...โซนของคนดี
เซฟตี้โซน...พื้นที่ปลอดภัย

ดนตรี

Solo

ร้องย้อน

1 – 2 - 3

บทที่ 13

Case Study กรณีศึกษา

กรณีที่ 1

คดีนี้เกิดเมื่อ เวลาประมาณ 16.30 น. กลางปี พ.ศ.2517 สน.พญาไท ได้รับแจ้งว่ามีคนร้ายยังไม่ทราบจำนวนแน่นอน ได้เข้าไปทำการลักทรัพย์ในอาคารซึ่งเป็นตึกแถว ประมาณ 9-10 ห้อง (ปัจจุบันคือศูนย์การค้าโรบินสัน) และคนร้ายยังอยู่ในอาคารที่เกิดเหตุ น่าเชื่อว่าเจ้าของหรือผู้อยู่ในอาคารถูกคนร้ายควบคุมไว้ด้วย เมื่อได้รับแจ้งเหตุเช่นนั้น เจ้าหน้าที่ตำรวจท้องที่ฯ เกิดเหตุจึงได้นำกำลังตำรวจเข้าปิดล้อมเพื่อจู่โจมล้อมจับ แต่ยังไม่สามารถเข้าอาคารที่เกิดเหตุได้เนื่องจากถูกปิดไว้ และเกรงว่าอาจเกิดอันตรายต่อเจ้าของ หรือผู้อยู่ในอาคารดังกล่าว จึงได้รายงานให้ผู้บังคับบัญชาในระดับสูงขึ้นไปทราบ กับขอคำสั่งสนับสนุนจาก กก.วสน. (กก.สตร.บก.สปพ.ในปัจจุบัน) และ กก.สส.น.เหนือ ร่วมปฏิบัติการปิดล้อมด้วย ดังนั้นรอบ ๆ ที่เกิดเหตุจึงเต็มไปด้วยเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายต่าง ๆ ทั้งแต่งเครื่องแบบและนอกเครื่องแบบ ซึ่งผู้บังคับบัญชาในระดับสูงของ บช.น. ในขณะนั้นก็สั่งการให้ปิดล้อมไว้ก่อน และให้ทำรายงานข่าวให้แน่นอนก่อนว่า คนร้ายมีกี่คน ยังอยู่ในที่เกิดเหตุหรือไม่ เจ้าของหรือคนในอาคารยังอยู่ในห้องที่เกิดเหตุหรือไม่ ในขณะที่ยังไม่ได้ข่าวเพิ่มเติมก็เป็นเวลาใกล้ค่ำเข้าไปทุกที อากาศเริ่มจะมีมืดลง เจ้าหน้าที่ตำรวจบางคน ที่มีความกล้าหาญก็ได้พยายามหาช่องทางปีนเข้าไปทางห้องใกล้เคียง โดยเข้าทางเพดาน และพยายามคลานเข้าไปให้ถึงห้องที่เกิดเหตุ ซึ่งก็ไม่ทราบห้องที่แน่นอน และยังไม่มีการสั่งให้ปฏิบัติเช่นนั้น สักครู่ก็ได้ยินเสียงปืนดังขึ้น 1 นัด และต่อมาก็มีเสียงปืนดังขึ้นมาอีก 2 – 3 นัด ทั้งช่วงเวลาเล็กน้อย ผู้บังคับบัญชาที่เกิดเหตุจึงได้สั่งการให้เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ล้อมอยู่ชั้นนอกจัดฟ่งประตูอาคารเข้าไป ปรากฏว่าชั้นล่างไม่มีผู้ใดอยู่เลย แต่ชั้นที่สองพบคนร้ายยิงตัวตาย ปืนตกอยู่ข้างตัว ไม่พบฝ่ายเจ้าของอาคารแต่บนเพดานพบเจ้าหน้าที่ตำรวจ 1 นาย ถูกยิงเข้าที่ก้นได้รับบาดเจ็บ แต่จากการสอบสวนได้ความว่า ขณะคลานเข้าไปเหนือห้องที่เกิดเหตุได้ยินเสียงปืนดังขึ้น 1 นัด จึงหมอบอยู่กับที่และถูกยิงมาทางข้างหลังถูกตนเองที่ก้น 1 นัด น่าเชื่อว่าเป็นการยิงกันเอง โดยผู้ติดตามเข้ามาโดยไม่ทราบว่าเป็นใคร

เหตุที่ยิงกันเองเกิดจากสาเหตุ ดังนี้

1. มีการปฏิบัติการร่วมกันหลายหน่วย แต่ไม่มีหัวหน้าสั่งการที่แท้จริง ต่างฝ่ายต่างปฏิบัติ
2. ยังไม่ได้รับคำสั่งก็มีผู้กล้าหาญเข้าไปในที่เกิดเหตุ
3. ไม่มีสัญญาณบอกฝ่าย
4. ขาดวินัยการยิง ได้ยินเสียงปืนก็ยิงสุมกันไป
5. ขาดข่าวสารที่ดี

กรณีที่ 2

คดีเกิดเมื่อเวลาประมาณ 11.00 น. ปลายปี พ.ศ. 2517 กก.สส.น.ได้ และ สน.พลับพลาไชย 2 ได้รับแจ้งความจากฝ่ายผู้เสียหายว่า ถูกคนร้ายลักทรัพย์ไป จึงประกาศแจ้งความรางวัลไว้ในหนังสือพิมพ์ คนร้ายได้ติดต่อมา และนัดหมายให้นำเงินรางวัลใส่กระป๋องเล็ก ๆ ไปวางไว้ที่ฐานเจดีย์ในวัดพลับพลาไชย ซึ่งอยู่ฝั่งตรงข้ามกับ สน.พลับพลาไชย 2 ในวันรุ่งขึ้น ที่มาแห่งนี้ เวลาประมาณ 10.00 น. กก.สส.น.ได้ จึงได้มอบหมายให้ ว่าที่ ร.ต.ต. ซึ่งเป็นนายตำรวจใหม่ 2 นาย กับตำรวจอีก 2 – 3 นาย ไปซุ่มสังเกตการณ์เพื่อจู่โจมล้อมจับเช่นเดียวกัน โดยทั้งสองฝ่ายแต่งกายนอกเครื่องแบบ และไม่เคาะรั้วกันมาก่อน กับไม่ได้ติดต่อประสานงานกันแต่อย่างใด ทั้งที่ฝ่าย กก.สส.น.ได้ เป็นฝ่ายวางแผนให้ผู้เสียหายนำภาชนะใส่เงินไปวางไว้ก่อนกำหนดเวลานัดหมายพอสมควร เจ้าหน้าที่ กก.สส.น.ได้ จึงได้ดำเนินการตามแผน แล้วซุ่มดูอยู่รอบ ๆ โดยไม่ทราบว่ามีฝ่ายสืบสวนของ สน.พลับพลาไชย 2 มาซุ่มจู่โจมล้อมจับอีกด้วย ฝ่ายต่างรอกันไปได้ประมาณ 1 ชม.เศษ ไม่ปรากฏว่ามีคนร้ายเข้ามาหยาบยาชณะบรรจุเงิน ฝ่าย สส.น.ได้ จึงได้ส่งเลิกแผนปฏิบัติงานโดยนายตำรวจใหม่เป็นผู้เดินไปเก็บภาชนะบรรจุเงิน ขณะกำลังเก็บเงินนั้น ฝ่ายสืบสวน สน.พลับพลาไชย 2 ก็เข้าใจว่าคนร้ายเข้าหยิบเงินตามที่ตกลงไว้ กับฝ่ายผู้เสียหายบรรจุเงิน ขณะกำลังเก็บเงินนั้น ฝ่ายสืบสวน สน.พลับพลาไชย 2 ก็เข้าใจว่าคนร้ายเข้าหยิบเงินตามที่ตกลงไว้กับผู้เสียหาย เนื่องจากไม่รู้จักรักกัน จึงปรากฏตัวออกจากที่ซ่อนจะเข้าจับกุม ทางด้าน กก.สส.น.ได้ ก็เข้าใจว่าฝ่ายคนร้ายจะเข้าแย่งชิงจึงได้ชักปืนยิงต่อสู้ แต่เนื่องจากเป็นนายตำรวจใหม่ก็ไม่กล้ายิง จึงถูกฝ่ายสืบสวนของ สน.พลับพลาไชย 2 ยิงเอา กว่าจะแสดงตนก็สายไปแล้ว เป็นเหตุให้กรมตำรวจเสียนายตำรวจอนาคตไกลไป 2 นาย

วิเคราะห์สาเหตุที่ยังกันเอง

1. เมื่อรับข้อมูลข่าวสาร ไม่ตรวจสอบหรือสอบถามเสียก่อนว่าได้ไปแจ้งความไว้ที่ใดบ้างหรือไม่ เนื่องจากมีหลายหน่วยงานที่สามารถปฏิบัติการในงานนี้ได้
2. ขาดการประสานงานระหว่างหน่วยปฏิบัติกับตำรวจท้องที่
3. นายตำรวจใหม่ขาดประสบการณ์ในการทำงาน ไม่รู้จักมักคุ้นกับตำรวจสืบสวนของ สน. มาก่อน
4. ขาดการให้สัญญาณหรือไม่มีสัญญาณบอกแต่อย่างใด
5. ขาดการวางแผนที่ดี

หลังจากเกิดเหตุยังกันเอง และสูญเสียกำลังพลไปในปี พ.ศ. 2518 ตร. จึงได้ออกคำสั่งให้หน่วยปฏิบัติต่าง ๆ ได้มีการประสานงานกันก่อนการปฏิบัติ โดยกำหนดให้ฝ่าย สน.ท้องที่ที่มียศสูงที่สุดเป็นหัวหน้า ส่วนสนับสนุนต่าง ๆ ในที่เกิดเหตุต้องมารายงานตัว และฟังคำสั่งฝ่ายท้องที่แต่เพียงผู้เดียว (ฝ่ายท้องที่หมายความว่าผู้บังคับบัญชาที่สูงขึ้นไปตามลำดับด้วย) และแม้จะมียศเท่ากัน ก็ให้ฝ่ายท้องที่เป็นหัวหน้า และหลังจากมีคำสั่งออกมาแล้วเป็นเวลานานกว่า 20 ปี ใน บข.น. หรือหน่วยปฏิบัติในการจู่โจมล้อมจับ ยังไม่ปรากฏว่ามีเหตุการณ์ปะทะกันเองเกิดขึ้นอีกเลย

สำหรับกรณีตัวอย่างซึ่งประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานเป็นอย่างดี เกิดขึ้นดังนี้

คดีนี้เกิดเมื่อเวลาประมาณ 22.00 น. กลางปี พ.ศ. 2525 สน.ยานนาวา ได้รับแจ้งเหตุว่ามีเหตุใช้อาวุธปืนยิงคนภายในบ้าน อาจเสียชีวิตแล้ว ในซอยเส้นต์หลุย 3 สวญ. และกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจและฝ่ายสืบสวน จึงได้ไปจู่โจมล้อมจับที่เกิดเหตุไว้เพื่อหาทางเข้าจับกุมระงับเหตุได้มีหน่วยกำลังของ กก.สตร.

ทั้งสายตรวจ และ ผ.อาวุธพิเศษ เข้าร่วมปฏิบัติการยังที่เกิดเหตุ โดยเมื่อมาถึงที่เกิดเหตุ ผ.สายตรวจและอาวุธพิเศษ ซึ่งนำทั้งอาวุธปืนสั้น และปืนยาวร้ายแรงมาปฏิบัติการ ได้มารายงานตัวต่อ สวญ.สน.ยานนาวา ในขณะนั้นตามคำสั่งของ สวญ. จึงได้สั่งให้ ผ.อาวุธพิเศษหาที่สูง มีอาวุธปืนยาวคอยคุ้มกัน และส่วนอื่นให้ รออูรอบ ๆ เท่านั้นห้ามยิงปืนโดยเด็ดขาดจนกว่าจะได้รับคำสั่งจาก สวญ. แต่ผู้เดียว เนื่องจากในที่เกิดเหตุ เป็นผู้มียศสูงสุดแต่ผู้เดียว ซึ่งเวลานั้นค่อนข้างจะอันตรายเพราะเป็นคำคืน ทศนวิสัยมีดมน มองเห็นกันได้ ในระยะใกล้เท่านั้น แต่ทุกคนก็ปฏิบัติตามคำสั่ง ตร.โดยเคร่งครัด และใช้ความรู้ความสามารถเข้าจู่โจมล้อม จับคนร้ายได้โดยละมุนละม่อม พร้อมอาวุธปืนของกลางโดยไม่เสียเลือดเนื้อแต่อย่างใด

ดังนั้น การที่จะประสบความสำเร็จในการจู่โจมล้อมจับได้นั้นจะต้อง

1. มีการประสานงานกันอย่างดี
2. มีการวางแผนแบ่งหน้าที่มีการปฏิบัติอย่างชัดเจน
3. ทุกหน่วยปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด

กรณีที่ 3

คดีนี้เกิดขึ้นเมื่อวันที่ช่วงเช้าของวันที่ 2 พ.ค. 2553 ตำรวจ สภ.ทุ่งหลวง อ.ปากท่อ จ.ราชบุรี รับแจ้งจากชาวบ้านว่ามีชายหญิงขับรถปิกอัพฟอร์ด สีดำ ขับมาวนเวียนอยู่บนถนนสายบ้านหนองโก-ทุ่งหลวง อ.ปากท่อ ท่าทางมีพิรุธ ตำรวจสายตรวจจึงได้ออกไปตรวจสอบและพบรถต้องสงสัยคันดังกล่าวจึงเรียกให้จอดเพื่อขอตรวจค้น แต่คนขับเร่งเครื่องหนี ก่อนนำรถไปจอดทิ้งไว้ในป่าละเมาะแล้ววิ่งหลบหนีเข้าป่า ตำรวจติดตามจับกุมมาได้ 1 คน ตรวจค้นในกระเป๋าสะพายพบยาเสพติดและอาวุธปืนพร้อมกระสุนปืนจำนวนมาก ตำรวจจึงประสานชุดกลุ่มงานสืบสวน ภ.จว.ราชบุรี ขยายผลไปตรวจค้นบ้านเป้าหมายเพื่อหาตัวคนร้ายที่หลบหนี โดยเจ้าหน้าที่กลุ่มงานสืบสวน ภ.จว.ราชบุรี 2 นายได้รับคำสั่งให้ขับรถกระบะตราโล่ตามไปสมทบ แต่ระหว่างทางพบรถเก๋งของกลุ่มคนร้ายขับสวนทางออกมาจากพื้นที่ที่จะไปตรวจค้น และจำได้ว่า เป็นทะเบียนรถต้องสงสัย จึงขับรถย้อนกลับติดตามไป กระทั่งรถเก๋งคนร้ายไปจอดติดสัญญาณไฟแดงสี่แยกเกิดเหตุ เจ้าหน้าที่ตำรวจฯ จึงรีบขับรถเข้าประกบและเจ้าหน้าที่ที่นั่งฝั่งข้างคนขับได้ลงไปเกาะกระจกรถเก๋งคันดังกล่าว(ฝั่งคนขับ) เพื่อขอทำการตรวจค้นเพราะเห็นว่าในรถมีเพียงคนเดียว จากนั้นคนร้ายได้เปิดประตูรถออกมาแล้วลั่นกระสุนใส่ 1 นัด ถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจฯคนดังกล่าวถูกลงกับพื้นเสียชีวิต เจ้าหน้าที่อีกนายหนึ่งเห็นดังนั้นจึงรีบลงจากรถเข้าไปช่วยเพื่อน โดยวิ่งอ้อมไปทางด้านหน้าของรถเก๋งปรากฏว่าถูกคนร้ายยิงใส่อีก 2 นัด เสียชีวิตทันที จากนั้นคนร้ายได้วิ่งไปลี้ภัย ขย.ของชาวบ้านใกล้เคียงจับขึ้นไปได้ประมาณ 1 กม. ก่อนจอดทิ้งไว้แล้วหลบหนีต่อ

วิเคราะห์สาเหตุการสูญเสียเกิดจาก

1. ขาดการวางแผนที่ดี
2. ขาดการประสานงานที่ดี สังเกตได้จากไม่มีกำลังในการเข้าสนับสนุนการปฏิบัติ
3. เจ้าหน้าที่ประมาท และไม่ทำตามยุทธวิธีในการเข้าตรวจค้น

ภาคผนวก

(แบบฟอร์มรายงานต่าง ๆ)

แผนการตรวจของสายตรวจ สถานีตำรวจ

ผลัดตรวจที่ 1 เวลา 00.01 - 08.00 น. ระหว่างวันที่

ผนวก ก

สายตรวจ	การประกอบ กำลัง	ช่วงเวลา	การปฏิบัติ	หมายเหตุ
20 ตรวจทั่วไป		23.30 – 24.00 00.01 - 01.20 01.30 – 02.30 03.00 – 04.00 04.01 – 05.00 05.01 – 08.00 08.00 – 08.30	ตรวจอุปกรณ์ เครื่องแต่งกาย ยานพาหนะ อบรมปล่อยแถว สายตรวจ และบันทึกต่างๆ ตรวจสอบห้องควบคุมฯ เจ้าหน้าที่บน สน. ยามตู้ และจุด รับแจ้งเหตุ ว.4 ตรวจสอบสถานบริการ ตั้งจุด ว.43 ว.10 ป้องกันเหตุ ตามความเหมาะสม ว.4 สุ่มตรวจสอบ และร่วมปฏิบัติกับสายตรวจ เก็บรวบรวมผลการตรวจและบันทึกในสมุดอาชญากรรม	
จยย. เขตตรวจที่ 1	2 นาย	00.01 – 01.10 01.20 – 01.30 01.40 – 02.30 03.00 – 04.00 04.45 – 04.55 06.50 – 07.00 07.45 – 08.15	เปลี่ยนสมุดคู่แดงในเขต ว.10 จุดตรวจ 02 น.1 ว.4 สถานบริการ ตั้งจุด ว.43 ถนน..... ว.10 ป้อมน้ำมัน ปตท. ถนน..... ว.10 ร้านเซเว่น – อีเลฟเว่น ถนน..... ว.10 หน้าตลาด	
จยย. เขตตรวจที่ 2				
จยย. เขตตรวจที่ 3				

ตรวจแล้วถูกต้อง

พ.ต.ท.

(.....)

รอง ผกก.ป. สถานีตำรวจ

วันที่ เดือน.....พ.ศ.25.....

แผนการตรวจประจำวันของสายตรวจ สถานีตำรวจ.....

ผนวก ข

ผลัดตรวจที่ ระหว่างเวลา ของวันที่

ประเภทของสายตรวจ นามเรียกขาน / เขตตรวจที่

การปฏิบัติ	สถานที่	เวลา	หมายเหตุ
ว.10	1. 2. 3. 4.		
ว.43	1. 2.		
การตรวจสัมพันธ์ กับ กับ กับ	1. 2. 3.		
จุดก้ำวสกัค			

(ลงชื่อ) พ.ต.../ร.ต...

(.....)

สวป./รอง สวป. สถานีตำรวจ

..... / / 25....

แบบสรุปรายงานผลการปฏิบัติของสายตรวจ (สำหรับหัวหน้าสายตรวจ)

ผนวก ก

สถานีตำรวจ.....

วันที่ เดือน พ.ศ. 25.....

เรียน รอง ผกก.ป. / สวป. สถานีตำรวจ

กระผมได้ออกปฏิบัติหน้าที่ ระหว่างเวลา น. ถึงเวลา น. ของวันนี้
(.....) ขอสรุปรายงานผลการปฏิบัติของสายตรวจ เพื่อโปรดทราบ ดังนี้

1. สายตรวจปกติ นายตำรวจ นาย ขึ้นประทวน นาย จัดเป็นสายตรวจรถยนต์
..... สาย สายตรวจรถจักรยานยนต์ สาย
2. สายตรวจเสริม ระหว่างเวลา น. ถึงเวลา น. จำนวน นาย
จัดเป็น สายตรวจรถจักรยานยนต์ สาย
3. อาสาสมัคร จำนวน นาย ตั้งแต่เวลา น. ถึงเวลา น.
4. จัดสายตรวจประจำเขตตรวจ ดังนี้
 - 4.1 รถจักรยานยนต์ ประจำเขตตรวจที่
 - 4.2 รถจักรยานยนต์ ประจำเขตตรวจที่
 - 4.3 รถจักรยานยนต์ ประจำเขตตรวจที่
 - 4.4 รถจักรยานยนต์ ประจำเขตตรวจที่
 - 4.5 รถจักรยานยนต์ ประจำเขตตรวจที่
5. รักษาความปลอดภัย
 - 5.1 ขบวน เวลา น.
 - 5.2 ขบวน เวลา น.
 - 5.3 ขบวน เวลา น.
6. รักษาความสงบเรียบร้อยการชุมนุม
 - 6.1 กลุ่ม ณ บริเวณ เวลา น.
 - 6.2 กลุ่ม ณ บริเวณ เวลา น.
 - 6.3 กลุ่ม ณ บริเวณ เวลา น.

7. เยี่ยมเยือนประชาชน

ลำดับ	ผู้รับการเยี่ยมเยือน	ที่อยู่	หมายเลขโทรศัพท์	ข้อมูลที่ได้รับ
1.				
2.				
3.				

8. การตรวจสอบพื้นที่ มีดังนี้

ลำดับ	ตรวจสอบพื้นที่กับผู้ใด	สถานที่	เวลา	ลงชื่อผู้ที่ได้รับ การตรวจสอบพื้นที่
1.				
2.				
3.				

9. การระงับเหตุ

- จับกุม

ลำดับ	ข้อหา	สถานที่เกิดเหตุ	ผลการปฏิบัติ
1.			
2.			
3.			

10. ตั้งจุดตรวจค้น ดังนี้

ลำดับ	กำลังพล / ว.43	เวลา / สถานที่	ผลการปฏิบัติ
1.			
2.			
3.	5 นาย / เคลื่อนที่	10.00-10.30 น. กลางซอยราชวิถี 16	

ขอรับรองว่าเป็นความจริง

(ลงชื่อ) พ.ต.../ร.ต...

(.....)

.....)

สวป. / รอง สวป. สถานีตำรวจ

แบบรายงานผลการปฏิบัติของสายตรวจ

ผนวก ง

สถานีตำรวจ

วันที่ เดือน พ.ศ. 25.....

เรียน สวป. สถานีตำรวจ (ผ่าน หน.ชุดสายตรวจ)

กระผมผู้รายชื่อท้ายบันทึกนี้ได้ร่วมกันออกตรวจท้องที่ ในเขตตรวจที่ ระหว่างเวลา น. ถึงเวลา น. ของวันนี้ (.....) ตามคำสั่งแล้ว ขอรายงานผลการปฏิบัติเพื่อโปรดทราบ ดังนี้

1. การรับเหตุ - จับกุม

ลำดับ	ข้อหา	สถานที่เกิดเหตุ	ผลการปฏิบัติ
1.			
2.			
3.			

2. การประชาสัมพันธ์ พบปะเยี่ยมเยียนประชาชน ดังนี้

ลำดับ	ผู้รับการเยี่ยมเยียน	ที่อยู่	หมายเลขโทรศัพท์	ข้อมูลที่ได้รับ
1.				
2.				
3.				

3. การตรวจค้นบุคคล และยานพาหนะต้องสงสัย ดังนี้

ลำดับ	ชื่อผู้ถูกตรวจค้น	ที่อยู่ / หมายเลขทะเบียน	จุดที่ตรวจค้น	ผลการตรวจค้น
1.				
2.				
3.				

4. การตรวจสัมพันธ์กับสายตรวจอื่น ดังนี้

ลำดับ	ตรวจสัมพันธ์กับผู้ใด	สถานที่	เวลา	ลงชื่อผู้ที่ได้รับการตรวจสัมพันธ์
1.				
2.				
3.				

5. ข้อมูลที่ควรทราบ

ลำดับ	รายละเอียด	หมายเหตุ
1.		
2.		
3.		

ขอรับรองว่าเป็นความจริง

(ลงชื่อ) (ลงชื่อ)

(.....)

(.....)

สายตรวจนามเรียกขาน

ข้อมูลการตรวจเยี่ยมชุมชน

ผนวก จ

ชุมชน/หมู่บ้าน.....สถานีตำรวจ

1. ชื่อผู้ตรวจเยี่ยม ยศ.....ชื่อ - ชื่อสกุล.....ตำแหน่ง.....

2. สถานที่ตรวจเยี่ยม เลขที่.....หมู่ที่.....ตรอก/ซอย.....ถนน.....แขวง.....
.....เขต.....กทม. โทร.....☐ชุมชนจดทะเบียน ☐ยังไม่ได้จดทะเบียน ☐มีกรรมการชุมชน ☐ยังไม่มีกรรมการชุมชน

3. ข้อมูลผู้รับการตรวจเยี่ยม

3.1 พบ ☐เจ้าของบ้าน ☐บุคคลในครอบครัว ☐ผู้ดูแลชื่อ.....

อายุ.....ปี อาชีพ.....สถานที่ทำงาน.....โทร.....

สถานภาพในชุมชน ☐ประธาน ☐กรรมการ ☐กลทั่วไป ☐อาศัยชั่วคราว

3.2 ผู้อาศัยอยู่ในบริเวณบ้าน จำนวน.....คน เป็นชาย.....คน หญิง.....คน

เกี่ยวข้องกับ บิดา มา ☐ ปู่ ย่า ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ยายลุง ป้า ☐ น้ำ ☐ นุ ☐.....คน ☐ ☐ ☐☐หลาน.....คน ผู้พี่ ☐อาศัย.....คน ☐คนรับใช้.....คนพนักงาน.....คน ☐ ☐ อื่น ๆ คน4. พื้นที่ชุมชนเป็น ☐พื้นที่พักอาศัย ☐พื้นที่เกษตรกรรม ☐พื้นที่เขตอุตสาหกรรม☐พื้นที่พัก/เกษตรกรรม ☐พื้นที่เขตย่านการค้า ☐ศูนย์ราชการอื่น ๆ (ระบุ) ☐.....5. ประเภทของยาเสพติดที่แพร่ระบาดในชุมชน ☐ยาเสพติด ☐มียาเสพติด ☐ยาบ้า ☐เฮโรอีน ☐ไอ ☐กัญชา ☐อื่น ๆ (ระบุ)..... ☐

6. ระดับความรุนแรงของปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชน

รุนแรง ปานกลาง เบาบาง ☐ ☐ ☐7. หน่วยงานสำคัญที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ ☐เรียน.....แห่ง วัด.....☐แห่งคริสตจักร.....แห่ง สุเหร่า.....☐.....แห่ง ☐☐หน่วยราชการ.....แห่ง ☐รัฐวิสาหกิจ.....แห่ง

8. การประชุมรับฟังความคิดเห็น/ การแก้ไขปัญหาชุมชนในปีปัจจุบัน มี.....ครั้ง

ไม่มีการประชุม ☐

9. ระดับความพึงพอใจการปฏิบัติงานของสถานีตำรวจในการแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด

ในชุมชน ☐มาก ☐กลาง ☐น้อย ☐ ☐ไม่พอใจ

-2-

10. ท่านเข้าร่วมกิจกรรมกับสถานีตำรวจหรือไม่

- ☐ ไม่เคย เคย...☐...ครั้ง ☐ สมาชิกแจ้งข่าวอาชญากรรม.....ครั้ง
- อบรมตำรวจบ้าน.....ครั้ง ☐
- อบรมการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน.....ครั้ง
- อบรมโครงการ 3 ประสานด้านภัยอาชญากรรม.....ครั้ง
- เป็น กต.ตร. ของ สถานีตำรวจ.....ครั้ง ☐
- อบรมอื่น ๆ (ระบุ).....ครั้ง

11. สถานีตำรวจเคยรายงานหรือแจ้งผลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานแต่ละเดือนให้ชุมชนทราบ หรือไม่

- ☐ ไม่เคย ☐ เคย.....ครั้ง โดยการ.....ประกาศในชุมชน
- แจกแผ่นปลิว ☐ - แผ่นพับ
- แจ้งในที่ประชุมประจำเดือน ของสำนักงานเขต.....
- อื่น ๆ (ระบุ).....ครั้ง

12. ในการไปตรวจเยี่ยมเจ้าหน้าที่ตำรวจ ได้แจกเอกสารเกี่ยวกับ

- ☐ ไม่ได้แจก แจก..... คำแนะนำในการ.....กันปราบปรามอาชญากรรม
- คำแนะนำในการป้องกันปราบปรามยาเสพติด ☐
- คำแนะนำในการแจ้งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ.....อาชญากรรม
- ☐ อาชญากรรม ☐ อบายมุข ☐ ยาเสพติด
- ☐ ผู้มีอิทธิพล ☐ เด็ก-เยาวชนกระทำความผิด
- คำแนะนำในการติดต่อราชการ ☐
- อื่น ๆ (ระบุ).....

13. ระดับความพึงพอใจการปฏิบัติงานของสถานีตำรวจในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน

- ☐ ปานกลาง ☐ ไม่พอใจ ☐

14. ประเภทของอาชญากรรมที่เกิดขึ้นเป็นประจำในชุมชน ☐ ประทุษร้ายต่อทรัพย์(ลักขโมย ชิง ปล้น)

- ☐ ทะเลาะวิวาท ☐ ก่อความเดือดร้อนรำคาญ ☐ ทำร้ายร่างกาย ☐ อื่น ๆ (ระบุ).....

15. ปัญหาสำคัญของชุมชนที่ต้องการให้ตำรวจดำเนินการ 1.

2. 3.

16. ข้อเสนอแนะ 1.

2. 3.

ข้อมูล ณ วันที่..... เดือน.....พ.ศ. 25.....

(ลงชื่อ).....ผู้รับการตรวจเยี่ยม

บันทึกการตรวจยึดรถ

ผนวก จ

บันทึกที่

วันที่ เดือน พ.ศ.

บันทึกฉบับนี้แสดงว่า วันที่ (.....) เวลาประมาณ น. เจ้าพนักงานตำรวจ

ประจำสถานีตำรวจ มี

ได้ร่วมกันตรวจยึด () รถยนต์ () รถจักรยานยนต์ () รถชนิดอื่นๆ

ยี่ห้อ รุ่น/แบบ สี ทะเบียน

เลขตัวรถ เลขเครื่องยนต์

พร้อมอุปกรณ์ส่วนควบมี

จาก นาย/นาง/นางสาว อายุ ปี อยู่บ้านเลขที่

หมู่ ถนน/ซอย ตำบล/แขวง อำเภอ/เขต

จังหวัด โทรศัพท์ หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน

โดยมีเหตุอันควรสงสัยว่า มีไว้เป็นความผิด ได้มาโดยกระทำความผิด หรือได้ใช้ในการกระทำความผิด ในขณะที่ตรวจพบมีพฤติการณ์
คือ () ไม่ติดแผ่นป้ายทะเบียน ใช้วัสดุปิดบังแผ่นป้ายทะเบียน หรือ () ไม่มีหลักฐานแสดงการครอบครอง หรือ () อื่นๆ
ระบุ

จึงได้นำตัว นาย/นาง/นางสาว พร้อมรถดังกล่าวส่ง

พนักงานสอบสวนเพื่อทำการสอบสวนต่อไป

สถานที่ตรวจยึดที่บริเวณ ซอย ถนน

ตำบล/แขวง อำเภอ/เขต จังหวัด

อนึ่ง ในการตรวจยึดรถตามบันทึกนี้ เจ้าพนักงานผู้ตรวจยึดได้กระทำไปตามอำนาจหน้าที่ ที่ได้มีเจตนาหรือ

พฤติการณ์ก่อกวนก่อกวนตรวจยึดแต่อย่างใด และเจ้าของ/ผู้ครอบครองรถ ตามรายชื่อในบันทึกนี้ ได้ทราบถึงเหตุผลและความ
จำเป็นในการตรวจยึด โดยยินยอมให้ทำการตรวจยึด มิได้มีผู้ใดทำร้ายร่างกาย บังคับ ขู่ข่ม ให้อภัย เรียกร้องทรัพย์สิน
หรือประโยชน์อื่นใดจากผู้ใดแต่อย่างใด

เป็นความจริง อ่านให้ฟังรับว่าถูกต้อง

ลงชื่อ เจ้าของ หรือ ผู้ครอบครอง

ลงชื่อ ผู้ตรวจยึด ลงชื่อ ผู้ตรวจยึด

ลงชื่อ ผู้ตรวจยึด ลงชื่อ ผู้ตรวจยึด

ลงชื่อ ผู้ตรวจยึด/บันทึก/อ่าน

ได้รับรถไว้ตาม ปจว. ข้อ เวลา น. ของวันที่

ลงชื่อ พนักงานสอบสวน / /

บันทึกการจับ

ผนวก ข

สถานที่บันทึก

วันที่ เดือน พ.ศ.

วันนี้ (.....) เวลาประมาณ น. เจ้าพนักงานตำรวจผู้จับ ประกอบด้วย

ได้ร่วมกันจับ

1. นาย/นาง/นางสาว อายุ ปี อยู่บ้านเลขที่ หมู่ ถนน ตำบล อำเภอ จังหวัด หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน

2. นาย/นาง/นางสาว อายุ ปี อยู่บ้านเลขที่ หมู่ ถนน ตำบล อำเภอ จังหวัด หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน

พร้อมด้วยของกลาง

..... รวม รายการ

จุดที่พบของกลาง

โดยแจ้งข้อกล่าวหาว่า.....(การกระทำที่อ้างว่าผู้ต้องหากระทำผิด).....

.....(ข้อเท็จจริงและรายละเอียดเกี่ยวกับวันเวลาและสถานที่เกิดเหตุ.....

.....(ข้อเท็จจริงและรายละเอียดเกี่ยวกับบุคคลและสิ่งของที่เกี่ยวข้อง).....

เหตุในการจับ จับ ☐ หมายจับศาล ที่/..... ลงวันที่

ซึ่งเจ้าพนักงานตำรวจผู้จับได้แสดงต่อผู้ถูกจับแล้ว

เมื่อผู้ถูกจับกระทำ ☐ พิจารณาผิดซึ่งหน้าด้วยเหตุนี้ใน มาตรา 80 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

เมื่อพบผู้ถูกจับ ☐ พฤติการณ์อันควรสงสัยว่าจะก่อเหตุร้ายให้เกิดอันตรายแก่บุคคลหรือทรัพย์สินของผู้อื่น โดยมีเครื่องมือ อาวุธ หรือวัตถุอย่างอื่นอันสามารถอาจใช้ในการกระทำความผิด

เมื่อมีเหตุที่จะออก ☐ หมายจับผู้ถูกจับ ตามมาตรา 66 (2) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แต่มีความจำเป็นเร่งด่วนที่ไม่อาจขอให้ศาลออกหมายจับผู้ถูกจับได้

เป็นการจับผู้ต้องหา ☐ หรือจำเลยที่หนีหรือจะหลบหนีในระหว่างถูกปล่อยชั่วคราว ตามมาตรา 117 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

บุคคลที่ถูกจับตาม ☐ หมายจับหลบหนีหรือมีผู้ช่วยให้หนีไปได้ ตามมาตรา 65 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

เจ้าพนักงานตำรวจผู้จับได้แจ้งให้ผู้ถูกจับทราบว่ามีสิทธิ ดังนี้

-2-

1. สิทธิที่จะไม่ให้การหรือให้การก็ได้และถ้อยคำของผู้ถูกจับนั้นอาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีได้
2. สิทธิที่จะพบปรึกษาทนายความหรือผู้ที่จะเป็นทนายความเป็นการเฉพาะตัว

เจ้าพนักงานตำรวจผู้จับได้เอาตัวผู้ถูกจับไปยังที่ทำการของสถานีตำรวจ

ซึ่งเป็นที่ทำการของพนักงานสอบสวน ☐ แห่งท้องที่ที่ผู้ถูกจับ ☐ ผู้รับผิดชอบ โดยทันที

เมื่อไปถึงที่ทำการของพนักงานสอบสวน เจ้าพนักงานตำรวจผู้จับได้แจ้งข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกจับทราบอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งผู้ถูกจับทราบและเข้าใจข้อกล่าวหาดีแล้วโดยตลอด

เป็นกรณีมีหมาย ☐ เจ้าพนักงานตำรวจผู้จับได้แจ้งให้ผู้ถูกจับทราบ และอ่านข้อความในหมายจับ ให้ผู้ถูกจับฟังแล้วผู้ถูกจับทราบข้อกล่าวหา รายละเอียดเกี่ยวกับเหตุแห่งการจับ และสิทธิของผู้ถูกจับดังกล่าวข้างต้นแล้ว

ไม่ยอมให้การ ☐

ให้การ รับสารภาพ ☐ ปฏิเสธ ☐ ☐

โดยมีรายละเอียดว่า (ก่อนเกิดเหตุ ขณะเกิดเหตุ หลังเกิดเหตุจนกระทั่งถูกจับ).....รายละเอียดได้จากคำให้การของผู้ต้องหา).....

สถานที่ถูกจับ ตำบล/แขวง

อำเภอ/เขต จังหวัด

เมื่อวันที่ เดือน พ.ศ. เวลาประมาณ น.

อนึ่ง ในการปฏิบัติหน้าที่ครั้งนี้ เจ้าพนักงานตำรวจผู้จับได้ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย โดยมีได้ใจ ให้คำมั่นสัญญา บังคับ ชูเชิญ หลอกลวง ทรมาน หรือทำให้ผู้หนึ่งผู้ใดได้รับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ หรือทำให้ทรัพย์สินของผู้หนึ่งผู้ใดเสียหาย สูญหาย เสื่อมค่าหรือไร้ราคา แต่อย่างไร

ได้อ่านบันทึกนี้ให้ผู้ถูกจับฟังแล้วรับรองว่าถูกต้องตามความเป็นจริง พร้อมได้มอบสำเนาทะเบียนการจับให้กับผู้ถูกจับไว้คนละ 1 ฉบับแล้ว จึงให้ลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

(ลงชื่อ) ผู้ต้องหา/ผู้รับมอบบันทึก

(ลงชื่อ) ผู้ต้องหา/ผู้รับมอบบันทึก

(ลงชื่อ) ผู้จับกุม (ลงชื่อ) ผู้จับกุม/บันทึก/อ่าน

(ลงชื่อ) ผู้จับกุม (.....)

ตำแหน่ง

หมายเหตุ 1) ถ้าเจ้าพนักงานตำรวจผู้จับไม่แจ้งสิทธิในบันทึกการจับนี้ ไม่ทำให้บันทึกการจับเสียไป

2) ถ้าเจ้าพนักงานตำรวจผู้จับไม่มอบสำเนาทะเบียนการจับให้กับผู้ถูกจับ คนละ 1 ฉบับ อาจถูกฟ้องปฏิบัติหรือ ละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ ตาม ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 ได้

3) การรับมอบตัวจะต้องแจ้งสิทธิดังนี้

3.1. แจ้งหรือขอให้เจ้าพนักงานแจ้งให้ญาติหรือผู้ไว้วางใจทราบถึงการจับกุม และสถานที่ถูกควบคุมในโอกาสแรก

3.2. ให้ทนายความหรือผู้ซึ่งตนไว้วางใจเข้าฟังการสอบปากคำของตนได้ในชั้นสอบสวน

3.3 ได้รับการเยี่ยมหรือติดต่อกับญาติได้ตามสมควร

3.4. ได้รับการรักษาพยาบาลโดยเร็วเมื่อเกิดการเจ็บป่วย

บันทึกการค้นโดยมีหมายค้น

ผนวก ซ

สถานที่บันทึก

วันที่ เดือน พ.ศ.

วันนี้ (.....) เวลาประมาณ น. เจ้าพนักงานตำรวจ คือ.....

เป็นเจ้าพนักงานตำรวจ ☐ ผู้มีชื่อในหมายค้น ผู้รั้ง ☐ ราชการแทน ในหมายค้น ศาล

.....ที่/..... ลงวันที่ เป็นหัวหน้าในการค้นพร้อม

ด้วยเจ้าพนักงานตำรวจ คือ

.....

.....

.....

.....

ได้ร่วมกันค้น(โรงงาน/บริษัท/คอนโดมิเนียม/บ้าน).... เลขที่ หมู่ที่ ตรอก/ซอย

.....ถนน ตำบล/แขวง อำเภอ/เขต..... จังหวัด.....

โดยมีเหตุแห่งการค้นตามหมายค้นข้างต้น คือ

☐ เพื่อพบและยึดสิ่งของซึ่งจะเป็นพยานหลักฐานประกอบการสอบสวน ได้สวนมูลฟ้องหรือพิจารณา หรือ

เพื่อ ☐ และยึดสิ่งของซึ่งมีไว้เป็นความผิด หรือได้มาโดยผิดกฎหมาย หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าได้ใช้ หรือตั้งใจจะใช้ในการกระทำความผิด หรือ

เพื่อ ☐ และช่วยบุคคลซึ่งได้ถูกหน่วงเหนี่ยวหรือกักขังโดยมิชอบด้วยกฎหมาย หรือเพื่อ ☐ บุคคลซึ่งมีหมายให้จับ ตามหมายจับของศาล เลขที่/..... ลงวันที่ เพื่อ ☐ และยึดสิ่งของตามคำพิพากษาหรือตามคำสั่งศาล

เจ้าพนักงานตำรวจได้แสดงหมายค้นให้.....

ซึ่งเป็น ☐ เจ้าของ ผู้ครอบครองสถานที่ บุคคลในครอบครัว☐ บุคคลอื่น อย่างน้อยสองคนซึ่งเจ้าพนักงานตำรวจได้ขอร้องมาเป็นพยาน

ก่อนลงมือค้นเจ้าพนักงานตำรวจผู้ค้นได้แสดงความบริสุทธิ์ให้

ดูจนเป็นที่พอใจแล้วจึงได้ค้นต่อหน้า.....

-2-

เริ่มขึ้นเมื่อวันที่ เวลาประมาณ น. รายละเอียดแห่งการค้น
(ไม่พบสิ่งของ).....
 (พบสิ่งของตามบัญชีสิ่งของที่ได้จากการค้น แนบท้าย).....

โดยเจ้าของ ผู้ครอบครองสถานที่ที่ทำการค้น หรือพยาน ได้ตรวจสอบดูสิ่งของที่ค้นได้ดังกล่าวแล้ว รับว่าเป็น
 เป็นสิ่งของที่ค้นได้จากสถานที่และจุดที่ค้นพบดังกล่าวจริง เจ้าพนักงานตำรวจจึงได้ยึด และจัดการห่อ บรรจุหีบ
 ห่อ ตีตราไว้ หรือ ทำเครื่องหมายไว้เป็นสำคัญแล้ว

เสร็จสิ้นการค้นเวลา น. ของวันเดียวกัน หลังการค้นแล้วได้แสดงความ
 บริสุทธึฯ ให้ผู้นำการค้น/พยานดูจนพอใจอีกครั้ง จึงทำบันทึกการค้นต่อหน้าผู้นำการค้น/พยานดังกล่าว
 อนึ่ง ในการค้นครั้งนี้เจ้าพนักงานตำรวจผู้ค้นมิได้กระทำการใดๆ ให้ผู้หนึ่งผู้ใดได้รับอันตรายแก่กาย
 หรือจิตใจแต่อย่างใด หรือทำให้ทรัพย์สินของผู้ใดเสียหาย สูญหาย เสื่อมค่า ไร้ราคา หรือกระจัดกระจายแต่
 ประการใด และมีได้ยึดเอาหรือเรียกรื้อถอนทรัพย์สินใดๆ มาเป็นประโยชน์ส่วนตนหรือผู้อื่นแต่อย่างใด
 เจ้าพนักงานตำรวจผู้ค้นได้บันทึกรายละเอียดแห่งการค้น และจัดทำบัญชีสิ่งของที่ค้นได้ไว้แล้ว และจะ
 รับส่งบันทึกและบัญชีดังกล่าวพร้อมด้วยสิ่งของที่ยึดมาไปยัง สถานีตำรวจ
 เพื่อดำเนินการต่อไป

ได้อ่านบันทึกนี้ให้ฟังแล้วรับรองว่าถูกต้องตามความเป็นจริง จึงให้ลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

(ลงชื่อ) เจ้าของ/ผู้ครอบครองสถานที่

(ลงชื่อ) บุคคลในครอบครัว

(ลงชื่อ) ผู้แทน/พยาน

(ลงชื่อ) พยาน

(ลงชื่อ) พยาน

(ลงชื่อ) ผู้ค้น

(ลงชื่อ) ผู้ค้น

(ลงชื่อ) ผู้ค้น

(ลงชื่อ)..... ผู้ค้น/บันทึก/อ่าน

(.....)

ตำแหน่ง.....

บันทึกการค้นโดยไม่มีหมายค้น

ผนวก ฅ

สถานที่บันทึก

วันที่ เดือน พ.ศ.

วันนี้ (.....) เวลาประมาณ น. เจ้าพนักงานตำรวจ คือ.....

ตำแหน่ง เป็นหัวหน้าในการค้น พร้อมด้วยเจ้าพนักงานตำรวจ คือ

..... รวม คน

ได้ร่วมกันค้น (โรงงาน/บริษัท/คอนโดมิเนียม/บ้าน) เลขที่ หมู่ที่ ตรอก/ซอย ถนน

..... ตำบล/แขวง อำเภอ/เขต จังหวัด

เหตุที่เจ้าพนักงานตำรวจได้ร่วมกันทำการค้นที่บ้านเลขที่ดังกล่าว เนื่องจากมีเหตุที่จะเข้าค้นได้โดยไม่ต้องมีหมายค้น คือ

เมื่อมีเสียงร้องไห้ หนีมาจากข้างในที่รโหฐาน หรือมีเสียงหรือพฤติกรรมอื่นใดอันแสดงได้ว่ามีเหตุร้ายเกิดขึ้นใน

ที่รโหฐานนั้น

เมื่อปรากฏว่า ☐ ดึงหน้ากำลังกระทำลงในที่รโหฐานเมื่อบุคคลที่ได้ ☐ ทำความผิดซึ่งหน้า ขณะที่ถูกไล่จับหนีเข้าไป หรือมีเหตุอันแน่นแฟ้นควรสงสัยว่าได้เข้าไป

ซุกซ่อนตัวอยู่ในที่รโหฐานนั้น

เมื่อมีพยานหลักฐานตามสมควรว่าสิ่งของที่มีไว้เป็นความผิด หรือได้มาโดยการกระทำความผิด หรือได้ใช้หรือ

มีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิด หรืออาจเป็นพยานหลักฐานพิสูจน์การกระทำความผิดได้ซ่อนหรืออยู่ในนั้น ประกอบทั้งต้องมี

เหตุอันควรเชื่อว่าการเนิ่นช้ากว่าจะเอาหมายค้นมาได้ สิ่งของนั้นจะถูกโยกย้ายหรือทำลายเสียก่อน

เมื่อที่รโหฐาน ☐ ผู้จะต้องถูกจับเป็นเจ้าบ้าน และการจับนั้นมีหมายจับ หรือจับ ตามมาตรา 78 แห่งประมวล

กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

เจ้าของบ้านหรือ ☐ ครอบครองสถานที่ยินยอมด้วยความสมัครใจ

เจ้าพนักงานตำรวจได้แสดงนาม ตำแหน่ง และได้สั่งให้ นาย/นาง/นางสาว อายุ ปี

ซึ่งเป็น เจ้าของ ☐ นซึ่งอยู่ในนั้น ผู้รักษา ☐ นที่ ซึ่งจะค้นให้ยอมให้เข้าไป ☐ ยมิ

หวงห้าม อีกทั้งให้ความสะดวกตามสมควรทุกประการในอันที่จะจัดการค้น

ก่อนลงมือค้น เจ้าพนักงานตำรวจผู้ค้นได้แสดงความรู้สุทธ์ให้ นาย/นาง/นางสาว

..... ดูนเป็นทีพอใจแล้ว จึงค้นต่อหน้า นาย/นาง/นางสาว

เริ่มค้นเมื่อวันที่ เวลา น. รายละเอียดแห่งการค้น (ไม่พบสิ่งของ).....

(พบสิ่งของตามบัญชีสิ่งของที่ได้จากการค้น แนบท้าย).....

-2-

โดยเจ้าของ ผู้ครอบครองสถานที่ที่ทำการตรวจค้น หรือพยาน ได้ตรวจดูสิ่งของที่ค้นได้ดังกล่าวแล้ว รับว่าเป็นสิ่งของที่ค้นได้จากสถานที่และจุดที่ค้นพบดังกล่าวจริง เจ้าพนักงานตำรวจจึงได้ยึด และจัดการห่อ บรรจุหีบห่อ ตีตราไว้ หรือ ทำเครื่องหมายไว้เป็นสำคัญแล้ว

เสร็จสิ้นการค้นเวลา น. ของวันเดียวกัน หลังการค้นแล้วได้แสดงความบริสุทธิ์ฯ ให้ผู้นำการค้น /พยานดูจนพอใจอีกครั้ง จึงทำบันทึกการค้นต่อหน้าผู้นำการตรวจค้น/พยานดังกล่าว

อนึ่ง ในการค้นครั้งนี้เจ้าพนักงานตำรวจผู้ค้นมิได้กระทำการใดๆ ให้ผู้หนึ่งผู้ใดได้รับอันตรายแก่กายหรือจิตใจแต่อย่างใด หรือทำให้ทรัพย์สินของผู้ใดเสียหาย สูญหาย เสื่อมค่า ไร้ราคา หรือกระจัดกระจายแต่ประการใด และมีได้ยึดเอาหรือเรียกขานเอาทรัพย์สินใดๆ มาเป็นประโยชน์ส่วนตัวหรือผู้อื่นแต่อย่างใด

เจ้าพนักงานตำรวจผู้ค้น ได้บันทึกรายละเอียดแห่งการค้น และจัดทำบัญชีสิ่งของที่ค้นได้ไว้แล้ว และจะรีบส่งบันทึกและบัญชีดังกล่าวพร้อมด้วยสิ่งของที่ยึดมาไปยัง สถานีตำรวจ เพื่อดำเนินการต่อไป

เป็นกรณีการค้น ☐ ไม่มีหมายค้น ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 92 (4) เจ้าพนักงานตำรวจได้มอบสำเนาทะเบียนการตรวจค้น บัญชีสิ่งของที่ได้จากการค้น และบันทึกแสดงเหตุที่ทำให้สามารถเข้าค้นได้เป็นหนังสืออย่างละ 1 ชุด ให้แก่ นาย/นาง/นางสาว

รับไว้เรียบร้อยแล้ว

ได้อ่านบันทึกนี้ให้ฟังแล้วรับรองว่าถูกต้องตามความเป็นจริง จึงให้ลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

(ลงชื่อ) เจ้าของ/ผู้ครอบครองสถานที่

(ลงชื่อ) คนซึ่งอยู่ใน/ผู้รักษาสถานที่ซึ่งจะค้น

(ลงชื่อ) ผู้แทน/พยาน

(ลงชื่อ) พยาน

(ลงชื่อ) พยาน

(ลงชื่อ) ผู้ค้น

(ลงชื่อ) ผู้ค้น

(ลงชื่อ) ผู้ค้น

(ลงชื่อ) ผู้ค้น

(ลงชื่อ) ผู้ค้น/บันทึก/อ่าน

(.....)

ตำแหน่ง

บัญชีสิ่งของที่ได้จากการค้น

ผนวก ญ

สถานที่บันทึก

วันที่ เดือน พ.ศ.

สถานที่ที่ค้น(โรงงาน/บริษัท/คอนโดมิเนียม/บ้าน)..... เลขที่ หมู่ที่ ตรอก/ซอย

..... ถนน ตำบล/แขวง อำเภอ/เขต
จังหวัด.....

ลำดับ	รายการ	จำนวน	จุดที่ค้นพบ	ผู้ค้นพบ	หมายเหตุ
1					
2					
3					

เจ้าพนักงานตำรวจได้อึดสิ่งของตามบัญชี จำนวน รายการ

ข้าฯ ขอรับรองว่ารายการสิ่งของ จำนวน รายการ ตามบัญชีรายละเอียดที่เจ้าพนักงานตำรวจได้
จัดทำขึ้นนี้ เป็นสิ่งของที่เจ้าพนักงานตำรวจได้ค้นพบใน ...(โรงงาน/บริษัท/คอนโดมิเนียม/บ้าน)....เลขที่ หมู่ที่ ตรอก/ซอย ถนน ตำบล/แขวง
อำเภอ/เขต จังหวัด ซึ่งข้าฯ เป็น ☐ เจ้าของบ้าน ☐ ผู้ครอบครองสถานที่ดังกล่าว ☐ บุคคลในครอบครัว

บุคคลอื่นซึ่งเจ้าพนักงานตำรวจได้ขอรับรองมาเป็นพยาน

ซึ่งเจ้าพนักงานตำรวจได้ค้น ยึด และจัดการห่อ บรรจุหีบห่อ ตีตราไว้ หรือทำเครื่องหมายไว้เป็นสำคัญ และจัดทำบัญชี ต่อหน้าข้า
ฯ จริงได้อ่านบันทึกนี้ให้ นาย/นาง/นางสาว ฟังแล้ว รับรองว่าถูกต้องตามความ
เป็นจริง จึงให้ลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

(ลงชื่อ) เจ้าบ้าน/ผู้ครอบครองสถานที่

(ลงชื่อ) บุคคลในครอบครัว

(ลงชื่อ) ผู้แทน/พยาน

(ลงชื่อ) พยาน

(ลงชื่อ) พยาน

(ลงชื่อ) ผู้ค้น

(ลงชื่อ) ผู้ค้น

(ลงชื่อ) ผู้ค้น/บันทึก/อ่าน

(.....)

ตำแหน่ง

หมายเหตุ เจ้าบ้านหรือผู้ครอบครองสถานที่ไม่ยอมลงลายมือชื่อ จึงบันทึกไว้

(ลงชื่อ) ผู้บันทึก

บันทึกแสดงเหตุผลที่เข้าค้นโดยไม่มีหมายค้น

สถานที่บันทึก

วันที่ เดือน พ.ศ.

เรื่อง แสดงเหตุผลที่ทำให้สามารถเข้าค้นได้

เรียน นาย/นาง/นางสาว ผู้ครอบครองสถานที่ที่ถูกค้น

ด้วยเมื่อวันที่ เดือน พ.ศ. เวลาประมาณ น.

เจ้าพนักงานตำรวจ คือ ตำแหน่ง เป็น

หัวหน้าในการค้น พร้อมด้วยเจ้าพนักงานตำรวจที่มีรายชื่อท้ายบันทึกการค้น รวม คน

ได้เข้าค้น.....(โรงงาน/บริษัท/คอนโดมิเนียม/บ้าน)..... เลขที่

..... ตรอก/ซอย ถนน ตำบล/แขวง

..... อำเภอ/เขต จังหวัด

เนื่องจากมีพยานหลักฐานตามสมควรว่า (สิ่งของ ตามมาตร 92 (4))

.....

.....

.....

ได้ซ่อนหรืออยู่ในนั้น ประกอบทั้ง

.....

.....

.....

ซึ่งเป็นเหตุอันควรเชื่อว่า เนื่องจากการเน้นซ้ำกว่าจะเอาหมายค้นมาได้ สิ่งของนั้นจะถูกโยกย้าย หรือทำลาย

เสียก่อน ซึ่งเป็นเหตุยกเว้นให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจมีอำนาจค้นในที่สาธารณะได้โดยไม่ต้องมีหมายค้น

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 92 (4)

รายละเอียดแห่งการค้นปรากฏตามสำเนาทะเบียนการค้น และสำเนาบัญชีทรัพย์สินที่ได้จากการค้น

ซึ่งได้ส่งมาพร้อมหนังสือนี้แล้ว เอกสารรวม แผ่น

ขอแสดงความนับถือ

ร.ต. ...

ผู้ค้น

(.....)

ตำแหน่ง

ผนวก ก

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ

ที่ วันที่

เรื่อง รายงานเหตุผล และผลการค้นโดยไม่มีหมายค้น

เรียน (ผู้บังคับบัญชาเหนือตนขึ้นไป 1 ชั้น)

ด้วยเมื่อวันที่ เดือน พ.ศ. เวลาประมาณ น.

เจ้าพนักงานตำรวจ คือ ตำแหน่ง

เป็นหัวหน้าในการค้น พร้อมด้วยเจ้าพนักงานตำรวจ คือ

.....

ได้ไปค้น(โรงงาน/บริษัท/คอนโดมิเนียม/บ้าน)... เลขที่ หมู่ที่ ตรอก/ซอย

ถนน ตำบล/แขวง อำเภอ/เขต จังหวัด

ซึ่งมี นาย/นาง/นางสาว อายุ ปี

เป็นเจ้าของบ้าน/ผู้ครอบครองสถานที่ โดยไม่มีหมายค้น เนื่องจากมีพยานหลักฐานตามสมควรว่า (สิ่งของตาม
มาตรา 92 (4))

.....

ซึ่งเป็นเหตุอันควรเชื่อว่า เนื่องจากการเน้นย้ำว่าจะเอาหมายค้นมาได้ สิ่งของนั้นจะถูกโยกย้าย หรือทำลาย
เสียก่อน ซึ่งเป็นเหตุยกเว้นให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจมีอำนาจค้นในที่รโหฐานได้โดยไม่ต้องมีหมายค้น
ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 92 (4)

เจ้าพนักงานตำรวจผู้ค้นได้มอบสำเนาบันทึกการค้น บัญชีสิ่งของที่ได้จากการค้น และ

บันทึกแสดงเหตุผลการค้นโดยไม่มีหมายค้น ให้กับ นาง/นาง/นางสาว

.....ไว้เรียบร้อยแล้ว

รายละเอียดแห่งการค้นปรากฏตามสำเนาทะเบียนการค้น และสำเนาบัญชีทรัพย์สินที่ได้จากการ
ค้น ซึ่งได้ส่งมาพร้อมหนังสือนี้แล้ว เอกสารรวม แผ่น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ร.ต.... ผู้ค้น

(.....)

ตำแหน่ง

คำสั่งคณะทำงาน

คณะอนุกรรมการด้านการป้องกัน ปราบปรามอาชญากรรมและการมีส่วนร่วมของประชาชน ตามคำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ 127 / 2556 ลงวันที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2556 เรื่อง แต่งตั้ง คณะกรรมการอำนวยการและคณะอนุกรรมการกำหนดทิศทางการพัฒนาสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

1. พลตำรวจโท สุรพล ชนโกเศศ ประธานอนุกรรมการ
ผู้บัญชาการประจำสำนักงานผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ
2. พลตำรวจตรี จันทวิทย์ รามสูต รองประธานอนุกรรมการ
รองผู้บัญชาการตำรวจนครบาล
3. พลตำรวจตรี สุพิศาล ภักดีนฤนาถ รองประธานอนุกรรมการ
ผู้บังคับการกองปราบปราม
4. พลตำรวจตรี พรชัย ชันดี อนุกรรมการ/เลขานุการ
ผู้บังคับการกองอัตรากำลัง
5. พันตำรวจเอก วินัย ทับทอง อนุกรรมการ/ผู้ช่วยเลขานุการ
ผู้กำกับการกลุ่มงานป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม
กองแผนงานอาชญากรรม สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ
6. พันตำรวจเอก พัฒน์ปกรณ ชื่นประเสริฐ อนุกรรมการ/ผู้ช่วยเลขานุการ
ผู้กำกับการกลุ่มงานมีส่วนร่วมของประชาชน
กองแผนงานอาชญากรรม สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ

อำนาจหน้าที่

- 1) พัฒนาระบบและยุทธวิธีของสายตรวจ การนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการ ป้องกันปราบปรามอาชญากรรม รวมทั้งกำหนดกรอบวัสดุ ครุภัณฑ์มาตรฐานประจำกาย ประจำ ยานพาหนะ และประจำหน่วย
- 2) จัดทำหลักสูตรการฝึกอบรมเฉพาะทางด้านการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม คู่มือ การทำงานด้านสายตรวจ ยุทธวิธีในการบริหารงานป้องกันปราบปรามอาชญากรรม แก้ไขปัญหา การจราจรและบรรเทาสาธารณภัย
- 3) ศึกษาแนวทางในการสร้างระบบการมีส่วนร่วมของประชาชนและทุกภาคส่วนในการ ป้องกันปราบปรามอาชญากรรม
- 4) ดำเนินการให้ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนางานด้านการป้องกัน ปราบปรามอาชญากรรมและการมีส่วนร่วมของประชาชน
- 5) ในการดำเนินการให้สามารถเชิญผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกหรือแต่งตั้ง คณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติหน้าที่ได้ตามความจำเป็นและเหมาะสม

**คำสั่งคณะกรรมการด้านการป้องกัน
ปราบปรามอาชญากรรมและการมีส่วนร่วมของประชาชน
ที่ ๑ /๒๕๕๖
เรื่อง แต่งตั้งอนุกรรมการและเจ้าหน้าที่ด้านการป้องกัน
ปราบปรามอาชญากรรมและการมีส่วนร่วมของประชาชน**

ด้วย สำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีคำสั่งที่ ๑๒๗/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการและคณะอนุกรรมการกำหนดทิศทางการพัฒนาสำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดย พลตำรวจโท สุรพล ธนโกเศศ ผู้บัญชาการประจำสำนักงานผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เป็นประธานอนุกรรมการ คณะอนุกรรมการด้านการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมและการมีส่วนร่วมของประชาชน

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการของคณะอนุกรรมการด้านการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมและการมีส่วนร่วมของประชาชน บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ อาศัยอำนาจตามคำสั่งข้างต้น จึงแต่งตั้งข้าราชการตำรวจเป็น อนุกรรมการและเจ้าหน้าที่ ดังนี้

๑. พลตำรวจตรี เกษียร วรศิริ	อนุกรรมการ
รองผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๖	
๒. พันตำรวจเอก วิสูตร ฉัตรชัยเดช	อนุกรรมการ
รองผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดปทุมธานี	
๓. พันตำรวจเอก ปรีชญ์ชัย ใจชาญสุขกิจ	อนุกรรมการ
รองผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดราชบุรี	
๔. พันตำรวจเอก เสนิด สำราญสำรวจกิจ	อนุกรรมการ
รองผู้บังคับการตำรวจนครบาล ๘	
๕. พันตำรวจเอก ยงยุทธ เดชะรัฐ	อนุกรรมการ
รองผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดพระนครศรีอยุธยา	
๖. พันตำรวจเอก สมเดช ฐิตวัฒน์สกุล	อนุกรรมการ
รองผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดเพชรบุรี	
๗. พันตำรวจเอก สมนึก น้อยคง	อนุกรรมการ
รองผู้บังคับการตำรวจนครบาล ๕	
๘. พันตำรวจเอก ปกรณ์ มณีปกรณ์	อนุกรรมการ
รองผู้บังคับการอำนวยการ ตำรวจภูธรภาค ๒	
๙. พันตำรวจเอก ศิริรัชเขต ครูวัฒนเศรษฐ์	อนุกรรมการ
ผู้กำกับสถานีตำรวจภูธรสำโรงเหนือ กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑	

/๑๐. พันตำรวจเอก ศิสตณัย...

- ๒ -

๑๐. พันตำรวจเอก ดิสนัย ภูริปโชติ อนุกรรมการ
ผู้กำกับฝ่ายอำนวยการกองกฎหมายและคดี
๑๑. พันตำรวจเอก ปรีดา สลาวาร อนุกรรมการ
ผู้กำกับกรกลุ่มงานพัฒนาทรัพยากรบุคคล สำนักงานกำลังพล
๑๒. พันตำรวจเอก อีรชาติ อีรชาติอึ้ง อนุกรรมการ
ผู้กำกับต่อต้านการก่อการร้าย กองบังคับการสายตรวจและปฏิบัติการพิเศษ
๑๓. พันตำรวจเอก พงษ์นคร นครสันติภาพ อนุกรรมการ
ผู้กำกับตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดตาก สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง
๑๔. พันตำรวจโท กฤตภาส พาทีทิน อนุกรรมการ
ผู้ช่วยนายเวร (สบ ๓) ผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ
๑๕. พันตำรวจโท นพพงษ์ พรหมสุวรรณ อนุกรรมการ
รองผู้กำกับการจราจร สถานีตำรวจนครบาลดุสิต
๑๖. พันตำรวจโท จตุรภัทร ภิรมย์แก้ว อนุกรรมการ
รองผู้กำกับฝ่ายตำรวจสากลและประสานงานภูมิภาค ๑ กองการต่างประเทศ
๑๗. ร้อยตำรวจเอก สหชาติ บัวเที่ยง เจ้าหน้าที่
รองสารวัตรด่านตรวจคนเข้าเมืองเชียงแสน สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง
๑๘. ร้อยตำรวจโทหญิง จำเนียร เมืองแป้น เจ้าหน้าที่
รองสารวัตรฝ่ายพิธีการเข้าเมือง ด่านตรวจคนเข้าเมืองท่าอากาศยานกรุงเทพมหานคร
๑๙. ร้อยตำรวจโทหญิง ณสุดา ประลามุข เจ้าหน้าที่
รองสารวัตรฝ่ายพิธีการเข้าเมือง ด่านตรวจคนเข้าเมืองท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ
๒๐. ร้อยตำรวจตรี พฤตพงศ์ ทรงภักดีกุล เจ้าหน้าที่
รองสารวัตรจราจร สถานีตำรวจนครบาลบางขุนนนท์
๒๑. ร้อยตำรวจตรี สิทธิชัย สอนไข เจ้าหน้าที่
รองสารวัตรตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดปทุมธานี สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง

มีอำนาจหน้าที่

๑) พัฒนาระบบและยุทธวิธีของสายตรวจ การนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม รวมทั้งกำหนดกรอบวิสัยทัศน์มาตรฐานประจำกาย ประจำยานพาหนะและประจำหน่วย

๒) จัดทำหลักสูตรการฝึกอบรมเฉพาะทางด้านการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม คู่มือการทำงานด้านสายตรวจ ยุทธวิธีในการบริหารงานป้องกันปราบปรามอาชญากรรม แก้ไขปัญหาการจราจรและบรรเทาสาธารณภัย

๓) ศึกษาแนวทางในการสร้างระบบการมีส่วนร่วมของประชาชนและทุกภาคส่วนในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม

/๔) ดำเนินการให้ข้อเสนอ...

- ๓ -

๔) ดำเนินการให้ข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนางานด้านการป้องกัน
ปราบปรามอาชญากรรมและการมีส่วนร่วมของประชาชน

๕) ในการดำเนินการให้สามารถเชิญผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกหรือแต่งตั้งคณะกรรมการหรือ
คณะทำงานเพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติหน้าที่ได้ตามความจำเป็นและเหมาะสม

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

พลตำรวจโท

(สุรพล ชนโกเศศ)

ผู้บัญชาการประจำสำนักงานผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ/
ประธานอนุกรรมการด้านการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม
และการมีส่วนร่วมของประชาชน

